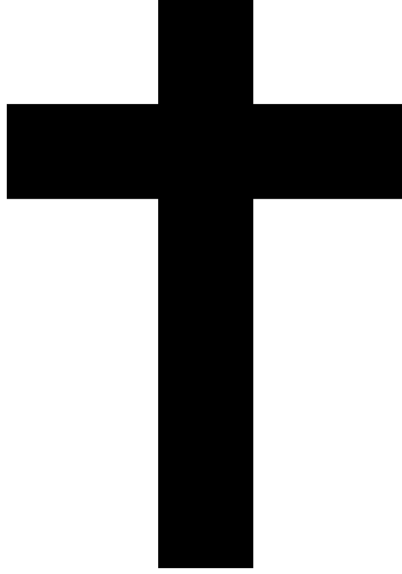

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

Ekáti Nku Nkó
New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520

Contents

Mátio	1
Mák	53
Lúkas	83
Jǫn	134
Betík	170
Rom	217
1 Kǫrint	240
2 Kǫrint	263
Galéshia	277
Efesǫs	284
Fílipi	292
Kólǫse	298
1 Tesalónika	303
2 Tesalónika	307
1 Timǫti	310
2 Timǫti	316
Táytǫs	321
Filemǫn	324
Hibru	326
Jems	343
1 Píta	349
2 Píta	355
1 Jǫn	359
2 Jǫn	364
3 Jǫn	365
Jud	366
Kenó Jǫn	368

Mbok Ndíndí mbonyu Mátio ásinjí

Bachĩmbi Yesu Kristo (Lk 3.23-38)

¹ Né chi manyén bachĩmbi Yesu Kristo, ebhárémō Mfō Debhít ne Abraham.

² Abraham achí nyaka chi Aisek, Aisek abhak chi Jekóp, Jekóp abhak chi Júda ne bōmayi.

³ Júda achí nyaka chi Péres ne mómayí Será. Máyap aka nnyén be Táma. Péres abhak chi Hésrōn, Hésrōn abhak chi Rám.

⁴ Rám achí nyaka chi Amínadap, Amínadap abhak chi Náshōn, Náshōn abhak chi Sálmōn.

⁵ Sálmōn achí nyaka chi Bóas. Nnō Bóas aka nnyén be Ráhab. Bóas abhak chi Obed. Nnō Obed aka nnyén be Rúť. Obed abhak chi Jése,

⁶ Jése abhak chi Mfō Debhít.

Debhít achí nyaka chi Sólomon. Nnō Sólomon ayambí abháý Uriá, ké abhay Debhít.

⁷ Sólomon achí nyaka chi Rehóboam, Rehóboam abhak chi Abíja, Abíja abhak chi Ása.

⁸ Ása achí nyaka chi Jehósafat, Jehósafat abhak chi Jóram, Jóram abhak chi Úsia.

⁹ Úsia achí nyaka chi Jótam, Jótam abhak chi Áhas, Áhas abhak chi Hesékia.

¹⁰ Hesékia achí nyaka chi Manáse, Manáse abhak chi Émōs, Émōs abhak chi Josáya.

¹¹ Josáya achí nyaka chi Jekonáya ne bōmayi. Mpok yō ké bápókó bo Israel be mandók manchókō etók Bábilon.

¹² Mpok ane bo Israel báró Bábilon bápètnsem etók eyap, Jekonáya achí nyaka chi Síltiel, Síltiel abhak chi Serúbabel.

¹³ Serúbabel achí nyaka chi Abiud, Abiud abhak chi Eliákim, Eliákim abhak chi Asō.

¹⁴ Asō achí nyaka chi Sádok, Sádok abhak chi Akim, Akim abhak chi Eliud.

¹⁵ Eliud achí nyaka chi Eliása, Eliása abhak chi Mátan, Mátan abhak chi Jekóp.

¹⁶ Jekóp achí nyaka chi Joséf nném María, María ane ábhé Yesu mmu achí Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be ätō.

¹⁷ Bébhó amuet Abraham beghaka amuet Debhít, mkpák bachĩmbi Kristo échí ye nyaka byo ne enwi. Bébhó amuet Debhít beghaka mpok bápókó bo Israel be mándók mánychókó etók Bábilon, ébhák byo ne enwi. Bébhó mpok bo Israel báró Bábilon bápètnsem etók eyap, béchúap mpok Kristo, Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be ätō, mkpák bachĩmbi Yesu ebhak byo ne enwi.

Nebhe Yesu (Lk 2.1-7)

¹⁸ Enyu éfákári nyaka ké bábhé Yesu Kristo: María achí nyaka nnō Yesu. Mpok yō Joséf ati bébhay yi. Ké bápépe rinji bati, éfákari be María achí ne menie. Apókō menie bhō chí ndũ betan Efónó Bedyere.

¹⁹ Joséf abhak chak besí Mandem. Éká yí keyán bechye María ntíanwóp. Akū ye nti beway nebhay ne María ansem ansem.

²⁰ Ké ené Joséf ákàysi ndak ane, Mandem ató ángel ywi amot ntá Joséf ndũ kenó. Ángel wu aghati yi be, “Joséf, ebhárémō Debhít, kéchay besot María ndũ nebhay, apókó menie chi ndũ betan Efónó Bedyere.

²¹ Ne chōn ambé mómbakanem. Nnyén eni némbak be Yesu, mbonyune chōn yí ampeme bōbhi ndũ ntēmsi bebá bhap.”

²² Menyinj ebhen menkem béfákári be enyinj ene Mandem ághátí ndemekerinti andem, emfu tetep.

²³ Arem nyaka be, “Chōn Ngōsōn ane ábhíkí re rinji mbakanem ampókō menie ambé mómbakanem, nnyén eni nembak be Emánuel”, nó chí be, “Mandem achi ne bhese.”

24 Joséf ańémé nókó ndü kenó, akw nkúbhé mbó enyü ángel Mandem aghati yi. Asot María ndü nebhay.

25 Yě nó, bó kerinji bati kpáte María abhe Mýywi. Abhé nókó, Joséf arem be nnyén mmó chi Yesu.

2

Bö abhen bárónj bęgho Yesu

1 Bábhé Yesu etak Bétlehem atú Judéya. Mpok yó, Hérød abhak Mfó atú wu. Nebhé bábhé Yesu, bo abhen bárinji eti mambe báfú atú mmok áfù batwó Yerúsalem, mámbebhe nókó be,

2 “Mmó ane bábhé bé ámbák Mfó bo Israel achi fá? Sébhèp mbonyune séghò nembe enén nérèm eti nebhe eni awu atú mmok áfù, ne sétwó bechye yi kenókó.”

3 Mfó Hérød ághókó nókó enyinj ene böbhó bárémé, ntí átaka yi amem. Ebhák enyumót ne bö mankem amem etak Yerúsalem.

4 Hérød abhinji böbatí bachiäkap Mandem ne baton ebhé Mandem ndü nebhuet amot. Abhép bhó be, “Bábhon bebhe Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be ätò fá?”

5 Bágháti yi be, “Bábhon bebhe yi etak Bétlehem, fá atú Judéya, mbonyune echi amem ekáti ndemekepinti be,

6 Mandem arem be, ‘Wó Bétlehem ndü mmik Júda, puyě wó ke óchí ansem ndü betak Júda menkem, mbonyune ntá ye kë Mfó áfù.

Mfó ane ákèm böbha, bo Israel, mbó erítí mbabheri bághónómén ákèm bághónómén yi.’ ”

7 Hérød ághókó nókó nó, abhinji mankó bhó, abhónj kepí ne bhó ansem ansem, abhép bhó bé mángátí yi mpok ane bó baghó nembe enó atú etak yap.

8 Aghati ye bhó be, “Dók ká Bétlehem, mámbep sayri nebhuet ane mówu achi. Mánánj mángó yi, pet ká nsem mángati me, bé me nkwo ndók nchyé yi kenókó.”

9 Mankó bhó bághókó nókó enyinj ene Mfó Hérød árémé, báfá bare rón. Ndü báròn, bághó nkúbhé nembe enén báyámbi baghó atú etak eyap ne nó nérónj nókó ambi, bó mánkono nókó ansem. Báchwóbbhé nókó Bétlehem, nembe enó néte amfay nebu, tébhé tébhé ne eket ené mówu áchí aré.

10 Nęghó bághó nembe enó, manjak amap aya acha.

11 Bághó eket ene nó néte are tebhe tebhe, barok bachwe amem, baghó mmó ne máyi María. Bátép mánén amik bare chye yi kenókó. Mánéne bebha bhap bafere menyinj ebhen béyá nkáp báchyé mbó awap akap ntá yi. Emot ebhak pú, écháak ébhák enyü serwó esen bádùre sénchye nókó erítí eriep. * Enéfú ébhák enyinj ené básòt beghoko ngú be áké chonji. †

12 Mankó bhó bápéré gure, Mandem asemti bhó ndü kenó bé báké petnsem ntá Mfó Hérød. Báfuet chí ndü mbi achak ke bágure etak eyap.

Joséf ne Maria bápókó Yesu bábwé bárók etak Ijip ne yi

13 Bö bhó nó batwó beghó Yesu bagure nókó, ángel Mandem abhesi ntá Joséf ndü kenó ekén yi aghó aghati yi be, “Joséf, Hérød äyàn mbi beway mone. Faté yé, sot mmó ne máyi, bæ dók etak Ijip. Dók, ómbák aré kpáte ngati wó ómpétnsem.”

14 Joséf ańeme, asot mmó ne máyi, afa, arok etak Ijip ne bhó nkúbhé beti ebhó mbó enyü ángel Mandem aghati yi.

15 Agháká nókó aré, abhak are kpáte Mfó Hérød agú. Menyinj béfákári nyaka enyu eyó bé enyinj ene Mandem ághátí ndemekepinti andem, emfu tetep be, “Mbínj mowa be ámfá etak Ijip”.

Hérød arem be mángwáy böbabhakanem abhen

16 Hérød ághó nókó be mankó bhó bárwó yi ndü yi ánónó bhó keghó, nti nénen yi amem. Achye eyonj be mángwáy böbabhakanem mankem

* 2:11 Bábhinj enyü serwó esó be “Frankinsens” ndü eyonjndik. † 2:11 Bábhinj enyinj eyó be “Myrrh” ndü eyonjndik.

abhen bábhíkí cha mamié apay ndü etək Bétlehem ne ndü betək ebhen bechi kekwoť. Hérød atik bé énáñ échí mamié apay bébhó mpok mankə bhə báyámbi baghə nembe mpok bábhé Yesu.

¹⁷ Eká enyih ene ndemekerinti Jeremáya árémé bé chəñ émfakari, emfu tetep.

¹⁸ Arəm nyaka be, “Eyəñó kebho éfù etək Ráma. Kebho kényá ne bása. Ráshel ädi bəbhi. Mánik yi mməet be ambət kebho ke apú ka mbənyune bágu barə yi.”

Joséfne María bápetnsem ndü mmik Israel ne Yesu

¹⁹ Hérød águ nókó, ángel Mandem abhesi ntá Joséf ndü kenó amem etək Ijip,

²⁰ aghati yi be, “Joséf, faté sət mmó ne máyi petnsem ndü mmik Israel. Bo abhen báyəñ nyaka beway mmó manəñ bagu.”

²¹ Joséf aņeme, asət nnə ne mmó apetnsem etək Israel.

²² Ke Joséf ághókó nókó bé Akelos asət epok etayi mbə Mfə atú etək Judéya, acháy berəñ aré. Ndü kenó kéchák, ángel Mandem ayep Joséf batú be yi ándók chí atú Gálili.

²³ Joséf arək, achəkə amem etək Gálili ené bábhini be Násáret, mbənyune échí amem ekáti ndemekerinti be Mandem arem éti Kristo be, “Chəñ bo mámbini yi be ‘Mmu Násáret’ ”.

3

Enyih ene Jön Njwiti aghati bho éti Yesu

(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)

¹ Mpok yə, Jön Njwiti abho bégháti bho amem baso atú Judéya be,

² “Yéntiki mmu ywəka abhəñ betiknsem ndü bebú bhi mbənyune mpok Mandem ábhák ne bo mbə Mfə wap arəp chi kekwoť.”

³ Jön Njwiti ké Aisáya ndemekerinti Mandem árəme nyaka éti yi be, “Mmu achi amem baso äbik ne eyəñ amfay andeme nəkə be, “Tonjí ká mbi ane

Acha áfuət are. Ká ka mbi ywi ambak chak.”

⁴ Nkú Jön abhak chi enyih ene baghoko ne babyək mpəñə baso. Mgbat ane yi ágwət ebho abhak nkwobhénya, ne nenyíe eni nébhak ngémtáy ne baweré betu ámén yi ághə amem baso.

⁵ Beyá bho báfú, bárók ntá Jön ndu beghok enyih ene yi árəm. Báfú etək Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ne betək menkem ebhen bechi kekwoť ne Nnyén Jódan.

⁶ Béré su bebú bhap, Jön anjwiti nəkə bhə amem Nnyén Jódan.

⁷ Ke Jön ághó nókó ndü beyá bönkwo Fárisi ne bönkwo Sádusi bátwə be yi anjwiti bhə, abho béréntá ntá yap be, “Bé befé! Agha áyébhé be batú be mánjan mbi bebue ntemsi Mandem ane átwə?”

⁸ Bəbhəñ beku menyih ebhen bétəñ be mánəñ bätiknsem ndü bebú ebheka tetep.

⁹ Báké chəkə mánkáysi be bächí bebharébhə Abraham ne yényih epu kway beku bhe. Diní ká be Mandem ákwáy besət batay ane anku yó ámbak bebharébhə Abraham.

¹⁰ Yé chí néne, seti séchí bhuéré, ne bákway bekrət yéntiki enək ene epu nyu berítí kerem te ndü bakan, manguep angó.”

¹¹ “Méjwiti bhe ne manyiep betəñ be bätiknsem ndü bebú ebheka. Ke mmü ane átwə me ansem achá me enyune mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkwobhányá bekek ebhi. Antwə, chəñ anjwiti bhe ne Efónó Bedyere ne ngó.

¹² Atwə ne nchán myákátí awə béchák nkway ndü befáp ene érí ne bekráfú. Anəñ ánkú nó, äsət mbwət anten ndü nkpané, anyə mmik, ansət bekwəp ebhi amfyə ndü ngo ane apu neme.”

Jön ajwiti Yesu

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22)

¹³ Ebhíkí tat, Yesu afú atú Gálili arək ndü Nnyén Jódan be Jön anjwiti yi.

¹⁴ Ke Jön keyəñ bejwiti Yesu. Are yán beku Yesu anjibhiri nkaysi yi.

Arém be, “Ótṵwə be njwítí wə, ené me ke mbónó bétwə ntá ye be ónjwítí mé?”

¹⁵ Yě nó, Yesu akeme yi chi be, “Dǒ émbák mbə enyũ ngátí wó, mbənyune eri be senkə yěntiki enyĩn ene Mandem áyàñ.” Jǒn aka ye, ajwiti Yesu.

¹⁶ Nejwiti Jǒn ájwítí yi, Yesu afú anyén. Nebu nénéne, aghə ndũ Efónó Mandem afú amfay, asot mkpá ebhónó are sep kpát ate yi amuet.

¹⁷ Eyəñ efú ye amfay éré rem be, “Né chí Mówá. Nkəñ yi tontó. Achyè me beyä manák.”

4

Satan are mə Yesu (Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Efúéré nókó nó, Efónó Bedyere aku Yesu arək amem baso be Satan amə yi.

² Aré amem baso, Yesu abhak ndũ netarénsay beti ne ngósí ndũ manywəp besa bepay. Nsay akém yi.

³ Satan arək ntá yi, arem be, “Mbák óchí Mmə Mandem tetep, chyé eyəñ be batay ane anjibhiri andəp bekpókó brət.”

⁴ Ke Yesu akeme yi be, “Echí amem Ekáti Mandem be, ‘Puyě nenyíé nónó ke nékəm nepém. Yěntiki enyĩn ene Mandem árəm kě ébhón betan bekem nepém mmu.’”

⁵ Satan asot yi barək Yerúsalem, etək Mandem, bákó ndũ nebhuet ane áchí te amfay ndũ ekerákap Mandem.

⁶ Aré, arem ntá Yesu be, “Mbák óchí Mmə Mandem, dók, tǝndu echí amem Ekáti Mandem be, ‘Chəñ Mandem anchye eyəñ bəángel bhi mántwó manchye wə nekwa. Ekáti Mandem épət érem be, chəñ mánkpuer wə ne amó yap bé óké tem ekak ndũ ntay.’”

⁷ Yesu akeme yi be, “Ekáti Mandem épət érem be, ‘Kémə Mandem Acha ywé.’”

⁸ Béfú afə, Satan asot Yesu ndũ njie ane aré sáp amfay, atón yi betókó mmik menkem ne kefə eken kéchí aré.

⁹ Arém ye ntá Yesu be, “Chəñ nchyé wə menyĩn ebhen menkem mbák

óntep mánén besí bha, ənchye me kenókó.”

¹⁰ Ke Yesu aghati yi be, “Fə me besí, wə Satan! Ekáti Mandem érem be ‘Mmu abhəñ bechyé kenókó chi ntá Mandem Acha, antók chí yi aywĩnti.’”

¹¹ Satan arə ye Yesu arək, bəángel Mandem barək bachye Yesu nekwa.

Yesu abho betik ebhi (Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² Mpok Yesu aghoko be bákém Jǒn Njwiti báfyé ekerékenəñ, afa atú Judéya apetnsem atú Gálili.

¹³ Ke yí kerón Násáret. Arək achəko Kapənaum. Etək Kapənaum ébhák nepak manyu Gálili, atú Sébulon ne Náftali.

¹⁴ Efákárí nyaka enyu yə be enyĩn ene Mandem ághátí ndemekerinti Aisáya andem émfú tetep. Aisáya arem nyaka be:

¹⁵ “Mmik Sébulon ne Náftali,
mmik ane bo báfuət are berəñ
ndũ ǝntĩnyen ené bábħĩñi be
Manyu Gálili,
mmik ane áchí ebħenyen negho
Jódan,
atú Gálili ane beyä bo abhen bápú
bo Israel bachi are.

¹⁶ Bǒ abhen báchí amem ejuri,
bághə beyä bediéré.

Bǒ abhen báchí ndũ mmik ndíkándĩ newu, mban əghə etək eyap néne.”

¹⁷ Nebho mpok yə, Yesu abho béghátí bho be, “Yěntiki mmu abhəñ bétiknsem ndũ bebú bhi mbənyune mpok ane Mandem ábhák ne bho mbə Mfə wap arəp chi kekwət.”

Yesu abħĩñi bo bati anwi be mámák bakoñə bhi (Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ Ewak émət, ené Yesu ákə nepak manyu Gálili, aghó bo bati apay, bǒ nnə amət chí amət. Amət aka nnyén be Símun. Nnyén eni néchák nébhák be Píta. Manó ywi aka nnyén be Andru. Bə bati apay bare gəer beyä nkáp anyén ndu beway nsi mbənyune bachi nyaka bawənsi.

19 Yesu arem ntá yap be, “Tᵛwó ká bhák bakoŋo bha, ne chəŋ ntəŋ be enyũ bákɥ bé bo bachak mámbák bakoŋo bha.”

20 Témte wu, Símun ne manó barə beyä nkáp yap, bakoŋo Yesu.

21 Yesu átén nókó mmæet ambi mandú, aghó bō nnə amət chi amət bachak bati apay, nə chi, Jems ne Jōn, bō Sebēdi. Bábhák amem áchwí chəkə ne etayap Sebēdi, mángoko nəkə beyä nkáp yap. Yesu abhīŋi bhə nkᵛə be mámbák bakoŋo bhi.

22 Témte wu, báró áchwí wap ne etayap, bakoŋo yi.

*Betik Yesu atú Gálili
(Lk 6.17-19)*

23 Yesu abho bekə atú Gálili ankem antəŋ nəkə bhə Eyəŋ Mandem amem bekeré nenikímæet bo Israel, angati nəkə bhə nkᵛə Mbok Ndíndí ane árəm enyũ Mandem ábhák ne bhə mbə Mfə wap. Neambu nəkə yěntiki enyũ neme enen bo babhəŋə.

24 Eká nnyén Yesu nétáka kpát négháka atú Síria ankem. Bo báré pəkó bō abhen bábhəŋə mame menyu ne menyu mándək nəkə ntá Yesu be ámbú bhə. Mbək yap bábhák bo abhen befóŋə bebúbəbɥ bésəŋəri bhə, báchá k bábhák bō abhen bákᵛən ntímen, abhénéfú babhak bō abhen bachi bhəré. Yesu abú bhə mankem.

25 Beyä bhó bare fú mban ne mban mánkoŋo nəkə Yesu yěntiki ebhak ene yi árəŋ. Mbək eyap báfú atú Gálili, báchá k báfú Díkapolis, nə chi atú betək byo, báchá k báfú Yerúsalem, báchá k báfú atú Judéya, ne abhénéfú báfú ebhənyén nəgho enen babhīŋi be Jódan.

5

Yesu achəkə ambi njie are təŋ bo menyiŋ

1 Ewak émət, bo báré twə ntá Yesu ndü bakwó. Aghó nókó bhó, arək achəkə ambi njie. Bakoŋo bhi bákó bátéméri yi, bachəkə ne yi.

2 Abho betəŋ bhə menyi.

*Manák amen tetep
(Lk 6.20-23)*

3 Are təŋ andem nəkə be, “Eri echa ntá yěntiki mmu ane ághó be besí Mandem, yi apu yěnyīŋ, mbənyune Mandem achi Mfə ywi!

4 Eri echa ntá bō abhen báchí ndü nedí kebho néne; mbənyune chəŋ mánychə bhə nepəptí nti!

5 Eri echa ntá bō abhen bábhəŋə nesep̄tímæet ne bápú təŋ betəŋ, mbənyune chəŋ yí anchyε bhə áfók ankem ane yi afyé bariεp bechyε bhó!

6 Eri echa ntá bō abhen bábhəŋə nsay ne ekwak bekɥ menyiŋ ebhen bechi chak besí Mandem, mbənyune chəŋ yi anchyε bhə menyiŋ ebhen bábhəŋə ekwak bebhəŋ!

7 Eri echa ntá yěntiki mmu ane ághə bhə ntínso, mbənyune chəŋ Mandem angó yi ntínso!

8 Eri echa ntá bō abhen bati yap áchí amem pépép, mbənyune chəŋ Mandem ankɥ bó mángó yi!

9 Eri echa ntá bō abhen mánù be bo mámbák eyəŋ émət ne bati; mbənyune chəŋ Mandem ankɥ bo mámbak bōbhi!

10 Eri echa ntá yěntiki mmu ane bo báchyè esəŋəri ndü ákə menyiŋ ebhen bechi chak besí Mandem. Ayet yi mbənyune achí Mfə ywi!

11 “Eri echa ntá yeka mpok bo básəkəti bhe ne mpok ane báchyè bhe esəŋəri, mámbare nəkə bhe barak amæet ndéndem éti ya.

12 Nák ká ne mǎmbəŋ manák mbənyune Mandem abháré bhe erem akap awu amfay. Ne báké ghəkəntik be báchyè nyaka baremé kep̄nti abhen tesáy esəŋəri nkᵛə.”

Yesu yi bakoŋo bhi báchi mbə ngán ne erəŋə

(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

13 “Báchí mbə ngán ntá bō mmik mankem. Ke mbák ngán ábhíkí pεε bhəŋ manyiŋti mi, ná bákway bekɥ wu amp̄et ambak erítí ngán? Bápú

perε kway bekα yēnyīη ne wu. Arōp chi enyīη beto nefi ebhak ene bo báfuẽt mánjati nōkō wu.

14 “Bāchí erōjō ntá bō mmik. Etōk ené échí amfāy njie épú bhese.

15 Ne bápú dure erōjō mánsõt enyīη mánkuti. Bádure erōjō mánte chí ebhak ene bábhōjō bete yō bé mban ángō ntá yēntiki mmu ane achi anywōp.

16 Dō yé ka epīη eyeka éngō mbō erōjō. Epīη eyeka ébhōη bebhak mbō erōjō bé bo mángō, mámbiti Etayeka mmu achi amfay.”

Enyīη Yesu ághatí bho eti bebhé Moses

17 “Bāké kaysi bé ntwō béfere bebhé Moses. Bāké kaysi bé ntwō chí beferε basījī baremé kerpīnti. Mbíkí twō béfere mó, ntwō chí bekα be yēntiki enyīη ene bō básījī émfú tetep.

18 Tetep, nchí ghati bhe be te mfāy ámfuẽt, mmik amfuẽt, bápú kwáy beferε yē mandú enyīη ndū basīη amen wáwák. Basīη amen ábhák krate yēntiki enyīη ene básījī émfu tetep.

19 Yē agha ane ápú bhεere yē chí móbhé amōt, antōη nōkō bo bachak be mánká enyumōt mbō yi, chōη ambak ansem ndū nkwo bhō mankem abhen Mandem achi Mfō wap. Ke mmu ane ábhare bebhé Mandem menkem, antōη nōkō bo be mankα nkwo mbō yi, ábhák mūngo ndū nkwo bho abhen Mandem achi Mfō wap.

20 Nchí ghati ye be be, mbák menyīη ebhen bākū bebhiki cha ebhén batōη ebhé Mandem ne ebhen bōnkwo Fárisi, bápú bhák bo abhen Mandem achi Mfō wap.”

Enyīη ene Yesu átōjō eti bebēnti (Lk 12.57-59)

21 “Bāriηi ndū ebhé Moses éghati nyaka bachīmbi bhεka be mmu áké wáy nti, ne yē agha ane áway mmu, bākū manyé ne yi.

22 Ke enyīη ene nchí ghati bhe chi be, yē agha ane ábēnti ne mómayi Mandem átan yi. Yē agha ane ásōkōti mómayi mbō berem be, ‘Wō ochí

agha?’ Bāsōt yi besi acha manyé. Ne yē agha ane árēm ntá mómayi be, ‘Wō echīηtímu’ chí mmu ane bábhōjō memese amem nepīngo.

23 Mbák ōrōη ye bechye akap ntá Mandem ke óntik be nti manó ábē nti eti enyīη ené ókú yi,

24 dō akap aywe ndū nebhuet ane bo báchyē akap, dók kpík kα māmbák eyōη émōt ne yi ke ómpetnsem onchye akabhe ywe ntá Mandem.

25 “Mbák mmu abhōη ndak ne wō, antí wō, dók temerí yi ayak mānsokori ndak wu, māmbak eyōη émōt. Mbák óbhíkí kα nō, mpok ámfuẽt, yi andok ntá ntanjá manyé ne wō, afyé wō amō yi, ne yi anchye wō ntá bo mbīη nkú, ne bō mámfye wō ekerékenōη.

26 Diηí be mbák émfákári enyu eyō, opú fu wawak krate onchye ákwō ywe ankem, yēnyīη kerōp.”

Yesu átōη eti berwōp

27 “Bāriηí ndū ebhé Moses érēm be, ‘Mmu abhíkí bhōη bekwen berwōp.’

28 Ke nchí ghati bhe be, yē agha ane afyé amík amuẽt ngōré, ambōη nkaysi bebhuere ne yi, anán akwen berwōp ne ngōré wu ndū nti eni.

29 Mbák nyésé ene nemōt nétō wō ndū bebú, feré nō gup. Eri be óném epókómuẽt eyε émōt echa wō berōη ambi bekα bebú, mánsõt mmuẽt eyε nkem mámesε amem nepīngo.

30 Ne mbák awónem ywe átō wō ndū bebú, kpót wú gup. Eri be óném epókómuẽt eyε émōt echa wō berōη ambi bekα bebú, mánsõt mmuẽt eyε nkem mámesε amem nepīngo.”

Enyīη ene Yesu atōjō eti awáy nebhay (Mk 10.11-12; Lk 16.18)

31 “Ebhé Moses epet érēm be, ‘Yē agha ane árō ngōré ywi ndū nebhay, abhōη bechye yi ekáti ndu betōη be awáy nebhay.’

32 Ke enyīη ene nchí ghati bhe chi be, yēntiki mmu ane árō ngōré ywi ndū nebhay ené ngōré ábhíkí kwen berwōp, akα ngōré akwen berwōp, ne yēntiki mbakanem ane ábháy ngōré

ane ápét apu ekerénebhay, akwen nkwo berwop.”

Yesu atón ěti neyiki

³³ “Bārīñi ndũ ebhé Moses épét éghàti nyaka bachĩmbi bheka be, ‘Ké fyé bariɛp beka enyĩñ ené óbhíkí bhon nti beka yo. Mmu abhōñ beka enyĩñ ene yi áyíkí beka ndũ nnyén Mandem.’

³⁴ Ke nchí ghati bhe be mmu abhiki bhon beyiki wáwák. Mmu abhiki bhon beyiki ambĩñi mfay, mbonyune mfay chi bechókó Kefo Mandem.

³⁵ Mmu abhiki bhon beyiki ambĩñi mmik mbonyune mmiki ne achi mbō enok ene Mandem ásíki beka are. Ne mmu abhiki bhon beyiki ambĩñi Yerúsalem, mbonyune chi etok eremé Mfo ywese.

³⁶ Ké yiki ombĩñi ntí ywe mbonyune óbhíkí bhon betan beka ekaká emene émbák pépép, ne óbhiki bhon betan beka yo embak pyo.

³⁷ Mbák ónká beka enyĩñ, dem be, ‘Ee’. Mbák óbhíkí ka beka enyĩñ, dem be, ‘Ae’. Yěntiki enyĩñ ene echa eyo, éfũ chi ntá mbúmbu.”

Yesu yi be ebhiki ri beke me bebú am-fay bebú

(Lk 6.29-30)

³⁸ “Bārīñi be ebhé Moses érèm be, ‘Mbák mmu achónjí nyésé nti mánychónjí eni nkwo. Ne mbák mmu áféré nényén nti, bábhon befere eni nkwo.’

³⁹ Ke nchí ghati bhe be, mbák mmu aka wō bebú, óké ke me yi. Mbák mmu adep wō atá ndũ ebhe awónem, tón yi ebhe échák nkwo.

⁴⁰ Mbák mmu áyàn beka manyé ne wō be ánsót nkú ye, kpik chyě yi nde ye nkwo.

⁴¹ Ne mbák ntemé nenu anyéré wó be ompakō ntu ywi ondok ne yi nekō ntay * nemot, dók ne yi nekō batay apay.

⁴² Mbák mmu anĩñi wō enyĩñ ene óbhónó, chyě yi yo. Ne mbák mmu atwō ntá ye be ompúo yi enyĩñ óké nisi beka nō.”

* 5:41 Ntay nemot: Ntay chi “Mile” ndũ eyonjondik.

Yesu yi be mmu abhōñ beka bo abhen bápábhé yi

(Lk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Bārīñi ndũ ebhé Moses érèm be, ‘Óbhón beka mmũ etok eye, ómpap mmu ane ápábhé wō.’

⁴⁴ Ke nchí ghati bhe be, kōñ ka bōmpap abheka, mánik nōkō mmuet be Mandem ankwak bō abhen báchyè bhe esonori.

⁴⁵ Mbák bākū nō, bo bágħō be báchí bō etayeka mmu achi amfay. Báké ghokontik be yi áto mmok ntá yěntiki mmũ bebú ne yěntiki mmũ ndíndí. Mandem áto manyiɛp ntá yěntiki mmu ane ákū enyĩñ ene yi áyàn ne mmu ane ápú ka enyĩñ ene yi áyàn mmu wu ankū.

⁴⁶ Mbák bākōñ chi bō abhen bákónó bhe, ntiki nsáy bábħon? Yě chí bakū bebú mbō babhebhé nkábhenti bakōñ bō abhen bákónó bhō.

⁴⁷ Ne mbák bākaka chi bō abhen mányie ne bhō, nó bākū yi? Yě chí bō abhen bápú bo Israel bākū nō.

⁴⁸ Bábħon ye bebhak chak ndũ babhi ankem nkúbhé mbō enyũ Etayeka Mandem mfay achi chak ndũ babhi ankem!”

6

Yesu atón enyũ mmu abhónó bekwak mmu ane eyi epu

¹ Yesu arak ambi berem be, “Sot ká mpok be yě mmu yweka áké ka beri ebhen Mandem áyàn yi ankū besi bho ndu beton mmuet. Mbák mmu ankū nō, apú bhon nsáy ane Etayeka Mandem mfay áchyè.

² “Yěntiki mpok ane óchyè enyĩñ ntá mmu ane eyi épú, ké dep akánkán mbō bō abhen bākū menyĩñ chi be mángó bhō. Bākū nō amem bekeré nenikímuet ne ndu mántítok be bo mámbiti bhō. Dĩñi ká be nebiti ane bo bábiti bhō chí awap akap ankem ané bō mánán bábħónó.

³ Mbák óchyè mmu enyĩñ mbonyune eyi épú, ka nó enyune yě mmu apu riñi enyĩñ ene ókū.

4 Ɛri be ónkú beri bhésé bhésé ne chõη Ɛtaye Mandem mmu ághò yěntiki enyih ene mmu ákú bhésé bhésé ankap wõ.”

Yesu atõη enyũ bo bábhõñõ menikmuet

5 “Yěntiki mpok ane mǎnikmuet, bǎké kũ mbõ bõ abhen bákú menyih chi be mángó bhó. Bákõη bete amem bekeré nenikímuet ne ndũ manyé mbi ke manikmuet bé mángó bhõ. Dihí ká be, neghó ane bo bǎghò be bo mǎnikmuet, chi awap akap ane mǎnán bǎbhõñõ.

6 Mpok ane mmũ yweka áyàn menikmuet, ánychwé anywõp, ebhak ene yi ábhak aywĩnti, antiép mbĩnywõp anikmuet ntá Mandem Ɛta yeka mmũ bápú ghõ ne amík. Mbák mmu akũ nõ, chõη Ɛtayeka mmu ághò yěntiki enyih ene mmu ákú bhésé bhésé ankap yi.

7 “Mpok mmu yweka ánikmuet, áké rem beyǎ menyih ebhen bébhíkí bhõη ntí ne nnet, mbõ bõ abhen bápú bo Israel bákú. Bákú nõ mbõnyune bákaysi be beyǎ kepí ke kékú Mandem angok nenikímuet enap.

8 Bǎké bhak mbõ bhó. Bǎperẽ nikmuet, Mandem Ɛtayeka anan arihĩ enyih ene bãyan.

9 Enyu ene kě bǎbhõñõ menikmuet: ‘Ɛtayese, wõ mmu óchí amfay:

Kũ bo mánchyé nnyén ena kenókó;

10 kũ bé mandõ wõ õmbak Mfõ wap; ne be mánkú nókó chí menyih ebhen óyan bo mankũ fá amík, mbõ enyũ echi awu amfay.

11 Chié bhese nenyié enen echõη;

12 Ɔmfõñõri bebú bhese, mbõ enyu séfõñõrí bo abhen bákú bhese bebú.

13 Ne óké ka sénchwe ndũ nemõ enen nékũ sénkwén ndũ bebú, ke feré bhese ndu amõ mbúmbũ.’

14 “Mbák ómfõñõrí bo abhen bákú wõ bebú, chõη Ɛtaye Mandem mmu áchí amfay nkwo amfõñõri wõ.

15 Ke mbák õpú fõñõri bo abhen bákú wõ bebú, Ɛtaye Mandem Mmu achi amfay apú fõñõri wõ.”

Yesu atõη ãti netarénsay

16 “Yěntiki mpok ane bǎtát nsay ndu menikmuet ntá Mandem, besí ebheka béké bhak mbõ bõ abhen enyih ẽsõñõri bhõ. Bǎké bhak mbõ bõ betábhá. Bágwõt besí bhap chi be bo mángó be bo bachi ndũ netarénsay. Dihí ká be, neghó ane bo bǎghò be bo bǎtát nsay, chí awap akap ane mǎnán bǎbhõñõ.

17 Ke mpok óbhak ndũ netarénsay, sõ besí bhe watí, ómpák ntí.

18 Mbák ónkú nõ, bo bápú rihĩ be õchí ndũ netarénsay, ke Ɛtaye mmu bápú ghó ne amík arihĩ. Ne chõη Ɛtaye mmu ághò yěntiki enyih ene mmu ákú bhésé bhésé ankap wõ.”

Yesu atõη ãti kefõ mmik (Lk 12.33-34)

19 “Bǎké sõt kefõ nkáp ne kefõ menyih bechak mǎmbure fá amík. Fá amík, kengok ne mfárékán bǎchõñti, ne baghép bǎway eket mámpokõ yěntiki enyih.

20 Enyih ene yěntiki mmu yweka ábhõñõ bekũ chi be, ansõt kefõ nkáp eki ne kefõ menyih bechak ambure amfay ntá Mandem. Aré, kengok ne mfárékán bápú kway bechõñti bhõ ne baghép bápú kway bedak eket mángép wú.

21 Ebhak ené nkáp aywe áchí, aré kě ntí ene nkwo nébhak.”

Yesu atõη be amík áchí mbõ erõñõ ene ẽkú mmu ángó mban (Lk 11.34-36)

22 “Amík áchí erõñõ ene ẽkú mmu ángõ mban. Mbák mmu abhõñ amík ariari, ághõ andihĩ yěntiki enyih ene yi ákú.

23 Ke mbák apú ariari, mmuet ye nkem ábhák chi amem ejuri. Ke mbák erõñõ eyẽ ẽgiriçiri, nó ejuri ene õchí are eya echa.”

Enyih Yesu atõñõ ãti Mandem ne menyih mmik (Lk 16.13, 12.22-31)

24 “Yě mmu apu kwáy betok bachi bati apay ndəŋ amət. Mbák ámbón bachi bapay, ákəŋ amət ancha anefú, mbák épú nó, áchye kenókó ntá amət, ambyák anefu. Mmu apu kwáy betok Mandem antok nəkə menyih mmik.

25 “Nó kě nchí ghati bhe be, mmu áké bhəŋ basémé ěti nepém eni andem bé, ‘Chəŋ nyíe yi? Chəŋ nyú yi? Chəŋ mfyé yi?’ Nepém nkwa nébhíkí cha nenyíe? Nepém nkwa nébhíkí cha ndené?

26 Yihí ká kenən. Képú kwan nenyíe ne kápú fere mbwət ebhi kembay ndü betem. Yě nə, Etayeka mmu achi amfay áchye kə nenyíe. Băbhíkí rihí be băchá kenən-ε?

27 Ne ntiki mmu yweka basémé ákway bekə nepém eni nénsap yě chi mandú nihinihi, nəncha enyu nebəŋə bebhak?

28 “Ne ndaká yí băbhəŋ basémé ěti nden ene béfyé amuet? Yihí ká enyü bəchuchu abhen bachi ebhi bágò. Bápú kə betik ne bapu ghoko nden.

29 Ke nchí ghati bhe be, yě chí Mfo Sólomon mmu ábhónó nyaka beyă keném, abhíkí bhəŋ nyaka nden ene eri mbə yě chuchu amət.

30 Mandem kě ághókó tákə ne beri ebhi, tákə ane ákway bebhak echəŋ, mbúré angwəsi, mámfyé angó. Băkásí bé be kě Mandem apu kwáy békwak məmbón nden béfyé amuet ke? Neka eneká ne Mandem négúpsi nēcha!

31 “Băké bhón ye basémé, mändeme nəkə be, ‘Chəŋ sényie yi? Chəŋ sényú yi? Chəŋ sémfyé yi?’

32 Menyih ebhen menkem kě bə abhen bápú bo Israel básíkí nti are. Ke Etayeka mmu áchí amfay arihí be băbhəŋ bébhón menyih ebhen menkem.

33 Yă yé ka mbi befye nti berə Mandem ámbák Mfo yweka, mámfyé nti bekə chi yěntiki enyih ene yi áyàn bo mankə, ne chəŋ yi anchye bhe menyih ebhen menkem nkwa.

34 Băké bhəŋ ye basémé ěti nywəp enen mbúré. Chəŋ mbúré antwə ne ayi

barak ane mmu afyé nti are. Băké sət besəŋəri bechak məmáká ndü ebhen echəŋ.”

7

Yesu atəŋ bé bo băbhíkí bhəŋ betán bati

(Lk 6.37-38, 42-43)

1 “Băké tən bati kéká mántən be nkwa.

2 Mmu áké tən nti mbənyune, enyu ene ótən nti enyu yə ke Mandem átən wə. Enyü óyènti ónchye nti, nkúbhé enyu yə ke báyènti mánychye wə.

3 Ndaká yí óyihí mójnyihí ane achi anyese nti, ene ópú fye nti ndü nkəkónək ane achi wə anyese?

4 Ná óghati nti be, ‘Manó, dš me mféré mójnyihí ane achi wə anyésé,’ ene nkəkónək achi wəmbəŋ anyese?

5 Wə mmü betábhá, feré kpik nkəkónək ane achi wəmbəŋ anyese, ke óngə mban sayri beferé mójnyihí ane achi amem nyésé manóywe.

6 “Băké sət menyih Mandem mánychye ntá bə abhen băbhíkí bhəŋ mpok ne yi. Băchí mbə mmú. Mmu áké sət menyih Mandem ányché ntá bo abhen bábyak bhə. Băchí mbə bakók. Mbák mánychye bakók enyihí nkáp, básət mányəp chi ndü ntəp. Ne mbák mánychye mmú menyih Mandem, áyibhiri mmuet antoko bhe anet.”

Bép, chəŋ mánychye wə
(Lk 11.9-13)

7 “Nik mmuet ěti enyih ene óyàn, chəŋ Mandem anchye wə. Yán, chəŋ óngə. Dep nekək, chəŋ mánene ntá ye.

8 Kə nə mbənyune yěntiki mmu ane ánikmuet ěti enyih ene yi áyàn, Mandem áchye yi. Yěntiki mmu ane áyàn enyih, ághə yə. Yěntiki mmu ane ádébhé nekək, mánene ntá yi.

9 Bě bachíbhə, mmu yweka ane mbák móywi ámbép yi bret, ansət chi ntay anchye yi, chi agha?

10 Mbák ámbép wə tansi, áchye yi nnyó ke?

11 Mbák be bõ bebug, bãbhõj nti bechye berítí menyij ntá bãbheka, bãkãysí be Etayeka mmu achi amfay ke anõk bebhõj beyã ekõj ndu bechye berítí menyij ntá bõ abhen mãnikmuet ke?

12 Yëntiki mmu yweka ánká ye ne bati mbõ enyũ yi ákway beyaj be bo manku ntá yi. Mbák mãnká nõ, étõj be bãkã menyij ebhen Moses ne baremé kepinti bãghãti bhese amem basinjí amap.

13 “Nyũbhã ané mmu áfuet aré bechwe ndũ Kefõ Mandem áchí mãbhéri. Nyũbhã ané mmu áfuet are andõk anchwe ndũ mbĩ newú ánéné mmuet ne mbi wu áchik, ne échí wikirik befuet are. Eka bo abhen báfuet are baya. Fuet yé ka chi ndũ nyũbhã ane achi mãbhéri.

14 Fuet yé ka ndũ nyũbhã ane achi mãbhéri mbõnyune wú kã mmu áfuet aré anchwe ndũ mbĩ nepém. Mbi wu ábè mmuet befuet aré, ne bõ abhen báfuet are babhiki ya.”

*Yëntiki enõk ne eyi bakan
(Lk 6.43-44)*

15 “Sõt ka mpok ne bõ-nsé abhen bãrèm be bãchí baremé kepinti Mandem. Bãkõt ngepti be bãchí bãghõjõmém, ke sayri sayri, bãchí chí nkwo ene nsay ánu yõ.

16 Chõj mãndinjí enyũ bó bãchí ndũ bepõj ebhap, nkũbhé mbõ enyũ mmu árijí enõk ndũ kepem eki. Bápú rõj ndũ támfãj mãnkók nepi. Ne bápú rõj ndũ nnet áronõri mãnkók bakwa.

17 Enyu yõ ke échí ne erítí enõk. Enyu chi berítí kepem, epu kway menyu bebéptí kepem.

18 Ne ebéptí enõk ényu chi bebéptí kepem, épú kwáy ményú berítí kepem.

19 Bãkõt yëntiki enõk ene épú nyu berítí kepem, mãmkpõti, mansõj ango.

20 Baremé kepinti nsé bachi mbõ menõk ebhen bepu nyu berítí kepem. Bãrijí bhõ chi ndũ bepõj ebhap.”

*Bakonõ Yesu abhen tetep
(Lk 13.25-27)*

21 “Puyë yëntiki mmu ane ábhijí me be, ‘Acha, Acha’ kã áchwè ndũ Kefõ mfáy. Mũne ákã enyij Etaya mmu achi amfay áyan ke áchwe are.

22 Ndũ nywõbhé manyé, chõj beyã bho mãndem ntá ya be, ‘Acha, Acha, pú séghãti nyaka bho Eyõj eye ndũ nnyén ena? Pú sébõk nyaka befõjõ bebúbebu ndũ nnyén ena? Ne sékã nyaka menyijí maknkay ndũ nnyén ena!’

23 Ke ndũ nywõp enõ chõj ngati bho bhẽ, ‘Mbíkí rijí be wáwák. Fã kã me besí, be bakã bebug.’ ”

*Menyũ batë beket bati apay
(Lk 6.47-49)*

24 Yëntiki mmu ane ághõk menyij ebhen mërèm, anku mbõ enyũ ndémé, áchí mbõ ndinjindak ane até eket ndũ setárebhé.

25 Èti yõ, yëndu manyiep ákwéné tontó, ne manyén ájwí, agboko, babhãep atañatan anu, eket eyõ éke kwen. Éke kwen mbõnyune mbõjõket até yõ ndũ setárebhé.

26 Ke mmu ane ághok menyij ebhen mërèm, yi ke ku mbõ enyũ ndémé, áchí mbõ echijítimu ane até eket ndũ èsiép.

27 Eso étwó nõkó, manyiep akwen tontó, ajwi, ataka ebhi, babhãep atañatan ánú, eket eyõ ébáy mmuet amik juu!

*Yesu atõj mbõ mmu ane árèm
émbak chi enyu yõ*

28 Yesu ánánã nõkó berem menyij ebhen yi átõj, bõ mankem abhen bãchí are bãbhák maknkay tontó èti eyi enyũ ene yi átõj.

29 Atõj nyaka mbõ mmu ane árèm emay, puyë mbõ batõj ebhé Moses.

8

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

1 Yesu ánánã nõkó menyij ebhen yi átõj, arõ njie asep amik. Beyã bo bãbhõ bekonõ yi.

2 Bápéere yinjí, mmu ebhanákwa amõt atwõ akwen yí bekek abho berem be, “Acha, mbák õkõj, õkway beku me ntañ.”

3 Yesu anyabhe awo atok yi arem be, “Nkwo beka wo ontan, neme ene nemáy.” Témte wu, atan.

4 Yesu arem ntá yi be, “Ké ghati yé mmu enyih ene éfákárí, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angwo be ebhanákwa ye émay. Anán ámbýó wo, óndak, onchye ye akap ntá Mandem békóno ebhé Moses. Chon eyo émbak enyih ene étòn bo be ebhanákwa ye émay.”

Yesu abú mmöbetok münti batémé nenu Rom (Lk 7.1-10)

5 Yesu afa are rón Kapënaum. Agháká nókó aré, mmu amot ane áchí münti eká batémé nenu Rom besa betay arak ntá Yesu, abho menikmuet ntá yi,

6 andeme nakwo be, “Acha, mmöbetok awa achí anywóp bínírí ne beyá bebe.”

7 Yesu akeme yi be, “Chon ntwó nkwo yi antan.”

8 Ke münti batémé nenu wu arem be, “Acha, mbíkí kway mmu ane ótwó eket eyi. Chié chí eyon, chon mmöbetok wa antan.

9 Nchí rem no mbonyune menkwó mböñ bö abhen, mbák mángátí me nkwo enyih, mböñ beghok bhó. Ne mböñ nkwo batémé nenu antene ya abhen mbák ngati bhó enyih, bábhön beghok mé. Yéntiki mmu wap ane ndémé be, ‘Dók’, áron, ne yé agha ane ndémé be, ‘Twó’, átwó. Ne mbák ngátí mmöbetok awa be, ‘Kwo enyih ene’, abhön bekwó yó.”

10 Yesu ághókó nakwo no, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mmuet, arem ntá bö abhen bákòño yi be, “Diní ká be mbíkí re ghó yé mmu Israel amot ane ábhónó neka ne me enyu ené.

11 Diní ká be beyá bo báfù chon bebhé menkem mántwo manchakwo ne Abraham ne Aisek ne Jekóp ndü menyie epá ndü nebhüere kefó mfay.

12 Ke chon mánten bo abhen bábhónó nyaka bebhak ndü nebhüere Kefó Mandem nefi ndü ejuri. Aré, mámbak ndü kebho ne menyie ámén.”

13 Yesu ayibhiri ye mmuet arem ntá münti batémé nenu be, “Petnsem anywóp, yéntiki enyih echí mbó enyu ónókó.” Nkúbhé mpok ane Yesu árèn no, mmöbetok wu atan.

Yesu abú beyá bömame (Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

14 Yesu arak achwe eket Píta, aghó nnó ngoré ywi bhúré ne mbúép amuet.

15 Arak yi nékúmuet atok yi ndü awó. Mbúép wu ámay. Afate akwo menyie abho mene Yesu.

16 Egháká nókó beku, bo béré sot beyá bo abhen befónó bebabebu besòñori bhó mándak nakwo ntá Yesu ne bhó. Yesu are sot chí eyonnyu eyi amboko nakwo befónó bebabebu be méndó bhó, ne ambu nakwo bömame.

17 Yesu akwo menyih ebhen ntá bhó be enyih ene ndemekerinti Aisáya áréme nyaka éti yi émfú tetep. Aisáya arem nyaka be, “Asot mame ayese ne apoko besòñori ebhesé.”

Enyü nepém nkonjo Yesu nébhónó bebhak (Lk 9.57-62)

18 Yesu ághó nókó beyá bo ndü bátwó bákábhé yi, aghati baghok abhi be, “Sémpé ebhé manyu éne awu.”

19 Nton ebhé Mandem amot arak ye ntá Yesu arem be, “Nton, chon nkonjo wo yéntiki ebhak ene óròn.”

20 Yesu akeme yi ne nekay be, “Besop bebhön babhok, kenen kébhón manyay, ke Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí bhön ebhak beson ntí.”

21 Nkonjo Yesu achak arak ntá yi arem be, “Acha, dö kpík ndók mbémé Etaya.”

22 Ke Yesu akeme yi be, “Konó me. Dö bawú mámbémé ngú wap.”

Yesu akwo mbúép atanatan akwen chák (Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

23 Yesu arak achwe amem áchwí ne bakonjo bhi ndu bépe beron ebhé manyu echak.

24 Ndü båròn, bápére ghó mbúép atanatan ábhó menu, mpérényen ebho

bədəp áchwí, manyiəp anchwe nəkə aməm. Yesu abhak ndü kenó.

²⁵ Bakoŋo bhi bárók maŋeme yi barem be, “Acha, pemé bhese, sétwò gu anyén!”

²⁶ Yesu arem be, “Bächáy yi? Neka eneka négupsi necha!” Afate ye asáy mbúəp ne mpérényen, nnyén nekwen tiii.

²⁷ Bábhák maknkay tontó, babho berem be, “Ntiki enyü mmu né? Yě chí mbúəp ághòk yi, mpérényen éngok yí!”

Yesu akə befónjó bebúbebu béró bōbati apay

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Yesu arək aghaka atú mmik bō Gerása ebhə manyu echak. Bō bati apay abhen befónjó bebúbebu bésəŋəri bhə, báfú ndü nebhuéré manem ané bō bächòk are, bátémeri yi. Bághə nyaka bo, mántoko bhə anet. Ekú bo kperere fuét atú wu.

²⁹ Nəghó ane bághó Yesu, babho bebik mándeme nəkə be, “Mmò Mandem, əbhəŋ ntiki ndak ne bheseé? Ɔtwó bechye bhese ntemsi ené mpok abhiki re kway?”

³⁰ Eremə nkwo bakók anyie nyaka kekwoət ne nebhuét wu.

³¹ Befónjó bebúbebu ebhen bésəŋəri bhə bébhó menik Yesu mmuet be, “Mbák əbòk bhese, tó bhese chi ndü nkwo bakók wu.”

³² Yesu aghati befónjó bebúbebu bhə be, “Dók ká.” Béfú bōbhə amuet, berək, bechwe ndü nkwo bakók. Bakók ankem bárókóri bəsep ndü nkoko-njie dúgúdúgúdúgú bágúre anyén.

³³ Bō abhen bábhəbheri bakók, bághó nókó nə, bábue, bārək ndü etək ene echi kekwoət, baghati bho yəntiki enyih ne enyü éfakári ne bō abhen befónjó bebúbebu bésəŋəri nyaka bhə.

³⁴ Etək enkem émóko témté erək étémeri Yesu. Mánik yi mmuet be ándó atú etək eyap.

9

Yesu abú mbénti
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

¹ Yesu áfá nókó atú Gerása, arək, asət áchwí apé nnyén, apetnsem Kapənaum, etək ene yi áchòkə.

² Bōfú bātówó ne mbénti amət ane bápókó ndü bekpaka ntá yi. Yesu ághó nókó enyü neka enén bábhəŋó ne yi be abhəŋ betəŋ bebu mmu wu, arem ntá yi be, “Mówa, óké chay, mfónjóri bebú ebhe.”

³ Ekə mbək batəŋ ebhé Mandem abhen bachi are bábho berem ne mmuet eyap be, “Arem kpát mbə bhé achi Mandem! Mandem aywinti ké ákway bəfónjóri bebú mmu!”

⁴ Yesu arihə nkaysi yap, abhép bhə be, “Ndaká yí bākaysi bebépti menyih?”

⁵ Enyih ene échí wikirik chí ene? Berem be, ‘Mfónjóri bebú bhe,’ ke chi berem be, ‘Faté kə?’

⁶ Ke chəŋ nkə mändihə be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ betəŋ fá amik befonjori bebú bhə.” Arem ntá mbénti wu be, “Faté, pəkó bekpaka bhe gure!”

⁷ Mbénti wu afate kperer, agure.

⁸ Bo bághó nókó enyih ene efakari, bábhak maknkay tontó, babho bebiti Mandem mmú áchyé nkwa enyü betəŋ ebhə.

Yesu abhihi Mátio be ámbák nkoŋo ywi

(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ Ené Yesu áró ebhak ene yi ábú mbénti ákə, árəŋ, aghó mbebhé nk-abhénti amət chəkə amem ekerébetik eyi. Aka nnyén be Mátio. Abhihi yí, arem be, “Twó, bhák nkoŋo wa.” Mátio afate, abho bekoŋo Yesu.

¹⁰ Etaré nókó, Mátio abhihi Yesu eket eyi. Anak mamere bhi ne babhebhé nkábhénti bachak, ne bakə bebú bachak. Yesu, achəkə anyie nəkə nenyíe ne bhə, ne bakoŋo bhi nkwo.

¹¹ Bōnkwo Fárisi bághó nókó ndü Yesu anyie nenyíe ne bhó, bábhó bebhep bakoŋo Yesu be, “Ndaká yí ntəŋ yweka anyie nenyíe ne menyü bōbhen?”

¹² Yesu ághók enyih ene bārəm, akeme bhə ne nekay be, “Bō abhen bápú me, bápú yaŋ ngaŋ. Bō mame ke báyaŋ ngaŋ.”

13 Arémé nókó nó, arək ambi berem be, “Dók ká, mánu berinj enyinj ene Mandem árémé. Arem be básinj be, ‘Enyinj ene mǎyán chi be bo mángó ntínso ne bati, puyě chi akabhénya.’ Mbíkí twə bebhinj bǒ abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mámbák bakojo bha, ntwə bébhinj chi bo babúbabá.”

Bábhép Yesu ěti netarénsay ndũ menikmæet ntá Mandem (Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

14 Mbək bakojo Jǒn Njwiti bárók ntá Yesu bábhép yi be, “Ndaká yí besé ne bǒnkwə Fárisi sétare nəkə nsay ndu menikmæet ntá Mandem, ke bakojo bhe bápú kə nǎ?”

15 Yesu akeme bhó be, “Bákáysi bé bo bákway bechəkə nsónso ndũ epǎ nebhay ené mbǎyngǎré abhúét ne bhǎ? Nsé! Ké mpok átwò ane báferé chǎj mbǎyngǎré ntá yap. Ne chǎj mántare nsay mpok yǎ.”

16 Yesu arək ambi berem be, “Yě mmu apú kway besǎt ebhókónden nkə anchók mbok ndũ esí nden? Mbák mmu ankə nǎ, ebhókónden nkə ějǎti, enkə mbokó nden áchik ancha esí mbok.

17 Ne ntá bo abhen báfyé mmém ndũ bebhǎ nkwəbhanya, bápú fyé mmém bakə amem ebhǎ nkwəbhanya ene esi. Mbák mánkú nǎ, ebha ésen, enchǎj, ne mmem andək amik. Báfyé mmem bakə chi ndũ ebhǎ nkwəbhanya ene ekə. Mbák mánkú nǎ, mmem apú rǎj amik ne ebha epu sen enchǎj.”

Yesu aǎeme mmǎ mǔnti (Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Ené Yesu abhúet beghati bhǎ menyinj ebhen, bápére ghǎ mǔnti bo Israel amǎt arək akwén yi bekek, abho berem be, “Éta, mówa agu néne. Chí mǎngǎré. Nnikmæet, twǎ nyanǎ amǎ yi amæet, ne chǎj ampætnsem ndũ nepém.”

19 Yesu afate ne bakojo bhi bábhǎ berǎj ne mǔnti wu.

20 Ené bǎrǎj, ngǎré amǎt afú Yesu ansem, arək petii, atək nkokǎj nkú

yi. Ngǎré wu áfere nyaka manǎj ndũ mamié byo ne apay.

21 Akə nó mbǎnyune arem nyaka ne mmæet yi be, “Mbák ntək yě chi nkokǎj nden Yesu, chǎj ntaǎj.”

22 Yesu ayibhiri mmæet aghó yi, aghati yi be, “Mówa, kéchay. Neka ene ne me nékə ǎtaǎj.” Témte wu ngǎré wu ataǎj.

23 Yesu afúét ye are rǎj ndũ eket ene mǔnti bo Israel wu. Agháká nókó aré, achwe anywǎp, aghó bafé babhǎj ne ngémtay bho ndũ bádí kebho ne beyǎ ewat.

24 Aghati bó mankem be, “Fú ká kpík, mǎne abhíkí gú. Abhure chí kenó.” Bó mankem bǎré way Yesu way.

25 Bǒ nneréket bátén nókó bhǎ nefi, Yesu arək kekwtə ne ngú wu, ákém yi ndũ awó, mówu apætnsem ndũ nepém, afate.

26 Mbok ěti ndak ane ataka atú etək wu ankem.

Yesu akə manémámik bati apay babho beghǎ mbanj

27 Ené Yesu árǎ nebhuet wu árǎj ambi, manémámik bati apay babho bekojo yi mámbik nəkə be, “Mmǎ Mfǎ Debhit, ghǎ bhesé ntínso!”

28 Mpok Yesu achwe anywǎp, manémé amík bhǎ bákǎj yi aré. Abhép bhǎ bé “Mǎnókó be mǎkwáy bekə mángó mbanj?” Bákéme be, “Acha, sénoko.”

29 Yesu atək ye amík ayap arem be, “Émbák ne bhe mbǎ enyú mǎnókó.”

30 Amík ánéne bhǎ témte, bapet babho beghǎ mbanj. Yesu asemti bhǎ be, “Báké ghati yě mmu enyinj ene efakari.”

31 Yě nó, bǎrǎj nókó, mángati nəkə bho ndũ atú etək wu ankem enyinj ene Yesu ákú ntá yap.

Yesu akə mbók abho berem kepí

32 Bǒ-bhǎ bati apay bǎrǎ nókó Yesu, bǒfu basǎt mbók bǎrók ntá Yesu ne yi. Éfǎj ebúbə ke ékú nyaka yi ákwéné kebho.

33 Yesu abók éfǎj ebúbə yǎ. Éró mmu wu, abho berem kepí témte. Beyǎ bo abhen bachi aré, babhak

maknkay, bábhó berem be, “Sébhíki re ghó ene enyu fá amem etak Israel.”

³⁴ Ke bōnkwa Fárisi béré rem chi be, “Chí mfo befónó bebúbebu ké áchyé Yesu betan bébok befónó bebúbebu.” *

Yesu ágho bho ntínso

³⁵ Yesu ákò nyaka amem betak begho ne ndü bōbetak, antan nako bho amem bekeré neníkímet bo Israel. Ne angati nako bho Mbok Ndíndí éti Kefo Mandem. Abù nyaka bo abhen bāròn ntá yi ne mame menyu ne menyu.

³⁶ Yesu ághó nókó ndü ngémtay bho bátwè ntá yi, ághó bho ntínso mbonyune báchi ndü esōri, kebhón nkwa, mbō bāghónómén ane ábhíki bhōn mbabheri.

³⁷ Yesu arem ntá bakoño bhi be, “Mbuot befere ebhi aya, ke bakú betik bábhíki ya.

³⁸ Ník ye ka mmuet ntá Mandem mmu achi mbōnki bé ántó bakú betik mamfere mbwot ebhi.”

10

Yesu ayap bōbati byo ne apay be mámbak bōnto bhi

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Ewak émot, Yesu abhíni bakoño bhi bati byo ne apay, achye bho betan bébok befónó bebúbebu ne ndü bébú mame menyu ne menyu.

² Manyén bōnto Yesu bhō bati byo ne apay achi be: Ane mbi abhak Símun. Nnyén eni néchák nébhak be Píta. Achák abhak Andru, manó Píta. Ne Jems ne mómáyi Jōn, bō Sebēdi.

³ Báchák bábhák Fílip ne Batolómyo, ne Tómás, ne Mátio mēbhé nkabhénti, ne Jems mmō Alfeyos, ne Tadios.

⁴ Ne Símun, mfyé-betan ndü barakátak, ne Júdas Iskariot mmu áti nyaka Yesu.

Yesu ató bōnto bhi bati byo ne apay nefi ndü betik

(Mk 6.7-13; Lk 9.1-6)

⁵ Yesu abhíni bōbhō bati byo ne apay aghati bhō be, “Mētò bhe nefi

ndü betik. Ke báké rōn ntá bo abhen bápú bo Israel, ne báké chwe ndü yé etak Samária émot.

⁶ Dók ká chi ntá bo Israel abhen bachi mbō ághónómén ané ánémé ebhi.

⁷ Dók ká māngati nako bhō be, ‘Mpok arōp kekwa ane Mandem abhak ne bho mbō Mfo wap.’

⁸ Bú ká bōmame, jemé ká bawú, māmbu bō ebhanákwa nkwa. Bók ká befónó bebúbebu be méndó bho. Nchyé bhe betan ndu beka menyin ebhen nke sot nkáp. Dók yé ka ka bhō ntá bho kebhep bhō nkáp.

⁹ Mmu áké pókó yéntiki enyū nkáp amuet.

¹⁰ Mmu áké pókó ebhá nekō, ne yé chí nkú áchák, ne yé chí nkwa bhányá échák, ne yé chí ntém. Bo bábhōn béchíe nkabetik enyin ene yi ábhónó bébhōn.

¹¹ Yéntiki etak ené bāchuóbhé aré, yán ká esáyrí mmu ane ábhónó ekōn besyēpti bhe eket eyi, mānchakō ne yi kpáte mpok ane bārō etak eyō.

¹² Nēchwe ane bāchwe anywōp, kaká ka bō abhen bachi are māndem be, ‘Afók Mandem ámbák ne bhe.’

¹³ Ne mbák básot bhe ne ekōn, ník ka mmuet be áfók Mandem ámbák ne bhō. Ke mbák bábhíki sot bhe ne ekōn, ník ka mmuet be Mandem ánkém áfók ywi, kechye bhō.

¹⁴ Ne mbák bábhíki syēpti bhe ndü yé eket ne yé chí etak, kwet ka mfok ane áchí bhe beka, māmfā are.

¹⁵ Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átān bō mmik, chōn angó ntínso ne bō etak Sódóm ne abhen Gomóra encha bō etak ené bábhíki sot bhe ne ekōn.” *

Yesu aghati bōnto bhi esōri ené bábhónó bébhōn

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ “Ghók ká, Nchí to bhe ntá bō mmik mbō bāghónómén nenti nkwa. Bák yé ka bō kēnwān mbō nnyō, māmbōn bati pépép mbō bebhónó.

¹⁷ Sot ka mpok mbonyune bo bákém chōn bhe mámfye amō bō batí etak,

* **9:34** Ndón ane apu ndü mbok basiñ amen tesáy. Mandem áto nyaka ngo áson bhō éti beyá bebá bōbhāp.

* **10:15** Sódóm ne Gomóra: Chi betak ebhen

mándep manet ayeka amem bekeré neníkímuet ebhap.

18 Chəŋ bo mánja bhe gbaka gbaka gbaka ntá bəgóbhanə ne bafə ɛti ya. Ne chəŋ eyə énychye bhe mbi beghati bhə ne bə abhen bápú bo Israel Mbok Ndíndí ɛti ya.

19 Mpok básóré bhe ambi ndu bétán be, báké seme be, ‘Chəŋ séndem be yi ne yě chí be chəŋ séndem ná?’ Báké səŋəri mmuet mbənyune mpok ánkway, Mandem əghati bhe enyiy ene bəbhónó berem.

20 Nchí ghati bhe enyiy ene mbənyune mpok yə, menyiy ebhen bərəm bəpú fu be anti. Éfónó mmu Mandem etayeka átə kě ághati bhe enyiy ene bəbhónó berem.

21 Chəŋ manó anchye nti manó ntá bəbati be mángwáy. Chəŋ mbək bachi mánkə enyumət ne bəbhap. Chəŋ mbək bhə mánte nenu ne bachi ne manə, mánkə be mángwáy bhə.

22 Chəŋ menyü bho menkem mámpap be ɛti ya. Ke Mandem əpeme yěntiki mmu ane átə kpirí te ndü ngwentí.

23 Etək ene bo báchyè be səŋəri, fá ká aré áyák mändək etək écháək. Dinyí ká be bəpú kway bekə ndü betək Israel menkem bekə betik ebha ene Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí re petnsem.

24 “Mmókati apu kway berinyi enyiy ancha ntəŋ ywi. Ne mübetok apú cha chi-betok ywi.

25 Échí enyinyí manák be mánkə ne mmə ekáti mbə enyu bákə ne ntəŋ aywi. Ne échí enyinyí manák be məbetok ámbák mbə chi-betok ywi. Mbák bo bákway bəchik nti kpát mámbinyi me münti nneréket be Belsebul, ná ne be bəneréket? Chəŋ mánychye bhe manyén ané ábébhé áchá enə!”

Mmu abhəŋ bəcháy chi Mandem (Lk 12.2-7)

26 “Báké chay yě mmu ane ápəbhe. Yěntiki enyiy ene bákúti, chəŋ

mánene. Ne ene echi bhésé bhésé, chəŋ mánkə be bo mándinyi yə. †

27 Yěntiki enyiy ene ngátí bhe ansem ansem, ghatí ká bho kpónórón. Éné bəghókó ansem ansem, kó ka amfáy beket mändem be mmik nkem ángók. ‡

28 Báké chay bə mmik. Bákway beway chi mmuet nkwá. Bábhíkí bhəŋ betəŋ bekə yěnyiy ndu Éfónó mmu. Mandem kě bəbhónó bəcháy. Yí ke ábhónó betəŋ bechye mmuet mmu ne éfónó mmu səŋəri amem nepingo. §

29 Pú mmu ákwáy beku bəkenen bapay ne nkáp ane apu yěnyiy? Yě nó, yě mosenen amət apú kway bekwen amik ene Etayeka mmu achi amfay abhiki rinyi.

30 Enyu yə ke échí ne bhe. Mandem arinyí yě chí mpáy bekaká emene ebhen bəchí yěntiki mmu yweka anti.

31 Báké chay ye yěnyiy ene bo bakway bekə bhe. Besí Mandem, yěntiki mmu yweka abhəŋ menwəp tontó achá ngémtáy kenen.”

Bə abhen bachi bə-Yesu (Lk 10.8)

32 “Yěntiki mmu ane arəm kponorəŋ besí bə mmik be yi achi mmu wa, chəŋ menkwó ndem besí Etaya mmu achi amfay ndü nywəp manyé, be mmu wu achi awa.

33 Ke mmu ane átəŋá besí bho be yi apu mmu wa, chəŋ menkwó ntəŋa besí Etaya mmu achi amfay be yi apu mmu wa.”

Mbok Yesu átwə ne ákóré (Lk 12.51-53, 14.26-27)

34 “Báké kaysi be ntwə fá amik chi bekə bo mámbák ndu kpák ne bati. Ae. Ntwə chi be bo mánú ne bati.

35 Ntwə bekə bə abhen babhakanem mánú ne bachi bhap, abhén baghərə mánú ne manə ne baghərə mánú ne manə maném abhap.

36 Bəmpap báfú chi eket mbəŋ mmu.

† 10:26 Belsebul: Mfə bəfónó bəbábebu akəŋ bebhesə tetep ane Mandem áyən bo mándinyi. ‡ 10:27 Yesu yi be bakəŋə bhi babhəŋ beghati bo kpónórón menyiy ebhen yi ághátí bhə ansem ansem. § 10:28 Éfónó nkwá épú gu. Mmure eyi ke ágú.

37 Mbák əkəŋ etayε, ne yě chí máye əká me, nó əbhíkí kway bebhak nkoŋo wa. Ne mbák əkəŋ móywe əcha me, nó əbhíkí kway bebhak nkoŋo wa.

38 Mmu anε ábhíkí ka bepəkə əkotákátí eyi ankoŋo ndü bayarékak aya, abhíkí kway bebhak nkoŋo wa.

39 Mmu anε areme be abhíkí riŋi me ndü áyàŋ be ámpémé mmuet yi, apú bhəŋ nepém enen tetep. Ke mmu anε áká bégu ətí ya, əbhəŋ nepém enen tetep.”

Mandem akap yəntiki mmu anε əsət bakä betik abhi sayri (Mk 9.41)

40 “Yě agha anε əsət bhe sayri, əsət chi me. Ne yě agha anε əsət me sayri, əsət chi ətə mmu átó me.

41 Mbák əsət mmu sayri mbənyune əriŋi be yi achi ndemekerpinti wa, chəŋ Mandem anchye wə nkúbhé akap anε yi áchyε ntá ndemekerpinti ywi. Ne mbák əsət mmu sayri mbənyune əriŋi be əkà chi enyiŋ ene Mandem áyàŋ bo mankə, chəŋ Mandem anchye wə akap mbə mmu anε ákà enyiŋ ene Mandem áyàŋ bo mankə.

42 Diŋi ká be yě agha anε áchyé yě chí manyiεp bakwen ntá yě mmu amət ndü nkwo bəbhə bhən mbənyune achi nkoŋo wa, diŋi be Mandem abhəŋ bechye yi akap.”

11

Jən ató mbək bakoŋo bhi be mámbép Yesu mmü yi achi (Lk 7.18-35)

1 Yesu ánáná nókó beghati baghək abhi bati byo ne apay enyiŋ ene bə bábhəŋə beku, afa nebhuet yi achi ne bhə arək ndü betək Israel béchák ndu beghati bo Mbok Ndíndí.

2 Mpok yə, Jən Njwiti abhak ekerékenəŋ. Aghókó nókó menyiŋ ebhen Mpeme Mandem afyé nyaka bariεp be átó ákà, ató mbək bakoŋo bhi be mándók mámbép Yesu be,

3 “Wə ke óchí Mpeme anε Jən árémé be ətwə, ke chi be sébhəŋ menon mmu achak?”

4 Yesu akeme bhə be, “Pət ka nsem ghatí Jən menyiŋ ebhen bəghókó bo bārəm, ne ebhen be babhəŋ bəghə.

5 Bəghok ne bəghə be manémámik bəghə mban nénéne, ne bakem báfáté bákə. Bə ebhanákwa bátəŋ ne bəchókó batú bəghək mban. Bawú bápεtnsem ndü nepém ne bo bəghəti bachébhəbho Mbok Ndíndí.

6 Əri əcha ntá mmü anε apú kwén ndü bebá ətí menyiŋ ebhen məkə.”

7 Ené bakoŋo Jən bāró bārəŋ, Yesu abho berem ntá beyə bo abhen bátwə nebhuet anε yi achi ətí Jən be, “Mpok bārəŋ nyaka awu amem baso, bārók beghə ntiki enyü mmu? Bārək beghə mmu anε achi mbə ɛnsómanyiεp ene babhép afók énkwen ene ebhe, ámfok enkwen ebhe échák ke?”

8 Bārəŋ nyaka amem baso beghə yi? Mmu anε afyé beríti nden amuet ke? Bə abhen báfyé menyü nden ebho bəchəkó chi amem bekíri-bafə!

9 Ghatí ká me. Bārəŋ nyaka amem baso bəghə ntiki enyü mmu? Ndemekerpinti? Əchi tetep. Ke diŋi ka be mmu anε bəghə achá ndemekerpinti. Bə bārók ye beghə kpik yi? Bəriŋi be bārəŋ nyaka chi beghə ndemekerpinti? Ke diŋi ka be, Jən acha baremé kerpinti bəchák.

10 Jən kə achi mmu anε Ekáti Mandem érəm ətí yi be,

‘Mandem arem nyaka be, Yiŋi, chəŋ ntó mpəkəntó wa wə ambi, be ángókó mbi ywe ke óntwə.’”

11 Yesu arək ambi berem be, “Nchí ghati bhe be Jən Njwiti acha yəntiki mmu achak, ndü bo abhen bágú ne abhen bachi nepém. Yě nó, yě chí mmu anε apu yənyiŋ ndü mpáy bo abhen mányì Kefə mfáy acha yi.

12 Bəbhó ndü mpok anε Jən Njwiti ághəti nyaka bhə Eyəŋ Mandem beghaka echəŋ, Kefə mfáy kégə ne betəŋ ne mbək bho mánü béchwε are ne betəŋ.

13 Jən ápére tó bə betik bhi, basiŋ amen Moses ne amen baremé kerpinti ərem nyaka ətí Mpeme Mandem afyé bariεp be átó.

14 Mbák bábhəŋ nti menoko enyih ene mĕrem, diŋí ká be sayri sayri mpok ane baremé kepinti bárémé be Eláija átwò, bárəm nyaka chi ɛti Jŋn.

15 Yĕ agha ane áyàŋ beghok enyih ene mĕrəm, ántá batú ángók sayri.

16 “Chəŋ njeti mkpáká bho abhen echəŋ ne yi? Báchí mbə bŋ abhen báchókó nĕfisie bákà ntok. Eka émət barem ntá abhen eka echak be,

17 ‘Sékwáy bakwáy nĕbhay be mǎmben nĕbhén ke bábhiki bhen.

Sékwáy bakwáy nĕwú, kebho bĕ kedí!’

18 Jŋn Njwiti atwə nyaka antare nəkə nsay ndu menikmĕt ne mmem yi ke nyu. Yĕntiki mmu are rem be, ‘Éfónó ebábə echi ne yi!’

19 Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem ntwó, nde nyie, nnyú nəkə ne bhe. Yĕntiki mmu arem be, ‘Yihí nyiĕ menyihinyié ne nyúmém wu. Mamure bhi chí babhebhé nkábhénti ne bakú bebú bachak!’ Ke diŋí ká be menyih ebhen mmu ane ákòŋo mbi Mandem ákú ke bétəŋ be nerihindak enen néfú ntá Mandem nĕchi tetep.”

*Bŋ abhen bábhəŋó bĕtemsi
(Lk 10.13-15)*

20 Bŋ abhen báchí nyaka amem betək ebhen Yesu ákú beyă menyihí maknkay, bábhíki tík nyaka nsem ndú bebú bhap. Ekə Yesu abho beji bhə andeme nəkə be,

21 “Bĕ bo Korasín, chəŋ émbép ntá yeKa encha! Bĕ bo Betsáida, chəŋ émbép ntá yeKa nkwo encha! Mbə chí amem betək Táya ne Sídən ke nkú menyihí maknkay ebhen-ne nkə ntá yeKa, mbú báfyé nden pyə, mánto batwóp anti tesáy, betəŋ be bátiknsem ndú bebú bhap!

22 Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átəŋ bŋ mmik, chəŋ angó ntínso ne bŋ Táya ne Sídən encha bhe!

23 Ne bĕ bho Kapĕnaum, bákaysi be bákway beyon mmĕt, mǎnkó kpát mántək nĕbu? Nsé! Chəŋ Mandem amese bhe amem etəkə bawú! Mbə amem etək Sídən ke nkú menyihí

maknkay ebhen-ne nkə ntá yeKa, mbə yə ebhĕt tĕé tĕ echəŋ!

24 Diŋí yé ka be, ewak ene Mandem átəŋ bŋ mmik, chəŋ angó ntínso ne bŋ etək Sódóm ancha bhe.”

*Yesu yi bo mántwó ntá yi mambəŋ
neywĕmĕt*

(Lk 10.21-22)

25 Ndú mpok yə, Yesu ánikmĕt be, “Eta, wə mmu óbhəŋó mfay ne mmik! Nchí chye wə bakak ndú óró menyih ebhen mémbák bhésé bhésé ntá barihindak ne ntá bo abhen bárhí beyă menyih. Onéné bhə otəŋ kponorəŋ ntá bo abhen bábhíki rihí yĕnyih mbə mǎmbə.

26 Eta, enyu yə ké wəmbəŋ óyáná be embak.”

27 Yesu apət abho beghati bho be, “Etaya achyé me menyih menkem. Yĕ mmu abhíki rihí mmu ane Mmə áchí ébhíki fĕt chí Etayi. Ne yĕ mmu abhiki rihí mmu Eta áchí ébhíki fĕt chí Móywi ne bŋ abhen yi áyábhé ndu beka bə mándihí Etayi.

28 Twó ká ntá ya, bĕ mankem abhen bápókó menwópti batú besəŋəri ne bápəp, chəŋ nsebhe yə amik, nchyé bhe neywĕmĕt.

29 Sət ka betik ebhen nchyé bhe, mǎngók menyih ebhen mĕtəŋ bhe mbənyune nchí kpák ndú epih eya ne neyohómĕt népú me anti. Kə ka nó chəŋ mǎmbəŋ neywĕmĕt.

30 Twó ká ntá ya mbənyune ntu áne mĕchye bhe achi fuyak.”

12

*Enyih bábhébhé Yesu ɛti nywəbhé
neywĕmĕt*

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

1 Ebhíki tat, Yesu ne baghək abhi béré kə mámfĕt nəkə amem nkĭ nchwifú ndú nywəbhé neywĕmĕt bo Israel. Nsay are nu baghək abhi. Ekə bábho békĕp enyū nchwí yə, mányie nəkə.

2 Mbək bŋnkwo Fárisi bágħó nókə nə, bárém ntá Yesu be, “Yihí, baghəkó bhe bákú enyih ene épú chak bekoŋo

εβhé γεσε. Bákùèp nchwi ndü nywòbhé neywěmuet!”

³ Kε Yesu akeme be, “Bǎbhíkí re pay amem Ekáti Mandem enyih ene Mfò Debhít áká nyaka ne bǒ abhen báchí ne yi mpok nsay ákémé bhó?”

⁴ Achwe nyaka amem ekeré Mandem, yi ne bǒbhi, mányíé nenyíé enen báchyé ntá Mandem. Békóno εbhé, epú nyaka chak be yi ne bǒbhi mányíé nenyíé eno. Ndiere bachiákap Mandem ke bábhónó nyaka ngàngan menyie no.

⁵ Ne bérón ambi, bǎbhíkí re pay amem ekáti Moses be bachiákap bákù betik amem ekerákap Mandem ndü nywòbhé neywěmuet ke? Eyo éku be bó mánkwén εbhé ene érém be mmu áké kù betik ndü nywòbhé neywěmuet ke? Bǎbhíkí rem be bó bákù bebú.

⁶ Nchí ghati bhe be, mmu achí fá ane áchá ekerákap Mandem.

⁷ Mandem ághàti bhese mbò enyu échí amem ekáti yi be, yi árém be, “Enyih ene méyán chi be bo mángó ntínso ne batí, puyě chi akabhénya. Mbò bǐ bǎrihi ntí beyòh εbhen, mbù bǎbhíkí ji bǒ abhen békwéné bépu ne bhò.”

⁸ Diní yé ka be Mε Mmu mfú ntá Mandem kě mbónó berem enyü mmu ábhónó bekù ne εbhé ene éyíhi nywòbhé neywěmuet.”

Yesu abú mmu awò ágú ndü nywòbhé neywěmuet

(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Yesu aròk etòk échák achwe amem ekeré nenikímuetí eyap.

¹⁰ Mmu amòt abhak amem ekeré nenikímuetí eyò ane awò ywi ágú. Mbòk bo bábhák aré abhen báyan mbi bérém be bekwéné béchí ne Yesu. Bǎbhép Yesu be, “Ebhé γεσε érém be epu chak bebu mmu ndü nywòbhé neywěmuet ke?”

¹¹ Yesu akeme bhò be, “Ntiki mmu yweká ane, mbák abhòh ághónomen amòt, ákwén nókó amem nepi ndü nywòbhé neywěmuet, andò, keferε wu?”

¹² Ná ne nkwàhwan mmu áchá ághónomen tontó? Eyo étòh be εbhé eyese epú kán mmu bekwak nti ndü nywòbhé neywěmuet.”

¹³ Yesu arem ntá mmu ane awò ágú be, “Nyabhé awò ywe.” Anyabhε, awò wu ápet atan, abhak mbò ácháκ.

¹⁴ Bǒnkwo Fárisi abhen bachi aré baghò nòkò nò, báfú, bárók. Báte eyu, batí beway Yesu.

Epíh ene nkùbetik ane Mandem áyabhé

¹⁵ Yesu aríhi be bate eyu ndu beway yi. Afa, aròk εbhak échák. Beyá bhò bákóno yi, abú bo mankem abhen màmé.

¹⁶ Yesu asemti bhò be báké ghati bo bachak enyih éti yi.

¹⁷ Éfákárí enyu yò be enyih ene ndemekεpinti Aisáya árémé nyaka émfú tetep. Mandem ághátí nyaka Aisáya andem éti yi be,

¹⁸ “Ghó ka mǒbetok wa ane njábhé. Chi Mǒnti wa ne mbǒh manák ne yi tontó. Chòh nkù Éfónó ya émbák ne yi. Ne chòh yí ankù mángati manéréket bǒ mmik ankem be chòh yí ampeme bhò.”

¹⁹ Apú bhak mbò mmu ane ánù be bo mángók yi. Apú bhak mbò mmu ane bághok eyòh eyi nefi.

²⁰ Yí apú syep nkóré-tákó ane abho bewòsi, aròp chi bégu. Ne apú neme erónó ene bawet amay amem, éróp chi mandú ménéme. Enyu yò kě yi aròh ambi beghò bhò ntínso, kpáte yi anku nkaysi ane achi tetep ansòt awónem.

²¹ Ne chòh bǒ betókó mmik menkem mámbaka nti chi ne yi be ampeme bhò.”

Bo bárém be betan Yesu béfú chi ntá Belsebul

(Mk 3.20-30; Lk 11.14-23)

²² Étáré nókó, bǒfú básòt mbók bárók ntá Yesu ne yi. Éfónó ebábù ke éká nyaka amík anémé yi ne akwén kebhook. Yesu abú yí, abho berem kepi, ne abho beghò mban.

²³ Bǒ mankem abhen bachi aré babhak maknkay tontó, bábho bebhep batí, mándeme nòkò be, “Ebhárémò Debhít né ke?”

24 Ke bõnkwo Fárisi bághókó nókó nó, babho berem be, “Chí Belsebul, mfo befónó bebúbebu ke áchyé Yesu betan bébók befónó bebúbebu be mémfú, méndó, bho.” Mmũ achák apú!

25 Yesu arinji nkaysi yap. Arem ntá yap be, “Yëntiki etak ene ákóré áchí are ne bõbati mánu nókó ne bati, ébhón chi ménémé. Nneréket ane ákóré achi are ákwene kwen.

26 Enyu yó ke echi ne kefo Satan. Mbák Satan ábók Satan, ná kefo eki kétee?

27 Ne mbák nchí bók befónó bebúbebu chi ndũ betan Belsebul, bõ bheka básòt betan ághá bébók bho méndó bhó? Èti yó chõn bó mántan be.

28 Ke mbák, sayri sayri, mēbòk befónó bebúbebu chi ndũ betan Èfónó Mandem, nó Mandem anan achi nenti eneka mbò Mfo.

29 Yē mmu apu kway bechwe amem eket ene mmũ ntantan angép enyih, ampakó, andak ne yó, mbák abhíkí yambi ankem yi angwot.

30 Yē agha ane ápú ne me, achí chí mumpap awa. Ne ye agha ane ápú kwak me menyokoti bho, átákatak.

31 Dinjí yé ka be, Mandem áfonori bebú ebhen bo bákú ne bebéptí menyih ebhen bõ bárèm. Ke apú fonori mmu ane árèm bebéptí menyih èti Èfónó Bedyere.

32 Mandem áfonori yē agha ane árèm ebéptí enyih èti nnyén ena, Me Mmu mfú ntá Mandem, ke apú fonori mmu ane árèm ebúbu èti Èfónó Bedyere. Mandem apú fonori yi, yē ndũ mmiki ne, ne yē ndũ mmik nkó.”

Ḑrinji enok chi ndũ kepem (Lk 6.43-45)

33 Yesu arak ambi berem be, “Mbák enok éri, kepem eki nkwo kéri. Mbák enok ebhõn neme, kepem eki nkwo kébhõn neme. Mmu arinji enok chí ndũ kepem eki.

34 Bē befé, nó ke échí ne bhe. Ná berítí kepi kekway ye befú be anyu ené báchí bõ bebú? Enyih ené éjwí mmu anti, yó ke éfù yi anyu.

35 Nkúbhé mbò enyũ menyih nkáp bėjwi amem mókere nkáp, nó kē nkaysi ndíndí ájwí anti mmu ndíndí, ne beri ke befú are.

36 Dinjí ká be, ewak ene Mandem átàn bõ mankem, yëntiki mmu ághati yí enyih ene ékú ke yëntiki epó eyõh éfù yi anyu.

37 Kepi eken kéfù wò anyu kē yi ásot antàn wò ewak émot. Mbák berítí kepi ke kéfù wò anyu, ewak eyó, yi árem be obhíkí bhõn manyé. Ke mbák bebéptí kepi ke kéfù wò anyu, ewak eyó, Mandem árem be ókwèn manyé.”

Bárèm be Yesu ántõh erinji maknkay (Mk 8.11-12; Lk 11.29-32)

38 Mbak batõn ebhé Mandem ne bõnkwo Fárisi bárèm ntá Yesu be, “Ntõh, tõh erinji maknkay ene ékway betõn be betan ebhe befú ntá Mandem.”

39 Yesu akeme bho be, “Bebú ná ne mkpáká bho ane echõh! Bápú kũ mbò enyũ Mandem áyàn. Báyan beghe chí erinji maknkay! Ke yē émot mpú tõh be, ébhíkí fuet chí ene Jóna, ndemekerinti Mandem.

40 Nkúbhé mbò enyũ Jóna achi nyaka amem meniē nsí-ngo ndũ manywõp arat, nó ke bábheme chõn Me Mmu mfú ntá Mandem, mbak amem nnem ndũ manywõp arat.

41 Ewak ene Mandem átàn bõ mmik, bõ etak Ninive báfate mángati bhe be bákũ bebú. Ewak eyó, bó bárèm nò ntá yeka mbõnyune bõ bítik nyaka nsem ndũ bebú bhap mpok Jóna ághátí bho Eyõh Mandem. Néne, mmu achí fá néntí eneka ane áchá Jóna; yē nò, bápú ka betiknsem ndũ bebú ebheka.

42 Ewak Mandem átàn bõ mmik, mfo ngoré ane achí nyaka etak Shéba áfate andem be bákũ bebú. Arem be bákú bebú mbõnyune yi afu nyaka nekó nesie arak begbok menyih ebhen Mfo Sólomon átõn bho ne beyá nerinjekepi. Ne nchí ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólomon, Yē nó, bápú ka begbok yi.”

Εφόῃ ἐβύβη ἐκway βερεtnsem ntá mmu

(Lk 11.24-26)

⁴³ Βέρῃ ἀμβί Yesu ἀρεμ βε, “Μβάκ μάμβók εφόῃ ἐβύβη ἐνδó mmu, ἐρωπ χί βόηβοηβóη ἀμεμ βασo, ἐνjan ηῶκo εbhak ενε γo ἐchwe. Μβάκ ἐbhíkí ghó εbhak βechῶk,

⁴⁴ ἐρεμ βε, ‘Chῃη mpεtnsem εbhak ενε mfú.’ Ne ἐνάη ἐmpétnsem, ἐngó βε yě mmu apu ἀμεμ ἐσί εκet eyi, ne βε, mányo γo, bághókó sayri,

⁴⁵ εφόῃ ἐβύβη εγo ἐρῃη γε, ἐnsot βεφόῃ βεβύβεβη βέchák tándrámat εbhen βέβέbhé βecha γo. Βó μεnkem μεndak, μεnchwe mmu wu ἀμεεt, μέmbak ne yi, nté yi ἀμβέp ancha ἀνε mbi. Nῶ, ké ἐbhῃῃó βέfákari ne βe bo βεβá εbhen mkpák ἀνε εchῃη.”

Nnῶ Yesu ne bῶmáyi

(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Εné Yesu ἀρῃη ἀμβί βερεμ μεnyih εbhen yi ághàti bho, máyi ne bῶmayi bátwó bátee nefi, mánjan ηῶkῶ βερεμ κepi ne yi.

⁴⁷ Mmũ amot aghati Yesu βε, “Máye ne bῶmaye báchi nefi téé, báyan βερεμ κepi ne wῶ.” *

⁴⁸ Ke Yesu akeme mmu wu βε, “Sayri sayri, máya chí agha? Ne ntiki bho bachi bῶmaya?”

⁴⁹ Yesu asá awῶ ntá bakoῃo bhi, ἀρεμ βε, “Máya chí bῶbhen, ne bῶmaya chí bῶbhen.

⁵⁰ Bῶ εbhen bákà enyih εne Etaya mmu achi amfay áyan bó manka, ke báchi maya, ne bῶmaya.”

13

Yesu atém nekay ntyěmbwot

(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Nkúbhé nywῶp εnῶ, Yesu afú ἀμεμ εκet εne yi achi ἀρε, arῶk achῶkῶ neku manyu.

² Beyá bo bákῃo yi aré. Yesu arῶ bho tété, arῶk achwe, achῶkῶ ἀμεμ áchwí ἐné beyá bῶbhῶ báté angῶkῶnyén.

³ Abho βεghati bhῶ beyá μεnyih ndũ bakay βε, “Ewak émῶt, nkwananki

amot arῶk βetak enyũ nchwifú ἀμεμ nki ywi.

⁴ Εné yi átak árῃη, mbῶk akwenti ndũ mómbi ἀνε áchi ἀμεμ nki. Kenen kétwó kébwópti nchwi γo nkem.

⁵ Achák akwenti ndũ mmik setárebhé ἀνε ntῶp abhiki ya ἀρε. Awakari achak.

⁶ Ke mpok mmok áfú, ásῃη γo ndũ bakan ayi ábhíkí kway βechwe amik sayri. Anihiti, awῶsi.

⁷ Anefú akwenti ndũ mmik ἀνε táko nsense ágῶ ἀρε. Achak are gó, ke táko nsense agó áchet γo kpát agú.

⁸ Nchwi áchák akwenti ndũ mmik ndíndí, achak, agó, achye beyá nchwi. Nchwi ayá acha ἀνε bápí ndῶη βesa βetay, achák ndῶη βesa berat, anefu ndῶη esa nsem byo.”

⁹ Ndũ ngwenti, Yesu ἀρεμ βε, “Mmu ἀνε áyan βεghok, ántá batú ángók sayri.”

Yesu aghati baghok abhi ntí ἀνε yi atém bakay

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ Yesu ánáná nókῶ βetem nekáy nkwananki, baghok abhi bárók ntá yi bábhép yi βε, “Ndaká yí óghàti bho μεnyih ndũ bakay?”

¹¹ Yesu akeme bhῶ βε, “Mandem akũ mándihiti tetep ἀνε áchi bhésé bhésé, ne εγo ékwak bárihi enyũ yi ábhák ne bho mbῶ Mfῶ wap. Ke abhíkí kῶ nῶ ne bo bachak.

¹² Mmu ἀνε afyé ntí βεghok μεnyih εbhen métῶη ájwimem. Měkῶ yi andihiti beyá μεnyih βechak. Ke mmũ ἀνε apu fyε ntí, yě chi mandú enyih ἀνε yi arihiti básῶt ntá yi.

¹³ Ntí ἀνε nchí ghati bhῶ μεnyih ndũ bakay achi βε, báyihi ke bápú ghῶ, ne bághok μεnyih mbῶ βε bápú ghok, ne bápú jwimem.

¹⁴ Bῶbhen, bákà enyih εne ndemekepinti Aisáya árémé nyaka émífu tetep. Mandem akῶ nyaka Aisáya andem βε,

‘Chῃη māngoko ghok beyῶη εbha ke bápú jwimem wáwák; chῃη mānjihiti yihiti ke bápú ghῶ,

* **12:47** Ndῶη ἀνε áptú ἀμεμ basin amem tesáy.

15 *Échi enyu yə mbənyunε batĩ bōbhen ákə bārəp bechiñtĩ bho, báchí mbə bō abhen batú ábé bhə ne bapu pεε yán beghok yěnyin, báchí mbə bo abhen bákútí amík be báké ghó mban, ne bé batú yap áké ghók yěnyin, ne be báké jwimem, mantwə ntá ya, mbú bhə.’ ”*

16 Yesu arək ambi berem be, “Kε mbák chí bhe, éri ntá yeka εcha, mbənyunε amík ayeka ághò mban, ne batú yeká ághòk mban.

17 Nchí ghati bhe be, beyă baremé kepĩnti ne bō abhen báchí chak besí Mandem bábhón nyaka ekwak beghə menyin ebhen bāghò ke bə keghə bhə. Bábhón ekwak beghok menyin ebhen bāghòk, ke bábhíkí ghok bhə.”

Yesu aghati baghək abhi nti nekăy ntyěmbwət

18 Yesu arək ambi berem be, “Ghók yé ka enyin ene nekăy mmu ane ataka mbwət nétəñ.

19 Mbuət ane ákwéntí ndū mómbi ane achi amem nki, até ndū mmu ane ághókó Mbok Ndíndí ěti enyu Mandem ábhak Mfə ywi, ke yi ke jwimem, Satan atwó ye afəñə mbok ane Mandem ápí amem nti eni.

20 Mbuət ane ákwéntí ndū mmik setárebhé até ndū mmu ane ághòk Eyəñ Mandem, anoko témté ne beyă manák.

21 Ke yi kebhón bakan amik. Ante kákátí ndu mómbinji mpok. Ke mpok εσηəri étwó ne bo mámbə menyok yi ěti Eyəñ Mandem ene yi anoko, amfere amə témté.

22 Ne mbwət ane ákwéntí ndū mmik tákə nsense, até ndū mmu ane ághòk Eyəñ Mandem, ke básémé ěti menyin mmik atwó nókó yi anti, ne ngonó nkáp, angəkəntik Eyəñ Mandem ene échí are, Eyəñ Mandem yə kekwak yi ndū nepém eni.

23 Mbák chí mmu ane ághòk Eyəñ Mandem anjwimem, émbak yi anti, achí mbə mbwət ane ákwéntí ndū mmik ndíndí, achak, ágó sayri, achye

beyă mbwət nkə. Ne nsáy Eyəñ Mandem ndū nepém mmu achi mbə mbwət nkə ane áyá áchá ane bápí, ndəñ esa nsem byo, achák ndəñ besa berat, ne anefu ndəñ besa betay.”

Yesu atém nekay tákə ane mūmpap ápí

24 Yesu atém nekay néchák be, “Mbák Mandem ambak ne mmu mbə enyū Mfə ábhák ne bōbhi, nepém eni nébhák mbə nki ané mmūfu ápí nchwi.

25 Ke mūmpap arək ne beti ené bo bábhəre kenó, aták nchan, arək ebhak eyi.

26 Mpok nchwi ágó, abho menyu kepem, ke bāghó nchan aré.

27 Bakū-betik báfá bárók ntá mbəñónki barem be, ‘Éta, pú nchwi ke sépí amem nki? Nchan éfu aré fá?’

28 Akeme bhə be, ‘Mūmpap kě ápí nə nchan eyə.’ Bábhép yi be, ‘Séndók sémféré yó éndəp chi nchwi yəyə ke?’

29 Mbəñónki akeme bhə be, ‘Dō ká. Mbák mändók beferε nchan eyə, bākway bэфεre mbək nchwi nkəwə.

30 Dō ká yə ambak, mpok ánán ánkwáy, chəñ ndem bō abhen báfere nchwi ebhi mánjambi mamfere nchan eyə mányokoti ndū nebhet amət, mánsón. Ke māmferε nchwi māmberε anywóp.’ ”

Nekăy sepem mónək ane bábhinji be móstat

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

31 Yesu atém nekay néchák be, “Kefə Mandem fá amik kechi mbə sepem mónək ane bábhinji be móstat, ane bápí amem nki.

32 Sepeme mónək móstat séchí níniníní tontó, ke mbák sénchák, sengo, sébhak nnet mónək ane áchik. Kenen kəntwə kente manyay ndū batabhe yi.”

Yesu atém nekay yís

(Lk 13.20-21)

33 Yesu atém bhə nekay néchák be, “Kefə Mandem fá amik kechi mbə yís ane ngərə ásóré achemti ne nchán fláwa érat. Mandu yís wu akə fláwa

nkem amwot, kpát ajwi ndü enyiñ ene yi achi are.”

*Nti ane Yesu átémé bakay
(Mk 4.33-34)*

³⁴ Yesu aghati bho menyiñ ebhen menkem chi ndü bakay. Yi ke ghati bhó yënyiñ ene yi abhiki tém nekay.

³⁵ Atém bakay beton be enyiñ ene ndemekerinti Aisáya árémé nyaka be chon emfakari, éfákári. Aisáya arem nyaka be,

“Chon ngati bhó menyiñ chi ndü bakay,

chon ntan bo menyiñ ebhen Mandem ákú mémbák bhésé bhésé, te ndü nebhómik.”

Nti ane Yesu ateme nekay táko mbúmbu ne bakõndik

³⁶ Yesu aró ye beyá bö abhen bachi nefi, arók achwe anywóp ne baghókó bhi. Aré, baghókó bhi barem ntá yi be, “Eta, ghatí bhese nti nekáy nchan.”

³⁷ Yesu akeme bhó be, “Me Mmu mfú ntá Mandem ké nchí mmu ane ápi nchwi amem nki.

³⁸ Nki chí mmik nkem, ne nchwi chi bo abhen Mandem áhí Mfó wap. Nchan chí bö Satan.

³⁹ Múmpap ane ápi nchan chi Satan. Mpok ane báfère mbwot ebhi chi nemäy mmik, ne bakü betik abhen báfère mbwot ebhi chi bóangel Mandem.

⁴⁰ Nkúbhé mbó enyü báféré nchan, manyokoti nebhuet amot básón, enyu yó ke ébhónó béfákari mpok mmik ámay.

⁴¹ Mpok yó, Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí to bóangel bha mámfere yëntiki enyiñ ené étwò ne bebá, ne yëntiki nkü bebá ndü nkwo bo abhen me nchí Mfó wap.

⁴² Bóangel bha báfère bhó máme se amem nepingo. Aré, bábhak ndü nedí kebho ne nenyié ámén.

⁴³ Mpok yó, bo abhen bachi chak besí Mandem bághò mbó mmok ndü nebhuet ane Etayap achi Mfó. Yëntiki mmu ane áyàn beghok enyiñ ene mërèm, ántá batú ángók sayri!”

Yesu átém nekáy enyiñ beyá nkáp ene echi bhésé bhésé

⁴⁴ Yesu átém nekay nécháak be, “Kefó Mandem kechi mbó enyiñ beyá nkáp ene echi bhésé bhésé amem nki. Mmu amot ághó nókó yó, apet abhese yó sayri, aró, arók ne beyá manák, ati yëntiki enyiñ eyi, asot nkáp, aku nki wu.”

Nekáy ntay enen beyá nkáp

⁴⁵ Yesu átém nekay nécháak be, “Kefó Mandem kéchí mbó nkósié ane áyàn beku batay beyá nkáp.

⁴⁶ Aghó nókó némót enen neyá nkáp tontó, arók ati yëntiki enyiñ eyi, aku ntáy beyá nkáp enó.”

Yesu átém nekay ási

⁴⁷ Yesu apet átém nekay nécháak be, “Kefó Mandem kechi mbó beyá nkáp ané báguébhé anyén ne ákém nsi menyu ne menyu.

⁴⁸ Ási ájwí nókó ne nsi, báya bákó ebhi, bachókó amik bayap nsi ene eri, báfyé ndü menyiñ. Báto ené ébhíkí ri.

⁴⁹ Enyu eyó ke ébhák chon mpok mmik ámay. Bóangel bátwò, mámfere bakü bebá ndü nkwo bö abhen bachi chak besí Mandem,

⁵⁰ mámfyé amem nepingo. Aré, bábhak ndü nedí kebho ne nenyié ámén.”

Barak akó ne ané ási

⁵¹ Yesu abhép baghókó bhi mbák bájwimem ndü menyiñ ebhen yi ághátí bhó menkem.

Bákéme yi be bajwimem.

Nku Nsí ne Nku Nkó

⁵² Yesu arem be, “Yëntiki ntan ebhé Mandem ane ághókó, áriñi enyü Mandem ábhák ne bho mbó Mfó wap, áhí mbó mbónóket ane áfère menyiñ beko ne ebhen besí amem móket ane yi ábháré menyiñ.”

*Bábyak Yesu etók Násáret
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

⁵³ Yesu anana nókó betem bakay yó ndu beton bo menyiñ, afa atú etók wu.

⁵⁴ Apetnsem etók eyi Násáret. Ené yi átòn Eyon Mandem amem eket ene nenikimmet eyap, bo bábhak

maknkay tontó. Bábhó bebhep bati be, “Aré bhəŋ enen enyũ nerinĩndak fá? Aré bhəŋ betan fá ndu beka berem menyinĩ maknkay enyu ene?”

⁵⁵ Pú mmǎ nchwě menək né? Pú María ké achi máyi? Pú Jems, ne Joséf, ne Símun, ne Júdas, chi bǎmayi abhen babhakanem?

⁵⁶ Pú bǎmayi abhen baghoré báchí fá mankem nebhet amət ne bhese? Aré bhəŋ enyũ nerinĩkeri enen, ne enyũ betan ebhen fá?”

⁵⁷ Eka bare byak yi byak.

Yesu aghati ye bhə be, “Bo báchyè ndemekerĩnti Mandem kenókó yěntiki ebhak. Ndiere etək eyi, ne ndũ nneréket ywi, ke bápú chyε yi kenókó.”

⁵⁸ Těndu bó bábhíkí bhəŋ neka ne Yesu, yi kekə beyǎ menyinĩ maknkay amem etək eyi Násáret.

14

*Enyu báwáy Jǎn Njwiti
(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)*

¹ Mpok yə, Hérəd abhak mmu ane ákəm atú Gálili. Aghókó nókó ěti menyin ebhen Yesu ákə,

² arem ntá bakǎ betik abhi atú Gálili ěti Yesu be, “Jǎn Njwiti ke aperensem ndũ nepém. ěti yə ké yí ábhǎŋó betan beka menyinĩ maknkay.”

³ Hérəd akaysi be Yesu chi Jǎn Njwiti ěti enyin ene yi ákə nyaka ntá Jǎn. Achyé nyaka eyəŋ, bákém Jǎn, bagwət, ne báfyé yi ekerékenəŋ bekoŋo enyin ene ngoré ywi Heródias áyən. Heródias ayámbi achi nyaka chi ngoré Fílip, manə Hérəd, ke Hérəd əsət yi ndũ nebhay.

⁴ Hérəd əsóré nókó Heródias ndũ nebhay, Jǎn aré ghati yi be, “Ebhé eyese bo Israel ebhiki ka be ómbay Heródias ngoré mómáye.”

⁵ Hérəd áyən nyaka berem mángwáy Jǎn, ke are chá y bǎ abhen yi achi mũnti wap. Bo Israel mánoko nyaka be Jǎn achi ndemekerĩnti Mandem.

⁶ Ke ewak Hérəd ánáká epǎ nebhe eyi, mmǎ Heródias ane mǎngoré abhén

nebhen sayri besí bo abhen bachi ndũ epǎ yə. Nebhén eni nekə Hérəd abhəŋ beyǎ manák,

⁷ kpát Hérəd ayiki be, “Chəŋ nchyé wə yěntiki enyin ene óyən nchyé wə.”

⁸ Békóŋo enyin ene máyi aghati yi, arək arem ntá Hérəd be, “Chié me ntí Jǎn Njwiti amem nchán myákátí-ne néne!”

⁹ Mfə Hérəd apəp! ěti neyiki ane yí ayiki nyaka besí mankə abhi échá yi beyibhiri eyəŋ eyi. Achyε ye eyəŋ bé batemé nenu mankə mbə enyũ mmǎ Heródias áyən.

¹⁰ Akə ye bárók ekerékenəŋ, bafere ntí Jǎn Njwiti,

¹¹ báfyé amem nchán myákátí, bárək bachyε ntá mmǎ Heródias. Asət, arək achyε ntá máyi.

¹² Bakonó Jǎn bárók, basət erené Jǎn barək, babhemε. Bárók ye baghati Yesu enyin ene éfákári ne Jǎn.

Yesu adík ngemntay bho

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Yesu ághókó nókó mbok newú Jǎn, afa, bárək bachwe amem áchwí, babho berəŋ ndũ nebhet ane yě mmu achak apu. Ayən nyaka be mámbák bəbhə. Ke mpok bo bǎghókó be yi asət áchwí ərəŋ, báfá betək ebhap, babho bekoŋo yi ne bekak.

¹⁴ Yesu áfú amem áchwí, akó ebhi. Aghó beyǎ bho, ntínso nékém yi ne bhó. Abú abhen mámè.

¹⁵ Egháká nókó beku, baghəkó bhi bárók ntá yi barem be, “Nywəp nénaŋ nerəŋ, ne nebhet ane chi ebhi. Ghati bəbhen be mándók ndũ bəbetək abhen báchí fá kekəwət manku enyin menyie.”

¹⁶ Yesu aghati baghəkó bhi be, “Ntí apu beghati bhə be mándók mánján nenyíé. Bě babhəŋ, chyě ká bhə nenyíé mányíé.”

¹⁷ Bákémε yi be, “Sébhəŋ chi bəbekpəkó brət batay ne nsi epay. Enyin echak épú”.

¹⁸ Yesu aghati bhə be, “Twó ká ne bhə.”

¹⁹ Aghati ye beyǎ bəbhə be manchəkə amik ndũ tákə. Asət ye bekpəkó brət bhə bétáy ne nsi epay.

Ayon amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bébókóti bret wu anchye nəkō ntá baghəkó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyä böbhə.

²⁰ Yěntiki mmu wap anyié kpát ajwi. Baghək Yesu manyókóti nenyíe enen nerəbhə. Néjwí bekay byo ne bepáy.

²¹ Mpäy babhakanem abhen manyíe bret wu ne nsi eyə ábhák mbə nka etay, kəfyé baghərə ne bhə.

Yesu are kə amfānyén
(Mk 6.45-52; Jn 6.15-21)

²² Ebhíki tat, Yesu aghati baghəkó bhi be mándók mánchwe amem áchwí, mámpé nnyén manjambi ndü ebhə manyu echak. Arəp ansem beka beyä bo bhə abhen bachi are mangure.

²³ Anáná nókó beka nə, akó amfäy njie aywínti ndu menikmæet. Beti begú bétēmeri yi are.

²⁴ Mpok yə, áchwí ane ápókó baghəkó bhi anan arənyaka nekō nesie befu angəkonyén. Mbúép atəntəntə ere fú bhə ambi. Ekú mpérényen eya écha, bə mánu nəkō nē yə.

²⁵ Befæet nkárénká érat beghaka nkárénká étandat betí Yesu abho beko amfānyén berənyetemerí bhə.

²⁶ Ke bághó nókó ndü yi ákə amfānyén átwə, bécháy békém bhə tontó. Bábhə bebik, mándeme nəkō be, “Chí efónó-ngu! Chí efónó-ngu!”

²⁷ Témte wu, Yesu afyé bhə nti arem be, “Chí me, báké chay!”

²⁸ Píta akeme yi be, “Acha, mbák chí wə, chyě eyəny be nsép anyén, nkə, ntemeri wə.”

²⁹ Yesu akeme Píta be, “Sep twó.” Píta afú amem áchwí asep anyén abho beko andəkō nəkō betemerí Yesu.

³⁰ Ke ághó nókó ndü mbúép ákə mpérényen ékə te amfay ke énsép, abho becháy ne abho begure anyén témte. Abik ye arem ntá Yesu be, “Acha, pemé me!”

³¹ Yesu asá awə témte akem yi arem be, “Píta, neka ene négupsi necha! Ndaká yí ómákátí be məkway beka wə ónkə amfānyen?”

³² Yesu ne Píta bákó nókó ndu áchwí, mbúép wu ákwen.

³³ Baghək Yesu babho ye békwen yi bekak, ndu bechye yi kenókó, mándeme nəkō be, “Tetep, chí Mmə Mandem!”

Yesu abú bömame
(Mk 6.53-56)

³⁴ Yesu ne baghəkó bhi mánáná nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret.

³⁵ Bo abhen bachi atú etək eyə báríni bé Yesu achi are. Bátó eyəny mbänkem beka bo mántwó ntá yi ne bömame.

³⁶ Bo abhen bárónó ntá Yesu ne bömame bhap, mánikmæet bé yi andə bömame mántək yě chí nkokony nden ayi. Ne yěntiki mmu ane ánú átókó nkokony nden Yesu, atəntəntə.

15

Bepini bho ne bebhé Mandem
(Mk 7.1-13)

¹ Etaré nókó, mbək bönkwo Fárisi ne batəny ebhé Mandem báfú Yerúsalem bárók ntá Yesu bábhep yi be,

² “Ndaká yí baghəkó bhe bápú kony bepini ebhen bakhimbi bhese? Bápú so amə ke manyíe nenyie.”

³ Yesu akeme bhə be, “Ne ndaká yí bārə bebhé Mandem, mánkony nəkō chí menyini ebhen bakhimbi bheka batəny?”

⁴ Mandem arem be, ‘Chié étaye ne máye kenókó’ ne be ‘Yě agha ane árəm ebépti eyəny ntá etayi, yě máyi, bábhəny beway yi.’

⁵ Ke bāghāti bho be, ‘Mbák mmu ándém ntá etayi, yě máyi be, “Nsət enyini ene mbónó mbú bekwak wə ne yə, nchyé ntá Mandem”, ne bé yi abhiki bhəny bechye máyi, yě etayi kenókó.’

⁶ nó bābyak bebhé Mandem, ne bābhəre chí bepiniətək.

⁷ Bě bö betábhá! Ndemkepinti Aisáya arem nyaka ndak aywi tetep éti yeka! Aghátí nyaka bho be Mandem arem be,

⁸ ‘Böbhen bāchyè me kenókó chí ne beyənyənyu bhap,

batì yap asap nekò ne me.

9 Κενόκό εκεν báchyè me kechi chi ndéndem, mbònyune bebhé ebhen bakwàñwarphi báfyé, ke bò bátòn bho mbò be bechi Eyòn eya.’ ”

Enyìñ ene ényòp mmu (Mk 7.14-23)

10 Yesu árémé nókó nó, abhinì beyä bo abhen bachi aré arem be, “Tá ká batú mángok enyìñ ene mbónó bérém, máñjwimem!

11 Puyé enyìñ ene échwè anyu ké ékà mmu áké bhák pépép besí Mandem. Enyìñ ene éfú mmu anyu ke ékà mmu áké bhák pépép besí Mandem.”

12 Yesu árémé nókó nó, bakoño bhi bákókósi mmuet ne yi, barem be, “Eta, òríní nó be ndak ane óré mé ákà bati ábè bónkwò Fárisi?”

13 Yesu akeme bho be, “Chòn mángwòp yéntiki enyìñ ene Etaya mmu achi amfay ábhíkí pi, mámfere.

14 Dó ká bho awu! Báchí chí manémámik abhen báyan beya bho mbi. Ne mbák nnémámik ánjá nti nnémámik mbi, bó mankem bákwen amem nepi.”

15 Pita arem ntá Yesu be, “Eta, ghati bhese ntí nekay enen.”

16 Ékà Yesu abhép bho be, “Bé nkwo bábhíkíre jwimem ndü menyìñ ebhen mérème?”

17 Bábhíkí rinì be yéntiki enyìñ ene mmu afyé anyu, énsèp yí menie, äjì yò amfere?”

18 Ke yéntiki enyìñ ene éfú mmu anyu, éfú yi chi anti, ne yò ké ékwày beka yi áké bhak pépép besí Mandem.

19 Nò chi be amem nti mmu ké nkaysi mbámbà áfù, antó mmu ndü bebéptí menyìñ mbò beway mmu, bekwen berwòp, kebharé εκεν bð abhen bábhíkí bhay batì, ne aghép, ne bété ntísie ákwaré, ne bérém bebéptí menyìñ éti mmu ndü bechònti nnyén eni.

20 Menyìñ ebhen ke békà mmu áké bhák pépép besí Mandem. Ményie nenyíé keso amò, apú ka be mmu áké bhák pépép besí Mandem.”

Yesu abú ngòré ane apu mmu Israel (Mk 7.24-30)

21 Yesu afa ye atú Gálili ne bakoño phi, bárak ndü atú etok ane achi kekwo Táyá ne Sídon.

22 Ngòré amòt abhak atú etok wu ane apu mmu Israel, ke abhak mmu Kánán. Arak ntá Yesu, ambik nòkò be, “Acha, mmò Mfò Debhít, ghó mé ntínso! Éfónó ebúbà ésdòri mówa tontó.”

23 Yesu ke keme yí yé eyòn. Ne bakoño Yesu baghati Yesu be, “Bók yi andók. Achyè bhese esòri.”

24 Yesu akeme be, “Mandem ato mé be ntwò nkwa chi bo Israel, bághònmén yi ane ánémé ebhi.”

25 Ke ngòré wu arak akwén beka Yesu are nik yi mmuet andeme nòkò be, “Acha, kwak me.”

26 Yesu akeme yi be, “Épú chak besòt nenyíé bho mányché ntá mmú.”

27 Ngòré wu arem be, “Acha, échí tetep, ke mpok mmu ányie nenyíé, apú kán mmú be éké nyie bechòkátí ebhen bákwennti amik.”

28 Yesu akeme ye yi be, “Òchí ngòré ane óbhónó neka ne me tetep, ne chòn Mandem anka ntá yéntiki enyìñ ene óyan.” Témté wu, móywi atan.

Yesu abú beyä bho bachak

29 Yesu afa ye atú Táyá ne Sídon apetnsem angokò manyu Gálili. Akò, afuét aré, akò achokò ambi njie.

30 Beyä bho babho beròn ntá yi ne bðmame, ne bakem, ne bo abhen bachi bhure, ne manémámik, ne babhók ne bðmame báchá, mámbure nòkò bho besí bhi. Abú bhó mankem.

31 Manyu áchók bð abhen bachi are ndü báhó bé babhók bábho berem kepì, ne be bð abhen bachi bhure báfate kperep, ne bakem bábho beka, ne manémámik babho beghò mban. Bábhó bebíti Mandem, Mmu bo Israel báchyè kenóko.

Yesu adik nka bo enwi

32 Yesu abhinì ye bakoño bhi arem be, “Ntínso nekém me ne bðbhen. Báchí fá ne me ndü manywòp arat, ne bábhíkí bhón yényìñ menyie. Mbíkí

yañ beɾɔ bɔ mandək kenye nenyíe mbɔnyune bákway begu nsay ambi.”

³³ Bakonjo bhi bábhéɾ yi be, “Étək épú fá, chɔñ sémbón nenyíe enen nékway beyá böbhen fá?”

³⁴ Yesu abhéɾ bhó be, “Bábhɔñ bekpəkó brət afɔ méní?”

Bákéme yi be, “Sébhɔñ bekpək tándramɔt, ne báru nsi.”

³⁵ Yesu achye ye eyɔñ be bó mankem mánychókó amík.

³⁶ Asɔt ye bekpəkó brət ebhɔ tándramɔt ne nsi. Áchyé nókó bakak ntá Mandem, abhɔ bébókóti bhɔ anchye nəkɔ ntá bakonjo bhi, bé mánkóré ntá böbhɔ.

³⁷ Yěntiki mmu anyíe ane ákwáy yi. Bakonjo bhi bábwɔpti nenyíe enén néróbhé. Néjwí bekay tándramɔt.

³⁸ Mpáy babhakanem abhen mányíe nenyíe enɔ abhak mbɔ nká enwi kefyé mámbɔ ne baghɔré.

³⁹ Yesu aghati ye bhó bé mángúré. Bo mankem bárɔñ nókó, asɛp anyén ne bakonjo bhi, asɔt áchwí arək atú Magádan.

16

Bábhéɾ Yesu erinjí maknkay (Mk 8.11-13; Lk 12.54-56)

¹ Éwak émot, böñkwɔ Fárisi ne böñkwɔ Sádusi bárók ntá Yesu bárɛ yañ mbi memɔ yi. Bábhéɾ yi anku enyinjí maknkay ené ébhak mbɔ erinj ené étɔñ be betañ ebhi béfú chi ntá Mandem.

² Yesu akeme bhɔ be, “Mbák mmok áném beku, nebu némbak chuuu, be bārɛm be, Chɔñ nywɔp nendi mbore.

³ Ne mbák nywɔp nénjí nebu néngiri, bārɛm be, ‘Chɔñ nywɔp némbéɾ tontó.’ Bārínjí béyinjí nebu mándem mbák manyíep ákwɛn chɔñ, ne mbák apu kwɛn. Ke bághɔ menyinj ebhen béfákari echɔñ, be kerinjí ntí ane bɔ béfákari.

⁴ Bébá ná ne mkpáká bho ane echɔñ! Bápú kɔ mbɔ enyũ Mandem áyàñ. Báyañ begħɔ chi erinjí maknkay! Ke yě émot mpú tɔñ be, ébhíkí fɛt chi ené

Jóna, ndemekɛpinti Mandem.” Yesu árémé nókó nó, arɔ bhɔ, arək. *

Yis nkwo Fárisi ne Sádusi (Mk 8.14-21)

⁵ Bakonjo Yesu bápé barək ebhɛ manyu echak, bagħɔ be bagħəkɔntik beɾəkɔ brət.

⁶ Yesu aghati bhɔ be, “Sɔt ka mpok ne yís ane böñkwɔ Fárisi, † mánsɔt mpok ne yís ane böñkwɔ Sádusi.”

⁷ Bábhó berem ne batí be, “Arɛm nɔ chi ndũ sébhíkí twɔ ne brət.”

⁸ Yesu arinjí enyinj ené bó bārɛm, abhéɾ bhɔ be, “Ndaká yí bārɛm éti brət ane bábhíkí bhón? Neka eneka néɟɔpsi necha!

⁹ Kpátɛ echɔñ bábhíkíre jwimem-ɛ? Bāghókɔntik ndu ndíkí nka bho etay ne bekpəkó brət betay? Bāghókɔntik bekáy brət ane áróbhé?

¹⁰ Ná ne ane bekpok tándramɔt ane nká bho enwi mányíe? Bāghókɔntik brət ane áróbhé mányókóti báfyɛ ndũ bekay?

¹¹ Ndaká yí bápú kway begħɔ be mpú rɛm mbɔ chi éti brət? Sɔt ka mpok ne yís ane böñkwɔ Fárisi, ne ane böñkwɔ Sádusi.”

¹² Afɔ ké bakonjo Yesu bájwimem be Yesu abhíkí semti bhɔ chi éti yís ane báfyɛ ndũ flawa, ke éti menyinj ebhen böñkwɔ Fárisi ne ebhen böñkwɔ Sádusi bátɔñ.

Píta arɛm be Yesu chí Mpɛme (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Yesu arək atú Seséria Fílipi ne bagħəkó bhi. Aré, abhéɾ bhɔ be, “Bo bārɛm bé Mɛ Mmu mfú ntá Mandem nchí agha?”

¹⁴ Bákéme Yesu be, “Mbək bho bārɛm be ɔchí Jɔn Njwiti. Bachak be Eláija, abhénéfú bé ndemekɛpinti Jeremáya, ne be, mbák puyɛ yi, nɔ chi ndemekɛpinti achak.”

¹⁵ Yesu abhéɾ bhɔ be, “Ke bé babhɔñ bārɛm be menchí agha?”

¹⁶ Símun Píta akeme yi be, “Wɔ ke ɔchí Mpɛme Mandem afyé nyaka

* **16:4** Sádusi: Bo Sádusi babhiki noko nyaka be chɔñ bawú mámpɛtnsem ndũ nepém. † **16:6** yís chi enyinj ene ékà fláwa ane brət anko.

bariep be ätò, wə ke óchí Mmō Mandem ane áchí nepém.”

17 Yesu akeme Píta be, “Símun mmō Jóna, éri ntá ye echa! Etaya mmu áchí amfay ke áká óríní ndak ane, puyě nkwā.

18 Wə, óchí setárebhé, † ne ndū setárebhé esén ke nchí te eket eya. § Ne yě chí betanǎ newú bépú kway betan mencha nkwā bo Mandem.

19 Ne chōn nchyé wə betan amem Kefō Mandem. Ne enyih ene ógwóré fá amik, chōn Mandem angwot yə awu amfay. Ené ókájárí, Mandem ákanari awu amfay.”

20 Yesu árémé nókó nó, asemti ye bakoño bhi bati byo ne apay be báké ka yě mmu andihí be yí chí Mpepe ane Mandem afyé nyaka barietp be ätò.

Yesu arem be chōn manchye yi beyǎ esōñari ne mangway yi

(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

21 Bébhó mpok yə, Yesu abho bégháti bakoño bhi menyih ebhen bebhōñə befakari ne yi. Arem be yi abhōn berōñ Yerúsalem, ne aré, bōbati etək, ne bōbati bachiákap Mandem ne batōñ ebhé Moses mánychye yi beyǎ esōñari, kpát mángwáy yi, ke éghaka nəkə manywəp arat, ampētnsēm ndū nepém.

22 Ke Píta asot yi nepak, abho beji yi be, “Acha, Mandem áké ka! Awū ndak ábhíkí bhōñ befakari ne wə!”

23 Ke Yesu ayibhiri mmuet ayihí Píta, arem be, “Satan, fá mé besí! Óchí erem ntá, ntá ya. Nkaysi ye chí nkaysi nkwañwan, abhíkí fu ntá Mandem!”

Enyih ene mmu ábhōñó bekə ke am-bak nkoño Yesu

(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

24 Yesu aghati ye baghəkó bhi be, “Mbák mmu áyàn bebhak nkoño wa, ángókóntik mmuet yi, ampəkə ekotákáti yi, ankoño me.

25 Yě agha ane áyàn bereme mmuet yi ánem nepém eni. Ke yě agha ane áká menem nepém eni éti ya, ábhōñ nə.

26 Ntiki nsáy mmu ábhōñ mbák abhōñ yěntiki enyih fá amik, ke aném nepém eni? Ne mbák mmu aném nepém eni, ntiki enyih yí ákwáy besot anchye bé yi ampēt ambōñ nepém eni?

27 Nchí ghati bhe menyih ebhen mbōnyune chōñ Me Mmu mfú ntá Mandem mpētnsēm fá amik ne betan Etaya. Mbōñ bétwə ne bōángel Mandem, nchyé yěntiki mmu aywi akap, békōño betik ebhen yi áká.

28 Nchí ghati bhe be, mbək yeka báchí fá te abhen bápú gu kpáte mángó Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí twə fá amik mbə Mfə bō mankem.”

17

Besi Yesu béyibhiri

(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 Efueré nókó manywəp atandat, Yesu asot Píta, asot Jems nkwā ne manə ywi Jōn, akó amfay njie ngo ne bhə, bábhak aré bóbhó.

2 Bápéere yihí, besí Yesu béyibhiri berəbhe ghə ghə mbə mmok. Nden éyi nkwā éyibhiri erəp pépépép, énkət nəkə ηwanwāñwan.

3 Témchok, Moses ne Eláija, baremé kepñti Mandem abhen tesáy bábhesi, mándeme nəkə kepí ne Yesu.

4 Píta abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Mbák əkəñ, chōñ nte betem barat. Emət ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.”

5 Ené Píta ábhíkire nana enyih ene yí árēm ntá Yesu, ekpəkó nebhan enen néghə pépépép ékúti bhə mankem. Eyōñ éfú ndū nebhan enə éré rem be, “Né chí Mówá. Nkəñ yí tontó. Ghók ka yi!”

6 Píta ne mamuere bhi bágħókó nókó eyōñ eyə, becháy bekem bhə tontó, ne yěntiki mmu wap ákwén, atep besí amik.

7 Ke Yesu arək, atək bhə arem be, “Faté ká, báké cháý.”

8 Báyōñ nókó amik amfay, bó kepere ghə yě mmu. Erəp chi Yesu aywñti.

† 16:18 Setárebhé: Píta, chí “Setárebhé” ndū eyōñ Grik chí Píta. § 16:18 Eket eya: Chí nkwā bo Mandem.

9 Ne ndü Yesu ne bɔPíta básɛp njie, Yesu aghati bhɔ be, “Bǎké ghati yě mmú enyɪŋ ene Mandem ákú bǎghó fá, kpáte yi anka Mmu ane áfú ntá yi ampɛtnsem ndü nepém.”

10 Píta ne mamɛere bhi bábhép Yesu be, “Ndaká yí batɔŋ ebhé Moses bárɛm be Eláija abhɔŋ bepɛtnsem fá amik ke Mɛeme Mandem afyé bariɛp be átó antwó?”

11 Yesu akeme bhɔ be, “Echi tetep bé Eláija abhɔŋ béyámbi antwó, angoko yěntiki enyɪŋ fá amik, ke Mɛeme antwó.

12 Ke nchi ghati bhe be, Eláija anán atwɔ ke bo bábhíki riŋi yi. Bákú ne yi mbɔ enyü bákóŋó. Nó ké Mmu ane áfú ntá Mandem nkwɔ ábhɔŋ chɔŋ esɔŋɔri amɔ yap.”

13 Mpok yɔ ké bakoŋo Yesu bárɪŋi sayri sayri be Yesu ářɛm chi éti Jǎn Njwiti.

Yesu abú mó ane efóŋó ebúbɔ échyé yi ntímen

(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43a)

14 Yesu ne bakoŋo bhi básébhé nókó anten njie, bátémeri beyǎ bo abhen báchémé aré mánɔŋ bhɔ. Mmu amɔt afú ndü eka yɔ, arɔk, atep mánén besí Yesu,

15 arem be, “Acha, ghó ntínso ne mówa. Akwen ntímen, ne esɔŋɔri éné yí ábhɔŋ eya echa. Beyǎ mpok, ákwen angó, ndɔŋ echak, ákwen anyén.

16 Nsɔt yí ntwó ntá bakoŋo bhe, ke bábhíki kway bebu yi.”

17 Yesu arem ntá bakoŋo bhi be, “Bé mkpáká bho ané ábhíki bhɔŋ neka ne me, bé bhó báyibhiri tetep ndü enyɪŋ echak, chɔŋ mpɛt ntat ne bhe ná? Chɔŋ nképnɪ ne bhe ngaka fá? Twó ká ne mówu ntá ya.”

18 Báróŋó nókó ntá yi ne mówu, Yesu ásáy efóŋó ebúbɔ yɔ, bé éndó yi. Efóŋó ebúbɔ éró yi, atan tɛmté.

19 Mpok Yesu áróbhé chí ne bakoŋo bhi, bábhép yi be, “Ndaká yí sébhíki kway bebok efóŋó ebúbɔ yɔ?”

20 Yesu akeme bhɔ be, “Chí éti bábhíki bhɔŋ neka ne Mandem. Nchi ghati bhe be, mbɔ bábhɔŋ neka ne Mandem enén néchi yě chi níŋíníŋí mbɔ mósepeménɔk ene bábhíŋi be *móstat, * bǎkwáy beghati njie bé ámfá fá andɔk nebhuɛt áchák, émfakari enyu yɔ, ne yěnyɪŋ kekwyé becha bhe.

21 [Bo bǎkwáy bébók enyü efóŋó ebúbɔ yɔ chí mbák báchí ndü netarénsay ne nenikímuɛt]” †

Yesu apɛt aghati bakoŋo bhi bé chɔŋ mángwáy yi

(Mk 9.30-32; Lk 9.43b-45)

22 Ewak émót, bakoŋo Yesu mankem bati byo ne apay bápét nókó nsem atú Gálili, Yesu aghati bhó be, “Bákém chɔŋ Mmu ane áfú ntá Mandem mámfye yi amɔ bɔ mmik.

23 Bɔ-bhɔ mángwáy yi, ke égháká nókó manywɔp arat, Mandem anka yi ampɛtnsem ndü nepém.” Beyɔŋ ebhen beku bakoŋo bábhɔŋ beyǎ basémé.

Yesu arem éti nkábhénti amem ekerákap Mandem

24 Yesu ne bakoŋo bhi bárók baghaka Kapěnaum. Ené bó báchí are, babhebhé nkábhénti abhen ekerákap Mandem bárók ntá Píta bábhép yi be, “Ntɔŋ yweka áchyè nkábhénti ane ekerákap Mandem-ɛ?” ‡

25 Píta akeme be, “Eɛ.” Píta apɛtnsem anywɔp berem kepɪ ne Yesu. Ke ápére rem enyɪŋ, Yesu ayambi abhep yi be, “Píta, ɔkáysi bé yí? Ntíki bhó báchyè nkábhénti ntá bafɔ mmik? Chí bǔmik ke chi mankɔ?”

26 Píta akeme be, “Bafɔ básòt nkábhénti ntá mankɔ.” Yesu arem ye be, “Eyo étɔŋ bé babhɔŋ bǔmik bábhíki bhɔŋ bechyé nkábhénti.

27 Ke tɛndu sépú yán beku bɔbhen mambe ntɪ, sep, dók manyu, guép

* 17:20 Sepeme móstat: Móstat chi mónok ane kepem eki kechi mbɔ kepemé mkpɔŋ. Ago, ambóŋ beyǎ batap ne ngep ndü mmik Pálestain. † 17:21 Mbok bekáti ebhen mbok ane achi are, bébhíki bhɔŋ beyɔŋ ebhen. ‡ 17:24 Nkábhénti ane ekerákap Mandem: Nkábhénti wu achí mandú nkáp ane bo báchyè nyaka be mangoko nɔkɔ ekerákap ene Yerúsalem.

áwám anyén. Nsi mbi ane ókémé nené nnyu ywi. Chəŋ óngó nkáp are ane akway bechye awa nkábhénti ane ekerákap Mandem ne aywe. Sət wu chye bhə.”

18

*Nkoŋo Yesu ane acha bachak
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

¹ Ebhíki tat, bakoŋo Yesu bárók ntá yi babher yi be, “Ndü nkwo bhó abhen Mandem achi Mfə wap, ághá áchíki áchá báchák?”

² Yesu abhiŋi mandú mə, akə yi ate besí bhap.

³ Arem be, “Nchí ghati bhe be mbák bábhíki yibhiri mändóp mbə mǎmbə, bǎpú kway bebhak ndü mpǎy bho abhen Mandem achi Mfə wap wáwák.

⁴ Yě agha ane ásepti mməet mbə mǎmbə, yí wu ke ákway bechwe ndü kefə mfay.”

*Mmu áké kə nti ankwen ndü bebú
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)*

⁵ “Yě agha ane ásepti mandú mə mbə ané, éti ya, ásepti chí me.

⁶ Chəŋ embep encha ntá mmu ane ákə mówa amət ane abhónó neka ne me ánkwen ndü bebú. Echí sayri ntá mmu wu, be mánsət ntay negho mánsət emi eyi, mámeşe yi amem manyu.

⁷ “Eber ntá bə mmik echa, mbənyune bó bátwə ne mamə ane ákə bo mankwen ndü bebú! Mamə ápú nək bétwə, ke chəŋ émbép ntá mmu ane átwə ne mamə encha!

⁸ Eri ye be mbák awə ywe amət, ne yě chí ekak eye ké ékə onkwen ndü bebú, kpót awə wu, ne yě chí ekak gəep! Echí sayri bé ómbák ne Mandem ndü nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, yě chí ne awə amət, yě chí ne ekak émət, échá bémése wə amem ngó ane apu neme, ne amə apay, bekak bepay.

⁹ Ne mbák nyésé ene nékə bé ónkwen ndü bebú, ponóri nó fere, óngəep. Echí sayri bé ónchwe ndü nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne nyésé némət

echa mémése wə amem nepingo ne amík ayə ankem apay.”

*Nekay ághónəmen ane dnémé
(Lk 15.3-7)*

¹⁰ Yesu arem ntá bakoŋo bhi be, “Sət ka mpok bé báké byak yě amət ndü nkwo báru bəbha abhen. Yěntiki mmu wap abhəŋ ángel amfay ane ákway beghati Mandem enyih ene éyihí yi yěntiki mpok.

¹¹ [Me Mmu mfú ntá Mandem, ntwó chí bepepe yěntiki mmu ane ánémé ebhi] *

¹² Bákaysi be yi? Mbák mmu abhəŋ bághónémén besa betay, amət anem ebhi, yí ákə yi? Pú áro bághónémén ane achi ndü nkwo besa menwi nsem neku ne anwi ambí-njie, andək beyan awu amət ane ánémé?

¹³ Nchí ghati bhe be, mbák ayan wú aghə, manák áyá yi anti éti ághónəmen wu amət encha manák amen yi ábhəŋ be ané besa menwi nsem neku ne anwi abhiki taka ebhi.

¹⁴ Echí enyumət ne Eta yeka mmu achi amfay be apú yan yě mandú móywi amət áném ebhi.” †

Enyih ene mmu ábhónó beka ne nti manə ane ákə yi bebú

¹⁵ Berəŋ ambi Yesu arem be, “Mbák nti mǎnkwo ánkə wə bebú, dók temerí yi, mǎmbák ndiere be bati apay. Mbák əkə yi ángó bekwéné bhi mǎnsokori ndakáré, nə əwéné nti mǎnkwo.

¹⁶ Ke mbák abhíki ka beghok enyih ene órəm, pet dók ghó yi ne manə achak amət, yě bati apay, yě arat, bé bó mámbák batísie ndü yěntiki enyih ene bárəm. ‡

¹⁷ Mbák abhíki ka beghok bhə nkwo, kə nkwo Mandem mándiní. Ne mbák bo Mandem bárem ke yí áchək chí batú, də yi ambak yě mbə mmú ane ápú chye Mandem kenókó, ne mbə mbebhé nkabhénti.

¹⁸ Diní ká be, yěntiki enyih ene bǎgwóré fá amík, Mandem ágwət awu

* **18:11** Mbək besi bekáti ebhen tentep bébhíki bhəŋ ndəŋ ane. † **18:14** Mbək bho abhen básin ekáti ene, básin chí bé etayá. ‡ **18:16** Ghó Ekáti Deteronəmi 19.15 nkwo.

amfay. Ne ené bākánáří fá amik, Mandem ákanari yə awu amfay.

¹⁹ Enyij échák ene měyan mándij chi be mbák bo bati apay mánká eyə əmət fá amik ndü enyij ene bó báyən ne máníkmuet, Etaya mmu achi amfay, ághók neníkímuet enap.

²⁰ Yěntiki ebhak ené bakoŋo bha bati apay, bati arət, báchémé ěti ya, nchi aré ne bhə.”

Yesu atém nekay ndu betə enyu sébhəŋə befoŋori bati

²¹ Píta arək ye ntá Yesu abhep yi be, “Acha, mbák mmu ántónóří bekə me bebú, mbəŋ bəfónóří yi ndəŋ éní? Ndəŋ tándrámət ke?”

²² Yesu akeme yi be, “Wáwák! Mbák mmu ántónóří bekə wə bebú, əbhəŋ bəfónóří yi maŋək besa berat nsem byo, ndəŋ tándrámət.” §

²³ “Də ka ngati bhe ěti Kefə Mandem. Kéchi mbə Mfə ane ábhíjí bə betik abhi bé yěntiki mmü wap ánkémé nkáp ane yi ákəm yi.

²⁴ Abhó nókó bebhep barem ami, bátwə ntá yi ne mmu amət ane ákəm yi nkáp ane aya acha.

²⁵ Nkə betik wu kekway bekeme beyə nkáp wu. Chi-betik ywi achye eyə be mánti yi ne ngərə ywi ne bəbhi, ne yěntiki enyij échák ene yi ábhəŋə, bé nkáp ywi ámfú.

²⁶ Mmü betik wu ághókó nókó nó, akwén bekek mfə wu abho méníkmuet be, ‘Acha, chyě mé mpok, chəŋ nkeme yěntiki enyij ene məkem wó.’

²⁷ Chi-betik aghó nkəbetik wu ntínso, afoŋori yi, aferə ntí ndü yěntiki enyij ene yi ákəm yi, arə yí ándók.

²⁸ Ke nkúbhé mmu ane mfə wu áfónóří áfú nókó, arək atemeri ntí nkəbetik ane ákəm yi manyü nkáp ane ápú yěnyij. Akém yi angəŋo arəm be, ‘Kwə barem amen ákəm me néne.’

²⁹ Ntí nkəbetik wu akwén yi bekek abho méníkmuet be, ‘Chié mé mpok, chəŋ nchyé enyij ene məkem wə.’

³⁰ Ke abhíkí ghok wáwák. Akə bákém mməere ywi wu, bárək, bafye ekerékenəŋ, be mbák abhíkí kwə barem ami ánəŋá, apú fú aré.

³¹ Batí bə betik bəghó enyij ene yi ákú, bati ábé bhə tontó. Bárók bəghátí mfə wu yěntiki enyij, ene efakari.

³² Mfə achye eyə be mándók mántwə ne yi. Bátwə nókó ne yí, arəm ntá yi be, ‘Wə ebéptí nkəbetik ne! Ťníkmuet ndó wó ərəŋ ne beyə nkáp ane ákémé me.

³³ Wə nkwo əpú kwáy beghə mbə ntí mübetik ntínso mbə enyü ngó wə ntínso?”

³⁴ Mfə wu achye eyə ne beyə bebəntí, be mánsət yi māmése ekerékenəŋ bé mbák abhíkí keme yěntiki enyij ene yi ákémé, apu fú aré.”

³⁵ Yesu ánəŋá nókó betem nekay enen, aghati bakoŋo bhi be, “Nó kě Etaya mmu achi amfay ákə ne yěntiki mmü yweka ane ánisi beghə ntí ntínso, kéka befoŋori yi ne ntí nenkem.”

19

Yesu átəŋ ěti awáy nebhay (Mk 10.1-12)

¹ Mpok Yesu ánəŋá berem menyij ebhen atú Gálili, afa, apé Nyén Jódan, asep, arək atú Judéya.

² Beyə bhó bákəŋo yi aré, abú abhen māmé.

³ Agháká nókó aré, mbək bənkwo Fárisi bárók memə yi, bábhep yi be, “Yě yí, yě yi, ebhé eyesə eka be mmu ándó ngərə ywi ndü nebhay ke ebhiki ka?”

⁴ Yesu akeme bhə be, “Bəbhíkire pay enyij ene echi amem ekáti Mandem-e? Eghátí bhese be, te nebħmík, Mandem aghókó nyaka menyü bo bapay, ngərə ne mbakanem,

⁵ arəm be, ‘Ěti yə, mbakanem abhəŋ bérə etayi ne máyi, ambat mmuet ne ngərə ywi,

⁶ bó batí apay mándəp chi mmü amət.’ Bó kepepe bhak ye bati apay,

§ 18:22 Ekwáy nkwo bebhak ndəŋ “Besa berat nsem nekú ne épáy”.

ke mmũ amot. Mmu áke fyε ye ákóré nénti bo abhen Mandem áchémé.”

⁷ Bõnkwo Fárisi bábhép Yesu be, “Mbák enyu yõ ke échí, ndaká yí Moses árémé bé mmu ákway berõ ngoré ywi mbák achye yi ekáti awáy nebhay?”

⁸ Yesu akeme bhõ be, “Chí ãti netanánti eneka kě Moses áká nyaka be bákway berõ baghoré bheka ndũ nebhay. Épú nyaka enyu yõ ndũ nebhõnet.

⁹ Díní ká be, yě agha ane áró ngoré ywi ndũ nebhay, kebhá k bé ngoré akwen berwõp, ambáy ngoré achak, akwen berwõp.”

¹⁰ Yesu árém nókó nó, bakoño bhi bárem be, “Mbák échí nó, ntí ápú yé ane mmu abhay ngoré.”

¹¹ Ke Yesu akeme bhõ be, “Puyě yěntiki mmu ke ákway beka beyõn ebhen. Ndiere bo abhen Mandem achyé bhõ ntí béchókó nõ, kě bákway beka bhõ.

¹² Mbõk bo bachi bagú-bhó te amem menie. Abhénéfú báchí bagú-bhó mbõnyune bo bachak ke bákú bõ mámbák nõ. Ke báchák bábhíkí ka nebhay ndu báchyé mmuet beku betik Kefõ mfáy. Yěntiki mmu ane ákway bekoño enyiy ene ndémé, ánkójó yó.”

Yesu ayét mãmbo

(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ Bofú básót bõbhap bárók ntá Yesu ne bhõ be yi anyana bhõ amõ anti, anikmuet be Mandem anjet bhõ. Bakoño bhi bághó nókó nó, bábhõ besayti bhõ be báké sãõri Yesu.

¹⁴ Ke Yesu arem be, “Dõ ká mãmbo mantwõ ntá ya, báké chyet bhõ mbi mbõnyune bõ abhen bachi mbõ bhõ kě Mandem ábhak Mfõ awap.”

¹⁵ Yesu árém nókó nó, asõ bõbhõ anyana bhõ amõ anti, ayet bhõ. Akú nókó nó, arõ nebhuet wu arõk ebhak échak.

Mfõ nkáp

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ Éfákari be mmu amõ arõk ntá Yesu, abhép yi be, “Ntõn, ntiki erítí

enyiy měkwáy beku ke Mandem anchye me nepém enen nébhíkí bhõn ngwenti?”

¹⁷ Yesu akeme yi be, “Ndaká yí õbhèp me ãti erítí enyiy? Mmũ amõ aywintí ke arí. Mbák õyán yi anchye wõ nepém enen nébhíkí bhõn ngwenti, õbhõn bébháré bebhé Mandem.”

¹⁸ Mmũ wu abhèp Yesu be, “Ebhen?” Yesu akeme yi be, “Õríní bebhé Mandem. Bérèm be, ‘Ké kwen berwõp. Ké wáy mmu, Ké ghèp aghèp. Ké te ntísie akware,

¹⁹ chyě máye ne etaye kenókó. Ne õbhõn bekoñ ntí nkwa mbõ enyu ókójó mmuet eye.’”

²⁰ Esakámu yõ arem be, “Nnán nchí bhuer bebhé ebhen menkem. Enyiy échák ébhuet ké?”

²¹ Yesu aghati yi be, “Mbák õyán õmbak chak ndũ babhi ankem, dók tí menyiy ebhe menkem, chyě nkáp ntá bachébhébo. Mbák ónká nõ, chõn ómbõn kefõ menyiy amfay. Õntwõ ye õkoño me.”

²² Esakámu yõ ághókó nókó nó, arõbhe rõnerõn nsõnso mbõnyune abhõn nyaka beyã menyiy.

²³ Yesu ayibhiri mmuet arem ntá bakoño bhi be, “Nchí ghati bhe be ébè mmuet tontó be mũnkáp anka Mandem ambak Mfõ ywi.

²⁴ Échí wikirik be mpõõ baso ámfuét ndũ mbok mbiábhan écha mũnkáp béka Mandem ambak Mfõ ywi.”

²⁵ Bakoño Yesu bághókó nókó nó, bápõp! Babho bebhèp yi be, “Mbák enyu yõ kě echí, ághá yé ákway bebhak mmu ane Mandem ápeme?”

²⁶ Yesu ayiní bhõ díí, arem be, “Ntá nkwanwan, mbi ápú, ke yěnyiy épú cha Mandem.”

²⁷ Píta asá eyõn arem be, “Ná ne bhesé? Séró yěntiki enyiy sékõõn wõ! Nsáy ane sébhõn chí yí?”

²⁸ Yesu aghati bhõ be, “Nchí ghati bhe be ndũ mmiknkõ, mpok Mmu ane áfú ntá Mandem áchõkõ ndũ enõkó kefõ yi ne keném kenkem, be bakoño bha báchõk nkwo ndũ menõkó kefõ, bekem maneréket Israel byo ne apay.

29 Ne yě agha ane áró yě chí beket, yě chí bōmayi, yě chí étáyí, yě chí máyí, ye chí bōbhi, yě chí bakí yi éti yí ákōno me, chōn ampēt ambōn menyīn ebhen menkem ndōn besa betay, ambōn nkwo nepém enen nebhiiki bhōn ngwenti.

30 Ke chōn beyā bo abhen bachi ambi néne, mándōp ansem, ne abhen bachi ansem, mándōp bayāmbi.”

20

Mandem akap bakū betik abhi

1 Yesu arōk ambi berem be, “Mbák Mandem achi ne bho mbō Mfō wap, menyīn bébhak mbō enyu échí ndū nekay enen. Nekāy enen nechí be, mbōnōnkífú achi nyaka. Ewak émōt, afa beti beti arōk beyān bō abhen bākū betik amem nki ywi.”

2 Aka ne bakū betik abhen yi ayambí ásóré be chōn yi anchye bhō nkáp ané ákwáy ndū betik ebhen nywōp nemōt. Ató yé bhō be mándók mánkú betik amem nki ywi.”

3 Egháká nókó nkárénká nénenamōt beti bhō, afa arōk nefisiē, aghó bōfu tété abhen babhiiki bhōn yěnyīn beku.

4 Aghati bhō be, “Dók ká nkwo ndū nki wa mankú betik aré. Mánán mámfáté beku, chōn nchye bhe nkáp ane ákwáy.” Báfuét bārók.

5 Egháká nókó mbō nkárénká byo ne epay, ne nkarenka érát ene ngósí, mbōnōnki wu akū enyumōt. Nó chí, asōt bō betik bachak ató ebhi.

6 Bérōn nkárénká etay beku, apēt afú, arōk etōk, aghó bo báchák tété, enyīn ene bākū ti. Abhép bhō be, “Ndaká yí báchí fá tété, nywōp nenkem, enyīn ene bākū ti?”

7 Bákéme yi be, “Séchí fá tété mbōnyune sebhiki bhōn mmu ane ásōt bhese ndū betik.” Mbōnōnki wu aghati bhō be, “Dók ká nkwo mánkú betik amem nki wa.”

8 Egháká nókó bēku, mpok bakū betik bápētnsem anywōp, mbōnōnki abhiyi mmu ane áyīnī bakū betik aghati yi be, “Biñí bakū betik chye bhō bakáp ayap, bébhó ne abhen bārōnō

ebhi ndōbhensem, bewenti ne abhen báyāmbi.”

9 Abho ne abhen básóré bhō ndū betik nkárénká etay beku, achye yěntiki mmū wap nkáp nywōp nemōt ankem.

10 Agháká nókó ntá bō abhen báyāmbi bábhó betik beti beti, bákáysi be chōn anchye awap nkáp anja ancha ane bō abhen babho betik chí beku. Ke achye yěntiki ntí mmu chí enyumōt, nō chí nkáp betik ebhen nywōp nemōt.

11 Básóré nókó bakap ayap, babho menywinti éti mbōnōnki,

12 mándeme nōkō be, “Bō abhen bákú betik chí ndū nenōkō nywōp nemōt, ochyé bhō nkáp enyumōt ne bhese bhó sékú betik ndū nywōp nenkem amem esōntí mmok.”

13 Ke mbōnōnki akeme mmu wap amōt be, “Nkwāne, mbíkí nyiē be yěnyīn. Séká eyōn émōt ne bhe be mēchye yěntiki mmu yweka nkáp betik ebhen nywōp nemōt. Pú nó?”

14 Sōt nkáp aywe dók. Membōn kē mbōnō nti bechye mmu ane abho betik ndōbhensem nkáp betik ebhen nywōp nemōt mbō enyū nchye wō.

15 Nkáp chí awa. Mbíkí bhōn betān beku enyū nkōnō ne wú? Mpabhamík akū dbēnti ndū ntōnō bōbhen berīnti?”

16 Yesu ánáná nókó bétém nekay enen, arem ye be, “Enyu eyō ke echi be chōn beyā bayāmbi mándōp ansem, ne beyā barōbhensem mándōp ambi.”

Yesu arem ndōn ené éjwi érát be chōn mángwáy yi

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Ené Yesu ákō berōn Yerúsalem ne bakoño bhi bati byo ne apay, asōt bhō nepak, abho beghati bhō enyīn ené ébhōnō béfákari ne yi.

18 Arem be, “Ghók ká, sérōn nō chí Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chōn mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bōbati bachiākap Mandem ne ntá batōn ebhé Moses, bō mándem be mángwáy yi.

19 Ne bōbati mánsōt yi mamfye amō bo abhen bápú bo Israel, bé mánjókó

yi, ne be mándén yí ne ekpa, ne be mángó yi ndü ekotákátí. Kε égháká nókó manywəp arat, ampεtnsem ndü nepém.”

Yesu yi be münti abhəŋ bebhak mübetok
(Mk 10.35-45)

²⁰ Ebhíkí tat, ngərə Sebēdi asət böbhi bati apay, arək ntá Yesu ne bhə. Atep mánén besí bhi are bhép yi be ankwak yi.

²¹ Yesu abhép yi be, “Ŋyàn mənku wə yi?” Akεme be, “Eta, ku bé mpok óbhək Mfə, böbha abhen bati apay, manchəkə ne wə, amət ebhe awónem, achák ebhe awóghə.”

²² Kε Yesu akεme yi be, “Ŋbhíkí riŋi enyīŋ ene óyàn nkε ntá ye. Bäckwáy beka menyu esəŋəri anε mbónó ményú?” Bákεme yi be, “Sékwáy beku nə.”

²³ Yesu aghati bhə be, “Tetep, chəŋ mǎnyú nkóp esəŋəri anε mbónó menyu, kε mbíkí bhəŋ betəŋ beyap bo abhen babhəŋə bechəkə ebhe awónem eya ne abhen babhəŋə bechəkə ebhe awəghə. Bebhak ebhə bechi ntá bö abhen Etaya aghoko bhó ábhúré ntá yap.”

²⁴ Bakoŋo Yesu báchák bati byo bághókó nókó enyīŋ ene bö Sebēdi bareme, bábhó bebēnti ne mamεere bhap nə bachi nnə amət.

²⁵ Eká Yesu abhiŋi bhə mankem arem be, “Bəriŋi be ntá bö mmik, bafə bábhəŋ beyǎ betəŋ amfay böbhəp, ne böbati básət beyǎ betəŋ beku böbhəp mángók bhə.

²⁶ Kε ébhíkí bhəŋ bebhak enyu yə ndü nkwo yweka. Mmu anε áyàn bebhak müngo yweka, abhəŋ bebhak mübetok yweka,

²⁷ ne yēntiki mmu yweka anε áyàn bebhak mmü mbi abhəŋ bebhak nsem ayweka,

²⁸ nkúbhé mbə enyü Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí twə be bo mántók me. Ntwə chi bebhak mübetok, ne bechye nepém ena ndu beku beyǎ bhó, mferé bhə ndü kesémé bebú.”

Yesu abú manémámik bati apay amem etək Jeriko

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu áfù nyaka etək Jeriko ne bakoŋo bhi. Ngémtay bho béré koŋo bhə.

³⁰ Manémámik bati apay babhak nepaká mbi chəkə. Bághókó nókó bé Yesu kε áfəèt, bábhə bebik mandeme nəkə be, “Eta, Mmǎ Mfə Debhít! Ghó bhεsé ntínso!”

³¹ Bo abhen bachi are bábhó besayti manémámik bhə be, “Kusí ká!” Kε bákpiik bare bik ne eyəŋ amfay be, “Acha, Mmǎ Mfə Debhít! Ghó bhεse ntínso!”

³² Yesu ate, abhiŋi bhə, abhép bhə be, “Báyàn bé nkε bhe yi?”

³³ Bákεme yi be, “Eta, séyàn ónká amík yeεe ánéné.”

³⁴ Yesu aghó bhə ntínso. Atək amík ayap. Témté wu, babho beghə mban ne babho bekoŋo Yesu.

21

Yesu achwe Yerúsalem mbə mmu anε anu ansət awónem

(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Yesu ne baghəkó bhi bákó baghaka ndü böbetək Betfáge ne Bétani, ndü Njie Menok Olif, kekwoτ ne Yerúsalem. Aré, ató baghəkó bhi bati apay ambi.

² Apéere tó bhə, aghati bhə be, “Dók ká ndü móτək anε achi afə ambi. Nεchwe bächwè etək, chəŋ mángó mpəŋə batu sesét, ne móywi. Kanjári ká, mǎntwə fá ne yə.

³ Mbák yě mmu abhep be ntí anε bákəŋari yə, ghatí ká yi be, ‘Acha, áyàn yə.’ Témté wu, chəŋ yi andə mǎnsət yə.”

⁴ Efákari nkúbhé enyu eyə bé enyīŋ ndemekepinti árémé nyaka émfú tetep. Ndemekεpinti arem nyaka be,

⁵ “Ghatí bo Síon * bé mfə wap átwò.

Abhəŋ nεseptimεet,

átwə chəkə amfáy mpəŋə batu,

amfay mómpəŋə batu.”

* 21:5 Síon chi Yerúsalem.

6 Bakonjo Yesu bhə bārók bakə mbə enyū yi aghati bhə.

7 Bāsót mpəŋə batu yə ne mýwi, bārók ntá Yesu ne yə. Bāsót nden mfāmuet yap basəbheri yə, Yesu akó achəkə amfay.

8 Beyă bo abhen bachi are, báfère nden mfāmuet yap baghay ambi. Báchák béré kpət béwókéndé mángay nəkə ndū mbi ane yí áfuet aré. †

9 Beyă bho béré rəŋ ambi, bachak mankonjo nəkə ansem. Yesu abhak néntí enap. Bó mankem béré bik mándeme nəkə be, “Sémbítí Nyiē newú Mfə Debhít! Mandem ánjet mmu ane átwò ndū nnyén Acha! Sémbítí Mandem mfay!”

10 Nəchwe yí áchwé Yerúsalem, etək enkem ényíkisi tikítik. Bo bábhó bebhəp bati be, “Ane mmu átwò chi agha?”

11 Bo abhen bákò ne yi béré keme mandeme nəkə be, “Chí Yesu, Ndemekəpinti Mandem ane áfú Násáret, atú Gálili.”

Yesu abók bakösie
(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Yesu áchwé nókó etək, arək amem ekerákap Mandem. Abók bakösie ne bo abhen bákù menyin. Atakati béfémé bo abhen bákò esie bakap bewupsi. Atakati nkwó menək bo abhen báti bebhónj.

13 Ndū Yesu ákà nə, aghati bhə be, Mandem arem be, “Eket eya ébhəŋ bebhak chi ekeré nenikimuet, ke bəyibhiri yə érop nebhuet ane baghép bábhèse are.” Nó ké básinjí amem Ekáti Mandem.

14 Ené Yesu ábhuet amem ekerákap Mandem, beyă manémámik ne bakem bārók ntá yi, abú bhə mankem.

15 Bəbati bachiákap Mandem ne batəŋ ebhé Moses bágħó menyinjí maknkay ebhen Yesu ákú. Bágħó nkwo ndū mambə bábik amem ekerákap mándeme nəkə be, “Bakak ne kenókó ámbák ne Nyíé-newu Mfə

Debhít!” Bagħə nókó nə, bati ábé bhə amem tontó.

16 Bábhép Yesu be, “Opú ghók nə enyinj ene bəbhen bərəm-ε?” Yesu arem be, “Nchí ghók. Nó tē bächí, bábhíkí re ghók wáwák enyinj ene basinjí amem Ekáti Mandem?” Básinj be, “Okə mambə ne abhén babhuet amə mándinjí bechye wə bakak ne kenókó?”

17 Yesu aró nókó bhə, afa Yerúsalem arək Bétani, abhure are.

Yesu akə enək ékúri
(Mk 11.12-14, 20-24)

18 Néyí nókó, Yesu afa abho bepetnsem Yerúsalem. Nsay akém yi.

19 Ndū árəŋ, aghó enək fig nékú mbi. Arək aré, ke yē mósepeménək ake ghó amfay. Ebhíkí fuét chí beyé bəbhə. Yesu arem ntá enək eyə be, “Tē mmik ámá, opú pere kway menyu kəpəm.” Enək fig eyə egu témté.

20 Bagħək Yesu bágħó nókó enyinj ene éfákári, bábhák maknkay tontó. Bábhó berem ne bati be, “Yí ékú enək fig ene egu témté enyune?”

21 Yesu aghati bhə be, “Nchí ghati bhe be, mbák mambəŋ nekə ne Mandem tetep, kemakati betəŋ ebhen yí ábhónj, bákway bekə enyinj ene nkə enək fig ene. Ne bákway bégháti yé chí njie ne be ‘Fá fá kwén awu amem manyu,’ émfakari enyu yə.

22 Ne yəntiki enyinj ené mánikmuet be Mandem anchye bhe, apú rə bechye bhe, mbák mánókó.”

Ebhak ené betəŋ Yesu béfú
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 Yesu achwe amem ekerákap, abho betəŋ bho Eyəŋ Mandem. Ndū yí ákà nə, bəbati bachiákap ne bəbati etək báchák bārók ntá yi bábhép yi be, “Ntiki betəŋ óbhónj bekə menyinj ebhen ne ókà? Agha áchyé wə betəŋ ebhə?”

24 Yesu akeme bhə be, “Menkwə mbəŋ enyinj émət bebhəp be. Mbák mánkémé me yə, chəŋ menkwə ngati be mmu ane áchyé me betəŋ bekə menyinj ebhen məkú.”

† 21:8 Enyu eyə ké bo Ju bákú nyaka mpok mungo átwò.

25 Ενυϊη ενε mbónó bebhep be chi be, “Agha áchyé nyaka Jón Njwiti betan bejwiti bho? Mandem, ke chí bō mmik?” Báre kem epáítí ne bati be, “Chōη séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jón bífú nyaka ntá Mandem, ábhép bhesε be, ‘Ke ndaká yi bābhíkí noko eyōη eyi?’”

26 Ne mbák séndem be, ‘Béfū nyaka ntá nkwa’, nó séyāη esōηori ne bō bhesé mbonyune bó mankem mánoko sayri be Jón achi nyaka ndemekerpinti Mandem.”

27 Bákéme Yesu chi be, “Sébhíkí riñi.” Yesu aghati bhō be, “Menkwó mpú ghati ye bhe mmu ane áchyé me betan beka menyih ebhen né mēkà.”

Nekay chi ne bōbhi

28 Yesu arem be, “Bārem bé yi ēti ndak ane? Mmu amot achi nyaka ne bōbhi bati apay. Bābhák bō babhakanem. Ewak émot abhiñi ane mbi aghati yi be, ‘Mówa, dók ká betik amem nki echōη.’”

29 Mówu akeme be, “Mpú rōη.” Ke ansem mpok, awupsi nti arak.

30 Chi afuēt arak ntá mmō ane mónkwen, aghati yi nkwa be, “Mówa, dók amem nki ka betik echōη. Mówu akeme yi be ‘Eta, chōη ndak.’ Ke akeroη.

31 Ghati ká me. Ndū bōbhō bati apay, ane ághókó étayi, aka enyih ene yi áyāη chí ané?” Bō mankem bakeme be, “Ane nsénsí.” Yesu aghati bōbati bo Israel bhō be, “Diñi ká tetep be bō bebū mbō babhebhé nkábhenti ne baghōré-nekō báyāmbi bēbhōη mbi bebhak bō abhen Mandem achi ne bhō mbō Mfō wap, ené bārōp nsem.

32 Nchí rem nō mbonyune Jón Njwiti atwó nyaka ntá yeka bo Israel mankem, betōη bé enyū mmu ákwáy bebhep nepém eni chak besí Mandem, ke bābhíkí noko enyih ene yi árēm. Babhebhé nkabhenti ne baghōré-nekō kē mánókó enyih ene yi árēm. Yēndu bāghó bé babhebhé nkábhenti ne baghōré-nekō mánoko

Jōn, bāke tíknsem be mánókó enyih ene yi árēm.”

Bakā betik ne mbōñnki (Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 Ghok ka nekay néchák, “Mmūfú abhōη nyaka nki. Api menak vain are. Atep ebhá ene eghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhet ane báyāt kepem vain, be nnok ywi amfu, mánsot, máná mmém. Ate mókerémfay amem nki wu, bé ámbák nebhet ane mmu áchōkō ndu bēbhābhéri nki. Afyé ye bo aré be mánka betik mánkōre nsáy ne yi. Arō, arak nekō etak echak. †

34 Mpok bekak kepeménak ákwáy nókó, mbōñnki ató bakā betik bhi bachak be mánók mánót aywi ákórē mbwot.

35 Ke bāchwóbhé nókó amem nki, bakā betik ndū nki bákém bhō. Bádén amot, báwáy áchák, bátémí anefú ne batay.

36 Ebhíkí tat, mbōñnki wu aferε bakā betik abhi bāchák ató. Báyá bāchá abhen mbi. Ke bakā betik abhen bāchí amem nki bákém bhō, báké enyumot ne bhó, mbō enyū báké ne abhen mbi.

37 Ndū ngwenti, mbōñnki arem ne mmuet yi be, ‘Chōη ntó mbōη mówa. Yē yí, bābhōη béchye yi kenókó.’ Aferε ye móywi ató.

38 Ke neghó ane bakā betik bāghó yi, bābhó berem ne bati be, ‘Yiñi mbōη móywi né, ne yí kē ábhōηó ményié newú etayi. Twó ká sénkem yi séngwáy bé etayi ánāη ángú, menyih ebhi méndōp chi ebhesε.’

39 Bákém yé yi, baya, báfú amem nki ne yi, barak baway.”

40 Yesu ánāηá nókó bétém nekay enen, abhép ye bōbati etak Israel be, “Bē bākáysí bé mpok mbōñnki wu ápérénssem nekō enen yí árōηó, áka yi ne bakā betik bhō?”

41 Bōbati bhō bakeme Yesu be, “Mpok ane mbōñnki wu ápérénssem, áka bebépti bakā betik bhō mángú ebépti newú, ansot nki wu anchye ntá bakā betik abhen bápú nók bechye

† 21:33 Vain áko ndū menak ne básot kepem eki mána mmém.

yi aywi ákóré mbwət témté, yěntiki mpok ane enyiyi éfú ebhi.”

42 Yesu abhép bhə be, “Bábhíki re pay enyiyi ene echi amem Ekáti Mandem?

Básij be, ‘Nkúbhé ntay enen batēket bághébhé bé nébhíki ri,

nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay áchák ankem.

Mandem ke ákú bé émbák enyu yə, ne echi ndaká maknkay tontó ntá yese!’

43 “Měghàti ye be be, chəj Mandem amferé áfók ane bábhóhó ndü yí áchí ne bhe mbə Mfə ywəka, anchye ntá bo báchák abhen bákə menyiyi ebhen yi áyàj bə mankə.”

44 [Yěntiki mmu ane akwene ndü ntay enen, ásiēpti ndü mbiñ, ne mmu ane ntay enen nékwéné yi amuet, nechòkòti yi.]

45 Bəbati bachiäkap Mandem ne bənkwo Fárisi bághókó nókó bakay yə nó Yesu átémé, báriñi be ärəm nə chí éti yap.

46 Báre yañ bekem yi, ke báchàj nyaka beyä bo abhen báchi are, mbənyune báriñi nyaka be bəbhə básət Yesu mbə ndemekēpinti Mandem.

22

*Yesu atém nekäy epä nebhay
(Lk 14.15-24)*

1 Yesu apēt abho beghati bhə menyiyi ndü bakay.

2 Yí be, “Mbák Mandem achi ne bho mbə Mfə wap, menyiyi bébhak mbə enyu echi ndü nekay enen. Mfə amət anak nyaka epä nebhay ntá móywi.

3 Mpok epa ákwáy nókó, ató bəbetok abhi bé mándók mángátí bə abhen yi ánáká be mpok akway. Ke yě amət ke twə.

4 Apēt abhiñi bəbetok abhi báchák aghati bhə be, ‘Dók ká ghati bo abhen nnáká bé ngwáy bhə besené mpəñ ne mánáj mana nenyíé, yěntiki enyiyi éñáj échí téé. Dók ká ghati bhə mántwó.’

5 Ke ndü bo abhen yi ánáká mankem, yě mmu amət abhíki fyē ntí.

Mánkə nəkə chi ebhap menyiyi. Amət arək ebhi eyi, achák arək chí ekerésie eyi,

6 abhénéfú bákém̄ti bəbetok abhen mfə wu átó, bádēn mbə nnya baway.

7 Mfə wu abhóñ beyä bebēnti. Ató batemé nenu bhi bārók báwáy bəbhə, básóñ etək eyap.

8 Abhiñi ye bəbetok abhi arem be, ‘Mpok epa akway. Ke bə abhen nnáká bátəñ be babhiki kway bə abhen bátwə ndü epä eya.

9 Dók yé ká ndü yěntiki mbay, mánák yěntiki mmu ane bəghó, bé ántwó ndü epä nebhay.’

10 Bəbetok bhə bārók bakə mbə enyü yi ághátí bhə. Bábhíñi yěntiki mmu. Mmü mbám̄bə mām̄biñi bhíñi, mmü ndíndí mām̄biñi bhíñi. Eká eket epä nebhay éjwí ne bo.

11 “Ke mpok mfə áchwé anywóp beghə bə abhen yi ánáká, aghó bé mmu amət abhiki bhəñ nkú-nebhay amuet.

12 Abhép mmu wu be, ‘Nkwāne, oká ná ke ðchwe fá, nkú-nebhay wə amuet tí?’ Echa mmu wu enyiyi berem.

13 Mfə achye eyəñ be mánkém̄ yi mángwót amə ne bekak, māmese nefi ndü ejuri. Aré, bo bábhak ndü nedí kebho ne nenyíé ámén.”

14 Yesu ánájá nókó betem nekay enen, arem be, “Mandem anak beyä bho, ke áyap chí bärú.”

*Bábhép Yesu éti nkabhénti ndu
báyāj yi ánkwen anyu*

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

15 Ebhíki tat, mbək bənkwo Fárisi bārók báté eyu, babho beyañ enyü bákway bekə Yesu ánkwen anyu, be bə mām̄bóñ mbi bekem yi.

16 Báká eyəñ émət, bátó mbək bakoño bhap ne mbək bo Israel abhen báté ansem Hérəd ntá Yesu be mām̄bép yi be, “Ntəñ, sériñi bé wə əchí mmu tetep, ne bé ðtəñ bho mbi Mandem tetep. Sériñi bé əpú yiyi mmu ndü besí óncháy yi.

17 Ghatí ye bhese, ebhé yese eka be sēnchíe nkabhénti ntá Mfə Rom ke ébhíki ka?”

18 Yesu arinjì nkaysi mbúmbu yap. Arem be, “Bě bho betábhá, ndaká yí māmò me?”

19 Aghati bhò be, “Tón ká me nkáp kpokorok ane básòt bechye ndũ nkábhénti.” Bátwó yi ne ebhòkò nkáp.
*

20 Yesu asòt akém awò, abhép bhò be, “Ntí ághá né are? Ne nnyén chi enen ághá?”

21 Bákéme yí be, “Chí ntí Sisa, Mfò Rom. Ne nnyén, chí eni.” Yesu aghati ye bhò be, “Chié yé ka mfò Rom yéntiki enyìñ ene echi eyi, mánchye Mandem yéntiki enyìñ ene echi ene Mandem.”

22 Bághókó nókó enyìñ ene Yesu areme, bápóp! Báro yi, baròk ebhak eyap.

Enyìñ bábhébhé Yesu èti nperénsen ndũ nepém

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

23 Nkúbhé nywòp enò, mbòk bõnkwò Sádusi bárovó ntá Yesu bebhèp yi enyìñ ndu beka yi ánkwen anyu. Bõnkwò Sádusi babhiki noko nyaka be ewak émòt bawú bápetnsem ndũ nepém.

24 Bábhép Yesu be, “Ntòñ, Moses asinj ndũ ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngoré ke bó kebhoñ yé mmó, mómayi abhoñ besòt ngoré wu bé ámbé bò ne yi ndũ nnyén manò ane ágú.

25 Bò chí amòt bati tándramòt báchí nyaka fá. Ane mbi abháy ngoré, agú ené yi abhiki bhòñ yé mmó. Ane ákòñò yi, asòt kénkwésé wu ndũ nebhay.

26 Yí nkwo agú, kebhoñ mmó ne kénkwésé wu. Èfákari enyumòt ne ane ájwí bati arat, ne bõmayi bachak nkwo.

27 Ndũ ngwenti, ngoré wu nkwo agú.

28 Ndu echi nò, mpok Mandem ákù bawú mámpétnsem ndũ nepém, ngoré wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándramòt, yéntiki mmu wap abhay nyaka yi.”

29 Yesu akeme bhò be, “Bekwéné béchí ne bhe tontó! Nti achi be bábhíkí rinjì yé chí menyìñ ebhen bechi

amem Ekáti Mandem ne yé chí betan Mandem.

30 Mpok Mandem ákú bawú mámpétnsem ndũ nepém, bo bábhak mbò bòángel awu amfay. Bápú pere bhay nebhay.

31 Ke mbák māmàkati be bawú bapu kway bepétnsem ndũ nepém, nò bārem be bábhíkí re pay ndũ Ekáti Mandem enyìñ ene yi ágháti bhe? Èchí amem ekáti bé Mandem arem be,

32 ‘Me nchí Mandem Abraham, Mandem Aisek, ne Mandem Jekóp!’ Mandem achí Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú.”

33 Beyá bo abhen báchí nyaka are bághókó nókó enyìñ ene Yesu árémé, manyu áchók bhò, béyìñi enyũ netòñ enen Yesu átòñ.

Ebhé Mandem ene echa bechak menkem

(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

34 Bõnkwo Fárisi bághók be enyìñ ene Yesu ágháti bõnkwo Sádusi éká manyu áchók bhò. Baté eyu, báyán enyìñ échák ene bábhep Yesu.

35 Mmũ wap amòt ane áchí esáyrí ntòñ ebhé Moses aròk memò Yesu. Abhép yi be,

36 “Ntòñ, ebhé ene échá bebhé Moses béchák chí éné?”

37 Yesu akeme yi be, chí ebhé ene érèm be, “ ‘Kòñ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efóñó ye enkem, ne nkaysi ye nkem’.

38 Ené ke echi ebhé mbi, ne yó ke échá bechak menkem.

39 Ené éjwí bepay échi mbò ené, ne érèm be, ‘Kòñ nti nkwa mbò enyu ókòñó mmuet eye.’

40 Bebhé ebhen bepay békúti yéntiki enyìñ ene Mandem áyàn bo mándinjí, mbò enyũ echi ndũ menyìñ menkem ebhen Moses ásinjí, ne ebhen baremé kepinti Mandem básinjí.”

Mpeme Mandem afyé nyaka barièp bé átò

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 Ené bõnkwo Fárisi babhuet ebhak émòt ne Yesu, yi abhép bhò be,

* 22:19 Yesu arinjì be báyàn yi ankwèn ndũ ntá yap.

42 “Ndũ nkaysi yeka, Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be átò abhəŋ bebhak mmǎ agha?” Bákéme Yesu be, “Abhəŋ bebhak ebhárémə Debhít.”

43 Yesu arem be, “Ná echi ye be Efónó Mandem ákə nyaka Mfǎ Debhít ambɛŋi yi be ‘Acha?’ Mfǎ Debhít arem nyaka be,

44 ‘Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be,
chəkǎ fá ebhě awónem eya ndũ enəkǎ-kenókó, †
kpatɛ nkə bǔmpap abhɛ mándɔp mbə enək ene ónyàŋa chəŋ bekek are.’

45 Yesu abhép ye bhə be, mbák Mfǎ Debhít ábhɛŋi nyaka Mpemé ré be Acha. Ná Achǎ-re áyibhiri ambak ebhárémə ywi?”

46 Yě mmu kekway bekeme Yesu enyɛŋ ene yi ábhébhé bǔnkwǎ Fárisi. Ne bébhó mpok eyǎ, yě mmu keperɛ mǎ bebhɛp yi yěnyɛŋ.

23

Sət ká mpok ne batəŋ ebhə Mandem ne bǔnkwǎ Fárisi

(Mk 12.38-39; Lk 11.43, 46, 20.45-46)

1 Ebhíkí tat, Yesu abho beghati bakoŋo bhi ne beyǎ bo abhen bachi ebhak émət ne yi be,

2 “Batəŋ-ebhə Mandem ne bǔnkwǎ Fárisi ke bábhəŋǎ betəŋ beghati bho mbǔŋ mɛnyɛŋ ebhen béchí amem bekátí ebhen Moses asíní.

3 Bábhəŋ ye bekoŋo chi mɛnyɛŋ ebhen bə bárəm, báké kə mɛnyɛŋ ebhen bó bákù. Nchí rem nǎ mbənyune bó babhəŋ bápú kə mɛnyɛŋ ebhen bó bǎghàti bho wáwák.

4 Bábày bho mɛnwóptí batu anti be mámpókó, ndũ beyǎ bebhé ebhen bə báfýè, ke bó babhəŋ bápú kwak bo mámbáré bebhé bhə yě mandú.

5 Bákù yěntiki enyɛŋ eyap chi ndu betəŋ mməet. Enyɛŋ émət echi be, yěntiki mmu wap əsət Eyəŋ Mandem

ansɛŋ amfyɛ amem bǔmɛnyɛŋ mbə nchónə ambat nefó puréé, angwót échák ndũ erebháwǎ, kɛmbyáká bejenjémé nden eyap nkəwǎ bésəpti məncha enyu bébhəŋǎ bebhak.

6 Bákəŋ nkəwǎ béchəkǎ ndũ bebhaká kenókó amem bekeré nenikíməet ne ndũ bepa.

7 Bákəŋ nkəwǎ be bo mánkaka nókó bhə nefisɛ ne kenókó. Ne bákəŋ be bo mambɛŋi nəkǎ bhə be, ‘Ntəŋ’. *

8 Yě mmu ywɛka áké ka mámbɛŋí yi be, ‘Ntəŋ! Bábhəŋ chi ntəŋ amət, ne be mankem bǎchi chi bati bǔnkwǎ.’

9 Ne báké bhɛŋi nti mǔnkwǎ be, ‘Eta mbənyune bábhəŋ chí chi amət, yí mmú áchí amfay.’

10 Ne mmu ywɛka áké ka bati mámbɛŋí yi be, ‘Ntəŋ’ † mbənyune bábhəŋ chi amət, Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be átò.

11 Mmu anɛ áchá báchák abhəŋ bebhak mǔbetok ywɛka.

12 Yě agha anɛ áyòŋ mməet, Mandem əsepti yi amik, ne yě agha anɛ əsəpti mməet amik, Mandem ákosi yi amfay.”

Betábhá batəŋ ebhə Moses ne ebhen bǔnkwǎ Fárisi

(Mk 12.40; Lk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

13 Yesu abho ye berem ntá batəŋ ebhə Moses ne bǔnkwǎ Fárisi be, “Bé batəŋ ebhə Moses, ne be bǔnkwǎ Fárisi, bo betábhá! Chəŋ émbɛp ntá yeka encha mbənyune bǎchyèt bo mbɛnywǎp be báké rǎ Mandem ambak Mfǎ wap. Bé babhəŋ bápú ka Mandem ambak Mfǎ ywɛká, ne bǎchyèt mbi ntá abhen bákway beyan bechwe are!

14 [Bé batəŋ ebhə Moses, ne be bǔnkwǎ Fárisi, bó betábhá! Chəŋ émbɛp ntá yeka encha. Bǎsət beket mánkwésé, mánkə nəkǎ beróri nenikíməet, berwǎ bho be bǎchi besayri bo Mandem. Əti yǎ, chəŋ ntémsí yeka ancha anɛ bo bachak.]

† 22:44 Ebhe awónem Mandem: Nǎ chi nɛbhəét kenókó. * 23:7 Bo bǎchyè nyaka batəŋ beyǎ kenókó.

† 23:10 “Ntəŋ” ndũ ndón anɛ até ndũ “Kristo”, Mpeme anɛ ábhəŋǎ nyaka bétwǎ.

15 Bě batəŋ ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá! Chəŋ émbép ntá yeka encha. Bākway beko mǎnkijí bəmanyu mǎndək mbaŋ ne mbaŋ ménú beyaŋ yě chí mmu amət be ámbák mǔnkwo yweka. Ke mpok yi ayibhiri arəbhe mbə bhe, nkúbhé bé kě bākə yi ámbép ancha be babhəŋ ndəŋ epay, ambak mmü ane árəŋ ndü nepingo.

16 “Bě manémámik abhen bǎyà bho mbi, chəŋ émbép ntá yeka encha! Bě bǎrəm be, ‘Mbák mmu ámfyé bariəp ne Mandem beku enyij, anjiki ndü nnyén ekerákap Mandem betəŋ be yi abhəŋ beku enyij eyə, ke yi kekə yə, yě esəŋəri epu bhak.’ Ne be, ‘Mbák mmu ánjiki ambijí berítí menyij ebhen bechi amem ekerákap Mandem, abhəŋ bébhəre bariəp ami.’

17 Bě bechiŋtí manémámik! Ekerákap Mandem kě échá menyij gol, ke menyij gol ke becha ekerákap ene eká menyij gol mémbak nyáná?

18 Ne bǎrəm be mbák mmu ámfyé bariəp ne Mandem beku enyij, anjiki ambijí nnyén éfémé akap Mandem betəŋ be abhəŋ beku enyij eyə ke yi kekə yə, yě esəŋəri épú bhak. Bǎrem nkwo be Mbák mmu ánjiki ndü nnyén menyij ebhen bábhré ndü éfémé bechye akap ntá Mandem, abhəŋ bébhəre bariəp ami.

19 Bě manémámik! Besí Mandem, éfémé akap Mandem kě echa menyij ebhen bábhré aré ndu bechye akap, ke menyij ebhə ke becha éfémé akap Mandem? Pú éfémé yə kě ékə enyij ene bábhré are embak nyáná?

20 Ndu échí nó, mmu ane árəm ndak, anjiki ambijí nnyén éfémé akap Mandem, abhəŋ berijí be, ayíki nó nkwo ndü nnyén yəntiki akap ane achi ndü éfémé yə.

21 Ne mmu ane árəm enyij, anjiki ambijí nnyén ekerákap Mandem, abhəŋ berijí be, ayíki nó nkwo chi ndü nnyén Mandem mmu achi amem ekerákap,

22 ne mmu ane árəm enyij anjiki, ambijí mfay, abhəŋ berijí be ayíki nó

chi enəkó kefə Mandem ne Mandem mmu áchəkə are.”

23 Yesu arək ambi berem be, “Bě batəŋ ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chəŋ émbép ntá yeka encha! Bǎsət ndu bəri amət ndü baru byo mǎnchye ntá Mandem, mǎnkə enyumət ne mbwót achak, ke bǎpú fyé ntí bebhak chak ne bo mankem, bǎpú fyé ntí beghə bho ntínso, ne bǎpú fyé ntí bebhak tetep ne bo mankem. Eri beku menyij ebhen echa bekarə menyij baru byo, mǎnchye ndu amət ntá Mandem. Eri nyaka be mǎnkóŋó ebhé ene bekarə menyij ndü baru byo mǎnchye ndu amət ntá Mandem, ke bǎbhiki bhəŋ nyaka beghəkəntik bebhé béchák.

24 Bě manémámik abhen bǎyà bho mbi, bǎsət mpok bэфére yəntiki mónya ane áchí amem enyij ene mǎnyú, ke mpəŋə baso mǎmenemén ham.

25 “Bě batəŋ ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chəŋ émbep ntá yeka encha! Chəŋ émbep ntá yeka encha mbənyune bǎsət mpok bétyet nsem-ámok ne nsemé nchán, ke bati yeka ájwí ne bepə nkaysi ndü bǎsət menyij bho ne betəŋ, ne ndü bǎchi bo bati rakáraka.

26 Bě Nkwə Fárisi, manémámik! Ya ká mbi sə mmem ámók ne mmem nchán. Mbák mǎnkə nó, chəŋ nsem-ámok ne nsemé nchán éndyere pépép nkwo.

27 “Bě batəŋ ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá! Chəŋ émbép ntá yeka encha mbənyune, bǎchí mbə manem ane bǎghókó sayri, bawati ne mbi pépép, enyu ene mmu ághə, ankəŋ, yəndu berené bawú ebhen ménáŋ béchóŋó ne beghep ke bechi amem.

28 Enyu yə kě bǎchi. Mmu ághə be ankaysi be bǎchi chak ne bho, ke bati yeka ájwí amem ne bapu ne bebú.”

Chəŋ mántémsi batəŋ ebhé Moses ne bōnkwo Fárisi
(Lk 11.47-51)

29 Yesu arək ambi berem be, “Bě batəŋ ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chəŋ émbép ntá yeka encha! Bǎchímbi bhəka baway

nyaka baremé kep̄inti ne bo abhen bachi chak besí Mandem. Bãtè manem ayap néne, mǎngwati nǎkǎ mbi aré bekǎ yǎ ándí amík.

³⁰ Bǎkǎ menyin ebhen mǎndeme nǎkǎ be, ‘Mbǎ bhese sechi nyaka mpok bachĩmbi bhese, mbú sébhíkí ka ne bhǎ be mǎngwáy baremé kep̄inti Mandem Acha.’

³¹ Nerem ane bárèm nǎ áton be bē bǎbhǎj bárèm ne manyu yeka be bǎchi enyumot mbǎ bachĩmbi bhēka abhen bǎwáy nyaka baremé kep̄inti Mandem.

³² Dǎk yé ka ambi mǎnánǎ betik ebhen bachĩmbi bhēka bǎbhǎ.

³³ Bē nnyó ene! Bē bhǎ bǎbebhe bǎchá mbǎj befé! Bǎkáysí bé bǎkway bebhǎj mbi bebhe be Mandem ake temsi bhe amem nep̄ingo?

³⁴ Ghók yé ka, nchí to be baghati Eyǎj Mandem ne yěntiki mmu ane áchí ndin̄indak ndu ákǎj Eyǎj Mandem. Chǎj ntó be bátǎj-Eyǎj Mandem nkǎw. Chǎj mǎngwáy mbǎk eyap, mǎngo bǎcháak ndū bekotakati, ne mǎnden abhénéfú ne bekpa amem bekeré nenikim̄et ebheka, mǎnkonjo nǎkǎ bó betǎk ne betǎk ndu bekem bhǎ beway.

³⁵ Chǎj eyǎ enkǎ be manǎj yěntiki mmu ane achi chak ane bo bǎwáy, ámbák be anti, bēbhǎ ne manǎj Abel mmu achí nyaka chak besí Mandem, bēghaka ndū manǎj Sakaría mmǎ Barákia, mmu bǎwáy nyaka nenti ekerákap Mandem ne nebhet ane bǎchyè akap aré.

³⁶ Nchí ghati bhe be, chǎj Mandem antemsi be bhǎ mkpák ane echǎj mankem ěti bebéptí menyin ebhen bē ne bachĩmbi bhēka bǎká.”

*Yesu adi kebǎ ěti bo Yerúsalem
(Lk 13.34-35)*

³⁷ Yesu akók arem be, “Eé Yerúsalem, bǎ Yerusalem! Bē bo bǎwáy baremé kep̄inti Mandem, mǎntemti nǎkǎ ne batay ndu beway bo Mandem áto be mǎngátí bhe Eyǎj eyi. Ndū beyǎ mpok, nján besot bhe mfyé am̄et bé mǎmbak ne me mbǎ bǎnkǎk abhen nnǎ nkǎk ákútí nebhet

amot ne bebhap ebhi, ke bǎpú ka be nkǎ nǎ!

³⁸ Ne néne, chǎj Mandem andǎ eket eyeka, éndǎp enyu yǎ.

³⁹ Ne din̄í ká be, bǎpú pere ghó chǎj me wǎwák kpatē mpok ane bárèm be, ‘Sémbítí mmu ane átwǎ ndū nnyén Mandem Acha.’”

24

*Yesu arem bé chǎj mǎnchǎjti ekerákap
(Mk 13.1-2)*

¹ Mpok Yesu áró ekerákap Mandem árǎj, baghǎkǎ bhi bǎbhĩj yi, mǎndeme nǎkǎ be yi ángǎ ndū eket eyǎ eri echa!

² Ke akeme bhǎ be, “Pú bǎghǎ menyin menkem ebhen básǎré báté beket ebhen bechi ndū ekerákap ke ébhak enyune? Nchí ghati bhe be, mpok átwǎ ane eket ene érǎj amik enkem, yěnyin kerǎp tée.”

*Chǎj mǎnchye nǎkǎ bhe beyǎ esǎjri
(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)*

³ Ené Yesu achi chókǎ ambi Njie Menǎk Olif. Bakonjo bhi bárók ntǎ yi. Yě mmu achak kebhak ne bhǎ. Bárém be, “Ěta, ghati bhese, chǎj ěmfakari nǎ ntiki mpok, ne ntiki erin̄j ébhǎjǎ bekǎ bo mǎndin̄j be mpok ane ótwǎ arǎp kékǎwǎt, ne bé mandú mpok mmik ámay?”

⁴ Yesu akeme bhǎ be, “Sot ka mpok bé yě mmu áké rwǎ bhe!

⁵ Beyǎ bo bátǎwǎ chǎj mǎnsǎt nnyén ena mǎnten ambi, yěntiki mmu wap andem nǎkǎ be ‘Yi ke achi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariēp be áto!’ Ne mǎndwǎ beyǎ bhǎ be mǎnjibhiri bati yap.

⁶ Chǎj mǎngók nsǎjǎ nenu, mǎngok mbok ěti manu ane achi nekǎ nesie ne ane átwǎ ansem. Ke bǎké chay. Menyú menyin ebhǎ bēbhǎj befakari, ke eyǎ epu tǎj be ngwenti mmik aghaka.

⁷ Chǎj betǎk ménu ne betǎk bēcháak, bafǎ etǎk mánu ne batǎ bafǎ etǎk. Chǎj nsay ankwén mbanj ne mbanj, mmik anyikisi ndū betǎk ne betǎk.

8 Κε menyij ebhen menkem bechi chi mbə nebhōnet enen bebe ntá ngərə ane ándəsi.

9 “Mpok menyij ebhen bəfākari, chəj mánkem be mámfye amó böbati etək be mányok bhe sayri, mángwáy bhe. Ne chəj bö betəkó mmik mankem mámpap bhe ɛti báchi bakonə bha.

10 Ne mpok yə, chəj beyǎ bakonə bha mánkeme mmuet ansem, mánti nəkə bati ntá böbati etək, ne mámpabhe nəkə bati.

11 Mpok yə, beyǎ bo báfù, mándeme nəkə be báchi baghati Eyəj Mandem, ené bárùə bho rwó be mankonə bhə.

12 Chəj bebépti menyij ebhen bo bákə ménja kpát bo keperə kəj bati.

13 Κε mmü ane átə kákátí tə ndü ngwenti, Mandem əpeme yi.

14 Ne bo bábhəj beghati Mbok Ndíndí ne ɛti Kefə Mandem ndü betəkó mmik menkem, bé amem yəntiki etək bo mámbəj mbi beghok yə, ke Mandem ankə ngwenti mmik antwó.”

Erəm esəjəri ene ebhəjə bétwə Yerúsalem

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

15 “Chəj mǎngə ‘Erəm enyij ene Mandem ápábhé’ téé amem Ekeré Mandem ndu ényəp yə mbə enyü Daniel ndemekəpinti Mandem árémé tesáy be chəj émfakari.” [Yəntiki mmu ane apay ekati ené ámfye anti, anjwimem.]

16 “Mpok yə, bö abhen bachi atú Judéya mámbúé, mámbésé amfäy njie.

17 Mpok yə, mbák éfákári bé mmu äkə betik amfäy eket eyi, áké səjəri mmuet besəp kpik be andək amfere menyij anywóp ke ambue.

18 Ne mmu ane achi ebhi ákə betik, áké rəj kpik bebəp nde yi.

19 Ne chəj émbép encha ntá baghərə abhen báchi ne menie ne abhen báchi ne bə amə mpok yə!

20 Ník nókə ka mmuet be mpok bebue áké kwən yə chi mpok mban äkwən chaee, ne yə chi ndü nywəbhé neywəmmet.

21 Bǎke rə menikmuet, mbənyune esəjəri ené bo bábhəj mpok yə chi enyü esəjəri ene bábhíki re ghə wáwák tə nebhōmik. Ne mpok yə ánəj ámfuét, enyü esəjəri yə epu pere bhák wáwák.

22 Ne mbə Mandem abhíki kpət manywəp yə be ake ya, mbə ye nkwəjwan amət apu rəp nepém. Ke Mandem akpət mpok esəjəri yə mbiɛj ɛti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

23 Mpok yə, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpeme ane Mandem átó fá’, yə chi be, ‘Ghó yi awu!’ Bǎké noko be echi tetep.

24 Bǎké noko bé échi tetep mbənyune chəj bö betábhá mantwə, yəntiki mmu wap andem nəkə be yi ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be áto. Chəj baremé kepinti nsé nkwo mantwə. Ne yəntiki mmu wap ätwə, ankə nəkə bereme menyijí maknkay ndu berwə bho. Ne mándwó yə chí bö abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi, mbák bábhəj mbi bekə nə.

25 Sət ye ka mpok! Nnəj ngati nə bhe menyij ebhen ambi ambi.

26 Ndü echi nə, mbák yə mmu an-gati bhe be, ‘Yijí ka Kristo awu amem baso’, bǎké noko mámfá berəj are. Yə mmu andem chi be, ‘Yijí ká Kristo fá amem móket’ bǎké noko enyij ene yi árəm.

27 Bǎké rə mmu ándwó bhe mbənyune, mbə enyü miámianj ákət, angəə, befu ebhókə nebu émət beghaka echak, nó ké ébhəjə bebhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə.

28 Nebhuet ane egú-nnya echi, aré ké kenən ekén kényie begú nnya kéchemti.

Menyij ebhen bəbhəjə bəfākari ke Yesu antú

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

29 “Mbák manywəp ane beyǎ esəjəri yə ámay, mmok ánem témté, ntaɛj keperə ghəə, mambe ámfu amfay ánkweni, ne betəj mfáy menyikisi.

30 Mpok yə ké eriɛj ené étəj be Me Mmü mfú ntá Mandem nchí twə ébhesi ye amfay, ne bö yəntiki

nneréket fá amik mámbō mémiak ne amō mámbiki nōkō ndū kebho áyómē. Ne mángō nōkō ndū Mē Mmu mfú ntá Mandem nchí sep nchí twō amem nebhan enen mfay ne betan, mban énkem éngō nōkō ne bediéré Mandem.

³¹ Ne erem eyōjō mmba énkwen. Chōj ntó bōángel abha ndū mmik nkem, mánsot bo abhen Mandem áyábhé, bebho ndū ebhókómik émōt beghaka ndu echak, mánhem nebhet amōt.

Enyij ene nekāy enōkō Fig nétōj bhesē (Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² “Ghók ká enyij ene enōkārem ene bābhijí bé ‘Fig’ étōj bhesē. Enāj émbó betem betó, bārijí bé eso érōp chi kekōt.

³³ Échí enyumōt ne netwō wa, Mē Mmu mfú ntá Mandem. Mānāj māngō ndū menyij ebhen menkem ne ngátí bhe bēfākari, dijí ka be mpok netwō wa arōp kekōt.

³⁴ Nchí ghati be tetep be menyij ebhen menkem bébhōj befakari, ke mkpáká bho abhen echōj amfuet.

³⁵ Chōj mfay amfuet, mmik amfuet, ke Eyōj eya épú fuet wáwák.

Yē mmu abhíkí rijí mpok Yesu átwō (Mk 13.32-37; Lk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Kē yē mmu abhíkí rijí mbōj mpok ane menyij ebhen bébhōj bēfākari. Bōangel Mandem bābhíkí rijí, Yē chí Mmō Mandem abhíkí rijí. Eta aywintí kē arijí.

³⁷ Mpok ane Mē Mmu mfú ntá Mandem nchí twō, menyij bébhak mbō enyū béchí nyaka mpok Nóa.

³⁸ Eghorí manyier épere twō ndū mpok Nóa, bo mányì nyaka mányu nōkō, ne mámbay nōkō babhay, ne mántoko nōkō bō, kpáte mpok ane Nóa áchwe amem eremé áchwí ane Mandem ághatí nyaka Nóa ángókó.

³⁹ Bo bābhíkí rijí nyaka enyij ene ébhōj bēfākari, kpáte mpok éghorí manyier étwō. Ne mpok étwō épókō bō mankem. Enyu yō kē netwō wa, Mē Mmu mfú ntá Mandem ábhak chōj.

⁴⁰ Mpok yō, mbák bō bati apay bachi ebhi bākū betik, bākway besōt amōt mándō achak.

⁴¹ Ne mbák baghōré bati apay bachi nebhet amōt bākōk nchwi, bākway besōt amōt mándō achak.

⁴² Bák yé ka pē, mbōnyune bābhíkí rijí nywōp enen Acha yeka átwō.

⁴³ Bābhōj berijí be mbák mbōjōket arijí mpok ane ngép átwō eket eyi, apú bhūere kenó. Abhak pē, be ngép ake twō andak eket.

⁴⁴ Bē nkwō bābhōj ye bebhak pē mpoknkem, mbōnyune, Mē Mmu mfú ntá Mandem, nchí twō chí mpok ane yē mmu apu kway bekaysi be mētō.”

Mmō betok ane achi tetep (Lk 12.41-48)

⁴⁵ Ebhíkí tat Yesu arem be, “Agha yé áchí mmōbetok tetep ane ábhōj kebōj ne mbōjōket ásíkinti ne yí? Chí mmōbetok ane mbōjōket ákway berō eket ntá yi, angati yí be ánchyé nókó nenyíé ntá batí bō-betok ndū mpok.

⁴⁶ Chōj éndi ntá mmōbetok wu encha mpok chi-betik ywi afu nekō, apetnsem, aghó bé yi ákū betik ebhi sayri.

⁴⁷ Dijí ká be chi-betik apú nók berō yēntiki enyij eyi awó mmōbetok wu.

⁴⁸ Kē mbák mmōbetok achi ebéptí mmu, andem ne mmuet yi be, ‘Mbíkí kaysi be chōj chi-betik awa ampētsem ndu nekō enen yi árōjō áyák’.

⁴⁹ ambo beden batí bō-betok, anchem ekakānekō ne manyū mmém, ambo menyie, anyu nōkō ne bhō,

⁵⁰ chi-betik ywi ákway bétwō ndū nywōp enen yi abhíkí kaysi be yi ákway bepētsem.

⁵¹ Ne mbák émfākárí enyu yō, chi-betik átemsi yi sayri, antén yi ándók ámbák ne bō betábhá, ndū nebhuéré kebho ne nenyíé amén.”

25

Nekāy baghōj bati byo

¹ Yesu atém nekay enen be, “Nywōp Mandem átwō bebhak Mfō bōbhi, menyij bébhak mbō enyū echi ndū

nekäy baghəsónj bati byo abhen básóré nyaka berónó ebhap, barək betemeri mbäyngərə amət.

² Bati atay bábhónj kénwánj, báchák bati atay bábhák echĩnti.

³ Abhen echĩnti bápókə berónó bhap, ke bó kepəkə bawet mánkém amæet.

⁴ Ke abhen kénwánj bápókə nókə ebhap berónó, bápókə menyĩj bawet nkwo bákém amæet.

⁵ Éfákari be mbäyngərə ane bə mankem mánōj abhiki twó áyák. Éká bábhó memək kenó, kpát bákwen kenó.

⁶ Égháká nókə néntíbhēti, mmũ amət abho bebik andem nəkə be, ‘Ghók ká, mbäyngərə wu atewú átwò! Twó ká sensyepti yi!’

⁷ Baghəsōj bhə mankem bácháyti, mañeme, yěntiki mmu wap abho békosi nnik-erónó ywi.

⁸ Abhen echĩnti bati atay babho berem ntá abhen kénwánj be, ‘Kwak ka bhese ne mbə bawet erónó. Ebhesé berónó bétwə nemé.’

⁹ Ke abhen kénwánj bákémē be, ‘Ngufú bawet amen sébhónó apu kway chəj bhese ne bhe. Dók ká ntá batĩ bawet mánku ameka bawet.’

¹⁰ Ke bārónj nókə beku amap bawet, mbäyngərə achwəp, asət abhen bati atay, abhen ebhap berónó bédù, achwe amem epá nebhay ne bhó. Bakä-betik báya nekok batiēp.

¹¹ Ébhíkí tat, baghəsónj abhen báfú beku bawet bápētnsem, báte nefi, babho bedep nekok, mándeme nəkə be, ‘Éta, Éta, dem mánéné bhese mbĩnywəp’.

¹² Ke mbäyngərə akeme bhə chi be, ‘Dĩj ká be mbíkí riñi bhe!’ ”

¹³ Yesu ánáná nókə bétém nekay enen, arem be, “Bák ye ka pē, mbənyune bábhíkí riñi mpok ane Mē Mmu mfú ntá Mandem nchí twə.”

*Nekäy bəbetik bati arat
(Lk 19.11-27)*

¹⁴ Yesu atém nekay enénéfú be, “Mpok Mē Mmu mfú ntá Mandem nchí twə, menyĩj bébhak mbə enyu éfákárí nyaka ne mmu amət ne bakü

betik abhi. Nywəp némót, achye nkáp be mándəp mánkə nəkə esié ne wu.

¹⁵ Arə bhə nkáp bekojə enyũ yěntiki mmu wap ákwáy beku ne aywi nkáp. Achye amət bebhá nkáp betay. Achye achák bebhá nkáp bepáy. Achye anefu ebhá nkáp émət. Afa ye arək nekə.

¹⁶ Báróbhé nókə, mübetik ane yí áchyé bebhá nkáp betay abho beko esié ne wu tēmté. Ébhíkí tat, abhónj nsáy bebhá nkáp béchák betay.

¹⁷ Anē bebhá nkáp bépáy akə enyumət, abhónj nsáy bebha bepáy.

¹⁸ Ke nkəbetik ane ebhá nkáp émət, ásóré nókə aywi nkáp, arək atém chí mbok amik abhesē ebhá nkáp eyə arē.

¹⁹ Chi-betik, átát nókə ndü nekə enen yi árój, apētnsem, abhĩj bakü betik be mántwó, yěntiki mmu wap andem enyũ yi akə ne aywĩ nkáp.

²⁰ Anē bebhá nkáp betay atwó ne bebha byó, arem be, ‘Éta, əchyé nyaka me bebhá nkáp betay be nkə esié ne wu. Nnu kpát bebha béchák bétay békə amfay.’

²¹ Chi-betik akaka yi tontó arem be, ‘Okə sayri! Jchí erítí mübetik ne əchí mmu tetep. Jtəj ndü mandú nkáp be əchí mmu tetep. Néne, chəj nchyé wə betəj amfay beyá menyĩj. Twó sėnkú mañák!’

²² Anē bebhá nkáp bepáy atwó ne menwi arem be, ‘Éta, əchyé nyaka me bebhá nkáp bepáy. Nnu kpát bechak bepáy beko amfay’.

²³ Chi-betik akaka yí tontó arem be, ‘Okə sayri! Jchí erítí mübetik ne əchí mmũ tetep. Jtəj ndü mandú nkáp be əchí mmũ tetep. Néne, chəj nchyé wə betəj amfay beyá menyĩj. Twó sėnkú mañák!’

²⁴ Anē ebhá nkáp atwó nkwo arem be, ‘Éta, ndĩj bé əchí mmu mbeápak. Jkəj beghem nebhæet ane óbhíkí pi, őnyokoti nebhæet ane óbhíkí tak mbwət arē.’

²⁵ Mbōj yě becháy békó esié ne nkáp aywe kéka áném mbəj esəjəri ne wə. Éká ndək ntém mbok amik mbeme wú aré. Yĩj ebhá nkáp eyē.

²⁶ Ke chi-betik akeme yi be, ‘Wə

εβέρτι nkαβetik! Wα mbót! Oρίní sayri bé nkαη beghem nebhuet ane mbíkí pi, nnyokoti nebhuet ane mbíkí ták mbwət are, pú nα?

27 Ke ndaká yí óbhíkí fyε nkáp awa amem ekerénkap be nnán ntwó, mbōη nsáy are?’

28 Chi-betik achye ye eyαη be mánsat ebhă nkáp mübetik wu manchye ntá ane ábhónó bebhă nkáp byo.

29 ‘Yëntiki mmu ane ábhónó enyih, mámaka yi béchák, ambón mēnja mencha. Ke yëntiki mmu ane ábhíkí bhαη enyih, yě chí mandú ane yi ábhónó, básat ntá yi.’

30 Ke mbák chí nkweñdαη mübetik ne, bwóp ká yi mămese nefi ndü ejuri, bé ámbák awu ndü nebhuet nedí kebho ne nenyié ámén.”

Manyé ané ngwenti mmik

31 Yesu arək ambi berem be, “Mpok Mmu ane áfú ntá Mandem átwò mbō Mfō ne keném eki, bōángel Mandem bátwò ne yi, ambak chókó ndü enókó kefō yi ne betaη ebhi menkem.

32 Anán ántwó, bákα mkpaká bho betókó mmik menkem mánhem besí bhi, áfap bhó ndü bakwó apay, nkúbhé mbō enyü mbabhēri bágónómén áfap mméné mbαη ne bágónómén,

33 antén bágónómén ebhē awónem eyi, anten mmén ebhē awōghα.

34 Mfō andem ye ntá bo abhen báci ebhe awónem ywi be, ‘Twó ká fá, be bhó Etaya áyéρέ! Twó ká mambak nebhuet ane Mandem achí ne bo abhen yi achi Mfō wap. Yí ághókó nebhuet wu chi ntá yeka te nebhomik.

35 Twó ka! Mpök nsay ánù me, bächyé me nenyié; mpök manyiep ákwák me, bächyé me manyiep nnyú; ne mpok ntwó mbō kenkα, básót me mbō mómáyeka.

36 Mpok mbíkí bhón nden, bächyé me nden; mpok mēme, bákókóri me; mpok nchí ekerékenαη, bäre twō beghα me.’

37 Mpok yα, chαη bo abhen báci chák besí Mandem mankeme yi be ‘Acha, ntiki mpok séghó bé nsay ánu wα, séchíe wα nenyié? Ntiki mpök manyiep ákwák wα ke séchíe wα manyiep ónyú?

38 Ntiki mpok ótwó mbō kenkα, ke sésót wα chí mbō mómayese? Ntiki mpok óchébhé nden, ke séchíe wα nden?

39 Ntiki mpok ómè, mbák épú nα, obhak ekerékenαη, ke séré twó beghα wα?’

40 Mfō akeme bhα be, ‘Dihí ká be yëntiki mpok ane bákα nyaka beri ntá bo abhen báci mbō bōmaya, yě chí ntá mmu wap amət ane ápú yēnyih, échí enyumət mbō be bákα nyaka beri ebhα chi ntá ya.’

41 Mpok yα áyibhiri mmuet andem ye ntá bo abhen bachi ebhe awōghα ywi be, ‘Fă ká me besí, bē bho ntemsi Mandem achi ne bhe! Fă ká, dók amem ngo ane apu neme yě ewak, ngó ané Mandem ághókó ábhuré ntá Satan ne bōángel abhi. *

42 Fă ká me besí. Mpök nsay ánù me, bābhíkí chye me nenyié; mpök manyiep ákwák me, bābhíkí chye me manyiep menyú.

43 Mpök nchí kenkα nenti eneka, bābhíkí sət me mbō nti manó; mpok mbíkí bhón nden, bābhíkí chye me nden; mpok mēme, bābhíkí kokori me, ne mpok nchí ekerékenαη, bābhíkí twō beghα me.’

44 Mpok yα, bō abhen bachi ebhe awōghα yi bákéme be, ‘Acha, ntiki mpok séghó ndü nsay ánù wα, ke séke chye wα nenyié? Ntiki mpok ane manyiep ákwák wα ke séke chye wα manyiep? Ntiki mpok ótwó mbō kenkα ntá yese ke séke sət wα mbō nti manó? Ntiki mpok nden échébhé wα, ke séke chye wα nden? Ntiki mpok ómè ke séke kokori wα? Ne ntiki mpok óchí ekerékenαη ke séke kwak wα?’

45 Mfō akeme ye bhα be ‘Dihí ká be, yëntiki mpok ane mánísí nyaka beku

* 25:41 “Bōangel” Satan chi befónó bebabebu.

beri ntá yě chí mmu amot ane ápú yěnyin, échí enyumot mbə be me ké mánisi nyaka bekwak.’

⁴⁶ Mpok yə, bó bārəŋ ye ndü nebhuet ntemsi ane ábhíkí bhəŋ ngwenti, ke bə abhen bachi chak besí bhi, mánchwe ndü nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti.”

26

Böbati etək bāté eyu be mǎngwáy Yesu

(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Yesu ánáná nókó betəŋ menyin ebhen menkem, arem ntá baghəkó bhi be,

² “Báriní bé ndü manywəp apay ečəŋ, Epǎ Nekiní ebho. Chəŋ mánti Me Mmu mfú ntá Mandem ntá bömpap abha, mánkém me mango ndü ekotákátí.”

³ Mpok yə, böbati bachiákap Mandem ne böbati etək báchem amem senta Müngo bachiákap Mandem. Müngo wu aka nnyén be Káyfas.

⁴ Báchem aré baka eyəŋ émot be mánkém Yesu bhésé bhésé mǎngwáy.

⁵ Ke bǎghó bé ebhiki ri be mánkém yi mpok epa. Báriní nyaka bé mbák mánkém yi mpok epa, bo báguép esəŋəri amem etək.

Ngərə amot atemti bawerérip anti Yesu amem etək Bétani

(Mk 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Mpok Yesu áchí etək Bétani, abhak amem eket Símun. Símun wu anán ame nyaka ebhanákwa.

⁷ Ené Yesu ányie nenyié aré, ngərə amot arək ntá yi ne bawerérip amem aré ya nkáp amem mənyinífú. Bǎghókó nyaka mókpémé wu ne enyü ntay enen bábhini be alabásta. Ngərə wu atwó ne baweré mə, atemti anti Yesu.*

⁸ Ké baghək Yesu bǎghó nókó nó, bati ábé bhə amem, bábhə berem ne bati be, “Ndaká yí ngərə ne aré chəŋti bawerérip amem enyuné?”

⁹ Bákway mbə beti mə ndü beyä nkáp, mánət nkáp wu mánchye ntá bachébhébo”.

¹⁰ Yesu ariní enyin ene bə bārəm. Eká arem be, “Ndaká yí bəsəŋəri ngərə ne? Akə eríti enyin ntá ya.

¹¹ Bachébhébo báchí ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak chəŋ ne bhe mpoknkem.

¹² Atémtí mé bawerérip amem amuet be báképeré fyé me bawet amuet ke mámbeme me.

¹³ Diní ká be, yěntiki ebhak ene bo bǎghəti Mbok Ndíndí fá amik, chəŋ mǎngati enyin ene ngərə ne áká nkwo, ne eyə énkə bé báké ghəkəntik yi.”

Júdas aka beti Yesu

(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Etaré nókó, ngək Yesu amot ane áká nnyén be Júdas Iskariot afuét arək ntá böbati bachiákap Mandem

¹⁵ abhép bhə be, “Chəŋ mánchye me yi mbák nkwak be mánkém yi?” Bápáy nkáp silbha bebhók esə nsem byo bachye yi.

¹⁶ Bébhó mpok yə, Júdas abho béyán mbi bekwak bə mánkém Yesu.

Yesu anyie nenyie Epǎ Nekiní ne baghəkó bhi

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-13, 21-23; Jn 13.21-30)

¹⁷ Nywəp Epǎ Bret ane kebəŋ yis yə, baghək Yesu bārók ntá yi bábhép yi be, “Eta, séndók séntóntí ebhak ene ónyie Epǎ Nekiní fá?”

¹⁸ Yesu arem be, “Dók ká afə etək egho, chəŋ mǎngó mmü fú. Nəghó bǎghó yí, ghatí ká yi be Ntəŋ arem be mpok akway, ne yi abhəŋ menyie nenyié Epǎ Nekiní amem eket eye ne baghəkó bhi”.

¹⁹ Baghək Yesu bārók bakə ntonŋi mbə enyü yi aghati bhə.

²⁰ Egháká nókó beku, Yesu arək achəkə menyie nenyié ne baghəkó bhi bati byo ne apay.

²¹ Ené mányie nenyié, Yesu arem be, “Diní ká be, chəŋ mmu ywəka amot anti mé”.

* 26:7 Alabásta: Ntáy alabásta néfù nyaka etək Ijip.

22 Ἐτόκ baghək Yesu tontó, babho bebhəp yi amət amət be, “Acha, chi me ke?”

23 Yesu akeme be, “Mmü yweka amət ane ásebhe awə ywi amem ekpəré nenyie ne me áti chəŋ me.

24 Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí rónórəŋ mbə enyü básíní ěti ya, ke chəŋ émbép ntá mmu ane áti me éntcha! Mbə bábhíkí bhe yi, mbə érí ntá yi écha!”

25 Júdas mmu abhəŋə beti Yesu arem be, “Eta, chi me ke?” Yesu akeme be, “Échí mbə enyü órémé.”

Yesu anyié nenyié ngwenti eni ne baghəkó bhi

(Mk 14.22-26; Lk 22.14-20; 1 Kə 11.23-25)

26 Ené mányìè nenyié, Yesu asət ekpəkó brət, achye bakak ntá Mandem. Abho bébókóti anchye nəkə ntá baghəkó bhi, andeme nəkə be, “Sət ka, nyié. Né chi mməét eya.”

27 Asət ye amokó mmem, áchye nókó bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap, andem nəkə be, “Sət ka nyu, bë mankem.

28 Né chi manəŋ ma. Akə nku ane Mandem ányú ne böbhi ántéé. Báku manəŋ ma arəŋ amik bé Mandem ámfónórí bebá beyä bho.

29 Nchí ghati bhe be mpú pəre nyu mmém amen, kpáte ewak ene měnyú mmém bakə ne bhe ndü nebhet bechəkə Etaya”.

30 Ndü ngwenti, Yesu ne baghəkó bhi bákway nekway báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákó amfay Njie Menək Olif.

Yesu arem be chəŋ Pita andem be abhíkí rihí yi

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

31 Bágháká nókó ndü Njie Menək Olif, Yesu aghati bhə be, “Nkúbhé beti ebhen echəŋ, chəŋ bë mankem māmferé ntí ne me mbənyune Ekáti Mandem érem be, ‘Mandem ádep chəŋ mbabheri bágónəmén anguer amik, nkwo bágónəmén ántaka ebhi.

32 Ke Mandem ánəŋ ánkú mpétnsem ndü nepém, chəŋ njambi atú Gálili, mǎntemeri me aré.’ ”

33 Pita arem be, “Yě bö mankem mámbúé wə, me, mpú bue!”

34 Yesu aghati Pita be, “Nchí ghati wə be, nkək apéré kok nkúbhé beti ebhen, chəŋ óndem ndəŋ éráť be obhiki rihí me.”

35 Yě nó, Pita arem be, “Yě chí newú, chəŋ ngu ne wə. Mpú bue wə.” Baghək Yesu báchák mankem bárém chí enyumət.

Yesu are nikmuet amem Getsemani (Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 Yesu arək ye nebhet ane bábhiní be Getsemani ne baghəkó bhi. Aré, aghati bhə be, “Chəkó ká fá, mēten mmuet ambi ndu menikmuet.”

37 Arém nókó nó, asət Pita ne bö Sebēdi bati apay, arək ne bhə. Arəp nsónso ne beyä basémé anti.

38 Aghati bəPita be, “Basémé ajwi me anti mbə be áway me way. Chəkó ká fá, mámbak pə ne me.”

39 Arə bhə atén mmuet ambi mandú. Akwen ne besí amik, abho menikmuet be, “Etaya! Kə nkóp esəŋəri ene ámfuet me ansem ntí, mbák mbi achi beku nə. Ke éké bhák mbə enyü měyán, émbák chí mbə enyü óyàn.”

40 Afate ye, apétnsem ntá baghəkó bhi abhen bati arət. Aghə bhə ndu bábhare kenó. Abhép Pita be, “Bápú kwáy béchókə pə ne me ndü neŋəkó nywəp némót-ε?”

41 Bák ká pə, mǎnik nəkə mmuet, bé nemə néké dep be amik. Bábheŋ nti, ke mmuet apu bhe.”

42 Yesu apət arək are nikmuet be, “Etaya! Mbák nkóp esəŋəri ane apú kway befuet me ansem ntí, nká bé émfákári mbə enyu óyàn.”

43 Yesu apétnsem ndəŋ ene ejwi epay, aghó baghəkó bhi ndü bábhare kenó. Bápú kwáy nyaka béchókə pə ndü kenó kéjwí bə amik.

44 Arə bhə arək ndəŋ ane ajwi éráť are nikmuet enyumət mbə ndəŋ ene mbi epay.

45 Yesu apət ye nsem ntá baghəkó bhi bhə bati arət, aghó ndu bábhare

κενό. Abhép bhó βε, “Bǎbhúét bebhure kenó? Bǎbhúét béywēmure? Mpok akway ane bátī Με Mmu mfú ntá Mandem ntá bö bebé.

⁴⁶ Faté ká séndók, ghó ká, mmũ ane áti me ndũ átwò.”

Bákém Yesu
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴⁷ Ené Yesu abhúét βεrem nò ne baghókó bhi, ngók aywi amot ndũ abhen bati byo ne apay ane aka nnyén βε Júdas, achwop ne beyǎ bho. Bö bhó bǎbhák ne bǎ akparenja ne nkík amó. Böbati bachiákap ne böbati etók kě bátó nyaka bhó.

⁴⁸ Júdas anán ayámbi achyé nyaka bhó eriñ ene ékwák bó mándiñi Yesu. Akú nó, ndũ ághátí bhó βε, “Mmu ane mébhene chon, chí yi. Kém ká yi!”

⁴⁹ Júdas áchwóbhé nókó, afúét téé, abhene Yesu arem βε, “Ntøn!” Abhene yi.

⁵⁰ Yesu arem βε, “Mmure wa, dók ambi, enyñ ene ótwó beku, ku yó.” Témté wu, bö abhen Júdas átwó ne bhó bárók téé bákém Yesu bábáyti.

⁵¹ Bákém nókó Yesu, mmu amot ane áchí ne yi, agwop akparenja ywi akpót atú nsem Mũngo bachiákap Mandem chwát aguep amik.

⁵² Yesu aghati mmu ywi wu βε, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Mmu ane ánù nenu ne akparenja, águ newú akparenja.

⁵³ Öbhíkí riñi bé mékwáy menikmuet nta Etaya antó me témté böángel mánja máncha nka byo ne epay, mántwó mánu ntá ya?

⁵⁴ Ke mbák nkú nò, ná enyñ ene echi amem Ekáti Mandem éfú tetep?”

⁵⁵ Yesu abhép ye beyǎ böbhó βε, “Bǎtwó bekem me ne böakparenja ne nkík mbó βε nchí ngébhé ntantañ? Yéntiki ewak, nchí chókó ekerákap Mandem, ntøn nókó bho menyñ éti Mandem, bǎrǎ nyaka kekém me?”

⁵⁶ Ke diñi ká βε menyñ ebhen menkem béfákari chi βe menyñ ebhen baremé kepñti Mandem básíñi

mémfú tetep.” Afó kě baghókó bhi báró yi bábúé.

Básót Yesu barok ndũ echeme batanǎ manyé

⁵⁷ Bo abhen bákémé Yesu, básót yi barok ndũ eket Káyfas, Mũngo bachiákap Mandem. Batøn-ebhé Mandem ne böbati etók báchémé nyaka are.

⁵⁸ Ndu bárøn are, Píta are konjo bhó te ansem, kpát aghaka ndũ senta Mũngo bachiákap Mandem. Achwe aré, arók achókó ne bo abhen bǎbhàbheri senta wu, anon nókó begho enyñ ene bákú chon ntá Yesu.

⁵⁹ Böbati bachiákap Mandem ne bö echémé batanǎ manyé bachak mankem béré yan bö abhen bákway bebhat Yesu barak amuet enyu ené bó bǎbhøn mbi βeway yi.

⁶⁰ Ke báke bhøn yě mbi. Beyǎ bho báfú béré sence amuet Yesu, ke yě mmú kerem enyñ ene ékway beku βe mángwáy yi. Etaré nókó, bo bati apay báfú báté besí batanǎ manyé,

⁶¹ bárem βε, “Yí wu arem βe ákwáy memokoti ekerákap Mandem ampet ante yó ndũ manywop arat.”

⁶² Mũngo bachiákap afate arem ntá Yesu βε, “Öbhíkí bhøn yényñ bekeme ndũ menyñ ebhen böbhen bǎrem βe okú?”

⁶³ Yě nó, Yesu achókó kpák, ake rem yényñ. Mũngo bachiákap Mandem arem βε, “Ndũ nnyén Mandem ane achi nepém mpoknkem, ghatí bhese tetep mbák wó ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep βe áto, Mmó Mandem.”

⁶⁴ Yesu akeme βε, “Echí mbó enyñ órémé. Ke diñi ká bé mpok átwó ane bǎghó chon Me Mmu mfú ntá Mandem, chókó ndũ enókó kefó, ebhe awónem Mandem betan menkem. Chon mángó ndũ Mmu ane áfú amfay átwó amem nebhan.”

⁶⁵ Mũngo bachiákap Mandem ághókó nókó enyñ ene Yesu arémé, akém nkú yi adak ndu betøn bebenti bhi. Akók bé, “Akú te anánǎ! Ayenti mmuet ne Mandem! Sépét séyàn batísíé mántwó mándem enyñ ene yi

áká ndaká yí? Bě mankem bāghok ndū yí áyènti mmæet ne Mandem!

⁶⁶ Bārem be yi?" Bákéme be, "Abhəŋ bégul!"

⁶⁷ Bábhó bépa yi batié besí, mándepti nəkə. Báchák mánychə nəkə yi nsáp.

⁶⁸ Báká nókó nó, mándem nəkə be, "Ndemé kep̄inti Mandem, Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be ätə, ghati bhese enyih ene Mandem akə wə óriní. Ghatí bhese! Agha ádébhé nó wə?"

Píta arem be abhíkí riní Yesu
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mpok yə, Píta abhak neŋi, amem senta chókó. Ngərə ane achi mmə-betik Mūngo bachiäkap Mandem arək ntá yi arem be, "Wə nkwo əchí nyaka ne Yesu mmu Gálili wu."

⁷⁰ Ke Píta atəŋa besí bə abhen bachi are mankem be, "Mbíkí riní mbəŋ enyih ene órəm nə."

⁷¹ Etaré nókó, áfú arək anyūbhá ené senta. Aré, mmə-betik Mūngo bachiäkap Mandem achák, ághó nókó yi arem ntá bo abhen bachi aré téé be, "Tánkwəne achí nyaka nkwo ne Yesu mmū Násáret wu." Mmə betik anefú wu nkwo abhak chi ngərə.

⁷² Píta apət atəŋa, kpát, ayiki be, "Mandem ariní, mbíkí riní mónkwə wu."

⁷³ Ebhíkí tat, bo abhen bachi are téé bákókósi mmæet ne Píta barem be, "Nsé apu are, wə nkwo əchí mmū amət ndū nkwo bho Yesu mmū atú Gálili wu. Eyəŋónyu ye éti wə."

⁷⁴ Ndəŋ ane, Píta arem be, "Mandem ántémsí me mbák məsè chi nsé! Mbíkí riní mbəŋ mmu wu!" Témté wu, nném nkək akók.

⁷⁵ Píta atik enyih ene Yesu ághátí nyaka yi be, "Nkək apéré kók, chəŋ óndem ndəŋ érat be əbhíkí riní me." Afú neŋi, adi kebho, ne beyə basémé anti.

27

Bárók ntá Páilet ne Yesu
(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Néyí nókó, bəbati bachiäkap Mandem ne bəbati etək báchókə betí betí báká eyəŋ émət enyū bábhónó bekə be mángwáy Yesu.

² Báchyé eyəŋ be mángwót yi. Bafyé yi ngem amə, básót bárók ntá Páilet, mmu Rom ane achí nyaka góbhanə atú Judéya mpok yə.

Júdas asuri
(Bk 1.18-19)

³ Júdas mmu átí Yesu ághók nókó bé bábhəŋ beway Yesu nedí kebho néjwí yi anti éti epəndak ene yi áká. Asət nkáp silbha bebhók esa nsem byo ane báchyé yí anti Yesu arək békéme ntá bəbati bachiäkap Mandem ne bəbati etək.

⁴ Agháká nókó besí ebhap arem be, "Nkə-bebá ndu ntí mmu ane abhíkí kə yənyih, kpatə bátwə way yi." Bákéme yí be, "Eyə éyihí bhese ná? Esəŋəri eye ke échí."

⁵ Júdas aták nkáp wu amik amem ekerákap Mandem, afú arək asuri.

⁶ Bəbati bachiäkap Mandem bárók bábwəpti nkáp wu, bərəm be, "Nkáp ane chí nkáp manəŋ ne ebhé eyese ébhíkí ka be mánychém nkáp manəŋ ne ane ekerákap Mandem."

⁷ Báká nókó eyəŋ émət, básət nkáp wu bárók bákú nebhuérémik ntá ngoko bete ndu bébhéme nəkə mankə.

⁸ Éti eyə kə bó bábhuét bébhíŋi nebhuérémik wu bé Mmikí Manəŋ kpátə echəŋ.

⁹ Éfákárí nókó enyu eyə, enyih ene ndemekep̄inti Mandem Jeremáya áréme nyaka éfú tetep. Jeremáya arem nyaka be, "Básót bebhókó nkáp esa nsem byo, manyū nkáp ane mbək bo Israel bāghó be ákway béchyé ntá mmu ane ati yi.

¹⁰ Bákú mmik ntá ngoko-bete ne nkáp ére, nkúbhé mbə enyu Mandem ághátí nyaka me nkə."

Páilet are bhép Yesu bebhep
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Bárón nókó ntá Páilet ne Yesu, ate besí bhi. Páilet abhép yi be, "Wə ke əchí né Mfə bo Israel?" Yesu akeme yi be, "Échí mbə enyu óréme."

12 Bõbati bachiäkap Mandem ne bõbati etok bábhó bébhát yí barak amuet, ke abhíkí keme yě eyõh.

13 Ekú Páilet arem ntá yi be, “Opú ghók nó beyä menyin ebhén bárèm bé oku?”

14 Ke Yesu akere yenyin. Ekú gõbhánõ abhak maknkay tontó.

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu

(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

15 Gõbhanõ abhõn nyaka epin be yěntiki mmíé, ndũ mpok Epä Nekiñi, äfere mükenõn amõt ane bo báyan yí ámféré.

16 Mpok yõ, mükenõn amõt ane bo báré rinji eti barak ane yí áré ku, abhak ekerékennõn. Aka nnyén bé Barábas. *

17 Beyä bhó báchéme nókó eket Páilet betí ebhõ, abhép bó be, “Agha báyan mendó ándók, Barábas ke chí Yesu, ane bábhini bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariép be ätò?”

18 Páilet arinji nyaka sayri bé bõbati bo Israel bákem Yesu bárõn ntá yi ne yi chi eti mpabhamík.

19 Efákári nkwo be, ené Páilet áchókó bétan Yesu, ngõré ywi ató mmu ntá yi ne eyõh be, “Dõ mmu wu ándók. Achi chak. Ngõ kenó ekén kére sõõri me eti yi ndũ beti ebhén béfueré.”

20 Mpok yõ nõ, bõbati bachiäkap ne bõbati etok báré ghati beyä bhõ abhen báchi aré bé báké rõ bebhep Páilet ándó chí Barábas ándók, an- chye betan be mángwáy Yesu.

21 Ekú Páilet apet abhép bó be, “Ndũ bõbhen bati apay, ane báyan ndó ándók chí agha?” Bábík be, “Barábas!”

22 “Nkú yi ne Yesu mmu bábhini bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariép be ätò?” Bó mankem bábhó bébík be, “Dem mángó yi ndũ ekotákátí!”

23 Ke Páilet abhép bó be, “Ntiki ebépti ndak yi ákú?” Bó mankem bápét

bábhó bébík be, “Dem mángó yi ndũ ekotákátí!”

24 Páilet ághó nókó bé yí ächõnti chí mpok ne bé ebyok ebho békwén, arem mántwó yí ne manyiep ndũ enyin. Asõt manyiep amõ aso amõ amem besí beyä bõbhõ andem nõkõ be, “Me mbíkí bhõn amõ ndũ newú mmu ne. Newú eni néyini chí bhé!”

25 Bó mankem bákéme be, “Dõ manõn ami ámbák bhesé antí, ne bõ bhesé!”

26 Páilet afere ye Barábas mmũ bo Israel ne bõbati bhap báyan yi amfere. Achye eyõh bé batemé nenu mánden Yesu ne ékpá, mánsõt yí, mándok, mángó ndũ ekotákátí. †

Batemé nenu báré yõkõ Yesu

(Mk 15.16-20; Jn 19.2-3)

27 Batemé nenu Páilet básót Yesu bárók amem áchá ywi ne yí, batemé nenu báchák mankem ndũ eká batemé nenu eyap bátwó nkwo bákáp Yesu.

28 Báyók nkú yi amuet, básót nkú chu báfyé yí amuet. ‡

29 Básót bõbatábhénõk nsensé mání mbõ ntá kefõ báfyé yí antí, básót enõkõfú báfyé awõnem aywi. Bábhó bétép mánén besí ebhi májõkõ nõkõ yí be, “Acha mfõ bo Israel, kenókó kéchi eke eta!”

30 Bákú nókó nó, bápáti yí batié amuet, báfõhõ enõk eyõ yi awõ bákébbe bedepti yi anti ne yõ.

31 Bápõbhe nõkõ beyõkõ yi, báfere nkú chu yi amuet, básót ayi yimbõn bákéme yi amuet. Básót ye yi bárók bego ndũ ekotákátí.

Bágó Yesu ndũ ekotákátí

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Ené báfú eket Páilet bárõn, bátémeri mmu etok Sírene fú ambi ane áká nnyén bé Símun. Bájire yí ápókõ ekotákátí Yesu.

33 Bárók ebhak ené bábhini bé Golgõta, nó chí “Nebhuet Enkõnti.” §

* 27:16 Ndũ mbõk bekátí, básin chí Yesu Barábas. † 27:26 Ekpa yõ ebhõn nyaka senõn anti.

‡ 27:28 Báfyé yi nkú chu amuet ndu beyõkõ yi be achi Mfõ. § 27:33 Nebhuet wu achi nyaka chi njie ane achi amik mbõ enkõnti.

34 Aré, batemé nenu básót enyih ene énen mbə mbənya, * báfyé ndü mmem báchyé yí ányú. Aghókótí nókó mó, aké ka ményú yé ndu báyan nyaka be yi anyu mə.

35 Básót Yesu bágó ndü ekotákátí. Batemé nenu abhen bágó yi ndü ekotákátí, bágúép ebháná béríni enyü bábhón békóre nden eyi be yéntiki mmu wap ambəñ amət.

36 Báchókə ye amik mámbabheri nəkə yí.

37 Básin enyih ene Yesu áká ke bágó yí ndü ekotákátí, ndü ebhók enək. Bágó ebhók enək eyə ndü eko amfay ntí aywi. Enyih básin aré ébhák be, “Né chí Yesu, Mfə bo Israel.”

38 Bágó ngébhé ntantañ amət ndü eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Báká enyu émot ne achák ebhe awəghə yi.

39 Bo abhen báfyere fuet, bəghaka nyaka are mánte, mámək ne bati, mánsəkoti yi ne mándeme nəkə be,

40 “Wə mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndü manywəp arət! Pémé mmuet eye mbák chí Mmə Mandem! Fú ndü ekotákátí sep amik séngó!”

41 Bəbati bachiákap Mandem ne batəñ ebhé Mandem ne bəbati etək béré way nkwo yi, mándeme nəkə be,

42 “Apeme nyaka bo báchák, ke apú kway bepeme mmuet yi! Pú yí achi Mfə bo Israel? Amfá ndü ekotákátí ansep amik, chəñ sənoko yi.

43 Asíkí ntí ne Mandem. Mandem ampeme yi néne mbák áyan bepeme yi, mbənyune arem be achi Mmu ane áfú ntá Mandem.”

44 Baghép abhen bágó ndü ebhap beko mbə yí, béré so yí nkwo ne nsək enyu émot.

*Yesu agú ndü ekotákátí
(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)*

45 Egháká nókó nkárénká byo ne epay ne ngósí, ejuri ékwén etək enkem. Ebhák kpáte nkárénká érat ne ngósí.

46 Egháká nókó mbə nkárénká eyə érat ne ngósí, Yesu abik arem be, “Eli, Eli, lama sabatani?” Nó chi, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí ófére ntí ne me?”

47 Mbək bo abhen báté kékwót báyiñi, bəghók nókó ndü Yesu ábíkí enyu eyə, béré rem ne bati be, “Abhíni Eláija!”

48 Ntemé nenu amət ajet témté arək asət ekuchá fofok asebhə ndü echyé mmém, asət akpañ anti mónək, asá amfay ntá Yesu, bechye yi anyu.

49 Ke abhénéfú béré rem be, “Də yi séngó mbák Eláija átwə bepeme yi!”

50 Yesu abik ndəñ achak, arə efóño yi awó Mandem.

51 Nkúbhé mpok yə, ekát ene echi amem ekerákap Mandem égháre bebhək bəpay befu amfay beghaka amik. Mmik anyíkisi, ketárábhé kérákátí.

52 Manem ánéne, Mandem akə beyə bo Mandem abhen mánəñ bágú nyaka bapetsəm ndü nepém.

53 Báfú amem manem ayap, ne Yesu ápéré nókó nsem ndü nepém, bo Mandem bhə bárovk Yerúsalem. Beyə bhə bəghó bhə.

54 Mūngo batemé nenu ne batemé nenu abhen bachi ne yi bábhabheri Yesu bəghó nókó ndü mmik anyíkisi, bəghó menyih béchák ebhen béfákári. Bəchay békém bhə tontó. Bábhó bərem be, “Achí mbə Mmə Mandem tetep!”

55 Beyə baghərə bábhák are nkwo. Abhen bákəño nyaka Yesu befu te atú Gálili mánkwak nəkə yi, babhak téé, nekə nesie, mámkpəkə nəkə.

56 Mbək baghərə bhə bábhák María mmə etək Mágdala, ne María nnə Jems ne Joséf, ne María ngərə Sebedi, nnə Jems ne Jón.

*Bábhème Yesu
(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)*

57 Mmü nkáp amət afü nyaka etək Arimátia. Aka nnyén be Joséf. Abhak nkoño Yesu amət. Egháká nókó beku,

* 27:34 Enyih ene énen mbə mbənya echi nyaka mbə babhé amen bó báyan be ánka yi aké ghok beyə bebe.

58 arək ntá Páilet be anchye betan amfere erene Yesu ndü ekotákátí. Páilet achye eyon bé mámféré Yesu ndü ekotákátí manchye yi.

59 Joséf asot ye Yesu anép ne ésienden nkó.

60 Joséf abhōn nyaka nnem nekó enén yi átémé ndü setárebhé. Arək abheme Yesu ndü nnem eni nō. Abiñiri ye erem ntay áchók nnyü nnem, agure.

61 María, mmō etək Mágdala ne María achák, bábhák kékwót chókó mánjini nōkó nnem.

Páilet ató bo be mámbábhéri nōkó nnem Yesu

62 Néyí nókó, ndü nywōbhé neywēm̄et bo Israel, bōbati bachiákap Mandem ne bōnkwo Fárisi bárók bátēmeri Páilet.

63 Bárem be, “Eta, sébhíki re ghokontik be mmü nsé wu arem nyaka be ndü manywōp arat yi apetnsem ndü nepém.

64 Eri ye be ónchyé eyon bo mandək mambabheri nōkó nnem eni kpáte manywōp arat amf̄et. Bakono bhi bákway beron mángep yi mámpōkó, mándək, mámbō ye beghati bho be yi apetnsem ndü nepém. Ne mbák émfákári nō, nsé yap yō áchōnti menyin ancha nsé ane mbi.”

65 Páilet arem be, “Yini batémé nenu nō. Sot ka bhó mándók mámbábhéri nókó nnem mbō enyü báyan.”

66 Báró ye barək báfyé erin ndü ntay, ne bárō bō are be mambabheri nōkó nnem.

28

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Nywōbhé neywēm̄et bo Israel néf̄uré nókó, María mmō etək Mágdala ne María achák, báfú ntinywōp, ené mban ábhíki re kanari ndu beron beyini nnem Yesu.

2 Éfákári bé ángel Mandem áfú amfay ásēp amik, abiñiri ntay afere anyünnem, achōkō aré.

3 Besí ángel Mandem wu béré ghō mbō miámian, nden eyi éndiere nōkó pépép mbō etókōfion.

4 Babhabheri nnem béré wet ne becháy ne bárōp mbō bawú.

5 Ke ángel arem nta baghoré be, “Báké chay. Ndíni bé báyan Yesu mmu bágó ndü ekotákátí.

6 Apú fá. Mandem ak̄u yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbōnyu yi areme be ebhōn befakari. Twó ká ghō nebh̄et ane bábháré yi.

7 Dók yé ka áyák mǎngátí bakono bhi be apetnsem ndü nepém ne achi be ambi áron atú Gálili. Chon mǎngó yi are! Nnan ngati nō bhe.”

8 Baghoré bhō báró nebh̄et ane nnem nechi ntiét ntiét. Becháy békém bō, ke manák nkwo ajwi bhō anti. Bájet barək béyan bakono Yesu be mǎngátí bhō enyini ene ángel Mandem ághátí bhō.

9 Ndu bárōn, bápere ghō, Yesu atemeri bhō, arem be, “Mandem ámbák ne bhe!” Bárók bákwen amik besí bhi bábhó bekem bekak ebhi mánchye nōkó yi kenókó.

10 Yesu aghati bhō be, “Báké chay. Dók ká ghati bakono bha. Ghatí ká bhō be, mándók atú Gálili. Chon mǎngó me aré.”

Babhabheri nnem bárók bághátí enyini ene efakari

11 Ené baghoré bhō bárōn, éfákari be mbok bo abhen bábhābheri nnem bárók Yerúsalem bághátí bōbati bachiákap Mandem yēntiki enyini ene efakari mpok ángel Mandem ásébhé átwó ndü nnem.

12 Bōbati bachiákap Mandem báchókō ne bōbati etək, báká eyon émat, báchyé bhō beyā nkáp ndü beson.

13 Bághátí bhō be, “Ghatí nókó ká bhō chi be bakono bhi bātów ne beti, mpok sékwéné kenó, bághép yi, bápókó bárək.

14 Mbák gōbhanō ángók ndak ane, chon séndini ndü séchōk nnyu ywi be nti nendi yi amem, enyu ené bāpu chwe ndü esonori.”

15 Babhabheri nnem básót ye nkáp beson wu, bárək bák̄u mbō enyü bōbati bághátí bhō. Ne mbok yō bé

bakonjo Yesu bághɛp yi ghɛp kě bo
Israel bábhɛ́t bɛghati bo kpatě echɔŋ.

*Yesu atɔŋ mmɛt ntá bakonjo bhi
(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹⁶ Bakonjo Yesu abhɛn bati byo nɛ
amɔt báró yɛ bárók atú Gálili ndũ njie
anɛ Yesu ághátí nyaka bó mándók aré.

¹⁷ Mpok bághó yi, bákwen amik
babho bɛchye yi kenókó. Kɛ mbɔk
ayap bare makati mbák, sayri sayri,
Yesu kɛ bɔ bághò nɔ.

¹⁸ Yesu akokosi mmɛt nɛ bhó,
aghati bhɔ bɛsí nɛ bɛsí bɛ, “Etaya achyé
mɛ betan mɛnkɛm amfáy yěntiki enyiŋ
nɛ yěntiki mmu awu amfay nɛ fá
amik.

¹⁹ Dók yé ka, mánkú bɛ bɔ betɔk
mɛnkɛm mámbak bakonjo bha,
mánjwiti bhɔ ndũ nnyén Eta, nɛ nnyén
Mmɔ, nɛ nnyén Efónó Bedyere,

²⁰ mántɔŋ nókó bhɔ bɛ mánkú
yěntiki enyiŋ ené ngátí bɛ mánkú nɔkɔ.
Nɛ nchí bhák nɛ bhe mpoknkɛm, tɛ
ndũ ngwenti mmik.”

Mbok Ndíndí mbonyu Mák ásíní

Mbok Jón Njwiti ɛti Yesu

(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)

¹ Fá chí Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo Mmɔ Mandɛm.

² Abho nyaka mbɔ enyũ ndemɛkɛp̃inti Aisáya ásíní amɛm ɛkátì yì bɛ, Mandɛm arɛm nyaka bɛ,

Yíní, chɔn ntó mpɔkɔntó wa wɔ ambi, bɛ ángókó mbi ywɛ kɛ óntwɔ. ✧

³ “Mmũ achi amɛm baso ábìk andɛmɛ nɔkɔ bɛ,

‘Tonjí ká mbi anɛ Acha áfɛt aré.

Ká ka mbi ywi ambak chak.’ ”

⁴ Jón Njwiti abhésí nyaka amɛm baso angati nɔkɔ bho ɛyɔn Mandɛm bɛ bó mántíknsɛm ndũ bebú bhap mánjwítì bhɔ bɛ Mandɛm amfonɔri bebú bhap.

⁵ Beyá bho báfú atú Judéya ankɛm, nɛ bɔ Yerúsalem mankɛm mándak nɔkɔ ntá Jón ndu bɛghok enyìn ɛnɛ yì árɛm. Béré su bebú bhap, Jón anjwiti nɔkɔ bhɔ amɛm Nnyén Jódan.

⁶ Nkú Jón abhak enyìn ɛnɛ baghoko nɛ babyɔk mpɔnɔ baso. Mgbat anɛ yì ágwɔt ebho abhak nkɔbɛhénya nɛ nɛnyíɛ eni nébhak ngémtáy nɛ bawɛrɛ betu amɛn yì ághò amɛm baso.

⁷ Jón árɛm nyaka nkɔwɔ bɛ, “Mmũ átwɔ mɛ anɛm anɛ áchá mɛ. Mbíkí kwáy yɛ béchótì yì bekak bé nkánárí nkubhanya bekak ebhi.

⁸ Méjwiti bhe nɛ manyiɛp, kɛ chɔn yì anjwiti bhe chí nɛ ɛfónó Bedyɛɛ.”

Jón ajwiti Yesu, Satan amɔ yì

(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Ndũ mpok yɔ, Yesu afú Násáret atú Gálili arɔk Jón ajwiti yì ndũ Nnyén Jódan.

¹⁰ Nefú Yesu áfú anyén, aghó ndũ nɛbu nénéné, nɛ ɛfónó Mandɛm asɔt mkpá ebhónó asɛp yì amɛt.

¹¹ ɛyɔn ɛfú amfay ɛré rɛm bɛ, “Wɔ ɔchí Mówá. Nkɔn wɔ tontó. Ɔchyè mɛ beyá manák.”

¹² Témte wu, ɛfónó Mandɛm akɛ yì arɔk amɛm baso.

¹³ Abhak aré ndũ manywɔp bɛsa bɛpay Satan amɔ nɔkɔ yì. Nnya ɛbébé ɛbhák aré nkɔwɔ, kɛ bɔángɛl Mandɛm báchye Yesu nɛkwak.

Yesu abhiní baghok abhɛn mbi bati anwi

(Mt 4.12-22; Lk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ ɛnɛ mánánj bákémé Jón báfýɛ ɛkɛrɛkɛnɔn, Yesu arɔk atú Gálili abho bɛghati bho Mbok Ndíndí Mandɛm,

¹⁵ andɛmɛ nɔkɔ bɛ, “Mpok anɛ Mandɛm ábhak nɛ bho mbɔ Mfɔ wap arɔp chi kɛkwɔt. Tík ká nɛm ndũ bebú ebhɛka, mánókó Mbok Ndíndí!”

¹⁶ ɛnɛ Yesu ákò nɛpaká Manyu Gálili, aghó Símun nɛ mómayi Andru ndũ bágɛp beyá nkáp ndu bɛway nsi mbɔnyunɛ báchí nyaka bawánsi.

¹⁷ Yesu arɛm ntá yap bɛ, “Tɔwó ká mǎmbák bakoɔ bha nɛ chɔn ntɔn bé enyũ bákɛ bé bo báchák mambak bakoɔ bha.”

¹⁸ Témte wu, bárɔ beyá nkáp yap bakoɔ Yesu.

¹⁹ Atén nókó mmɛt ambi mandú, aghó Jems nɛ mómayi Jón, bɔ Sebɛdi. Báchí nyaka amɛm áchwí mángoko nɔkɔ beyá nkáp yap.

²⁰ Nɛghó Yesu aghɔ bhɔ, abhiní bhɔ bɛ mankoɔ yì. Bárɔ ɛtayap Sebɛdi amɛm áchwí nɛ bɔ betik, bákóɔn yì.

Mmu anɛ ɛfónó ebúbɛ ɛchyè ɛsɔnɔri

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu nɛ baghókó bhi bárók ɛtɔk Kapɛnaum. Néyí nókó ndũ nywɔbhé nɛywɛmɛt bo Israel, Yesu arɔk tée ɛkɛrɛ nɛnikímɛtí ɛyap abho betɔn ɛyɔn Mandɛm.

²² Bo abhɛn bachi arɛ bábhák maknkay tontó ɛti enyu ɛnɛ yì átòn. Atòn nyaka mbɔ mmu anɛ árɛm ɛmay, puyɛ mbɔ batɔn ebhé Moses.

²³ Bápɛrɛ ghɔ, mmu anɛ ɛfónó ebúbɛ ɛsɔnɔri atwó achwe amɛm ɛkɛrɛ nɛnikímɛtí arɛ bik bé,

24 “Yesu, Mmu Násáret, ðbhəŋ yí beka ne bhese! Ɔtwə fá beway bhese? Ndíńí mmũ wə óchí. Ɔchí Mmu Nyáná ane Mandem átó!”

25 Yesu asáy Efónó yə be, “Kusí! Fú yí amuet!”

26 Efónó ebábə ényíkisi yí gbogbögbok, ébik ne betan, éró yí.

27 Bð mankem bábhák maknkay, ne bábho bebher bati be, “Ené enyu echi ná? Chi enyũ netəŋ enen nekə ke? Mmũ-ne abhəŋ betan ebhen ásay befónó bebúbeba ne méngok yí!”

28 Mbok Yesu atin ataka atú Gálili ankem.

Yesu abú beyä bömame
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Yesu áró nókó ekeré nenikímuetí bo Israel ne baghəkó bhi, bárək téé ndũ eket Símun ne Andru. Jems ne Jǎn bábhak ne bhó.

30 Nəchwe Yesu áchwé anywóp, bəgháti yí be nnə ngərə Símun achí bháre ne mbúep amuet.

31 Yesu arək nepakámuet eni akém yí ndu awó akwak yí afate achəkó chókó. Mbúep wu amáy. Abho mene bhə.

32 Egháká nókó beku, ené mmok anémé, bo bərə sət bömame mankem ne abhen befónó bebúbeba bésəŋəri mándək nəkə ntá Yesu ne bhó.

33 Etək enkem érək échem ambinywəp.

34 Yesu abú beyä bo abhen bábhónó mame menyu ne menyu. Abók beyä befónó bebúbeba béró bho. Yí kəka be bó méndem yənyin mbənyune bérinji nyaka mmũ yí achi.

Yesu are ghati Mbok Ndíndí atú Gálili
(Lk 4.42-44)

35 Neyí nókó, Yesu afate kpanwák, arək nebhet ane bo bápú are, are níkmuet.

36 Ebhíkí tat, Símun ne mamere bhi báfú bərə yan yí.

37 Bághó nókó yí, bárem ntá yí be, “Yəntiki mmu äyan wə.”

38 Yesu akeme bhə be, “Səbhəŋ berəŋ ambi ndũ betək bechak ebhen bechi fá kekəwət. Mbəŋ bəgháti Eyəŋ Mandem áre nkəwə mbənyune éti yə ke ntwó.”

39 Yesu abho ye beko atú Gálili ankem angati nəkə bho Mbok Ndíndí amem bekeré nenikímuet bo Israel, anka nəkə befónó bebúbeba ebhen bésəŋəri bho mémfu bó amuet.

Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

40 Ewak émət, mmu ebhanákwa amət arək akwén yí bekak abho berem be, “Eta, mbák əkəŋ, əkway beka me ntán.”

41 Yesu aghó yí ntínso. Anyabhe awə, atək yí, arem be, “Nkəŋ, ebhanákwa ye émay!”

42 Témté wu, ebhanákwa yí émay, atan.

43 Yesu aya yí batú ansemte nəkə

44 be, “Ké ghati yé mmu enyin ene éfákári, ke dók ntá nchiakap Mandem be yí ángó be ebhanákwa ye émay. Anán ambyó wə, óndək, ənchye ye akap ntá Mandem bekoŋo ebhé Moses. Chəŋ eyə émbak enyin ene étəŋ bho be ebhanákwa ye émay.”

45 Yé nə, ndu árəŋ, are ghati bho mbänkem enyin ene efakari. Akə Yesu kere kwáy bechwe etək kponorəŋ. Arəp chi bhese bhese ndũ mban ene bo bápú aré. Yé nə, bo bərə fú mbəŋ ne mban mándək nəkə ntá yí.

2

Yesu abú mbéntí
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 Ansem mpáy manywəp, apetnsem Kapənaum ne mbok ataka mbänkem bé Yesu achi etək.

2 Beyä bo bárovék eket ené yí achi aré, enyu ené epok épú nyaka besəŋ ekak, yé chí nefí. Yesu are ghati bhə Eyəŋ Mandem.

3 Ndu árəm nə, bð bati anwi bətwó ne mbéntí amət ane bápókó ndũ bekpaka.

4 Ke bó kebhón mbi ane báfuet mənchwe anywóp éti beyä bho. Báko amfay eket mánene mbok aré, bəsebhe yí bhəere ndũ bekpaka bhi nenti bho, besí Yesu.

5 Yesu ághó nókó enyũ nekə enén bábhónó ne yí, aghati mbéntí wu be, “Mówa, mfónórí bebú bhe.”

6 Mbək batəŋ ebhé Moses abhen báchí nyaka aré chəkə báre bhep mmuet eyap be,

7 “Agha né? Enyiŋ ene yi árèm chi nsək ntá Mandem! Mandem aywinti ke ákway befoŋori bebá mmu!”

8 Témte wu, Yesu ariŋi nkaysi yap, abhep bhə be, “Ndaká yí bákəysi menyũ menyiŋ ebhə?”

9 Enyiŋ ene echi wikirik berem ntá mbéntí-ne chí ené? Berem be ‘Mfónórí bebá bhe’, ke chi, ‘Faté pəkó bekpaka ebhe kə?’

10 Ke chəŋ nkə mändiŋi be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ betəŋ fá amik ndu befoŋori bebá bho.” Arem ntá mbéntí wu be,

11 “Nchí ghati wə, faté pəkó bekpaka bhe gure!”

12 Bápere ghə, mbéntí wu afaté kperep, apəkə bekpaka bhi, afa amik. Bó mankem bábhak maknkay tontó bábho bebíti Mandem mándeme nəkə be, “Sébhíki re ghə ené enyu!”

Yesu abhiŋi Lévi be ámbák nkoŋo ywi

(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 Yesu apet arək nepaká Manyu Gálili. Ngémtay bo báre rəŋ ntá yi, antəŋ nəkə bhə.

14 Ndu ákə árəŋ, aghó mbebhé nk-abhénti amət chəkə amem ekerébetik eyi. Aka nnyén be Lévi. Abhak mmə Alfeəs. Abhiŋi yi, arem be, “Tʷó bhák nkoŋo wa.” Lévi afaté, abho bekoŋo Yesu.

15 Etaré nókó Yesu ne bakoŋo bhi báre nyie nenyíe amem eket Lévi. Beyə babhebhé nkábhénti ne bakə bebá báchák bákəŋo Yesu, mányie nəkə nenyíe ne yi.

16 Mbək batəŋ ebhé Mandem abhen báchí nyaka bəŋkwə Fárisi bəghó nókó ndu Yesu ányie nenyíe ne bə bebá ne babhebhé nkábhénti, bábhep bakoŋo bhi be, “Ndaká yí yi ányie nenyíe ne menyũ bəbhen?”

17 Yesu ághók enyiŋ ene bərəm, akeme bhə be, “Bo abhen bapu me, bápú yaŋ ngaŋ. Bə mame ke báyàŋ ngaŋ. Mbíki tʷə bebhiŋi bə abhen bákəysí be bachi chak besí Mandem

be mámbák bakoŋo bha, ntwə bebhiŋi chi bə bebá.”

Enyiŋ ene bábhebhé Yesu eti netarənsay

(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

18 Bakoŋó Jəŋ Njwiti ne abhen nkʷə Fárisi báchí nyaka ndū netarənsay mpokófu. Mbək bho bərək ntá Yesu bábhep yi be, “Ndaká yí bakoŋó Jəŋ Njwiti ne abhen nkʷə Fárisi bátare nəkə nsay, ke babhək abhe bápú kə nə?”

19 Yesu akeme bhə be, “Bəkəysi be mankə abhen epə nebhay bákway bebhak ndū netarənsay? Nsé! Təndu mbəyngərə abhuet ne bhə, bápú kway betat nsay.

20 Ke mpok ətwə ane báfere mbəyngərə ntá yap. Chəŋ mántare nəkə nsay mpok yə.”

21 Yesu atém bó nekay enen be, “Yə mmu apú kway besət ebhókənden nkə bechok mbok ndū esí nden, mbənyune mbák ánkə nə ebhókənden ane nkə əŋati, ane nsí andaka, mbok əmpet anchik ancha.

22 Ne ntá bo abhen báfye mmém ndū bebhá nkʷəbhénya, mmũ apú kway befyə mmém bakə amem esí ebhá nkʷəbhénya, mbənyune, mbák ánkə enyu yə, mmém bakə ákə esí ebha énsen, enchəŋə, mmém andək amik. Báfye mmém bakə chi amem ebhá nkʷəbhénya ene ekə.”

Enyiŋ ene bábhebhé Yesu eti nywəbhé neywəmmuet bo Israel

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 Əfákəri be, Yesu ne baghəkó bhi bákə mámfere nəkə amem nkə nchwi ndū nywəbhé neywəmmuet bo Israel. Ené báfuet, baghəkó bhi bábho bekep enyũ nchwi yə.

24 Mbək bə nkʷə Fárisi bəghó nókó nə, bərəm ntá Yesu be, “Yiŋi, baghəkó bhe bákə enyiŋ ene epú chak beke ndū nywəbhé neywəmmuet!”

25 Ke Yesu akeme bhə be, “Bəbhíki re pay amem Ekáti Mandem enyiŋ ene Mfə Debhít ákú mpok yi áyàŋ enyiŋ menyie ndū nsay ákémé yi ne bəbhi?”

26 Achwe nyáká amem ekeré Mandem anyié nenyié enen báchyé mbə akap ntá Mandem. Achye ntá böbhi nkwa, manyié, ené ebhé ébhíki ka nyaka be mmu achak anyie, ebhikifuet nkubetik amem ekerákap Mandem. Efákári nə ndü mpok ane Abiata achi müngo ndü ekerákap Mandem.”

27 Bérəŋ ndü ngwenti, Yesu arem ntá yap be, “Diní ká be bághoko nywəbhé neywəməet žti nkwa, bábhíki ghoko nkwa žti nywəbhé neywəməet.

28 Me Mmu mfú ntá Mandem ké mbónó ye berem enyü mmu abhəŋə beka ne ebhé ene éyinjí nywəbhé neywəməet.”

3

Yesu abú mmu ane awə ágú yi ndü nywəbhé neywəməet
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 Yesu apət achwe amem ekeré nenikiməti bo Israel angati nəkə bho Mbok Ndíndí. Mmu amət abhak amem ekeré nenikiməti eyə ane awó ywi ágú.

2 Mbək bho bábhak aré abhen báyan mbi berem be bekwéné bechi ne Yesu. Bátép ye yi amík aməet beghə mbák chəŋ Yesu ambú mmü wu ndü nywəbhé neywəməet.

3 Yesu arem ntá yi be, “Fú, twó fá ambi.”

4 Abhépye bhə be, “Ebhé yese érəm be sénka yi ndü nywəbhé neywəməet? Bé sénka berí ke chi bebú? Chi bépeme ke chí bechəŋti nepém?” Bárəp kpákpák.

5 Nti nébé Yesu tontó. Abhanjari ayinjí bhó mankem ne bebənti bhə mbənyune bátəŋ batí. Yě nə, abhəŋ ntínso ne mmu ane awó ágú nó yi aghati yi be, “Nyabhé awó ywe.” Anyabhe awə wu, apət atan abhak mbə áchák.

6 Bönkwə Fárisi báfú, bárók. Bátəmeri bo Israel abhen báté ansem Hérod, bákém echeme, bati beway Yesu.

Beyä bhó bakoŋo Yesu angəkə Manyu Gálili

7 Yesu ne bakoŋo bhi bárə bárək angəkə Manyu Gálili. Ngəmtay bho báre koŋo yi. Bo báfú atú Gálili, mbək atú Judéya,

8 Yerúsalem ne Iduméya. Báchák báfú ebhənyen Jódan, abhénéfú báfú atú betək Táya ne Sídon. Bo mankem abhen mámə bárók ntá Yesu ndu bághókó menyinj ebhen yi ákə.

9 Yesu aghati bakoŋo bhi bé mántónjti áchwí ane yi áchwé are ndü bo baya bacha, be báké nyire yi.

10 Nti abhak be anəŋ abu nyaka beyä bömame. Beyä abhen bábhúet mame béré nu, manyire nəkə bati, be mámbón mbi betək yi.

11 Yəntiki mpok ane bo abhen befónó bebúbəbə bəsəŋəri bhə bághó nyaka yi, bákwen yi bekak mámbiki nəkə be, “Wə ke óchí Mmə Mandem!”

12 Ke Yesu asemte befónó bebúbəbə be, “Báké ghati yě mmu enyü mmu me nchí.”

Yesu ayap bönto bati byo ne apay
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

13 Étaré nókó, Yesu akó amfäy njie, abhinj bakoŋo bhi mánkónó yi. Bárəŋ nókó,

14 ayap batí byo ne apay, áchye bhó nnyén be bönto. Aghati bhə be, “Njap be bé mambák ne me. Chəŋ ntó bhe nefi ndu beghati bho Mbok Ndíndí Mandem,

15 ne chəŋ nchyé bhe betəŋ ndu bébók befónó bebúbəbə ebhen bəsəŋəri bho.”

16 Manyén bönto Yesu bhə bati byo ne apay achi be, Símun ane Yesu áchyé nnyén nechak be Píta; ne

17 Jems, ne mómayi Jón, bö Sebēdi [Yesu achye bhó nnyén néchák bé Boanejjs, nə chi bönefan]; ne

18 Andru, ne Filip, ne Batolómio, ne Mátió, ne Tómas, ne Jéms mmó Alfeyəs, ne Tadiəs, ne Símun, mfyě-betan ndü barakátək,

19 ne Júdas Iskariot ane ábhónó nyaka beti Yesu.

Betan Yesu bebhíkí fú ntá Belsebul
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

20 Ené Yesu ne bakoño bhi bápεtnsem anywóp, bo abhen báchémé aré, bápεt baya bacha, eku yí ne bakoño bhi kebhón yě epok ndu ményie nenyié.

21 Bõ nneréket ywi bághókó nókó nò, bábho berøn ndu besot yi mbonyune bárèm nyaka be, “Nti átáká yi amem!”

22 Mbak batøn ebhé Moses abhen báfú Yerúsalem báre rem be, “Belsebul, mfo befónó bebúbεbu, ké áchyé Yesu betan bebok befónó bebúbεbu.”

23 Yesu abhĩni bhó be mantwò ntá yi. Bárónó nókó, abho beghati bhò ndũ bakay be, “Satan ákway bebok mmæet ná?”

24 Mbák ákóré ánkwen etak, bo mánu nòkò ne bati, etak eyò épú te.

25 Mbák ákóré ánkwen ndũ nneréket, bo mánu nòkò ne bati, nneréket wu ákwèn.

26 Enyumot ke echi be mbák Satan anù ne mmæet eyi, ákóré ákwen ndũ kefò eki, ne betan ebhi mémay.

27 Ná mmu ákway bechwe amem eket ené ntantan angép menyin ebhi mbák abhiki yambi ánkém yi angwot? Ananã kém yi angwót, ke ánkway begher menyin ebhi.

28 Dinj ká, ne échí tetep be bákway befónóri bebú bo mankem ne bebépti beyøn ebhen befú bho anyu.

29 Ke bápú fonori yě agha ane árèm ebúbu eti Efónó Bedyere. Eyò enyũ bebú bétini mmu anti, ngwenti ti.”

30 Yesu arem nò, mbonyune mbak bho bárèm nyaka be, efónó ebúbu esønri yi.

Nnò Yesu ne bõmayi
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

31 Nnò Yesu ne bõmayi bátwó bátee nefi, báto eyøn be mámbinĩ yi.

32 Ngémtay bo abhen báchókó bákábhé Yesu bághati yi be, “Máye ne bõmaye báchí nefi téé báyan wò”.

33 Ke Yesu akeme bhó be, “Sayri sayri, máyá chi agha? Ne ntiki bho bachi bõmaya?”

34 Ayibhiri mmæet ayini bo abhen báchókó bákábhe yi arem be, “Máya chi bõbhen, ne bõmaya chi bõbhen,

35 Bõ abhen bákù enyin ene Etaya mmu achi amfay áyan bó mánkú ke báchí máya ne bõmaya.”

4

Yesu atém nekáy ntyëmbwot
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

1 Yesu apet abhò betøn bo angókò manyu Gálili. Beyã bho bakoño yi aré báté angókonyén. Yesu arò bhó tété, arak achwe, achókò amem áchwí.

2 Ené beyã bõbhò báté angókonyén, abho beghati bhò beyã menyin ndũ bakay be,

3 “Ewak émot, nkwananki amot arak betak enyũ nchwifú amem nkĩ ywi.

4 Ené yi áták árøn, mbak akwenti ndũ mómbi ane áchí amem nki. Kenen kétwó kébwópti yò nkem

5 Mbuot áchák akwenti ndũ mmik setárebhé ane ntòp abhiki ya are. Awakari achak.

6 Ke mpok ane mmok áfú, ásøn yò ndũ bakan ayi ábhíkí kway bechwe amik sayri. Aninĩti, awòsi.

7 Mbuot anefu akwenti ndũ mmik ane tákò nsense ágò are. Achak are gó, ke tákò nsense agó áchók yò. Ake fyé.

8 Nchwi áchák akwenti ndũ mmik ndíndí, achak, agó, achye beyã nchwi. Nchwi ayá acha ane bápí ndøn esa nsem byo, achák ndøn besa berat, anefu ndøn besa betay.”

9 Ndũ ngwenti, Yesu arem be, “Mmu ane áyan beghok, ántá batú angok sayri.”

Nti ane Yesu árèm kepi ndũ bakay
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)

10 Mpok Yesu achi aywinti, mbak bho ne baghókó bhi bati byo ne apay bábhak aré, bábhép yi ntí bakay ane yi átémé.

11 Akeme bhó be, “Ngátí bhé kponorøn menyin ebhen bechi bhésé bhésé eti Kefò Mandem, ke ntá bo báchák, nchí ghati bhò menyin chi ndũ bakay,

12 ne ntí be,

‘Bákwày béyɪŋi ne amík
ke bápú ghə yěnyɪŋ;
mángók ne batú,
ke keɟwimem,
bé báké petnsem ntá Mandem
yi ámfonjori bhə.’ ”

*Yesu aghati baghəkó bhi nti nekăy
ntyëmbwət*

(Mt 13.18-23; Lk 6.11-15)

¹³ Yesu arem ntá yap be, “Bábhiki
ɟwimem ndũ nekay enen, chəŋ
mǎnjwimem chí ndũ bakay anéfu?”

¹⁴ Mbuət ane nkwanjanki átié, chí
Eyəŋ Mandem.

¹⁵ Mbək bho báchi mbə mbwət ane
ákwéntí ndũ mómbi ane achi amem
nki. Neghok ane bághókó Mbok
Ndíndí, Satan antɪŋ antwó amferere yó
amem batí yap.

¹⁶ Bo báchák báchí mbə mmik
setárebhé ane mbwət achak akwenti
aré. Bághòk Eyəŋ Mandem mánsət yó
ne manják témté.

¹⁷ Ke enyũ mú wu kebhón bakan
amik. Ante kákáti ndu mómbɪŋi
mpok. Ke mpok esəŋəri étwó, bo
mámbo menyok yi éti Eyəŋ Mandem
ene yi ánókó, amferere amó témté.

¹⁸ Bo abhénéfú báchí mbə mmik ane
ábhónó tákə nsense. Bághòk nkwo
Eyəŋ Mandem,

¹⁹ ke basémé éti menyɪŋ mmik
atwó nókó yi anti, ne ngonó nkáp, ne
ekwak bebhəŋ menyũ menyɪŋ bechak
menkem, angəkəntik Eyəŋ Mandem
ene echi aré, yə kekwak yi ndũ nepém
eni.

²⁰ Ke bo bachak báchí mbə mbwət
ane ákwéntí ndũ mmik ndíndí.
Bághòk Eyəŋ Mandem, mányu kepem
ndũ bapém ayap. Mbuət amət anchye
mbwət nkə ane aya acha ane bapɪ
ndəŋ esa nsem byo, achák ndəŋ besa
bérát, anefú ndəŋ besa betay.”

*Nekăy erónó ené bádúré
(Lk 8.16-18)*

²¹ Yesu arək ambi berem be, “Bádure
erónó mánsət enyɪŋ mankuti ke?
Bádure erónó mánten antené bekək
ke? Pú bádúre erəŋə mánte chi ndũ
nebhúét ane báte erəŋə?”

²² Chəŋ mánkə yěntiki enyɪŋ ené echi
bhésé bhésé emfu kponjorəŋ. Ne chəŋ
mánene ene bákúti.

²³ Mbák mmu abhəŋ batú béghok
mban, ángók sayri!”

²⁴ Yesu apət aghati bhə be, “Tá ká
batú ndũ menyɪŋ ebhen bághòk! Enyu
óyenti ənchye nti, nkúbhé enyu yó ke
báyènti mánychye wə. Báperé chye wə,
mámaka échák aré,

²⁵ mbənyune, mmu ane ábhónó
enyɪŋ, mámaka yi échák. Ke mmũ ane
ábhíkí bhəŋ yěnyɪŋ, yé chí mandú ane
yi ábhónó, chəŋ mánsət mamferere ntá
yi.”

Nekăy mbwət ane ágò

²⁶ Yesu arək ambi berem be, “Kefə
Mandem kéchí mbə enyɪŋ ene éfákári
ndũ mpok ane nkwanjanki átié mbwət
ebhi.

²⁷ Bəti bégə, ambure kenó. Néyi nókó,
amfate, ankə, ankə nəkə menyɪŋ.
Mbuət anchak, ango nəkə, ke yi kerɪŋi
ndu éfákári.

²⁸ Mbuət ane áchí amik ächak ndũ
mmæt yi ango nəkə, kpát anchye ane
nkə.

²⁹ Mpok áŋəŋ ánkway, áto bə betik
ne ngak témté, mándək mámféré yó
ebhi.”

*Nekăy sepem mónək móstat
(Mt 13.31-32, 34; Lk 13.18-19)*

³⁰ Yesu achəkə abhép bhə be, “Kefə
Mandem fá amik kechi mbə yi? Chəŋ
sénsət ntiki nekay betəŋ enyu kə kechi?”

³¹ Kéchí mbə mósepeménək ane
bábhɪŋi be móstat. Ségəpsi sécha
kepeménək kéchák kenkem fá amik.

³² Yé nə, mbák mmu ánsət só ampɪ,
séchək, séngó, enək énichik áncha
bəmenək báchák mankem, ne éngat
batáp enyu ené kenən kétwə kente
manyay ndũ batábhé yi.”

³³ Yesu asət beyä bakay mbə enen
ndu betəŋ bho mpoknkem enyu ené
bákwày beɟwimem.

³⁴ Yi ke ghati bhə yěnyɪŋ ené abhíkí
tém nekay. Ke mpok ane yi ábhák
aywíntí ne bakonjə bhi, anene yěntiki
enyɪŋ kponjorəŋ ntá yap.

Yesu akw mbúép atanatan akwen chák

(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Egháká nókó beku ndũ nkúbhé ewak eyo, Yesu arem ntá bakoño bhi be, “Sémpé séndók ebhé manyu ené awu.”

³⁶ Bárɔ ye beyá bho, bátɛmeri Yesu amem áchwí, bábho bérɔn ne yi. Báchwi áchá ané áchí nyaka aré áre koño bhó.

³⁷ Bápére ghó mbúép atanatan átwɔ, ákw mpérényen ébho bedep áchwí, manyier anchwe nókó amem, kpát árap kekwoɔ bebɛt.

³⁸ Ke Yesu abhak anet áchwí. Anyáná nyaka ntí ndũ enókónti, ambuere nókó kenó. Ke baghókó bhi bárók mánéme yi bárem be, “Ntɔn, ébhíki yini wɔ bé sétwò gu anyén-é?”

³⁹ Yesu afaté asáy mbúép arem be, “Mban ánkwen!” Aghati nnyén be, “Kwen tí!” Mbúép amáy, mbán akwen chák.

⁴⁰ Yesu arem ye ntá bakoño bhi be, “Báchay enyune ndaká yí? Bábhíki re bhón neka ne me?”

⁴¹ Bécháy bépet bekem bó tontó. Bábho bebher bati be, “Ntiki enyũ mmú ne? Yé chí mbúép ághòk yi, mpérényen éngok yi!”

5

Yesu akw befónó bebúbeba berɔ mmu ane bɔ besɔnɔri

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ Yesu ne baghókó bhi mánók ye bárók ebhé manyu Gálili echak, báchwɔp angókonyén, kekwoɔ ne atú Gerása.

² Néfú ane Yesu afú amem áchwí asebhé angókonyén, mmũ amɔt ane befónó bebúbeba bésɔnɔri afú ndũ nebhuéré manem arɔk atɛmeri yi.

³ Achòkò nyaka chí ndũ manem ne yé mmu keperɛ kwáy begwoɔt yi yé chí ne ngem.

⁴ Báfyé nyaka yi beko bekak ne ngem amó. Ke ngem eyo éré kiti kiti ne beko méndakati nókó. Yé mmu kebhoñ betan ebhen ákway bekem yi.

⁵ Beti ne ngósí, arebik, andakati nókó mmuɛt ne batay ndũ nebhuɛt manem ne ndũ njie.

⁶ Aghó nókó Yesu nekɔ nesie, ajet, arɔk atep mánén besí bhi,

⁷ abho bébik ne eyoñ etanatan andeme nókó be, “E Yesu, Mmɔ Mandem mfay! Ɔbhñ ntiki ndak ne bhesé? Yíkí Mandem bé ɔpú chye chɔn me esɔnɔrí.”

⁸ Are rem nó, mbonyune Yesu arem bé efónó ebúba ené ésɔnɔri yí éndó yi.

⁹ Yesu abhép yi be, “Nnyén ene nechi be yi?” Akeme Yesu be, “Nnyén ena nechi be ngémtáy, mbonyune séyá tontó.”

¹⁰ Arɔk ambi menik Yesu mmuɛt be áké to befónó bebúbeba bhɔ atú etɔk achak.

¹¹ Eremé nkwo bakók anyie nyaka ambi njie ane achi kekwoɔt.

¹² Befónó bebúbeba bhɔ ménik Yesu mmuɛt be andɔ bɔ mándɔk mánehwe amuɛt bakók bhɔ.

¹³ Yesu achye bhɔ mbi. Befónó bebúbeba bhɔ befú mmũ wu amuɛt, berɔk bechwe ndũ nkwo bakók. Nkwó bakók ankem abhak mbɔ nká epay. Bárókóri básɛp ndũ nkókónjie dúgúdúgúdúgú kpát bágúre anyén.

¹⁴ Bo abhen bábhbheri bakók bágó nókó nó, bábúé ntiet ntiet bárók etɔk égho ne amem baki mángati nókó enyih ene éfákári. Bo báfú báre rɔn begho ne amík enyih ené éfákári.

¹⁵ Bágáká nókó nebhuɛt ane Yesu achi, bágó mmu ane befónó bebúbeba befú yi amuɛt aré chòkò. Abhak sayri ndũ nkaysi yi, ne nden amuɛt. Bécháy békém bo mankem.

¹⁶ Bo abhen bágó enyih ene éfákári, béré ghati bɔ abhen bárɔn are enyih ene éfákári ntá mmu ane befónó bebúbeba bésɔnɔri nyaka ne ené éfákári ne nkwo bakók.

¹⁷ Bábho ye ménikmuɛt ntá Yesu be ándó atú etɔk eyap.

¹⁸ Néchwe ane Yesu achwe amem áchwí, mmu ane befónó bebúbeba bésɔnɔri nyaka yi, abho menik yi mmuɛt bé ándó yí ándók ne yi.

¹⁹ Ke Yesu keka. Aghati yí chí be, “Petnsem ntá bɔbhé ghati bhɔ enyini

mankkay ene Mandem ákú ntá ye.”

²⁰ Mmũ wu afa ye, arək, angati nəkə bho ndũ betək byo menkem enyih ene Yesu ákú ntá yi. Mankem abhen baghókó bábhák maknkay.

*Yesu atan acha neme ne newú
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)*

²¹ Yesu apetnsem ndũ ebhē manyu echak. Ndu yi áchí angəkonyén téé, beyä bo bárók bákáp yi.

²² Münti ane ekeré nenikimueti bo Israel ndũ nebhuet ane yi achi, ane áká nnyén be Jáyrəs atwó are nkwo, ne ághó nókó Yesu, arək akwén yi bekak

²³ abho ménikmuet ntá yi ne nti eni nenkem be, “Mówa ane mǎngoré áme tontó. Acha, twó nyanjá yi amə amuet be ántan, áké gu.”

²⁴ Yesu afa, abho berən ne yi. Beyä bo bákáp yi bebhe bepay.

²⁵ Ngoré amət abhak aré ane áfere manon ndũ mamié byo ne apay.

²⁶ Anán abhōn nyaka beyä esənəri amə beyä baghan ne achənri nkáp ankem ane yi ábhōjé ndéndem. Nte yi ambép andəkə nəkə chí ambi.

²⁷ Aghók eti Yesu. Eka atəti amem beyä bho kpát arək, atək nkokon nkú yi.

²⁸ Aká nó mbənyune ārəm nyaka ne mmuet yi be, “Mbák ntók yě chí nkú yi, chən ntan.”

²⁹ Netək yí átókó nkokon nkú Yesu, manon amen yi áfere nyaka asíép. Aghók ndũ mmuet yi bé neme eni nēmay.

³⁰ Témté wu, Yesu arinji be betan bífú yi amuet. Ayibhiri mmuet, abhép beyä bo abhen bachi yi ansem be, “Agha átókó nden eya?”

³¹ Bakonjo bhi bákéme yi be, “Oghō beyä bho ndu bákábhé wə, yě nə, ḡbhép be, ‘Agha átókó me?’ ”

³² Are bhanjari ndu beghə mmu ane átókó yi.

³³ Mǎngoré wu anán arinji nyaka enyih ene éfákári ne yi. Afú angwəre nəkə gbagbāgbak ne becháy. Atep mánén besí Yesu aghati yi tetep nkem.

³⁴ Yesu arem ntá yi be, “Mmá, nēka enē ne me nēkə ōtan. Mandem áchí ne wə, dók sayri, képerə chay.”

³⁵ Ené Yesu ábhuet berem keri ne ngoré wu, bōnto abhen báfú eket Jáyrəs, bátwó bághāti yi be, “Móywe anán águ, ḡbhuet besənəri Ntən yi?”

³⁶ Ke Yesu kəfyé ntí ndũ enyih ene bárémé. Aghati yi be, “Oké cháy. Dókó rən ambi menoko.”

³⁷ Yesu kəka yě mmu amət ánkōjō yi, ébhíkifuet Píta ne Jems ne mómayi Jōn.

³⁸ Bákə, bárək, báchwəp eket Jáyrəs. Yesu aghó ebyək ene echí aré ndũ bo bádí, mámbik nəkə.

³⁹ Achwe, arem ntá yap be, “Chí yí ne beyä ebyək ne kebho? Mone abhíkí gu. Abhəre chí kenó.”

⁴⁰ Béré way Yesu way. Ke Yesu abók bó mankem atén nēfi. Asət chimə ne nnəmə ne bakonjo bhi bati arat arək, achwe ebhak ene mówu áchí bhuré.

⁴¹ Akém yi ndũ awə arem be, “Talíta, kum!” Nə chí be, “Mǎngəsən, faté!”

⁴² Témté wu, afaté abho bekə. [Achí nyaka mamié byo ne apay.] Manyu áchók bo mankem.

⁴³ Ke Yesu asemti bhó bé, “Báké ghati yě mmu enyih ene éfákári.” Achye eyən be mánchyé Tabíta nenyíé ányíé.

6

*Bábyak Yesu amem etək Násáret
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)*

¹ Yesu afa atú etək eyə apetnsem etək eyi Násáret. Bakonjo bhi bárók ne yi.

² Egháká nókó ndũ nywəbhé neywēmuet bo Israel, arək ekeré nenikimueti, abho betən bo Eyən Mandem. Beyä bho bábhák aré. Bághókó nókó menyih ebhen yi átən, beyä bhap bábhak maknkay. Eka béré bhép be, “Aré fú fá ne menyih ebhen menkem? Ntikí enyū nerinindak né báchyé yi? Ná yi ákà menyihí maknkay ebhén?”

³ Pú mmə nchwé menək ne? Pú mmə María ne? Pú yi achí manó Jems, ne Júdas ne Símun? Pú bəmáyi abhen

baghoré bachí fá ne bhesé?" Ekú bare byak yi byak.

⁴ Afó ke Yesu áremé ntá yap be, "Bo báchyè ndemekerǐnti Mandem kenókó yěntiki ebhak. Ndiere etok eyi ne ndü nneréket ywi, ke bápú chye yi kenókó."

⁵ Ekú Yesu kekú menyini maknkay aré, ébhíkífet chí nenyana ane yi ányáná amó amuet mpäy bómame, abú bhó.

⁶ Yesu abhak maknkay mbonyune bö etok eyi bábhíki bhəj neka ne yi.

Yesu ató bakojo bhi bati byo ne apay

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

Yesu are kə ndü böbetok abhen bachí kekwat, antəj nəkə bho Eyəj Mandem.

⁷ Abhiñi ye bakojo bhi bati byo ne apay ató nefi, bati apay apay. Achye bhó betəj bebok befónó bebúbebu.

⁸ Asemti bhó báké pəkə yěnyin ndü nekə enap, ébhíkífet chí ntém. Yí báké pəkə nenyié, ne yě bebhá-nekə, ne yě chi nkáp.

⁹ Yí mámfyé nkəbhánya ke báké pəkə nden écháak.

¹⁰ Ne aghati bhó be, "Yěntiki etok ené básiepti bhe aré, bák ká amem eket émot kpáte mändə etok eyə.

¹¹ Ne mbák bəchwəp etok ke bo kesyepti bhe ne manák ne bó keka beghok enyinj ene bəghəti bhə, fá ká aré. Ne bəpere fá aré, kwet ka mfok ane achi bhe bekak. Chəj eyə émbak mbə ntisié ndü enyinj ené bó báká."

¹² Báró ye bárók, mángati nəkə bho Eyəj Mandem be bó mántíknsəm ndü bebú bhəp.

¹³ Báre bok beyə befónó bebúbebu, ne mángwati nəkə beyə bómame ne bawet ólif mámbu nəkə bhə.

Enyu bawáy nyaka Jón Njwiti

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ Mfə Hérəd aghók éti menyinj ebhen menkem, mbonyune bo mánán báriñi nyaka nnyén Yesu mbánkem. Mbək bərəm nyaka be, "Jón Njwiti ke áperənsəm ndü nepém. Éti yə

kə yi ábhónó betəj bekú menyini maknkay."

¹⁵ Ke abhénéfú be, "Chí Eláija." Báchák bərəm be, "Ndemekerǐnti amot ane te nyaka"

¹⁶ Ke mbák chí Hérəd, ághókó nókó éti Yesu arem be, "Chí Jón ane ndémé nyaka be mámkpót ntí ywi ke áperənsəm ndü nepém."

¹⁷ Efakari nyaka be Hérəd achye eyəj, bákém Jón, bagwət, ne báfyé yi ekerékenəj éti Heródias, ngərə mómayi Fílip ane yí áfónó, ábháy.

¹⁸ Jón aghati nyaka Hérəd be, "Ebhé eyese bo Israel ébhíki ka be ónsot ngərə mómaye ombay."

¹⁹ Éti yə, Heródias afyé Jón anti, ne are yəj berem mángwáy yi, ke yi kebəj mbi.

²⁰ Hérəd are cháý beway Jón mbonyune aríñi nyaka be Jón achi chak ne nyáná besí Mandem. Yěndu enyinj ene Jón árəm éfyé nyaka yi ebyək anti abhəj manák beghok Jón.

²¹ Nywəp némət, Heródias abhón mbi. Hérəd anak epa ndü betik nywəbhé nebhe eni. Abhiñi maném bö etok, ne bö bagho, ne batémé nenu, ne maném bo Gálili.

²² Mmə Heródias ane móngərə arək ndü epə eyə, abhén nebhen enyu ené Hérəd ne mankə bhi bábhónó beyə manák. Hérəd arem ntá móngəsəj wu be, "Ghatí me, yě óyən yi, chəj nchyé wə."

²³ Ayiki beyə ndəj ntá yi be, "Chəj nchyé wə yěntiki enyinj ene óyən nchyé wə, yě chí ebhakətək eya émot."

²⁴ Ngəsəj wu arək ntá nnə, abhép yi be, "Mma, ndém mfə ánchye me yi?" Nnə yi be, "Ntí Jón Njwiti."

²⁵ Ngəsəj wu apətnsəm áyák ntá mfə arem be, "Chié me ntí Jón Njwiti amem nchán myákátí ne, néne!"

²⁶ Hérəd apəp! Ke ébé yí mmuet bekú enyu écháak éti neyiki ane yí áyiki besí mankə bhi.

²⁷ Témte wu, Hérəd ató mbabheri ywi amot ne eyəj bé ándək ántwə ne ntí Jón. Arək, aferə ntí ywi amem ekerékenəj,

28 atwó ne wu amem nchán myákátí, barək bachye ntá mmó Heródias. Asot, arək achye ntá máyi.

29 Bakonó Jón bágħókó nókó enyiŋ ene éfákári, bárək basot erené Jón, barək babhemε.

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Bõnto báfú ndũ nekó enen Yesu átó bhó bápεtnsem ntá yi, bágħátí yi ěti menyin ebhen bó bákε ne ebhen bátónó bhó.

31 Beyă bhó bátwò nyaka mándək nókó enyune Yesu ne bagħókó bhi bábħíkí bhəŋ yě epok menyie nenyié. Ekε arem ntá yap be, “Séndók ndũ nebħuet ane achi kpák be mǎnjwémuet mandú.”

32 Báfa ye báre rón amem áchwí ndũ nebħuet ane yě mmu achak apu.

33 Beyă bhó bágħó ndu bó bárəŋ. Báriní bé chí Yesu ne bõbhi bhó, ne báriní nebħuet ane bárəŋ. Beyă bhó báfú ndũ betək ne betək, báfa ne bekak, bárək ntiét ntiet, báre non bõ ambi.

34 Mpok Yesu áfú amem áchwí, aghó ngemntay bho. Ntínso nékém yi ne bhó mbənyune bachi nyaka ndũ esəŋəri, nkwał ti, mbó bágħəŋəmən ane ábhíkí bhəŋ mbabheri. Abho ye bétəŋ bhó beyă menyin.

35 Ené mpok áfuet bëku ebhó, bagħókó bhi bárók ntá yi barem be, “Nywəp nénaŋ nerəŋ ne nebħuet ane sechi-ne aré chi ebhi.

36 Ghatí bõbhen mándók ndũ baki ne bõbetək abhen báchí fá kekwał manku enyiŋ menyie.”

37 Yesu akeme bhó be, “Bě babhəŋ, chyě ká bhó nenyié mányié.” Ke bábħép yí be, “Jyán séndók sénku nenyié ne nkáp ane nkε bétik ányie ndũ batan ánən séchíe bõbhen?”

38 Yesu abhép ye bhó be, “Bábhəŋ bekpəkókó bret afó méní? Dók ká byo.” Bábýó nókó, bárem be, “Bekpəkókó bret bétay ne nsi épay.”

39 Yesu aghati bhó be mámfyé bhó ndũ bakwó, mánkε bõ manchəkó amik ndu tákó.

40 Báchókó ye amik ndũ barón, ndũ bakwó besa bétay ne besa bépay nsem byo.

41 Yesu asot ye bekpəkókó bret bhó bétay ne nsi epay. Ayon amík amfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bébókóti bret wu anchye nókó ntá bagħókó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyă bõbhó.

42 Yěntiki mmũ wap anyié kpát ajwi.

43 Bagħək Yesu mányókóti nenyié enen néróbhé. Néjwí bekay byo ne bepay.

44 Mpăy babhakanem abhen manyié bret wu ne nsi eyó abhak mbó nka etay.

Yesu are kə amfānyen

(Mt 14.22-33; Jn 6.15-21)

45 Ebħíkí tat, Yesu aghati bagħókó bhi be mándók mǎnchwe amem áchwí, mampe nnyén manjambi Betsáida, ndũ ebħe manyu echak. Yimbəŋ arəp ansem bekε beyă bõbhó mángúré.

46 Aghátí nókó bhó be, “Mǎnkó sayri”, aró akó amfay njie ndu menikmuet.

47 Ené mpok ánán arónó beku bhó, áchwí ábhak nenti manyu, Yesu abhak ebhi aywinti.

48 Yesu aghó ndu ébè bagħókó bhi mmuet ménók áchwí ěti mbúép ane áfú bhó ambi. Befuet nkárénká érat beghaka nkárénká etandat betí, abho bekó amfay manyu ankoŋo nókó bhó. Arək kpát erəp kekwał befuet bhó.

49 Bágħó nókó ndũ yi ákò anyén átwò, bécháy békém bó tontó. Bábho bebik, mándeme nókó be, “Chí efónó-ngú! Chi efónó-ngú!”

50 Bó mankem bágħó nyaka yi, becháy békém bhó. Témté wu, Yesu afyé bhó nti arem be, “Chi me, bǎké chay!”

51 Achwé nókó amem áchwí, mbúép wu ákwen. Bechay békém bó tontó.

52 Yěndu Yesu adík nyaka nka bhó etay ne bekpəkókó bret, bõ kekwimem ndũ enyũ mmu yi achi. Bó kenene batí yap amem.

*Yesu abú bõmame atú Genésaret
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Yesu ne baghokó bhi mánáná nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret. Báset áchwí wap.

⁵⁴ Nefú báfú amem áchwi, bo báníni bé Yesu achi aré.

⁵⁵ Ntiet ákwén atú etok eyo ankem ndu bápòkò bõmame ndũ bësák ebhap mándak nokò mbãñ enkem ene bágthókó bé Yesu achi aré.

⁵⁶ Yëntiki nebhuet ane yí áchwóbhé ndũ bõbetok, ne yě chi amem betok beghe ne amem baki, béré pókó bõmame ndũ mbanj ene bo báchem mbò nefisie, mánik nokò mæet be yi andò bõmame mantak yě chi nkokonj nden yi. Ne yëntiki mmu ane ánú átokó nkokonj nden Yesu, atan.

7

*Bepiní bho bebhiki bhøj beyibhiri
bebhé Mandem
(Mt 15.1-9)*

¹ Bõnkwo Fárisi ne mbak baton ebhé Mandem abhen báfú Yerúsalem, bátwó nyaka bákáp Yesu.

² Bághe bé mbak bakoño Yesu mányíe nenyíe keso amó mbò enyũ epiní bõ bhap étõñ.

³ Bõnkwo Fárisi ne bo Israel mankem bápú nyie nenyíe ke yambi beso amò mbò enyũ epiní bachĩmbi bhap étõñ.

⁴ Ne bápú nyie enyinj ené éfu esie kpáte mánso yo mbò enyũ epinj eyap étõñ. Bábhøj bepínj béchak tontó ebhen bábhøre mbò béso nkóp, bekpære, ne bete árik.

⁵ Mbak bõnkwo Fárisi ne baton ebhé Mandem bábhép Yesu be, “Ndaká yí baghokó bhe bápú koño bepínj ebhen bachĩmbi bhese? Ndaká yí mányíe nenyíe keso amò mbò enyũ éyàn?”

⁶ Yesu akeme bhó be, “Ndemekerpinti Aisáya arem nyaka ndaká yí tetep eti yeka! Báchi bõ betábhá nkúbhé mbò enyũ yi ásiní be Mandem arem be, ‘Bõbhen báchyè me kenókó chi ne beyõñnyu bhap, bati yap ásap nekò ne me.

⁷ Kenókó ekem bõ báchyè me kechi chi ndéndem, mbonyune bebhé ebhen bakwãñwanj báfyé ké bõ bátõñ bho mbò be bechi Eyõñ Mandem.’

⁸ Bãrò bebhé Mandem bakoño chi bepínj ebhen bõ mmik.”

⁹ Yesu arøk ambi aghati bhó be, “Bábhøj erítí mbi bérò bebhé Mandem ndu bakoño chí menyinj ebhen bachĩmbi bheka bátõñó!

¹⁰ Moses arem be, ‘Chié étáye ne máye kenókó’ ne be ‘Yě agha ane arèm ebéptí eyõñ ntá etayi, yě máyi, bábhøj beway yi.’

¹¹ Ke bágthati bho be mbák mmu ándém ntá etayi, yě máyi be, ‘Nsot enyinj ene mbõñó mbæ bekwak wò ne yo, nchyé ntá Mandem’,

¹² nò, báchet bho mbi be báké kwak bachi ne manò bhap.

¹³ Ndũ bákæ nò, bãsot bepínj ebhen bachĩmbi bheka bebyak Eyõñ Mandem. Ne beyã menyinj bechak ebhen bákæ béchí mbò ebhò.”

*Menyinj ebhen békæ mmu áké bhak
pépép besí Mandem
(Mt 15.10-20)*

¹⁴ Yesu árém nókó nó, apet abhinj beyã bo abhen bachi aré arem be, “Bé mankem, tá ká batú mængok enyinj ene mbõñó berem, mánjwimem!

¹⁵ Yěnyinj epu ene mmu ányíe énkæ be yi aké bhak pépép besí Mandem. Enyinj ene éfú mmu anyu ke ékæ mmu áké bhák pépép besí Mandem.

¹⁶ Mmu ane ábhõñó batú begbok ángók.”

¹⁷ Yesu áró nókó bhó, arøk anywóp. Aré, baghokó bhi bábhép yi ntí beyõñ ebhò.

¹⁸ Yesu akeme bhò be, “Bé nkwo bábhíkire jwimem-ε? Bábhíkí rinj be enyinj ene mmu ányíe enchwe yi menie épú kway bekæ be yi ake bhak pépép besí Mandem?

¹⁹ Enyinj ene mmu ányíe, épú chwe yi anti, érõñ chi menie ebhi ne äji yo amferε.” Yesu arem nò, ndu áyàn bo mándinj be yëntiki nenyíe nékway menyie.

²⁰ Arək ambi berem be, “Enyih ene efù mmu anti ke ékà yi ake bhak pépép besí Mandem.

²¹ Chí amem nti mmu kě nkaysi mbámba áfù, antén yi ndũ epúsí, ne beway mmu, ne bekwen berwəp, ne

²² béfyε amík ndũ menyih bo bachak, ne ebébhénti, ne berwə bho, ne epđ epih ene mmu apu kem mmuet, ne mpap amík, ne bechənti nnyén mmu, ne neyoyómuet ne echihiti.

²³ Bebepti menyih ebhen menkem béfù mmu chi anti ne bó ke békà mmu ake bhak pépép besí Mandem.”

*Ngərə ane abhónó nēka
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Yesu afa ye nebhuet wu are rón atú etək ane achi kekəwət Táya ne Sídon. Arək achwe eket émət abhak aré. Ake yán mándihí bé yi achi aré. Yě nə, ake rəp bhésé bhésé.

²⁵ Ngərə amət ane efónó ebúbə ésəhəri mýwi ane ngəsón aghok éti Yesu. Arək ntá yi kechənti mpok, akwén bekek ebhi.

²⁶ Ngərə wu apú nyaka mmu Israel. Bábhe yi chi atú Síria ndũ nneréket agho ané bábhiní be Fonisia. Anik Yesu mmuet be ambok efónó ebúbə yo émfu mýwi amuet.

²⁷ Ke Yesu arem ntá yi be, “Də sénchíe kpík mǎmbə nenyíé. Epú chak besət nenyíé mǎmbə mánchyé ntá mmú.”

²⁸ Ngərə wu akeme yi be, “Acha, échí tetep. Ke mmú ényie nəkə bechəkətí ebhen béfù ntá mǎmbə amfay éfémé nenyie ménkwenti amik.”

²⁹ Yesu arem be, “Éti beyəh ebhe ebhen, petnsem anywóp, efónó ebúbə eyə énanj éro mýwε.”

³⁰ Apetnsem anywóp, aghó mó bhure ndũ ndu ene efónó ebúbə yo énanj éro yi.

Yesu abú mbók

³¹ Yesu arə atú Táya, afuét Sídon achwe atú betok byo ane bábhiní be Díkápolis, akə achwəp ndũ Manyu Gálili.

³² Bəsət mmũ amət bārək ntá yi ne yi. Mbanj yi ke ghók, kepí yi kerem

kəkə kəkə. Mánik Yesu mmuet bé ányánjə yi amə anti.

³³ Yesu aya yí báfá nenti bho, bārək nékú. Asonj yí kenəjámə batú, apá batié, atək néri eni.

³⁴ Yesu ayihí mfay asók nsək arem be, “Éfáta” nə chi, “Nené.”

³⁵ Témte wu, batú yi ánene, nerí nékánjari yi anyu abho berem kepí sayri.

³⁶ Yesu asemti bho be báké ghati yě mmu enyih ene éfákári. Yě nə, ásémtí nókó bhə, mángati nəkə ghati bho.

³⁷ Bo bábhak maknkay, mándeme nəkə be, “Yihí, enyih ene yí ákú éri echa. Akə yě chí bo abhen batú áchókó mángók mbanj, babhók mándem kepí.”

8

*Yesu adík nka bho enwi
(Mt 15.32-39)*

¹ Ebhíkí tat, ené beyə bho bápət báchəm nebhuet amət, Yesu abhiní bakojo bhi arem be,

² “Ntínso nékəm me ne böbhen. Báchí fá ne me ndũ manywəp arət, ne bábhíkí bhəh yənyih menyie.

³ Mbák ntó bhə mámpetnsem kenyíé nenyíé, bákway begu nsay ambi, ne beyə bhap báfú bakə asiε.”

⁴ Bakojo bhi bábhep yi be, “Etək épú fá, chəh mmu ambəh nenyíé enen nékwəy böbhen mankem fá?”

⁵ Yesu abhép bhə be, “Bábhəh bekpəkó bret afə meni?” Bákeme yi be, “Sébhəh bekpək tándramət.”

⁶ Yesu achye eyəh be bó mankem mánchókó amik. Asət ye bekpəkó bret bhə tándramət. Achyé nókó bakak ntá Mandem, abho bebəkəti bhə anchye nəkə ntá bakojo bhi be mánchyé ntá bo bhə. Baré sət mánkəre nəkə.

⁷ Bábhəh nyaka bǎrú nsi nkəwə. Yesu achyé nəkə bakak ntá Mandem, achye yó ntá bakojo bhi be mánkóre yo nkəwə.

⁸ Yəntiki mmu anyíé ajwi. Baghəkó bhi bábwópti nenyíé enen néróbhé, néjwí bekay tándramət.

⁹ Mpǎy bho abhak mbə nka enwi.

10 Yesu aghati bhó mánguré. Témte wu, Yesu ne bakoŋo bhi báchwé amem áchwí bárók atú Dalmanúta.

Bõnkwə Fárisi bábhɛp Yesu ántəŋ bə erinjí maknkay
(Mt 12.38-42, 16.1-4)

11 Mbək bõnkwə Fárisi bárək ntá Yesu bábhə bəkem epátí ne yi. Báré yaŋ mbi memə yi. Bábhép yi anku enyinjí maknkay ené ébhak mbə erinj ené étəŋ be betəŋ ebhi béfú chi ntá Mandem.

12 Yesu asók nsək arem be, “Ndaká yí mkpáká bho ané echəŋ áyàŋ erinjí maknkay? Teteŋ, nchí ghati bhe be yé mmu apú təŋ bhə enyü erinjí maknkay ené bə báyaŋ.”

13 Arem nókó nə, arə bhó apət achwe amem áchwí, are pé bérəŋ ebhə manyu échák.

Sət ka mpok ne yís bõnkwə Fárisi ne ane Hérəð
(Mt 16.5-12)

14 Bakoŋo Yesu bághókəntik bépókə bɛt. Babhəŋ nyaka chí mókpəkó bɛt amət amem áchwí.

15 Yesu are semti bhə be, “Sət ka mpok ne yís bõnkwə Fárisi ne ane Hérəð.”

16 Bábhó bɛrem ne bati be, “Arəm nə mbənyune sébhíkí bhəŋ bɛt.”

17 Yesu arinjí enyinj ene bó bárəm abhép bhə be, “Ndaká yí bárəm eti bɛt ane báhíkí bhəŋ? Bábhíkire jwimem-ɛ? Bati ábhəét be amem chóchókó?”

18 Bábhəŋ chí amík ntíako? Bábhəŋ chí batú nemak-a?

19 Bəghókəntik ndu ndíkí nka bho etay ne bəkpəkó bɛt betay? Ané árəbhé abhak bəkay méní?” Bákémɛ yi be, “Bió ne bɛpay.”

20 Yesu apət abhép bhə be, “Nɛ mpok nkórɛ ane bəkpək tándrámət nká bho enwi ényié, ane árəbhé mǎnyokoti, abhak bəkay méní?” Bákémɛ yi be, “Tándrámət.”

21 Abhép bó be, “Bábhíkire jwimem?”

Yesu akɛ nnémámík aghó mbaŋ

22 Ené Yesu ne baghəkó bhi bágháká Betsáida, bõfú básót nnémámík bárók ntá yi, mánikmæet be ántək yi.

23 Yesu akém yi ndu awə, aya bárək antí etək. Apá yi batíé amík, anyaŋa amó anti ywi abhép yi be, “Ɔghə nə yěnyinj?”

24 Mmu wu ayinjí mfay arem be, “Nchí ghó bo ke bachi chi mbə be menək ke békə.”

25 Apət atək amík yi. Ndəŋ yə, mmü wu ayinjí díí, apət abho bəghə mbaŋ, ne are ghó yěntíkí enyinj sayri.

26 Yesu aghati yi be ándək eket eyi, ne beyəŋ ebhen be, “Képetnsem etək.”

Píta arem be Yesu chí Kristo
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

27 Yesu ne bakoŋo bhi báfuét bárə rəŋ ndü bõbətək abhen bachi kekəwət Seséria Filipi. Ambi, Yesu abhép bhə be, “Bo bárəm be me nchí agha?”

28 Bákémɛ yi be, “Mbək bárəm be əchí Jón Njwiti. Bachak be Eláija, ne abhənefu be əchí ndeməkəpinti amət.”

29 “Kɛ bə babhəŋ bārəm be me nchí agha?” Símun Píta akemɛ yi be, “Wə ke əchí Mpemɛ Mandem afyé nyaka bariɛp be áto.”

30 Yesu asemti bhə be báké ghati yé mmu.

Yesu arem be chəŋ mánchye yi beyə esəŋəri ne mángwáy yi
(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Yesu abho bəghati bhə be, “Mɛ Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ bəghə beyə esəŋəri. Bõbati etək, ne bõbati bachiákap Mandem, ne batəŋ ebhé Mandem bábyak chəŋ mɛ ne mángwáy mɛ, ke égháká nəkə manywəp arət, mpətnsem ndü nepém.”

32 Yesu aghati bhə nə kponorəŋ. Píta asət yi nepak arem be, “Eta kɛrem awü ndak.”

33 Kɛ ndu Yesu áyibhírí mmæet aghə baghəkó bhi, aji Píta be, “Satan, fá mé bésí! Nkaysi ye chi ane nkəwəŋwan, abhíkí fu ntá Mandem!”

*Enyinj enɛ mmu ábhəŋó bəkɛ ke am-
bak nkoŋo Yesu*
(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

34 Yesu abhiñi ngémtáy bho ne bakoño bhi arem ntá yap be, “Mbák mmu áyan bébhak nkoño wa, abhōñ béghókōntik mmæt yi, ampōkō ekotákátí yi, ankoño me.

35 Yě agha ane áyan bepepe mmæt yi ānem nepém eni. Ke yě agha ane áká menem nepém eni ēti ya ne ēti Mbok Ndíndí, ābhōñ chōñ nō.

36 Ntiki nsáy mmu ábhōñ mbák abhōñ yěntiki enyih fá amik, ke aném nepém eni?

37 Ne mbák mmu áném nepém eni, ntiki enyih yí ákwáy besōt anchye be yi ampēt ambōñ nó?

38 Mbák mmu abhōñ ntíánwōp ēti ya ne ēti Eyōñ eya ndū mkpáká bho ané ápú kē mbō enyu Mandem áyan, mkpáká bho bebá, chōñ Mmē Mmu mfú ntá Mandem mbōñ ntíánwōp ēti yi mpok nchí twō ne keném Etaya ne bōángel bhi.”

9

1 Yesu arōk ambi beghati ngémtáy bōbhō be, “Nchí ghati bhe be, mbōk bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángō ndū Kefō Mandem kētōwō ne betāñ.”

Besí Yesu béyibhiri

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

2 Efúéré nókó manywōp atandat, Yesu asōt Píta, ne Jems ne Jōñ, akó amfay njiē ngo ne bhō. Bábhák aré bōbhō. Bápére yih, besí Yesu béyibhiri.

3 Nden eyi nkwo éré diere pépépép enyu ené yě mmu ápú kwáy besō nden yě chí ne babhé éndiere enyu yō.

4 Témchok, Moses ne Eláija, baremé kepinti Mandem abhen tesáy, bábhési mándeme nōkō kepi ne Yesu.

5 Píta abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Dǎ sénté bétém barat. Emōt ntá ye, échák ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.”

6 Píta arem nō mbōnyune abhíkí riñi nyaka enyih echák ene yi ábhōñ bērem ndū becháy bekeme bhō tontó.

7 Nerem ane Píta árémé enyu yō, nebhāñ nésep témté, nebho békúti bhō. Eyōñ éfú amem nebhāñ éndeme

nōkō be, “Né chí Mōwa. Nkōñ yí tontó. Ghók ká yi!”

8 Témte wu, bōPíta báyiñi, ke bákere ghó yě mmu, ebhiki fuet chi Yesu aywinti.

9 Ne ndū Yesu ne bōPíta básēp njiē, Yesu aghati bhō be, “Báké ghati yě mmu enyih ene bāghó fá, kpáte Mmu ane áfú ntá Mandem ampētsem ndū nepém.”

10 Bábhāre enyih ene Yesu aghati bhō anti, bóke ghati yě mmu enyih ene bāghō. Mámbebbe nōkō chi bati be, “Nepérésem ndū nepém chi yi?”

11 Bó bati arat bábhēp Yesu be, “Ndaká yí batōñ ebhé Moses bārēm be Eláija abhōñ bepetnsem fá amik ke Mpepe Mandem afyé bariēp be áto antwó?”

12 Yesu akeme bhō be, “Échí tetep be Eláija abhōñ beyambi antwó, anyure menyih menkem ambure, ke ná básinjí amem Ekáti Mandem bé Mmū ane áfú ntá Mandem abhōñ béghō esōñōri ne bé bábyak chōñ yi?”

13 Ke nchí ghati bhe be Eláija anāñ átwō ne bo bákú yi bebú mbō enyu bákōñó mbō enyu básinjí nyaka amem Ekáti Mandem ēti yi.”

Yesu abú mmó ane efōñó ebábū échyè esōñōri

(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43a)

14 Ené Yesu ne baghōkó bhi bati arat bápētsem, bátéméri bakoño bhi bāchák. Bāghó beyā bho ne batōñ ebhé Moses ndu bākēm epáití ne bhō.

15 Témte wu, beyā bo bho mankem bāghó nókó Yesu, bábhák maknkay tontó. Báre rōñ ntíēt ntíēt bekaka yi.

16 Abhēp bakoño bhi be, “Ntiki epáití nō bākēm ne bhō?”

17 Ke mmu amōt amem nkwo bōbhō akeme yi be, “Ntōñ, ntwō ne mōwa ntá ye. Efōñó ebábū epú ka yi andem kepi,

18 ne yěntiki ebhak ené efōñó yō ékém yi, égūep yi amik, befen mémfu nōkō yi anyu. Mpok yō, ande nyie amen ne anōkō. Nnik baghōkó bhe mmæt bé mámbók yō éndó yi, ke bábhíkí kway bekū nō.”

19 Yesu akeme bhò be, “Bě mkpaká bho ane ábhíkí bhòj neka ne me, bë bho báyìbhiri tetep ndù enyìj echak, chòj mpet ntat ne bhe ná? Chòj nképnti ne bhe ngaka fá?” Ke árem be, “Twó ká ne mówu fá ntá ya.”

20 Bāsòt mǎre bārók ntá Yesu ne yi. Efónó ebúbà yò eghò nòkò Yesu, témté wu, ényíkísi mówu gbogbògbok, akwén amik are biñiri, efen émfu nòkò yi anyu.

21 Yesu abhép chimò be, “Efónó ene énanj etat yi amuet ná?” Chi mówu akeme be, “Té kembó eki.”

22 Beyá ndòj efónó ebúbà yò ékù yi ankwén ango. Mpokófu ékù yi ankwén anyén ndu beway yi. Mbák ðkway bekù enyìj, ghò bhésé ntínso kwak bhésé.”

23 Yesu akeme be, “Wò bé mbák mǎkwáy bekù enyìj! Yǎntiki enyìj ékway bekò ntá mmu ane ánókò Mandem.”

24 Témté wu, chimò arem ne eyòj amfay be, “Nnókó ke neka ená nébhíkí tanj. Kwak me nnókó sayri.”

25 Yesu ághó nókó bé bo bātówò chi tontó tontó, ásáy efónó ebúbà yò be, “Wò efónó ené, efónó kebhók ne batú chóchók, ghók. Fú yi amuet, ne yě ewak, óké pere twó yi amuet!”

26 Yesu árem nòkò nò, efónó yò ébik, ényíkísi mówu gbogbògbok, éfú yi amuet. Aròp mbò ngú. Bo abhen báchi are barem be, “Ágú.”

27 Ke Yesu akém yi ndu awò, akwak yi afate.

28 Yesu ákú nòkò nò, achwe anywóp. Bakojo bhi bábhép yi ansem ansem be, “Ndaká yí sébhíkí kway bebok efónó ebúbà yò?”

29 Yesu akeme bhó be, “Ndiere ne nenikimuet ne netarénsay ke bákway bekù enyù efónó ebúbà ene émfu mmu amuet.” *

Yesu apet arem be chòj mángwáy yi (Mt 17.22-23; Lk 9.43b-45)

30 Yesu ne baghókó bhi bārò báre fuet atú Gálili mándòk nòkò. Akeyán mándíjì ebhak ene yi achi,

31 mbònyune, àtòj nyaka bakojo bhi angati nòkò bhò be, “Bákè chòj Mmù ane áfú ntá Mandem mámfye yi amó bǎ mmik mángwáy yi, ne éghaka nòkò manywòp arat ampètnsem ndù nepém.”

32 Ke bó kejmimem ndù enyìj ene yi árem ne báre chay bebher yi.

Nkojo Yesu ane áchá abhenefu (Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

33 Bágáká nókó Kapènaum, báchwe anywóp. Ené bachi aré, Yesu abhép bhò be, “Bákè mbà epátí ambí èti yi?”

34 Báchókó kpák, mbònyune bákè nyaka epátí ne bati ankòmbi ndu berijì mmù wap ane áchá báchák.

35 Yesu achòkò amik, abhijì bhò bati byo ne apay, abho beghati bhò be, “Mmù ywèka ane áyàj bebhak mǎngo, abhòj besòt mmuet yi mbò be apu yǎnyìj ne ambak mǎbetok ntá bo bachak mankem.”

36 Asòt mandú mmó ate néntí nap, apòkò ye yí amuet, arem ntá yap be,

37 “Yě agha ane ásòt mmó mbò ane sayri èti ya, àsòt chi me, ne yě agha ane ásòt me sayri, àsòt chi mmu ane átò me.”

Yě agha ane áká ne bhésé achi ne bhése (Lk 9.49-50)

38 Jǎn árem ntá yi be, “Ntòj, séghò mmu ane apu ndù nkwo ywese ndu ábòk befónó bebúbèbù ndù nnyén ena. Séghàti yi be, áképere kà nò mbònyune apú ndù nkwo ywese.”

39 Yesu akeme be, “Báké kanj mmu mbò awu mbònyune yě mmu apú ane ákù enyìjì maknkay ndù nnyén ena antij anjibhiri mmuet andem bebéptí menyìj èti ya.

40 Mmu ane apu nu ne bhese, achí ne bhese.

41 Dìjì ká be yě agha ane áchyé be nkóp manyier mǎnyú mbònyune báchí bakojo abhen Mpeme Mandem

* 9:29 Netarénsay: Mbòk besí basinj abhíkí bhòj “Netarénsay”.

afyé nyaka bariεp be ätò, apu nók bebhəŋ akap.”

Sət ka mpok bé mmu áké kə nti ankwən ndü bebá

(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² Yesu arem be, “Chəŋ émbep encha ntá mmu ane ákú mówa amət ane abhónó neka ne me ánkwən ndü bebá. Echi sayri ntá mmu wu, be mánsət ntáy negho mánsət emi yi, mamese amem manyu.

⁴³⁻⁴⁴ Mbák awə ywe ákú ənkwen ndü bebá, kpót wu fere! Echí sayri be ənchwe ndü nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne awə amət echa memese wə amem nepingo ane apu neme ne amə apay!

⁴⁵⁻⁴⁶ Mbák ekak eye étò wə ndü bebá, kpót yə féré. Echí sayri be ənchwe ndü nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne ekak émət echa bé mámése wə amem nepingo ne bekak bepay.

⁴⁷ Ne mbák nyésé ene nékú ənkwən ndü bebá, poŋóri nó gup. Echí sayri bé ənchwe ndü Kefə Mandem ne nyésé nemət echa be mámése wə amem nepingo ne amík apay.

⁴⁸ Amem nepingo enə, kényore eken kényie bho kúpú gú, ne ngó apu neme.

⁴⁹ Chəŋ mángoko yəntiki mmu ne ngó nkúbhé mbə enyu báfyè ngán ndü nenyié be néndí anyu.

⁵⁰ Ngán áchí erítí enyiŋ. Ke mbák ngán ábhíki pere bhəŋ manyiŋti mi, ná bákway beku wu ampət ambak erítí ngán? Bón ká ngán aməet, mənchəkə eyəŋ émət ne bati.”

10

Enyiŋ ene Yesu átónó ěti awáy nebhay

(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹ Yesu ne baghəkó bhi bárə ye Kapənaum bárók atú Judéya. Bákini Manyu Jódan. Ngémtay bho, bápət bäre rəŋ ntá yi. Are tón bə mbə enyü yi ákə nyaka mpoknkem.

² Mbək bönkwə Fárisi bátwó memə yi. Bábhép yi be, “Ebhé yeŋe éká be mmu ándó ngərə ywi ndü nebhay?”

³ Yesu akeme bhó be, “Moses aghati nyaka bhe be yi ěti awáy nebhay?”

⁴ Bákéme be, “Moses arem be mmu ákwáy berə ngərə ywi mbák achyé yi ekáti ené awáy nebhay?”

⁵ Yesu aghati bhə be, “Chí ěti netaŋánti eneka ke Moses áchyé nyaka bhe ebhé ene.

⁶ Sayri sayri, te nebhömik, ‘Mandem ághókó nyaka bo, ngərə ne mbakanem.’

⁷ ěti yə, ‘Mbakanem abhəŋ béré etayi ne máyi, ambat mməet ne ngərə ywi,

⁸ bó bati apay mándəp mbə mmü amət. Bó kepere bhak ye bati apay, ke mmü amət.’

⁹ Mmu áké fyə ye ákóre nenti bo abhen Mandem áchémti.”

¹⁰ Yesu ne baghəkó bhi bápéré nókó nsem anywəp, baghəkó bhi bápət babhep yi menyin ěti nkúbhé ndaka wu.

¹¹ Arem ntá yap be, “Yě agha ane áró ngərə ywi ndü nebhay, abháy achak, akwən berwəp, *

¹² ne ngərə ane áró nném abháy achak, akwən berwəp.”

Yesu áyét mǎmbə

(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹³ Bofú básót bəbhəp bárók ntá Yesu ne bhə be yi anyəŋə bhə amə anti anjet bhə. Baghəkó bhi bábho besáyi bhə.

¹⁴ Ke Yesu aghə nəkə nə, nti nébé yi amem, arem ntá yap be, “Dó ká mǎmbə mántwə ntá ya, báké chyət bhə mbi mbənyune bo abhen bachi mbə bhə ké Mandem abhak Mfə wap.”

¹⁵ “Nchí ghati bhe be, mbák mmu apú ne Mandem mbə enyü mmó ábhək ne etayi, apú kway bebhak ndü mpáy bho abhen Mandem achi Mfə wap wáwák.”

¹⁶ Yesu asət ye bhó amət amət, ne yentiki ane yi ásóre ambat aməet, anyəŋə yi awə anti, anjet yi.

Mmü nkáp

(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷ Ené Yesu áron nekə, mmüfú ajiət, arək, atep mánén besí bhi, abhép yi

* **10:11** Nə chi akwən nku nebhay ne ngərə ywi.

βε, “Ntəŋ, wə mmü ndíndí, chəŋ nkə yi ke mbəŋ nepém enén nebhíkí bhəŋ ngwənti?”

¹⁸ Yesu akeme yi be “Ndaká yí óbhíŋi me be mmü ndíndí? Yě mmü ndíndí apú. Mandem aywinti ke achi Ndíndí.

¹⁹ Ɔríní bebhé Mandem. Bérəm be, ‘Kéwáy mmu, Kékwen berwəp, Kéghép aghép, Kéte ntísie ákwáré, Kényie enyíŋí mmu ndü bapu, Chiě máye ne etaye kenókó.’”

²⁰ Mmu wu arem be, “Ntəŋ, nnán nchí bhəere bebhé ebhen menkem te kembó eka.”

²¹ Yesu ayíŋi yi ne beyă ekəŋ arem be, “Ɔrəp chi enyíŋ ímət ené óbhəŋə beka. Dók tí menyíŋ ebhe menkem chyě nkáp ntá bachébhébhə. Mbák ónká nə, chəŋ ómbəŋ kefə menyíŋ am-fay. Ɔntwó ye ɔnkoŋə me.”

²² Aghoko nəkə nə, apəp, arəbhe rəŋrəŋ ne basémé anti mbənyune abhəŋ nyaka beyă menyíŋ

²³ Yesu ayibhiri mməet arem ntá baghəkó bhi be, “Ɔbe mməet tontó be múnkáp anka Mandem ambak Mfə ywi!”

²⁴ Baghəkó bhi bəghókó nókó nə, mməet agú bhə. Ke Yesu apət arem ntá yap be, “Bəbha, ébe mməet tontó be mmu anka Mandem ambak Mfə ywi!”

²⁵ Ɔchí wikirik be mpəŋə baso ámfuét ndü mbok mbíábhan écha múnkáp beka Mandem ambak Mfə ywi.”

²⁶ Bəghókó nókó nə, mməet agú bhə tontó, bəbhép yi be, “Agha ákwáy ye bebhəŋ nepém enén nebhíkí bhəŋ ngwənti?”

²⁷ Yesu ayíŋi bhə dīi arem be, “Ntá nkwanəŋ, mbi apú, ke yěnyíŋ épú cha Mandem.”

²⁸ Píta asá eyəŋ arem be, “Ná ne bhesé? Séró yěntíkí enyíŋ sékəŋə wə!”

²⁹ Yesu aghati bhó be, “Tetětəp, mmü ane áró yě chí eket eyi, yě chí bəmayi abhen babhakanem yě chí abhen baghərə, yě chí máyi ne etayi, yě chí bəbhi, ne yě chí bakí yi ɛti ya ne ɛti Mbok Ndíndí,

³⁰ chəŋ Mandem anchye yi beyă

menyíŋ fá amik, ne chəŋ ampət ambónə beket, bənnə abhen babhakanem ne abhen baghərə, ne mánó, ne bə, ne baki, ndəŋ besa betay. Chəŋ bo mánchye yi beyă nenyok, ke ndü mmik nkə Mandem anchye yi nepém enén nebhíkí bhəŋ ngwənti.

³¹ Ke chəŋ beyă bo abhen bachi ambi néne, mándəp ansem, ne abhen bachi ansem, mándəp ambi.”

Yesu arem ndəŋ ane ajwi ɛrát be chəŋ mángwáy yi

(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³² Yesu ne baghəkó bhi báfa báre ko berəŋ Yerúsalem, yi ambi, bó ansem. Mməet agú baghəkó bhi ne becháy békem bo abhen bəkəŋə bhə. Apət asət baghəkó bhi bati byo ne apay nepak abho beghati bhə menyíŋ ebhen bebhəŋə befakari ntá yi be,

³³ “Ghók ká, sérəŋ nə chi Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chəŋ mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mánsət yi mamfyə amə bəbati bachiákap Mandem ne ntá batəŋ ebhé Moses, mándem be mángwáy yi, mámfye yi amó bo abhen bápú bo Israel.

³⁴ Chəŋ mánjəkə yi, mámpati batíe yi aməet, mánden yi ne ékpá ne mángwáy yi. Ke éghaka nəkə manywəp arət, ampətnsem ndü nepém.”

Yesu yi be münti abhəŋ bebhak mübetok

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems ne Jəŋ, bə Sebədi bárók ntá Yesu bárem be, “Ntəŋ, séyən be ónkə yěntíkí enyíŋ ene sənikməet be ónkə ntá yeɛ.”

³⁶ Yesu abhép bhə be, “Bəyan nkə be yi?”

³⁷ Bákéme yi be, “Kə enyu ené beɛ séchəkə ne wə, amət ebhé awónem, achák ebhé awóghə mpok óbhak ndü enəkó kefə eyə ne kenókó.”

³⁸ Ke Yesu arem ntá yap be, “Bəbhíkí ríŋi enyíŋ ene bəyən nkə ntá yeka. Bəkwáy beka menyú nkóp esəŋəri ane mbónə ményú? Chəŋ mánkwáy beká bégu enyu nəwú enen mbónə begu?”

39 Bákéme yi be, “Sékwày beka nò.” Yesu arem ntá yap be, “Tetep chəŋ mánka enyū esəŋəri ene mǝghə ne mǎngu enyū nɛwú enen mǝgù,

40 ke mbíkí bhəŋ betəŋ beyap bo abhen bábhəŋə bechəkə ebhé awónem eya ne abhen bábhəŋə bechəkə ebhé awəghə. Mandem ke áchye bebhak ebhə ntá bo abhen bábhəŋə bebhak are.”

41 Baghək Yesu báchák bati byo bǎghókó nókó enyīŋ ene Jems ne Jón bǎrémé, bábhó bebenti ne bhə.

42 Yesu abhiŋi bó mankem arem be, “Bǎriŋi be, ntá bǝ mmik, bo abhen básot be báchí bafə, bábhəŋ beyǎ betəŋ amfay bǝbhap, ne bǝbati básət beyǎ betəŋ beka bǝbhap mangok bhə.

43 Ke ébhíkí bhəŋ bebhak enyu yə ndū nkɔə yweka. Mmu ane áyàn bebhak mǎngo yweka, abhəŋ bebhak mübetok yweka,

44 ne yǝntiki mmu yweka ane áyàn bebhak mmü mbi abhəŋ bebhak nsem yweka, abhəŋ bebhak nsem ntá abhenefu mankem.

45 Yǝ chi Me Mmu mfú ntá Mandem, mbíkí twə be bo mántók me. Ntwə chi bebhak mübetok ne bechye nepém ene ndu beku beyǎ bhó mféré bhə ndū kesemé bebá.”

Yesu abú Batímaəs, nnémámík etək Jeriko

(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

46 Yesu ne baghəkó bhi báchwəp Jeriko. Ené bó bǎró Jeriko bérəŋ, ngémtay bho bare koŋə bhó ansem. Nnémámík amət ane aka nnyén be Batímaəs, mmó Timáyəs, abhak nepaká mbi chókó.

47 Aghókó nókó bé Yesu ane Násáret ke áfuèt, abho bebik be, “Yesu! Mmǝ Mfə Debhít! Ghó me ntínso!”

48 Beyǎ bo bǎre sayti yi be ánychókó kpák. Ke akpik are bik ne eyəŋ amfay be, “Mmǝ Mfə Debhít, ghó me ntínso!”

49 Yesu ághókó nəkə nə, ate arem be, “Biŋí ká yi antwó.” Bǎrək babhiŋi yi bárem be, “Faté twó, óké chay, ábhīŋi wə.”

50 Nnémámík wu ayók nde yi amese awu, afate, báyá yi arək ntá Yesu.

51 Yesu abhép yi be, “Ŋyán me nká wə yi?” Nnémámík wu akeme Yesu be, “Acha, nchí yan be mpet ngó mban.”

52 Yesu arem ye ntá yi be, “Guré, neka ene néka ətaŋ.” Témte wu, abho beghə mban, ne abho békóŋə Yesu.

11

Yesu achwe Yerúsalem mbə Mmu ane ábhəŋə betəŋ menkem

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Yesu ne baghəkó bhi bákó baghaka ndū bǝbetək Betfáge ne Bétani ndū Njie Menok Olif, kekɔə Yerúsalem. Ató baghəkó bhi bati apay ambi.

2 Aghati bhə be, “Dók ká ndū mótk ane achi afə ambi. Nəchwe ane bǎchwe aré, chəŋ mǎngə mómpəŋə batu sesét, ane yǝ mmu abhikire kə ne yó. Kanarí ká, twó ne yó.

3 Mbák mmú ámbép bhe ntí ane bǎkəŋari yó, ghatí ká yí be, ‘Acha ke áyàn yə, ne chəŋ antó mántwə mánkeme yó témté.’ ”

4 Báfa bǎrək, bǎghə mómpəŋə batu wu sesét neŋi eket, nékú mbi. Bábho békəŋari yə.

5 Ené bǎkəŋari mómpəŋə batu wu, bo abhen báchí are téé bǎbhép bhə be, “Ndaká yí bǎkəŋari mómpəŋə batu wu?”

6 Baghək Yesu bǎgháti bhə enyīŋ ene Yesu arémé mpok yi átó bhə. Bǎró ye bə mándək ne mómpəŋə batu.

7 Básot yə bǎrək ntá Yesu. Básot nden mfáməet yap básəbheri mómpəŋə batu wu, Yesu achəkə amfay.

8 Bo abhen bachi aré, bǎfére nden mfáməet eyap baghay ambi. Báchák bǎré kpət béwuókéndé mángay nəkə ndū mbi ane yí áfuèt are. Báchák bǎré kpəti kefébhé eken kébhəŋə beyé mángay nəkə ambi.

9 Ndu bǎrəŋ, bo abhen bǎchi ambi ne abhen bǎchi ansem bǎre bik mándeme nəkə be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjét mmu ane átwə ndū nnyén Acha!

10 Mandem ánjét kefə etayese Debhít eken kétwə! Sémbítí Mandem mfay!”

11 Nəchwe yí áchwé Yerúsalem, arək amem ekerákap Mandem, abyoyəntiki enyiyi. Aghó nókó bé mpok áfuet, asət baghəkó bhi bati byo ne ápay bārək ndu mótək Bétani.

Yesu akə enək ene babhiyi bé Fig ekuri
(Mt 21.18-19)

12 Néyi nəkó, ené Yesu ne baghəkó bhi bārə Bétani bápətnsem, nsay akém Yesu.

13 Aghó enək fig nekó nesie ne beyé aré gebheee, arək beyiyi mbák ákway béghə yě sepeménək are. Aghaka nəkó aré, ake ghó yěnyiyi ebhiki fuet chi beyé, mbənyune mpok menək fig ményu kepem abhiki re ghaka nyaka.

14 Yesu arem ntá enək eyə be, “Bebho echəy, əpú pəre nyu kepem.” Baghək abhi bāghok enyiyi ene yi árémé.

Yesu achwe amem ekerákap Mandem abók bakšie
(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Baghaka nəkó Yerúsalem, Yesu arək achwe amem ekerákap Mandem. Abók bakšie ne bo abhen bákú menyiyi. Atakati béfémé bo abhen bákó esie bakáp bewupsi. Atakati nkwó menək bo abhen bāti bebhóyó,

16 ne akəka bé yě mmu ámpókó enyiyi ámfuet amem ekerákap Mandem ndu áyən mbi mbiy.

17 Are tón yə bho andeme nəkó be, “Pú basiy Mandem arem be, ‘Eket eya ébhəy bebhak chi ekeré nenikimueti ntá bo betəkó mmik menkem’, ke bəyibhíri yó érəp chi eket ené baghép bābhése are!”

18 Bəbati bachiákap Mandem, ne batəy ebhé Moses bāghok nəkó nə, bāre yán mbi beway yi bhésé bhésé mbənyune bāchəy nyaka ngəmtay bo abhen bāchi are, ne ntí bé bəbhə bachi nyaka maknkay tontó ndü menyiyi ebhen Yesu átəy.

19 Egháka nəkó beku, Yesu ne baghəkó bhi bāró etək egho báfú.

Enyiyi ene enək Fig ene ekuri étəy bhese
(Mt 21.20-22)

20 Bəti, ene Yesu ne baghəkó bhi báfuet bəpətnsem, bāghə enək fig ené Yesu areme bé epu pəre kwáy ményu kepem, ndu énəy égu te ne bakan.

21 Píta atik nəkó enyiyi ené Yesu árémé ntá enək fig eyə, arem be, “Acha, yiyi! Enək ené órémé be epu kwáy ményu kepem égu.”

22 Yesu akeme bhó be, “Bón ká nekə ne Mandem.

23 Nchí ghati bhe be, yě agha ane ághəti njie be, ‘Fə fá dók kwén awu amem manyu,’ ne yí ke makati ndü nti eni ke anoko be Mandem ákə nə ntá yi, Mandem ákə yə ntá yi mbənyune abhíkí makati be Mandem ákə enyiyi ene yi areme emfakari.

24 Nchí ghati ye bhe be yəntiki enyiyi ené mánikmuet be Mandem anchye bhe, nokó ká be mánəy bābhəy yó ne chəy māmbo yə tetep.

25-26 Yəntiki mpok ane mmü yweka ánikmuet, ámfónóri yəntiki mmu ane ákú yi bebú. Mbák bākə nə, chəy Etayeka Mmu achi amfay ámfónori be nkwó.”

Bābhəp Yesu ebhak ene betəy ebhi bəfú

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

27 Yesu ne baghəkó bhi bápətnsem Yerúsalem. Ené Yesu ákə amem ekerákap Mandem, bəbati bachiákap Mandem ne batəy ebhé Moses ne bəbati etək bārók,

28 bābhəp yi be, “Ntiki betəy óbhóyó beku menyiyi ebhen ne ókə? Agha áchyé wə betəy ebhə?”

29 Yesu akeme bhə be, “Me nkwó mbəy enyiyi bebhep be. Mbák mánkémé me yə, chəy me nkwə ngati bhe mmu ane áchyé me betəy beku menyiyi ebhen məkə.”

30 Ghatí ká me, “Agha áchyé nyaka Jón Njwiti betəy bejwiti bho? Mandem ke chí bə mmik?”

31 Bāre kem epáiti ne bati be, “Chəy séndem be yi? Mbák séndem be betəy ebhen Jón bəfú nyaka ntá Mandem, ábhəp bhese be, ‘Ke ndaká yí bābhíkí noko eyəy eyi?’

³² Ke chəŋ sëndem be yi? Sëndem be, 'Béfũ nyaka ntá nkwa?' Bápú kway nyaka berem enyu eyə ndu bächəy ngémtáy bo abhen bächí aré mbənyunε bó mankem mánoko nyaka sayri be Jñn achi ndemekεpĩnti Mandem."

³³ Ekə bákéme yi be, "Sébhíki rĩŋi." Yesu aghati bhə be, "Me nkwo mpú ghati ye bhe mmu anε áchyé mé betan bekə menyĩŋ ebhen né mǝkù."

12

Nekäy bakä betik ne mbəŋónki
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ Yesu abho bétεm bó nekay néchák be, "Mmũfú achí nyaka. Atí nki apĩ menək vain aré. Atep ebhá ene εghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhuεt anε báyat kepem vain, be nnok ywi ámfu, mánsət, máná mmem. Ate mókerémfay amem nki wu bé ámbák nebhuεt anε mmu áchəkə ndũ bėbhábhəri nki. Afyé ye bo aré be mánkə betik mánkəre nsáy ne yi. Arə, arək nekə etək echak.

² Mpok bekək kepeménək ákwáy nókó, mbəŋónki ató nkəbetik ywi be ándók ánsót aywi ákóré mbwət.

³ Ke bǝ betik bhə kechye. Bákém yi bádén, báfén apεtnsem amó apay.

⁴ Mbəŋónki ató mmǝ-betik achak. Bákém awu nkwo bádén báfyé yi befuεt anti ne bächye yi ntíanwóp.

⁵ Ató anefu anε akú batí arat. Yí wu, bákém bawáy. Arək ambi bétó bakú betik abhenefu. Bákə enyumət ne bhó. Bádεn mbək, bawáy abhenefu.

⁶ Erəp chi njaŋa-mǝ ywi anε yi are kəŋ. Ndũ ngwenti, mbəŋónki arem ne mmuεt yi be, 'Chəŋ ntó mbəŋ mowa. Yǝ yí, bábhəŋ béchyε yi kenókó.' Afere ye móywi ató.

⁷ Ke bǝ betik bhə bágħə nəkə yi, bábho berem ne bati be, 'Yĩŋí mbəŋ móywi né, ne yí ke ábhónó menyie nεwú etayi. Twó ká sénkem yi sengway bé etayi ánán angú menyĩŋ ebhi méndəp chi ebhesε.'

⁸ Móywi wu áchwé nəkə amem nki, bákém bawáy báfémeri ansem ebhá.

⁹ Bákaysi be chəŋ mbəŋónki wu ankə yi ntá bo bhə? Chəŋ antwó angwáy bhə anchye nki wu ntá bo bachak.

¹⁰ Bábhiki re pay enyĩŋ ené basinĩ ndũ Ekáti Mandem bé: 'Nkúbhé ntay enen batėket bágwėbhé

bé nébhíki ri,

nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay áchák ankem?

¹¹ Chi Mandem Acha ke akə émbak nə, ne chí eremé enyĩŋ ntá yesé.' "

¹² Yesu átém nókó nekay enen, bárĩŋi be atém nekay enə chi ěti yap. Báre yaŋ bekem yi, ke ndu bächəy beyə bo abhen bächí are, báró yi bárók.

Bábhép Yesu ěti nkábhénti ndu
báyəŋ yi ánkwén anyu
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ Bátó mbək bǝnkwo Fárisi ne mbək bo Israel abhen báté ansem Hérəd ntá Yesu ndu bebher yĩ menyĩŋ mbə ntá ndu bekə yi ankwen anyu.

¹⁴ Bárəŋ nəkə ntá Yesu bárem be, "Ntəŋ, sériŋi be əchí mmu tetep, ne əpú təŋ kəriŋámík. Sériŋí bé əpú yĩŋi mmu ndũ besí óncháy yi, ke őtəŋ tetep ěti menyĩŋ ebhen Mandem áyəŋ bo mánkə. Ghatí bhese, ebhé yese éka be sėnchíε nkábhénti ntá Mfə Rom ke ébhíki ka?"

¹⁵ Yesu ariŋi bapu amap, abhép bhə be, "Ndaká yí mǝmò me? Təŋ ká me ebhókó nkáp."

¹⁶ Bátwó yi ne ebhəkə nkáp. Abhép bhə be, "Ntí ághá né aré? Ne nnyén chi enen ághá?" Bákéme yi be, "Chí ntí Sísa, Mfə Rom. Ne nnyén, chi eni."

¹⁷ Yesu arem ntá yap be, "Chíé yé ka Mfə Rom yěntiki enyĩŋ ene echí eyi, mǝnchye Mandem yěntiki enyĩŋ ene echí ene Mandem." Bágħókó nókó enyĩŋ ene Yesu areme, bápóp!

Enyĩŋ ene bábhėbhé Yesu ěti
nepérėnsem ndũ nepém
(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ Mbək bǝnkwo Sádusi bárók ntá Yesu babher yĩ ěti nepérėnsem ndũ nepém. Bǝnkwo Sádusi bábhíki noko nyaka be chəŋ bawú mámpεtnsem ndũ nepém. Babher yi be,

19 “Ntəŋ, Moses asiŋ ndü ebhé eyese be mbák mmu ángú ándó ngərə kebhorn yě mmó, mómayi abhorn besat ngərə wu bé ámbé bə ne yi ndü nnyén manə ane ágú.

20 Bǒ chi amət bati tándramət báchi nyaka. Ane mbi abháy ngərə, agú kebhorn yě mmó.

21 Ane akòŋo asat kénkwésé wu ndü nebhay. Yí nkwə agú kerə mmə. Efákári enyumót ne ane ajwi bati arat.

22 Enyu yə enyu yə kpát mankem bati tándramət bágú kerə yě mə amət. Ndü ngwenti, ngərə wu nkwə agú.

23 Ndu echi nə, mpok Mandem ákə bawú mámpétnsem ndü nepém, ngərə wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándramət, yěntiki mmü wap abháy nyaka yi.”

24 Yesu akeme bhə be, “Bekwéné béchi ne bhe mbənyune bábhíki riŋi yě chi Eyəŋ Mandem ne yě chi betəŋ Mandem.

25 Mpok Mandem ákú bawú mámpétnsem ndü nepém, bo bábhak mbə bəángel awu amfay. Bápú pere bháy nebhay.

26 Ne beyiŋi neperénssem ndü nepém, bábhíki re pay amem ekáti Moses ɛti mónək ane ágò ebhi ndu ádu nyaka kesəŋə? Bábhíki pay ndu Mandem ághátí Moses be, ‘Me nchi Mandem Abraham, Mandem Aisek ne Mandem Jekóp?’

27 Ndem nə mbənyune yěndu Abraham ne Aisek ne Jekóp bárə mmiki ne, báchi nepém, ne Mandem achi ne bhə. Mandem achi Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Bě bo Sádusi báchi ndü bekwéné tontó!”

*Ebhé Mandem ené échá ebhénéfú
(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)*

28 Ntəŋ ebhé Moses amət achi nyaka are. Aghók ndu Yesu áreme ne bǒ nkwə Sádusi. Ne ághókó nəkə ndu Yesu ákéme bebhep ebhap ne beyə kebon abhép yi be, “Ebhé Mandem ené échá bechak menkem chi ené?”

29 Yesu akeme yi be, “Ebhé ené échá béchák menkem chi ené érəm be, ‘Bo

Israel, ghók ká. Mandem Acha ane ábhónó bhesé mankem achi amət.’

30 ‘Ne əbhəŋ bekəŋ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efónó eye enkem, ne nkaysi ye nkem, ne betəŋ ebhe menkem.’

31 Ené éjwí bepay échi mbə eyə ne érəm be, ‘Kón nti nkwə mbə enyu ókónó mmuet eye.’ Ebhé ene écha ebhen bepay epu.”

32 Ntəŋ ebhé arem ntá Yesu be, “Ntəŋ ərem sáyri! Echi tetep mbənyu órémé bé Mandem Acha achi amət, achák apú.

33 Ne bekəŋ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne nkaysi ye nkem, ne betəŋ ebhe menkem, ne bé nkəŋ nti nkwə mbə enyu ókónó mmuet eye ari acha. Besí Mandem, bebhep bebhe ebhen bepay achá akabhé nya besəŋ ankem ne akap achak ane bo báchyé ntá yi”

34 Yesu aghə nəkə be ntəŋ ebhé Mandem ane akeme yi sayri ne kebon, arem ntá yi be, “Érəp wə chí mandú bérə Mandem ambak ne wə mbənyu Mfə ábhək ne mmu ane áchi anten eyi.” Bebhe mpok eyə, yě mmu kepere mə bebhep yi yěnyiy.

*Mpeme Mandem afyé nyaka bariep
be áto
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

35 Ené Yesu átəŋ bo Eyəŋ Mandem amem ekerákap abhép bó be, “Ná batəŋ ebhé Mandem bárəm be Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto chi ebhárémə Mfə Debhít?

36 Efónó Bedyere akə nyaka mbəŋ Mfə Debhít arem be Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be, ‘Chókó fá ebhé awónem eya ndü enókó kenókó, krate nkə bǒmpap abhe mámbak mbə enək ene ónyàŋa bekak aré.’

37 Séghə fá be mbəŋ Debhít ábhəŋi nyaka Mpemé be Acha. Ná Achə-re áyibhiri ambak ebhárémə ywi?” Beyə bo babhəŋ manák béghok menyiy ebhen Yesu átəŋ.

*Yesu aghati bakoŋo bhi be mánsət
mpok ne bǒ bapu
(Mt 23.1-36; Lk 20.45-47)*

38 Ενέ Yesu átɔn arem be, “Sɔt ka mpok ne batɔn ebhé Moses. Bákɔn béghap, mánkó mansɛp ne bewubhe wubhé ndɛn amɛt nefisie be bo mánkaka nɔkɔ bhɔ ne kenókó.

39 Bákɔn nkwó bechɔkɔ ndũ bebhaká kenókó amem bekeré nenikímɛt ne ndũ bepa.

40 Ne bó bhere ke mányɛ menyin mánkwésé ne yě chi beket ebhap ndũ mangwɔ, mánkɔ nɔkɔ beróri nenikímɛt bapu besí bho. Chɔn ntémsi yap anjá ancha!”

*Akap ane kénkwésé ngɔré
(Lk 21.1-4)*

41 Yesu achi nyaka kékɔwɔt ekabhé nkáp amem ekerákap Mandɛm anjinɔ nɔkɔ ndu bo báfyè bakáp amem. Aghó ndũ beyá bɔ nkáp bátwɔ, yěntiki mmu wap amfyɛ nɔkɔ beyá nkáp amem.

42 Étáré nókó, aghó ndu kénkwésé-ngɔre ane eyi épú átwɔ, afyé bɔbebhókó nkáp bapay abhen bapu yěnyin.

43 Yesu abhinɔ bakonɔ bhi arem be, “Nchí ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ané yěntiki mmu.

44 Ndũ beyá bakáp kě yěntiki mmu wap áféré mandú achyɛ mbɔ akap, ke nchébhe ngɔré ne achyé yěntiki enyɔn ene yi ábhónɔ.”

13

Yesu arem bé chɔn mánychɔti ekerákap

(Mt 24.1-2; Lk 21.5-6)

1 Nefú Yesu áfú amem ekerákap Mandɛm, nkonɔ ywi amɔt arem ntá yi be, “Ntɔn, yinɔ. Báte ekerákap Mandɛm ene-o! Batáy ané básóré báté yó ári ácha!”

2 Yesu akeme yi be, “Ɔghɔ berem beket ebhen? Mpok átwɔ ane ekerákap ene éron amik enkem yěnyin kerɔp téé.”

Chɔn bo mánychyɛ nɔkɔ bakonɔ Yesu beyá esɔnɔri

(Mt 24.3-14; Lk 21.7-19)

3 Étáré nókó, ené Yesu achi chókó ebhé Njie Menok Olif ene éyɔnɔ ekerákap Mandɛm, Píta ne Jems ne Jɔn ne Andru bárók ntá yi ansem ansem.

4 Bábhep yi be, “Eta, ghati bhese, chɔn émfakari nɔ ntiki mpok, ne ntiki erɔn ébhónɔ beka bo mándinɔ be mpok ane ótwɔ arɔp kékɔwɔt.”

5 Yesu abho béghati bhɔ be, “Sɔt ka mpok bé yě mmu áké rwó bhe!

6 Beyá bo bátwɔ chɔn mánsɔt nnyén ena mánten ambi, yěntiki mmu wap andɛm nɔkɔ be, ‘Me ke nchí Mɛpeme ane Mandɛm afyé nyaka bariɛp be átó!’ Ne mándwɔ beyá bho be mánjibhiri bati yap.

7 Ne mpok bághókó nsónɔ-nenu báké chay. Menyũ menyin ebhɔ bébhɔn befakari, ke eyɔ epu tɔn be ngwenti mmik aghaka.

8 Chɔn betɔk ménu ne betɔk béchák, bafɔ etɔk mánu ne batɔ bafɔ etɔk ne chɔn mmik anyikisi ndũ beyá bebhak, nsay ankwén etɔk. Ke menyin ebhen menkem bechi chi mbɔ nebhɔnet enen bebe ntá ngɔré ane ándɔnɔ.

9 “Ke sɔt ka mpok! Chɔn mánkem be mánychyɛ ntá bɔbati etɔk bó mántan be. Chɔn mángwapti bhe amem bekeré nenikímɛt. Chɔn mánte besí bɔgóbhanɔ ne bafɔ éti ya be mángátí bhɔ Mbok Ndíndí éti ya.

10 Mbok Ndíndí abhɔn bégháka betókó mmik menkem ke ngwenti antwɔ.

11 Yěntiki mpok ane bákémé bhe ndu betan be, báké seme ambi ambi be, ‘Chɔn séndɛm be yi?’ Mpok ánkway, dem ka yěntiki enyɔn ené éfú be anyu mbɔnyune Éfónɔ Bedyere ke ághàti chɔn be enyɔn ené bábhónɔ berem.

12 Chɔn manó anchyɛ nti manɔ ntá bɔbati be mángwáy. Chɔn mbɔk bachi mánkɔ enyumɔt ne bɔbhap. Chɔn mbɔk bɔ mánte nenu ne bachi ne manɔ bhap, mánkɔ be mángwáy bhɔ.

13 Chɔn menyũ bo menkem mámpap bhe éti báchí bakonɔ bha. Ke mmu ane áté kákátí te ndũ ngwenti, Mandɛm ápeme yi.”

Erɛm esɔnɔri ene ebhɔnɔ bétwɔ Yerúsalem

(Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)

14 Yesu apɛt arem be, “Chɔn mángɔ ‘Erɛm enyɔn ene Mandɛm ápábhé’

téé ndü nebhæet ane ébhíki bhøn bebhak. Mpok yə, bo abhen bachi atú Judéya mámbúé mámbésé amfäy njie. [Yëntiki mmu ane ápáy ekáti-ne ámbaré antí, anjwimem.]

15 Mpok yə, mbák éfákári bé mmu ákə betik amfay eket eyi, áké səñori mmæet besep kpik be andək amfere menyin anywóp ke ambæe.

16 Ne mmu ane achi ebhi ákə betik, áké rón kpik anywóp ndu bebwəp nde yi.

17 Ne chøn émbép encha ntá baghərə ne menie ne abhén bábhak ne bə amə mpok yə!

18 Nik nókó ká mmæet be barak ane áké fakari ne eso ndu ébè mmæet bébæe mpok yə.

19 Báké rə menikmæet, mbənyune səñori ené bo bábhøn mpok yə chi enyü səñori ene bábhíki re ghə wáwák tē mmik ábhó. Ne mpok yə ánán amfúét, enyü səñori yə epu pere bhák wáwák.

20 Ne mbə Acha abhíki kpət manywəp yə be ake ya, mbə yē nkwanwan amət apu rəp nepém. Ke Mandem akpət mpok səñori yə mbiñ ěti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

21 Mpok yə, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpeme ane Mandem átó fá’, yē chi be, ‘Ghó yi awu!’ Báké noko be echi tetep.

22 Báké noko bé échí tetep mbənyune chøn bə betábhá mantwə, yëntiki mmu wap andem nəkə be yi ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átò. Chøn baremé kepinti nsé nkwo mántwə. Ne yëntiki mmu wap átwə, ankə nəkə menyiní maknkay ndu berwə bho. Ne mándwó yē chí bə abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi, mbák bábhøn mbi bekə nə.

23 Sət ye ka mpok! Nnán ngati nə bhe menyin ebhen ambi ambi.

Menyinj ebhen bébhónjə bífakari mpok Křisto átwə
(Mt 24.29-31; Lk 21.25-28)

24 “Mbák manywəp ane beyá səñori yə ámay, mmok ánem témté, ntañ keperə ghə,

25 mambe ámfu amfay ánkweni, ne betañ mfáy ményikisi.

26 Ne chøn Mmü ane áfú ntá Mandem ambesi ande twó amem nebhán ne beyá betañ ne kenókó.

27 Mpok yə, chøn ntó bəángel abha, mándək ndü mmik nkem, bebho ndü ébhókó mmik émət beghaka ndu echak, mánsət bo abhen Mandem áyábhé mánhem nebhæet amət.

Enyinj ene nekəy enəkə Fig nétøn bhese
(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

28 “Ghók ká enyinj ene enəkárem ene bábhini bé, fig étøn bhese. Enán émbó betem betó, bəriñi bé eso érəp chi kékwót.

29 Echí enyumət ne netwó wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánán mǎngə ndü menyin ebhen ne ngátí bhe bífakari, diñí ká be mpok netwə wa arəp kekwt.

30 Nchí ghati bhe tetep be menyin ebhen menkem bébhøn befakari, ke mkpáká bho abhen echøn amfæet.

31 Chøn mfay amfæet, mmik amfúét, ke Eyəñ eya épú fæet.

Yē mmu abhíki riñi nywəp ne mbəñ mpok eyə
(Mt 24.36-44)

32 “Yē mmu abhíki riñi nywəp ne mbəñ mpok ane menyin ebhen bífakari chøn. Bəángel Mandem bábhiki riñi, yē me Mmu mfú ntá Mandem mbíki riñi. Eta Mandem aywinti ke áriñi.

33 Sət yeka mpok, mambak pē mbənyune yē mmu abhíki riñi mbəñ nywəp enə.

34 Echí enyumət mbə mmü ane árøn nekə, ke ápéré rə eket eyi, arə yëntiki enyinj amə bə betik abhi, achye yëntiki mmu wap ayi ntí betik. Aghati ye mbabheri nyúbha bé ámbák pē.

35 Bák yé ka pē! Bábhíki riñi mbəñ mpok ane chi eket ápètnsem. Ke chí beku-a, ke ne nénti beti-a, ke

manémnkək-a, ke chi neyinywəp-a, yē mmu abhíkí riñi.

³⁶ Ebhíkí ri be yi ántwó témchok antemeri bhe ndü bābhəre keñə.

³⁷ Mbə enyu ngāti né bhe, ke nchí ghati bo mankem fá amík: Bák ká pě.”

14

Böbati etək bāté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Erəp manywəp apay ndu ményie Epə Nekini ndu bétik nefere Mandem áféré bo Israel ndü kesem amem etək Ijip, ne Epə Bret ane ábhíkí bhəñ yis. Bo bati bachiäkap Mandem ne batəñ ebhé Moses báre yañ mbi bekem Yesu bhésé bhésé mangway.

² Báre rem be, “Séké kem yi mpok epa mbənyune bo bákway béchye esəñəri.”

Ngərə amət atemti bawere eriep anti Yesu

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Yesu abhak etək Bétani, amem eket Símun ane ánəñ amé nyaka ebhanákwa. Ené yi ányie nenyíe aré, ngərə amət atwó ne esáyri ékpmé bawerérip amen áyá nkáp. * Móngərə wu asiép emi ékpmé bawet eyə, apíkiri mə anti Yesu.

⁴ Ekə mbək bo abhen bachi are chəkə bábenti tontó, mándeme nəkə ne bati be, “Móngərə ne áchəñti bawerérip amen ndaká yí?”

⁵ Bákway mbə bėti mə anchye nkáp ané áyá échá nkáp ane nkəbetik ányie ndü mmie, mánsət nkáp wu mánychye ntá bachébhé bho.” Böbhə bábho beji móngərə wu.

⁶ Ke Yesu arem be, “Də ká yi. Ndaká yí bəsəñəri yi? Akə me eríti enyih.

⁷ Bachébhébhə báchí ne bhe mpoknkem. Yəntiki mpok ane mmu ákəñó, ánkwák bhə. Ke mpú bhak chəñ ne bhe mpoknkem.

⁸ Akə enyih ené yi ábhəñó mbi bekə ntá ya. Awátí me ne bawerérip ke mpok bébhéme me ankwáy.

⁹ Diñí ká tetep be yəntiki ebhak ené bəghəti Mbok Ndíndí ndü mmik nkem, chəñ bo mándem éti enyih ené móngərə ane áká.” Ne ndü bo bərəm éti enyih ené yi áká, chəñ mántík nəkə yi.

Júdas aka beti Yesu

(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ Júdas Iskariət achi nyaka mmü amət ndü nkəwə bəghək Yesu bati byo ne apay. Afuét arək ntá böbati bachiäkap ndu beti Yesu ntá yap.

¹¹ Aghátí nókó bhó nkaysi yi, bábhəñ mañák. Báfyé bariep béchye yin káp. Júdas abho beyəñ ye mbi ndu beti Yesu ntá yap.

Yesu anyie nenyie Epə Nekini ne bəghəkó bhi

(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14, 21-23; Jn 13.21-30)

¹² Ndü nywəbhé mbi enen Epə Bret ane kebəñ yis, nə chi nywəp enen beyəw mónkwəmen ndu bekə nenyíe Epə Nekini, bəghək Yesu bábhep yi be, “Jyañ séndók sénkə nenyíe Epə Nekini ntá ye fá?”

¹³ Ató bəghəkó bhi bati apay ne eyəñ be, “Dók ká afə ndü etək egho. Aré, chəñ mǎngó mmu ane ápókó ejə manyiep. Konó ká yi.

¹⁴ Chwe ká ndü eket ené yi áchwe mǎngati mbəñóket be, “Etayesé ato bhesé sémbep wə be, ekeré manko ené yi ábhəñó ményie Epə Nekini ne bəghəkó bhi aré échí fá?”

¹⁵ Chəñ antəñ ye be móket ane áchíkí amfay, ndü ekerémfáy. Yəntiki enyih ene séyəñ échí amem. Tonjí ká yəntiki enyih aré ntá yesə.”

¹⁶ Bəghək Yesu bhə bati apay bərək etək egho eyə. Bəghə yəntiki enyih mbənyu Yesu ághati bhə, bákə nenyíe Epə Nekini bábhe.

¹⁷ Egháká nókó beku, Yesu atwó ne bəghəkó bhi bati byo ne apay bəchəkó ményie nenyíe epə eyə.

¹⁸ Ené mányie nenyíe, Yesu arem be, “Diñí ká tetep be mmu ywəka amət áti

* **14:3** Bəghóko ékpmé yə ne ntay enen bábhiñi bé “Alabásta” ne bəghóko bawerérip amə ne bakan mónək ane bábhiñi be “Nad”.

chəŋ me. Yí wu achi fá ne me änyie nenyié enen.”

¹⁹ Ndak ane áká bati ábé baghəkó bhi amem, bábho bebhəp Yesu amət amət be, “Puyé me, pú nə?”

²⁰ Akeme bhə be, “Chi mmu amət ndü nkwo yweka bati byo ne apay. Yí nkwo äsəbhe awə amem nkúbhé ekpəré nenyie ene émət ne me.

²¹ Chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandem ngú mbə enyu Ekáti Mandem érəm. Ke chəŋ émbəp éntcha ntá mmu ane áti me. Eri nyaka bé báké bhe yi wáwák.”

Yesu anyié nenyié ngwenti eni ne baghəkó bhi

(Mt 26.26-30; Lk 22.14-20; 1 Kə 11.23-25)

²² Ené Yesu ne baghəkó bhi mányie nenyié, asət ekpəkó brət akém awó. Achye bakak ntá Mandem abho bébókóti anchye nəkə bhó ne beyəŋ ebhen be, “Sət ka nyié. Né chi mməét eya.”

²³ Asət ye nkóbhémém, áchyé nókó bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap. Básót. Nti anyü anchye nti.

²⁴ Yesu arem ye be, “Né chi manəŋ ma. Akə nku ane Mandem ányú ne bəbhi ántéé.

²⁵ Nchí ghati bhe be mpú pəre nyu mēmən, kpáte ewak ene mēnyú mmēm bakə amem Kefə Mandem.”

²⁶ Ndü ngwenti, Yesu ne baghəkó bhi bákway nekway báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákó amfay Njie Menək Olif.

Yesu arem be chəŋ Pita andem be abhíkí riŋi yi

(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Bágháká nókó ndü Njie Menək Olif, Yesu aghati bhə be, “Chəŋ bē mankem māmferé ntí ne me mbənyune Ekáti Mandem érəm be, ‘Mandem ádep chəŋ mbabhəri bāghónəmən angwép amik, nkwo bāghónəmən ántaka ebhi.

²⁸ Ke Mandem ánánj ánkú mpétnsem ndü nepém, chəŋ njambi atú Gálili, mántemeri me aré.’ ”

²⁹ Pita akeme be, “Yé bə mankem mámbúé wə, me, mpú búé!”

³⁰ Yesu aghati Pita be, “Nchí ghati wə be, nkək aperé kok ndəŋ epay nkúbhé beti ebhen, chəŋ óndem ndəŋ érat be əbhiki riŋi me.”

³¹ Yé nə, Pita arem ne nti eni nenkem be, “Yé chí nēwú, chəŋ ngu ne wə. Mpú búe wə.” Baghək Yesu bákák mankem bárém enyumət.

Yesu are nikmuet amem mónki ane bábhiŋi be Getsémani

(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² Yesu arək ye nebhet ane bábhiŋi be Getsémani ne baghəkó bhi. Aré, aghati bhə be, “Chəkó ká fa, mēten mmuet ambi ndu menikmuet.”

³³ Asət Pita ne Jems ne Jón arək ne bhó. Arəp nsónso ne basémé anti.

³⁴ Arem ntá yap bati arət be, “Basémé ajwí me anti mbə be əway me way. Chəkó ká fá, mām bak pē ne me.”

³⁵ Arə bhó atén mmuet ambi mandú. Akwen ne besí amik, abho menikmuet, béghə mbák ákway béferé esəŋəri ené échi yi ambi.

³⁶ Ndu nenikímuet eni arem be, “Eta, Eta! Enyiŋ ené écha wə épú. Kə nkóp esəŋəri ene ámfəét me ansem nti. Ke éké bhák mbə enyü mēyán, émbák chi mbə enyü óyən.”

³⁷ Afate ye, apetnsem ntá baghəkó bhi abhen bati arət. Aghə bhə ndu bábhet kənó. Aŋeme bhó abhəp Pita be, “Símun, bābhəre chi kənó? Bápú kwáy béchəkə pē yé chí ndü neŋəkó nywəp némót-é?”

³⁸ Aghati ye bhə be, “Bák ká pē, māmnik nəkə mmuet, bé nemə néké dep be amik. Bābhəŋ nti, ke mmuet apu bhe.”

³⁹ Apet arə bhó arək anikmuet ntá Mandem enyumət mbə ndəŋ ane mbi.

⁴⁰ Apetnsem, aghó bhə bati arət ndu bápət bákwené kənó. Bápú kwáy nyaka béchókə pē ndü kənó kéjwí bhə amik. Bó kerinji enyiŋ ene bákway beghati yi.

⁴¹ Yesu arə bhə arək. Apéré nókó nsem ndəŋ ane ajwi erat, arem ntá yap be, “Bābhəét bebhəre kənó? Bābhəét

béywēm̄ere? Ekway nò! Mpok akway ane bákem Me Mmu mfú ntá Mandem mánchye ntá bōbebá.

42 Faté ká, mmu ane áti me anán achi kékwt. Séndók séntéméri yi.”

Bákem Yesu
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

43 Ené Yesu abh̄ét berem nò ne baghókó bhi, ngók aywi amot ndū abhen bati byo ne apay ane aka nnyén be Júdas, achwop ne beyä bho. Bō bho bábhak ne bōakparenja ne nkík amō. Bōbati bachiäkap, ne batō ebhé Moses, ne bōbati etok kě bátó nyaka bho.

44 Júdas anán achyé nyaka bho erin ene ékwák bō mándin̄i Yesu. Aku nò, ndū ághátí bhó be, “Mmū ane mēbhene chōn chí yi. Kém ká yi mándok ne yi be áké b̄e.”

45 Achúóbhé nókó ebhak ené Yesu achi, arók akaka yi be, “Ntōn!” Abhene yi.

46 Bō bho barók *bákem Yesu bábáyti.

47 Ke mmu amot ane áchi kékwt, agwop akparenja ywi akpót atú nsem Mūngo bachiäkap Mandem chwát aḡep amik.

48 Yesu abh̄ep bo abhen bátwō bekem yi be, “Bátwō bekem me ne bōakparenja ne nkík mbō be nchí ngébhé ntantañ?”

49 Nchí nyaka ne bhe amem ekerákap Mandem nēnjí nenji ntōn nókó, be kékem me. Ke echi enyu ene be enyin̄i ené básin̄í amem Ekáti Mandem émfú tetep.”

50 Afō kě baghókó bhi bāró yi báb̄e.

51 Esakámu amot abhak aré ane áchi ne nden am̄et nēnép. Are kōno Yesu. Báyan̄ nyaka bekem yi,

52 ke ab̄e ebhōwō, nden ayi arōp bó amō.

Básot Yesu ntá batan̄á manyé
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Jn 18.13-14, 19-24)

53 Básot Yesu bārók ntá mūngo bachiäkap Mandem. Bōbati bachiäkap Mandem ne bo batí etok ne batō ebhé Moses bāchem aré.

54 Píta äkoño nyaka bhō ansem nekō nesie, kpáte amem senta mūngo bachiäkap Mandem. Aré, arók achókō ne babhabheri angókō ngó angwaka nókō ngó.

55 Bōbati bachiäkap Mandem ne bō echemé batan̄á manyé bachak mankem bārē yan̄ bo abhen bákway bebhat Yesu barak am̄et enyu ené bó bábhōn mbi beway yi, ke báke bhōn yē mbi.

56 Beyä bho bápú barak bábáy yi antí, ke menyin̄i ebhen bó bārémé kebhak enyumot mbōnyune báchi nyaka beyōn beyōn.

57 Báchák báfate ye básé nsé am̄et Yesu be,

58 “Séghok ndū yi árēm be, ‘Chōn mmokotí ekerákap Mandem ene báté ne amō, ne bek̄ manywop arat, nte échák ené puyē bo ke báté.’”

59 Yē nō, bó nkwó kebhak eyōn émōt.

60 Mūngo bachiäkap Mandem afaté besí bo echemē eyō abh̄ep Yesu be, “Ōbhíkí bhōn yēnyin̄i bekeme ndū menyin̄i ebhen bó bhēn bārēm be ok̄?”

61 Yē nō, Yesu achókō kpák, akerep yēnyin̄i. Mūngo bachiäkap Mandem ap̄et abh̄ep yi be, “Wō ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be ätō, wō ke óchí Mmō Mandem Mmu sébhōjō beb̄iti?”

62 Yesu akeme be, “Chi me, ne chōn mǎngō Mmu ane áfú ntá Mandem chókō ndū enok kenókó ebhe awónem Mandem betan̄ menkem. Chōn mǎngō ndū Mmu ane áfú amfay átwō amem nebhan̄.”

63 Yesu akeme nókō nō, mūngo bachiäkap wu akém nden ené échi yimbōn am̄et adak. Arem be “Sépēt séyan̄ batisié mántwō mándem enyin̄i ene yi ákú ndaká yí?”

64 Bāghok menyin̄i ebhen yi árémé ndu bētōn bé äyenti mm̄et ne Mandem. Bākaysi be yi? Báká eyōn émōt be mǎngwáy yi.”

65 Mbok eyap bábho bépáti Yesu batié am̄et. Básot nden bāgwōt yi amik. Bāre depti yi mándem nókō be, “Ghatí bhese! Agha ádébhé nō wō?” Babhabheri básot yi. Ndu bārōn,

mándεpti nókɔ yi.

Píta arɛm bɛ abhíkí rɪñi Yesu
(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ené Píta ábhúét amɛm sɛnta mǔngo bachiákap Mandɛm, ngɔré bɛtok aywi amɔt arɔk εbhak ɛnɛ Píta achi.

⁶⁷ Aghó nókɔ yi ndũ áwàk ngó, ayɪñi yi dǐi arɛm bɛ, “Wɔ nkɔwó ɔchí mbá nɛ Yesu mmu Násáret-nɛ.”

⁶⁸ Píta atañɔ, arɛm bɛ, “Mbíkí rɪñi ɛnyɪñ ɛnɛ ɔrɛm. Mbíkí rɪñi ntí nɛ nnet aré.” Arɛm nókɔ nɔ, afa arɔk ate ndũ nyúbha ɛnɛ sɛnta, [nkúbhé mpok ɛyɔ nném nkɔk akók].

⁶⁹ Ngɔré bɛtok wu aghó yi aré, apɛt abho bɛrɛm ntá bo abhɛn báchi arɛ téé bɛ, “Mmũnɛ achi mmũ ywi nkɔwó.”

⁷⁰ Píta apɛt atañɔ. Ébhíkí tat, bo abhɛn báté aré nɛ Píta bárɛm ntá yi bɛ, “Sayri sayri, ɔchí mmũ ywi amɔt mbɔnyunɛ wɔ nkɔwó ɔchí mmu Gálili!”

⁷¹ Ndɔñ ayɔ, Píta arɛm bɛ, “Mandɛm ántémsí mɛ mbák mɛsɛ chi nsé! Mbíkí rɪñi mbɔñ mmũ anɛ bárɛm nɔ éti yi!”

⁷² Nkúbhé mpok ayɔ, nném nkɔk akók ndɔñ ané ajwí épay. Píta atik ndũ Yesu ághátí yi bɛ, “Nkɔk apɛré kók ndɔñ ɛpay, chɔñ ɔndɛm ndɔñ ɛrat bɛ ɔbhíkí rɪñi mɛ.” Agbɔkɔ kɛbhɔ, arɛ di.

15

Bárɔk ntá Páilet nɛ Yesu
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bɛtí bɛtí, bɔbati bachiákap Mandɛm nɛ bɔbati ɛtɔk nɛ batɔñ εbhé Moses báte ɛyɔ nɛ nkɔwó ɛchemé bɔbati ɛtɔk báchák mankɛm. Báfyé yi ngɛm amó, básɔt barɔk ntá Páilet, mmu Rom anɛ achi nyaka góbbhanɔ atú Judéya mpok yɔ.

² Páilet abhép yi bɛ, “Wɔ kɛ ɔchí né Mfɔ bo Israel?” Yesu akɛmɛ yi bɛ, “Échí mbɔ ɛnyu ɔrémé.”

³ Bɔbati bachiákap Mandɛm bábhat Yesu beyá barak amɛt bɛsí Páilet.

⁴ Páilet apɛt abhép yi bɛ, “Ǫbhíkí bhɔñ yɛnyɪñ békémɛ? Ghok bɛbɛpti mɛnyɪñ εbhén bárɛm bé ɔkɔ!”

⁵ Kɛ yɛnyɪñ Yesu kɛrɛm. Páilet abhak maknkay tontó.

Páilet akpót manyé Yesu
(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

⁶ Góbbhanɔ abhɔñ nyaka ɛpɪñ bɛ yɛntiki mmíé, ndũ mpok ɛpá Nekɪñi, áfɛrɛ mǔkɛnɔñ amɔt anɛ bo báyanñ yí ámféré.

⁷ Mpok ɛyɔ bo bábhák ɛkɛrékɛnɔñ. Báfyɛ bhó kɛnɔñ ndu bápú noko bɔbati ɛtɔk nɛ ndu bágúébhé ɛbyɔk amɛm ɛtɔk kpát báway bho. Mmũ wap amɔt aka nnyén bé Barábas.

⁸ Éká bho bárɔk ntá Páilet bé ámfɛrɛ mǔkɛnɔñ nkúbhé mbɔnyu yi ákú yɛntiki mmíé mpok ɛpá Nekɪñi.

⁹ Páilet abhép bó bɛ, “Báyanñ mféré Mfɔ bo Israel amɔ bɛ yi andɔkɔ?”

¹⁰ Páilet arɪñi nyaka sayri bɛ bɔbati bachiákap bákɛm Yesu bátwɔ ntá yi nɛ yi chi éti mpabhamák.

¹¹ Yé nɔ, bɔbati bachiákap Mandɛm bákɔ ngémtáy bɔbhɔ mándɛm Páilet ámfɛrɛ chi Barábas ɛkɛrékɛnɔñ.

¹² Páilet abhép bó bɛ, “Báyanñ yɛ bɛ nkɔ yi nɛ mmu anɛ bábhɪñi bé Mfɔ bo Israel?”

¹³ Bábhɔ bɛbik bɛ, “Dem mángó yi ndũ ɛkotákátí.”

¹⁴ Kɛ Páilet abhép bó bɛ, “Ntiki ɛbɛptí ndak yi ákú?” Kɛ ngémtáy bɔbhɔ bápɛt báre bik nɛ bɛtanñ bɛ, “Dem mángó yi ndũ ɛkotákátí!”

¹⁵ Ndu Páilet áyanñ nyaka bɛkɔ mbɔ ɛnyũ beyá bɔbhɔ báyanñ, afɛrɛ Barábas ɛkɛrékɛnɔñ. Achyɛ ɛyɔñ bádén Yesu nɛ ékpá. Achyɛ yi ntá yap bé mángó ndũ ɛkotákátí.

Batɛmé nɛnu báré yɔkɔ Yesu
(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Batɛmé nɛnu básɔt yi bárɔk amɛm áchá góbbhanɔ. Bábhɪñi batɛmé nɛnu báchák mankɛm nɛbhɛt amɔt.

¹⁷ Báfyé yi nkú chu amɛt anɛ ágháká yi tɛ bɛkak. Básɔt bɔbatábhénɔk abhén báchí nsɛnsɛ

mání ntá báfyε yi anti be chi ayí nta kefo.

¹⁸ Bábho beway Yesu mándem nòkò be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchí εκε ετά!”

¹⁹ Báre depti yi anti ne menòk. Mámpati nòkò yí batié amuet ne mántep nòkò mánén besí bhi mbó be báchyè nò yi chi kenókó.

²⁰ Bápóbhé nókó béyókò yi, báfére nkú chu yi amuet, básót eyi yimbòη bákéme yi amuet. Básót ye yi bárók bego ndü ekotákátí.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Ené báròη, bátemeri mmü etòk Sírene amòt ane aka nnyén bé Símun ndu áfú ebhi áròη etòk. Mányiere yi ámpókó ekotákátí Yesu. Símun achi nyaka chi Aleksánda ne Rúfos.

²² Básòt Yesu báròk ebhak ené bábhiηi bé Golgóta, nó chi “Nebhuet Enkónti.”

²³ Báchyε yi mmēm amēn báchóbhé ne babhé amēn bábhiηi be myrrh. Ke Yesu kenyu mó. *

²⁴ Bágó yi ndü ekotákátí. Básòt nden eyi bekóre. Báguep ebháηá bériηi ane yēntiki mmu wap ábhóηó básòt.

²⁵ Bágó yi ndü ekotákátí mpok nywòp néghaka nkárenka nénenamòt.

²⁶ Amfäy ntí Yesu, ndü ekotákátí, ebhòk enòk ebhak babhát. Básiη aré enyih ené ékú ke báway yi. Básiη be, “Mfo bo Israel.”

²⁷⁻²⁸ Bágó nkwò ngébhé ntantaη amòt ndü eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Báká enyumòt ne achák ebhe awòghò yi.

²⁹ Bo abhen báfuεré fuét, bágóháka nyaka are mántě, mánka ne batí, mánsòkòti nòkò yi be, “Aha! Wò mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndü manywòp arat!

³⁰ Pémé mmuet, ne fá ndü ekotákátí sep amik!”

³¹ Bòbati bachiákap Mandem ne batòη ebhé Mandem ne bòbati etòk béré way nkwò yi, mándeme nòkò ne

bati be, “Apème nyaka bo báchák, ke apú kway bepeme mmuet yi!

³² Dò ká séngó ndü Mpeme Mandem afyé nyaka bariεp be àtò, Mfo bo Israel, áfa ndü ekotákátí ansep amik. Mbák ánsép amik, chòη sénoko bé Mandem ke átó yi.” Baghép abhen bati apay báre sòkòti Yesu nkwò.

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Egháká nókó nkárenká byo ne epay ne ngósí, ejuri ékwén etòk enkem. Ebhák kpáte nkárenká érat ne ngósí.

³⁴ Egháká nókó mbò nkárenká eyò érat, Yesu abik arem be, “Eli, Eli, lama sabátani?” Nó chi, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí ófére ntí ne me?”

³⁵ Mbòk bo abhen báté kékwót báyiηi, bágóhók nókó ndü Yesu ábíki enyu eyò, béré rem ne bati be, “Ghók ka, ábhiηi Eláija!”

³⁶ Mmü wap amòt ajiεt aròk asòt ekuchá agwót antí mónok asebhε yó amem echyé mmēm. Asá amfay, ateme Yesu anyu bé ánsók. Arem be, “Dò séngó mbák Eláija átwò befere yi ndü ekotákátí ne.”

³⁷ Yesu ábíki nókó, asebhε.

³⁸ Nkúbhé mpok yò, ekát ene echi amem ekerákap Mandem égháre bebhòk bepays befus amfay beghaka amik.

³⁹ Münti nkwò batémé nenu besa betay ane áté áyiηi Yesu aghó enyu yi ágú. Ékú arem be, “Tetep, müne achi mbú chi Mmò Mandem!”

⁴⁰ Baghòré fú báté nekò nesie mánjiηi nòkò. Mbòk eyap báchi nyaka María ane etòk Magdala, ne Salóme ne María nnò Jems ane mónkwen ne Jóses.

⁴¹ Baghòré bhò bákòηo nyaka Yesu mánchyε nòkò yi nekwak bebhó mpok ane yi áchi atú Gálili. Beyà baghòré báchak abhen bákóηó nyaka Yesu Yerúsalem bábhak aré nkwó.

Bábhéme Yesu

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)

* 15:23 Babhé mò achi nyaka ndu beku yi áké ghok bebe tontó.

⁴² Eghaka beku ndü Nywɔp Ntonŋi, ené bātɔŋti mmɔet béchwe ndü nywɔbhé neywɔmɔet,

⁴³ Joséf mmü Arimátia amɔt, afa ne netaŋánti arɔk ntá Páilet be ányché yi betan amfere Yesu amfay ekotákátí. Joséf achi nyaka mmü echem eghe ene bɔbati etɔk ane abhɔŋɔ kenókó besí bho, ne áŋon nyaka mpok ane Mandem átwò ambak Mfɔ ntá bo abhen bachi abhi.

⁴⁴ Páilet ághókó nókó enyɔŋ ene Joséf árémé, abhak maknkay bérɔŋi bé Yesu agu. Abhiŋi müntí batemé nenu ane aghɔ ndu Yesu ágù, abhép yi mbák anán agu tetep.

⁴⁵ Müntí batemé nenu wu aka bé anán agu. Páilet aghati ye Joséf bé ákway bérɔŋ befere erene Yesu.

⁴⁶ Joséf arɔk aku ésienden. Afere yi asebhé amik. Anép ne ésienden eyɔ, arɔk afyé yi amem nnem enén bátémé ndü setárebhé. Afú abiŋiri ye erémé ntay akuti nyünem.

⁴⁷ María ane etɔk Magdala ne María nno Jóses bághó nebhɔet ane bábhɔre Yesu.

16

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Nywɔbhé neywɔmɔet nefɔere nɔkɔ, baghɔré bati arat báku bawerérip ndu berɔŋ bewati Yesu amɔet. Bábhák María ane etɔk Mágdala ne María nno Jems ne Salome.

² Bėti bėti ndü nywɔbhé mbi amem Sónde, báfú báre rɔŋ ndü nnem. Báchwɔp aré mpok mmok anán áfúú

³ Ené bó bárɔŋ, báre rem ne bati be, “Agha ábiŋiri chɔŋ ntay amfere anyu nnem ntá yese?”

⁴ Bárèm nyaka nɔ mbɔnyune ntay enɔ néchik nyaka tontó. Bápére chwɔp aré, bághó bé bábiŋiri nɔ nérɔp chi nepak.

⁵ Baghɔré bhɔ báchwe amem nnem, bághɔ esakámu chɔkɔ ebhe awónem eyap ne nkú pépép amɔet. Becháy békém bó tontó.

⁶ Esakámu eyɔ éghati bhó be, “Báké cháy! Ndíní bé báyan Yesu ane

Násáret ane bágó ndü ekotákátí. Apú fá. Mandem akɔ yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbɔ enyü yi árémé nyaka be ebhɔŋ befakari. Twó ká ghɔ nebhɔet ane bábháre yi.

⁷ Dók ye ka ghati bakonɔ bhi, sayri sayri Píta, bé achi be ambi árɔŋ atú Gálili. Chɔŋ mángɔ yi aré, nkúbhé mbɔnyu yi ágháti nyaka bhe.”

⁸ Baghɔré bhɔ báfú ndü nnem báre rɔŋ ntiét ntiét mángwere nɔkɔ ne bábhak maknkay tontó. Becháy beku bó kerem yenyɔŋ ntá mmu.

Yesu abhesi ntá María ane Mágdala

(Mt 28.9-10; Jn 20.11-18)

⁹ Yesu áfú nɔkɔ ndü newú beti bheti ndü nywɔbhé mbi ndü sónde, ayambi atɔŋ mmɔet ntá María ane etɔk Magdala. Yi ke achi nyaka ngɔré ane Yesu ábókó befónó bebúbɔbɔ tándramɔt bérɔ yi.

¹⁰ María arɔk aghati ndak ane ntá bo abhen bákɔ nɔkɔ nyaka ne Yesu. Atemeri bó ndü básème mándi nɔkɔ.

¹¹ Ke bághoko nɔkɔ be Yesu apetnsem ndü nepém ne bé María aghɔ yi, báke noko bé echi tetep.

Yesu abhesi ntá bakonɔ bhi bati apay

(Lk 24.13-35)

¹² Etat nɔkɔ, Yesu abhesi enyu echak besí bakonɔ bhi bati apay abhen báfu etɔk eghe bákɔ mándɔkɔ nɔkɔ ndu mótak ebhi.

¹³ Etat nɔkɔ, bárɔŋi enyu mmu yi áchi. Bápétnsem etɔk eghe bágháti bakonɔ bhi báchá, ke ye mmu wap ke noko be echi tetep.

Yesu abhesi ntá bakonɔ bhi bati byó ne amɔt

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)

¹⁴ Ansem mpok, ené bakonɔ bhi batí byo ne amɔt mányie nenyíé, Yesu afú bhɔ besí. Are bé ne bhɔ ne ntí be bágwɔt bati yap ne bábhíkí noko be yi apetnsem ndü nepém mbɔ enyü bo abhen báyambi baghɔ yi bágháti bhó.

¹⁵ Aghati yě bhə be, “Dók ká ndũ betəkó mmik menkem ghati nəkə ká Mbok Ndíndí ntá bə mankem.

¹⁶ Yě agha ane ánókó Mbok Ndíndí ne bǎjwíti yi, Mandem əpeme yi ndũ bebú be ámbák mmũ ywi mpoknkem. Ke mmu ane abhiki ka menoko, Mandem əchye yi ntemsí ndũ bebú bhi bebhet ne yi.

¹⁷ Chəŋ bo abhen mánókó mámbəŋ betəŋ békə menyiní maknkay. Chəŋ mámbok befónó bebúbeba ndũ nnyén ena, chəŋ mándem beyəŋótək ebhen bábhiki riní ndũ nnyén ena.

¹⁸ Mbák mǎnkém nnyó ne awə, apú kə bhe yěnyin, ne mbák mǎnyú enyin ené éwà y mmu, épú kə bhe yěnyin. Chəŋ mǎnyaŋa bəmame amó anti mántəŋ.”

*Yesu apɛtnsem ntá Mandem
(Lk 24.50-53; Bk 1.9-11)*

¹⁹ Yesu Acha ánáná nəkə bérem kepí ne baghəkó bhi, Mandem asət yi apɛtnsem amfay, achəkə ndũ enəkó kenókó ndu ebhe awónem Mandem.

²⁰ Bakoŋo Yesu bárovbhé nəkə, báre kə mángati nəkə Mbok Ndíndí mbǎnkem. Yesu Acha abhak ne bhə, achye bhə betəŋ bekə menyiní maknkay ndu betəŋ be Mbok Ndíndí ane bə bǎghàti bho achi tɛtɛp.

Mbok Ndíndí mbɔ enyü Lúkas ásinjí

1 Eta Tiófilos: Ōrínjé be beyä mámo besinj menyinj ebhen befakari ndü nkwo ywese.

2 Básinj éti menyinj ebhen bo abhen bágghó ne bággháti bhese. Batísyé bho bággho nyaka barak ayɔ te nebhōnet, ke bábhak bō betok ndu béggháti bho Eyɔn Mandem.

3 Eta, mbɔ enyü membōn nkwo nnán nkónjɔ menyinj ebhen menkem sayri ndü erori mpok, nkáysi bé eri be nsinj ngati wɔ enyinj émot émot enyu efakari.

4 Nchí sinj bekwa ondinj tetep ane ayinj menyinj ebhen bággháti wɔ.

Angel Mandem arem be chɔn mámbé Jɔn Njwiti

5 Mpók ane Hérɔd achí mfɔ atú Judéya, nchiakap Mandem abhak ane áká nnyén bé Sakaríá. Akà nyaka betik Mandem ne nkwo bo abhen babhinj be Nkwó Abíja. Nnyén ngoré ywi nebhak be Elísabet. Yí nkwo afú ndü nneréket Arɔn, nneréket bachiákap Mandem.

6 Sakaríá ne ngoré ywi babhak chak besí Mandem. Bábhɔn kenókó ne Mandem, mámbure nɔkɔ bebhé bhi menkem bekwéné ti.

7 Ke bó kebhɔn yé mmó mbɔnyune Elísabet achí nyaka nkongoré, ne bó bati apay mánán nyaka bákɔk.

8 Ewak émot, nkwo bachiákap ané Sakaríá bábhak ndü betik. Ekwa Sakaríá are kɔ betik mbɔ nchiakap besí Mandem.

9 Békónjɔ epinj ené bachiákap Mandem, bággher nyaka ebhánjá ndu beyap mmu ane árɔn ndü móket ane achi te amem ekerákap Acha ndu besɔn enyinj ene échyè erítí * eriep amem ekerákap Mandem. Baggher ebhánjá, ékwén amuet Sakaríá.

10 Mpok ákwáy nɔkɔ, bo bachem nefi ekerákap Mandem. Báre níkmuet

ené Sakaríá achi amem ásɔn enyinj erítí eriep eyɔ.

11 Angel Mandem abhesi ntá yi, ate ebhe áwɔnem, ndü nebhuet efeme-akap atú ane básɔn enyinj erítí eriep eyɔ.

12 Mpok Sakaríá ághó yi achayti, becháy békém yi tontó.

13 Ke ángel wu arem ntá yi be, “Sakaríá, óké cháý! Mandem aghok nenikímuet ene. Ne chɔn ngoré ywe Elísabet ampɔkɔ menie ambé wɔ móbakanem, ne ɔbhɔn bédu yi nnyén bé Jɔn.

14 Ne chɔn ómbónj beyä manák; ne beyä bo mámbɔn manák mpok bábhé yi.

15 Chɔn émbak nɔ mbɔnyune yi ábhák chɔn eremému besí Acha. Báperé bhé yí, chɔn Efónjɔ Bedyere ambak ne yi tontó. Abhíkí bhɔn ményú mmém amen ákém mmu, ne yé chí mmem batanbatan.

16 Chɔn anja beyä bo Israel, mámpetnsem ntá Mandem Acha wap.

17 Chɔn Mówu anjambi ke Acha antwó, ne chɔn yí ambɔn betan ebhen Efónjɔ mbɔ ndemekerɔnti Eláija, bé yi ankwa bachibhɔ mánkɔn bōbhap, ankwa bo abhen bátantɔ ne Mandem mámbónj kebonj, mámbak mbɔ bo abhen bachi chak besí Mandem. Chɔn yí ankwa bo mámbák ndü nté ane bákway besyepɔti Acha.”

18 Ke Sakaríá abhép ángel be, “Chɔn ndínjé bé ané ndak achí tetep ná. Me ne ngoré wa sékɔk tontó.”

19 Angel akeme Sakaríá be, “Dínjé bé me nchí Gábriel. Nchí téé besí Mandem, ne yímbɔn ke áto me be ngati wɔ mbok ndíndí ne.

20 Ke ɔbhíkí noko enyinj ene ngati wɔ, ené ébhónj befú tetep mbák mpok akway. Tëndu ɔbhíkí noko, chɔn ónkwén kebhók akerepere kwáy berem keri kpráte nywɔp enén bariet amen áfu tetep.”

21 Ndü mpok yɔ bo abhen báchyè Mandem bakak nefi ekerákap bare

* 1:9 Enyinj ene básɔn enchyè erítí eriep, ne ndü eyɔnɔndik bábhinj yɔ be, ‘Insens’.

noŋ Sakaríá mámakati nǎkǎ enyíŋ ene ekǎ yi áre tat amem ekerákap.

²² Afú nǎkǎ, akereere kwáy berem kepi ne bhǎ. Are mak ne amó ntá yap. Bághǎ be aghǎ kenó amík anti fúú amem ekerákap.

²³ Mpok ane Sakaríá ábhak ndü betik áfúéré nǎkǎ, agure anywǎp.

²⁴ Ebhíki tat, ngǎré ywi Elísabet apǎkǎ menie. Yí kefú nefi ndü batan áatáy andem nǎkǎ be,

²⁵ “Néne, Eta Mandem atǎŋ me berǎndu. Aféré ntíánwǎp ané mǎbhǎn nyaka besí bho.”

Angel Mandem arem be chǎŋ mámbé Yesu

²⁶ Mpok menie Elísabet beghaka batan atandat, Mandem ató ángel Gábriel etǎk Násáret, atú Gálili.

²⁷ Ató yi ntá ngǎsǎŋ ane aka nnyén be Maríá. Abhíki re riŋi nyaka mbakanem. Mmu ane áká nnyén be Joséf ane áfú ndü nneréket Mfǎ Debhít ati nyaka bebhay Maríá.

²⁸ Angel wu átwǎ nǎkǎ ntá yi arem be, “Mmá, nkáká! Mandem ayet wǎ tontó!” Acha achí ne wǎ.

²⁹ Maríá aghoko nǎkǎ nǎ, ntí átáka yi amem, are bher mmǎet eyi bé, “Ntiki enyü bakak ne!”

³⁰ Angel arem be, “Maríá, óké cháy. Mandem atǎŋ wǎ berǎndu.

³¹ Chǎŋ ómpǎkǎ menie, ómbe mǎmbakanem, ne òbhǎŋ bebhíŋi yí be Yesu.

³² “Chǎŋ yi ambak eremému ne chǎŋ nnyén eni nembak be Mmǎ Mandem Acha. Chǎŋ Eta Mandem anchye yí enǎkǎ kefǎ ené Debhít mmu yi achi ebhárémǎ ywi.

³³ Ne chǎŋ ankém bo Israel mbǎ Mfǎ mpoknkem. Kefǎ eki kébhíki bhǎŋ ngwentí!”

³⁴ Maríá abhép ángel wu be, “Chǎŋ ané ndak ámbak ná, ené mbíki riŋi mbakanem?”

³⁵ Angel akeme yi be, “Chǎŋ Efónó Bedyere ántwǎ ntá ye, ne betan Mandem Acha ménkǎ ómpǎkǎ menie. Eti yǎ, mmó ane óbhe, ábhák nyánǎ ne mámbiŋi yi be, ‘Mmǎ Mandem.’

³⁶ Yiŋi Elísabet, mánó ywe ndu nneréket. Yǎndu yi are kók ne bábhíŋi yi bé nkongǎré, achí ne menie ndü batan áatándát néne, ne chǎŋ ambé mǎmbakanem.

³⁷ Yǎnyíŋ epu cha Mandem.”

³⁸ Maríá arem be, “Menchí chí mübetok Mandem, émfákári ne me mbǎ enyu órémé.” Ángel arǎ ye yi arǎk.

María arǎk beghǎ Elísabet

³⁹ Ebhíki tat, Maríá afa, arǎk áyák, ndü etǎk njie emót atú Júda.

⁴⁰ Achwǎbhé nǎkǎ aré, arǎk achwe eket Sakaríá, akaka Elísabet;

⁴¹ Mpok Elísabet aghoko bakak Maríá, mmó ayon mmǎet amem menie ebhi ne Efónó Bedyere abhak ne yi tontó.

⁴² Abik ne betan arem ntá Maríá be, “Óchí ane Mandem áyéré ndü nkwo baghǎré, ne áfók ámbák ne mmǎ ane óbhe chǎŋ!

⁴³ Ndé kǎ yi be Mandem anchye me ené enyü erem áfók, bé nnǎ Acha ántwǎ ntá ya?

⁴⁴ Nechwe óchwé ókáká me, mmó ane achi me menie ayon mmǎet ne manǎk.

⁴⁵ Eri echa ntá yé mbǎnyune ónókó bé chǎŋ Mandem ankǎ ntá ye mbǎ enyu yí árémé.”

Nekwáy enen María akwáy ndu bebiti Mandem

⁴⁶ Maríá abho bébiti Acha be, “Nti ena nékwáy ndu békáká Mandem Acha ne manǎk.

⁴⁷ Efónó eya éŋàk éti Mandem Mpereme wa.

⁴⁸ Atǎŋ me beyǎ berǎndu yǎndu nchí chí mmǎbetok ywi ne mpú yǎnyíŋ!

Nebho néne, chǎŋ mkpáká bho enkem mámbiŋi me be, ‘Ngǎré ane eyi eri echa!’

⁴⁹ mbǎnyune Mandem betan menkem, akǎ beyǎ menyíŋi maknkay ntá ya.

Ne yí achí nyánǎ.

⁵⁰ Aghǎ ntínso ne bǎ abhen báchyé yi kenókó, ndü mkpáká bho enkem.

51 Akụ betanṭí menyiṅ ne awó ywi, aták bo abhen báýòṅ mmuét ne nkaysi ane achi amem batĩ yap.

52 Aféré beremé bafó ndũ menókó kẹfó ebhap,

ákosi bo abhen bápú yěnyṅ.

53 Achyé berítí menyiṅ ntá bo abhen nsay ánù bhó,

abók abhen bábhónó, bárók amó amó.

54 Mandem akwak bo Israel, bõ betok bhi.

Abhíkí ghakontik bariep ami ntá bachĩmbi bhese be chõṅ angó bhó ntĩnso.

55 Abhíkí ghakontik beghó Abraham ntĩnso,

ne bebháré bõbhi mankem, mpoknkem!

56 María achókó ne Elísabet ndũ batanṭí arát, ke apetnsem eket eyi.

Nebhẽ Jõn Njwiti

57 Mpok ane Elísabet ábhónó bébhé ákwáy nókó, abhé mómbakanem.

58 Bakokosi bhi ne bõneréket, bágħók nókó enyũ berĩnti ebhén Mandem átónó yí, báré ñák ne yi.

59 Mmó ágháká nókó manywõp ánen, bo bárók bésiép yi. Báre yàṅ beḍu yi nnyén be Sakaríá mbõnyune chi nnyén Etayi.

60 Ke máyí arem be, “Nnyén eni nebhõṅ bebhak chi Jõn.”

61 Yě nò, bárém ntá yi be, “Yě mmu apú ndũ nneréket ayweka ane ábhónó nnyén eno!”

62 Bábhó ye memak ne amó ndu bebhẽp chimó nnyén enen yi áyàṅ manchye mó.

63 Sakaríá amak ne amó bé mánchye yi enyiṅ ené yi ánsiṅ aré. Báchye nókó yi enyiṅ asíṅ aré be, “Nnyén eni chí Jõn.” Bõ mankem babhak maknkay tontó.

64 Témte wu Sakaríá apet abho berem kẹpi ankaka nókó Mandem.

65 Becháy békém bakokosi bhap mankem. Ne mbok menyiṅ ebhó ataka ndũ betókó njie menkem atú Judéya.

66 Yě agha ane ághókó mbok menyiṅ ebhen béfákárí abhũere bhó anti, amebhe nókó mmuét eyi be, “Ntiki enyũ mmú yi abhak chõṅ?” Ebhak

kponorõṅ be betanṭí Mandem Acha béchí ne yi.

Nekwáy Sakaríá

67 Efónó Bedyere abhak ne Sakaríá, chi Jõn. Abho bérem kẹpiṅti be,

68 “Bakak ámbák ne Mandem Acha bo Israel,

mbõnyune atwó ndu bekwak bõbhi, ne ndu béfere bhó ndũ kesem.

69 Achyé bhese etanṭí Mpeme

ane áfú ndũ nneréket ané mübetok ywi Mfó Debhít.

70 Mandem akụ nyaka baremé kẹpiṅti bhi abhen bachi nyáná mandem enyu eyó tentep,

71 be chõṅ ampeme bhese ndu amó bõmpap abhese,

ne amfere bhese amó bo abhen bapabhe bhese.

72 Arem nyaka be chõṅ angó bachĩmbi bhese ntĩnso,

ne ántik nku ane yi anyu ne bõbhi.

73 Nò chi enyiṅ ene Mandem aghati nyaka Etayese Abraham, ayiki bé yí ákụ yó;

74 nò chi, béfere bhese amó bõmpap abhese,

ankwak bhese bé séntók nókó chi yi, kebõṅ becháy,

75 sémbák nyáná ne chak besí bhi ndũ nepém enese nenkem.

ndũ manywõp yesé fá amik ankem.

76 Ne wó mówa, chõṅ mámbiṅi wó be ndemekẹpiṅti ane Mandem Acha,

mbõnyuné chõṅ ónjambi ke Acha antwó, be õntonṭi mbi ntá yi,

77 ónkụ bõbhi mámbiṅi be chõṅ yi amfonori bebá bhap, ne ampeme bhó.

78 Mandem ywese ákù nò mbõnyune ághò bhese ntĩnso tontó.

Chí ntĩnso ke nékụ yi áto chõṅ Mpeme ywesé,

yí amfú amfay antwó mbõ nyienyíémok bėti.

79 Atwó bechye bediéré ntá bo abhen bachi ndũ ejuri

ne ndũ becháy newú,

ne ndu beya bhese ndũ mbi ane átwó bhese ne kpák.”

80 Μώωυ αγό αταη ndũ nkωm̄aet ne ndũ Εφόό. Βεχόκό bhi βεbhak amem baso, anoη nάκω nywōp ενέν yi άταη mm̄aet ntά bo Israel.

2

Nebhe Yesu (Mt 1.12-25)

1 Mpok εγō Δγόστoς abhak mfō Rom, achye εγōη βέ mánsoτ mpáy bho mankem abhen bachi ndũ betak ebhen bechi anten yi.

2 Nepāy-bho enō nébhak ενέν mbi mpok Kwiriniōs achi gōbhano etak Síria.

3 Yēntiki mmu arak eyi etak ndu besin nnyén.

4-5 Joséf nkωō afa Násáret atú Gálili arak Bétlehem, atú Judéya. Bétlehem abhak etak ene babhe Mfō Debhít. Joséf arak aré mbonyune achi nyaka ebhárémō Debhít. Arak ne María, ngōré ane yi ati bebhay be mánshin manyén. Abhak ne menie.

6 Ené bō bachi Bétlehem, mpok nebhe ayi akway.

7 Abhé mōmbi ywi, abhak mómbakanem. Anép yi ne nden, abhure amem ekwōbhé nenyie nnya mbonyune bábhíki bhōη nyaka ebhak bechōkō amem ekeré mankō.

Bōangel ne babhabheri bāghōhōmén

8 Ndũ beti bhō, nkωō babhabheri bāghōhōmén bábhak nefi ne bāghōhōmén eyap ndũ atú etak wu.

9 Angel Mandem abhesi bó besí, bediéré Mandem beghō bhō am̄aet ne becháy bekem bó tontó.

10 Ke ángel wu arem ntá yap be, “Báké chay, mbonyune ntwō bhe ne Mbok Ndíndí ane áchyè chōη bo mankem beyā manák.

11 Bábhe Mpeme ywēka echōη etak Debhít. Yí ke achi mmu ane Mandem afyé nyaka bariēp be átō. Yí chi Acha.

12 Eriη ενέ έταη chōη be mmōre chi be bāghō chōη ndũ mánébhé yi ne nden, bábhure amem ekwōbhé nenyie nnya.”

13 Témté wu, ngémtay bōangel Mandem babhesi bare kway mámbiti nάkō Mandem be

14 “Kenóκό kémbák ne Mandem am-fay;

kpák ambak fá amik ne bo abhen berindu ebhi bechi ne bhō!”

15 Bōangel bárō bhō, bapetnsem am-fay. Babhabheri bāghōhōmén babho berem ne batí be, “Séndók ká Bétlehem séngō enyih ene efakari, ενέ Mandem akū sendihí.”

16 Báfá, bárak ayak bāghō Joséf ne María. Bāghō mmōré nkωō bháré amem ekubhé nenyie nnya.

17 Bāghō nókō nó, barem έti menyih menkem ebhen ángel Mandem aghati bhō έti mówu.

18 Bō mankem abhen baghoko enyih ene bō bareme babhak maknkay.

19 Ke María abhure menyih ebho menkem anti, ankaysi nάkō bhō.

20 Babhabheri bāghōhōmén bapetnsem. Báre kway mámbiti nάkō Mandem mbonyuné menyih menkem ebhen bāghō ne ebhen baghoko, bechi enyumot mbonyu ángel aghati bhō.

Bádu Yesu nnyén

21 Egháká nókō manywōp ánēn, básyep mó, bádu yi nnyén be, Yesu, nnyén enen ángel areme nyaka be babhōη bechye yi te mpok babhiki re pākō menie ebhi.

Bárak betōη Yesu ntá Mandem

22 Mpok ákwáy ane Joséf ne María barōη beku mbonyu ebhé Moses érēm be mánkū ndu bebhak pépép besí Mandem mpok ngōré abhé, bápókō Yesu bárak Yerúsalem ndu betōη yi ntá Mandem Acha,

23 mbonyu básin nyaka ndũ Ebhé Mandem be, “Yēntiki mōmbi ane achi mbakanem, bábhōη bechye yi ntá Mandem.

24 Bábhōη nkωō bechye akap ébu wu ane achi ‘Bōbebhōō bepay, mbák epu nō, bebhep bepay, bekoηo ebhé Mandem.’ ” *

* 2:24 Lk 2.22-24; Lévitikōs 12; Nōmba 18.15-16.

25 Mpok εγώ, mmu abhak Yerúsalem ane aka nnyén be Símiön. Abhak chak anchye nõkõ Mandem kenókõ. Anõn nyaka mpok ane Mandem átwõ ankwene bati bo Israel. Ne Efónõ Bedyere abhak ne yi.

26 Efónõ Bedyere anán akã nyaka yi arinjì bé apú gu keghó Mpeme Mandem afyé nyaka barierp be áto.

27 Efónõ Bedyere akã Símiön aræk ndũ ekerákap Mandem. Nnõ ne chi Yesu báchwe aré ne yi ndu betõn yi ntá Mandem bekoño ebhé Moses.

28 Símiön aghõ nõkõ mǎré asõt yi akém amõ abiti Mandem bé:

29 “Acha, õkã barierp amẽ afú tetep, dõ yé me, mmǎbetok ywe ndók petii,

30 mbõnyune nnán ngõ ne amík mmu ane ótó be ampeme bhese.

31 Mpeme ane ótõnti be bõ mankem mángo.

32 Achí erõnõ betõn bo abhen bápú bo Israel mbi berinjì wõ, ne be kenókõ kéntwõ ntá bõbhe, bo Israel.”

33 Chi ne nnõ babhak maknkay beghok menyin ebhen Símiön areme ãti Yesu.

34 Símiön ayét bhõ, arem ntá máyi María be,

“Mandem ayap mõne be ankã beyã bo Israel mankwen ne be ánjon abhenefu, ne be ámbák erin ené bo bárèm be bápú yan.

35 “Ne chõn ene énkã be nkaysi ane achi bo ánti ambo befú kponõron, ne wõ ómbõn beyã basémé ãti mõne mbõ mmu ane eekak éyémé yi anti.”

36 Mpok εγώ, ngõré ane áká nnyén be Ana abhak Yerúsalem. Abhak ndemekerinti Mandem. Abhak mmõ Fanuel, ebhárémõ ane nneréket Asha. Akæk nyaka tontó ne anán achi nyaka ekerénebhay ndũ mamié tándramõt ke nném aywi águ.

37 Arõp kénkwésé, te mpok ane yi aghaka mamié besa menwi nsem anwi. Yí kerõ berõn ndũ ekerákap Mandem ndu bechye yi kenókõ, ne are nikmæt ambak nõkõ ndũ netarénsay, beti ne ngósí.

38 Nkúbhé mpok εγώ Joséf ne María bárøk ne mmó. Aghõ nõkõ mǎré, achye bakak ntá Mandem andeme nõkõ beyã menyin ãti mmó, ntá bo abhen mánõn nyaka be Mandem amfere bõ Yerusalem ndũ esõõri.

39 Joséf ne María manaña nõkõ bekã menyin menkem bekoño ebhé Mandem, bápõtnsem ne mmó etok eyap Násáret atú Gálili.

40 Yesu aræk ambi bégo ne bébhõn betõn. Abhõn beyã nerinjìndak ne áfõk Mandem abhak ne yi.

Yesu arõp ansem amem ekerákap Mandem

41 Yéntiki mmíé, chi ne nnõ Yesu bárõn nyaka Yerúsalem ndũ *Epañ Nekinjì.

42 Mpok yi aghaka mamié byo ne apay, bárók ndũ epã εγώ mbõ enyu esí.

43 Epa émáy nõkõ, bare põtnsem etok eyap ke Yesu arõp Yerúsalem, chi ne nnõ kerinjì.

44 Bákõ ndũ nywõp nenkem mánkaysi nõkõ be yi achi ndũ nkwõ wap. Bághõ nõkõ be apú ne bhõ, babho beyan yi nenti mamæere bhap ne bõneréket awap.

45 Báyan nõkõ yi keghõ, bápõtnsem Yerúsalem ndu beyan yí aré.

46 Egháká nõkõ manywõp arát, bághõ yi amem ekerákap Mandem chõkõ ne batõn ebhé, ndu ághõk menyin ebhen bõ bárèm, ne ambebhẽ nõkõ bõ bebhẽp.

47 Bo mankem abhen bághõk menyin ebhen yi árèm bábhák maknkay ãti menyin ebhen yi arinjì ne enyũ ene yi ákème bhõ menyin ebhen bábhẽp yi.

48 Mpok ane chi ne nnõ bághõ yi, ebhak bhõ chi enyin maknkay. Nnõ abhẽp yi be, “Mõwa, mbõ õbhiki kũ etaye ne me enyune!”

49 Mmẽ ne etaye sékõ, séyan wõ ne beyã becháy anti. Yesu akeme bhõ be, “Báyan mbõ me ndaká yí? Bábhíkí rinjì be mbõn bebhak amem eket Etaya?”

50 Ke nnõ ne chi kekwimem ndũ enyin ené yi areme ntá yap.

⁵¹ Apet ye nsem Násáret ne bhə, abhak ne bhə sayri aketaŋtí. Máyi abhəre menyin ebhen menkem anti.

⁵² Arək ambi bégo ndü nkwəməet ne ndü nerinɔndak. Mandem abhón maɔák ne yi andək nəkə chí ambi. Ebhak enyumət ne bo.

3

*Jōn Njwiti arem ɛti Yesu
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹⁻² Mpok Jōn mmə Sakaría achi amem baso, Mandem achye yi menyin ebhen yi ábhónó beghati bho. Mpok Tibériəs achi mfə ngo ane etək Rom ndü mamié neku, Póntiəs Páilet abhak góbhanə atú Judéya, Hérəd abhak mūnti atú Gálili, məmáyi Filip abhak mūnti atú Itúria ne Trakonítis, ne Lisánias abhak mūnti atú Abilene. Káyfas ne Anas babhak bəbati bachiákap Mandem. Mandem aghati Jōn mmə Sakaría enyin mpok yi achi amem baso,

³ Jōn arək ye ndü betək menkem ebhen bechi atú Nnyén Jódan, angati nəkə bho Eyəŋ Mandem be bo mántiknsem ndü bebá ebhap mánjwítí bhó be Mandem amfonjori bebá ebhap.

⁴ Ebhak mbə enyū Aisáya ndemekerɔnti Mandem asinɔ nyaka amem ekáti yi be:

“Mmū achi amem baso ábik ne eyəŋ amfay andeme nəkə be, ‘Tonɔtí ká mbi ane Acha áfə̀t aré. Ká ka mbi ywi ambak chak.’”

⁵ Chók ká yəntiki éyémé, mánkə yəntiki njiə ngo ne yəntiki mónjiə andəp mmik nebhəet.

Nyabhé ká babhi ane achi ɔtí ɔtí, mándansi ané achi gbokotí gbókótí,

⁶ ne chəŋ bə mankem mángə ndu Mandem ápə̀me bho.’”

⁷ Jōn arem ntá beyá bo abhen bārəŋ ntá yi bé yi anjwiti bhó be, “Bé befé! Agha áyébhé be batú be mánjəŋ mbi ndu bebəe ntemsi Mandem ane átwə?”

⁸ Bábhəŋ bekə menyin ebhen bətəŋ be bătiknsem ndü bebá ebheka tetep. Báké chəkə mándem bé bəchí bebhárəbhə Abraham. Diní ká bé

Mandem ákwáy besət batay áne anku yó ámbak bebhárəbhə Abraham.

⁹ Yə chí néne, seti séchí bháré, ne bákway bekrət yəntiki enək ene epu nyu berítí kepem te ndü bakan, mángəp angó.”

¹⁰ Bə bhə bəghókó nókó nó bábhep Jōn be, “Yi sébhónó ye bekə?”

¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane ábhónó nkú epay ányché amət ntá ane abhiki bhəŋ, ne mmu ane ábhónó nenyié ánkóré ne ane abhiki bhəŋ.”

¹² Babhebhé nkabhenti nkwə bārək be yi anjwiti bhə. Bábhep yi be, “Ntəŋ, yi sébhónó bekə?”

¹³ Jōn akeme bə be, “Báké sət nkábhénti éncha ané bábhəŋə besət.”

¹⁴ Mbək batemé nenu nkwə bábhep yi be, “Yi sébhónó békə?” Akeme bhə be, “Báké sət nkáp ntá mmu ne betəŋ, báké bhat mmu ndak aməet; də ká akap ané bəchyé bhe ndü betik ebhen bákə ánkway bhe.”

¹⁵ Bo bábhaka nyaka nti ndü menyin ebhen Jōn árəm ne ebhen yi ákə. Ekə bábho bebhep mməet mbák Jōn ke achi Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be áto.

¹⁶ Jōn akeme bhó be, “Məjwiti bhe ne manyiəp. Ke mmu ane acha me átwə. Mbíki kwáy mmu ane nchí kaŋari nkwəbhénya bekek ebhi. Anəŋ ántwó, chəŋ anjwiti bhe ne éfónó Bedyere ne ngó.

¹⁷ Atwə ne nchán myákátí awə ndu béchák nkway be amfáp ene eri ne bekráfú. Anəŋ ánkú nə, ansət mbwət anten ndu nkpané, anyə mmik, ansət bekráfú amfyə amem ngó ane apu neme.”

¹⁸ Jōn arem beyá menyin bechak ndu befye bhə nti ndu ánu bekə mánóko Mbok Ndíndí ane yi aghati bhə.

¹⁹ Jōn aji Mfə Hérəd be akwen ebhé Mandem ndu ásóré Heródias ngərə mómáyi ábhay. Aji yí ɛti barak abúabə achak ankem ane yi ákə.

²⁰ Ne mémáka ndü ebhə menkem, Hérəd arem báfé Jōn amem ekerékenəŋ.

*Jñn ajwiti Yesu
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)*

²¹ Bápéere fe Jñn, anán ajwiti nyaka bho. Ajwiti Yesu nkwɔ. Ne mpok Yesu ánikmæet, nebu nénéne.

²² Efónó Mandem asot mkpá ebhónó aser yi amæet. Eyɔŋ éfú amfay erem be, “Wɔ ɔchí Mɔwa. Nkɔŋ wɔ tontó. Jchye me beyä manák”

*Bachĩmbi Yesu Kristo
(Mt 1.1-17)*

²³ Mpok Yesu ábhó betik ebhi, achi nyaka mbɔ mamié esá nsem byó, bo mándem nɔkɔ be Yesu chí mmɔ Joséf mmɔ Héli,

²⁴ Héli mmɔ Máat, Máat mmɔ Lévi, Lévi mmɔ Mélki, Mélki mmɔ Jánai, Jánai mmɔ Joséf,

²⁵ Joséf mmɔ Matátias, Matátias mmɔ Emɔs, Emɔs mmɔ Náhum, Náhum mmɔ Esli, Esli mmɔ Nágai,

²⁶ Nágai mmɔ Máat, Máat mmɔ Matátias, Matátias mmɔ Sémen, Sémen mmɔ Jósek, Jósek mmɔ Jóda,

²⁷ Jóda mmɔ Joánan, Joánan mmɔ Résa, Résa mmɔ Serúbabel, Serúbabel mmɔ Síltiel, Síltiel mmɔ Néri,

²⁸ Néri mmɔ Mélki, Mélki mmɔ Adi, Adi mmɔ Kósam, Kósam mmɔ Elmádam, Elmádam mmɔ Er,

²⁹ Er mmɔ Jóshua, Jóshua mmɔ Eliésa, Eliésa mmɔ Jórím, Jórím mmɔ Máat, Máat mmɔ Lévi,

³⁰ Lévi mmɔ Símiɔn, Símiɔn mmɔ Júda, Júda mmɔ Joséf, Joséf mmɔ Jónam, Jónam mmɔ Eliákim,

³¹ Eliákim mmɔ Meléa, Meléa mmɔ Ména, Ména mmɔ Matáta, Matáta mmɔ Nátan, Nátan mmɔ Debhít,

³² Debhít mmɔ Jése, Jése mmɔ Obed, Obed mmɔ Bóas, Bóas mmɔ Sálmon, Sálmon mmɔ Náshɔn,

³³ Náshɔn mmɔ Amínadap, Amínadap mmɔ Rám, Rám mmɔ Hérɔn, Hérɔn mmɔ Péres, Péres mmɔ Júda,

³⁴ Júda mmɔ Jekóp, Jekóp mmɔ Aisek, Aisek mmɔ Abraham, Abraham mmɔ Téra, Téra mmɔ Náhɔ,

³⁵ Náhɔ mmɔ Sérug, Sérug mmɔ Réu, Réu mmɔ Pélek, Pélek mmɔ Eba, Eba mmɔ Shéla,

³⁶ Shéla mmɔ Kaínan, Kaínan mmɔ Afásad, Afásad mmɔ Shém, Shém mmɔ Nóa, Nóa mmɔ Lámek,

³⁷ Lámek mmɔ Metúsela, Metúsela mmɔ Enɔk, Enɔk mmɔ Járet, Járet mmɔ Mahálálel, Mahálálel mmɔ Kánän,

³⁸ Kánän mmɔ Enɔs, Enɔs mmɔ Sét, Sét mmɔ Adam, Adam mmɔ Mandem.

4

*Satan amɔ Yesu
(Mt 4.1-11; Mk 1.12, 13)*

¹ Yesu ápéere fú ndü nnyén Jódan, ajwi ne Efónó Bedyere. Yí akɔ Yesu arɔk amem baso,

² abhak aré ndü manywɔp besa bepay Satan amɔ nɔkɔ yi. Yí kenye yényin ndü manywɔp eyɔ ankem. Ndü ngwenti manywɔp eyɔ nsay akém yi.

³ Satan arɔk arem ntá yi be, “Mbák ɔchí Mmɔ Mandem, chyé eyɔŋ be ntáy enen nénjibhírí néndɔp ekpɔkó bred.”

⁴ Yesu akeme yi be, “Echí amem Ekáti Mandem be, ‘Puyé nenyíe nónó ke nékém nepémé mu.’”

⁵ Satan asot yi akó ndü nebhæet ane achi te amfay atɔŋ yí betɔkó mmik menkem ne kefɔ eken kéchí aré ndu mómbiní mpok.

⁶ Arem ye ntá yi be, “Báchyé betan ne kefɔ mmik nkem ntá ya, ne nchí kway bechye kɔ ntá yé agha ane nkónó. Chɔŋ nchyé wɔ bɔbhen menkem ne kefɔ ekap.

⁷ Mbák óntép mánén amik, ónchye me kenókó, mbɔ Mandem ywe, chɔŋ menyin ebhen menkem ménndɔp ebhe.”

⁸ Yesu akeme bé, “Ekáti Mandem érem be,

‘Mmu abhɔŋ bechye kenókó chi ntá Mandem Acha, antók chí yí aywinti.’”

⁹ Satan asot yi bárók Yerúsalem, bákó ndü nebhæet ane áchí te amfay ndü ekerákap Mandem. Aré, arem ntá Yesu be, “Mbák ɔchí Mmɔ Mandem, dók,

¹⁰ tëndu echi amem Ekáti Mandem be,

‘Chəŋ Mandəm anchye eyəŋ bə́angel
bhi mántwó manchyε wə
nekwak.’

11 Ekáti Mandəm épet érəm be,
‘Chəŋ mánkprəp wə ne amə yap,
bé óké tem ekak ndü ntay.’ ”

12 Yesu akeme yi be, “Ekáti érəm be,
‘Óké mə Mandəm Acha ywe.’ ”

13 Satan ámó nókó Yesu ndü beyá
babhi kekém yi, arə kpík yi.

*Yesu abho betik ebhi atú Gálili
(Mt 4.12-17; Mk 1.14, 15)*

14 Yesu apet ye nsem atú Gálili ndü
betanə Éfónó Bedyere. Mbok yi ataka
atú Gálili wu ankem.

15 Are tón bo Eyəŋ Mandəm amem
bekeré nenikímuet bo Israel, ne bo
báre chyε yi kenókó.

*Bábyak Yesu amem etək Násáret
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)*

16 Yesu afa, arək Násáret, etək ene
máné yi aré. Mbə enyü epin eyi echi
nyaka, arək amem ekeré nenikímueti
ndü nywəbhé neywémuet bo Israel.
Ebhíki tat, afate bepəy Eyəŋ Mandəm.

17 Báchyé yi ekáti ene ndemekerpinti
Aisáya. Anene yó, ndü nebhet ane
básinjí bé:

18 “Éfónó Mandəm Acha achí ne me
mbənyune,

ayap me bé ngátí Mbok Ndíndí ntá
bachébhəbho.

Ato me, be ntwó ngátí bo abhen
bachi ndü yəntiki enyü kesem,
be chəŋ mámfere bhə are.

Ne bé chəŋ amík anene manémámik,
ne be chəŋ máncyε ngəngəŋ ntá
bo abhen batí bakwəŋwan
mányiere bhə amík.

19 Ato me bé mbé ntá bho be mpok
ane yi átəŋ bó berindu bhi akway.”

20 Yesu ánáná nókó bépay ekáti
yə, akuti yó, akeme ntá münti arək
achəkə amík. Bə mankem abhen
bachi amem ekeré nenikímueti bátəp
yi amík amuet.

21 Abho ye beghati bhə be, “Echəŋ,
enyin ene basinjí men árəm éfákári
mbə enyü bəghókó.”

22 Bə abhen bachi aré, bárəm berítí
menyin eti yi, ne babhak maknkay eti
berítí kepí eken kéfú yi anyu. Ke bábhə
bebher be, “Pú mmə Joséf ne?”

23 Yesu arem ntá yap be, “Chəŋ
mántem me nekay enen eti ya be,
‘Ngəŋ, bú mmuet eye. Menyin ebhen
seghoko be əkə awu etək Kapənaum,
kə bhó fá amem etək eye nkwo.’ ”

24 Yesu arem be, “Nchí ghati bhe be,
bápú ka ndemekerpinti amem etək yi.

25 Ke nchí ghati bhe be, mánkwésé
bayá nyaka amem etək Israel ndü
mpok ndemekerpinti Eláija. Mpok yə
manyier kekwen ndü mamié arat ne
ebhók, ne erémé nsay ékwén ndü etək
Israel enkem.

26 Ke Mandəm abhíki tó nyaka Eláija
ntá yə kənkwésé amət, ebhíkífet chi
ane achi etək Sárefat, atú Sídon, etək
bo bachak.

27 Ne ndü mpok ndemekerpinti
ane áká nnyén be Eláisha, beyá bə
ebhanákwa bachi nyaka amem etək
Israel. Ke yə amət Eláisha abhíki
bu, ebhíkífet chi mmü etək echak,
Náman, mmu Síria.”

28 Bo mankem abhen bachi amem
ekeré nenikímueti, bəghókó nókó nó,
batí ábé bhə amem tontó.

29 Báfate bákém yi, bafu etək ne yi.
Ndü etək yap echi amfəy njie, básót yi
barək ndü nkókónjie bé mámpúrí yi
ankwen aré.

30 Ke ayibhiri mmuet, anəne, afuet
nentí nap arək ebhakayi.

*Mmu ane efónó ebúbu échyé yi esəŋəri
(Mk 1.21-28)*

31 Yesu apet asep arək Kapənaum,
etək egho, atú Gálili. Aré, are tón bo
amem ekeré nenikímueti bo Israel ndü
nywəbhé neywémuet enap.

32 Bábhák maknkay tontó eti enyu
ene yí átəŋ mbənyune átəŋ nyaka mbo
mmü ane árəm émay.

33 Mmu amət abhak aré ane efónó
ebúbu esəŋəri. Are bik ne eyəŋ
etanatan andeme nəkə bé,

34 “E! Yesu, Mmu Násáret, əbhəŋ yí
bekə ne bhese! Ótwə fá beway bhese?”

Ndíńjì mmu wɔ́ óchí. Ɔchí Mmu Nyáná anɛ Mandɛm átó!”

³⁵ Yesu asáy efónó yɔ́ bɛ, “Kusí! Fú yi amɛt!” Efónó yɔ́ éǵuɛp mmũ wu amik besí bhap. Kɛ éfú yi amɛt kekɛ yi yěnyin.

³⁶ Bǒ mankem bábhák maknkay, nɛ babho bebhep bati bɛ, “Eyoŋ ené mmũ-nɛ échí né ná e? Asay befónó bebúbɛbɛ nɛ betan bé mémfu bo amɛt, nɛ mémfu.”

³⁷ Nɛ nsoŋo Yesu akɔ́ ataka atú etɔk wu ankem.

*Yesu abú beyǎ bǒmame
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)*

³⁸ Yesu afa ekeré nenikímmɛtí yɔ́, arɔk, ndũ eket Símun. Nnɔ ngɔré Símun abhǒŋ mbúép atanatan. Baghɔk Yesu manik yi mmɛt bɛ ambu yi.

³⁹ Arɔk, ate nekɛ bekɔk ebhen yi achi arɛ bhúré. Achyɛ eyɔŋ bɛ mbúép wu ándó yí. Amay. Afaté akɛ nenyíé abho mɛne bhɔ.

⁴⁰ Mpok anɛ mmok ánɛm, bǒ mankem abhen bábhǒŋ bǒmame menyu nɛ menyu básót bhɔ bárók ntá Yesu. Abho ményáná amɔ amɛt yěntiki mmu wap, kpat abú bhɔ mankem.

⁴¹ Beyǎ bhap babhǒŋ nyaka befónó bebúbɛbɛ. Befónó bebúbɛbɛ bhɔ bífú beyǎ bhɔ amɛt mémbiki nɔkɔ́ bɛ, “Wɔ́ ɔchí Mmɔ Mandɛm!” Kɛ Yesu arɛ sáy bhɔ, kekɛ méndɛm yěnyin, mbɔnyunɛ bérinji nyaka bɛ yi achi Mpɛmɛ anɛ Mandɛm átó.

*Yesu arɛ tɔŋ bo amɛm bekeré
nenikímmɛt bo Israel
(Mk 1.35-39)*

⁴² Néyí nɔkɔ́, Yesu afa etɔk, arɔk ndũ nebhep anɛ bo bápú aré. Bǒ babho beyan yi. Bághó nókó yí, babho menikmmɛt bé áké rɔ́ etɔk eyap.

⁴³ Kɛ yi aghati bhó bɛ, “Mbɔŋ bégháti Mbok Ndíndí bɛ Mandɛm achi Mfɔ́ amɛm betɔk bechak nkɔ́, mbɔnyunɛ Mandɛm átó mɛ fá amik chi ɛ́ti yɔ́.”

⁴⁴ Arɔ́ yɛ, arɛ kɔ́ andɔkɔ́ nɔkɔ́ ndũ betɔk ebhen bechi atú Judéya angati

nɔkɔ́ bhɔ Mbok Ndíndí amɛm bekeré nenikímmɛt bo Israel

5

*Yesu abhinji bakoŋo bhi abhen mbi
batí ánwí*

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

¹ Ewak émɔt, Yesu abhak téé angɔkɔ́ ɛntinnyɛn Genésaret. * Bo béré nu bebhak kekɔ́t nɛ yi bɛ mangok Eyɔŋ Mandɛm.

² Aghó bachwi apay angɔkɔ́nyén. Bawánsi abhen bábhǒŋó bachwi yɔ́, báfú amɛm mánchaka nɔkɔ́ basi yap.

³ Yesu arɔk achwe amɛm áchwí amɔt. Abhak anɛ Símun. Aghati yi bɛ ánók áchwí antɛn anyén mandú. Yesu achɔkɔ́ yɛ amɛm áchwí wu, antɔŋ nɔkɔ́ bo abhen bachi angɔkɔ́nyén Eyɔŋ Mandɛm.

⁴ Anáná nókó betɔŋ bo arɛm ntá Símun bɛ, “Tén áchwí ndũ ɛntɛm mǎngɛp basi yɛka anyén bɛ mǎnkem nsi.”

⁵ Símun akɛmɛ yi bɛ, “ɛta, sédɛn mmɛt beti mɛnkem kɛ yěnyin sébhíkí kem. Kɛ ndu bekoŋo eyɔŋ eyɛ, chɔŋ ngɛp básí ndũ ɛntɛm.”

⁶ Yí nɛ mamɛrɛ bhi bárɔk bagɛp beyǎ nkáp anyén, bákém beyǎ nsi. Eyá kpat beyǎ nkáp yap abho berakati.

⁷ Bámák batí bawánsi abhen bachi ndũ áchwí achak nɛ awɔ́ bɛ mántwɔ́ mánkwak bhɔ. Bárók bachɛm nɛ bhɔ, bafɛrɛ nsi báfyé amɛm bachwi apay kpat ábhó bebɛt.

⁸ Símun anɛ mpíkírí nnyén eni nɛchi bɛ Píta, ághó nókó enyínjì maknkay yɔ́, arɔk atɛp mánén besí Yesu, arɛm bɛ, “Acha, kétwɔ́ kekɔ́t nɛ mɛ, mbɔnyunɛ nchí mmũ bebá.”

⁹ Arém nɔ́, mbɔnyunɛ yi nɛ bati bhi bachi nyaka maknkay tontó beghɔ beyǎ nsi ɛnɛ bakɛmɛ.

¹⁰ Jems nɛ Jǒn, batí bawáy nsi, bábhák nkɔ́ maknkay. Báchí nyaka bǒ Sebɛdi. Yesu arɛm ntá Símun bɛ, “Kécháy. Bebho ɛchɔŋ ɔ́rɔbhɛ ya chí bo bɛ mantwɔ́ ntá ya.”

* 5:1 ɛntinnyɛn Genésaret: Chi ɛntinnyɛn Gálili.

11 Bə Píta bátémé nókó bachwi yap angəkənyén, báró yéntiki enyiñ bakoño Yesu.

Yesu abú mmu ebhanákwa

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

12 Mpok Yesu achi etókófu, mmu ebhanákwa amət arək akwén yí bekak abho menikmuet ntá yi bé, “Acha, mbák əkəñ, əkway beku me ntañ.”

13 Yesu anyabhə awó atək yi arem be, “Nkəñ beku wə óntán, neme ene némáy.” Témte wu, ebhanákwa yi emay.

14 Yesu asemti yí be, “Ké ghati yě mmu enyiñ ene éfákárí, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angə be ebhanákwa ye emay. Anán ambyó wə, óndək, ənchye ye akap ntá Mandem békóño ebhé Moses. Chəñ eyə émbak enyiñ ene étəñ bo be ebhanákwa ye émay.”

15 Ke yě nə, mbok Yesu ataka mbänkem. Ngémtay bo bárək ntá yi ndu beghók Eyəñ Mandem ne bé yiambu mame yap.

16 Ke aya mmuet arək ndü nebhuéréfu amem baso anikmuet.

Yesu abú mbéntí

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

17 Nywəp nemət, Yesu átəñ nyaka bho Eyəñ Mandem, Mandem Acha achye yi betəñ, are bú bómame. Bənkwo Fárisi ne batəñ ebhé Mandem babhak aré. Báfú ndü bəbetək mankem atú Gálili, ne bachak báfú atú Judéya, ne abhenefu báfú Yerúsalem.

18 Bəfú bátwó ne mbéntí amət ane bápókó ndü bekpaka. Béré yan mbi bechwe anywəp be mambəre yi besí Yesu.

19 Ke bó kebhoñ mbi ane báfuet manchwe amem éti beyə bó. Bákó amfáy eket, manene mbok aré, basebhe yi bhəre ndü bekpaka bhi, néntí bhó, besí Yesu.

20 Yesu aghó nókó enyü neka enén bábhoñə ne yi, aghati mbéntí wu be, “Nkwáne, mfónórí bebú bhe.”

21 Batəñ-ebhé Mandem ne bənkwo Fárisi bábho bebhep mmuet be, “Agha né? Enyiñ ene yi arəm chi nsək ntá

Mandem! Mandem aywinti ke akway befonori bebú mmu!”

22 Yesu arini nkaysi yap. Abhép bó be, “Ndaká yí bákaysi menyü menyiñ ebho?”

23 Enyiñ ene échí wikirik chí ené? Berem be, ‘Mfónórí bebú bhe’, ke chi berem be, ‘Faté kə’?”

24 Ke chəñ nku mändini be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbəñ betəñ fá amik befonori bebú bho.” Arəm ntá mbéntí wu be, “Nchí ghati wə, faté, pəkó bekpaka bhe guré!”

25 Témte wu, afate kperep besí bhap, apəkə enyiñ ene yi ábhəre nyaka aré, abho begure, ambiti nəkə Mandem.

26 Beyə becháy bekem bo mankem! Bábhak maknkay, babho bebíti Mandem, mándeme nəkə be, “Seghə baraká maknkay echəñ!”

Yesu abhini Lévi

(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

27 Awu áfúéré nókó, Yesu afa nebhuéré wu arək aghó mbebhé nkabhénti ane áká nnyén be Lévi chəkə amem ekerébetik yi. Yesu aghati yi be, “Twó, bhák nkoño wa.”

28 Lévi afate, arə yéntiki enyiñ, abho bekoño Yesu.

29 Ebhíkí tat, Lévi anak erem epa eket yi ntá Yesu. Beyə babhebhé nkabhénti ne bakə bebú bachak nkwo babhak aré ne Yesu.

30 Bənkwo Fárisi ne batəñ ebhé Mandem, béré nywinti, ne bábhep bakoño Yesu be, “Ndaká yí mányie mányu nəkə ne babhebhé nkabhénti ne bakə bebú bachak?”

31 Yesu akeme bhə be, “Bo abhen bapú me, bápú yan ngəñ. Bə mame ke báyan ngəñ.

32 Mbíkí twə bebhini bo abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mántiknsem ndü bebú bhap, ntwo bebhini chi bo babúbabú.”

Bábhep Yesu éti netarənsay ndü menikmuet ntá Mandem

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

33 Bo bərəm ntá Yesu be, “Bakoño Jəñ Njwiti bátat nəkə nsay ndu menikmuet. Bakoño nkwo Fárisi bákə

enyumot. Ke abhe mányie, mányu ne bapu tat nsay?”

³⁴ Yesu akeme bhə be, “Bākaysi be mankō abhen bachi ndū epā nebhay bakway bebhak ndū nētarénsay? Nsé! Tēndu mbāyngoré abhēt ne bhə, bápú kway betat nsay.

³⁵ Ke mpok ātwò ane báferē chəy mbāyngoré ntá yap. Ne chəy mántare nəkə nsay ndū mpok yə.”

³⁶ Yesu atém bə nekay enén nkwo be, “Yē mmu apú kway bedak ebhókónden ndū nkú ane nkə anchók mbok ndū esí nku. Mbák mmu ánká nó, áchənti nkú nkə, mbənyune ebhókónden ené éfú ndū nkú nkə épú kə ne esí nden.

³⁷ Ne ntá bo abhen báfyē mmém ndū bebhā nkwo bhənya, bápú fyē mmém bakə amem ebhā nkwo bhənya ené esí. Mbák mánká nə, ebha ésen, enchəy, ne mmém andək amík. †

³⁸ Bábhəy befyē mmém bakə chi amem ebhā mmém ené ekə.

³⁹ Ne bápú nyu esí mmém mánjan amen bakə mbənyune bákaysi be esí mmém arí achá amen bakə.”

6

Enyiŋ ene bābhébhé Yesu éti nywəbhé neywəməet bo Israel

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ Yesu ne baghəkó bhi béré kə mámfəet nəkə amem nkí nchwifú ndū nywəbhé neywəməet bo Israel. Baghəkó bhi bábho bekwep enyū nchwi yə, mámfikiri mányie nəkə.

² Mbək bōnkwo Fárisi bábhep be, “Ndaká yí bākə enyiŋ ene ebhé yese épú yaŋ mankə ndū nywəbhé neywəməet?”

³ Ke Yesu akeme bhə be, “Bābhíki re pay amem Ekáti Mandem enyiŋ ene Mfə Debhít áká nyaka ne bō abhen báchí ne yi mpok nsay ákémé bhó?”

⁴ Achwe amem eket Mandem, apəkə nenyíé enen báchyé mbə akap ntá Mandem akərə ne bōbhi mányíé. Ebhé érəm be ndiere bachiákap Mandem ke bákway menyie nenyíé enə.”

⁵ Yesu arem ye ntá yap be, “Me Mmu mfú ntá Mandem kě mbóhó berem enyū mmu ábhóhó bekwə ne ebhé ene éyíŋi nywəbhé neywəməet.”

Yesu abú mmú ane awó águ yi ndū nywəbhé neywəməet

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ Ndū nywəbhé neywəməet néchák, Yesu achwe amem ekere neníkímmeti bo Israel antəy nəkə bo Mbok Ndíndí. Mmū amot abhak aré ane awónem aywi águ.

⁷ Mbək batəy ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi abhen bachi aré, bábháka nti be chəy mámbəy mbi ndu berem be yi akə ebépti ndak. Bátép ye yi amík aməet ndu beghə mbák chəy Yesu ambú mmū wu ndū nywəbhé neywəməet.

⁸ Yesu aríŋi nkaysi yap. Arem ntá mmū wu be, “Faté, twó fá ambi.” Mmū wu afate arək ate aré.

⁹ Yesu arem ye ntá bōbhə be, “Ebhé yese érem bé sénkwə yi ndū nywəbhé neywəməet? Chí békə beri ke bekwə bebú? Chí bépeme mmu ke chí béchənti nepém eni?”

¹⁰ Yesu ayibhiri mməet ayiŋi bó mankem, arem ntá yi be, “Nyabhé awó ywe.” Akə nə, awó ywi apət atan, ábhák mbə enyu esí.

¹¹ Ke bati ábé bōnkwo Fárisi ne batəy ebhé tontó. Bábhó besokori enyiŋ ené bákway bekwə Yesu.

Yesu ayap bōnto bati byo ne apay

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² Ndū manywəbhé yə, Yesu akó amfāy njiefú ndu menikməet. Anikməet ntá Mandem beti menkem.

¹³ Néyí nókó, abhiŋi bakoŋo bhi be mántwó ntá yi. Bátwó nókó, ayap bhó bati byo ne apay, áchyé bhó nnyén be bōnto.

¹⁴ Manyén yap áchí nyaka be: Símun ane Yesu áchyé nnyén nechak be Píta, ne mǎmáyi Andru, ne Jems ne Jǎn, ne Filip ne Batolómio,

¹⁵ ne Mátio, ne Tómás, ne Jems mmǎ Alfeyos, ne Símun mfyé-betan ndū baraká etək,

† 5:37 Bo Israel básət nyaka nkwo p ághóhəmen mángoko bebha ebhen báfyē mmém are.

16 ne Júdas mmǎ Jems, ne Júdas Iskariot ane átí nyaka Yesu.

Yesu átòḡ ne àbù bho
(Mt 4.23-25)

17 Yesu asɛp antɛn njie ndũ mmik nebhuet ne bhó. Ngémtay bakoḡo bhi bábhák aré ne ngémtay bo bachak abhen báfú Yerúsalem ne abhen báfú atú Judéya ankem. Bo báfú ndũ betok bépáy ebhen bechi kekwoɛt ne manyu ebhen bábhini be Táya ne Sídon.

18 Bátwó beghók menyin ebhen yi átòḡ ne be yi ámbu bhó. Ne bo abhen befónó beúbébeú bésòḡori bhó, batan.

19 Bǒ bhó mankem bare nu betok Yesu, mbonyune betan béfú nyaka yi amuet mémbu nǎkǎ yé ághá ane átok yi.

Manák ne basémé
(Mt 5.1-12)

20 Yesu ayon amík ayini bakoḡo bhi arem be,

“Eri echa ntá yeka bachébhébhó; mbonyune Mandem achi Mfǎ yweka.

21 Eri echa ntá yeka bǒ nsay ánu néne, mbonyune chon yi anchye bhe menyin ebhen bábhónó ekwak bebhon.

Eri echa ntá yeka bǒ bádi kebho néne, mbonyune chon mángway ámen!

22 “Eri echa ntá yeka mpok bo bápap bhe, ne mánsokoti nǎkǎ bhe ne mándem bebépti menyin éti yeka, ne mándem nǎkǎ be báchi bebépti bho éti ya, Me Mmu mfú ntá Mandem!

23 Bón ká manák yéntiki mpok ane éfákári nó ne bhe, mbonyune Mandem abháré erem ákap ntá yeka awu amfay. Nchí ghati bhe mbonyune enyu eyo ke bachimbi bhap báchyè nyaka baremé kepinti Mandem esonori.

24 Ke chon émbep ntá yeka bafónkáp encha mbonyune,

mánan bábhon ebheka beríti menyin, ne mányiè nepém, ndak ámay.

25 Chon émbep ntá yeka bǒ mányiè mánjwi néne,

mbonyune chon nsay anu bhe!

Chon émbep ntá yeka bo báwáy ámén néne,

mbonyune chon mándap ndũ basémé ne nedí kebho!

26 Chon émbep ntá yeka, be bho bo bárem eriri éti yeka,

mbonyune enyu yo ké bachimbi bhap bárem nyaka éti baremé kepinti nsé.”

Bakoḡo Yesu bábhon bekon bǒmpap abhap

(Mt 5.38-48, 7.12a)

27 Yesu arak ambi beton. Arem be, “Ke nchí ghati bhe bho bághók me be, kón ká bo abhen bápábhé bhe, mánton bó beri.

28 Nik nǎkǎ ká mmuet be Mandem ankwak bo abhen bárem ebúbeú éti yeka.

29 Mbák mmu adep wo atá ndũ ebhe awónem, tón yi ebhe échák nkwo. Ne mbák mmu ásot ndé ye, dǒ yi ansot yé chí nkú ye nkwo.

30 Mbák mmu aniní wo enyin ene óbhónó, chyè yi. Ne mbák mmu asot enyin eye, kéghati yi be ákémé yo ntá ye.

31 Ne yéntiki mmu yweka ánká ye ne bati mbó enyũ yi ákway beyan be bo mánkǎ ntá yi.

32 “Mbák bǎkòḡ chi bo abhen bakon be, bakak amen bábhónó béchyè bhe ábhák be yi? Yé chí bǒ bebú bákon bo abhen bakon bhó!

33 Ne mbák bǎkǎ beri chi ntá bo abhen bákǎ bhe beri bakak amen bábhónó bechyè bhe ábhák be yi? Yé chí bakǎ bebú bákǎ nǎ!

34 Ne mbák bǎpwò menyin chí ntá bo abhen bábhaka nti be bakeme ntá yeka, bakak amen bábhónó bechyè bhe achi be yi? Yé chí bǒ bebú bǎpwò nkwo menyin ntá bati bakǎ bebú, ndu bákeme yéntiki enyin ene bǎpwó ntá yap!

35 Ke bábhon bebhak kekúri! Kon ka bǒmpap abheka, ne mánkǎ bhó beri. Pwo ka bhó, kebhaka nti be chon mánkeme bhe yéntiki enyin. Mbák bǎkǎ enyu yo, chon akap ayweká ánja ancha, ne mámbak bǎ Mandem Acha. Aton berinti ntá bǒ bebú abhen bápú kaka yi ne abhen máñem menjeme.

36 Ghó ká bati ntínso, nkúbhé mbó enyũ Mandem ághò bhe ntínso.”

Yesu atón bē bo bābhíkí bhōj betān bati
(Mt 7.1-5)

37 Yesu yi bē, “Bāké tán bati kēka mántān bē. Bāké rēm bē mányché bati ntémsi, nē mbák bāpú rēm nō, bāpú rēm bē manchye bhe ntémsi. Fōjorí nókó ka bati nē chōj māmfojori nōkō bhe.

38 Chié ntá nti, nē chōj Mandem anchye wō nkwó. Yi aperé chyē, āyenti sayri, angoko kpát énjwi entakati nōkō amík. Enyū ené óyènti onchye nti, nkúbhé enyuyō kē báyènti manchye wō.”

39 Yesu atém bō nekay nkwō bē, “Nnemámík apu kway beyā nti nnémámík mbi. Mbák ándók bekā nō, bō bati apay bāpú kwēn amem nepi?”

40 Mmōkāti apu kway beriji enyiñ ancha ntōj aywi. Kē mpok ane bātōj yi kpát ánanā nēghók eni, ābhák mbō ntōj aywi.

41 Ndaká yí óyīñi móēnyīñi ane achi anyese nti, ené ópú fyē nti ndū nkókónók ane achi wō anyese?

42 Ná óghāti nti bē, ‘Manó, dō mféré móēnyīñi ane achi wō anyésé,’ ené wōmbōj opú ghó nkókónók ane achi amem ene nyésé? Wō mmū betábhá! Feré kpík nkókónók ane achi wōmbōj anyese, kē óngō yē mban sayri ndu bēfēre móēnyīñi ane achi amem nyésé manóywe.”

Yēntíkí enók ébhōj eyi enyū kēpem
(Mt 7.16-20, 12.33-35)

43 Yesu apēt arēm bē, “Erítí enók épú nyu bebéptí kēpem. Nē ebéptí enók épú nyu berítí kēpem.

44 Báriñi erítí enók chí ndū kēpem eki. Bāpú rōj ndu támfāj mánkók nepi.

45 Nkúbhé mbō enyū nkáp ájwi amem mókeré nkáp, nó kē nkaysi ndíndí ájwi anti mmū ndíndí, nē berí bōbhó kē bēfù aré. Kē mbák mmú abhōj ebéptí nti, barak abúabū kē áfù yi anyu, mbōnyune enyiñ ené éjwi mmu anti, yó kē éfù yi anyu.”

Menyū batē bekēt bati apay
(Mt 7.24-27)

46 Yesu arēm bē, “Ndaká yí bābhīñi mē bē, ‘Acha, Acha’, ené bāpú kē enyiñ ene mēghāti bhe?

47 Chōj ntōj bē enyū mmū ane átwó ntá ya, aghók enyiñ ene ndémé, ankū mbō enyū yi ághókó achi.

48 Achí mbō mmū ane áyāmbi átémé nēbháéréket kpát néchwé néghaka ndū setárébhé kē áte ekēt. Nē mpok nnyén négbókó kpát néghaka ndū ekēt, ébhíkí moko énkwén mbōnyune até yō sayri.

49 Kē mmu ane ághok menyīñ ebhen mērēm yi kē kē mbō enyū ndémé, achí mbō mmu ane até ekēt, yi kē yambi beghoko nēbháéréket sayri. Mpok nnyén nēgboko néghaka ndū ekēt, témté wu, ébáy mmūet amík juu, échōjō enkem!”

7

Yesu abú mmōbetok mūnti nkwō batémé nenu Rom
(Mt 8.5-13)

1 Yesu anáná nókó betōj bo menyīñ ebhen menkem, afa apētsem etók Kapēnaum.

2 Mūnti nkwō batémé nenu bō Rom amōt achi nyaka aré. Mūbetok aywi ane yi aré kōj áre me. Arōp chi kekwōt bēgu.

3 Mūnti wu ághókó nókó ndū bo bārēm ēti Yesu, ató bōbati bō Israel bē máníkmūet nta yi bē ándók ámbú mūbetok aywi.

4 Bárók ntá Yesu máníkmūet nta yi nē nēseptímūet mándeme nōkō bē, “Eta, dók kwák mūnti-nē. Achi mmu ane ákwáy bēbhōj nekwa.

5 Akōj bō bhese nē yímbōj kē até ekeré neníkímūetí eyese.”

6 Yesu are rōj nē bhō. Mpok bāghaka kekwa nē ekēt, mūnti wu ató mamūere bhi bē mángátí Yesu bē, “Acha, kēsōjōri mmūet bétwō ndū ekēt eya. Mbíkí kway mmu ane ótwó ekēt eyi.

7 Yě chi mēmbəŋ mbíkí kaysi be nkway bétwə ntá ye. Chiě chí eyəŋ, chəŋ mübetok wa antaŋ.

8 Nchí rem nə mbənyune me nkwó mbəŋ bo abhen, mbák mángátí me nkə enyiŋ, mbəŋ beghok bhə. Ne mbəŋ nkwó batemé nenu antene ya abhen mbák ngátí bhə enyiŋ, bábhəŋ beghok mé. Yěntiki mmu wap ane ndémé be, ‘Dók’, ārəŋ, ne yě agha ane ndémé be, ‘Twó’, átwə. Ne mbák ngátí mǎbetok awa be, ‘Kə enyiŋ ene’, abhəŋ bekə yə.”

9 Yesu ághókó nókó nə, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mmuet arem ntá beyǎ bo abhen bákəŋo yi be, “Diní ká tetep be, mbíkí re ghə mmü Israel amət ane ábhəŋó neka ne me mbə kenkǎ-ne.”

10 Mamueré abhen münti wu átó bápətnsem eket eyi, bǎghó be mübetok ywi anán atañ.

Yesu akə mmǎ kénkwésé apətnsem ndü nepém

11 Ansem mpok, Yesu ne baghəkó bhi báfá báre rəŋ etək Nain. Ngəmtay bo báre rəŋ ne bhó.

12 Ndu bǎgháká antítək, bǎghó ndü bo bápókó ngú báfù etək berəŋ bebheme. Ngú wu abhak njanamə ntá máyi ane achí nyaka kénkwésé. Tóntó bo etək eyə bǎré koŋo nkókóngu.

13 Acha aghó nókó ngərə wu, ntínso nékém yi tontó, arem ntá yi be, “Képerε di.”

14 Arək, atək nkók ané bápəkə ngú aré. Bo abhen bápókó ngú báte. Yesu aghati ngú wu be, “Esakámu! Nchí ghati wə, faté.”

15 Témté wu, afaté achəkə chókó, abho berem kəpi. Yesu asət yi achye ntá máyi.

16 Becháy békém bo mankem abhen báchí aré. Bábhó bebiti Mandem mándemé nəkə be, “Etaŋtí ndeməkəpinti Mandem afú fá ndü nkwó ywese! Mandem atwə bépéme böbhi!”

17 Mbok éti yi akə aghabheri mmik bo Judeya nkem kpát aghaka ndü betək bechák ebhen bechi kekəwət.

Jəŋ ató mbək bakoŋo bhi be mámbép Yesu mmü yi achi

(Mt 11.2-19)

18 Mpok ane bakoŋó Jəŋ Njwiti nkəwə bǎghókó mēnyiŋ ebhen béfākari bǎghátí yi bó mēnkem.

19 Abhinji batí apay, ató ntá Acha be mámbép yi be, “Wə ke óchí Mperε ane Jəŋ árémé be átwə, ke chi be sébhəŋ menəŋ mmu achak?”

20 Bárók ntá Yesu bárem be, “Jəŋ Njwiti ató bhesé be sémbep wə be, ‘Wə ke óchí Mperε ane Jəŋ árémé be átwə, ke chi be sébhəŋ menəŋ mmu achak?’ ”

21 Bátwó ne ntó enə ntá Yesu mpok yi ábü beyǎ bho abhen bábhəŋó nyaka mame menyu ne menyu. Abók nyaka nkəwə befóŋó bebabεbε méndə nəkə bho, ankə nəkə manémámik mángə mbəŋ.

22 Akeme baghəkó Jəŋ be, “Pet ka nsem ghati Jəŋ mēnyiŋ ebhen bǎghó ne ebhen bǎghókó bo bǎrem: Bǎghók ne bǎghó be manémámik bǎghə mbaŋ néne, ne bakem báfáté bákə. Bə ebhanákwa bātáŋ ne babhók bǎghók mbaŋ. Bawú bápətnsem ndü nepém ne bǎghátí bachébhébhə Mbok Ndíndí.

23 Ne éri echa ntá mmü ane ápú kwén ndü bebá éti mēnyiŋ ebhen məkə.”

24 Bapókó ntó Jəŋ bhə bápéré nókó nsem, Yesu abho berem ntá beyǎ bo abhen bǎrəŋó nebhet ane yi achi éti Jəŋ be, “Mpok bǎrəŋ nyaka awu amem baso, bǎrək beghə ntiki enyü mmu? Bǎrək beghə mmu ane achi mbə énsómanyiεp ene babhúεp áfòk énkwen ene ebhe, ámfok enkwen ebhe échák ke?”

25 Bǎrəŋ nyaka amem baso beghə yi? Mmu ane afyé berítí nden amuet ke? Bə abhen báfye mēnyü nden ebhə báchəkə chi amem bekírí-bafə!

26 Ghatí ká me. Bǎrəŋ nyaka amem baso beghə ntiki enyü mmu? Ndeməkəpinti? Echi tetep. Ke diní ká be mmu ane bǎghó achá ndeməkəpinti.

27 Jǒn ke achi müntó ane basin nyaka amem Ekáti Mandem éti yi be, Mandem arem be, ‘Yinjí, chəŋ ntó mpəkəntó wa wə ambi, be ángókó mbi ywe ke óntwə.’

28 Nchí ghati bhe be Jǒn Njwiti achá yěntiki mmu achak ndü abhen bágu ne abhen bachi nepém. Yě nó, yě chí mmu ane apu yěnyin ndü mpáy bho abhen Mandem achi ne bhə mbə Mfə wap, acha yi.”

29 Bo bághókó nókó enyu yə, bə mankem ne babhebhé nkábhénti barem ye be, nkaysi Mandem achi tetep. Barem enyu yə, mbənyune manəŋ baka nyaka nkwo bé Jǒn anjwiti bhó.

30 Ke bǒnkwo Fárisi ne batəŋ ebhé Mandem bábhíki ka nyaka be Jǒn anjwiti bhə. Enyu eyə, bábyak nkaysi ane Mandem abhəŋə ne bhə.

31 Yesu arək ambi berem be, “Chəŋ njenti mkpáká bho abhen echəŋ ne yi? Bachi mbə yi?”

32 Báchí mbə bǎ abhen báchókó nefi esié. Ke mbək mámbinji nəkə abhenefu be,

‘Sékwáy bakwáy nebhay be mǎmben nebhén, ke bábhíki bhen.

Sékwáy bakwáy newú, kebho bé kedí!’

33 Jǒn Njwiti atwə nyaka antare nəkə nsay ndu menikmæet, ne mmém yi kenyu. Bě bäre rem be, ‘Éfónó ebábə echí ne yi!’

34 Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem ntwó, nde nyie, nnyú nəkə. Běka bäre rem be, ‘Ghó ká yi awu, nyiě menyinjinyié ne nyümem. Mamæere bhi chí babhebhé nkábhénti ne bakǎ bebá bachak!’

35 Ke dinjí ká be menyin ebhen mmu ane ákəŋ mbi Mandem ákə ke bétəŋ be nerinjindak enén nefú ntá Mandem nechí tetep.”

Mbok ngərə bebá ne Símun mmü nkwo Fárisi

36 Éfákári be münkwo Fárisi amət abhíŋí Yesu be ányié nenyié eket yi. Yesu aka, arək, achəkə are nyie nenyié ne yi.

37 Ngərə nekə amət ane achi nyaka etək eyə, ághók be Yesu ányie nenyié amem eket ené münkwo Fárisi wu. Asət ékpémé bawerériep arək aré ne yə.

38 Ate kékwót ne Yesu andi nəkə kebho. Babhese mi are chíti bekak Yesu. Atep ntí amik antese nəkə bekak Yesu ne emenénti yi, angwati nəkə ne bawerériep.

39 Münkwo Fárisi wu aghə nókó nó, are kaysi amem ntí eni be, “Mbə mmü-ne achi ndemekepinti Mandem tetep, mbə arinjí enyü mmu ane ngərə ane átək yi achi. Chí ngərə nekə.”

40 Ke Yesu abhinji münkwo Fárisi wu be, “Símun, mbəŋ ndak béghati wə.” Símun akeme be, “Ntəŋ, dók ambi.”

41 Yesu abho yě bétəm nekay enen be, “Mmü amət apwə nyaka nkáp ntá bǒ batí apay. Amət akém yi bebhá nkáp byo. Anefú ebhá nkáp émət.

42 Mmü wu abhép nkáp ane bákəm yi, ke yě mmu wap ke kway bekeme ané yi ákəm. Afǎ ké yi afoŋori bhó mankem, afeere ntí ndü nkáp wu. Ghatí yé me, ndü bati yap ápay, ntiki mmu ákway bekəŋ mpwənkáp wu ancha anefu?”

43 Símun akeme be, nkáysi be, “Chí ane barem ami áyá.” Yesu arem be, “Ōrem tetep.”

44 Ke Yesu ayibhiri mmæet ayinjí ane ngərə wu, arem ntá Símun be, “Yinjí mǒngərə-ne. Te nchwé eket eye, əbhíki chye me manyiiep nsó bekak, ke yí asó bekak ebha ne babhese mi, atese ne emenénti yi.

45 Əbhíki syepti me ne kenókó mbə enyü əbhónó beka, ke yi abhúét menyoti bekak ebha.

46 Əbhíki wati me ntí ne bawet ke yi əwati me bekak ne bawerériep.

47 Nchi ghati yé wə bé mǒngərə-ne atəŋ beyǎ ekəŋ betəŋ be Mandem afónórí beyǎ bebú ebhen yi áká. Ke mmu ane ákáysi be bebú bhi ebhen Mandem ákway befónórí bébhíki ya, átəŋ chí mandú ekəŋ.”

48 Yesu arem ye ntá mǒngərə wu be, “Mfónórí bebú ebhe.”

49 Ke bõ abhen mányíe nenyíe ne Yesu bábho menywinti mándeme nòkò be, “Agha né, ane árèm te be yi áfòhòri bebú?”

50 Yesu apet arem ntá móngoré wu be, “Dók sayri, neka eně ne me nékwa otan.”

8

Baghoré abhen bákojo Yesu (Mt 13.1-8; Mk 4.1-9)

1 Ebhíki tat, Yesu are kò amem betòk beghe ne ndũ bõbetòk angati nòkò Mbok Ndíndí òti enyu ené Mandem ábhak ne bho mbò Mfò wap. Baghòkò bhi bati byo ne apay bábhak ne yi.

2 Mpay baghoré bákò nyaka nkwa ne bhò. Bábhak baghoré abhen Yesu ábú mame yap ne mbòk bábhak abhen Yesu ábókò befónó bebúbebe ebhen bésòhòri nyaka bhò. Ngoré amòt abhak aré ane áká nnyén be María mmò etòk Mágdala. Yesu anáñ abok nyaka befónó bebúbebe tándramòt ebhen bésòhòri yí.

3 Anefú abhak Joana, ngoré Kusa, mmũ ane achi nkémfò ntá Mfò Héròd. Anefú abhak Susana. Ne beyá baghoré bachak. Bò básòt nyaka nkáp awap mánkwak nòkò be Yesu ne baghòkò bhi mámbòñ menyíñ ebhen bechebhe bhò.

Yesu atém nekäy ntyëmbwòt (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Bo baròk ambi béfú ndũ betòk ne betòk mántwò nòkò ntá Yesu. Ngémtay bho báchémé nebhuèet amòt. Yesu atém bhò nekay enen bé:

5 “Èwak émòt, nkwananki amòt aròñ nyaka betak enyũ nchwifú amem nki ywi. Ené yi átàk áròñ, mbòk akwenti ndũ mómbi ane áchí amem nki. Bò báyáti. Kenen kètwò kèbwòpti nchwi yò nkem.

6 Achák akwenti ndũ mmik setárebhé ne mpok ácháká, aníñti, awòsi, mbònyune nebhuérémik wu apu kem manyièp.

7 Mbuòt anefu akwenti ndũ mmik ane tákò nsènsè ágò aré. Achak are gó, ke tákò nsènsè agò áchók yò.

8 Ke nchwi áchák akwenti ndũ mmik ndíndí, agò achye beyá nchwi. Ayá acha ane bápí ndòñ besa betay.” Ndũ ngwenti, Yesu arem be, “Mmũ ane áyàñ beghok, ántá batú angok sayri.”

Nti Yesu árèm kepi ndũ bakay (Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 Baghòk Yesu bábhep yi ntí nekay enen.

10 Akeme bhò bé “Mandem achyé mbi be mándíñí menyíñ ebhén bechi bhésé bhésé òti enyũ yi ákèm bõbhi mbò Mfò wap. Ke mbák chi bo bachak, nchí rem kepi ne bhò chi ndũ bakay be yèndu báyíñi báké ghò, ne yèndu bágghòk báké jwimem.”

Yesu aghati baghòkò bhi ntí nekäy ntyëmbwòt

(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

11 Yesu aròk ambi árèm be nekäy enen nétòñ be, “Mbuòt chi Èyòñ Mandem.

12 Mbuòt ane ákwéntí ndũ mómbi chi bo abhen bágghòkò Èyòñ Mandem. Ke Satan antwò amfere yò ndũ bati yap be báké noko Mandem yi ampeme bhò.

13 Mbuòt ane ákwéntí ndũ mmik setárebhé até ndũ bo abhen bágghòk Èyòñ Mandem, mánoko témté ne beyá mañák. Ke bò kebhòñ bakanj amik. Mánoko chi ndu mómbíñi mpok. Nemò netwò nòkò, mánkwen ansem.

14 Ne mbwòt ane ákwéntí ndũ mmik tákò nsènsè, até ndũ mmu ane ághòk Èyòñ Mandem, ke bakáysí òti menyíñ mmik, ne bakáp, ne nepém ményie, akw bó kesene ndũ Èyòñ Mandem.

15 Mbò enyu efakari ne mbwòt ane ákwéntí ndũ mmik ndíndí, nò ke echi ne bo abhen bágghòk Èyòñ Mandem mánkém ne ntí némòt mankwè nòkò mbò enyu éyàñ, mándak nòkò ámbi bekwè enyu eyò ne ekébhéntí.”

Nekäy eròñó ené báduéré (Mk 4.21-25)

16 “Yè mmu apú dure eròñó ansòt enyíñ ankuti, mbák épú nò ante anten bekòk. Àte yò chí nebhuèet ane babhòñò

beṭe yə be mbaŋ angóó ntá yěntiki mmu ane achwe anywóp.

17 Diŋí ká be, chəŋ yěntiki enyiŋ ene echi bhésé bhésé, émfú kponɔɔɔŋ, ne ene bábhésé émfú kponɔɔɔŋ.

18 Sət ka mpok beghok Eyəŋ Mandem sayri enyu ene bəjwimem mbənyune mmü ane ábhóŋó enyiŋ, chəŋ máma ka yi échák, ke mmü ane ábhíki bhəŋ yěnyiŋ, yě chí mandú ane yi ákáysi bé abhəŋ, chəŋ mánsət yə ntá yi.”

Nno Yesu ne bəmayi

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 Nno Yesu ne bəmayi bárək begho yi. Ke bó ke kwáy berəŋ kekwoṭ ne yi mbənyune bo bayə nyaka bacha.

20 Müfu aghati yi be, “Máye ne bəmaye báchí neŋi téé báyaŋ begho wo.”

21 Yesu akeme be, “Máya ne bəmaya chi bo abhen bághòk Eyəŋ Mandem ne mánkə mbə enyu yə érəm.”

Yesu akə mbúép atanataŋ akwen

(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

22 Nywəp nemət Yesu arem ntá baghókó bhi be, “Sémpé séndók ebhə manyu éne awu.” Báchwe amem áchwí ne yi bábhó menok mandókə nəkə.

23 Ndu mánòk bárəŋ, Yesu akwén kenó. Mbúép atanataŋ abho menu. Nnyén nébhə bedep áchwí, manyiep anchwe nəkə amem. Erəp chi mandú be mámbet anyén.

24 Baghókə bhi barək máŋémé yi barem be, “Eta! Eta! Sétwo gu anyén!” Yesu aŋeme asáy mbúép ne mpérényen. Mbúép ágú, ne nnyén nékwén tii.

25 Abhép bhə be, “Neka eneka ne me néchí fá?” Becháy bekem bə ne bábhak maknkay, bábhə bebhep bati be, “Ntiki enyü mmu ne? Asay yě chí mbúép ne mpérényen, ne yə énkə mbə enyü yi areme!”

Yesu akə beŋóŋó bebúbeba béró mmu ane bə bésəŋəri

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 Yesu ne baghókó bhi mánók ye, bápe nnyén, báchwóp etək Gerása.

Gerása abhak ebhənyen ene éyiŋi Gálili.

27 Nefú Yesu áfú amem áchwí, müfu afú etək Gerása eyə akwese yi. Befóŋó bebúbeba bésəŋəri nyaka yi. Ndü erəri mpok, mmü wu ákə nyaka chi ebhowə, yi ke chəkə anywóp. Achəkə nyaka ndü nebhúéré manem.

28 Aghó nókó Yesu, abik, arək akwén yi bekak, arem ne, eyəŋ etanataŋ be, “Yesu Mmə Mandem Acha! Ǽbhəŋ ntiki ndak ne me? Nikmæet óké chye me esəŋəri!”

29 Arem enyu eyə mbənyune Yesu asay nyaka efóŋó ebúba ene ésəŋəri yi be éndó yi. Beyə mpok, efóŋó yə éfate nyaka yi amæet, ne yě bákem yi báfyə ngem amə ne bekak, mámbabheri nəkə yi, ákiti ngem eyə, efóŋó eyə énkə yi ambúé anchwe amem baso.

30 Yesu ásáy nókó efóŋó ebúba yə, abhep mmu wu be, “Nnyén ene be yi?” Akeme be, “Nnyén ena chi ngémtáy”; mbənyune beŋóŋó bebúbeba beyə nyaka yi amæet tontó.

31 Befóŋó bebúbeba bhə beré nik Yesu mmæet bé áké tó bhə amem nepi enen nebhiki bhəŋ ngwentí.

32 Erémé nkwo bakók anyie nyaka ambi njie ane achi kekwoṭ. Befóŋó bhə ménikmæet ntá Yesu bé ándó bó mándók máŋchwe amæet bakók bhə. Yesu achye bhə mbi.

33 Befóŋó bebúbeba bhə bífú amæet mmu wu berək bechwe amæet nkwo bakók. Bakók mankem bárókóri básep ndü nkokonjie dúgúdúgúdúgú bágúre anyén.

34 Bo abhen bábhəbheri bakók, bághó nókó enyiŋ ene efakari, bárək etək egho ne mbaŋ ene echi kekwoṭ ntiet ntiet bágháti bhə.

35 Bo bárók ye beghə enyiŋ ene efakari. Bágháká nókó ntá Yesu, bághó mmu ane beŋóŋó bebúbeba bífú yi amæet. Abhak sayri ndü nkaysi yi. Becháy bekem bó mankem tontó.

36 Bə abhen bághó enyiŋ ene éfákári, béré ghati abhen batwo enyiŋ ene éfákári ke beŋóŋó bebúbeba béró mmu ane bə bésəŋəri nyaka, yi atan.

37 Becháy békem bə atú Gerása wu

mankem. Bágháti Yesu bé amfu etok eyap ándók. Arək achwe amem áchwí ndu berəŋ.

³⁸ Mmũ ane befónó bebábəbə bífú yi aməet are nik Yesu mməet be ándó yi ankoŋo yi. Ke ndu Yesu aghati yi ampətnsem, arem ntá yi be,

³⁹ “Pətnsem anywóp ghati bo enyĩŋí maknkay ene Mandem áká ntá ye.” Arək ye ndũ etok eyə enkem angati nəkə bo enyĩŋ ene Yesu akə ntá yi.

Yesu akə mmə Jáyros apətnsem ndũ nepém

(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu apət nəkə nsem ebhə manyu echak, bə abhen mánəŋ yi, basyepti yi.

⁴¹ Mũfu ane áká nnyén be Jáyros arək ntá Yesu. Achí nyaka mũnti ekere neníkíməetí bo Israel ndũ nəbhəet ane yi achí are. Akwén Yesu bekak anikməet be Yesu andək eket eyi.

⁴² Móywi arəp nyaka kekəwət begu. Ne ndiere mówu ke yi ábhónó nyaka. Abhak móngəsón ane achí mamié byo ne apay.

Ndu Yesu árəŋ aré beyă bo bákáp yi bebhe bepay.

⁴³ Ngərə amət abhak aré, ane áfere manəŋ ndũ mamié byo ne apay. Anəŋ achónťí nyaka nkáp ané yí ábhónó ankem ke yě mmu kekəwáy bebu yi.

⁴⁴ Afú Yesu ansem, atəti amem beyă bhó kpát arək atək nkokəŋ nkú yi. Témte wu, manəŋ mə asiép.

⁴⁵ Yesu abhép be, “Agha átókó mé?” Bə mankem batəŋa. Píta arem ye be, “Étá, beyă bo bákáp wə ne mányiere wə!”

⁴⁶ Yě nə, Yesu arem be, “Mmu atək me. Ndĩŋí nə mbənyune ngók ndũ betəŋ bífú me aməet.”

⁴⁷ Móngərə wu ághó nókó bé Yesu arĩŋi enyĩŋ ene efakari, arək angwere nəkə gbagbăgbak, ákwén bekak Yesu arem besí bo mankem ntí ane yi átókó Yesu ne enyũ yi átəŋ témte.

⁴⁸ Yesu arem ntá yi be, “Mmá, neka ene ne me nékə ətaŋ. Mandem achi ne wə, dók sayri.”

⁴⁹ Ené Yesu ábhəét béréem kepi ne ngərə wu, mũnto achwəp ane áfú eket ene Jáyros mũnti arem ntá yí be, “Móywe agu. Žképere səŋəri Ntəŋ.”

⁵⁰ Ke Yesu aghoko nəkə nə arem ntá Jáyros be, “Žké cháy. Dókó rəŋ ambi menóko, chəŋ móywe antəŋ.”

⁵¹ Yesu aghaka nəkə eket Jáyros, yi keka yě mmu áchwə anywóp ne yi, ébhíkí fəet Píta, ne Jəŋ, ne Jems ne chimə ne máyi.

⁵² Bə mankem abhen bachi aré bare di mówu mámbýaka nəkə amə anti. Ke Yesu arem be, “Bót ká kebho. Mone abhiki gú. Abhəre chí kenó!”

⁵³ Bó mankem bərə way Yesu way ndu bəriŋí bé mərə agũ tetep.

⁵⁴ Ke Yesu arək kékəwət ne mówu, akém awə ywi, abhiŋi yi be, “Mówa, faté.”

⁵⁵ Efónó yi épətnsem, afate témte. Yesu achye eyəŋ be manchye yi nenyié anyie.

⁵⁶ Etayi ne máyi bəbhák maknkay tontó. Ke Yesu asemte bhə be báké ghati yě mmu enyĩŋ ene éfákáři.

9

Yesu ató bənto bhi ndũ betik
(Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

¹ Nywəp némót, Yesu abhiŋi baghəkó bhi bati byo ne apay, achye bhə betəŋ ndu bəbók menyũ befónó bebábəbə menkem ne ndu bébu mame.

² Ke ätó bhə nefi bé mándók mángátí bhə enyu Mandem abhak ne bo mbə Mfə wap ne be mámbú bə mame.

³ Apət arem ntá yap be, “Báké pəkó yěnyĩŋ ndũ nekə enə, yě ntem, yě ebha, yě bret, yě nkáp, ne yě chí nden échák.

⁴ Yěntiki etək ené basyepti bhe aré, bák ká amem eket émət kpáte mändə etək eyə.

⁵ Ne yěntiki ebhak ené bəchuóbhé ke bo ke syepti bhe, dš ká etək eyə ne bəperé fá aré, kwet ka mfok ane achí be bekak. Chəŋ eyə émbak mbə ntisie ndũ enyĩŋ ene bó bákú.”

⁶ Báfá bəre kə betək ne betək mángati nəkə bhə Mbok Ndĩndí ne mámbu nəkə bə mame yěntiki ebhak.

*Nti átáka Hérød amem
(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)*

7 Hérød, góbhano Gálili, aghók yěntiki enyih ene éfakari. Nti átáka yi amem mbonyune mbak bo bárèm nyaka be, “Yesu chí Jón Njwiti ke áperénsem ndũ nepém.”

8 Báchák be, “Eláija ke ábhésí.” Ne abhénéfú be, “Ndemekerpinti amot ane te nyaka ke áperénsem ndũ nepém.”

9 Hérød arem ne mmuet yi be, “Nchyé nyaka eyoh ne bákpot nti Jón. Ke mmũ ane mëghòk ne menyihí maknkay ebhen eti yi chí agha?” Are yán mbi begho Yesu.

*Yesu adík ngemntay bho
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Jn 6.1-14)*

10 Bõnto Yesu bápéré nókó nsem, báháti Yesu menyih ebhen bó báká. Asot ye bhò ansem, bárók etok ene bábhini be Betsáida.

11 Yě nò, beyä bo báhók, bábhò bekoño yi. Asot bhò sayri, abho beghati bhò enyu Mandem abhak ne bho mbò Mfò wap ámbu nòkò abhen báyan yi ambu bhò.

12 Mmok ábhó nókó méném, baghókó bhi bárók ntá yi barem be, “Ghati bõbhen be mándók ndũ betok ebhen bechi fá kekwoat ne ndũ baki mánján nenyíé ne bebhak bebhare. Etok épú fá!”

13 Ke Yesu aghati bò be, “Bě babhoh, chyě ká bhò nenyíé mányíé.” Bákéme yi be, “Sébhoh chi bõbekpókó bret batay ne nsi epay. Enyih echak epu. Jyán séndók sénku nenyíé ntá ngémtáy bõbhen mankem ke?”

14 Mpäy babhakanem abhen bachi are abhak mbò nká etay. Yesu aghati baghókó bhi be, “Kũ ka bo mánhókó amik ndũ bakwó, yěntiki nkwo ámbón bõbati besa bepay nsem byo.”

15 Baghókó bhi bákũ mbò enyũ yi áréme, bõ mankem báchókó amik.

16 Asot bekpókó bret bhò betáy ne nsi epay. Ayoh amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bebókóti bret wu anchye nòkò ntá baghókó bhi be mánkóre ne nsi ntá beyä bõbhò.

17 Yěntiki mmu wap anyíé kpát ajwi. Baghók Yesu mányókóti nenyíé enen nerobhe. Néjwí bekey byo ne bepay.

*Pita arem be Yesu chí Mpepe
Mandem dtó
(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)*

18 Nywop nemot, éfakari be Yesu anikmuet aywinti ne baghókó bhi babhak kekwoat ne yi. Anánjá nókó menikmuet abhép bhò be, “Bo bárèm bé nchí agha?”

19 Bó bákéme yi be, “Mbak bárèm be ochí Jón Njwiti. Bachak be Eláija, ne abhenefu be ochí ndemekerpinti amot ane tẽ nyaka ke opetnsem ndũ nepém.”

20 Arem nta yap be, “Ke bë babhoh bárèm be menchí agha?” Símun Pita akeme yi be, “Wò ke ochí Mpepe Mandem afyé nyaka bariap be átò.”

*Yesu arem be choh manchye yi beyä
esohori ne mangway yi
(Mt 16.21; Mk 8.31)*

21 Yesu asemti bhò bé báké ghati yě mmu be yi achi Mpepe.

22 Ne arem be, “Me Mmu mfú ntá Mandem mbõh beghò beyä esohori. Bõ-batí etok, ne bõbati bachiakap Mandem, ne batoh ebhé Mandem bábyak choh me ne mángwáy me, ke éghaka nòkò manywop arat, mpetnsem ndũ nepém.”

*Enyih ene mmu ábhónó békũ ke am-
bak nkoño Yesu
(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)*

23 Yesu aghati ye bho mankem be, “Mbák mmú äyàn bebhak nkoño wa, abhoh béghókóntik mmuet yi, ampoko ekotákátí yi yěntiki nywop, ankoño me,

24 mbonyune mmũ ane äyàn bepepe mmuet yi aném nepém eni. Ke yě agha ane áká menem nepém eni eti ya, ábhoh choh nò.

25 Ntiki nsáy mmu ábhón mbák abhoh mmik nkem ke aném nepém eni? Yěnyih épú.

26 Mbák mmu abhoh ntíanwóp eti ya ne eti eyoh eya, choh Me Mmu mfú ntá Mandem mbõh ntíanwóp besót yi mbò mmũ wa mpok ane mëtwò ne

keném eka eken kechi keném Eta ne eken bə́ángel abhi.

27 Nchí ghati bhe be, mbək bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángə ndü Mandem abhak ne bhə mbə Mfə wap.”

*Besí Yesu béyibhiri
(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)*

28 Yesu ánánjá nókó berem menyin ebhen, berəŋ mbə manywəp ánen, asət Píta, ne Jón, ne Jems akó amfäy njiə ne bhə ndu menikmuet.

29 Ndu ánikmuet, besí bhi bébhó beyibhiri. Nden éyi nkwo éyibhiri énkət nəkə ŋwanwəŋwan.

30 Témchok bə bati apay bábhesi bare rem keri ne Yesu. Babhak Moses ne Eláija.

31 Báre ghə ne bediéré Mandem ne mándem nəkə keri ne Yesu éti nerəŋ ane yi ábhónó berəŋ Yerúsalem angu are.

32 Píta ne mamuere bhi bati apay bákwen kenó, ke máñémé nókó bágħó bediéré Yesu ne bə bati apay abhen bachi nyaka téé ne yi.

33 Mpok bó bárə Yesu, Píta arem ntá yi be, “Eta, éri tontó be sechi fá! Də sénté betem berat, Emət ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.” Píta kerinji mbəŋ enyini ene yi areme.

34 Ené Píta árəm enyu yə, nebhan nésep nekuti bhə. Bécháy békém bagħək Yesu bhə ndü nebhan nékùti bhə.

35 Eyəŋ éfú ndü nebhan éndeme nəkə be, “Né chí Məwa ane njábhé. Ghók ká yi!”

36 Eyəŋ eyə éréme nókó enyu yə, bagħək Yesu bagħə be yi arəp chi aywinti. Báchók manyu ke ghati yě mmu ndü manywəp yə menyinji maknkay ebhen bə bagħə.

*Yesu abú mmə ane efónó ebəbmu échyé yi ntimen
(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)*

37 Neyí nókó mpok Yesu ne bə Píta básébhé njiə, beyá bho bárək batemeri Yesu.

38 Mmü amət ndü nkwo bo bhə abho bebik andeme nəkə be, “Ntəŋ,

nnikmuet, bú məwa. Achí mbakanem ne ndiere yí ke mbónó!

39 Efónó ebəbmu esəŋəri yi. Ekə áchəkə ambo bebik, énguep yi amik, énkə yi ande wet éfén émfu nəkə yí anyu. Ne étəŋ ke éndə yi. Edən yi, émfye yi meni amuet.

40 Nnikmuet ntá bagħəkó bhe bé mámbók yó ke bábħíkí kway beku nə.”

41 Yesu arem be, “Bə mkpáká bho ane abhiki bhəŋ neka ne me, bə bhó báyibhiri tetep ndü enyini echak, chəŋ mpet ntat ne bhe ná? Chəŋ nképti ne bhe ngaka fá?” Ke arem ntá chimə be, “Twó ne mójwe fá.”

42 Mpok məwu árəŋ ntá Yesu, efónó yə epet éguep yí amik, ekə yi are wet. Ke Yesu ásáy efónó ebəbmu yə, be éndó məwu. Yesu abú yi, akeme ntá etayi.

43 Bo mankem bábħák maknkay beghə betəŋ Mandem.

*Yesu apət aghati bakoŋo bhi bé chəŋ mángwáy yi
(Mt 17.22, 23; Mk 9.30-32)*

Bo barək ambi bebhak maknkay éti yéntiki enyini ene Yesu áká. Yesu arem ntá bagħəkó bhi be,

44 “Nené ká batú sayri mǎngok enyini ene nchí ghati bhe. Chəŋ mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mámfye yi amə bə mmik.”

45 Ke bó kekwimem ndü enyini ene yi árémé. Mandem abhesə ntí beyəŋ bhə ntá yap be báké rinji ndak ane áchí amem. Ne báre chá y bebherp Yesu mbəŋ enyini ene yi árémé.

*Nkoŋo Yesu ane acha bachak
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

46 Bagħəkó bhi bábħó bekem epáítí ne bati ndu berinji mmu wap ane áchá bachak.

47 Yesu arinji enyini ene bə bakaysi. Ekə asət mandú mmó, ate nepakámuet eni.

48 Arem ye ntá yap be, “Yě agha ane ásyepiti mandú mmó mbə ane ne maŋák ndü nyén ene, ásyepiti mé; ne yě agha ane ásyepiti me ne maŋák ásyepiti mmu ane átó me. Dinjí ká be mmu yweká ane ásepti mmuet ntá

abhenefu, ke áchí mǔngo sayri sayri ntá yeka mankem.”

*Mmu ane áká ne bhe achi ne bhe
(Mk 9.38-41)*

49 Jǎn arem ntá Yesu be, “Eta, ségho mmu ane apu ndǔ nkwǎ ywese ndu ábòk befóhó bebúbebu ndǔ nnyén ena, ségháti yi be, áképere ka nǎ mbonyune apú ndǔ nkwǎ ywese.”

50 Yesu akeme be, “Báké kán mmu mbǎ awú, mbonyune yéagha ane ápú múmpap yweka achí mmǔ yweka.”

Bǎ Samária kesyepti Yesu

51 Mpok ágháká nókó kékwót ane Mandem asát Yesu amfay, Yesu akú nti eni berǎn Yerúsalem ne abho berǎn.

52 Ndu árǎn, ató bapókó ntó ambi. Bárók bachwe amem mótok amot atú Samária ndu betonǎti mban ntá yi.

53 Ke bǎ etók yǎ ke ka yi anchwe are mbonyune baghǎ nyaka be yi ati berǎn chi Yerúsalem. *

54 Baghǎk abhi Jems ne Jǎn, bǎghó nókó nǎ, bárem ntá Yesu be, “Acha, ðyǎn sémbíhí ngó ámfú amfay antwǎ ansǎn bǎbhen-e?”

55 Ke Yesu ayibhiri mmuet aghati bhǎ be enyih ene báreme épú chak.

56 Yí ne baghǎkó bhi bǎfúét bárók ndu mótok achak.

*Enyǎ nepém nkojo Yesu nébhǎhǎ
bebhak
(Mt 8.19-22)*

57 Ndu bárǎn, mmǔfú arem ntá Yesu be, “Chǎn mbak nkojo ywe yǎntiki ebhak ene ðrǎn.”

58 Yesu akeme yi be, “Besǎp bebhǎn babhok, kenen kébhǎn manyay, ke Me Mmu mfú ntá Mandem mbíki bhǎn ebhak besǎn ntí.”

59 Arem ntá mmu achak be, “Kǎhó mé.” Ke mmu wu arem be, “Acha, ðǎ kpík ndók mbémé Etaya.”

60 Yesu aghati yi be, “Dǎ bawú mámbémé ngú wap. Ke wǎ, dók ghati bo Mbok Ndíndí éti enyu Mandem abhak ne bho mbǎ Mfǎ wap.”

61 Mmǔ achak arem be, “Acha, chǎn nkojo wǎ, ke ðǎ kpík ndók anywǎp ndýép bǎbha.”

62 Yesu arem ntá yi be, “Yé agha ane ákéme enǎ ákwǎn mban ne anjinh nǎko nsem, abhíki kway bebhak múbetok ane Mandem achi Mfǎ ywi.”

10

*Yesu ató bakojo bhi besa bérát nsem
byo ne apay*

1 Awu áfúéré nókó, Acha ayap bakojo bhi bachak besa berat nsem byo ne apay ató ambi bati apay apay be mándók ndǔ yǎntiki etók ne nebhuet ane yí mbǎn áyǎn nyaka berǎn. *

2 Apéere to bhǎ, aghati bhǎ be, “Mbuot béféere ebhi aya, ke bakǎ betik bǎbhíki ya. Nik yeka mmuet ntá Mandem mmu achi mbǎhǎnki be ántó bakǎ betik, mámféré mbwǎt ebhi.

3 Dók ka! Nchí to be ntá bǎ mmík mbǎ bǎghǎhǎmǎn nenti nkwǎ.

4 Báké pókó yé móbha nkáp, yé ebhǎ nekǎ, ne yé nkwǎbhǎnya echak. Ne báké kaka yé mmu ambi.

5 Yǎntiki eket ené bǎchwé aré, mánjambi mándem be, ‘Kpák ane Mandem áchyé ámbák fá amem eket ene.’

6 Mbák mmu achi amem eket eyǎ ane ákǎhǎ kpák, chǎn Mandem ankú kpák ambak ne yí. Ke mbák yé mmu apú, áfók wu ápetnsem ntá yeka.

7 Chwé ká mámbak chi are. Báké kǎ beket ne beket. Nyíé ká, mányú yǎntiki enyih ene bachye bhe. Echi chak be nkǎbetik ambǎn akap ndǔ betik ebhi.

8 Yǎntiki etók ene bǎchwé aré ne básíépti be ne manák, nyíé ká yǎntiki nenyíé enen bachye bhe.

9 Bú ká bǎmame abhen etók eyǎ, mángati bo abhen bachi are be, ‘Mpok ane Mandem abhak ne bho mbǎ Mfǎ wap arǎp chi kekwt.’

10 Ke yǎntiki mpok ane bǎchwé etók ke bo abhen bachi are kesyepti bhe ne manák, fú ka ðǎk ndǔ nkǎhǎ-mbi ene etók yǎ, mándem be,

* 9:53 Bǎ Samária bǎpú eyǎn émat ne bo Judéya. Yerúsalem achi atú Judéya. Éti yǎ ke bo etók Samária babhiki ka be Yesu amfuet etók eyap ke andók Yerúsalem. * 10:1 Mbok besí bekáti be; besa berat nsem byo.

11 ‘Yě chí mfok etók eyeka ane ábátí ndũ bekak ebhese sékwèt séfère mbò ntísie ndũ enyìḡ ene bákú. Ke díní ka be, mpok ane Mandem abhak ne bo mbò Mfò wap aròp chi kekwoť.’ ”

12 Yesu arók ambi arem be, “Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átàn bõ mmík, chòḡ angó ntínso ne bõ etók Sódóm encha bõ etók eyo.”

Chòḡ émbep nta bõ abhen bábhíkí tik nsem ndũ bebú
(Mt 11.20-24)

13 “Bě bo Korasín, chòḡ émbep ntá yeka encha! Bě bo Betsáida, chòḡ émbep ntá yeka nkwo encha! Mbò chi amem betók Táya ne Sídòn kě nkú menyìḡ maknkay ebhen-ne nkú ntá yeka, mbú báfyé nden pyo, mánto batwóp anti tesáy, betòḡ be bátiknsem ndũ bebú bhap!

14 Ke ewak ene Mandem átàn bõ mmík, chòḡ angó ntínso ne bõ-Taya ne Sídòn encha bhe.

15 Ne bẽ bho Kapěnaum, bákaysi be bákway beyon mmuet, mánkó kpát mántók nebu? Nsé! Chòḡ Mandem amese bhe amem etókó bawú!”

16 Yesu apet arem ntá bakoḡo bhi bhò abhen yi ato be, “Yě agha ane ághók bé ághók chí me. Ane ábyak be ábyak chí me. Mmu ne ábyak me, ábyak chí mmu ane átó me.”

Enyìḡ ené échyè bakoḡo Yesu manák

17 Abhen bati besa berat nsem byo ne apay bápētnsem ne manák, béré ghati Yesu be, “Acha, ndũ nnyén ena, ye chí befónó bebúbēbū bésèpti mmuet ntá yese.”

18 Yesu akeme bhò be, “Ngõ ndu Satan áfú amfay akwene amík mbò miámianḡ.

19 Ghó ka! Nchyé bhe betan be bákway beyat nnyó ne ngá-neghay amík. Nchyé be betan amfay betan Satan, mūmpap, ne yěnyìḡ epu chye be esonori.

20 Yě nò báké ḡák chí be, befónó bebúbēbū bésépti mmuet ntá yeka. ḡák ka chí be Mandem asiḡ manyén yeka amem ekáti ene amfay.”

Enyìḡ ene échyé Yesu manák
(Mt 11.25-27, 13.16, 17)

21 Mpok yo, Yesu anikmuet be, “Eta, wò mmu óbhónó mfay ne mmík! Nchí chye wò bakak ndũ óró menyìḡ ebhen mémbák bhésé bhésé ntá barìḡíndak ne ntá bo abhen báriḡí beyá menyìḡ. Onéné bhò otòḡ kpononon ntá bo abhen bábhíkí rìḡi yěnyìḡ mbò māmbo. Eta, enyu yo kě wòmbòḡ óyáná be embak.”

22 Yesu apet arem be, “Etaya achyé me menyìḡ menkem. Yě mmu abhíkí rìḡi mmu ane Mmò áchí ébhíkí fuet chí Etayi. Ne yě mmu abhíkí rìḡi mmu Eta áchí ébhíkí fuet chí Móywi ne bõ abhen yi áyábhé ndu beka bò mándíní Etayi.”

23 Ayibhiri ye mmuet arem ntá baghókó bhi ansem ansem be, “Eri ntá yeka echa bé bāghò menyìḡ ebhen ne bāghò!

24 Nchí ghati bhe be, beyá baremé kepinti ne bafò babhòḡ nyaka ekwak beghò menyìḡ ebhen bāghò, ke bò keghò bhò. Bábhónḡ ekwak beghok menyìḡ ebhen bāghòk, ke bábhíkí ghok bhò.”

Nekáy ndũndu mmũ Samária

25 Éfákari be ntòḡ ebhé Moses arók memò Yesu. Abhép yi be, “Ntòḡ, chòḡ nkú yi ke mbòḡ nepém enen nébhíkí bhòḡ ngwenti?”

26 Yesu arem ntá yi be, “Ekáti Mandem érem be yi? Ḳpay aré be yi?”

27 Akeme be, érem be, “Kòḡ Mandem Acha ywe ne ntí ene nenkem, ne efónó ye enkem, ne betan ebhe menkem, ne nkaysi ye nkem, ne kónḡ nkokosi ye mbò enyu ókónó mmuet eye.”

28 Yesu arem ntá yi be, “Chí enyu yo. Kú nó, ne chòḡ ómbónḡ nepém.”

29 Ke ndũ yi áyàn betanḡa mmuet, arem be, “Ke mbòḡ nkokosi wa chí agha?”

30 Yesu akeme yi ne nekay enen be, “Mmũfu afũ nyaka etók Yerúsalem ásep Jeríko. Ndu áròḡ, akwén amò baghép batanatanḡ. Báfère yěntíkí enyìḡ yí amuet, bádén yí, bárovók, baro yi mpok áròbhe kekwoť beḡu.

31 Εἰς ἄκρον βε νχιακαρ Μανδὲμ ἀμὸτ ἄσῆρ νδῦ νκῦβῆέ μβι wu. Αἰῆακά νόκὸ ἀρε, ἀḡὸ γι, ἀπέ εβῆμβι, ἀρὸκ εβῆακ εγι.

32 Εἰς ἄκρον ἐνυμὸτ νε νκῦ βετικ ἀμῆμ ἐκεράκαρ Μανδὲμ ἀμὸτ ἀνε ννερέκετ *Λέβι. Μπὸκ γι ἀḡακα ἀρε, ἀḡὸ γι, κε ἀφῆέτ νκωὸ χι εβῆε εχῆακ, ἀρὸκ.

33 Κε μμυ Σαμάρια φύ ἄσῆρ νυακα νκωὸ νδῦ μβι wu. Αἰῆακά νόκὸ νεβῆαετ ἀνε μμυ wu ἀχι, ἀḡὸ γι, νε ἀβῆῶν ντίνσο νε γι.

34 Αἰῆα ντά γι, ἀχῆτι βαβῆε νδῦ βεφῆετ βῆι, ἀḡωὸτ. Αἰῆα γε γι ἀνυαῶ ἀμφῆ γ μπῶῶ βατῦ γι, ἀρὸκ νε γι νδῦ ἐκετ ἐνέ μανκὸ βαχῆε νκᾶρ κε μαβῆε ἀρέ. Αἰῆα γι. †

35 Νεγί νόκὸ ἀφῆε νκᾶρ ἀχῆε ντά μμυ ἀνε ἀνῆι ἐκετ εγὸ ἀρεμ βε 'Ἰνῆι μέ γι. Ννᾶῆ μπετνεμ χῶῆ νκεμῆ γῆντικῆ ἐνυῆῆ εχῆακ ἐνε ὀχῶῆτι γι ἀμῆετ.' "

36 Ἰῆε ἀρεμ νῶκὸ νῶ, ἀβῆρ ντῶῆ εβῆέ Μανδὲμ βε, "Ὁκάγσι βε νδῦ νκωὸ wu βατι ἀρατ, ἀḡα ἀτόῆῆ βέ ἀχι νκὸκὸσι ντά ἀνε ἀκῶενε ἀμὸ βαḡῆρ?"

37 Αἰῆε βε, "Χῆι ἀνε ἀḡὸ γι ντίνσο." Ἰῆε ἀḡατι γε γι βε, "Ὁὸκ γέ κῆ μβῶ γι."

Ἰῆε ἀρὸκ βεḡῶ Μαρία νε Ματά

38 Ἰνέ Ἰῆε νε βαḡῆκὸ βῆι βᾶκὸ βᾶρῶῆ βᾶχῶρ νδῦ μὸτῶκὸφύ. Νḡῶρέ ἀμὸτ ἀνε ἀκά ννῆν βε Ματά ἀβῆακ ἀρε. Αἰῆεπτι Ἰῆε ἀμὸ ἀπαγ ἀμῆμ ἐκετ εγι.

39 Αἰῆῶῆ μανῶ ἀνε ἀκά ννῆν βε Μαρία. Μαρία ἀρὸκ ἀσιβῆρι νδῦ βεκακ Αἰῆ ἀνḡὸκὸ νῶκὸ Ἰγῶῆ Μανδὲμ ἐνε γι ἀτόῆ;

40 Ματά ἀνκῆ νῶκὸ χι βετικ εβῆε νῶρῶ νδῦ μῆνε Ἰῆε. Αἰῆῶ νόκὸ βέ βετικ βεγᾶ ντά γι ἀḡῶντι, ἀρὸκ ντά Ἰῆε ἀρεμ βε, "Αἰῆ, ὀβῆκῆ ḡῶ νδῦ μὸμῆα ἀρὸ βετικ μῆνεμ με ἀῶ?" ḡατί γι ἀντῶ ἀνκῶακ με!"

41 Κε Αἰῆ ἀκεμῆ γι χι βε, "Ματά, Ματά! Ὁφῆέ ντί νε ὀδῆν μμῆετ ἔτι βεγᾶ μῆνῆῆῆ.

42 Διῆῆ βέ ἐνῆῆ ἔμὸτ κε ἐρι εχῆα. Ἰὸ κῆ Μαρία ἀγᾶβῆέ, νε γῆ μμυ ἀπύ κῶα βεσῶτ γῶ ντά γι."

11

Βὸ βᾶρέμ βε βεταῆ Ἰῆε βῆφύ χι ντά Βελσεβῦλ

(Mt 6.9-13, 7.7-11)

1 Ἰῶακ ἔμὸτ, Ἰῆε ἀρε νῆκμῆετ νεβῆᾶῆρέφῦ. Αἰῆῆᾶ νόκὸ, νκῶῶ γῶι ἀμὸτ ἀρεμ ντά γι βε, "Αἰῆ, τόῆ βῆεε ἐνῦ μᾶνῆκμῆετ μβῶ ἐνῦ Ἰῶν ἀτόῆ νῶα βαḡῆκ ἀβῆι."

2 Ἰῆε ἀḡατι βαḡῆκὸ βῆι βε, "Ἰῆντικῆ μπὸκ ἀνε μᾶνῆκμῆετ, δῆμ κα βέ:

'Ἐτα, κῆ βὸ μᾶνχῆέ ννῆν ἐνε κῆνὸκὸ.

Κῆ βὸ μᾶνδὸ ῶ ὀμβᾶκ Μφῶ ῶαρ.

3 Χῆῆ βῆεε ῆῆντικῆ νῶῶρ, ἐνῆ νῆνῆῆ.

4 Φῶῆῶρι βεβᾶ βῆεῆ,

μβῶ ἐνῦ σῆφῶῆῶρι ῆῆντικῆ μμυ ἀνε ἀκά βῆεε βεβᾶ.

Νε κῆκα σῆνχῶε νδῦ νῆμῶ ἐνε νῆκῆ σῆνκῶῆν νδῦ βεβᾶ.' "

5 Ἰῆε ἀρεμ γε ντά γᾶρ βε, "Σῆνσὸτ βε μμυ ῶῶκα ἀμὸτ ἀρῶῆ ντά μμῆερε ῶῶι μπὸκ νῶῶρ νῆḡῆκά νῆντίβῆετι, ἀδῆρ νεκοκ ἀρεμ βε, 'Νκῶᾶνε, νῆκμῆετ ῶῶ με βεκῶκὸκ βρετ βῆράτ.

6 Μμῆερε ῶα ἀμὸτ ἀνε ἀχι ἀμβι νδῦ νεκὸ ἀτῶ με ἀνῶῶρ νῆνε, νε μβῆκῆ βῆῶῆ νῆνῆῆ βεχῆε γι ἀνῆε!"

7 Μμῆερε ῶῶε ῶῶ ἀνε βε, 'Κῆπερε σῶῶρι με. Ννᾶῆ μῆε μβῆνῶῶρ νε ννᾶῆ μβῆε νε βῶβῆα. Μῶῦ κῶα βεφᾶτε βε νχῆέ ῶῶ ῆῆνῆῆ.'

8 Διῆῆ κά βε, ῆῆ νδῦ γι ἀπύ κῶα βεφᾶτε βε ἀνχῆε γι νῆνῆῆ, ἔτι γι ἀχι μμῆερε ῶῶι, ἀβῆῶῆ βῆφᾶτε ἀνχῆε γι ῆῆντικῆ ἐνῆῆ ἐνέ γι ἀḡᾶῆ μβῶνῦνε ἀτόῆῶρι βῆδέρ νεκοκ κῆβῆῶῆ ντίᾶνῶρ.

9 Νχῆῆ ḡατι γε βῆε βέ: Νῆκ κα μμῆετ ἔτι ἐνῆῆ ἐνε ὀḡᾶῆ, χῶῆ Μανδὲμ ἀνχῆε ῶῶ. Ἰᾶῆ, χῶῆ ὀḡῶ. Δῆρ νεκοκ, χῶῆ μᾶνενε ντά γε.

10 Κῆ νῶ, μβῶνῦνε ῆῆντικῆ μμυ ἀνε ἀνῆκμῆετ ἔτι ἐνῆῆ ἐνε γι ἀḡᾶῆ, Μανδὲμ ᾶχῆε ῶῶ ντά γι. Ἰῆντικῆ μμυ

† 10:34 Νῶ χι: ἀχῆτι μμῆμ νε βαῶετ.

ane áyàñ enyìn, ágho yò. Yěntíkí mmu ane ádébhé nekòk, mánene ntá yi.

11 Bě bachìbhò, mmũ yweka ane mbák móywi abhep yi tansi, ansòt chi nnyó anchye yi, chí agha?

12 Yě chí netchì-nkòk kě mmó abhep wò, òchye yi ngá-neghay?

13 Mbák be bõ bebé, bãbhòñ nti bechye berítí menyìn ntá bõbheka, bãkáysí be Eta mmu achi amfay, ànòk bechye Efónó Bedyere ntá bo abhen mánìkmuet be yi anchye bhò Efónó Bedyere kè?”

Yesu atan achá Satan

(Mt 12.22-30; Mk 3.20-27)

14 Mpokófu, Yesu ábók efónó ebábù ene ékú mmu akwene kebho. Efulú nókó mbók wu abho berem kèpi. Bo abhen bachi are babhak maknkay.

15 Kè mbòk yap béré rem chi be, “Belsebul mfò befónó bebábèbù kè áchyé yi betan bebok befónó bebábèbù.”

16 Bo béré yan mbi memò yi. Bábhep yi ankù enyìní maknkay ené ebhak mbò erin ené étan be betan ebhi befú chi ntá Mandem.

17 Kè ndu Yesu áriní nkaysi yap, aghati bhó be, “Yěntíkí etòk ene akòre achi are bo mánù nòkò ne bati, ébhòñ chi meneme. Ne nneréket ané ákóré áchí are ne bo mánù nòkò ne bati, ákwéné kwen.

18 Ne mbák Satan ankù befónó bebábèbù bhì menu ne bati, ná yi ákway bebhak enyũ mfò ane yi achi ndũ eròri mpok? Nchí bhep be mbònyune bərəm be ndũ betan Satan kě mēbòk befónó bebábèbù.

19 Ne mbák ndũ betan Satan kě mēbòk befónó bebábèbù, bakoño bhèka bábòk bhò ndũ betan agha? Chòñ bakoño bhèka mántan be!

20 Kè mbák, sayri sayri mēbòk befónó bebábèbù chi ndũ betan Mandem, nò chi Mandem anán achi nenti eneka mbò Mfò.

21 Mpok mmũ ntantan ábhabheri eket eyi ne menyìní nenu bhi, yě mmu apu kway beghèp menyìn ebhi.

22 Kè mbák mmu ane átàn acha yi atwò ànu ne yí, andén yi, ansòt menyìní nenu ebhi ebhen yi asiki nti are, ampòkò menyìn ebhi andòk ankòre ne bo bachak.

23 Mmu ane apu ne me, achi chi mũmpap wa. Ne mmu ane ápú kwak me ndu mēnyókóti bho, àtatakatak.”

Efónó ebábù ékway bepetnsem ntá mmu

(Mt 12.43-45)

24 Bérón ambi Yesu arem be, “Mbák mámbók efónó ebábù endó mmu, éròp chí bònbonbòn amem baso, énjan nòkò ebhak ene yò échwe. Mbák ébhíkí ghò ebhak bechòkò,

25 érèm be, ‘Chòñ mpètnsem ebhak ene mfú.’ Ne énan émpètnsem, engò be mányò esi eket eyi, bághókó sayri,

26 efónó ebábù eyò éròn ye, énsòt befónó bebábèbù béchák tándramòt ebhen bébébhé becha yò. Bó menkem mendòk menchwe mmu wu amuet mémbak ne yi, nté yi ambep ancha ane mbi.”

Manák amen tetep

27 Yesu áréme nókó nò, ngòré amòt amem ngémtáy bo abhen bachi are arem ntá Yesu ne eyòñ amfay be, “Èri echa ntá ngòré ane ábhé wò, achye wò ami!”

28 Yesu akeme be, “Bo abhen eyap eri echa chi abhen bághòk Eyòñ Mandem ne mánkù nòkò mbò enyũ éyàn!”

Bárem be Yesu ántàn eriní maknkay
(Mt 12.38-42)

29 Ené bo báchák báchèm aré mándòk nòkò chí ambi, Yesu abho berem ntá yap be, “Mkpáká bho ane echòñ áber acha! Bábhep be mántàn bhó eriní maknkay. Kè yě emòt mpu tòn bhò, ébhíkí fuet ene Jóna.

30 Nkúbhé mbò enyũ Jóna achi nyaka erin ntá bo Ninive, enyu yò kě Me Mmu mfú ntá Mandem nchí bhak chòñ erin ntá mkpáká bho abhen echòñ.

31 Ewak Mandem átàn bõ mmik, mfò ngòré ane áchí nyaka etòk Shéba áfate andem be be bo mkpáká mmik ane echòñ bákú bebé mbònyune yi afu

nyaka nekə nesie arək beghok menyin ebhen Mfə Sólomon átəh bho ne beyə nerinindak. Ne nchi ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólomon, Yě nó, bəpú ka beghok yi. *

³² Ndū nywəbhé manyé, chəh bə Ninive mángati be bho mkpáká mmik ane echəh bé bekwéné bechi ne bhe mbənyune mpok bə bəghókó enyih ene Jóna aghati bhə, bătíknsəm ndū bebá bhap. Nchi ghati bhe be mmu achi fá néne ane áchá Jóna, yě nó, bəpú ghok yi!

Yesu atəh be amík achi mbə erónó ene ékə mmu ángó mban
(Mt 5.15; 6.22, 23)

³³ “Yě mmu apú dure erónó ansət enyih ankuti. Bədəre erónó, mánte chi ebhak ene babhəhə bete yə be mban ángó ntá yəntiki mmu ane achwe anywóp.

³⁴ Amík ayeka achi berónó ebhen békə mǎngə mban. Mpok amík ayeka achi aríari, mməet eyeka enkem éjwi ne bediéré. Ke mbák amík ayeka apú ariari, mməet eyeka enkem éjwi ne ejuri.

³⁵ Sət ye ka mpok be bediéré ebhen bəkaysi be bechi be anti béké bhak ejuri.

³⁶ Mbák ye bati yeka ankem ajwi ne bediéré, ne yě mandú ejuri apu are, chəh nepém eneka nenkem nembak pépép, mbə mmu ane ábhónó erónó ne éghə, entəh nəkə yi mbi.”

Yesu aji bənkwo Fárisi ne batəh ebhé Mandəm
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ Yesu ánáná nókó berem kepí eken, múnkwə Fárisi amət abhiní yi ndū nenyíe eket eyi. Yesu arək achwe anywóp, achəkə amik menyie nenyíe.

³⁸ Múnkwə Fárisi wu abhak maknkay béghə be Yesu abhiki so amə mbə enyū epin eyap étəh ke anyie nenyíe. †

³⁹ Acha aghati múnkwə Fárisi wu be, “Bé bənkwo Fárisi, bəsət mpok

bétyét nsemé nchán ke menémé ne bebá bejwi be anti.

⁴⁰ Bé bechiní bho! Mandəm ane aghókó enyih, pú yi ke aghoko mmem ne nsem eyi nkwo?

⁴¹ Ke enyih ene bəbhəhə beku chi besət menyih ebhen bechi amem bekpəre ebheka mánchye ntá bachébhébhə ne chəh bepən ebheka menkem mémbak nkwo pépép.

⁴² “Bé bənkwo Fárisi, chəh embep ntá yeka encha, mbənyune bapú kə enyih ene echi chak ntá bho ne bəbhiki kəh Mandəm. Bəsət ndu beri amət ndū baru byo mánchye ntá Mandəm, mánkə enyumət ne mbwət achak. Bəbhəhə bekəh Mandəm ne mambak sayri ne bho ke bəbhiki bhəh beghəkəntik bebhé békák.

⁴³ Bé bənkwo Fárisi, chəh embep ntá yeka encha! Bəkəh bechəkə ndū menək kenókó amem bekeré nenikiməet bo Israel, ne bəkəh be bo mankaka nəkə bhe ne kenókó nefisie.

⁴⁴ Chəh émbép ntá yeka encha! Bəchi mbə manem ane mmu ákə amfay keriní be chi manem.”

⁴⁵ Ntəh ebhé Mandəm amət arem ntá Yesu be, “Ntəh, mpok órəm menyih ebhen, óchye bhese nkwo ntíanwóp!”

⁴⁶ Yesu akeme be, “Bé batəh ebhé Mandəm, chəh embep ntá yeka nkwo encha! Nti achi be mányière bo mámpókó menwóptí batu ané be babhəhə bəpú kwak bo mambáré bebhé bhə yě mandú.

⁴⁷ Chəh émbép ntá yeka encha! Bəchimbí bhəka bəwáy nyaka baremé kepinti. Bətə manem ayap néne, mǎngwati mbi aré beku yə ándí amik.

⁴⁸ Beku enyu eyə, étəh be bəchi enyumət mbə bəchimbí bhəka abhen bəwáy nyaka baremé kepinti Mandəm ndū bətə beríti manem ntá yap.

⁴⁹ Etiyə, ke Mandəm, ndū nerinindak eni, arémé be ‘Chəh ntó baremé kepinti ne bənto bha ntá bo

* **11:31** Nə chi: etək ene echi ebhe Saut. † **11:38** Bo Israel babhəhə nyaka enyu ené básə amə ke mányie nenyíe. Bəkaysi nyaka be epin eyə ékə bə mambák chak besí Mandəm.

Israel; ne chəŋ māngwáy mbək eyap, ne mánychye abhénéfú beyä esəŋori.’

⁵⁰ Chəŋ Mandem antemsi ye mkpáká bho abhen echəŋ ěti manəŋ baremé kepinti mankem abhen bə bawáy te nebhömik,

⁵¹ bebho ne Abel kpát beghaka amuet Sakaría mu bawáy nenti éfémé akap ne ekerákap Mandem. Nchí ghati bhe be chəŋ Mandem antemsi mkpáká bho abhen echəŋ ěti bawú yə ankem!

⁵² Bě batəŋ ebhé Mandem, chəŋ émbep ntá yeka encha! Băbhese efijí ene mánəne mbinywəp ane mmu áfuet aré ke ambónə nejwimem ndü barak Mandem. Băbhiki chwe are, ne bächyət mbi ntá abhen báyəŋ nyaka bechwe are!”

⁵³ Nerə ane Yesu árə nebhuet wu, batəŋ ebhé Mandem ne bönkwə Fárisi babho bechiti yi ne bebhép, mányəŋti nəkə yi beka yi ankwen anyu.

⁵⁴ Ne mánəbheri nəkə yí ndu beka yi ákwén ndü eyəŋnyu.

12

Yesu ayep bəbhi batú be báké bhak bə betábhá

(Mt 10.26, 27)

¹ Ene Yesu árém nə, bo bäre twə, kpát báyá báchá, mánjati nəkə bati. Yesu ayambi arem ntá baghəkó bhi be, “Sət ka mpok ne yís bönkwə Fárisi. Báchi chi bə betábhá.

² Yěntiki enyih ene bakuti, chəŋ mánəne. Ne ené echi bhésé bhésé chəŋ mánka bo mandih yə.

³ Ndu echi nə, yěntiki enyih ene bərəmé ansem ansem, chəŋ bo mangok yə kponorəŋ. Ne menyih ebhen bəghati bärü bho ansem ansem chəŋ bo mánte amfay beket mámbik be bo mángók.

Mmu abhəŋ bécháy chi Mandem

(Mt 10.28-31, 12.32, 10.19-20)

⁴ “Maməre bha, nchí ghati bhe be, báké cháy bə mmik. Băkway beway chi mmuet nkwa ke bəpu kway beku enyih echak ene ebəbhe echa eyə.

⁵ Ghók ká mmu ane bəbhəŋjə béchay. Cháy ka mmu ane ákway

beway mmuet yeka, ne ankwáy memese be amem nepingo!

⁶ Pú mmu akway beku bəkenen batay ne nkáp ane apu yěnyih? Yě nə, Mandem apú ghəkəntik yě amət.

⁷ Ke ná ne be? Mandem arinjí yě chí mpəy bekaká emene ebhen béchí yěntiki mmu yweka anti. Báké chay ye yěnyih ené bo bakway beka bhe. Besí Mandem, yěntiki mmu yweka abhəŋ menwəp tontó achá ngémtáy kenən.

Bo abhen bachi bə-Yesu

(Mt 10.32, 33; 12.32; 10.19, 20)

⁸ “Nchí ghati ye be be, yěntiki mmu ane árəm kponorəŋ besí bə mmik be yi achi mmu wa, chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandem ndem besí bəángel Mandem ndü nywəp manyé be mmu wu achi awa.

⁹ Ke mmu ane ataŋa kponorəŋ besí bho be apu mmu wa, chəŋ menkwə ntaŋa besí bəángel Mandem be yi apu mmu wa.

¹⁰ Ne chəŋ Mandem amfonori yěntiki mmu ane árəm ebábə ěti Mmu ane áfú ntá Mandem, ke apú fonori mmu ane árəm ebábə ěti Efónjə Bedyere.

¹¹ Mpok básóré bhe ambi ndu betəŋ be amem bekeré nenikimuet ebhap ne besí bəbati etək ne bəgóbhanə, báké seme enyü bəkwáy betəŋa mmuet ne ěti enyih berem.

¹² Mpok eyə chəŋ Efónjə Bedyere ántəŋ be enyih ene bəbhəŋjə berem.”

Nekəy echihiti mfə nkáp

¹³ Ené Yesu áchyə baghəkó bhi manie enyu eyə, mmu amət amem ngémtáy bho arem ntá Yesu be, “Ntəŋ, ghati mómaya ánkóré newú etayese ányché ebha menyih!”

¹⁴ Yesu akeme yi be, “Nkwáne, agha ábhərə mé ntaŋá manyé ne nkóre menyihjə newú ntá yeka?”

¹⁵ Ke arək ambi arem ntá bo mankem be, “Sət ka mpok! Kém ká mmuet be báké fyə ngonə ndu bebhəŋ beyä menyih. Puyě chí beyä menyih ke békəm nepém nkwa.”

16 Yesu átém bó nekay be, “Nkí múnkáp amət áchyè nyaka yi beyä mbwət.

17 Ekə abho békáysi andeme nəkə be, ‘Chəŋ nkə yi? Mbíkí pere bhəŋ nebhəet bébhəre mbwət?’

18 Ke árem ne mməet yi be, ‘Chəŋ mmokoti bətak ebha, ngoko ebhen béchíkítí, mfyé mbwət aya ne menyin ebha are.’

19 Ndem ye ne mməet eya be, ‘Ōnəŋ əbhəŋ beyä menyin ebhen besət beyä mamié. Képerere səŋəri mməet. Nyié, nyú, ónkə maŋák.’

20 Ke Mandem aghati yi be, ‘Wə echinǵímu! Nkúbhé beti ebhen, nepém ene némay. Ke menyin ebhén óbhúré bérəp chəŋ chi ebhen bo bachak!’

21 Nó ke éfakari ne mmu ane ábhúré menyin ntá yimbəŋ, ke yi kekə menyin ebhen bébhónó menwəp besí Mandem.”

*Nkoŋo Yesu abhəŋ besiki nti ne Mandem
(Mt 6.25-34)*

22 Yesu aghati ye baghəkó bhi be, “Nó ké nchí ghati bhe be, mmu áké bhəŋ basémé ətí nepém eni be chəŋ nyié yi, chəŋ mfyé yí?

23 Nepém nkwa nébhíkí cha nenyié? Nepém nkwa nébhíkí cha ndené?

24 Yiní ká kenən. Képu kwan nenyié ne képu ferre mbwət ebhi. Kébhíkí bhəŋ beket ne yé chi bəták ebhen bébhəre nenyié are. Mandem ke áchyè kə nenyié, ne besí Mandem, bəcha kenən tontó!

25 Ne ntiki mmu yweka basémé ákway bekə nepém eni nénsap, ye chi mandú nininiŋi nénchá enyu nebhəŋə bebhak?

26 Mbák ye bapú kway bekə mandú enyin mbə eyə, ndaká yi bəbhəŋ basémé ətí menyin bechak?

27 Yiní ká bəchuchu abhen bágò. Bápú kə betik, ne bapu ghoko nden. Ke nchí ghati bhe be, yé chí Mfo Sólomon mmu ábhónó nyaka beyä keném, abhíkí bhəŋ nyaka nden ene eri mbə yé chuchu amət.

28 Mandem ké ághókó tákə ne beri ebhi, tákə ane ákway bebhak echəŋ, mbúré angwəsi, mámfyé ango. Bákáysi bé be ké Mandem apu kway békway məmbón nden bəfyé aməet ke? Neka eneká ne Mandem négúpsi necha!

29 Báké səŋəri ye batí yeka bebhəp ətí enyin ményié ne ətí enyin menyin.

30 Bə mmik bákəŋo menyin ebhen ke diŋí kə be ətayeka ariní be bəbhəŋ bebhəŋ bó.

31 Fíé ká ntí chi be Mandem ámbák Mfo yweka, ne chəŋ yí anchye be menyin ebhen menkem nkwa.

*Enyin Yesu átónó ətí kefə mmik
(Mt 6.19-21)*

32 “Bəbha, báké chay, yəndu bəchi nkwa bəghónəmən ane abhiki ya. Mandem abhəŋ maŋák bechye be akəre ndü kefə eki.

33 Tí ká menyin ebhen bəbhónó mənchye nkáp ntá bəchébhəbho. Bón ká bəbəbhə-nkap abhen bápú chəŋə be nkáp anem. Bure ká kefə menyin ekeka amfay. Aré, kó kébhak mpoknkem. Yé ngép apu kway beghəp enyin are, ne kengək apú chwe ánchəŋti yənyin.

34 Ebhak ené nkáp ywe áchí, aré ké nti ene nkwa nébhak.

Bák ká pə mpoknkem

35 “Tonǵí ká mməet mändure berónó bhəka.

36 Bák ká mbə bə-betok abhen mánəŋ be chi-betik awap amfu ndü epə nebhay ene yi áronó are ampətnsem be mánéné mbinywəp ntá yi témenté, mpok yi átwó ádébhé nekok.

37 Chəŋ endi encha ntá bo abhen bəbhak pə mpok ətayap átwó! Tetep nchí ghati bhe be mpok yi atwə, ághati bhə manchəkə amik, anchón nden eyi, ansət nenyié anchye bhə manyié.

38 Yé antwó chí ne néntí bhiti, yé chí mpok nkək ékək, ke antemeri bhə pə, éri encha ntá bə betok bhə!

39 Diŋí ká be mbə mbəŋóket ariní neŋəkó nywəp enen ngép átwə, mbə apú rə mándak eket eyi.

40 Bě nkwo bǎbhəŋ betoŋti mmuet Mmu ane áfú ntá Mandem átwò chəŋ chi ndü mpok ane bǎbhíkí kaysi be yi átwò.”

*Mmō betok ane achi tetep
(Mt 24.45-51)*

41 Pita abhəp Yesu be, “Acha, otəm nekay enen chí ntá yese ke chi ntá bo mankem?”

42 Acha akeme yi be, “Mmü betok ane achi tetep ne ndiŋindak chí ane? Chí ane chi-betik ywi áchyé yi betan be anjini nəkə batí bakü betik abhen bachi amem efo yi, anchye nəkə bhə awap akəre nenyié ndü mpok.

43 Chəŋ endi encha ntá mübetok wu ane chi-betik ywi átwò antemeri yi ndu ákù enyini ene baghati yi ankə!

44 Nchí ghati bhe be, mbák nkəbetik wu ákə nə chi-betik ywi áchyé yi betan amfay menyin ebhí menkem.

45 Ke mbák mübetok arem be, chi-betik awa átat bétwə, ambo beden bə-betok bachak, abhen baghoré ne abhen babhakanem, ne ambo ményie, anyu nəkə, kpát mmem ánkem yi,

46 chi-betik ywi átwò ndü nywəp enen mübetok abhíkí kaysi be yí átwò ne ndü nenəkó nywəp enen mübetok wu abhíkí riŋi. Antemsi yi, amfyé yi nebhet ane bo abhen bǎbhíkí noko Mandem bachi.

47 Ne mübetok ane áriŋi enyini ene chi-betik áyən yi ankə, ke yi ke toŋti mmuet ankə mbə enyu éyan, bátemsi chəŋ yi sayri.

48 Ke ane ábhíkí riŋi enyini ene chi-betik áyən yi ankə, mbák akə enyini ene éyan mantemsi yi, báchyē yi chi mandú ntemsi. Bǎbhəp tontó ntá mmu ane báchyē yi tontó. Ne báfyē amík tontó ntá mmu ane báfyē beyä menyin amó yi.”

*Yesu arem be yi atwə ne akóré
(Mt 10.34-36)*

49 Yesu apət arem be, “Ntwə beguəp chi ngó fá amik. Mbə ánan akem, mbə nkəŋ tontó!

50 Chəŋ mámfyé me ndü esəŋəri mbə mmü ane báfyē yi anyén ndü mpok

ane bájwiti yi. Nti népú pəp me amem te esəŋəri ene éntwə emfuet!

51 Bǎkáysi bé ntwə fá amik chi bekə bo mámbák ndu kpák ne bati ke? Ae, ntwə chí ne akəre.

52 Bébho néne, yəntiki eket ene bo bachi are bati atay, chəŋ akóré ámbak nenti nap. Bati arat keka abhen bati apay. Bati apay keka abhen bati arat.

53 Akóré ábhak chəŋ enyuné chi ápap móywi ane mbakanem, mmō ane mbakanem ampap etayi, nno ampap móywi ane ngoré, móywi ane ngoré ampap nno. Nnəném ampap ngoré móywi, ngoré ampap nnəném éywi.”

*Mmu abhəŋ berini mpok
(Mt 16.2, 3)*

54 Yesu arem ye ntá ngémtay bho abhen bachi are be, “Mánəŋ mǎngó nebu ndü négírí ndü ebhə nebu ene mmok ánem are, bǎrem be ‘Manyiep átwə kwen’; ne émbak enyu yə.

55 Ne mánəŋ mǎngə nebhán ndu nebhə bekwen, bǎrem be, ‘Enem étwò’; ne émbak enyu yə.

56 Bě bə betabha! Bǎriŋi béyini nebu mǎndem mbák manyiep ákwen chəŋ, ne mbák apu kwen. Ndaká yí bǎbhíkí riŋi menyin ebhen Mandem ákù ndü mpokó-ne?

*Petnsem ndü ekəŋ ne mümpap ywe
(Mt 5.25, 26)*

57 “Ndak yí bə babhəŋ bapú kway berini enyini ene echi chak be mmu ankə?

58 Mbák əbhəŋ ndak ne mmu ne yi áká manyé ne wə, ókə yi? Əbhəŋ béghə be ndaka wu ámay ansem ene bǎbhíkí rəŋ ndu acha manyé. Mbák ónká yi ansət wə ambi ndü manyé, ntanjá manyé áchyé wə ntá bo mbini nkú ne bo mámfə wə.

59 Nchí ghati wə be, əpú fu wawak kpáte onchye ákwó ywe ankem, yənyini kerəp.”

13

Tík ká nsem ndü bebü

1 Nkúbhé mpok yə, mbək bho abhen bachi aré, bátéme Yesu éti bo Galili

abhen Páilet akɛ baway mpok báchyɛ akap ntá Mandɛm.

² Yesu akɛmɛ bhɔ be, “Bákáysí be bo Galili bhɔ báká nyaka bebú bacha bɔ ɛtɔk Gálili bachak kɛ?”

³ Nó bhɔ! Dɔ ngati be be, mbák bábhíkí tíknsɛm ndũ bebú ebheka, chɔɔ be mankɛm mǎngu mbɔ bhɔ.

⁴ Ná ne bɔ batí neku-ne-arat abhen ekerémfáy ene echi nepak ɛntínyen Sílom ékwéné éwáy? Bákáysí bé efákárí nyaka ne bhɔ enyu yɔ chí ndu báká bebú bacha bo bachak abhen bachi ɛtɔk Yerúsalem yɔ kɛ?”

⁵ Nó bhɔ! Nchí ghati be be, mbák bábhíkí tíknsɛm ndũ bebú ebheka, chɔɔ bé mankɛm mǎngu mbɔ bhɔ.”

Yesu atém nekäy ɛnɔk ene epu nyu kɛpɛm

⁶ Yesu atém ye bhɔ nekay enen be, “Mmu amɔt apí nyaka ɛnɔk ene babhíni bé *fig amɛm nki ywi. Egháká nókó ményu kɛpɛm, are kɔ ambyo nɔkɔ mbák ényu kɛpɛm, kɛ akɛ ghɔ yɛnyíɔ.

⁷ Aghati mmu anɛ ákà betik amɛm nki wu be ‘Yini, ndũ mamié arát nchí twɔ beyaɔ kɛpɛm ndũ ɛnɔk ene, kɛ mpu ghɔ yɛnyíɔ. Kpót yó gúép amik! Ekà kpík yi fá téé, échet nɔkɔ mmik ndéndɛm?”

⁸ Nkɛ betik wu akɛmɛ yi be, ‘Eta, dɔ émpét embak ndũ mmíé enen nkwo. Chɔɔ ntém nnet ywi ngabheri, mfyé ntɔbhé-píɔ.

⁹ Ne mbák ényu kɛpɛm mmíé mbúré éndí, kɛ mbák ébhíkí nyu kɛpɛm, ɔkwáy beghati mɛ mkpɔt yɔ ngɛp amik.’”

Yesu abú ngɔré anɛ ábhénti ndũ nywɔbhé neywɛmɛt

¹⁰ Ewak neywɛmɛt bo Israel, Yesu áre tɔɔ bo amɛm ekeré nenikímɛtí eyap.

¹¹ Ngɔré amɔt abhak aré anɛ efónɔ ebúbɔ éká yi ápéné ndũ mamié neku-ne-arat, yí kɛpɛrɛ kway bekɔ chak.

¹² Yesu ághó nókó yi, abhíni yí aɛm be, “Mmá, neme ene némay.”

¹³ Atɔk yi ne amɔ. Témte wu, anyabhe mmɛt téé, abho bebítí Mandɛm.

¹⁴ Mũnti ekeré nenikímɛtí ághó nókó bé Yesu akɛ mɔngɔré wu atɔɔ ndũ nywɔbhé neywɛmɛt ɛnap, abé nti, abho berɛm ne eyɔɔ ɛtɔɔntɔɔ ntá bo abhen bachi arɛ be, “Sébhɔɔ manywɔp átándat ndũ békɛ betik. Mmu ámbón neme, ántwɔ chí amɛm manywɔp ayɔ be mámbú yi. Eképerɛ bhak chí ndũ nywɔbhé neywɛmɛt.”

¹⁵ Yesu Acha akɛmɛ ye yi be, “Bé bɔ betabha! Ntiki mmũ ywɛka ápú kaɔari ye chí mpɔɔ yi, yɛ chí mpɔɔɔ batu yi ándók anchyɛ yó manyiɛp ndũ nywɔbhé neywɛmɛt?”

¹⁶ Ná ne ngɔré ne, mmó Abraham * anɛ Satan ágwɔré ndũ mamié neku ne arat. Echi ebéptí enyíɔ beferɛ yi ndũ ɛsɔɔri ndũ nywɔbhé neywɛmɛt kɛ?”

¹⁷ Nerɛm Yesu árémé nɔ, ntíánwɔp akɛm bɔmpap abhi mankɛm. Kɛ beyá bo bábhón maɔák be yi ákà menyini maknkay bhɔ menkɛm.

Yesu atém nekäy sɛpɛm mɔnɔk anɛ bábhíni be mɔstat

(Mt 13.31; Mk 4.30-32)

¹⁸ Ébhíkí tat, Yesu aɛm ye be, “Kɛfɔ Mandɛm kéchí mbɔ yi? Chɔɔ njenti kɔ ne yí?”

¹⁹ Kɛfɔ Mandɛm fá amik kéchi mbɔ mɔsɛpɛm anɛ énɔk éné bábhíni be mɔstat, anɛ bápí amɛm nki, séchák, ségɔ, sérɔp ɛnɔk ene kenɛn kɛtwɔ kɛnte manyay ndũ batáp ayi.”

Yesu atém nekäy yís

(Mt 13.33)

²⁰ Yesu apɛt aɛm be, “Chɔɔ mpɛt njenti Kɛfɔ Mandɛm ne yí?”

²¹ Kɛchi mbɔ yís anɛ ngɔré ásórɛ achem ne nchán fláwa érá. Mandu yís wu akɛ fláwa nkɛm amwɔt, kpát ajwi amɛm enyíɔ éné yi achi aré.”

Mbi mábhéri kɛ achi mbi nepɛm

(Mt 7.13, 14, 21-23)

* **13:16** Ndu nkaysi bo Israel, mbák mmu áchi ebhárémɔ Abraham, nó achi mmu anɛ Mandɛm ápɛmɛ.

22 Ενέ Yesu áròn Yerúsalem, are te ndü betək begho ne bōbetək antəŋ nəkə bho Eyəŋ Mandem.

23 Mmũ amət abhəp yi be, “Acha, chəŋ Mandem ampeme chi bāru bho?” Yesu arem ntá yap be,

24 “Nu ka béfuet ndü nyūbhá ane áhí mábhéri. Nchí ghati bhe be beyä bho báyan chəŋ befuet manchwe ke bāpú bhəŋ mbi.

25 Mbəŋóket ánəŋ chəŋ amfate antiəp mbinywəp, bāte nefi māndəp nəkə nekək ne mānik nəkə mmuet be, ‘Acha, nené bhese mbinywəp.’ Ke mbəŋóket ankeme chí be, ‘Mbíkí rinji bhe ne yě chí ebhak ene bāfú.’

26 Mámbo ye berem be, ‘Pú séchəkə nyaka nebhuət amət sényíé, ne senyu ne wə? Ne óŋŋ Eyəŋ Mandem amem betək ebhese?’

27 Ke ákeme bhe chi be, ‘Mbíkí rinji bhe ne yě chí ebhak ene bāfú. Fā ká me besí, bé bakū bebú mankem!’

28 Aré, chəŋ māndi kebho ne mambak ndü nenyie ámén mpok bāghə Abraham ne Aisek ne Jekóp ne baremé kepinti mankem chəkə ndü nebhuéré kefš Mandem, ene bātiébhé be nefi.

29 Chəŋ bo mámfu mbi ne nsem, ebhé awónem ne awóghə, mánychəkə mányie epä ndü nebhuéré kefš Mandem.

30 Dinji ká be, chəŋ mbək bho abhen báchí ansem néne mándəp bōmbi, ne abhen báchí bōmbi mandəp ansem.”

*Yesu adi kebho eti bo Yerúsalem
(Mt 23.37-39)*

31 Ndü nkúbhé mpok eyə, mbək bōnkwə Fárisi bārək bāgháti Yesu be, “Fā fá dək ebhak échák. Mfə Hérəd áyan bəway wə!”

32 Yesu akeme bhə be, “Dók ká ghati Hérəd esəp eyə be, ‘Chəŋ ndək ambí bébok befónó bebúbəbə ne mbú bho echəŋ ne mbúré, ne égháká nəkə manywəp arət, nnaŋa betik ebha.

33 Yəndu échí nó, mbəŋ berəŋ Yerúsalem. Nchí kə echəŋ ne mbúré ne éghaka nəkə ndü nywəp enen nejwi arət rígaka aré. Amem Yerúsalem ke bāway nəkə baremé kepinti Mandem.’

34 Yesu akók arem be, Eé Yerúsalem, bō Yerusalem! Bé bo bāway baremé kepinti Mandem, mántemti nəkə ne batay ndu bəwáy bo Mandem átó be mángátí bhe Eyəŋ eyi. Ndü beyä mpok, nján besət be mfyé amuet bé mambak ne me mbə bōnkək abhen nno nkək ákúti nebhuət amət ne bebhap ebhi, ke bāpú ka be nkə nə!

35 Ne néne, chəŋ Mandem amfere ntí ndü eket eyeka, éndəp enyu eyə. Nchí ghati bhe be, bāpú pəre ghó chəŋ mé, kpáte mpok ane bārəm chəŋ be ‘Sémbítí mmu ane átwə ndü nnyén Mandem Acha.’ ”

14

*Yesu abú mmu ndü nywəbhé
neywəmmuet bo Israel*

1 Ndü nywəbhé neywəmmuet bo Israel nemət, Yesu arək ménnyíé nenyíé amem eket ene munti amət ane achi mūnkwə Fárisi. Bo Fárisi bhə bātep yi amík amuet begho ndü yi ákə.

2 Műfú abhak besí Yesu ane ábhónó nemə afemntay.

3 Yesu abhəp batəŋ ebhé Mandem ne bōnkwə Fárisi abhen bachi are be, “Ebhé eyese éká be mámbú mmu ndü nywəbhé neywəmmuet ke?”

4 Ke bákə rem yənyin. Yesu asət mmu wu abú yí. Arə ye yí arək.

5 Abhəp yé bhə be, “Ntiki mmũ ywəka ane móywi ne yě mpəŋ yi ákwen amem mbokó manyiəp ndü nywəbhé neywəmmuet ke yi keya yě yi, yě yə témté ámféré?”

6 Bó kekway békeme Yesu yənyin.

*Mandem əbhəŋ maŋák ne mmu ane
əsəpti mmuet amík*

7 Ενέ Yesu áyini, aghó ndü bō abhen mánáká ndü epa bāre yap bebhaká kenókó. Achye bhə manie be,

8 “Mpok mánáká wə ndü epä nebhay, óké tinji yap enəkó kenókó ónchəkə aré mbənyune ékwáy befakari be mának mmũ ane acha wə.

9 Ne mmu ane ánáká bhe antwó andem be, ‘Faté chye epok ene ntá mmũ-ne.’ Mbák émfakári enyu yə, őfaté ne beyä ntíanwəp bəŋəŋ bechəkə

ndũ nebhuet ane ábhíkí bhəŋ yě mandú kenókó.

¹⁰ Mpok mánáká wə ndũ epa, yap chi enək ene ébhíkí bhəŋ yě kenókó, be mmu ane ánáká epa ántwó, ankwáy berem ntá ye be, ‘Nkwáne, twó chəkə ndũ enəkó kenókó.’ Bð epa bachak mángə be mmu ane ánáká epa áchyè wə kenókó.

¹¹ Yě agha ane áyòŋ mmuet, Mandem ášèpti yi amik. Ne mmu ane ášèpti mmuet amik, Mandem ákòsi yi amfay.”

¹² Yesu arem ye ntá mmu ane ábhíní yí ndũ epa nkwə be, “Mpok óbhíní bho ndũ nenýíé, óké bhíní chi mamuere be, ne bðneréket ywe, ne bð nkáp abhen bachi kekəwət ne wə. Mbák ómbíní chi menyũ bo bhə, bó nkwó bákway bebhíní wə bé ónyíé nenýíé ne bhə ne eyə émbak akap ane óbhəŋ.

¹³ Mbák ðnək epa, biní bachébhəbho, ne babák, ne bakem, ne manemamík.

¹⁴ Ne eyə éndi encha mbənyune menyũ bəbhə bápú kway bekeme enyíŋ ene ókú ntá yap. Ke Mandem ákap wə mpok yi ákə bo abhen bachi chak besí bhi mámpetnsem ndũ nepém.”

*Yesu atém nekäy epä egħo
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Yesu ánánjá nókó béréem menyíŋ ebhen, mmu amət ane áchí ndũ nenýíé ne yi, arem ntá yi be, “Chəŋ éndi ntá yě agha ane ányíé epä ene ébhak ndũ nebhuet Kefə Mandem awu amfay!”

¹⁶ Ne Yesu aghati yi be, “Mmũfu anak nyaka erem epa, abhiní beyä bho.

¹⁷ Mpok ane epa ébhəŋó bebhə ákwáy nókó, ató mðbetok ywi be andək angati bo abhen yi anaka be, ‘Twó ká, mánanə batonŋi yěntiki enyíŋ.’

¹⁸ Arək aghati bhó, ke yěntiki mmu wap arəbhe ghati yi chí be ndak akem yi. Ane mbi arem be ‘Nku nki ne mbəŋ bérəŋ beyíŋi wu. Níkmuət, ghatí etaye be áké benti.’

¹⁹ Achák arem be, ‘Nku mpəŋ byó ene ékwəŋ baki. Nchí yan ndók ngó

betik ebhen yə ékwáy bekə. Níkmuət. Ghatí etaye bé áké benti.’

²⁰ Anefú arem be, ‘Néne ke mbáy ngərə. Mpú kwáy ye bétwə.’

²¹ Mmð betok wu arək aghati etayi menyíŋ ebhen bəbhə bərəme. Mbəŋóket abénti. Aghati mðbetok yi wu be, ‘Fú, dók áyák ndũ yěntiki mbay ane áchí etək ne yěntiki nebhuet ane bo báchí are sət bachébhəbho twə ndũ epa ne bhə. Twó ne babák ne bakem ne manémamík.’

²² Mmð betok arək atwó, arem ntá yi be, ‘Eta, nkə enyíŋ ene óréme ke eket ébhíkí re jwi.’

²³ Etayi arem be, néne ‘Fú, dók, etək ndũ babhí agho ne ndũ babhí bebhí. Fíé betəŋ bé bo mántwó bé eket epa énjwi.

²⁴ Díní ká be, yě mmu amət ndũ bo abhen njambi ke bó ketwó, apú kwáy béghókóti enyíŋ ndũ epa eya-ne.”

*Menyíŋ ebhen nkoŋo Yesu ábhəŋó ménem
(Mt 10.37, 38)*

²⁵ Ngémtay bho bərə ké ne Yesu. Ayibhiri mmuet arem ntá yap be,

²⁶ “Mbák mmu áyən bəbhak ne me apú kwáy bebhák nkoŋo wa mbák abhíkí kəŋ me áchá etayi ne máyi, ne ngərə ywi, ne bəbhi, ne, bəmayi abhen babhakanem ne abhen baghərə ne ankəŋ me ancha ye chí mmueré yi.

²⁷ Yě agha ane ábhíkí ka bepokə eyi eko ankoŋo me apú kway bebhak nkoŋo wa.

²⁸ “Mbák mmu ywəka áyən bete eket egħo, pú áyambi anchəkə amik ankay, angə mbák nkáp ane yi ábhəŋó akway ane yi áte eket ananə?

²⁹ Mbák abhíkí kə nə, ákwáy beghoko nebhúéréket ke yí kete eket ánánjá, ne bo abhen bághó yə mámbə béwáy yi be,

³⁰ ‘Ane abho bete eket ke echa yi menanə.’

³¹ “Ne sénsət be mfə amət abhəŋ batemé nenu nka byo (10, 000). Aperé rəŋ menu ne mfə ane ábhəŋó batemé nenu nka esa, (20, 000) ákə yi? Pú

áyambi anchəkə, ankaysi sayri, mbák äkway menu ne mfə wu?

³² Ne mbák ángó bé betəŋ ebhi bébhíkí kway, äto bo ntá mfə wu mpok batemé nenu bhi babhæet nekə nesie be mánsókórí enyu ené bápú nu ne bati.”

³³ Yesu arem ye be, “Echí enyumət ne be mankem. Mbák mmu abhíkí bhəŋ ntí berə yěntiki enyiŋ ene yi ábhóŋó, apú kway bebhak nkonə wa.”

Ngán ane ábhíkí bhəŋ manyiŋti
(Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ Yesu arem be, “Ngán áchí erítí enyiŋ. Ke mbák ngán ábhíkí pere bhəŋ manyiŋti mi, ná bákway bekə wu ampət ambak erítí ngán?”

³⁵ Enyü ngán wu apú pere rí ndü yěnyiŋ. Apú ri amik ne apu ri yě ndu befyə ndu ntó-takə ane báyanə ámpósó ánchye ntəbhé-píə. Bato wu to. Mmü ane áyanə beghok ántá batu angok sayri.”

15

Aghónómén ane aneme
(Mt 18.12-14)

¹ Mpokófu, babhebhé nkábhénti ne bakü bebú bachak béré kap Yesu ndu beghok menyiŋ ebhen yi átəŋ.

² Böŋkwə Fárisi ne batəŋ ebhé Mandem bábho ménywínti be, “Mónkwáne äsyepiti bö bebú, ne änyie te nenyié ne bhə.”

³ Ekə Yesu atém bó nekay enen be:

⁴ “Sénsót be mmü yweka amət abhəŋ bágghónómén besa betay. Mbák amət anem ebhi, äkə yi? Pú äřə ané besa menwi nsem nekə ne anwi, andək beyəŋ awu ámət kpát ambəŋ wu?”

⁵ Ne mbák aghə wu, äpəkə anyanə manki ne maŋák,

⁶ ne mpok ane yi ágháká anywóp, äbhəŋi mamæere bhi ne bakokosi bhi, angati bhə be, ‘Nák ká ne me mbənyuné, mbəŋ ághónómén wa ane ánémé nyaka.’”

⁷ Yesu arem ye be, “Nchí ghati bhe be nkúbhé enyu yə kě maŋák äbhák amfay ntá Mandem ne bəángel eti mmü bebú amət ane átikínsem ndü bebú bhi encha bo besa menwi nsem nekə ne anwi abhen bákáysi be bachi chak besí Mandem ne ntí apú ane bó bátik nsem ndü bebú bhap.”

Ebhókó nkáp ene énémé

⁸ Yesu apət arem be, “Sénsót be ngəré amət abhəŋ bebhókó nkáp byó. Mbák ebhək émət énem, äkə yi? Pú ädure erónó, ansət ketíŋi anyə eket enkem, ambyo sayri mbänkem kpatə angó yó?”

⁹ Ne mpok ághó yə äbhəŋi mamæere ne bakokosi bhi, angati bhə be ‘Nák ká ne me mbənyunə ngó ebhókó nkáp ene eneme.’

¹⁰ Yesu arem ye be nchí ghati bhe be bəángel Mandem bábhəŋ maŋák eti mmü bebú amət ane átikínsem ndü bebú ebhi.”

Nekäy chi ne böbhi bati apay

¹¹ Ndu berəŋ ambi Yesu arem be, “Mmüfú abhəŋ nyaka bö babhakanem bati apay.

¹² Ewak émət, ane mónkwen arem ntá etayi be, ‘Eta, chye awa ákóré menyiŋ bé.’ Etayap akəre menyiŋ ebhi ntá yap bati apay.

¹³ Ansem mpäy manywəp, ane mónkwen anyokoti menyiŋ ebhi apəkə arək etək échák nekə nesie. Aré achəŋti menyiŋ ebhi menkem ndu ményie epö nepem.

¹⁴ Achóníti nókó yěntiki enyiŋ, eremé nsay ékwén etək eyə enkem, arəp amə apay.

¹⁵ Ekə arək, abhat mmæet ne mmü etək eyə amət. Ató yi be ándók, áne nókó bakók bhi amem nki ywi.

¹⁶ Are yán menyiie nenyié bakók, ke yě mmu kechye yi enyiŋ menyiie.

¹⁷ Ke ásóré nókó nkaysi ne mmæet yi arem be, ‘Ghó ká me-á, bakü betik etaya báchí awu mányíè nenyié mmæet ngəkngək, mándə nəkə mbək, nsay átwə way me fá!

¹⁸ Chəŋ mfá mpətnsem ntá Etaya ngati yi be, “Eta, nkə Mandem bebú, ne nkə wə bebú.”

19 Mbíkí pere kway mmu ane bábhini be móywe. Sot me chí mbò nkabetik ywě amot.”’

20 Afate abho bεpetnsem ntá etayi. Ke ené yi abhuet nekò nesie, chi aghó yi ndu átwò. Ntínso nékém yi, afate, ajet arək akém yi abhene.

21 Mmò arem ntá yi be, ‘Eta, nkù Mandem bebú, ne nkù wò bebú, ne mbíkí pere kway mmu ane bábhini be móywe.’

22 Ke chi aghati bõ-betok bhi be, ‘Twó ká ayak ne éwet ene erí échá mǎnsòbheri yi ne yò, mǎmfyé yi senòh ndü senòhájwò, ne nkwbhánya bekak.

23 Dók ye ká mǎnkem mósene mpòh mǎngwáy mǎnkù nenyíé be sényíé senkù manák,

24 mbonyune mówa-ne agü nyaka, ke nene apet achi nepém. Anem nyaka ke mpet ngò yí.’ Afó kě epa ébhó.

25 “Mpók yò, móywi ane nsénsi abhak ebhi. Agháká nókó kekwtò ne eket ndü yi afu ebhi apetnsem anywóp, aghók ndü nkenkwet ne nebhen néchi anywóp.

26 Abhini mmõbetok amot abhép yi be ‘Ntiki ndak áchi fá echòh?’

27 Mmõ betok wu aghati yí be ‘Mómáye apetnsem, ke etaye áway mósene mpòh mbonyuné apetnsem dok.’

28 Mõmbi wu abénti, anisi bechwe anywóp. Chi afú arək are anik yí mmuet be anchwe anywóp.

29 Ke akeme etayi chi be, ‘Yini, beyá mamié ane ankem, nchi fá ne wò, nkù nòkò betik ntá ye mbò nsem. Yé òrem be yi, nkù kù, nke tan ntí. Yé nò, òbhíkí re chye me yé chi mómen bé nkù mǎnják ne mamere bha.

30 Ke mpok móywe-ne mmu áronjó ányíé menyin ebhe ne baghoré-nekò áperénsem, ówáy yi esenémponh!’

31 Chi abhini ye yí arem be, ‘Mówa, ochí fá ne me mpók nkem, ne yéntiki enyin eya, chí eye.

32 Echí mbù eríti enyin be senkem epa éne, sénkú manák, mbonyune mómáye ne agü nyaka ke nene achi

nepém. Anem nyaka ke sépet seghò yi.’”

16

Yesu atém nekay betòh enyü mmu ákwáy békù ne nkáp

1 Yesu apet arem ntá bakonò bhi be, “Mũnkáp amot achi nyaka. Abhòh mũbetik ane ákem menyin ebhi menkem. Bo bǎghátí yi be, mmõ betik ywí wu áchòhnti nkáp ywi.

2 Abhini mũbetik wu arem be ‘Ntiki ndak né ngoko éti ye? Dók twó mé ne bekátí ebhen ósiní yéntiki enyin eya aré. Òbhíkí pere kway békem menyin ebha.’

3 “Mmü betik wu arem ne mmuet yi be, ‘Chòh nkù yi? Mmuet ápú mé békù betik betan betan, ne ntí ánwòp me menyini menyini.

4 Ebhíkí tat, arem be, nene ndiní enyin ene nchi kù bé bo mǎnsíéptí me amem beket ebhap mpok báferé me ndü betik.’

5 Abhini bõ barem abhen chi-betik ywi amot amot. Abhép ane mbi be, ‘Yi ókém chi-betik wa?’

6 Akeme yi be ‘Babhaná bawet besa betay.’ Mmü betik wu aghati yi be, ‘Ghó ekati barem eye, sot, wupsi, sin babhan besa bepayssem byo ndü ené ekò ne.’

7 Abhép ye anefú be, ‘Ókém ná?’ Akeme be, ‘Bebhá nchwi besa betay.’ Mmü betik wu achye yí ekati barem arem be, ‘Sot, wupsí sin bebhá nchwi besa menwi ndü ene ekò.’

8 Chi-betik ywi ághó nókó bé arwò yi enyuyò, akaka yí bé yi abhòh kénwánj békáysi ndak. Echit tetep be bõ mmiki ne bákù menyin ebhap ne kenwanj bácha enyü bo Mandem bákù ebhap.”

9 Yesu arem be, “Kefó bakáp ne menyini mmik kékway bétwò ne bebépti menyin ke nchi ghati bhe be, mǎnsót kò mǎnkù bo mámbák mamere bhéka bé mpok kémáy, Mandem ánsot bhe ndü bechókó bhi ebhen bébhíkí bhòh ngwenti.

10 Mmü ane ábhàre bariép ndü báru menyin, ábhàre bariép mi ndü beyá menyin. Ne mmu ane ápú bhèere

bariep ndü bǎru menyin, apú bhære bariet ndü beyǎ menyin nkwa.

11 Mbák bábhíki tɔn be bábhære bariet ndü baraká nkáp ne menyiní mmik, agha ákway besiki nti ne be amfyé kefɔ bakáp ekɛn kebhiiki bhɔn ngwenti amɔ yeka?

12 Mbák bǎpú bhære bariet ndü menyin ebhen báfyé amɔ yeka, yé mmu apú kway bechye bhe menyin ebhen bechi amfay?

13 Yé mɔbetok apu kwáy betok bachi batí apay ndɔn amɔt. Mbák ámbón bachi bapay, ákɔn amɔt ancha anefú, mbák épú nó, áchye kenókó ntá amɔt, ambyak anefu. Mmu apu kwáy betok Mandem antok nɔkɔ menyin mmik.”

Mbok menyin ebhen Yesu árémé

14 Yesu árém nókó menyin ebhen, nkwa Fárisi bo bákónó nkáp tontó báre way yi.

15 Yesu aghati bɔ be, “Bé báchi bo abhen bátɔn mmuet be báchi chak besí bho. Ke Mandem ariní batí yeka. Enyin ené bo báyiní bé ebhɔn menwɔp chí enyin ene Mandem ápáp.”

16 Yesu apɛt arem be, “Jón Njwiti ápére twɔ, bo bátɔn nyaka chí menyin ebhen bechi amem basin Moses ne amen baremé kepinti. Basiní mɔ ké bo bákóno nyaka. Jón átwó nókó, bábhɔ beghati bho Mbok Ndíndí éti Kefɔ Mandem, ne yéntiki mmu are nu bechwe aré ne betan.

17 Ke echi wikirik be mfay ámfúét, mmik amfuet, echa be mandú enyin ndü basin amen Moses ne amen baremé kepinti áném.

18 Echi ye be, yéntiki mmu ane áró ngɔré ywi ndü nebhay, akwɛn berwɔp. Ne mmu ane ábháy ngɔré ane nném áró ndü nebhay, akwɛn nkwa berwɔp.”

Nekay múnkáp ne Lásáros

19 Yesu atém nekay enén be, “Múnkáp amɔt achi nyaka ane afyé nden beyǎ nkáp, anyie nɔkɔ epa yéntiki nywɔp.

20 Nchébhému amɔt achí nyaka. Aka nyén be Lásáros. Báre bhære yi

ndü nyúbha múnkáp wu mpoknkem. Mmuet yi ajwi ne befuet.

21 Abhón ekwak menyie yé chi bechɔkɔti ebhen békwènti amik mpok múnkáp anyie menyie. Enyin echak abhak be mmú múnkáp éré rɔn éniní nɔkɔ befuet ebhi.

22 Ansem mpok, nchébhému wu agú, bɔángel Mandem basot yi barak amfay, bákɔ yi achɔkɔ kekwoɔt ne Abraham. Múnkáp agú nkwa, bábhème yi.

23 Arɔk etókɔ bawú, abhak ndü beyǎ esɔnɔri aré. Ayón nókɔ amik amfay, aghɔ Abraham nekɔ nesie ne Lásáros abhak yí nepaká mmuet.

24 Múnkáp wu akók ye arem be, ‘Eta, Abraham, ghɔ me ntínso. Tó Lásáros ántáp senɔn awɔ ndü manyiep antwɔ ankwene me nti mandú. Nchí ndü beyǎ esɔnɔri amem ngó-ne.’

25 Ke Abraham akeme yi chí be, ‘Mówa, ké ghɔkɔntik be mpok ɔchí awu amik, ɔbhɔn nyaka berítí menyin ené Lásáros ábhónó chí bebéptí menyin. Ke néne yí achí sayri fá ené wɔ ɔchí ndü nenyié ámén.

26 Diní nkwa be, erémé nepi nékɔre bhese enyuné, yé mmu apu kway befu fá ampe antwɔ ntá yeka; ne yé mmu apú kway berɔ ebhé yeká, ampé ántwó fá ntá yese.’

27 Múnkáp wu arem be, ‘Eta Abraham, níkmuet tó ye Lásáros ndü nneréket etaya.

28 Mbɔn bɔmaya batí atay. Ghatí yi ándók ánsemti bhɔ be báké twɔ nkwa ndü nebhuét nenyié ámén ane.’

29 Ke Abraham akeme yi chí be ‘Bɔmaye babhɔn basin Moses ne amen baremé kepinti. Mángók menyin ebhen basiní mɔ ághàti bhɔ.’

30 Arem ntá Abraham be, ‘Ae Eta Abraham, eyɔ ébhíki kway. Mbák mmu amɔt ane ánánjá agú ámpétnsem angati bhɔ, chɔn mántiknsem ndü bebú bhap.’

31 Abraham aghati ye yi be, ‘Mbák bɔmaye babhíki ka beghok menyin ebhen bechi amem basin Moses ne amen baremé kepinti, nɔ bápú kway

bēghok ye chi mmu ane ánánjá águ ke ápetnsem ntá yap.’ ”

17

Sot ka mpok be mmu áké ká nti ankwen ndü bebú

(Mt 18.6, 7, 21, 22; Mk 9.42)

¹ Yesu abho bégháti bakonjo bhi be, “Mamə ane átèn bo ndü bebú ápu nók bétwə. Ke chəñ émbep éntcha ntá mmú ane ákə mamə ántwó ntá bho!

² Échí sáyri ntá mmu wu be mánsət ntay negho mánsət emi eyi, mámesε yí amem manyu εcha yi bebhak nepém ankə mmü amət ane ánókó Mandem ankwen ndü bebú.

³ Sot ka mpok! Mbák mómayε ánkə wə bebú, ghatí yi bé ándó epñ eyə. Mbák atiknsem ndü bebú bhi, fonjori yi.

⁴ Ne mbák akə wə bebú ndəñ tándramət ndü ewak ne yéntiki ndəñ antwó, anik wə mmuet be, ‘Eta fonjori mé,’ əbhəñ bífónjori yi.”

Neka nébhəñ betan

⁵ Bönto Yesu barem ntá yi be, “Acha, kwak bé neka enese néntán nendək ambi.”

⁶ Acha akeme bhə be, “Mbə bəbhəñ neka ne Mandem enén néchí yě chi níníníjí mbə mósepem ane enək éne bəbhíjí be *móstá, mbə bəkway béghati enək ene be, ‘Fă fá ne bakanj dók tē awu amem manyu’, ne yó éngok be.”

Betik ebhen mübetok Yesu

⁷ Yesu arək ambi betəñ. Arem be, “Sénsót be mmü yweka amət abhəñ mübetik ane áchí ebhi ákə betik, yě chí ndu bebhabheri bəghónəmén, yě chí ndu békwanj mbanj. Mbák afü ebhi apetnsem anywóp, wə chi-betik ywi əghati yi be, ‘Twó chəkó amik nyie nenyíé’?

⁸ Pú əghati yi chi be, ‘Dók wupsí nden, kə nenyíé twə ne nə. Nnánj nnyíé nnánjá, ónsət ene ənyie’?

⁹ Mbák akə mbə enyu óghátí yi əpú kwáy bekaka yi be, ‘Okə a’ mbənyune akə chí betik ebhen yi ábhónj békə.

¹⁰ Embák ye enyumət ne bhe. Mánánj mánkə betik menkem ebhen bəchyé bhe, bəbhəñ berem chi be, ‘Séchí chí bə betok, yě ndak áchák ápu. Séká chí enyinj ene sébhónj békə.’ ”

Yesu abú bə ebhanjəkwə bati byo

¹¹ Ndu Yesu ákə berəñ Yerúsalem, are fəét ndü ndyerebhi Samária ne Gálili.

¹² Nəchwe áchwé amem mótk amət, bə ebhanjəkwə bati byo bəghó yi ndu átwə, báte, kerónj kékwót ne yi.

¹³ Bəbhə bebik mándeme nəkə bé, “Yesu, Eta, ghó bhese ntínso.”

¹⁴ Yesu ághó nókó bhə, aghati bhə be, “Dók ká ntá bachiəkar Mandem be máchák bhe.” Éné bərdəñ, ebhanjəkwə yap émay.

¹⁵ Mmu wap amət ághó nókó bé atanj, abho bepətnsem ntá Yesu ambiti nəkə Mandem ne eyəñ amfay.

¹⁶ Agháká nókó besí Yesu, akwén yi bekak ankaka nəkə yi. Éfákáři be mmü wu achí chi mmu Samária.

¹⁷ Yesu arem ye be, “Pú bə bati byo ke mbúú? Abhénéfú bati nénénamət bəchí fá?”

¹⁸ Ndiere kenkə ne aywintí ke ápérénsəm bebíti Mandem-é?”

¹⁹ Yesu aghati ye mmu wu be, “Faté, dók ebhak eyε. Neka enén əbhəñə ne me nékə ətanj.”

Netwó Kefə Mandem

(Mt 24.23-28, 37-41)

²⁰ Nywəp némət, mbək bənkwo Fárisi bəbhəp Yesu be, “Ntíkí mpok Mandem ábhák ne bo fá amik mbə Mfə wap?” Akeme bhə be, “Yě erinj épú ene étəñ be Mandem abho békem bo mbə Mfə wap.

²¹ Ne yě mmú apú kwáy berem yě be, ‘Ghó ká Mandem fa ne bhə mbə Mfə wap!’ Dínjí ká be Mandem anánj achi Mfə ndü nkwo yweka.” *

²² Yesu arem ye ntá bakonjo bhi be, “Mpok átwə ane bəbhəñ chəñ ekwak bebhak ne Me Mmu mfú ntá Mandem yě chí ndü nywəp nemət ke be kebəñ mbi.

* **17:21** Ékwáy bebhak nkwo be: Kefə Mandem kénánj kéchi amem batí ayeka.

²³ Mpók yə, chəŋ bo mámbak abhen bághàti bhe be, ‘Ghó ká yi awu!’ Báchák mandem be, ‘Ghó ká yi fá!’ Mbák mǎngók nə, bǎké rəŋ, bǎké bho békoŋo bhə.

²⁴ Mbə enyũ miámian ǎkət angəə, befu ebhókó nebu émət beghaka échák, nó kě ébhǎŋó bebhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə.

²⁵ Ke yí abhəŋ beyambi angó beyǎ esəŋəri ne mkpáká bho abhen echəŋ mámbyak yí, ke antwó.

²⁶ Mbə enyu éfákári nyaka mpok Nóa, nó kě éfákari chəŋ ke Mmu ane áfú ntá Mandem ambesi.

²⁷ Bo mányìè nyaka mányù nəkə, abhen bábhàŋ baghərə mámbay nəkə, ne abhén bátòk bhə mántoko nəkə kpatə nywəp enen Nóa áchwé amem áchwí, ne manyierp átwó akuti mmik awáy bə mankem.

²⁸ Chəŋ émbak nkwo mbə enyũ echí nyaka mpok Lət. Bo mányìè nyaka ne mányu nəkə. Bákù nyaka menyih ne abhen béti mánti nəkə menyih ebhap. Mbək bákwan nyaka nenyíè, abhénéfú mánte nəkə beket.

²⁹ Ke ndũ nkúbhé nywəp enén Lət afa etək Sódóm, Mandem akə ngó áfú amfay ne ekem mbə batay ane ádu, anye mbə manyierp, ásəŋ bə mankem.

³⁰ Nó ke ébhák chəŋ ne bo mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ábhəsi.

³¹ “Ewak eyə, ébhák enyumət ne mmu ane achi amfǎy eket. Aké rəŋ kpík anywóp be ampəkə menyih ke ambue. Enyumət ne mmu ane achi ebhi. Aké rem bé ǎpetnsem anywóp ansət yěnyih.

³² Bǎké ghəkəntik enyih ene éfákári nyaka ne ngərə Lət.

³³ Mmũ ane áyàn bepepe mmuet, chəŋ aném nepém eni. Ke yě agha ane áká ménem nepém eni ətí ya, chəŋ ambəŋ nó.

³⁴ Nchí ghati bhe be, ndũ mpok yə ane mǎpetnsem, bə bati apay bákway bebhuere ndũ bekók mémət, mánsət amət mandək ne yí, mándə anefú.

³⁵ Baghərə bati ápay bákway bebhak ndũ ntay nemət mánkək nəkə nchwi, mánsət amət mándək ne yi,

mándə anefú.”

³⁶ [Bə bati apay bákway bebhak ebhi, mánsət amət, mándə anefú.]

³⁷ Bakoŋo Yesu bábhép yi be, “Acha, menyih ebhén béfákari chəŋ fá?” Yesu arem be, “Nebhuet ane egú-nnya echí, aré kě kenen ekem kényìè begú nnya kéchemé.”

18

Nekǎy kénkwésé ne ntaŋá manyé

¹ Yesu atém nekay enénéfú ntá bakoŋo bhi ndu betəŋ bhə be, bábhəŋ menikmuet ntá Mandem mpoknkem, keferé ntí are.

² Arem be, “Ntaŋá-manyé amət achi nyaka etəkofú, Mandem yi ke chye kenókó, ntí nkwa yi kebəŋ mpok ne yi.

³ Kénkwésé amət abhak nkwo etək eyə. Are rəŋ ntá ntaŋá manyé wu anik nəkə yí mmuet be, ‘Eta, táŋ manyé ya sayri fere me amó mǔmpap awa.’

⁴ Ndũ nebħonet, ntaŋá manyé wu kefyé ntí. Ke ansem mpok, achəkə diif arem ne mmuet yi be, ‘Yěndu mpú chye Mandem kenókó, ne mbíkí bhəŋ mpok ne ntí nkwa,

⁵ ke ndu mǎngərə-ne árəŋ chi ambi bechye me esəŋəri, chəŋ ntán manyé yi sayri nchyé yi. Mbák épú nó, apú sebhe me ante amik.’ ”

⁶ Yesu Acha arem ye be, “Bághok nə enyih ene ntaŋá manyé ane ápú chak árémé?”

⁷ Mbák mmu mbə yi ǎkwáy nyaka békwak mǎngərə wu, Mandem ke apu kway bekwak bo abhen yi áyábhé mbák bádi kebəŋ ntá yi bėti ne ngósí? Akway béchəŋti mpok ke ankwak bhə?

⁸ Nchí ghati bhe be, chəŋ Mandem amkpót manyé áyák anchye bəbhi. Ke mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ǎpérénssem, chəŋ angó bo abhen bábhəŋó neka ne Mandem fá amikí?”

Yesu atém nekǎy mǔnkwə Fárisi ne mbebhé nkabhénti

⁹ Yesu atém nekay enénéfú ntá bo abhen bakaysi nyaka be bachi chak besí Mandem, mámbyaka nəkə bo bachak.

10 Yi be, “Bo bati apay bárəŋ nyaka menikmuet amem ekerákap Mandem. Amot abhak mŭnkwə Fárisi, anefú abhak mbebhé nkabhénti.

11 Mŭnkwə Fárisi ate eyi ebhak anik mmuet be, ‘Mandem, nkáká wó be mpú mbə bo báchák abhen bachi baghép, bakü bebú, ne bakwené berwəp. Nkáká wə be mpú mbə yě chí mbebhé nkabhénti ane áte nó awu.

12 Nchí bhak ndü netarénsay ndəŋ épáy ndu sónde amot. Ne ndü menyin ebha menkem nchí chye ndu amot amfay baru byo mbə akap ntá ye.’

13 Ke mbebhé nkabhénti ate nekə nesie. Ntí, yi ke yon amfay, ne adep awó anti arem be, ‘Eta Mandem, nchí mmü bebú. Ghó me ntínso!’

14 Nchí ghati bhe be Mandem ásót nyaka be mbebhé nkabhénti wu achi chak besí bhi. Ekebhák nə ne mŭnkwə Fárisi mbənyuné Mandem əsəpti yəntiki mmu ane áyòŋ mmuet, ke əkòsi yě agha ane əsəpti mmuet amik.”

Yesu ayét mǎmbə

(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

15 Bofú básót bəbhəp bárək ntá Yesu ne bhə be yi anyəŋə bə amə anti anjet bhə. Baghəkó bhi bəghó nókó nə, bəbhə besáyti bhə be báké kə nə.

16 Ke Yesu abhinj bəbhə ne bəbhəp. Ne ntá baghəkó bhi arem be, “Də ká mǎmbə mántwə ntá ya, báké chyet bə mbi mbənyunə bə abhen bachi mbə bhó kə Mandem abhak Mfə wap.”

17 Dinj ká be, mbák mmu abhíkí rə Mandem ankem yi mbə mónkwen apú kway bebhak ndü mpáy bo abhen Mandem achi Mfə wap wáwák.

Mŭnkáp

(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

18 Ewak émot, münti bo Israel abhép Yesu be, “Ntəŋ, wə mmü ndíndí, chəŋ nkə yi ke mbəŋ nepém enén nebhi bəŋ ngwenti?”

19 Yesu akeme yí be, “Ndaká yí óbhinjí me be mmü ndíndí? Mmü ndíndí apú. Mandem aywinti ke achi Mmü ndíndí.

20 Ūrinj bebhe Mandem. Bérəm be, ‘Ūké kwən berwəp. Ūké wáy mmu. Ūké

ghəp. Ūké te ntisie ákwaré. Chiě máye ne etaye kenókó.’ ”

21 Mmü wu arem bé “Nnánj nchí bhəere bebhe ebhen menkem.”

22 Yesu ághókó nókó nó, arem ntá yi be, “Erəp enyin émot ené óbhíkí re kə. Dók tí menyin ebhe menkem, chyě nkáp ntá bachebhəbho. Mbák ónkə nə, chəŋ ómbón kefə menyin amfay. Ūntwó ye onkoŋə me. Ne chəŋ ómbón kefə menyin awü amfay.”

23 Aghókó nókó nó, apəp, arəbhe rónérón mbənyunə abhəŋ nyaka beyə menyin.

24 Yesu ayinji yí, arem be, “Ebəmuet tontó be mŭnkáp anka Mandem ambak Mfə ywi.

25 Echí wikirik be mpəŋə baso ámfəét ndü mbok mbíábhan écha mŭnkáp béka Mandem ambak Mfə ywi.”

26 Bo abhen baghoko beyəŋ ebhə bəbhəp Yesu be, “Agha ákwəy ye bebəŋ nepém enen nébhíkí bəŋ ngwenti?”

27 Yesu akeme bhə be, “Enyin ené écha nkəŋwəŋ, épú cha Mandem.”

28 Pita asá eyəŋ arem be, “Yinjí, séró menyin menkem sékəŋə wə.”

29 Yesu aghati bhə be, nchí ghati bhe be, “Mmü ane áró yě eket, yě ngərə, yě bəmayi, yě etayi ne máyi, ne yě bəbhi éti Kefə Mandem,

30 Mandem achye chəŋ yi menyin ebhen beyə becha ebhen yi aneme fá amik. Ne chəŋ ambón nepém enen nébhíkí bəŋ ngwenti ndü mmik nkə.”

Yesu arem ndəŋ ené éjwi érat bé chəŋ mángwáy yi

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 Etat nókó, Yesu asot baghəkó bhi bati byo ne apay nepak. Abho béghati bhə be, “Ghók ká! Sérəŋ nə chí Yerúsalem, ne aré, chəŋ yəntiki enyin ene baremé kepinti Mandem básinjí éti Mmu ane áfú ntá Mandem émfakari.

32 Chəŋ mánkém yi mámfye amó bəbati abhen bápú bo Israel, mánjókó yi, ne mánsəkəti yí, ne mámpati yi batié amuet.

33 Chəŋ mándén yi ne ekpa, ne mángwáy yi. Ke égháká nókó manywəp arət, ampətnsem ndü nepém.”

34 Ke baghək Yesu kejmimem yě chi ndü enyiŋ émət ndü ebhen yi árémé. Bəbhək bhésé bhésé ntá yap ne bó kekém enyiŋ ene yi areme.

*Yesu abú nnémámík etək Jeriko
(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)*

35 Mpok Yesu aghaka kekəwət ne Jeriko, nnémámík amət abhak nepak mbi chókó, aninji nəkə meninji.

36 Aghókó nókó ndü beyä bó báfuət, abhép enyiŋ ene éfəkari.

37 Bágháti yi be, “Yesu ane Násáret ke áfuət.”

38 Abho ye bəbík be, “Yesu! Mmō Mfə Debhít! Ghó mé ntínsó!”

39 Bo abhen bárəŋ ambi béré sayti yi be ánychókó kpák; ke akpik are bik ne eyəŋ etanetan be, “Mmō Mfə Debhít! Ghó mé ntínsó!”

40 Yesu áte, achye eyəŋ be mántwó ne yi. Bátwó nókó kékwót ne yi, Yesu abhép yi be,

41 “Dyán mēnká wə yi?” Akeme Yesu be, “Acha, nchí yan mpət ngə mbanj.”

42 Yesu arem ye ntá yi be, “Ghó mbanj. Neka enén əbhəŋə ne me nékə ətanj.”

43 Témté wu, abho beghə mbanj! Ne abho bekoŋə Yesu, ambiti nəkə Mandem. Bo mankem bághó nókó nə, babhə bebíti nkwə Mandem.

19

Yesu ne Sakio

1 Yesu achwe etək Jeriko are kə befuət.

2 Mmu amət abhak aré ane aka nnyén be Sakio. Abhak münti babhebhé nkábhénti. Abhónj beyä nkáp.

3 Arinji nókó bé Yesu áfuət, abho beyan mbi be ángó enyü mmu Yesu achi, ke éti kembinji eki ne beyä bo, yi kekway beghə yi.

4 Ajet arək ambi, akó amfäy enək ene bəbhinji be Síkámə ndü mbi ane Yesu ákə are ndu áyən beghə yi.

5 Yesu ágháká nókó are, ayəŋ amík amfay aghati Sakio be, “Sakio, sep twó áyák. Mbəŋ bəbhək eket eyə echəŋ.”

6 Sakio asep amík áyák, anak Yesu eket yi ne beyä manjək.

7 Bo bághó nókó ndü Yesu árəŋ ndü eket Sakio, béré nywinti mándeme nəkə be, “Yesu árəŋ bebhák kenkə amem eket nkə bebä.”

8 Ené Yesu ne Sakio bächí anywóp, Sakio afate arem ntá Yesu be, “Acha, ghók, chəŋ nkóre menyiŋ ebha ndü baru apay, nchyé ndu amət ntá bachébhé bho. Ne mbák nsət enyiŋi mmu ndü mangwə, chəŋ nkeme yə ndəŋ enwi.”

9 Yesu arem ntá yi be, “Echəŋ, Mandem apémé wó ne efo eyə enkem mbənyune wə nkwó əchí ebhárémə Abraham ane Mandem ábhónj béréme.

10 Ne Me Mmu mfú ntá Mandem ntwə béyən ne béréme chi bo abhen manémé ebhi.”

*Yesu atém nekäy mmu ane árə bakä
betik abhi ne nkáp
(Mt 25.14-30)*

11 Ené bo bághək menyiŋ ebhen Yesu árəm, arək ambi betem nekay nechak. Ntí abhak be, anəŋ agháká nyaka kekəwət ne Yerúsalem, ne bo bákəysi nyaka be Kefə Mandem kətwó fá amík mandú mpok.

12 Yesu aghati ye bhə be, “Nném mmu amət aró nyaka etək yi arək etək échák nekə nesie bé mánká yí mfə ntá böbhi ke ampətnsem.

13 Apére rəŋ, abhinji bakä betik abhi bati byo. Achye yéntiki mmu wap ebhə nkáp, arem be ‘Kə nókó ká esie ne nkáp wu kpátě mpok neperénsem ená.’

14 Arə ye are rəŋ. Ke bö etək yi bapap nyaka yi. Bátó ye bo be mándók mángátí mfə ngo be ‘Acha, sébhíki yan mmü-ne ambák mfə ywese.’

15 Yě nə, nerəŋ yi arəŋə báká yí mfə. Apéré nókó nsem etək yi, abhinji bö betik abhen yi achye nyaka nkáp be mántwó yi angə nsay ane bəbhónj.

16 Ane mbi arək aghatí yí be, ‘Acha, mbõñ nsáy bebhã nkáp byo amfay ebha émɔt ene óchyé me.’

17 Mfɔ wu arem ntá yi be, ‘Oku sayri, òchí erítí nkubetik! Tëndu ótónò ndũ mandú enyiy be ðbhàre bariɛp, mēchyè wɔ betan bekem betək byo.’

18 Ane ájwí bati apay atwó arem be, ‘Acha, mbõñ nsay bebhã nkáp betay amfay ebha émɔt ene óchyé me.’

19 Mfɔ arem ntá nkubetik wu be, ‘Mēchyè wɔ betan békém betək begho betay.’

20 Nku betek achák atwɔ arem be, ‘Acha, ghó ebhã nkáp eyɛ. Nɛɛp nyaka wu ndũ ebhókónden mbeɛ. Mbíkí ku enyiy ne wu.’

21 Mbõñ nyaka bechãy mbɔnyune òchí mmu mbeápak. Enyiy épú eyɛ, ðsɔresɔt. Ne ðghèmm enyiy ené ðbhíkí pi.’

22 Mfɔ wu aghati yi be ‘Wɔ nkubetik mbúmbu, eyɔñnyu ye éway wɔ! Oríñí bé nchí mmu mbeápak. Oríñí bé nchí sɔt ené épú eya, ne nchí ghem ené mbíkí pi, pú nó?’

23 Ke ndak yi ðbhíkí fyé nkáp awa amem ekerénkap? Mbɔ oku nɔ, mbú ndu ntwó né, mbíkí sɔt wú ne nsáy?’

24 Aghatí ye bo abhen báchí are téé be, ‘Sɔt ka ebhã nkáp eyí yɔ mánchye ntá mmu ane ábhónó bebhã byo.’

25 Bárém ntá yi be, ‘Acha, pú yi abhɔñ bebhã byo?’

26 Mfɔ wu akeme be, ‘Nchí ghati bhe be, mmu ane ábhónó, báchye yi échák. Ke ane ábhíkí bhɔñ, básòt ntá yi yé chí mandú ane yi ábhónó.’

27 Ne mbák chí bõmpap abha bhɛn, abhen bábhíkí yan nyaka be mbák mfɔ wap, twó ká ne bhɔ fá, mǎngwáy bhó besí bha.’”

Yesu achwe Yerúsalem mbɔ mmu ane anu ansɔt awónem

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Yesu átém nókó bhó nekay enen, arək ambi békɔ berɔñ Yerúsalem, yi abhak ambi, bo abhen báchi ne yi mankonɔ nɔkɔ ansem.

29 Agháká nókó kékwót bõbetək Betfáge ne Bétani, ndũ Njie Menək *Olif, ató baghókó bhi bati apay ambi.

30 Aghati bhɔ be, “Dók ká ndũ mótək ane achi afɔ ambi. Nɛchwe ane báchwɛ are chɔñ mǎngɔ mó mpɔñɔ batu sesét, ane yé mmu abhíkí re kɔ ne yó. Kanari ká twó me ne yó.”

31 Mbák mmú ámbép be ntí ane bákàñari yó, ghati ka yí be, ‘Acha ke áyàn yɔ.’”

32 Bõ abhen yi átó, bárók, bághó yèntiki enyiy mbɔ enyũ yi aghati bhɔ.

33 Ené bákàñari mómɔñɔ batu wu, bõ abhen babhɔñɔ yɔ, bábhép bhɔ be, “Ndaká yí bákàñari mómɔñɔ batu wu?”

34 Bákéme be, “Acha áyàn yɔ.”

35 Bárók ye ne yɔ ntá Yesu. Básòt nden ené mfáymɛet eyap basɔbheri mómɔñɔ batu wu, bákwwák yi achókɔ amfay.

36 Ne ndũ yi ákò árɔñ, bo béré sɔt nden ené mfáymɛet eyap mǎngay nɔkɔ ambi be mómɔñɔ batu wu ankɔ amfay.

37 Agháká nókó kékwót ne nebhuɛt ane mbi árò Njie Menək Olif ásɛp Yerúsalem, ngémtáy bakonɔ bhi bábhó menák, mámbiti nɔkɔ Mandem ne eyɔñ amfay ðti menyiyí maknkay menkem ebhen bó bághó.

38 Mándeme nɔkɔ be, “Mandem ánjét mmu ane átwò ndũ nnyén Acha! Mandem Mfay ke áchyè kpák. Sénchíe yí kenókó!”

39 Mbək bõnkwo Fárisi abhen báchí ndũ ngémtáy bo bhɔ, bárém ntá Yesu be, “Ntɔñ, sáy bakonɔ bhe mánchɔkɔ kpák.”

40 Yesu akeme bhɔ be, “Nchí ghati bhe be yé mbú mánchɔkɔ chí kpák, batay ábik ambiti Mandem.”

Yesu adi ðti Yerúsalem

41 Yesu ágháká kékwót ne Yerúsalem, aghó etək, adi kebho ndũ ntínso nékem yi ne Yerúsalem,

42 andeme nɔkɔ be, “Mbɔ be bǎríní yé chí echɔñ, menyiy ebhen békú bo mámbón kpák, mbú éri-e! Ke néne,

bēchi bhese bhese nta yeka ne bāpú ghə bhə.

⁴³ Mpok ätwə ane bömpap abheka bätwə mánkap be, mántep nkók ankap etək yeka, mánchet bhe bebhə menkem.

⁴⁴ Ne mánwhe mánaŋa bhe ne böbheka mankem, mámokoti etək enkem enyuné yě ntay népú rəp amfäy nti. Chəŋ émfakari nə, mbənyuné bābyak Mandem mpok yi ätwə bépéme bhe.”

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakōsie

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu arək achwe amem ekerákap Mandem abho bebok bö abhen bákó esié amem,

⁴⁶ ambe nəkə ne bhə be, “Ekáti Mandem érəm bé Mandem arem be, ‘Ekət eya ébhəŋ bebhak chi ekeré nenikímuet’, ke bāyíbhírí yó érəp chi ekət ené baghép bābhése are!”

⁴⁷ Yesu are rón yə antəŋ nəkə bo amem ekerákap Mandem, yěntiki nywəp. Böbati bachiákap Mandem, ne batəŋ ebhé Moses, ne böbati etək bachak báre yán mbi beway yi.

⁴⁸ Ke bó kebhón mbi mbənyuné bo mankem bābhón nyaka ekwak béghok menyín menkem ebhen Yesu árəm.

20

Bábhép Yesu ebhak ene betan ebhi bífú

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Ewak émət, ené Yesu átəŋ bo amem ekerákap Mandem angati nəkə bhə Mbok Ndíndí, böbati bachiákap Mandem ne batəŋ ebhé Mandem ne böbati etək bárók ntá yi,

² barem be, “Ghatí bhese, ntiki betan óbhónó beka menyín ebhen né ókə? Agha áchyé wə betan ebhə?”

³ Yesu akeme bhə be, “Me nkwo mbón enyín bebhep be. Ghatí ká me.

⁴ Betan ebhen Jón ábhónó nyaka ndu bejwiti bho, bífú chi ntá Mandem ke ntá nkwa?”

⁵ Báre kem epúítí ne bati be, “Chəŋ séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jón bífú nyaka ntá Mandem, ábhép bhese be, ‘Ke ndaká yi bābhíkí noko eyəŋ eyi?’

⁶ Ne mbák séndem be, ‘Béfú nyaka ntá nkwa’, bö mankem bātemti bhese ne batay mangway, mbənyune bó mankem mánóko sayri be Jón achi nyaka ndemekerpinti Mandem.”

⁷ Eká bakeme Yesu be, “Sébhíkí riŋi.”

⁸ Ne Yesu aghati bhə be, “Menkwó mpú ghati yə be mmu ane áchyé mé betan beka menyín ebhen né məkə.”

Yesu atém nekäy bakä betik ne mbəŋónki

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ Yesu abho yə bétəm bö nekay neshak be, “Mmúfú achi nyaka. Ati nki apí menək vain are. Afyé bo are, be mánkə betik mankəre nsáy ne yi. Arə yə arək nekə enen yi átət, etək echak.

¹⁰ Mpok bekək kepem énək ákwáy nókó, mbəŋónki ató bakä betik abhi bachak be mándók mánsót aywi ákóré mbwət. Ke bö betik bhə kechye. Bákém yi baden, bábók, apetnsem amó amə.

¹¹ Mbəŋónki ató mübetok achak. Bákém awu nkwo bádén, báchyé yi ntiánwóp, bábók apetnsem amó apay.

¹² Ató mməbetok ane ajwi bati arət. Bádén, báfyé befuət amuet, bábók, afú arək.

¹³ Ekə mbəŋónki wu arem ne mmuet eyi be, ‘Chəŋ nkə ná? Chəŋ ntó mbón mmənti wa. Yě yí, bābhəŋ béchyé yi kenókó.’

¹⁴ Ke bakä betik bágħó nókó yi, bābhó berem ne bati be, ‘Yíní mbón móywi né, ne yí ké ábhónó ményié newú etayi. Twó ká senkem yi séngwáy bé etayi ánán ángú, menyín ebhi méndəp chi ebhese.’

¹⁵ Móywi wu áchwé nókó amem nki, bákém yi baya báfú amem nki ne yi, barək baway.” Yesu átém nókó nekay enen, abhép bó be, “Bákaysi be chəŋ mbəŋónki wu anka yi ntá böbhə?”

¹⁶ Chəŋ antwó angway bhə, anchye nki wu ntá bo bachak.” Bágħókó nókó

nə, babho berem be, “Mandem ake ka!”

¹⁷ Yesu ayiŋi bhə dŋi, abhep be, “Ntí basiŋí amen achi be yi? Basiŋí amen ářem be:

‘Nkúbhé ntay enen batĕket báguébhé bé nébhíki ri,
nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nĕchá batay ácháak ankem.’

¹⁸ Yĕntiki mmu ane akwene ndü ntay enen, ářiepti ndü mbiŋ, ne mmu ane ntay enen nékwéné yi amuet, néchòkòti yi.”

Bábhép Yesu ěti nkábhénti ndu báyaŋ yi ánkwén anyu

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ Yesu atem nòkò nekay enen, batəŋ ebhé Mandem ne bōbati bachiákap Mandem báriŋi be atem nekay enə chi ěti yap. Báre yaŋ bekem yi, ke báchà y bo abhen báchi are.

²⁰ Bárók ye ambi beyaŋ mbi bekem yi. Bátó baghokotí kepi ntá yi be mánkət ngepti be bachi bō tetep. Ke bārəŋ nyaka chi be mámbébhé nókó yi menyin kpát ankwén anyu, ankwén ndü ntá yap be mansət yi manto ntá Góbbhanə Rom mmü betan menkem bechi yi amə.

²¹ Baghokotí kepi bhə bārəŋ nókó ntá Yesu, babhep yi be, “Ntəŋ, sériní bé menyin ebhen óřem ne ótəŋ bechi chak. Sériní bé əpú yiní mmu ndü besí óncháy yi, ke ótəŋ tetep ěti menyin ebhen Mandem áyaŋ bo mánkə.

²² Ghatí bhese, ebhé yese eka be sénchíe nkábhénti ntá Mfə Rom ke ébhíki ka?”

²³ Yesu ariní bapu map, arem ntá yap be,

²⁴ “Təŋ ká me ebhókó nkap.” Bátəŋ nókó yi abhép bhə be, “Ntí ághá né aré? Ne nnyén chí enen ághá?” Bákéme yi be, “Chí ntí Sisa, Mfə Rom. Ne nnyén, chi eni.”

²⁵ Yesu arem be, “Chíe yé ka nta Mfə Rom yĕntiki enyin ene echi eyi, mánchye ntá Mandem yĕntiki enyin ene echi ene Mandem.”

²⁶ Bághókó nókó enyin ene Yesu areme, bápóp! Bó kebheŋ yĕnyin ndü enyin ene yi ářémé, ene ékə yi ankwen

anyu be bə mánkém yi besí bho. Bárəp kpákpákpak.

Enyin bábhébhé Yesu ěti neperénsen ndü nepém

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ Mbək bōnkwo Sádusi bārók ntá Yesu babhep yi ěti neperénsen ndü nepém. Bōnkwo Sádusi bábhíki noko nyaka be bawú bápət chəŋ nsem ndü nepém. Babhep yi be,

²⁸ “Ntəŋ, Moses asin ndü ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngərə ke bó kebheŋ yĕ mmó, mómayi abheŋ besət ngərə wu bé ámbé bə ne yi ndü nnyén manə ane ágú.

²⁹ Bō chi amət bati tándrámət báchi nyaka. Ane mbi abhá y ngərə, agú kebheŋ yĕ mmó.

³⁰ Ane ákəŋə asət kénkwésé wu ndü nebhay agú kebheŋ mmó.

³¹ Ane ájwí bati arat nkwo asət yí ke agú kebheŋ mmó ne yi. ěfákəri enyumət ne bə mankem bati tándrámət.

³² Ndü ngwenti, ngərə wu nkwo agú.

³³ Ndu echi nə, mpok Mandem ákə bawú mámpétnsem ndü nepém, ngərə wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándrámət, yĕntiki mmu wap abhay nyaka yi.”

³⁴ Yesu akeme bhə be, “Fá amik, baghərə ne babhakanem bábháy bati,

³⁵ ke bo abhen chəŋ bápətnsem ndü nepém, mánchwe ndü mmik nkə, bápú pere bháy nebhay

³⁶ mbənyune bápú pere kway begu. Bábhak mbə bəángel Mandem, bábhak bō Mandem abhen yi akə bápətnsem ndü nepém.

³⁷ Yĕ chí Moses atəŋ nyaka kponəŋə ndü mbok enək ené ngó ádu are be bawú bápət chəŋ nsem ndü nepém. Ndü basiŋí mi ěti mbok eyə, Moses ábhiní Mandem mmu achi Acha be, ‘Mandem Abraham, Mandem Aisek, Mandem Jekóp!’

³⁸ Eyə étəŋ be Mandem achi Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Ntá Mandem, bōbhə mankem bachi nepém.”

³⁹ Mbək batəŋ ebhé Mandem báká ne yi, barem be, “Ntəŋ, ərem sayri!”

⁴⁰ Yě mmu kepepe mə bébhep yi yěnyin.

Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp bé ätò

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37a)

⁴¹ Yesu abhép bo abhen bāghòk yi be, “Ná bákway berem be Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be ätò achi ebhárémə Mfə Debhít?”

⁴² Mbəŋ Debhít asin amem Ekáti Bakway be:

‘Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be,
chəkə fá ebhé awónem eya ndü enəkə-kenókó,

⁴³ kpatə nkə bömpap abhe mándəp mbə enək ene chəŋ ónyàŋa bekak are.’

⁴⁴ Debhít äbhini nyaka Mpeme ere be Acha. Ná Achə áyibhiri ambak ebhárémə ywi?”

Yesu aghati bakoŋo bhi be mánsət mpok ne batəŋ ebhé

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Besí bo mankem abhen bāghòk yěntiki enyin, Yesu arem ntá baghókó bhi be,

⁴⁶ “Sət ka mpok ne batəŋ ebhé Mandem. Bákəŋ beghap mánkó mansəp ne bewubhe wubhé nden aməet nefisie be bo mánkáká nókó bhə ne kenókó. Bákəŋ nkwo béchəkə ndü bebhaká kenókó amem bekeré nenikiməet ne ndü bepa.

⁴⁷ Ne mányìè menyin mánkwésé ndü mangwə, mánkə nəkə beróri nenikiməet besí bhó mbə be bachi beriti bho. Chəŋ ntəmsí yap anjá ancha.”

21

Akap ane kénkwésé ngərə

(Mk 12.41-44)

¹ Ené Yesu achi amem ekerákap Mandem, ayini aghó ndü bö bakáp báfyè akap amem ekubhé nkáp.

² Aghó nkwo kénkwésé amət ane eyi épú ndu afyé böbebhókó nkap bapay.

³ Yesu arem be, “Nchi ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ane yěntiki mmu.

⁴ Ndü beyə bakap ké yěntiki mmu wap áfére mandú achye mbə akap, ke nchébhé ngərə ne, achyé yěntiki enyin ene yi ábhónó.”

Yesu arem bé chəŋ mánychəti ekerákap

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ Mbək baghókó bhi bərə rem əti berí ekerákap Mandem, mánkak nəkə beriti batay ane básóre báte yó ne əti menyin ebhen bo báchyé be mánsóbhéri eket ere. Ke Yesu arem ntá yap be,

⁶ “Menyin ebhen bāghò ne menkem, mpok ätwə ane eket ene érəŋ amik enkem yěnyin kerəp tée.”

Chəŋ mánychə bakoŋo Yesu beyə esəŋəri

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ Bábhep yi be, “Ntəŋ, ntiki mpok chəŋ menyin ebhen bəfakari, ne ntiki erin ébhónó beku bo mandini be mpok ane ótwə arəp kékwót?”

⁸ Yesu akeme bhó be, “Sət ka mpok be báké rwo bhe mánjibhiri bati yeka. Beyə bo bätwə chəŋ mánsət nnyén ena mánten ambi, yěntiki mmu wap andem nəkə be, ‘Me ke nchi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariəp be ätó!’ Ne be, ‘Mpok akway ane Mandem ápeme mmik!’ Mbák mǎngók nó báké koŋo bhó.

⁹ Ne mpok bāghókó nsónó-nenu ne ebyək, báké chay. Menyü menyin ebhə bebhəŋ befakari, ke eyə épú təŋ be ngwenti mmik arəp kekwət.”

¹⁰ Yesu arək ambi bərəm be, “Chəŋ betək ménu ne betək béchák, bafə etək mánu ne bati bafə etək.

¹¹ Chəŋ betəŋti nenyikisi mmik ne nsay ne beghorí mame mémbak mbəŋ ne mban. Ne chəŋ menyin ebhen méntwə ne beyə becháy, ne berini maknkay mémfu amfäy.

¹² Ke menyin ebhen menkem béperé fákari, chəŋ mánkem be, mánychə esəŋəri, mánsət be mandək amem bekeré nenikiməet ebhap mántəŋ be

are, mamfyé bhe amem bekerékenəŋ. Ne chəŋ mámfye be amó bafə ne bəgəbhanə be mántán be ɛti ya.

¹³ Chəŋ eyə énychye bhe mbi beghati bə Mbok Ndíndí ɛti ya.

¹⁴ Kə yeka batí yeka be bəpú seme ɛti enyíŋ ene bəbhəŋə berem ndu betanə mməet,

¹⁵ mbənyune chəŋ mambəŋ nchyé bhe enyíŋ ene bəbhəŋə berem, nchyé neríŋíndak be mánychók manyú bəmpap abheka.

¹⁶ Chəŋ yé chí bachi ne manə bheka, ne bəmayeka, ne bə nneréket, ne maməere bheka mámfye be amó bəmpap abheka. Ne chəŋ mángwáy mbək yeka.

¹⁷ Chəŋ bo mankem mámpap be ɛti bəchí bakoŋə bha.

¹⁸ Chəŋ menyíŋ ébhen ménkway befakari ne bhe ke yé ekək emenénti mmu ywəka epu nem.

¹⁹ Mbák mánté kákátí, chəŋ mámpeme mməet eyeka.

Yesu arem be Yerúsalem abhəŋ bəkwen

(Mt 24.15-22; Mk 13.14-20)

²⁰ “Mpok bəghó bakwó batemé nenú ndu bákábhé Yerúsalem, díní yé ka be mpok bechəŋti Yerúsalem akway.

²¹ Mpok yə, bə abhen bachi atú Judéya mámbúé, mámbésé amfay njie. Abhen bachi amem etək Yerúsalem mámbúé mándók. Ne abhen bachi nefi báké chwe etək,

²² mbənyune manywəp ayə chi ane ntemsi, békə be, menyíŋ menkem ebhen bechi amem Ekátí Mandem mémfú tetep.

²³ Ne chəŋ émbép encha ntá baghəré ne menie ne abhen bachi ne bə amə mpok ayə! Chəŋ beyə besəŋəri méntwə fá amik ne Mandem ankə bə Yerúsalem mángə bebénti bhi.

²⁴ Chəŋ mángwáy beyə bhap ne bəakparenja, ne mánkemti bachak mbə basémé nenú ndú betək ne betək. Chəŋ bo abhen bəbhíki ríŋi Mandem mánjati Yerúsalem kpatə mpok ayap amfəet.

Menyíŋ ebhen bebəŋə befakari ke Yesu antwə

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ “Mpok yə, chəŋ beríŋi maknkay mémbak amfay ndú mmok, ne ndú ntaŋ ne ndú mambe. Ne fá amik, chəŋ betək mémbón basémé ne becháy ɛti beremti ebhén bífú ndú mpérényen ene bəmanyu.

²⁶ Chəŋ bo mámbəŋ becháy kpatə mbək mámfə ndu bəriŋi bebépti menyíŋ ebhen bəbhó befakari fá amik. Chəŋ betanə mfáy ményíkisi.

²⁷ Ne chəŋ Mmú ane áfú ntá Mandem ambesi, ande twó amem nebháŋ, ne beyə betanə ne kenókó.

²⁸ Mpok menyíŋ ebhen bəbhó befakari, tē ká sené ne nkaysi be mpok ane Mandem áfere bhe ndú esəŋəri arəp chi kekəwət.”

Nekəy enəkə Fig nətəŋ bheɛ

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu atém bə nekay enén be, “Yíní ká enək *fig ne menək bəchák.

³⁰ Netém ane bó bəbhə bétəm betó, bəriŋi be eso érəp chi kekəwət.

³¹ Echí enyumót ne netwó wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánanə mángə ndú menyíŋ ebhén-ne ngátí bhe bəfakari, díní ká be mpok ane Kefə Mandem kétwə arəp kekəwət.

³² Nchí ghati bhe tetep be menyíŋ ebhen menkem bəbhəŋ befakari, ke mkpáká bho abhen echəŋ amfəét.

³³ Chəŋ mfay amfəet, mmik amfəét, ke eyəŋ eya épú fəet wáwák.

Bák ká pə mpoknkem

³⁴ “Sət ka mpok bə báké fyə ntí ndú ményie nenyíé tontó, báké fyə ntí ndu mmém ne báké bhəŋ basémé ɛti menyíŋ ebhen nepemé mmik enen. Menyíŋ ebhen békway bekə be nywəbhé netwó ena némbák témchok ntá yeka ndú bəbhíki tonŋi mməet, ne némbayti bhe mbə ntá.

³⁵ Chəŋ menyíŋ ebhen bəfakari ndú nywəp enə ménjíní yéntiki mmu fá amik.

³⁶ Bák ye ka pə mpoknkem, mánik nəkə mməet be mámbón betanə bəbhe menyíŋ ebhen bebəŋə

befakari, mǎnte besí Mmu ane áfú ntá Mandem.”

³⁷ Yěntiki nywǎp Yesu are tón bo amem ekerákap Mandem. Eghaka nǎkǎ békú, ankó andǎk ambǎre amfay njie menǎk Olif.

³⁸ Ne néyí nókó, bo mámpu mandǎk ntá yi amem ekerákap Mandem ndu beghok menyin ebhen yi átòn.

22

Bǒbati etǎk báté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-54)

¹ Mpok ane bo Israel mányìè epǎ Brét ane kebhoñ yís arǎp kekwoť. Bábhini epǎ yǎ be, *Nekini.

² Bǒ bati bachiákap Mandem ne batǎn ebhé Mandem bǎré yan mbi beway Yesu bhésé bhésé mbǎnyune báchǎy nyaka enyin ene bo bakway bekǎ.

Júdas aka beti Yesu

(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Satan akó anti Júdas ane mpíkiri nnyén eni nēchi be Iskariot. Júdas achi nyaka mmu amǎť ndǔ nkwo baghǎk Yesu bati byo ne apay.

⁴ Arǎk anyié beti ne bǒbati bachiákap Mandem ne bǒbati batemé nenu abhen bábhǎbheri ekerákap Mandem, enyu yi ákway beti Yesu ntá yap.

⁵ Bábhón mañák tontó, ne bákǎ bechye yi nkáp.

⁶ Júdas aka ne bhó. Abho beyan mbi ndu bétí Yesu ntá yap ndǔ mpok ane ngémtay bho bapu ghǎ.

Yesu aghati baghǎkǎ bhi be mántǎnti nenyié Epǎ Nekini

(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Jn 13.21-30)

⁷ Nywǎp Brét ane ábhíkí bhǎn yís nékwáy. Ndu nywǎp enǎ ké báwáy nyaka mǎnkwomén ane Epǎ Nekini,

⁸ Yesu ató ye Píta ne Jǎn ne eyǎn be, “Dók kǎ toñtí menyin bé sényié Epǎ Nekini.”

⁹ Bábhǎp yi be, “Jyǎn séntǎntí yǎ fá?”

¹⁰ Yesu akeme bhǎ be, “Yini kǎ, nēchwe ane báchwé etǎk, chǎn mángó mmu ane ápókó ejǎ manyier. Kǎnó kǎ yi kpáte eket ené yi áchwe,

¹¹ mángati mbǎnǎket be, ‘Ntǎn áto bhese be sémbǎp wo be, mókeré manko ane mbǎnǎ ményie Epǎ Nekini ne baghǎk abha achi fá?’

¹² Chǎn antǎn be móket ane achi amfay ne achik ane bábhónǎ besǎbheri. Toñtí kǎ yěntiki enyin aré.”

¹³ Bárók, baghǎ yěntiki enyin mbǎ enyǔ yi aghati bhǎ. Bǎtǎnti Epǎ Nekini aré.

Yesu anyié nenyié ngwenti eni ne baghǎkǎ bhi

(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kǎr 11.23-25)

¹⁴ Mpok ákwáy nókó, Yesu achǎko ndu éfémé nenyie ne bǎnto.

¹⁵ Aghati bhǎ be, “Nnǎn njǎn menyie Epǎ Nekini ené ne bhe tontó ke nchwe ndǔ esǎnǎri.

¹⁶ Nchí ghati bhe be, mpú pere nyié chǎn Epǎ Nekini kpáte mpok Mandem ákǎ bo mándini ntí epǎ ene, nó chi mpok yi ábhák Mfǎ bǎ mankem.”

¹⁷ Yesu asǎť ye nkǎp ne mmém amem. Achyé nókó bakak ntá Mandem, achye ntá bǎnto andeme nǎkǎ be, “Sǎť ka nyú, nti anyǔ anchye nti.

¹⁸ Nchí ghati bhe be, bébhó echǎn, mpú pere nyú mmémǎn kpáte mpok ane Mandem abhak Mfǎ bo mankem.”

¹⁹ Asǎť ye ekpǎkǎ bréd. Achye bakak ntá Mandem. Are bǎkǎti anchye nǎkǎ ntá baghǎkǎ bhi, andem nǎkǎ be, “Brét-ne até ndǔ mmǎet eya ane nchí chye mbǎ akap ěti yeka. Mǎndǎp, mánkǎ nǎkǎ enyune ndu bétik me.”

²⁰ Mǎnǎnǎ nókó ményie nenyié, asǎť nkǎp ne mmém amem, achye bakak ntá Mandem nkúbhé mbǎ enyǔ yí áká ne nenyié. Arem be, “Né chí Nku Nkǎ ane Mandem ányú ne bǎ mmik ěti nēwú ena ndu betǎn be chǎn ankǎ *Nku Nkǎ ane yi ányú ne bo ante.

²¹ Ke mmu ane áťi me achi fá chǎko ányie nenyie ne me.

²² Nchí rem nǎ mbǎnyune chǎn Me Mmu mfú ntá Mandem ngu mbǎ enyǔ

yi árémé. Ke chəŋ émbép encha ntá mmu wu nɔ átí me ntá bɔmpap abha!”

23 Bɔnto bábhó bebhep bati be, “Ntiki mmũ ywese ákway beka ane enyũ ndak ntá yi e?”

Yesu apɛt atəŋ bakoŋo bhi neɛptimɛt

24 Baghəkɔ Yesu babho bekem epúítí ne bati ndu bérinji mmu wap ane áchá abhenefu.

25 Yesu arem ntá yap be, “Bafɔ abhen betəkɔ mmik babhəŋ betəŋ amfay bɔbhəp ne yěntiki mmu ane ábhónó betəŋ amfay bho, áyàŋ mámbinji yi be, ‘Nkwaka-bho.’

26 Ke éké bhák nɔ ne bhe. Mũngo ywɛka abhəŋ bebhak mbɔ mónkwɛn ndũ nkwo ywɛka, mũnti ambak mbɔ mũbetok.

27 Agha áchá nti? Mmũ ane báfuèt yi nenyíé ke ane áfuèt nenyíé? Pú ane áchəkɔ mámfuèt yi nenyíé? Ke nchi ne bhe mbɔ mũbetok.

28 “Bé ké băté ne me ndũ besəŋəri bha menkem.

29 Ne nkúbhé mbɔ enyu Etaya áchyé me betəŋ menyie kefɔ, enyu yɔ ké nchi ka chəŋ be be nkwo manyíé kefɔ.

30 Chəŋ mǎnyie ne mǎnyú ne me nebhuèt amət ndũ epǎ kefɔ eya, ne mǎnchəkɔ nkwo ndũ menəkɔ kefɔ ndu bekem manéréket Israel byo ne apay.”

Yesu arem be chəŋ Pita andem be abhíkí rinji yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-30; Jn 13.36-38)

31 Etáré nókó, Yesu arem ntá Pita be, “Símun, Símun, ghók! Báchyé Satan betəŋ bé á mó bhe, amfap abhén bárí ne abhen babebhe mbɔ mmũ ǎnyíkisi kasára ndu besət ane yi ághəŋ gari.

32 Ke nnikmɛt ɛti ye bé óké rɔ bébhəŋ nekə ne me. Ne ónán ómpétnsem ntá ya, óké rɔ befyé bɔmaye nti.”

33 Pita akeme yi be, “Acha, yě báfyé wɔ chi ekerékenəŋ, ye báway wɔ wáy, mǎgú chi ne wɔ.”

34 Yesu aghati yí be, “Pita, dinji bé nkək aperé kók be tí ebhen, chəŋ óndem ndəŋ érá t be abhíkí rinji me.”

Enyũ bakoŋo Yesu bábhónó bétəŋti batĩ-yap

35 Yesu abhép baghəkɔ bhi be, “Mpok ntó bhe pósá ti, ebha ti, nkwo bhánya beka ti, báchep nyaka yěnyin ke?” Bákéme yi be, “Wáwák.”

36 Aghati ye bhɔ be, “Ke néne, mmũ ane ábhónó nkáp ankem wu amuèt. Mmũ ane ábhónó ebhá nekɔ ánsót yɔ. Ane abhíkí bhəŋ akparenja, ántí ndé yi anku akparenja.

37 Nchi ghati bhe be enyin ene básinji ndũ Ekáti Mandem ɛti ya, ebhəŋ befu tetep. Nɔ chi ené érem be, ‘Básət yi mbɔ nkə bebú amət.’ Menyin ebhen básinji ɛti ya bébhəŋ befu tetep.”

38 Baghəkɔ bhi barem be, “Acha, ghó bɔakparenja bapay fá.” Aghati bhó be, “Dɔ ká nɔ.”

Yesu are nikmɛt amfay Njie Menok Olif

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 Yesu afa ye arək amfay Njie Menok Olif mbɔ enyu esí. Baghəkɔ bhi barək ne yi.

40 Aré, aghati bhɔ be, “Nik nókó ká mmuèt be mbák nemɔ nétwɔ báké kwɛn.”

41 Arémé nókó nó, arɔ bhɔ, atén mmuèt ambi mandú, mbɔ ndũ nebhuèt ane ótém ntay nengaka. Atep mánén amik, abho menikmɛt be,

42 “Etaya, mbák ɔkəŋ, feré nkóp esəŋəri ne bé ámfóri me. Ke óké ka enyin ene mǎyán, ka chi ené wəmbəŋ óyàŋ.”

43 [Ené yi ǎnikmɛt nɔ, ángel Mandem abhesi yi besí, afyé yi nti.

44 Ne ndũ beyá baseme, are nikmɛt ne nti eni nenkem. Nsəŋtí ane áfú yi amuèt are chiti amik mbɔ bakəŋ manəŋ.]

45 Anánjá nókó menikmɛt, afate, apétnsem ndũ nebhuèt ane yí áró baghəkɔ bhi. Aghə bhɔ ndu bábhəre kenó ndu mánán bápóbhé ɛti beyá basémé.

46 Yesu abhép bhó be, “Ndaká yí bǎbhùre kenó? Faté ká, mǎnikmuet be nemó néntwó, bǎké kwen.”

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Jn 18.1-11)

47 Ené Yesu abhúét berem nó ne baghókó bhi, eká bho échwóp. Júdas, mmu amót ndü nkwo baghók Yesu batí byó ne apay, abhak bó ambi. Arók kekwoát ne Yesu ndu bébhéne yi.

48 Ke Yesu abhep yi be, “Júdas, ðbhène Me Mmu mfú ntá Mandem ndu beti me ntá bóm pap abha?”

49 Baghókó bhi bǎghó nókó enyíñ ene étwó fakari, bǎbhép yi be, “Acha, sénsót bǎakparenja bhese senu ne bǎbhen-ε?”

50 Mmü wap amót agwóp akparenja ywi. Akpót atú nsém müngo bachiákap Mandem chwát agwép amík.

51 Ke Yesu aghati bhó be, “Dǎ ká nó!” Atók ye atú mmu wu, abu yi.

52 Yesu abhép ye bǎbati bachiákap Mandem ne bǎbati batémé nenu abhen bǎbhǎbheri ekerákap Mandem ne bǎbati etók abhen bátwó bekem yi be, “Bátwó bekem me ne bǎakparenja ne nkík mbó be nchí chí ngébhè ntantañ?”

53 Mpok nchí ne bhe amem ekerákap Mandem nénji nenji, bǎbhíkí kem me. Ke mpok ye ka ne Satan, mfó ejuri, akway néné.”

Píta arem be abhíkí riñi Yesu

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

54 Bǎbhó bákém yé Yesu, bǎbhó beréñ ndü eket ene müngo bachiákap Mandem. Píta are koño bhó ansem nekó nesie.

55 Bǎbháyti ngó nenti senta. Bo bǎchókó nepaká ngó mángwaka nókó ngo. Píta achókó aré ne bhó.

56 Ngóré betok amót ane achi are, aghó Píta nkwo aré chókó ndü ngo ághò yi amuet. Ayíní yi díí, arem be, “Mónkwǎne nkwo achi mbu ne Yesu.”

57 Píta atañ, arem be, “Mma, mbíkí riñi yi.”

58 Ebhíkí tat, mmü achak aghó Píta arem be, “Wó nkwo óchí mmü ywi amót.” Píta akeme yi be, “Cháá, mpú ne bhó”

59 Efééré nókó mbó neñókó nywóp nemót, mmü achak arem be, “Teter, mmü-ne nkwo achi mbu ne Yesu. Yi nkwo chí mmu Gálili.”

60 Píta aghati yi be, “Nkwǎne, mbíkí riñi enyíñ ene wó órém!” Témte wu, ené yi ábhúét berem enyíñ ene yi árém, nkók akók.

61 Acha ayibhiri mmúét ayíñi Píta. Amík ayap átéméri. Píta atik enyíñ ene Yesu ághátí yi be, “Nkók aperé kók beti ebhen, chéñ óndem ndéñ erat be óbhíkí riñi me.”

62 Afú nefi, adi kebho, ne beyá basémé anti.

Bǎbhó beyókó Yesu ne mándene nókó yi

(Mt 26.67-68; Mk 14.65)

63 Batémé nenu abhen bǎbhǎbheri Yesu bǎbhó beyókó yi ne mándene nókó yi ne ékpá.

64 Bǎgwót yi amík nkwo, mámbèbhe nókó yi be, “Wó mmu óchí ndemekeréñti, ghatí bhese! Agha ádébhé nó wó?”

65 Bárém beyá menyíñ bechak, mánso nókó yi ne nsók.

Básót Yesu barók ndü echeme batañ manyé

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Néyí nókó, bǎbati etók, bǎ batí bachiákap Mandem ne batéñ ebhé Mandem bákém echeme eghó yap. Básót Yesu barók aré ne yi.

67 Bǎbhép yi be, “Ghatí bhese, óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò?” Akeme bhó be, “Mbák ngátí bhe bǎpú noko;

68 ne mbák mbép bé enyíñ, bapú kem me.

69 Ke bébhó echéñ, chéñ Mandem Betañ Menkem amfyé Me Mmu mfú amfay nchókó ndü nebhuet beyá kenókó, ebhé awónem eyi.”

70 Bó mankem babhep yi be, “Nó óchí Mmó Mandem-ε?” Yesu akeme bhó be, “Echi mbó enyü bǎrémé.”

⁷¹ Bó bárém be, “Sépét séyàñ batísíe mántwó mándém enyíñ ene yi ákà ndaká yí? Besé babhòñ séghok ne batú enyíñ ene éfú yi anyu.”

23

*Bárók ntá Páilet ne Yesu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5, Jn 18.28-38a)*

¹ Nkwó batanà manyé bárém nókó nó, bõ mankem báfáte, básot Yesu báré rón ntá Páilet ne yi.

² Bábhó bebhat yi barak amuet mándeme nòkò be, “Séghò, mmù-ne ndu ákà be bõ bhese báké bhæere bebhé etòk. Akàñ nkwò bé bo báké chyè nkábhénti ntá Sisa, Mfò Rom. Ne árem be yí achi Mpeme Mandem afyé nyaka barièp be àtò, nó chi be achi Mfò.”

³ Páilet abhép ye Yesu be, “Wò ke óchí né Mfò bo Israel?” Akeme be, “Échí mbò enyu órémé.”

⁴ Páilet arem ye ntá bõbati bachiákap Mandem ne ngémtay bo abhen bachi are be, “Mbíkí ghò yě bekwéné ne mmù-ne.”

⁵ Ke bárók ambi beke me be, “Akò atú Judéya ankem antòn nòkò bho ndu ményíkísi batí yap amem be mángwáy esòñari etòk. Akà nó, bebhò atú Gálili kpát béghàka fá Yerúsalem.”

Páilet ató Yesu ntá Mfò Héròd

⁶ Páilet ághókó nókó menyíñ ebhen, abhép bhò mbák Yesu achi mmu atú Gálili.

⁷ Aríní nókó bé Yesu afú atú etòk ene Héròd achi mfò aré, achye eyòñ be mandòk ne yi ntá Héròd. Mbòñ Héròd achi nyaka Yerúsalem mpok yò.

⁸ Héròd ághó nókó Yesu, ábhón manák tontó, mbònyune anán ághòk nyaka èti yi ne abhón ekwak tentep beghò yi ne amík. Abhàka nyaka ntí be chòñ Yesu ankà enyíñí maknkay yí angó.

⁹ Èkà Héròd abhép Yesu beyà bebhèp ke ye èmòt Yesu ábhíkí keme.

¹⁰ Ené Héròd áròn ambi bebhèp yi bebhèp, bõbati bachiákap Mandem ne batòn ebhé Mandem báte kekwo, mámbat nòkò yi barak amuet ne beyà èyu.

¹¹ Héròd ne batémé nenu bhi báré byak yi, mámfye nòkò yí etàñòk. Mámése yi nkú kefò amuet. Arém bé mánsót yí mámpetnsem ntá Páilet ne yi.

¹² Kemmæere Héròd ne Páilet kébho ndù nkúbhé nywòp enò. Ndù mpok ane áfæéré ansem bachi nyaka chi ndù mpap.

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Jn 18.38b-19.16a)

¹³ Bápéré nókó nsem ntá Páilet ne Yesu, Páilet ató bábhíñi bõbati bachiákap Mandem ne bõbati etòk ne bõ etòk.

¹⁴ Arém ntá yap be, “Bätwò fá ntá ya ne mmù-ne be ákà bo báké bhæere bebhé etòk. Mbèp yi menyíñ besí bhèka, ne mbíkí ghó yě bekwéné ebhé yi.

¹⁵ Mfò Héròd nkwó abhíkí ghò yě bekwéné ebhé yi mbònyune ató yi apetnsem ntá ya. Nchí ghati bhe be yènyíñ yi abhíkí kà ené ètòn be mangway yi.

¹⁶ Chòñ nchyé eyòñ be mándén yi, mámfere yi amò.”

¹⁷ [Èpíñí bo Israel échí nyaka be, yèntíkí mpok ane bó mányìè Èpà Nèkíñi, Páilet abhòñ béfére mmu amòt ane bõ Yerusalem báyàn yi amfere ekerékenòñ.]

¹⁸ Bó mankem bábík mándeme nòkò be, “Dõ mángwáy yi. Feré bhese chi Barábas!”

¹⁹ Barábas chi mmu ane báfyé nyaka ekerékenòñ ndù barak apay, “Agæbhé nyaka ebyòk etòk, ne awáy mmu.”

²⁰ Páilet apét arem kepí ntá yap ne nkaysi béfére Yesu amò.

²¹ Ke bárók ambi bebík be, “Dem mángó yi ndù ekotákátí! Mángó yi ndù ekotákátí!”

²² Ndù ndòñ ane ájwí érat Páilet arem be, “Ntíkí ebéptí ndak yi ákà? Mbíkí ghó yě ebéptí enyíñ ene yi ákà ene

étɔŋ bé mángwáy yi. Chɔŋ nchyé eyɔŋ mándén yi ne ékpá, mámfere yi amɔ.”

²³ Ke bárók ambi bekrɛme, mambiki nɔkɔ be Páilet andɔ mango yi ndü ekotákátí. Bári map anyiere Páilet, awupsi nti.

²⁴ Aká ye bé mánká ne Yesu mbɔ enyu bakɔŋɔ.

²⁵ Afere Barábas mmu ágúebhé ebyɔk etɔk ne awáy mmu, ekerékenɔŋ, mbɔ enyu bɔ báyan. Achye Yesu ntá bo Israel be mánkɔ ne yi mbɔ enyu bákɔŋɔ.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Batemé nenu básót Yesu báre rɔŋ ne yi. Ndu bárɔŋ, bátémeri mmü etɔk Sírene amɔt ane áká nnyén be Símun. Afü nyaka ebhi ápetnsem anywɔp, Yerúsalem. Bákém yi bábáyti ne eko Yesu, bákɔ yi apɔkɔ yó ankoŋo nɔkɔ Yesu.

²⁷ Ngémtáy bhó báre koŋo Yesu ansem. Mbɔk yap bábhák baghɔré abhen básème nyaka, mándi nɔkɔ yi.

²⁸ Ke Yesu ayibhiri mmuet arem ntá baghɔré bhɔ be, “Baghɔre Yerúsalem, báké di me! Dí ká chí mmuet eyeka ne bɔbheka.

²⁹ Nchí ghati bhe be mpok átwɔ ane bo bárém chɔŋ be, “Eri ntá yentiki nkongɔré ne yéntiki ngɔré ane ábhíki re bhé!”

³⁰ Ndü mpok yɔ, chɔŋ bo mándem ntá njie egho be, “Kwén ká bay bhesé”; ne ntá bɔnjie be, “Kutí ká bhesé.”

³¹ Bo bárém chɔŋ nó, mbɔnyune, mbák bákway békɔ menyiy ebhen ntá ya, Mme mmu nchí enɔk ebik, chɔŋ émbak ná ne ené égú?”

³² Ené bárɔŋ nɔ, basɔt bakü bebú bati apay nkɔ abhen batemé nenu bárɔŋ nyaka beway ne Yesu.

³³ Bágáká nókó ndü njie ane bábhin̄i be *Enkónti, bágó Yesu ndü ekotákátí. Bágó nkɔwó bakü bebú bhɔ bati apay, yéntiki mmu wap ndü eyi ekotákátí, amɔt ebhé awónem Yesu, achák ebhé awóghɔ.

³⁴ Aré, amfäy ekotákátí, Yesu anikmuet ntá Mandem be, “Eta, fonjóri bhó, mbɔnyune bábhíki rin̄i enyiy ene bákɔ.” Batemé nenu báguer ebháná ndu bérin̄i enyu bábhónó békóre nden Yesu.

³⁵ Bo bábhák aré tee mámkpɔkɔ nɔkɔ enyiy ené éfákari. Ke bɔbati báre way yí way mándeme nɔkɔ be, “Apème nyaka bo bachak! Ampémé mmuet eyi mbák achi Mpereme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto, Mmu Mandem Ayabhe!”

³⁶ Batemé nenu nkɔwó báre way Yesu, mándɔkɔ nɔkɔ bechye yi mmëm amen ábáká.

³⁷ Ne mándeme nɔkɔ be, “Mbák tetep ɔchí Mfɔ bo Israel, pemé mmuet eye!”

³⁸ Amfay ntí Yesu, ebhókenɔk ebhak babhát ndü eko ene básín̄i are be: “Né chi Mfɔ bo Israel.”

³⁹ Nkɔ-bebú amɔt ane áchi nkɔwó kpankpán ndü eyí ekotákátí are way Yesu andeme nɔkɔ be, “Pú wɔ ke óchí Mpereme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto? Pemé mmuet eye, ómpeme bhesé nkɔwó bhɔ!”

⁴⁰ Ke mmü bebú achák wu are sayti yi be, “Yëndu ógù ndü ekotákátí mbɔ Yesu, ɔpú cháy Mandem-é?”

⁴¹ Wɔ ne me ségù ɛti bepɔ barak ayese, ke mmü-ne abhíki kɔ ye ebépti enyiy?”

⁴² Arem ye be, “Yesu, ghó me ntínso, mpok óbhak Mfɔ.”

⁴³ Yesu aghati yí be, “Nchí ghati wɔ be, echɔŋ, chɔŋ ómbak ne me ndü nebhuɛt manák ane bábhin̄i be Páradis.” *

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Egháká nókó nkárénká byo ne epay ne ngósí, mmok áném, ejuri ékwen ekuti etɔk enkem kpáte nkárénká érát beku,

⁴⁵ mbɔnyune mmok ábhíki pere ghɔ. Ne ekát ene echi amem ekerákap Mandem égháre ndü bebhɔk bepáy gbee.

* 23:43 Nɔ chi: *Páradis.

46 Yesu abik arem be, “Etaya, ndó nepém ena amó ye!” Arém nókó nó, asebhé.

47 Münti batemé nenü ághó nókó menyin menkem ebhen befakari, abiti Mandem, andeme nokó be, “Teter, mmü-ne achí mbu chak besí Mandem!”

48 Ngémtay bo abhen báchémé nyaka are ndu begho, bágghó yéntiki enyih ene efakari. Bágúre ne basémé, mámbýaka nokó amó anti.

49 Bõ mankem abhen báriñí Yesu, ne baghoré abhen bábhó bekoño yi te Gálili, báté nekó nesie mángó nokó yéntiki enyih.

Bábhémé Yesu

(Mt 27.59-61; Mk 15.42-47; Jn 19.38-42)

50-51 Mmü amot achí nyaka Yerúsalem mpok ya. Aka nnyén be Joséf. Achi nyaka mmü Arimátia, etok bo Israel. Abhak ndíndu ne mmü chak ne ándòñ nyaka mpok ane Mandem abhak Mfó bho. Abhak mmü amot ndü echeme egho ene bõ bati etok. Ke ábhíkí ka nyaka ne bhó ndü nkaysi yap ne nekú wap.

52 Yí arak ntá Páilet bé ányché yi betan amfere Yesu amfäy ekotákátí. Páilet áchyé nókó yi betan,

53 arak ye asebhé Yesu amik, anép yi ne esyëndén, arak afyé amem nnem enén bátémé ndü setarébhé, ke kere bheme yé mmu aré.

54 Echí nyaka chi nywop enen bo bátòñti menyih ebhen Nywabhé neywémuet, ne érop chi mandú begháká ndü mpok ane Nywabhé neywémuet nébho. †

55 Baghoré abhen báfú ne Yesu te Gálili, bákóño, bagho nnem, ne enyü bábháré mmuet yi amem.

56 Bápét ye nsem ndü nebhuet ane báchòkó amem Yerúsalem. Bátòñti bawet erítí eriep amen báwati amuet ngu.

Nywabhé neywémuet enap négháká nókó, báywémuet mbó enyü ebhé Moses érém.

24

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Jn 20.1-10)

1 Ne neyinwyop ndü Nywabhé neywémuet, baghoré bhó básót bawerérier amen bó bágghókó bárók ndü nnem Yesu ne neyinwyop.

2 Bágghó be ntay enen anyü nnem néróp chi nepaká nnem.

3 Báchwé amem nnem, ke báke gho mmuet yi.

4 Echá bhó enyu báku. Témté wu, babhakanem bati apay ne nden amuet ené ékòt ñwanwāñwan báté kekwoat ne bhó.

5 Becháy békém baghoré bhó tontó. Bátép bati amik. Bõ-bhó bábhép bhó be, “Ndaká yí báyan mmu ane achi nepém ndü nkwo bawú?”

6 Apú fá. Mandem akú yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbó enyü yi árémé nyaka be ebhoh befakari. Twó ká gho nebhuet ane bábháré yi. Tík ka ndü yi ághátí bhe mpok ábhuet atú Gálili ne bhe.

7 Yi arem nyaka be, chon mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bõ bebá, mángó yi ndü ekotákátí, ne éghaka nokó manywop arat, ampetnsem ndü nepém.”

8 Baghoré bhó batic ye beyon Yesu.

9 Bápéré nókó nsem, bágghátí menyih ebhen befakari ntá bõnto Yesu bati byo ne amot ne bakonjo bhi abhénéfú mankem.

10 Baghoré abhen bágghátí nyaka bõnto Yesu mbokya chi María ane áfú etok Mágdala, ne Joana, ne María nno Jems, ne baghoré báchák abhen báchi nyaka ne bhó.

11 Ke bõnto básót enyih ene baghoré bhó baramé mbó eráká ndak, bó kenókó wawák.

12 Yé nó, Pita afate, ajet arak ndü nnem. Akurí nókó, aguer amik, ayih amem nnem. Aghó bebhókó nden

† 23:54 Yesu agú ndü nywabhé-betik békòre mmuet manywop apay. Nywop neywémuet bo Israel nébho nyaka chí beku, mpok mmok áne, ndü nywabhé-betik bekore manywop apay.

ebhen mánébhé nyaka mmuet Yesu ne bhò bhàré. Apetnsem anywóp, amakati nòkò enyìḡ éné éfákárí.

Yesu atemeri bakoḡo bhi bati apay ndũ mbi Emayus (Mk 16.12-13)

¹³ Nkúbhé ewak eyò, bakoḡo Yesu bati apay báfá Yerúsalem bare rḡḡ ndu móṭak ane bábhìḡi be Emayus, nekò enen nēchi mbò bókilómēta nēnenamòṭ ne ebhók.

¹⁴ Mándeme nòkò ḡti menyìḡ menkem ebhen béfákárí.

¹⁵ Ené bārēm mánkem nòkò epáítí ne bati, mbḡḡ Yesu aròk kekḡwòṭ ne bhò ankò nòkò ne bhò.

¹⁶ Ke ébhák mbò bé bágwòṭ amík ayap. Bó kerìḡi bé chí Yesu.

¹⁷ Abhéṭ bhó be, “Ntiki ndak bákò mándeme nòkò enyune?” Báté nsónso.

¹⁸ Mmu wap amòṭ ane áká nnyén be Klópas abhéṭ ye yi be, “Ndiere wò ke óchí kenkò ane áṭwó Yerúsalem ane ábhíkí rìḡi menyìḡ ebhen befakari aré ndũ manywòbhé-ne?”

¹⁹ Abhéṭ be, “Ntiki menyìḡ?” Bákémē yi be, “Menyìḡ ebhen béfákárí ne Yesu ane Násáret. Achi nyaka ndemekepinti Mandem, ne atḡḡ besí bho ne besí Mandem be betan Mandem bechi ne yi ndũ menyìḡ ebhen yi árēm ne ebhen yi ákà.

²⁰ Ke bōbati bachiákap Mandem ne bō bati etòk abhese bákém yi bachye mangway, ne bágó yi ndũ ekotákátí.

²¹ Sébhaka nyaka nti be yí ke ábhḡḡó béfère bo Israel ndũ esḡḡḡri. Echí néne manywḡḡ arat ené ndak ané áfákárí.

²² Enyìḡ échák échí bé mbòk baghḡré ndũ nkḡḡ ywese bákḡḡ bati áṭaka bhese amem. Bárók ndũ nnem bēti bheti,

²³ ke báke ghò Yesu. Bápētsem barem be bágḡḡ bo mbò bōángel Mandem ndũ kenó amík antifú abhen bágḡátí bhò be Yesu achi nepém.

²⁴ Mbòk bo abhen bákí nyaka ndũ nkḡḡ ywese bārók ndũ nnem bágḡḡ bé yēntiki enyìḡ echí nkúbhé mbò enyũ baghḡré bhò bārémé, ke bó keghò mbḡḡ Yesu.”

²⁵ Afò ke Yesu árémé ntá yap be, “Báchìḡti bácha! Ne batí yeka áṭú wakari ménòko menyìḡ menkem ebhen baremé kepinti báreme!

²⁶ Pú Mpeṃe Mandem afyé nyaka bariēṭ be áṭò, abhḡḡ nyaka beghò besḡḡḡri ebhen menkem ke anchwe ndũ kefò eki?”

²⁷ Yesu abho ye menene ntá yap be manjwimem ndũ menyìḡ ebhen básìḡi ḡti yi amem Ekáti Mandem, bébho ndũ Basìḡi Moses berḡḡ beghaka ndũ amen baremé kepinti Mandem mankem.

²⁸ Bágḡáká kekḡwòṭ etòk ene bārḡḡḡ, Yesu akḡḡ mbò be árò bhò berḡḡḡ ambi.

²⁹ Ke bájwé yi, barem be, “Būrē ne bhese. Nywḡḡḡ nérḡḡḡ ne mbanḡḡ anan ḡgiri.” Aròk ye bebhḡere ne bhò.

³⁰ Mpok nenyíé ákwáy nókó, asḡḡ ekpòkó bret. Achyé bakak ntá Mandem. Abho ye bébókóti anchye nòkò ntá yap.

³¹ Amík ánene bhò, bārìḡi ye be chi yi. Ke anemsi bhó besí.

³² Babho berem ne bati be, “Nyakányet manák achi mbḡḡ bhese anti mpok yi árēm keṭi ne bhese ambi, anene nòkò basìḡḡ ntá yese!”

³³ Báfáte témté bápētsem Yerúsalem. Bágḡḡ bōnto Yesu bati byo ne amòṭ ne bakoḡo bhi abhénéfú abhen bákí ne bhó ndũ nebḡḡet amòṭ.

³⁴ Nēchwe bákḡwé, bágḡátí bhò be, “Acha apētsem ndũ nepém tetep! Atḡḡ mmuet ntá Símun!”

³⁵ Bōbhò bati apay bágḡátí enyìḡ ene efakari ambi, ne enyu bó bārìḡi yi mpok yi abòkòti bret achye bhò manyíé.

Yesu abhesi ntá bakoḡo bhi (Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)

³⁶ Ené bārēm nò ḡti yi, mbḡḡ Yesu abhesi besí bhap! Arēm be, “Kpák ámbák ne bhe.”

³⁷ Bácháyti, ne becháy békém bhò. Bákáysi be bágḡḡ nò chí efḡḡḡḡ ngu.

³⁸ Ke abhéṭ bhó be, “Bácháy yi? Yi māmàkati amem bati yeka?”

39 Ghó ká amò ya ne bekak ebha, mändinjì be chi me tetep. Mó ká mmuét ya mǎngò be chi me. Efónó épú bhòj mmuèt ne begher mbò enyũ bǎghó be mbòj.”

40 Arəm nòkò nò, atónj bó amò yi ne bekak.

41 Bábhónj mañák tontó ne babhak maknkay be yi achi nepém. Ekɛ bó kenókó be echi tetep. Yesu abhép bó be, “Bǎbhòj yěnyij menyie fá?”

42 Bǎchye yi mbinjì nsi ane bǎgwó.

43 Asot anyié besí bhap.

44 Aghati ye bhó be, “Menyij ebhen bǎghò-né, chí nkúbhé barak ane mǎghàti nyaka bhe mpok mbuèt ne bhe. Mǎghàti nyaka be be, menyij menkem ebhen béchi amem basinjì Moses ne amem abhen bechi ndũ basinjì baremé kepinti ne ebhen béchi amem Ekáti Bakway ěti ya, bǎbhòj befu tetep.”

45 Anene ye nkaysi yap be mánjwimem ndũ menyij ebhen básinjì amem Ekáti Mandem.

46 Aghati bhó be, “Básij be, Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be àtò abhòj béghò esòjori, angú, ne beghaka manywòp árá, ampétnsem ndũ nepém.

47 Ne be bǎbhòj beghati bǒ betòk menkem ndũ nnyén eni bebho Yerúsalem be Mandem áfòjori bo abhen bátíknsem ndũ bebú bhap.

48 Bǎchí batisié ndũ menyij ebhen menkem ne bǎbhòj béghàti bo bachak bò menkem.

49 Ghó ka, chòj nto be akap ane Etaya afyé bariep be àtò ntá yeka. Ke bǎbhòj ménoj fá amem etòk kpáte betanj mémfu amfay mémbak ne bhe.”

*Yesu apétnsem ntá Mandem
(Mk 16.19-20; Bk 1.9-11)*

50 Yesu asot ye baghòkó bhi, afú etòk ne bhò. Bárók bachwòp etòk Bétani. Aré, ayon amò amfay, are yet bhò.

51 Ené yi áyèt bhò, arò bhó, Mandem asot yi ámpétnsem amfay.

52 Ne ndũ yi ákò baghòkó bhi béré chye yi kenókó. Bápét ye nsem Yerúsalem ne beyǎ mañák.

53 Báre rónj ekerákap mámbiti nòkò Mandem.

Mbok Ndíndí mbonyu Jōn ásinjí

Eyōŋ éyibhíri erōp nkwa

¹ Bápéere ghoko mmik, mmu ane achi Eyōŋ anánŋ achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem.

² Abhak ne Mandem te ndũ nebhōnet.

³ Mandem afuét ntá yi ke āghoko menyin menkem. Mandem abhíkí ghoko yēnyin ene yi apu ne yi.

⁴ Nepém néfù chí ntá yi mmu bábhinŋi be Eyōŋ. Ne nepém enen nébhak erónó ené ékà bo mángó tetep.

⁵ Erónó yō éghò ndũ nebhuet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yō. *

⁶ Mandem atō nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jōn.

⁷ Atwó bégháti bho éti erónó eyō be yēntiki mmu ane ághókó enyin ene yi árēm, anoko yō.

⁸ Jōn apu nyaka erónó yō. Atwó chí bégháti bho enyin ene yi arinŋi éti erónó yō.

⁹ Erónó ene tetep, ené ékà yēntiki mmu angō mbanŋ étwó ntá bō mmik.

¹⁰ Eyōŋ ébhak fá amik, ne báfúét ntá yi ke bághoko mmik. Yé nō, mpok yi átwó fá amik, bō mmik kerinŋi enyu mmu yi achi.

¹¹ Atwó ntá bōbhi, ke bōbhi bábhíkí sōt yi ne maŋák.

¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne maŋák, básíki nti ne yi, āchye bho betanŋ bé mándōp chí bō Mandem.

¹³ Mbōŋ Mandem ke ákà bō mam-bak bōbhi. Bábhíkí fu nyaka ye chi amuet nkwa, ne yé chi ndũ nkaysi nkwaŋwanŋ.

¹⁴ Eyōŋ, éyibhíri nkwa, atwó achōko ne bhese. Séghó menwōp ebhi ebhen bejwi ne berindu ne tetep. Eyōŋ chi Njanamō ane áfú ntá Eta.

¹⁵ Jōn āgháti nyaka bho éti yi ambik, andeme nōkō be, “Né chi mmũ ane mérēm nyaka éti yi be, ‘Mmũ ane átwò me ansem achá me. Bápéere bhe me, yí achi.’”

¹⁶ Éti beyā berindu ebhi, achyé bhese áfók ndōŋ ne ndōŋ.

¹⁷ Mandem afuet nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afuet chi ntá Yesu Kristo ke átōŋ bhese berindu bhi ne tetep.

¹⁸ Yé mmu abhíkí re ghō Mandem. Njanamō ywi mmu achi nebhuet amot ne yi ke áká bo mandinŋi mmu yi achi.

Enyin ene Jōn Njwiti ágháti bho éti Yesu

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)

¹⁹ Ewak émōt, bōbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiākap Mandem ne bōneréket Lévi ntá Jōn be mámbép yi angati bhō enyũ mmu yi achi. Ne chi enyin ene éfú Jōn anyu mbō ntísie.

²⁰ Yi ke bhese bhō yēnyin ne yi ke rō bekeme bhō. Arem be, “Puyé me ke nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be átò.”

²¹ Bō bhō bápēt bábhép yi be, “Wō ochí yé agha? Eláija ke?” Jōn yi be, “Mpú Eláija.” Bápēt babhep yi be, “Ōchí ndemekerinti ane Moses árémé nyaka be átwò?” Akeme be, “Ae.”

²² Ndōŋ eyō bábhép yi be, “Wōmbōŋ ōrem be ochí agha? Ghatí bhese mmu wō ochí bé sémpétnsem ne eyōŋ ntá bo abhen bátó bhese. Wōmbōŋ ochí agha?”

²³ Jōn aghati bhō mbonyũ ndemekerinti Asaya areme nyaka be, “Nchí mmũ ane achi amem baso ábik ne eyōŋ amfay andeme nōkō be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’”

²⁴ Bōnkwa Fárisi ke bátó nyaka bōbhō ntá Jōn.

²⁵ Bábhép yi be, “Ōbhé ōpú Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be átò, ōbhé ōpú Eláija, ne ōpú ndemekerinti, ke ndaká yí ójwiti bho?”

* **1:5** Ejuri épú kway meneme yō: Nō chi be Satan apú kway betanŋ ancha Yesu.

26 Jñn akeme bhó be, “Mějwiti bho ne manyiep, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bábhíki riñi.

27 Yi átwò me ansem. Mbíki kway mmu ane nchí kanari nkwabhénya bekak ebhi.”

28 Menyiñ ebhen béfákári chi etok Bétani, ebhé Nyén Jódan, ne ndü nebhuet ane Jñn ájwiti nyaka bho.

Yesu, Mónkwómén Mandem

29 Nti nywop, Jñn agho Yesu ndu átwò ntá yi, arem be, “Yiñi Mónkwómén Mandem ane ápòkò bebú bo mankem fá amik!

30 Yí ke mërèm nyaka eti yi be, ‘Mmü átwò me ansem ane acha me mbonyune báperε bhe me, yi achi.’

31 Yě membəñ mbíki riñi nyaka be chi yí, ke ntí ane ntwó njwiti nòkò bho ne manyiep chí ndu beka bo Israel mandinji mmu yi achi.”

32 Jñn abho beghati bho enyiñ ene yi ághó ne amík eti Yesu. Yí be, “Ngó ndü Efónó Mandem áfú amfay asot mkpá ebhónó are sep kpát ate yi amuet.

33 Kpáte mpok eyə, nke riñi bé chí yí. Ke Mandem mmu átó me njwiti bho ne manyiep, anán aghati nyaka me be, ‘Mmu ane óghó Efónó Mandem asebhε arəp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwiti bho ne Efónó Bedyere.’

34 Me Jñn ngó ne amík ndü menyiñ ebhen béfákári, ne nchí rem mbə ntísie be tetep mmü-ne chi Mmó Mandem.”

Bakoño Yesu ahben mbi

35 Néyí nókó, Jñn apet abhak téé ne bakoño bhi bati apay.

36 Aghó ndü Yesu áfuet, arem be, “Ghó Mónkwómén Mandem!”

37 Bakoño Jñn bati apay bághók nókó enyiñ ene yi áréme, báró yi bábhə bekoño Yesu.

38 Yesu ayibhiri mmuet agho bho ndu bákəño yi. Abhép bhə be, “Báyàn yi?” Bákeme yi be, “Rábay, ðchəkò fá?” [Rábay chi Ntəñ]

39 Aghati bhə be, “Twó ká ghə.” Bárók ne Yesu baghə nebhuet ane yi

áchəkə. Mpok yə nywəp nébhák mbə nkárénká enwi ené ngósí. Bábhák ne yi kpátε beti beghə.

40 Mmu amot ndü bəbhə bati apay abhen bághoko nyaka enyiñ ene Jñn áréme eti Yesu, ne abho bekoño yi aka nnyén be Andru. Abhak manə Símun Píta.

41 Arək témté, aghə mómayi Símun, aghati yi be, “Séghə mmu ane bábhini be, ‘Mesáya’”, nə chi, Mperε Mandem afyé nyaka bariεp be áto.

42 Andru asot Símun arək ntá Yesu ne yi. Yesu ayini yí, arem be, “Wə óchí Símun, mmó Jñn. Chəñ nnyén ena néchá k némbak be Séfas” [nə chí Setárébhé]. †

Yesu abhini Filip ne Natániel bé mámbák bakoño bhi

43 Nti nywop, Yesu akə nti bérəñ atú Gálili. Arək aghó mmu ane áká nnyén be Filip. Aghati yi be, “Twó bhák nkoño wa.”

44 Filip abhak mmü Betsáida, nkúbhé etok ene Andru ne Píta báfú aré.

45 Filip arək atemeri Natániel aghati yi be, “Séghə mmu ane Moses ásinji nyaka eti yi amem Ekáti Bebhé Mandem, nkúbhé yi mmü baremé kepinti nkwo básinji eti yi. Nə chi, Yesu mmu Násáret, mmó Joséf.”

46 Natániel ághókó nókó enyiñ ene Filip áréme abhép yi be, “Ntiki eríti enyiñ ékway befu Násáret?” Filip aghati yi be, “Wəmbəñ twó ghó.”

47 Yesu ághó nókó ndü Natániel átwò ntá yi, arem eti yi be, “Né, chi mbəñ mmü Israel témé témé. Bapu apú ne yi wáwák.”

48 Natániel abhép Yesu be, “Okə ná ke ðriñi me?” Yesu akeme yi be, “Filip áperε bhini wə ndü mpok ane óchí anerenək fig, nnán ngə wə.”

49 Natániel arem be, “Ntəñ, óchí Mmó Mandem tetep! Óchí Mfə bo Israel!”

50 Yesu ákémé yí be, “Eti ndémé bé ngə wə anerenək fig ke ónókó bé nchí Mmó Mandem? Chəñ óngó menyiñ ebhen becha ebhen.”

† 1:42 Séfas ndü eyəñó Grik chí “Setárébhé” ndu Kényan.

51 Yesu aghati yi be, “Tetēter, chōη māngō ndū nebu nēnēne gbee, bōángel Mandem mánkó amfay mánsebhē nākō amik betemeri Mē Mmu mfú ntá Mandem.”

2

Yesu akū manyiēp ayibhiri mmēm ndū epā nebhay

1 Efūéré nókó manywōp apay, epā nebhay ébhák amēm etók Kána, atú Gálili. Nnō Yesu abhak aré.

2 Mának nyaka Yesu nkwó ne bakoηo bhi ndū epā nebhay eyō.

3 Mmém ámay nókó, nnō Yesu arōk aghati yi be, “Mmém epā amay.”

4 Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ósōηori me ēti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.”

5 Máyi aghati bo abhen bákōre mmēm be, “Kū ka yēntiki enyiη ene yí aghàti bhe.”

6 Bejō manyiēp betandat bechi nyaka are téé. Yēntiki ejo ésòt nyaka mbō líta manyiēp besā byo. Békōηo eriη ené bo Israel, básòt nyaka manyiēp ndū bejō ebhō ndu béso bépókó mmūet.

7 Yesu aghati bakū betik be, “Fíé ká manyiēp amēm bejō ebhō kpát ménjwi.” Báfyé manyiēp amēm bejō, béjwí te anyu.

8 Aghati bhō be, “Sōt ka mbōk mānchyé ntá mūnti epā nebhay”. Bákú nō.

9 mūnti epā nebhay ághókótí nókó, aghó bé manyiēp mō arōp chi mmém. Yí kerīηi ebhak mó áfú, yēndu bakū betik abhen bákō mō bārīηí nyaka be manyiēp ke ayibhiri ndū mmēm. Mūnti epā nebhay abhīηi mbāyngōré,

10 arem be, “Ndū epa, báyambi mantwō chi ne erítí mmém. Ne bo mānāη mānyú ánchwé bhō amūet, ke mántwō ne yēntiki enyū mmém báchák. Ke ōró erítí mmém ansem, ne nēne ke ótwò ne mó.”

11 Yesu akū nyaka enyiηí maknkay ene amēm etók Kána, atú Gálili. Ébhák eriη ené mbi ene yi akú ndu betōη enyū betāη ebhen yi ábhōηó. Ekú, bakoηo bhi mánóko be yi achi Mmō Mandem.

12 Epā nebhay efūéré nókó, Yesu asep arōk Kapēnaum ne máyi ne bōmayi ne bakoηo bhi. Bábhak aré ndū mpay manywōp.

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakōsie

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

13 Epā Nekīηi ene bo Israel érōbhé nókó kékwt, Yesu akó, arōk Yerúsalem ndu menyīe epā eyō.

14 Aré, arōk achwe amēm ékírí ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen bátí mpōη ne bāghōηómén ne bebhōηó. Bo básòt nyaka menyīη ebhō ndu bechyē akap. Aghó bawupsí bakap nkwō aré.

15 Asòt nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yō, be mámfú amēm ekerákap Mandem. Akū enyumōt ne bāghōηómén, ne mpōη ené échí aré. Atakati béfémé bo abhen bákō esié bakáp bewupsi, ne atakati bakáp ayap.

16 Aghati batí bebhōηó be, “Féré ká menyīη ebhen fá! Báké sōt eket Etaya mānjibhiri ndū ekerésie!”

17 Ndak awu akú bakoηo bhi bátik be Ekáti Mandem érēm be, “Chōη ekōη ené mbōηó ne eket eye éngway me.”

18 Békōηo enyiη ene Yesu akú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyiηí maknkay ókway bekū mbō eriη ndu betōη bhese be obhōη betāη bekū menyīη ebhen?”

19 Yesu akeme bhō be, “Mbák mānchōηtí ekerákap ene, chōη mpet nte yó ndū manywōp arat.”

20 Bo Israel bārém be, “Cháá, báté eket ene ndū mamíé besa bepāy nsem atandat, obhé ókway bete yō ndū manywōp arare?”

21 Ke ekerákap ené Yesu árémé ébhak chi mmūet yi.

22 Mpok Mandem akū yi ámpetnsem ndū nepém, ké bakoηo bhi bátik be yi arem nyaka beyōη ebhen. Ekú bo mánóko menyīη ebhen bechi amēm Ekáti Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu arīηí enyū nkwā achi

23 Ené Yesu áchí Yerúsalem ndū mpok Epā Nekīηi, beyā bo básíkinti ne

yi ěti menyinjí maknkay ebhen bághó yi ákú.

²⁴ Ke Yesu keghép mmæt ntá yap, mbonyune, arinjí nyaka enyũ nkwañwan achi.

²⁵ Yě mmu keghati yi nkaysi böbhó mbonyune yimbəñ arinjí nyaka ndũ ntĩ nkwa nechí amem.

3

Yesu ne Nikodémōs

¹ Mũnti bo Israel amət achi nyaka. Aka nnyén be Nikodémōs. Abhak mũnkwə Fárisi.

² Ewak émət arək ntá Yesu ne beti arem be, “Ntəñ, sérinjí bé Mandem ké átó wə be óntwó óntón bo mbonyune yě mmu apú kway bekə menyinjí maknkay ebhen ókə mbák Mandem apu ne yi.”

³ Yesu aghati yi be, “Tetětəp, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbə Mfə ywi, kpáte mámbə yi ndəñ achak.” *

⁴ Nikodémōs abhép yi be, “Ná bákway bebhe mmu ane ánánj áchíkí? Akway bépétnsem amem menie máyi be mámbé yi ndəñ achak ké?”

⁵ Yesu akeme yi be, “Tetětəp, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbə Mfə ywi kpáte mámbé yi ne manyiep* ne Efónj Mandem.

⁶ Nebhě enen nkwa chi nebhě nkwa mmæt, ke nebhě Efónj chí enen néfú ntá Efónj Mandem.

⁷ Óké bhák maknkay ndu ngátí wə be, ‘Bábhəñ bebhe wə ndəñ achak.’

⁸ Mbáép áfòk, ándək ebhak ene wu ábhónj bérəñ. Óghok ndu wu áfűt ke əpú rinj ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árəñ. Echí enyumət ne yěntiki mmu ane bábhé yi ndu betəñ Efónj Bedyere.”

⁹ Nikodémōs abhép yi be, “Eyo ekway béfákari ná?”

¹⁰ Yesu akeme yi be, “Óchí ntəñ ntá bo Israel ane bo bərinj sayri, yě nə əbhíkí rinj menyinj ebhén-ə?”

¹¹ Tetětəp, sérəm menyinj ebhen sérinjí, ne séghàti bho chi menyinj ebhen séghó ne amík, yě nə bəpú noko menyinj ebhen séghàti bhe.

¹² Mbák ngátí bhe menyinj ěti barak ané áfákari fá amík be kenókó, ná bákway menoko mbák ngátí bhe menyinj ěti barak ane áfákari awu amfay?

¹³ Yě mmu amət ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fűt Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwə amík.

¹⁴ Nkúbhé mbə enyũ Moses ásóré nyaka nnyó-senəñ abhat ndũ enək, ayon amfay, amem baso, enyu eyə ké bábhónj bəyon Mmu ane áfú ntá Mandem nkwa amfay.

¹⁵ Bábhəñ bekpañ yi amfay enək be yě agha ane anoko yi, ámbónj nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

¹⁶ “Mandem akəñ nyaka bö mmik tontó, kpát achye Njaná Mýwi be yě agha ane ánókó yi, áké gu áném, ke ámbónj nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

¹⁷ Mandem abhíkí to Mýwi fá amík be ántwó ántán bö mmik andem be babhəñ bekwéné. Atə yí chi bé ámfűt ntá yi, ampeme bö mmik.

¹⁸ Bápú temsi mmu ane ánókó yi, ke mmu ane ábhíkí ka menoko, bekwéné bechi ne yi mbonyune ábhíkí ka menoko Njanə-Mə Mandem.

¹⁹ Ntí ane Mandem átəñ bo abhen bábhíkí noko Mýwi chi bé erónj étwə fá amík ke bo bákəñ ejuri bácha erónj, mbonyune barak abúabə ke bə bákə.

²⁰ Yěntiki mmu ane ákə barak abúabə əpap erónj. Apú rəñ ebhak ene erónj echí ndũ apú yan bo mango menyinj yi ákə.

²¹ Ke mmu ane ákə menyinj ebhen bechi tetəp átwə ndũ erónj ne manák, be bo mango be Mandem ke ákwak yi ankə menyinj ebhə.”

Enyinj ene Jšn árémé ěti Yesu

* **3:3** Bebhe mmu ndəñ achak: Chi nepém nekə enen Mandem áchye mmu mpok yi átiknsem ndũ bebə, aka be Yesu achi Mpeme ne Acha ntá yi.

22 Yesu ánáná nókó bérémm enyīn ené yi ághàti Nikòdémòs, aròk bebhak bechak atú Judéya ne baghòkò bhi. Abhak aré ne bhò anjwiti nòkò bho.

23 Mpok eyò, Jōn abhak Aénòn, kekwoṭ ne Sálím, anjwiti nòkò bho. Abhak aré mbònyune manyiep aya nyaka ebhak eyò. Bo b́aré ròṅ ntá yi, anjwiti nòkò bho.

24 Bábhíkí re kem nyaka Jōn mamfyé ekerékenòṅ.

25 Ebhíkí tat, epáítí ékwén nenti bakonjo Jōn ne mmu Israel achak ãti enyũ neso enen nékù mmu ambak pépép besí Mandem.

26 Eká bakonjo Jōn b́arók ntá yi barem be, “Ntòṅ, mmu ane achi nyaka ne wò ebhé Nyén Jódan ené awu óngati nòkò bo menyīn ãti yi, ájwiti bho ne yéntiki mmu áròṅ ntá yi.”

27 Jōn akeme bhò be, “Yé mmu apu kway bebhòṅ enyīn kpáte Mandem anchye yi yò.

28 Bě babhòṅ b́achí batísie ndũ ndémé bé puyé me ké nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be á̀tò. Nchí chí mpòkòntó ane Mandem átó be njambi ke yi antwò.

29 Mbăy-ngòre ke ábhòṅó ngòré. Mm̀ere mbăyngòré ane áchí téé ànòṅ béghok eyòṅ ene mbăyngòré, † ághok eyòṅ eyi, ambòṅ beyá maṅák. Enyu yò ke échi ne me. Maṅák ama ajwí pòt néné.

30 Nsòṅó yí abhòṅ békó nókó kó, aya ansep nòkò.

31 “Mmu ane áfú amfay, achá yéntiki mmu achak. Mmũ mmík afu fá amík, ne ãrem chi barak ané mmík. Mmu ane áfú amfay achá bõ mmík mankem.

32 Yí ághati bo menyīn ebhen yi aghò ne amík, aghók ne batú. Yé nò, yé mmu apú noko enyīn ene yi árèmm bho enyīn.

33 Ke mmu ane ághókó enyīn ené yi areme anoko, á̀tòṅ be yi anókó enyīn ene Mandem árémé be échí tetep.

34 Echi nò mbònyune yí mmu Mandem átó, árèmm chi Eyòṅ Mandem

mbònyune Mandem achyé yi Efòṅó Bedyere njenti ti.

35 Eta Mandem akòṅ Mòywi ne afyé menyīn menkem yi awò. Mandem achyé yi Efòṅó eyi njenti ti.

36 Yéntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá Mandem, ábhòṅ nepém enen nebhíkí bhòṅ ngwentí. Mmu ane ábhíkí noko Mmu ane áfú ntá Mandem apú bhòṅ nepém. Ke bebhénti Mandem b́étiṅi ne yi.”

4

Yesu ne ngòré Samária

1 Yesu arīṅi be bõnkwo Fárisi bághók be beyá bo b́aròbhe konjo chí yi ne yí anjwiti nòkò bhò, ne bé bakonjo bhi báyá mántcha nòkò abhen Jōn.

2 Sayri sayri, puyé Yesu ke ájwiti nyaka bho, chí bakonjo bhi.

3 Yesu árīṅí nòkò nò, afa atú Judéya apet atú Gálili.

4 Abhòṅ nyaka béfuét atú Samária ndu beròṅ Gálili.

5 Eká, akò aghaka etòk Samária ene bábhīṅi bé Sika, kékwòṭ ne nebhàérémmík ane Jekóp áchye tentep ntá mòywi Joséf.

6 Mbokó manyiep ane Jekóp ábhák are. Yesu ágháká nòkò aré, ndũ yi ánánj apóbhé, achòkò nepaká mbokó manyiep wu. Nywòp nébhák mbò nkárénká byo ne epay.

7 Ngòré Samária amòt atwó ndu beya manyiep aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyiep nnyú.”

8 Mpok eyò, bakonjo Yesu b́aròṅ nyaka etòk ndu békú nenyíé.

9 Ngòré Samária wu akeme Yesu be, “Wò, òchí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngòré atú Samária, ekò ná ke ãrem be nchyé wò manyiep ónyú. Bõ Judeya bábhíkí bhòṅ yényīn beka ne bhese bo Samaria!”

10 Yesu akeme yi be, “Mbò arīṅí akap ane Mandem áchye bho, ne mmu ane árémé nó be, ‘Chie me manyiep’, mbò ãrem me nchyé wò manyiep amen áchye nepém.”

† 3:29 Ndu kémbáep, Yesu achi mbăyngòré mbònyune atwò nyaka fá amík chí ãti yese, ne mbák sémbat mm̀et ne yi, yényīn epu kway befap bese ne yi.

11 Ngərə wu arem be, “Eta, obhíkí bhəŋ enyih ndu béyǎ manyiep ne yə, ne mbokó manyiep áchwe, ðbhəŋ manyiep amen áchyè nepém fá?”

12 Ŭchá etayese Jekóp mmu átémé nyaka mbokó manyiep ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyiep amen áchá amen yimbəŋ ányu nyaka, ne bəbhi mányú, mpəŋ eyi ényú?”

13 Yesu akeme yi be, “Yě agha ane ányu manyiep amen, apú rə bəbhəŋ ekwaká manyiep.

14 Ke mmu ane ányu manyiep amen mēchyè, apú pere bhəŋ ekwaká manyiep wáwák. Manyiep amen mēchyè yi, ábhák ntá yi mbə ntí mónyən ané manyiep ányà arə, anchye nəkə yi nepém enen nebhi bhəŋ ngwenti.”

15 Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, chye me manyiebhé mə, bé manyiep áké pere kwak me, ne be nképere twə fá ndu beya manyiep.”

16 Yesu aghati yi be, “Dók bhini nném aywe, twə ne yí.”

17 Ngərə wu akeme yi be, “Mbíkí bhəŋ nném.” Yesu arem be, “Ŭrem tetep bé obhíkí bhəŋ nném.

18 Ŭnán obhəŋ maném batay, ne mmú ane óchí ne yi néne, abhiki bhay wə. Ŭrem tetep!”

19 Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, ngə néne be ochí ndemekerpinti Mandem.

20 Bətayese bátwə nyaka fá ndú njie ne mánchye nəkə Mandem kenókó, ke be bə Judeya bərəm be Yerúsalem ke áchi ebhak ene bo bábhəŋ bechye Mandem kenókó arə.”

21 Yesu arem be, “Mmá, nokó enyih ené mēghàti wə. Mpok átwə ane bo bápú pere bhəŋ bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndú njie ne, yě chi Yerúsalem.

22 Bə bo Samaria, bächyè kenókó ntá enyih ene bəbhíkí rini. Bese bo Judeya sérini mmu ane séchyè kenókó mbənyune Mandem áfəet chí ntá bo Judeya bépeme bho.

23 Mpok átwə, ne mpok eyə anán aghaka ane bo abhen bächyè Eta Mandem kenókó, bákə nə enyu ené

échi tetep be Efónó Mandem átwə bhə mbi. Menyü bo bhə kə Mandem áyàn mánchyè yi kenókó.

24 Mandem achi Efónó, ne bə abhen bächyè yi kenókó, bábhəŋ bechye yi kenókó ne nti nemət ndú betəŋ Efónó Bedyere.”

25 Móngərə wu arem be, “Nđini bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átwə, yi mmu bábhini be Kristo átwə. Anán ántwə, chəŋ angati bhesə barak ankem.”

26 Yesu aghati yi be, “Me, mmu nchi rem né kəpi ne wə, ke nchi Mpepe.”

27 Nkúbhé mpok yə, bakoŋo Yesu báfú ebhak ené bārəŋ beku nenyié bápətnsem. Bábhak maknkay beghə be Yesu arəm kəpi ne ngərə, ke yě mmú wap kebhep ngərə wu be, “Ŭyàn yi?” Ne yě amət kebhep Yesu be, “Ndaká yi arəm kəpi ne yi?”

28 Ngərə wu arə etə manyiep eyi, arək etək téé, abho béghàti bho be,

29 “Twə ká ghə mmú ane ághátí me yəntiki enyih ené nká ndú nepém ena. Chí Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átwə ke?”

30 Eká etək enkem émoko, bábho bərəŋ ntá Yesu.

31 Mpok ane ngərə wu arə arəŋ etək, bakoŋo Yesu bərə ník yí mməet bé “Ntəŋ, nnyié mbə nenyié.”

32 Ke yí aghati bhə be, “Mbəŋ nenyié ményie enén bəbhíkí rini.”

33 Eká, bábho bebhep bati be, “Mmúfú atwə yi ne nenyié ké?”

34 Yesu aghati bhə be, “Nenyié ena chi beku enyih ene mmu ane átwə me áyàn nká, ne menáná betik ebhi.

35 Pú bərəm be, ‘Mbák éngáká batəŋ anwi, chəŋ mámfere mbwət ebhi?’ Ke nchi ghati bhe be mənjoŋ amík mənjiní nki, mǎngó ndú mbwət anán ágháká bəfére ebhi.

36 Mmu ane áfère mbwət ebhi, ábhəŋ akap ndú betik ebhi. Ne ányokoti mbwət ane áchí chí bo abhen bábhəŋ nepém enen nebhi bhəŋ ngwenti, be mmu ane apí mbwət ne ane áfère yə ebhi, bó mankem mámbəŋ manák.

37 Echí tetep mbə enyu bárəm be, 'Mmu bépi äpi, ane beghem angem.'

38 Ntò be be mändək mämferε mbwət ane bābhiki pi. Bo bachak bāpi, be bāghəm mbwət ane bə bapi."

39 Beyä bo Samaria abhen báfú etək mánóko Yesu ěti nεrem ane ngoré wu areme be, "Aghátí me yěntiki enyih ene nká ndü nepém εna."

40 Mpok bátéméri Yesu, máník yi mmuet be ámbák ne bhə, ne abhak ne bhó ndü manywəp apay.

41 Ne beyä bo báchák mánóko ěti menyih ebhen Yesu aghati bhə.

42 Ekə bárém ntá ngoré wu be, "Epet epu bé ěti menyih ebhen óréme ke sénókó. Besé babhəj séghok ne batú beyəj ebhen bífú yi anyu, ne sériji be né chí Mpepe bö mmik tetep."

Yesu abú mmə mŭngo

43 Manywəp apay ane Yesu achi ne bo Samária áfúéré nókó, afa berəj atú Gálili.

44 Yimbəj arem nyaka be, "Bápú chyε ndemεkepinti kenókó amem etək eyi."

45 Mpok Yesu áchwóbhé Gálili, bö Galili básot yi ne manák ndu bāghó yěntiki enyih ene yi ákú Yerúsalem mpok bárónó are ndü Epä Nekij. Bó nkwo bárəj nyaka ndü epä yə.

46 Yesu apet arək etək Kána, atú Gálili, ndü nebhet ane yi ákú nyaka manyiep áyíbhíri mmém. Münti amət abhak Kapěnaum ane móywi áme.

47 Aghókó nókó bé Yesu afü atú Judéya átwə Gálili, arək are nik yi mmuet be ándók Kapěnaum ámbú móywi. Mówu arəp nyaka chi kékwót bégu.

48 Yesu aghati mŭngo wu be, "Bápú ka menoko me mbák bābhiki ghó berijí maknkay."

49 Mŭngo wu arem be, "Eta, twó séndók be mówa áké sebhε."

50 Yesu akeme yi be, "Petnsεm anywóp, móywe apú gú." Mŭngo wu anoko enyih ene Yesu árémé, afa, are gure.

51 Ené yi ásəp árəj, bö betok bhi bátéméri yi ambi, baghati yi be, "Móywe achí nepém."

52 Abhép bhó be, "Ntiki mpok yi ábhó béchəkə sayri?" Bákéme yi be, "Eyu ndu nkárénká amət ne ngósí."

53 Chi mówu atik bé ndü nkúbhé neñəkó nywəp enə ké Yesu ághati yi be, "Móywe apú gú." Eká mŭngo wu ne *εfo eyi enkem mánóko Yesu.

54 Enyih ene ébhák erih ené éjwí berpay ndü menyihí maknkay ebhen Yesu ákú mpok yi áfú atú Judéya arəj atú Gálili.

5

Yesu akə mmü ane átáré amik ndü neme atan

1 Étáré nókó, mpok epä bo Israel échák akwáy. Yesu akó, arək Yerúsalem.

2 Éntinyén ebhak Yerúsalem, kékwót ne nyü-εbhá ane bābhij be nyübha bāghójəmən. Bābhij éntinyen eyə ndü eyəj ené bo Israel be Betsáta. Bétem betay bebhak kekwt ne éntij eyə.

3 Beyä bömame bābhák aré; manémámik, ne babhénti, ne abhen bachi bhéré. Baré non be nnyén némbəj.

4 Mpok ne mpok, ángel Mandem äsəp nyaka amik aməj éntinyen eyə. Ne mmü neme ane áyámbi ásébhé amem, yěntiki enyü neme enen yi abhəjə némay.

5 Mmü amət abhak aré ane ánəj áchí nyaka amik ndü neme mamié esá nsem neku ne arət.

6 Yesu ágháká nókó ndu betem ebhə, aghó mmu wu bhúré. Ariji bé yi anəj atat aré ndü eróri mpok. Abhép yi be, "Jyán bé óntán?"

7 Mmü neme wu akeme Yesu be, "Eta, mmu apú ane ápəkə me nsep anyén ayak mpok nnyén nébəj. Mperé nu béchwóp aré, mmu achák anəj áyámbi."

8 Yesu aghati yí be, "Faté, pəkó esák eyε kə."

9 Témté wu, mmu wu atan. Asət bekpaka bhi abho bekə. Nywəp enə

nebhak chí nywəbhé neywəmmet bo Israel.

¹⁰ Έκκ, bo Israel bárem ntá mmu ane bábu yi be, “Έchəη chí nywəbhé neywəmmet ne ebhé ébhíki ka be ómpókó šsák eye.”

¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane ábu me ke ághátí me be, ‘Pét šsák eye, faté kə.’”

¹² Bábhép yi be, “Mmüré ághátí wə ómpet šsák eye ónkə chí agha?”

¹³ Ke yi ke riñi mmu wu. Yesu ábu nyaka yi anəne arək mbənyune beyá bo báci nyaka aré.

¹⁴ Ebhíki tat, Yesu atemeri yi amem ekerákap Mandem, aghati yi be, “Yiñi, ónán ótan! Dš bebú be esəñori ené échá eyə éké temeri wə.”

¹⁵ Mmü wu arə, arək, aghati bəbati bo Israel be Yesu ke ábu yi.

¹⁶ Əti yə ké bo Israel bábhó béchyε Yesu nenyok, be yi akk mmu atan ndü nywəbhé neywəmmet.

¹⁷ Ke Yesu aghati bhó be, “Etaya ákə betik mpoknkem, ne menkwó mbəη bekkə betik.”

¹⁸ Əti enyiñ ene Yesu árémé, bo Israel bápét báre yan mbi beway yi. Ntí abhak be, puyé chí ndiere be akwen ebhé nywəbhé neywəmmet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí ábhñi Mandem be etayi, ne be békə nə chí beyenti mmuet ne Mandem.

Mandem achyé Móywi betan

¹⁹ Yesu aghati bhə be, “Tetəter, Mmε Mmə Mandem mpú kwáy bekkə yənyñi ndü betan ebha. Mékə chí menyñi ebhen ngó Etaya ákə. Yəntiki enyiñ ené Etaya ákə, yó ke Me Móywi nchí kə nkwo.”

²⁰ Echí enyu eyə mbənyune Eta akəη Mmε Móywi, ne áτəη me yəntiki enyiñ ene yimbəη ákə. Ne chəη antəη me menyñi maknkay ebhen becha ebhen, be manyu ánochók bhe.

²¹ Nkúbhé mbə enyü Eta áñeme bawú anchye bhə nepém, nó ké Mmε Móywi nchí chyε nepém ntá yé agha ane méyən bechyε nepém.

²² Yé mmu, Eta apu tan manyé yi. Achyé betan menkem ntá ya, Mmε Móywi, be ntán yəntiki mmu.

²³ Akk nə be bo mankem mányché Mmε Móywi kenókó nkúbhé mbə enyü báciyε yi kenókó. Mmü ane apu chyε Mmε Móywi kenókó, apú chyε kenókó ntá Etaya mmu ato me.

²⁴ Tetəter, mmü ane ághókó enyiñ ene mərəm, anoko mmu ane áto me, ábhəη nepém enen nebhiki bhəη ngwenti. Mandem apú rem be bekwéné bechi ne yi. Afü ndü newú, achwe ndü nepém.

²⁵ “Tetəter, mpok átwə, ne anán akway, ane bawú bágħok eyəη eya, Mmε Mmə Mandem, ne abhen bágħókó mámbəη nepém.

²⁶ Nkúbhé mbə enyü Eta áchyé nepém, nó ké yi áchyé Mmε Móywi nkwo betan béchyε bo nepém.

²⁷ Ne achyé me betan ndu bétan bo, mbənyune me ke mfú ntá Mandem.

²⁸ Báké bhak maknkay beghok menyñi ebhen. Mpok átwə ane bawú mankem bágħok eyəη eya amem manem ayap.

²⁹ Ne máñan mángók eyəη eya, báfü ndü manem ayap. Abhen bákə nyaka beri ndü mmik ne, máñeme, manchwe ndü nepém enen nebhiki bhəη ngwenti, ne abhen bákə nyaka bebú, máñeme mámbəη ntemsi.”

Batisie Yesu

³⁰ Yesu arək ambi berem be, “Mpú kwáy bekkə yənyñi ndü betan ebha. Ené məkə nchí kə chí ndü betan Mandem mmu áto me. Mětən bo mbə enyü yi aghati me ntan bo. Ne mětən bo chí enyu ené echí chak, mbənyune mpú kə menyñi ebhen mambəη nchí yan bekkə. Nchí kə chí menyñi ebhen mmu ane áto me áyən nkə.

³¹ Mbák ndem əti mməét eya, mbəη bo abhen bakway bérñi be enyiñ ene mərəm ébhíki bhəη menwəp.

³² Mmü ane áte me ntísie achi nyáná, ne ndíñi bé enyiñ ené yi árəm əti ya ebəη menwəp.

³³ Bătə nyaka bo ntá Jñn be mámbep yi ángati bhe əti ya, ne aghati bhe enyiñ ené echí tetep.

³⁴ Puyé chí be nkwanwan ke ábhónó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyiñ

ene Jñn árémé ěti ya be Mandem ámpémé bhe.

³⁵ Jñn achi nyaka mbə erónjə ene édu éngə nəkə ηwaan, ndu mómbinjə mpok, báka eyə eyi ne bábhón manák ndu mómbinjə mpok.

³⁶ Ke menyij béchí ebhen bérəm ěti ya enyu ené échá enyij ene Jñn árəm. Nkúbhé menyij ebhen mékà, bétè me ntísie be Eta ke átó me.

³⁷ Ne Eta, yímbə, mmu átó me áté me ntísie. Bábhíkí re ghok eyə eyi, bábhíkí re ghó enyü yi achi.

³⁸ Ne Eyə eyi épú amem bati yeka mbənyune bábhíkí noko mmu ane yi átó.

³⁹ Băfyè betan bepay Eyə Mandem mbənyune bákáysí be étə be mbi nepém enen nebhíkí bhə ngwenti ne yó érəm chi ěti ya.

⁴⁰ Yě nə, bápú ka bétwə ntá ya be mambón nepém.

⁴¹ Mpú yán nə chi kenókó ntá nkwă.

⁴² Nchí rəm menyij ebhen mbənyune ndínjə bhe. Ndínjə bé ekə Mandem épú amem bati yeka.

⁴³ Ntwă ndü nnyén Etaya, ne bábhíkí sət me mbə mmu. Mbə mmu achák ke átwə nə árəm ěti ndu mməet yi ne ndü betan ebhi mbə bäsót yi mbə mmu yweka.

⁴⁴ Ná bákway menoko ené báyan chi bakak amen bächyè bati, kefyé ntí ndü bakak amem Mandem áchye.

⁴⁵ Báké kaysi bé chə ngati Eta enyü bho bächí. Moses ke ághati chə yi, Moses mmu bábhaka nti ne yi.

⁴⁶ Mbə mánókó enyij ene Moses ásínjə tetep, mbú mánókó enyij ene mēghàti bhe. Moses ásínjə nyaka chí ěti ya.

⁴⁷ Mbák bábhíkí noko basij ami, ná bákway ménókó enyij ene mérəm?”

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ Etaré nókó, Yesu apé, arək ebhé Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu ke bábhinjə be Manyu Tibérias.

² Ngémtay bo béré kənyo yi mbənyune bəghə nyaka menyinjə maknkay ebhen yi ákú ntá bəmame.

³ Yesu akó ambi njie, achəkə aré ne bakojo bhi.

⁴ Epă bo Israel ené bábhinjə be Epă Nekinjə érop kekwoť.

⁵ Ayibhiri mməet, ayinjə, aghó ndü ngémtay bho bətwə ntá yi. Abhép Fílip be, “Chə sémbə bret béku fá ane ákway bəbhen?”

⁶ Yesu arem nə ndu memə Fílip mbənyune yímbə arínjə nyaka enyij ene yi ábhónjə beka.

⁷ Fílip akeme Yesu be, “Nkáp nkəbetik ndü manywəp besă byo apú kway béku bret ane yěntiki mmu wap akway bebə mandú.”

⁸ Nkojo ywi amət ane achí manə Símun Píta ane aka nnyén bé Andru arem ntá yi be,

⁹ “Mmă amət achi fá, ane ábhónjə bekrəkó bret betay ne nsi epay, ke eyə chi yi ntá beyă bəbhen?”

¹⁰ Yesu aghati bhə be, “Kə ka bo mánchókó amik.” Tákə ayá nebhet ére. Ekə bo báchókó amik. Babhakanem bábhák mbə nká etay.

¹¹ Yesu asət ye bekrəkó bret bhə. Achyé nókó bakak ntá Mandem, akəre ntá bo abhen báchókó amik. Akə enyumót ne nsi. Yěntiki mmu anyié kpát ajwi.

¹² Yěntiki mmu anyié nókó ení enén nékwáy yi, Yesu aghati bakojo bhi be, “Nyokotí ká mbwəptí ane árəbhé be yěnyij eke chənti ndéndem.”

¹³ Mányókóti ye mbwəpti ane bo mányié, bárov. Ajwi be kay byo ne bepay.

¹⁴ Bo abhen báchi aré, bəghó nókó erinjə maknkay eyə, bərəm be, “Tetep, né chi ndemekəpinti Mandem ane ábhónjə nyaka bətwə fá amik.”

¹⁵ Yesu aghó be bo báyan békem yi ne betan be mánkə yi Mfə, afa, akó njie, abhak aré aywinti.

Yesu are kə amfányen

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Béku bəgháká nókó, bakojo Yesu basep, barək angəkə manyu,

17 báchwē amem áchwí bārè pé nnyén berəŋ Kapěnaum. Bēti ménanŋ bégə nyaka ené Yesu ábhíkí re temeri bhə.

18 Mbáép atanatanŋ abho menu. Ekə betanŋtí mpérényen eya anyén.

19 Bakoŋo bhi mánók mbo bakilometa batay ne batandat. Bághó nókó ndŭ yi ákò anyén átwò kekwoŋt ne bhə, bécháy békém bhə tontó.

20 Ke Yesu aghati bhə be, “Bǎké chay. Chi me!”

21 Báká ye be yi anchwe amem áchwí. Nēchwē yi áchwé, áchwí arək ateme angəkonyén, ndŭ nechyenyen enen bó bārəŋ aré.

Bo bārə yán Yesu

22 Néyí nókó, bo abhen bāróbhē ebhēnyen ene Yesu ne bakoŋo bhi báfú aré, bǎtik be ndiere áchwí amot ke áchí nyaka aré, ne be Yesu abhíkí chwe amem áchwí wu andək ne baghókó bhi. Bó bāró nyaka yi bārók.

23 Eǎkári be bachwi achak ane áfú Tibérias átwò kekwoŋt ndŭ nebhuet ane bə mányíé nyaka bret mpok Acha ánanŋ áchyé bakak ntá Mandem.

24 Bǎ bhə bághó nókó ye be Yesu ne bakoŋo bhi, bápét bapu aré, bə babhəŋ báchwé amem bachwi yə, barək Kapěnaum ndu béyanŋ Yesu.

Yesu chí nenyíé enén néchyè nepém

25 Bágháká nókó ebhē manyu ene Yesu árəŋó ne bakoŋo bhi, bághó yi aré, babhəp yi be, “Ntəŋ, əpě ətwə wen ntiki mpok?”

26 Yesu akeme bhə be, “Tetětəp, bǎpú yan me ətí bǎghó berinŋí maknkay, ke ətí bret ane mǎnyíé bǎjwi.

27 Bǎké fyē ntí ndŭ nenyíé enen néchəŋti. Fíé ká ntí chí ndŭ nenyíé enen nepu chəŋti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chyē chəŋ be. Ǝti yə ke Ǝtaya achyē erinŋ betəŋ be yi ke áto me.”

28 Bə bǎbhép ye Yesu be, “Betik Mandem ebhen sébhəŋó bekə nókó chí yi?”

29 Yesu akeme bhə be, “Enyinŋ ene Mandem áyanŋ mǎnkə chí be mǎnókó mmu ane yi áto.”

30 Ekə bārem ntá Yesu be, “Ntiki erinŋ ókwəy ye bekə bé séngó, sénoko wə? Chəŋ ónkə yi ntá yese?”

31 Bǎchŋ mbi bhesé mányíé nyaka mana mpok bákò amem baso. Enyu eyə ke básinŋí amem Ekáti Mandem be, ‘Achye nyaka bhə nenyíé enen néfú amfay!’ ”

32 Yesu aghati bhə be, “Tetětəp, puyē Moses ke áchyé nyaka bachimbi bhēka nenyíé enen néfú amfay. Ǝtaya ke áchyè bhe nenyíé enen mbəŋ enén néfú amfay.

33 Nenyíé Mandem chí mmu ane áfú amfay atwə, ne áchyē nepém ntá bǎ mmik.”

34 Bārem ntá yi be, “Ǝta, chyē bhese nenyíé enə mpoknkem.”

35 Yesu aghati bhə be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwó ntá ya apu pəre ghok nsay ne mmu ane ásiki nti ne me, apú bhəŋ ekwaká manyiep wáwák.

36 Ke ngátí bhe be yəndu bǎghó me bǎbhíkí noko me.

37 Yē nə, yəntiki mmu ane Ǝta áchyé me, átwò ntá ya. Ne yē mmu apú twə ntá ya mǎmbók yi,

38 mbənyunə mbíkí fú amfay ntwó fá amik bekə enyinŋ ene mǎyanŋ. Ntwə bekə chí enyinŋ ene mmu ane áto me áyanŋ mǎnkə.

39 Ne enyinŋ ene mmu ane áto me áyanŋ nkə chí be nkérə yē mmu amot ane yi áchyé me áném, ke bé nkə yəntiki mmu wap ámpetnsem ndŭ nepém ndŭ nywəp enen ngwenti.

40 Enyinŋ ene Ǝta áyanŋ chí bé yē agha ane ághó Móywi, asiki nti ne yi, ámbəŋ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti. Ne chəŋ nkə yi ampətnsem ndŭ nepém ndŭ nywəp enen ngwenti.”

41 Bo Israel bǎbhó ye ménywinti ətí Yesu, ndŭ yi árémé be, “Me ke nchí nenyíé enen néfú amfay.”

42 Bāre rem be, “Pú Yesu mmə Joséf né? Pú sérinŋí etayi ne máyi? Ekə ná ke

yi arem be, 'Mfu amfay ke nchi ntwa fá amik?'

⁴³ Yesu akeme be, "Dó ká nenywínti eneká nò."

⁴⁴ Yě mmu apú kwáy bétwò ntá ya mbák Etaya mmu átó me abhíkí ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwò ntá ya, chòy nkú yi ampètnsem ndù nepém ndù nywòp ngwenti.

⁴⁵ Echí amem basiní baremé kepínti be, 'Chòy Mandem ántòy bó mankem.' Yéntiki mmu ane ághókó, ne aghók enyíy ene Etaya áréme, átwò ntá ya.

⁴⁶ Mpú rem chi be mmu achi ane anan aghò Etaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke ánán ághó yi.

⁴⁷ Tetèter, mmù ane anoko àbhòy nepém enen nebhiiki bhòy ngwenti.

⁴⁸ Me ke nchi nenyíe enén néchyè nepém.

⁴⁹ Bachĩmbi bheka mányíe nyaka mana amem baso, yě nò, bò mankem bágú.

⁵⁰ Ke né chi nenyíe enen néfú amfay, bé mmù ane ányíe nó áké gu.

⁵¹ Me ke nchi nenyíe enen néchyè nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányíe nenyíe enen, àbhák nepém mpoknkem. Nenyíe enén mēchyè chòy bé bō mmik mámbòy nepém, chi nyamwuet eya."

⁵² Enyíy ene Yesu áréme éká bo Israel bábho bekem epúítí ne bati, mándeme nòkò be, "Ná mmù-ne ákway bechyè bhesè nyamwuet ayi be senyie?"

⁵³ Yesu aghati bhò be, "Tetèter, mbák bábhiiki nyíe nyamwuet Mmu ane áfú ntá Mandem, mányú manon ami, bápú bhòy nepém.

⁵⁴ Mmù ane ányíe nyamwuet ya ne anyú manon ma, àbhòy nepém enen nebhiiki bhòy ngwenti, ne chòy nkú yi ampètnsem ndù nepém ndù nywòp enen ngwenti.

⁵⁵ Nyamwuet eya ke áchí mbòy nenyíe menyie, ne manon ama ke áchí mbòy mmém amen menyu.

⁵⁶ Mmu ane ányíe nyamwuet ya ne anyú manon ma, áchí babhat ne me, ne me nkwo nchi babhat ne yi.

⁵⁷ Eta mmu achi nepém ke átó me, ne

èti yi ke nchi nepém. Nkúbhé enyu eyò ke echi be, mmù ane ányíe me àbhák nepém èti ya.

⁵⁸ Né chi nenyíe enén néfú amfay nétwò fá amik. Népu mbò enén bachĩmbi bheka mányíe nyaka, bágú. Mmù ane ányíe nenyíe enen àbhòy nepém enen nebhiiki bhòy ngwenti."

⁵⁹ Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem ekeré nenikimueti ene etok Kapènaum átòy bo.

Beyà bakonjo Yesu bachen yi, bárò

⁶⁰ Bakonjo Yesu bágókó nókó kepí eken yi árem, beyà bhap béré rem be, "Ané ndak atan acha, agha ákwày beka wu?"

⁶¹ Yesu aríní bé baghókó bhi mánywínti èti ndak ane. Abhép bò be, "Bati ábé bhe èti ndak ane ndémé?"

⁶² Mbák mángó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchi petnsem amfay ndù nebhet ane mfú, bārem bé yi?

⁶³ Efónó Mandem ke áchyè nepém. Mmuet nkwa apu kú yenyíy. Beyòy ebhén ngátí bhe bétwò ne Efónó Mandem ne béchyè nepém.

⁶⁴ Yě nò, mbòk yeka bábhiiki noko." Yesu aríní bo abhen bábhiiki noko yi te ndù nebhet, ne aríní mmu ane àbhòyó beti yi.

⁶⁵ Yesu arem ye be, "Èti yò ke ngátí bhé be mmu apú kway bétwò ntá ya mbák Eta abhíkí chyè yi mbi."

⁶⁶ Nebho mpok yò, beyà bakonjo bhi báya mmuet ansem, bó keperè konjo yi.

⁶⁷ Éká Yesu abhép baghókó bhi bati byo ne apay be, "Ná ne bhe, bāròy nkwo?"

⁶⁸ Símun Píta akeme yi be, "Eta, ntá agha? Wò ke óbhòyó beyòy ebhen béchyè nepém enen nebhiiki bhòy ngwenti.

⁶⁹ Sénoko ne sériní be wò ke óchí Mmu Nyánjá ane Mandem átó."

⁷⁰ Yesu akeme bhó be, "Pú njap be bati byo ne apay? Yě nò, mmù ywèka amot abhòy efónó ebábu."

⁷¹ Yesu árem nyaka nò èti Júda, mmò Símun Iskariot, mbonyune Júda, mmu amot ndù nkwo baghókó bhi

bati byo ne apay, abhōn nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu ne bōmayi

¹ Barak ane áfúéré nókó, Yesu are kō mbān ne mban, atú Gálili. Yi keyán bekō atú Judéya mbonyune bo Judeya báyan nyaka mbi béway yi.

² Mpok yō, epā bo Israel ene bábhinji be Epa Bétem * érap kekwoť.

³ Ekē bōmayi bārém ntá yi be, “Fá fá, dók atú Judéya be bakonjo bhe mángó menyiñi maknkay ebhen ókà.

⁴ Yě mmu apú kē menyiñi maknkay bhésé bhésé mbák áyan bo mándinji yi. Těndu ókà menyiñi maknkay, kē nókó bhō kponoroñ be mmik nkem ángó.”

⁵ Kē yě chi bōmayi kenoko yi.

⁶ Yesu arem ntá yap be, “Mpok aya ábhíki re kway, kē ntá yeka yěntiki mpok akway.

⁷ Bō mmik bápú kwáy bepap be. Bápap me mbonyune nchí rem be menyiñ ebhen bó bákà beber.

⁸ Bě babhōn mándók ndū epa. Mpú roñ. Mpok aya abhíki re kwáy.”

⁹ Yesu árém nó, arōp atú Gálili.

Yesu yi be menyiñ ebhen yi átòn bэфú chi amfay

¹⁰ Ené bōmayi mánán báro, bároñó Yerúsalem ndū epa eyō, Yesu arōk aré nkwo. Kē arōk chi bhésé bhésé, kerōñ kponoroñ.

¹¹ Bōbati bo Judeya baré yan yi aré mándeme nōkō be, “Yi achí fá?”

¹² Bo baré rem beyā menyiñ ěti yi. Mbōk mándeme nōkō be, “Yi achí erítí mmu.” Báchák be, “Nsé, ārwo bho be máném ebhi!”

¹³ Yě nō, yě mmu amōt kerem enyiñ kpónórōñ ěti yi, mbonyune báchay nyaka bōbati bhap.

¹⁴ Egháká nókó nenti epa, Yesu arōk amem ekerákap Mandem abho betōñ bo Eyōñ Mandem.

¹⁵ Bōbati bo Judeya bábhák maknkay ndū menyiñ ebhen yi átòn

mándeme nōkō be, “Ná mmū-ne áré rinji enyiñ enyu ene, ené yi ábhíki ghōk ekáti?”

¹⁶ Yesu akeme bhō be, “Menyiñ ebhen mětōñ bébhíki fu ntá ya. Bэфú chi ntá mmu ane átó me.

¹⁷ Yě agha ane ábhōñó nti bekē enyiñ ene Mandem áyan, ārinji be menyiñ ebhen mětōñ bэфú chi ntá Mandem ne be puyě membōñ kē nti betōñ bhō.

¹⁸ Mmu ane árēm menyiñ ndū betōñ ebhi, áyan kenókó eki yimbōñ. Mmu ane áyan bo mányché kenókó chi ntá mmu ane átó yi, achí mmū tetep, bapu apú ne yi.

¹⁹ Moses achyé nyaka bhe bebhé, pú nó? Yě nó, yě mmu ywēka apú bhare bhō. Ndaká yí báyan beway me?”

²⁰ Beyā bo abhen báchí are bákéme yi be, “Ěfōñó ebábē éśōñori wō! Agha áyan beway wō?”

²¹ Yesu akeme bhō be, “Nkē erinji maknkay émōt manyu áchok bhe.

²² Moses aghátí nyaka bhe be mánsyébhé nókó bōbhēka. Yě nō, ebhé yō ebhiki fu nyaka ntá Moses. Ěfú chí ntá bachimbí abhēka. Ne bāsīep mmu ndū nywōbhé neywēmuet.

²³ Bě bāsīep bo ndū nywōp neywēmuet be bāke kwen ebhé Moses. Bábenti ne me mbonyuné nkē mmū neme átāñ ndū nywōbhé neywēmuet?

²⁴ Báké kpót manyé mmu bekonjo menyiñ ebhen bāghó yi ákà. Bábhōñ bekpōt manyé sayri bekonjo tetep Mandem.”

Bo bare bhép mbák Yesu kē áchí Mpeme

²⁵ Mbōk bo Yerusalem baré rem ye be, “Pú mmū ré báyan beway ne?”

²⁶ Achí fá árēm kēpi kponoroñ, ne bábhíki rem yěnyiñ ntá yi. Ěkway bebhak be bōbati bārinji be yí chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be átò?

²⁷ Kē sérinji ebhak ene mmū-ne áfú. Mpok Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be átò átwó, yě mmu apú rinji nebhuēt ane yi áfú.”

* 7:2 Epa Bétem: Chi epā ene bo Israel mányie ndū bétik mpok ane báchōkō nyaka chi ndu bétēm, mpok báfú Ijip bákō berōñ Kanán.

28 Ekú, ndu Yesu átòṅ bho amem ekerákap Mandem, arem ne eyòṅ etanatan be, “Bàrinji me, ne bàrinji ebhak ene mfú? Mbíki twò ndũ betan ebha. Mmũ ane átò me achí mmũ tetep. Bábhíki rinji yi.

29 Ndinji yi, mbonyune mfú chí ntá yi, ne yi ke átò me.”

30 Enyij Yesu áréme éká béré yan bekem yi, ke yé mmu abhíki tok yi awò amuet, mbonyune mpok ayi abhíki re kway nyaka.

31 Beyá bo mánóko yi, mándeme nòko be, “Mbák Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò ántwò, chon anku menyijí maknkay ebhen béchá ebhen mmũ-ne ákà?”

Bátò bo be mánkém Yesu

32 Bónkwò Fárisi bághókó nókó ndũ bõ eka yò bårèm beyá menyij éti Yesu, báchem ne bõbati bachiákap, bátò babhabherí abhen ekerákap be mankem yi.

33 Yesu arem ye ntá yap be, “Mbøn bépét bebhak ne bhe ndũ mómbinji mpok ke ndók ntá mmu ane átò me.

34 Chon mánjan me, ke bápú ghò me. Nebhuet ane méròn bápú kwáy bétwò aré.”

35 Bo Israel bábhó berem ne bati be, “Ati béròn fá, ene sépú kway chon beghò yi? Ati beron chi etókó mankò ene bõ bhesse bátáká bårónó aré ke? Ayàn beron bétòn bo abhen bápú bo Israel aré ke?”

36 Yi be ‘Chon sénján yi, ke sepu ghò, ne bé nebhuet ane yi áròn, sépú kway beron are. Nó be yi?’ ”

Manyiep amen áchyè nepém

37 Egháká nókó nywòbhé ngwenti epa, nó chi, nywòp negho enen epá eyò, Yesu afate arem ne eyòṅ etanatan be, “Mmũ ane manyiep ákwak yi, ántwò ntá ya. †

38 Echí nkúbhé mbò enyu básinji amem Ekáti Mandem be, ‘Mmũ ane anókó me, manyiep amen áchyè nepém áfu yi anti ansep nòko mbò nyén.’ ”

39 Yesu àrèm nyaka nò éti Efónó Bedyere ene bábhónó bechye ntá bo abhen mánóko yi. Bábhíki re chye nyaka Efónó Bedyere ntá bo abhen mánóko mbonyune Mandem ábhíki re sot nyaka Yesu amfay, ányché yi kenókó.

Bétáká békwèn nénti beyá bho éti Yesu

40 Bo bághókó nókó beyon ebhén Yesu áréme, mbok bo bábhó berem be, “Né, chí ndemekerinti Mandem ane ábhónó nyaka bétwò.”

41 Báchák be, “Chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi abhøn befu chi atú Gálili ke?”

42 Pú básin amem ekáti be, Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò chi ebhárémò Mfò Debhít ne abhøn béfu chi Bétlehem, etók nebhe Mfò Debhít?”

43 Ekú ákóré ne betaka bekwèn nenti nap éti Yesu.

44 Mbok ayap báyan nyaka bekem yi ke yé mmu ketok yi awò amuet.

Bõbati bo Israel keka ne Yesu

45 Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem ntá bõbati bachiákap ne bõnkwo Fárisi. Bõbati bábhép bhó be, “Ndaká yí bábhíki twò ne yi?”

46 Babhabheri ekerákap bákéme bhò be, “Yé mmu abhíki re rem menyij ebhen mmũ wu àrèm!”

47 Bõnkwo Fárisi bákéme bhò be, “Arwò be nkwo bágúré ebhi?”

48 Bāghò yé mñnti etók amot anókó yi? Bāghò yé mñnkwo Fárisi anókó yi?

49 Ndiere ndéndemebho abhen, bábhíki rinji bebhé Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bõ mankem báber!”

50 Nikodémòs, mmũ wap amot ane ánánj árónó nyaka ntá Yesu abhep bhò be,

51 “Ebhé eyesé éká be mánchyé mmu ntemsi ene bábhíki re tan yi, mándinji sayri sayri enyij ene yi ákà?”

† 7:37 Mpok epá yò, bo Israel bátik nòko nyaka ndu Mandem áchyé bhò manyiep amen áfú chi ndũ setárébhé, mpok bákò amem baso.

52 Bákéme yi be, “Wɔ nkwo ɔchi mmũ Gálili? Yiní Ekáti Mandem, chɔn ɔngó bé yě ndemekerinti amot apú kway befu atú Gálili.”

53 Yěntiki mmu aró ye, agure eket eyi.

‡

8

Ngɔré ane bákémé ndũ akwèn berwɔp

1 Yesu arɔk amfay Njie Menɔk Olif.

2 Néyí nókó, apetnsem ekerákap Mandem bëti bëti. Bɔ mankem bárók ntá yi. Achɔkɔ amik, abho betɔn bhɔ Eyɔn Mandem.

3 Batɔn-ebhé Mandem ne bɔnkwo Fárisi báyá ngɔré ane bákémé ndũ akwèn berwɔp, bátwɔ ne yi, bátɛp besí bɔ mankem.

4 Bárém ntá Yesu be, “Ntɔn, bákém ngɔré ndu akwèn berwɔp.

5 Ekáti bebhé Moses éghàti bhese be bábhɔn bétémti enyũ ngɔré ne ne batay mángwáy. Ɔrem bé yí?”

6 Bárém nɔ ndu memɔ yi be mámbón mbi bebhat ndak yi amuet. Yesu atɛp ntí amik, ansiní nɔkɔ enyin amik ne senɔn awɔ.

7 Ndu bárɔn ambi berem be yi ányché bhɔ eyɔn, anyabhe mmuet téé, aghati bhɔ be, “Mmũ yweka ane ábhíkí re kɔ bebú ánjámbi ámbwɔp ntay antem yi.”

8 Apet atɛp ntí amik ánsíní nókó enyin amik ne senɔn awɔ.

9 Bɔ bhɔ bághókó nókó enyin ene Yesu árémé, bábhó berɔ amot amot, bebho ne baseansi. Yesu arɔp aywinti ne ngɔré wu aré téé, besí bhi.

10 Yesu ayɔn amík arem ntá yi be, “Mma, bó báchí fá? Yě mmu abhíkí rem be mángwáy wɔ?”

11 Akeme Yesu be, “Eta, yě amot.” Yesu arem be, “Me nkwo mbíkí rem be mángwáy wɔ. Dók, ke óké pɛre kɔ bebú”.

Yesu chí Erónjɔ mmik

‡ **7:53** Ndu eyɔnɔ Griik, ndón 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amot. Eti yɔ ke TEV (Today's English Version) afyé barón eyɔ apay ndu (Jn 8.1). * **8:12** Yesu áyàn nyaka bo mándiní be yí achi erónjɔ ene ékà bo mándiní tetep ane Mandem áyàn bɔ mandiní.

12 Yesu apɛt abho bégháti bho menyin. Arem be, “Nchí erónjɔ ene échyè nepém. Mmu ane ábháré mmuet ne me, ábhɔn bediéré ebhen békà bo mámbón nepém, ne apú kɔ amem ejuri.” *

13 Bɔnkwo Fárisi bárem ye ntá yi be, “Wɔ mbɔn ɔrém ɛti mmuet ye. Enyin ené ɔrém puyě ndak.”

14 Yesu akeme bhɔ be, “Yě émbak be nchí rem chí ɛti mmuet eya, enyin ené mérémti chí mbɔn ndak, mbɔnyune ndíní ebhak ené mfú ne ebhak ené mérémti. Ke bábhíkí riní ebhak ené mfú ne ebhak ane mérémti.”

15 Báyiní bho chí ne amík ke mǎmkpɔt manyé yap. Membɔn mpú kpɔt manyé mmu.

16 Yě émbak chí bé métàn bhó, enyu ené métàn échí erírí mbɔnyune puyě me awántí ke nchí tan bo. Me ne mmu ane áto me ke sérém enyũ mmu áchí.

17 Básin ndũ ekáti bebhé eyeka be, batísie bati apay mándem enyin émtɔ, nó chí enyin ene bó bárémé échí tetep.

18 Membɔn nchí te ntísie bé enyin ene mérémti chí mbɔn ndak, ne Etaya mmu áto me áte me ntísie nkwo be enyin ene mérémti échí tetep.”

19 Bábhép ye yi be, “Etaye achí fá?” Yesu akeme bhɔ be, “Bábhíkí riní me, ne yě Etaya, bábhíkí riní. Mbɔ báriní me, mbɔ báriní Etaya nkwo.”

20 Mpok Yesu áton bho amem ekerákap Mandem ke yi árémé beyɔn ebhen. Achí nyaka kékwót ne bekɔbhe akap. Yě mmu ketɔk yí mbɔnyune mpok yi abhíkí re kway nyaka.

Enyin Yesu árémé ɛti ebhak ene yi áfú

21 Yesu apɛt aghati bhɔ be, “Nchí rɔ bhe, bérɔn. Nnán ndók, chɔn mǎnjan me. Ke bágu chɔn ndũ bebú ebheka. Bápú kwáy bétwɔ ebhak ene mérémti.”

22 Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhuet ane mérémti, bápú kwáy bétwɔ are,’ áyan beway mmuet ke?”

23 Yesu aghati bhə be, “Bächí bə mmik. Mfu chi amfay. Bächí bə mmik ne, mpú mmũ mmik ne.

24 Ɛti yə ke ngáti be bé chəŋ mǎngú ndũ bebú ebheka. Chəŋ mǎngú ndũ bebú ebheka mbák bǎbhíki noko bé nchí mmu ane nchí.”

25 Bǎbhép yi be, “Wə ɔchí agha?” Yesu ákeme bhə be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhənet be nchí.

26 Mbəŋ beyǎ bebéptí menyiŋ ebhen mǎkwáy berem Ɛti yeka ne nsət betəŋ be. Ke mpú kə nə, mbənyune mmu ane átó me ábhæere bariep ami, ne ndiere menyiŋ ebhen yi ágháti me ke nchí ghati bə mmik.”

27 Ɛne Yesu árəm nə, bə kejwimem bé yi árəm chí Ɛti Ɛta.

28 Ɛká Yesu aghati ye bhə be, “Mǎnán mǎnjoŋ Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chəŋ mǎndiŋi bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú kə yənyiŋ ndũ betəŋ ebha. Nchí rem chí enyiŋ ene Ɛta ágháti me ndém.

29 Ne yi mmú átó me, achi ne me. Abhíki rə me mbak awanti mbənyune mékə chí menyiŋ ebhen yi ákónó.”

30 Beyǎ bə abhen bǎghókó beyəŋ ebhen, mánóko yi.

Yesu ne Abraham

31 Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánóko yi be, “Bächí bakoŋo bha tetep mbák mǎndók ambi bekoŋo beyəŋ ebha,

32 ne chəŋ mǎndiŋi tetep ane Mandem, ne tetep wu amfere be ndũ kesem.”

33 Bákéme yi be, “Séchí bebharébhə Abraham, ne yě mpok apú ane séchí basem ntá mmu. Ndaká yí ɔrəm be chəŋ sémfú ndũ kesem?”

34 Yesu akeme bhə be, “Tetətep, yəntiki mmu ane ákə bebú, achí nsemé-bebú.

35 Nsem apú bhak ndũ nneréket mpoknkem. Mmǎ nneréket ke ábhák are mpoknkem.

36 Mbák ye mbəŋ mmó amfere be ndũ kesem, chəŋ mǎmbak ngǎngan tetep.

37 Ndíŋi bé bächí bebharébhə Abraham. Yě nó, bǎyaŋ mbi beway

me mbənyune eyəŋ eya épú chwe amem bati yeka.

38 Nchí ghati bhe chí menyiŋ ebhen ngó ntá Ɛtaya, ke bǎkə chí menyiŋ ebhen etayeka ágháti bhe.”

39 Bǎgháti Yesu be, “Ɛtayese chi Abraham.” Yesu arem be, “Mbə bächí bə Abraham tetep, mbú bǎkə menyiŋ mbə Abraham ákə nyaka.

40 Ke bǎyaŋ mbi beway me, me mmu ngáti bhe tetep ane ngókó ntá Mandem. Abraham apú kə nyaka nə.

41 Bǎkə menyiŋ mbə etayeka.” Bǎgháti yi be, “Mandem ke achi etayese, sépú bə-ənəŋ.”

42 Yesu aghati bhə be, “Mbə Mandem achi etayeka, mbə bǎkəŋ me, mbənyune mfú chí ntá Mandem. Mbíki twó chí ndũ mmæt ya, yi ke átó me.

43 Ndaká yí bǎpú jwimem ndũ menyiŋ ebhen mérəm? Chi mbənyune bǎbhíki bhəŋ nti beghok beyəŋ ebha.

44 Bə bächí bə etayeka Satan, ne bǎkəŋ bekə chí menyiŋ ebhen etayeka áyaŋ mǎnkə. Achí ngwayti bho te nebhənet. Abhíki kəŋ tetep Mandem mbənyune tetep apu ne yi. Mpok yi ásə nsé, ákə chí enyiŋ ene ékó ndón ámət ne epíŋ eyi, mbənyune achi nsense, ne nsé enkem éfú chí ntá yi.

45 Ke tǎndu mǎgháti bhe chí tetep Mandem, bǎpú noko enyiŋ ene mérəm.

46 Ntiki mmũ ákwáy betəŋ be nkə bebú? Měrəm chí tetep, ndaká yí bǎpú noko me?

47 Mmu ane Mandem áchí etayi, ákəŋ beghok eyəŋ eyi. Ntí ane bǎbhíki kəŋ beghok Eyəŋ Mandem achí be bǎpú bəbhi.”

Yesu achá Abraham

48 Bəbati bo Israel bákéme yi be, “Sébhíki kə nefwəp berem be ɔchí mmu Samária ne bé efónó ebúbə ɛsəŋəri wə?”

49 Yesu akeme be, “Mbíki bhəŋ efónó ebúbə. Měchyè Ɛtaya kenókó, ke bǎchəŋti nnyén ena.

50 Mbíki bhæere nti bé bo mánchyé me kenókó. Ke mmũ achí ane áyaŋ

bé bo mánychyé me kenókó, ne yí ke ákway berem enyũ menyĩn bébhónó bébhak.

⁵¹ Tetětɛp, mmu ane ábhàre eyɔn eya, apú gú wáwák.”

⁵² Bo Israel bhɔ bárem be, “Békóno beyɔn ebhe, séghɔ néne be ɔbhɔn efónó ebábu. Abraham agú nyaka, baremé kepinti Mandem mankem bágu nkwo, ke wɔ, ʒrèm be, ‘Mbák mmu ámbáré beyɔn ebha apú gú wáwák.’

⁵³ Wɔ, ɔchá etayese Abraham mmu águ nyaka? Baremé kepinti Mandem nkwo bágu nyaka! ʒsɔt mmæet ye mbɔ agha?”

⁵⁴ Yesu akeme bhɔ be, “Mbák mčhyè mmæt eya kenókó, nó kenókó eka kɛpú yěnyĩn. Etaya ke áchyè me kenókó, ne nkúbhé yi ke bārèm be achi Mandem ayweka.

⁵⁵ Ke yěndu bārèm be yi achi Mandem ayweka, bábhíkí riŋi yi, me ke ndíŋi yi. Mbɔ ndem bé mbíkí riŋi yi, mbu nchí se chi nse mbɔ bɛka. Ndíŋi yi ne nchí bhæere eyɔn eyi.

⁵⁶ Chi-mbi yweka Abraham, ànòn nyaka ne maŋák béghɔ nywɔp netwɔ ena. Aghó nó, nti néri yi amem.”

⁵⁷ Bɔbati bo Israel bhɔ bárem ye ntá yi be, “ʒbhíkí re ghaka yě mamié besa beyap nsem byo, ɔbhé ɔnán ɔghɔ Abraham-ɛ?”

⁵⁸ Yesu aghati bhɔ be, “Tetětɛp, Abraham ápère bhák, Me Nchí.” †

⁵⁹ Ekɔ bábhɔ bebwɔpti batay betemti yi ne yó mángwáy, ke Yesu abhese, te áfú amem ekerákap Mandem.

9

Yesu akɔ nnémámik aghó mban

¹ Ené Yesu áfúèt áròn, aghó mmú ane achi nnémámik te ndũ nebhe eni.

² Bakoŋo bhi bábhép yi be, “Ntɔn, bebá agha bekɔ amík mmũ ne ánémé? Ebhi yímbɔn, ke ebhen chi ne nno?”

³ Yesu akeme bhɔ be, “Puyě chi bé mmũ-ne akɔ bebá, ne puyě chí be etayi ne máyi bakɔ bebá. Amík áne me yi

chi be eyɔ énkwak bo mángɔ enyũ enyĩn maknkay ene Mandem aywinti ákway bekɔ.

⁴ Sébhɔn bekɔ betik ebhen mmu ane átó me ndũ mpok ane beti bébhíkí re twɔ. Beti bétwɔ, ne ménán méntwó, yě mmu apú pere kway bekɔ betik.

⁵ Mpoknkem ane nchí fá amík, nchí erónó ntá bɔ mmik.”

⁶ Arémé nókó nɔ, apá batié amík, anywɔbheri ntɔp ne senɔn awɔ ndũ nebhaet ane yi apá batié, asɔt ntɔp wu achəri yi amík

⁷ aghati yi be, “Dók ndũ ɛntínyén Sílom, sɔ besí aré.” Sílom chi “Bátó”. Mmu wu arɔk, aso besí are ne mpok ápètnsem are ghó mban.

⁸ Bakokosi bhi ne bɔ mankem abhen báriŋi nyaka yi mbɔ nniŋi meniŋi, bábhɔ berem be, “Pú mmú nyaka áchòkɔ aniŋi nòkɔ meniŋi ne?”

⁹ Mbək bho bārɛ rɛm be, “Chí yi.” Báchák be, “Ae, ke achí mbɔ yi,” ke yímbɔn arem be, “Chí me.”

¹⁰ Bábhép yi be, “Éfákári ná ke ɔbho beghɔ mban?”

¹¹ Akeme bhɔ be, “Mmu ane áká nnyén be Yesu ke ányóbhéri ntɔp, asɔt, achəri me amík, arem be ndók ndũ ɛntínyén Sílom nsó besí are. Ndək aré nso besí, mbo beghɔ mban.”

¹² Bábhép yi be, “Mmũ-ré achí fá?” Akeme bhɔ be, “Mbíkí riŋi.”

Báre bhɛp enyu éfákári ke nnémámik abho beghɔ mban

¹³ Básɔt nnémámik ane Yesu ákú yi ághò mban bárók ntá bɔnkwo Fárisi.

¹⁴ Ndũ nywɔbhé neywɛmæet bo Israel ke Yesu ányóbhéri nyaka ntɔp awati yi amík, amík anene yi.

¹⁵ Bɔnkwo Fárisi bápɛt bábhɛp yi enyu éfákári ke yi ághò mban. Aghati bhɔ be, “Awátí ntɔp me amík, nsó nókó besí, mbo beghɔ mban.”

¹⁶ Mbək bɔnkwo Fárisi bhɔ bárem be, “Mmũ ane akɔ enyĩn ene abhíkí fú chi ntá Mandem mbɔnyune apú noko nywɔbhé neywɛmæet enese.” Ke

† 8:58 Me Nchí: Chí nnyén enen Mandem, nkúbhé mbɔ enyũ yi ághátí nyaka Moses (Esɔdɔs 3.14).

bachak b́aré rem be, “Ná mmu bebú ákway bekú menyũ menyĩĩ maknkay ebhen?” Akore akwen nenti enap.

17 Bõnkwo F́arisi b́apet b́abhép nnémámik ane Yesu ákú yí ághò mban be, “Wò bé mmu wu ke ákú óghò mban, akáysí be yi achi agha?” Akeme bhò be, “Chí ndemekepĩnti Mandem.”

18 Bõbati bo Israel kenókó be amík anan aneme nyaka yi ke apet abho beghò mban, kpatete mpok b́abhĩĩ máyi ne etayi,

19 b́abhép bhò be, “Mmõ yweka ne, b́arèm bé amík aneme yi tẽndu nebhe eni? Éfakari ná ke yi ághò mban néne?”

20 Nnò ne chi bákeme be, “Sérĩĩ bé ne chi mmó ywese, ne bé amík aneme yi tẽndu nebhe eni.

21 Ke sébhĩkĩ rĩĩ enyu éfákárí ke yi ághò mban néne. Ne sébhĩkĩ rĩĩ mmũ ane anene yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chon yĩmbon angati bhe.”

22 Chi ne nnò bákeme enyu eyò mbonyune b́achay nyaka bõbati bo Israel ne ntí be báká nyaka eyon emot be mbák mmu ándem be Yesu chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariet be áto, b́abók yi ndũ ekeré nenikĩmetĩ eyap.

23 Ekú ye chi ne nnò bárem chi be, “Apú mandú mmó. Bép ká yĩmbon angati bhe.”

24 Ndon ené éjwí epay, b́abhĩĩ nnémámik ane Yesu ákú yí ághò mban, baghati yi be, “Dem tetep aywe besí Mandem. Sérĩĩ be mmũ ane órèm nò be anéné wò amík chi mmũ bebú.”

25 Akeme bhò be, “Ke chí mmũ bebú ke puyẽ mmũ bebũ-a, mbĩkĩ rĩĩ. Ené ndĩĩ chí be nchĩ nyaka nnémámik, ke néne nchĩ ghò mban.”

26 B́abhép yi be, “Akú yi ntá ye? Ná yi ákú ke óghò mban?”

27 Akeme bhò be, “Nnán ngati bhe, ke b́abhĩkĩ noko, ndaká yí b́apet b́abhép me? Bě nkwo báyan bebhak bakonò bhi?”

28 B́abhó besokoti yi mándeme nokò be, “Wò ke óchĩ nkonò ywi, bese séchĩ chí bakonò Moses.

29 Sérĩĩ bé Mandem arem nyaka kepĩ ne Moses, ke mmũ-ne, sébhĩkĩ rĩĩ ebhak ene yi áfú.”

30 Akeme bhò be, “Echĩ me nerop tontó be b́abhĩkĩ rĩĩ ebhak ene yi áfú, yẽndu yi anéné me amík!

31 Sérĩĩ be Mandem apu ghok bõ bebú. Aghok chi mmu ane áchyè yi kenókó, ankú nokò menyĩ ebhen yi Mandem áyan.

32 Tẽ mmik ábhó, sébhĩkĩ re ghók be mmu akú amík anéné mmu ane b́abhé yi amík néménémé.

33 Mbò mmũ ne abhĩkĩ fú chi ntá Mandem, mbú abhĩkĩ kway békú ene enyĩ.”

34 Bákeme yi be, “Kwáé, wò mmu b́abhé ndũ bebú, óyan beton bhese?” Bapuri yí bátén nefi be ámfú eket nenikĩmet eyap.

Bo abhen b́abhĩkĩ noko, bachi manémámik

35 Yesu aghók bé b́abók mmu ane yi ákú amík anéné baten nefi. Abho beyan yi. Aghó nokò yi, abhép yi be, “Onókó Mmu ane áfú ntá Mandem?”

36 Yi akeme Yesu be, “Eta, mmu wu chi agha? Ghatí me, be nnókó yi.”

37 Yesu aghati yi be, “Onán oghó yi, ne yí ke árèm kepĩ ne wò néne.”

38 Mmũ wu arem be, “Acha, nnókó.” Akwén Yesu bekak, abho béchyè yi kenókó.

39 Yesu arem be, “Ntwò fá amik be mámkpót manyé bho. Ntwò bé bo abhen bachi amík néménémé mangò mban, ne bé amík anémé abhen b́aghò mban.”

40 Mbók bõnkwo F́arisi abhen bachi nyaka kekwo b́aghókó nokò enyĩ ene yi árémé, b́abhép yi be, “Orèm nò chi be bese nkwo séchĩ amík néménémé ke?”

41 Yesu akeme bhò be, “Mbò b́achĩ amík néménémé mbú bebú b́epú ne bhe. Ke tẽndu b́arèm be b́aghò mban, bebú ebheka berop ne bhe.”

10

Yesu atém nekay ěti mbabheri bǎghónómén ane tetep

¹ Yesu arem be, “Tetĕtep, mmũ ane ápurú fűĕt ndũ nnyũbha ánychwe ndũ nkwo bǎghónómén, ke ěko chí ebhak ěchák anchwe amem, chí ngĕp. Mbák ěpú nǎ, chí ngĕbhé ntantaŋ.

² Ke ane áfűĕt ndũ nyũbhá, chí mbabheri bǎghónómén.

³ Mbabheri nnyũbha, ǎnĕne nyũbhá ntá yi. Bǎghónómén áriŋi eyoŋ eyi. Abhĩŋi yó ndũ manyén ayap, ansot yó amfu ne yo.

⁴ Ne ánánj antén yó ankem nefi, ǎrónj ambi, yó ánkonoŋ nǎkǎ ansem, mbonyune áriŋi eyoŋ eyi.

⁵ Apú koŋo kenkǎ mmu. Abűĕ yi bűĕ, mbonyune ábhíkí riŋi eyoŋ eyi.”

⁶ Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kejjwimem ndũ ntí nekay.

Yesu ke áchi Erítí Mbabheri bǎghónómén

⁷ Ekű, Yesu apet aghati bhǎ be, “Tetĕtep, me ke nchí nyũbhá bǎghónómén.

⁸ Bǎ mankem abhen bayambi bǎtwǎ ke mĕtwǎ, chí baghĕp ne baghĕp batan batan. Baghónómén ábhíkí ghók bhǎ.

⁹ Me ke nchí mbĩnywǎp. Mmu ane áfűĕt ntá ya ke anchwe, enyĩŋ ěpú tǎk yi. Achwĕ, amfú mbǎ enyũ yi ákónj, ambónj yĕntíkí enyĩŋ ene yí áyàn.

¹⁰ Ngĕp ǎtwǎ chí béghĕp aghĕp, béwáy, ne béchónjti. Ntwǎ bé bo mámbónj nepém ne bé mámbónj nǎ nĕnjwí pǎot ne áfók ankem.

¹¹ “Me ke nchí erítí mbabheri bǎghónómén. Erítí mbabheri bǎghónómén ǎchyĕ nepém eni ěti bǎghónómén ayi.

¹² Mmũ ane básórĕ ndũ betik be ámbábhĕrí nókǎ bǎghónómén ené yi ápurú mbabheri bǎghónómén ne yo apu ayi, ǎghǎ nkwo ndu átwǎ andǎ bǎghónómén ambűĕ, nkwo ankém mbǎk, ne antak achak.

¹³ Abűĕ mbonyune achí chí mũbetik, ne ápurú fyĕ ntí ne bǎghónómén.

¹⁴ Mme ke nchí erítí Mbabheri bǎghónómén. Ndiŋi bǎghónómén aya, ne bǎghónómén aya áriŋi me,

¹⁵ nkűbhé mbǎ enyũ Etaya áriŋi me, me ndiŋi Etaya. Ne nchí chye nepém ene ěti bǎghónómén.

¹⁶ Mbǎŋ bǎghónómén áchák ané ápurú ndũ nkwo bǎghónómén ane. Mbǎŋ bĕsot yó nkwo, ntwǎ ne yo, bé ánychém mműĕt ne anĕfú. Chǎŋ ánkonoŋ eyoŋ eya. Enkű yó ankem ámbak ndũ nkwo ámǎt ané ábhónj mbabheri bǎghónómén amǎt.

¹⁷ Etaya akǎŋ me mbonyune nchí chye nepém ena be mpĕt mbǎŋ nǎ.

¹⁸ Yĕ mmu apú ane ǎsǎt nepém ena ntá ya. Membǎŋ ke nchí chye nepém ena. Mbǎŋ betan bĕchye nǎ, ne mbǎŋ betan bĕpĕt bebhǎŋ nǎ. Ene, chí enyĩŋ ené Etaya ághátí me nkű.”

¹⁹ Beyoŋ ebhen bĕkű ákǎre ǎpet ákwĕn nenti bo Israel.

²⁰ Beyǎ bhap bǎré rem be, “Ēfónj ebűbű ěsǎŋori yi! Abhokori! Ndaká yí bǎté, bǎghòk enyĩŋ yi ǎrĕm?”

²¹ Ke bǎchák bǎré rem chi be, “Puyĕ menyĩŋ ebhen mmu ane ěfónj ebűbű ěsǎŋori yi akwáy berem ne. Ēfónj ebűbű ěkwáy bĕkű nnémámík ángǎ mban-ǎ?”

Bo Israel bábyak Yesu

²² Mpok aghaka ane bo Israel mányĕ epa ene bǎtik ndu máníkíműĕt bǎfyĕ ěkerákap ene Yerúsalem awǎ Mandem.

²³ Mban are kwĕn, Yesu arǎk ěkerákap Mandem, are kǎ ndu móket mambarenkók ane bǎbhĩŋi bé móket mambarenkók Sólomon.

²⁴ Bo Israel bǎrǎk, bǎkǎp yi, bǎbhó bebhep yi be, “Chǎŋ óndǎ sĕnoŋ entat ná ke óngati bhese mbák wǎ ke óchí Mpeme Mandem afyĕ nyaka bariĕp be ǎtǎ. Mbák wǎ ke ǎchí Mpeme, ghati bhĕsé kponoroŋ.”

²⁵ Yesu akeme bhǎ be, “Nnánj ngátí bhe, ke bǎbhíkí noko. Betik ebhen mĕkǎ ndũ nnyén Etaya bĕtǎŋ be enyũ mmu nchí.

²⁶ Yĕ nǎ, bǎpú noko mbonyune bǎpú ndũ nkwo bǎghónómén aya.

27 Bǎghónōmen aya ághòk eyōη eya.
Ndíní yó, ne yō ákòηo me.

28 Ne nchí chyε yó nepém enen
nebhíkí bhōη ngwenti. Apú gú áném.
Mmu apú anε ákwáy béferε yó amóya.

29 Etaya mmu áchyé me yō, achá bo
mankem. Ne mmu apú kwáy beferε yō
ndu amō yi.

30 Me ne Etaya séchí mmu amōt.”

31 Yesu árémé nókó nó, bo Israel
bápet bábho bebwōpti batay ndu
betemti yi ne yó mángwáy.

32 Yesu arem be, “Ntōη be beyǎ berítí
menyīη ebhen nká ndú nnyén Etaya.
Ndu menyīη ebhen menkem, ené éká
bǎyan beway me ne batay chí ené?”

33 Bo Israel bákéme yi be, “Sépu yan
béwáy wō ne batay éti erítí enyīη ene
óká, ke éti órēm be òchí Mandem yēndu
òchí nkwanwan.”

34 Yesu akeme bó be, “Pú básīη
amem ekáti bebhé eyeka be Mandem
arem be, ‘Me ndem bé bǎchí
bōmandem?’

35 Séríní bé enyīη Ekáti Mandem
érēm épú kway bewupsi enyu. Mbák
Mandem abhīηi nyaka bo abhen
bághòk eyōη eyi be bōmandem,

36 ná bǎkway berem be mērēm be
nchí Mandem ndú ndémé be nchí
Mmō Mandem, mmu yi áyábhé átó fá
amik?

37 Mbák mpú kε chi betik Etaya, bǎké
noko me.

38 Ke mbák mēkà chí betik Etaya,
yēndu bǎbhíkí noko me, nokó ká
enyīη ené betik ebhén mékà béghàti
bhe. Chōη eyō énkwak mǎndīηi, ne
mǎnjwimem bé Etaya achi babhat ne
me, ne me nchí babhat ne Etaya.”

39 Bápet babho beyan mbi ndu
bekem yi, afori bó amō arók ebhakayi.

40 Apetnsem ebhē manyu Jódan,
ndú nebhuet anε Jšn ájwīti nyaka bho,
abhak aré.

41 Beyǎ bo bárók ntá yi mándeme
nókō be, “Jšn ábhíkí kε yēnyīηi
maknkay émōt, ke yēntíkí enyīη ene yi
árémé éti mmū anε échí tetep.”

42 Beyǎ bo mánóko Yesu ebhak eyō.

11

Newú Lásárōs

1 Mmū amōt achi nyaka etók Bétani,
ane áká nnyén be Lásárōs. Akwén
neme. Bétani abhak etók ene María ne
mómayi Matá bǎchòkō.

2 María wu, ke áwáti nyaka bekak
Yesu Acha ne bawerériep, are tεε ne
emenéntí yi. Yi ke mómayi Lásárōs
akwene nyaka neme.

3 Eká bōmayi bátó eyōη ntá Yesu
Acha be, “Acha, mmεεε ywε anε
ókónó āme.”

4 Yesu ághókó nókó ntó enen arem
be, “Neme enén népu nemē newú,
néchí chí békε bo mángó betan
Mandem. Nétwō chí be némbák enyīη
ené ékà bo mángó be Mmō Mandem
abhōη betan.”

5 Yesu akōη nyaka Matá ne bōmayi
María ne Lásárōs tontó.

6 Yē nō, mpok yi ághókó bé Lásárōs
āme, achókō ebhak ene yi achi ndú
manywōp apay.

7 Manywōp yō apay áfúéré nókó,
arem ntá bakoηo bhí be, “Sémpétnsem
atú Judéya.”

8 Bakoηo bhí bárem be, “Ntōη,
ébhíkí re tat ene bō batí Israel báyan
bétemti wō ne batay mángwáy, òbhé
ōpetnsem aré?”

9 Yesu akeme bhō be, “Pú maηókó
nywōp áchi byo ne apay bébho beti
bégháka beku? Mmu anε ákò ne
ngósí, apú chíηti nekwen mbōnyune
ághò erónó mmik.

10 Ke mmu anε ákò ne beti áchīηti
ankwen mbōnyune mban apu ghō.”

11 Yesu átémé nókó nekay enen,
aghati ye bhō be, “Mmεεε ywεεε
Lásárōs akwen kenó, ke nchí rōη
ménéme yi ndú kenó.”

12 Bakoηo bhí bárem be, “Acha,
mbák ábhūε kenó, chōη anεme, am-
bak sayri.”

13 Kenó eken Yesu árémé nyaka be
Lásárōs ábhūε kebhak chí newú ke
bákáysi be Yesu arem chí be Lásárōs
ábhūε kenó mbón.

14 Eká, ye Yesu aghati bhō kponōroη
be, “Lásárōs agu,

15 νε έτι γεκα, mbõη mañák be mpú aré mbõnyune efakari chi be be mánókó. Séndók séngó yi.”

16 Tõmås ane bábhijí be Efák, arem ntá bati bakõη Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkwo be Yě chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ðkà bawú mámpétnsem ndü nepém

17 Yesu ágháká nókó Bétani, aré, aghó bé mánán bábhéme Lásárõs kpát efæet manywõp anwi.

18 Béfu Bétani bégháka Yerúsalem achi nyaka mbõ nekõ bõkilometa babay ne ebhok,

19 ne beyã bo Israel bárók béwáka ne Matá ne María ndü newú mómayap.

20 Matá ághókó nókó bé Yesu átwò, afú, arak atemeri yi ene María áróbhé anywõp.

21 Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbõ õchí fá, mbõ mómaya abhiki gu!”

22 Ke ndijí be yě chí néne, yéntiki enyijí ene óbhébhé Mandem áchye.”

23 Yesu aghati Matá be, “Chõη mómaye ampétnsem ndü nepém.”

24 Matá arem be, “Ndíjí bé chõη ampétnsem ndü nepém ewak ene bawú mankem bápétnsem ndü nepém, ndü ngwenti mmik.”

25 Yesu arem be, “Me ke nchí kũ bawú mampétnsem ndü nepém, mámbak nepém. Mmu ane ánókó me, yě angú gú, chõη ampétnsem ndü nepém.”

26 Ne yě agha ane áchí nepém, anoko me, apú gú wáwák. Matá, onókó beyõη ebhen?”

27 Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó bé õchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be áto, Mmõ Mandem ane ábhõjõ nyaka bétwõ fá amik.”

Yesu are di kebho

28 Matá áréme nókó nó, arak abhijí mómayi María, aghati yí ndü eyu be, “Ntõη atwõ, ne áyán beghe wó.”

29 María ághókó nókó nó, afate, áyák arak ntá Yesu.

30 Yesu abhíkí re ghaka nyaka etok, abhak chí ndü nebhæet ane Matá atemeri yi.

31 Bo Israel abhen báchí anywõp ne María báwaka ne yi, bághó nókó ndü yi afate áyák afú nefi, bákõη yi ne nkaysi be árdõη ndü nneem be di kebho are.

32 María arak nebhæet ane Yesu achi. Neghó yí ághó Yesu, akwén yi bekak abho berem be, “Acha, mbõ õchí fá, mbú mómaya abhíkí gu!”

33 Yesu ághó nókó ndü María ádi ne bo Israel abhen bátwõ béwáka ne yi bádi nkwo, étók yi te anti, ntinso nékém yi.

34 Abhép bhó be, “Bábhémé yi fá?” Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.”

35 Yesu adi.

36 Eká bo Israel bhõ bábhó berem ne bati be, “Akõη nyaka Lásárõs achá! Ghõ ndu áré di.”

37 Ke mbok eyap béré rem chi be, “Yi mmu ákú nnémámik ághõ mban, apú kwáy nyaka beku be Lásárõs áké gu?”

Yesu akũ Lásárõs apétnsem ndü nepém

38 Epét etok Yesu tontó, afa, arak ndü nneem. Nneem enõ nébhak chi mbok ane achi ndü setárébhé. Mánan básõ nyaka ntay negho bákúti nyünem.

39 Yesu aghati ye bo abhen bachi are be, “Bijiri ká ntay enõ feré.” Ke Matá, manõ ngú arem be, “Acha, eriep éya chõη encha. Ekũ manywõp anwi echõη ene bábhémé yi!”

40 Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wó be mbák onókó, chõη õngõ betan Mandem?”

41 Bábijiri ye ntay enõ báfere anyũ nneem. Yesu ayõη amik ayijí mfay arem be, “Eta, nkáká wõ bé õghok me.”

42 Ndíjí bé õghok me mpokkem, ke ndem enyijí ene chí έti bo abhen bachi fá téé bé mánkway menoko be wõ ke stó me fá amik.”

43 Yesu áréme nókó nó, abik be, “Lásárõs, fú twó!”

44 Lásárõs mmu ane ánán agú nyaka, afú ndü nneem, ne nden ene mánébhé yí amõ ne bekak ne besí ke bábhéme yi. Yesu aghati bõ be,

“Kañarí ká nden eyo yi amæet, be yi ándók.”

Böbati etok báté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

⁴⁵ Beyä bo Israel abhen bakonjo María bághó enyij ene Yesu áká, mánóko yi.

⁴⁶ Ke mbok yap báfá bárók ntá bönkwo Fárisi bághati bhó enyij ene Yesu akæ.

⁴⁷ Böbati bachiákap Mandem ne bönkwo Fárisi bábhíji bo ndü echemé böbati Israel. Báchemé nókó nebhuæt amot bárem be, “Chonj sénkæ ná? Mmü-ne ätön beyä berijji maknkay.

⁴⁸ Mbák séndó yi andok ambi bekæ menyij ebhen, chonj yéntiki mmu anoko yi. Ne mbák émfákári enyu yo, bö Rom bátwó mánychonji ekerákap Mandem eyese ne etok eyese.” *

⁴⁹ Ke mmü wap amot ane áká nnyén be Káyfas ane achí nyaka mungo bachiákap Mandem ndü mmíe eno, arem ntá yap be, “Bábhíki rijji yényij!

⁵⁰ Bábhíki rijji be eri ntá yeka be mmu amot ángú žti bo mankem echa be etok enkem enem?”

⁵¹ Káyfas abhíki rem nyaka no chi mbó enyij ene éfú ndü nkaysi yi. Mandem ke áká nyaka be yi andem no mbó mungo bachiákap ndü mmíe eno. Arem bé chonj Yesu ángú žti bo Israel mankem.

⁵² Yesu abhíki bhónj nyaka bégu chí ndiere žti bo Israel. Abhónj nyaka bégu žti bö Mandem abhen bátáká mmik nkem be mambak ndü nkwo amot.

⁵³ Bébhó ewak eyo, böbati bo Israel béré yánj mbi béwáy Yesu.

⁵⁴ Yesu keperere kó ye kponoronj atú etok bo Israel. Afa aré, arok atú etok ene echi kekwoť ne baso, amem etok ene bábhíji be Efraim, abhak are ne bakonjo bhi.

⁵⁵ Mpok menyie Epä Nekijji bo Israel arap kekwoť. Beyä bho báfa ndü böbetok bhap bako, barok Yerúsalem ené mpok epä eyo ábhíki re ghaka, ndu

bekæ be mámbák pépép besí Mandem mbó enyu bo Israel bákæ nokó nyaka.

⁵⁶ Bö bhó báyanj nyaka Yesu, ne ndu báchemé amem ekerákap Mandem béré bhép bati be, “Bákáysi bé yí? Bákáysi bé apu twó ndü epä?”

⁵⁷ Böbati bachiákap ne bönkwo Fárisi báchyé nyaka eyonj be yé agha ane árijji ebhak ene Yesu achi, ángátí bhó be mánkém yi.

12

Ngərə amot awati Yesu ne bawerérip

(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Epä Nekijji éróbhé nókó manywop atandat, Yesu afa arok Bétani. Bétani abhak etok Lásáros ane Yesu akæ yi apetnsem ndü nepém.

² Aré, bákú yi nenyíe bëku. Matá ke áfuèt nyaka nenyíe. Lásáros abhak mmu amot ndü bo abhen bachokó mányie nenyíe ne Yesu.

³ María asot esáyri ékpémé bawerérip amen áyá nkáp apikiri bekak Yesu, antese nokó ne emenéntí yi. Eket enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere mo.

⁴ Júdas Iskariot, nkonjo Yesu amot ane ábhónj nyaka beti yi arem be,

⁵ “Bákway mbæ beti bawerérip amen anchye nkáp ané nkabetik ányie ndü mmíe. Ndaká yí bábhíki tí mó mánsot nkáp mánychye ntá bachébhébo?”

⁶ Júdas abhíki rem nyaka enyu eyo chi be ághó báchébé bho ntínso. Arem no chi ndu ábhónj nyaka nti ngép. Ne ndü nkwo bakonjo Yesu, yi ke achí nyaka mbære nkáp, ne asot nyaka aywi aré ansem ansem anyie nokó.

⁷ Yesu arem be, “Dó yí! Eri yi ambære bawet amen be ámbák ndü nywop enen bábheme me.

⁸ Bachébhébo bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Böbati etok báté eyu be mangway Lásáros

* **11:48** Böbati etok Israel bákáysi nyaka be mbák mándó bo mandok ambi bekonjo Yesu bo bákway besot yi mbó mmu ane átwó béfére etok Israel anten bö Rom ne eyo enkæ bö Rom mántwo mangæp nenu amem etok eyap.

9 Beyă bo Israel bāghókó nókó bé Yesu achi Bétani, bārók are, puyě ndiere ndu bégho Yesu ke ndu begho Lásárɔs nkwo mmũ yi akɛ apetnsem ndũ nepém.

10 Ékú bōbati bachiäkap Mandem báté eyu be mángwáy Lásárɔs nkwo.

11 Báyan nyaka be mángwáy Lásárɔs nkwo mbonyune enyih ene efakari ne yi ékú nyaka batĩ bo Israel bábue bhə, mánoko nəkə Yesu.

Yesu achwe Yerúsalem mbə Acha (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

12 Néyí nókó, beyă bo abhen bátwó ndũ Epă Nekihí bāghókó bé Yesu átwò Yerúsalem.

13 Ékú bo babho békpóti béwǎmán mandəkə nəkə betemeri yi, mámbik mandeme nəkə be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjet mmu ane átwò ndũ nnyén Acha! Sémbítí Mfə bo Israel!”

14 Yesu asət mómpɔɔ batu, achəkə yó ansem nkúbhé mbə enyu básihí amem Ekáti Mandem be,

15 “Bō etək Síon, * bǎké cháý. Ghó ká, Mfə yweka átwò, chókó, amfay mómpɔɔ batu.”

16 Mpok ane barak ayə áfákárí, baghək Yesu keiwimem be menyih ebhen básihí eti yi ke bífù nó tetep. Ke mpok Yesu aperensem ndũ nepém ne Mandem asət yi amfay achye yi kenókó, bátik ye be básihí nyaka menyih ebhə eti yi. Bátik nkwo enyu menyih ebhə bífákárí ntá yi.

17 Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi ákú Lásárɔs afu ndũ nnem báre ghati bo enyih ene éfákárí mbə batísie Yesu.

18 Ntí ane beyă bo bārəñ nyaka begho Yesu chí be, bāghokó bé yi akɛ erihí maknkay eyə.

19 Bōnkwo Fárisi bāghó nókó ndũ beyă bo bārəñ ntá Yesu bábho ye berem ne bati be, “Séwáy chí mmuet. Yíhí, mmik nkem arəbhe koño chi yi.”

Mbək bō Grik nkwo bərə yan begho Yesu

20 Mbək bō Grik nkwo bāchí nyaka ndũ nkwo bho abhen bārəñó Yerúsalem bechye bakak ntá Mandem ndũ mpok Epă Nekihí.

21 Bō Grik bhə bārók ntá Filip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Eta, séyən begho Yesu.”

22 Fílip afa, arək aghati Andru. Bō bati apay bārók baghati Yesu.

23 Yesu akeme bhə be, “Mpok akway ane Mandem ákə bo mányché Mmu ane áfú ntá yi kenókó.

24 Tetētep, mbák bábhíkí pi nyésé nchwi amik némpó, nébhak chi nyésé nchwi nemət. Ke mbák mámpí nyésé nchwi amik némpó, nénchak, néchye beyă nchwi nkə.

25 Mmũ ane ákəñó nepém eni, ānem nó, ke mmu ane ápú re fye ntí ndũ nepém eni enen fá amik apu ném nó, ábhəñ nó kpát anchwe ndũ nepém enen nebhiki bhəñ ngwentí.

26 Mmu ane áká betok me, abhəñ békóño me. Ne nebhuet ane mēbhák, aré ké nkubetik awa ábhák nkwo. Mbák mmu ántók me, Etaya ákə yi ambəñ kenókó.”

Yesu arem bé chəñ mángwáy yi

27 Yesu arem be, “Néne, ntí ena népú amem kpák. Chəñ ndem be yi? Chəñ ndem chí be ‘Eta, feré me ndũ esəñri ene étwò né ke?’ Wáwák! Mbəñ eti esəñri ené ke ntwó fá amik!

28 Eta, kə bo mányché nnyén ena kenókó.” Yesu árémé nókó nó, eyəñ éfú amfay erem be, “Nnán nkə nnyén ena némbón kenókó ne chəñ mpet nkə nə.”

29 Beyă bo abhen bachi aré téé bāghókó nókó eyəñ eyə, bare rem be, “Nefan ke ásáy!” Bācháak be, “Angel Mandem árəm kepí ne yi.”

30 Yesu aghati bhə be, “Eyəñ ene étwó eti yeka. Ebhiki twə eti ya.

31 Mpok akway ane Mandem átəñ mmik ne, mpok ákway ane báfere mfə mmik ne ndũ kefə eki.

32 Ne mánán mamkpán me amfay ndũ ekotákátí, chəñ nja bō mankem be mándó mmik mantwə ntá ya.”

* 12:15 Yerúsalem achi ndũ njie Síon. Efákárí nyaka be nnyén Yerúsalem nécháak chí “Síon”. “Bō Síon” chí “Bō Yerúsalem”.

33 Yesu arem beyəŋ ebhen ndu betəŋ enyũ newũ enen yi ábhóŋó bégu.

34 Beyă bo abhen báchí are bárém be, “Ékátí Mandem éghati bhese be, ‘Mpe me Mandem afyé nyaka bari ep be átò apú gú. Ndaká yí órè m be chəŋ mánsət mmu ane áfú ntá Mandem mango ndũ ekotákátí? Mmu ane áfú ntá Mandem chi agha?’ ”

35 Yesu aghati bhə be, “Eróŋó ébhəét ne bhe ndu mómbiŋi mpok. Dək ye ka ambi bekə ndũ mpok ane eróŋó ébhəét ne bhe, be ejuri eke twə emfəkəri bhe. Mmũ ane ákò amem ejuri, apú riŋi ebhak ene yi árəŋ.

36 Sikí ká ntí ne mmũ ane áchye bediéré néne, ndũ yi abhəét ne bhe, bé mámbák bə bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu árémé nókó nó, arək abhese ebhak ené bo bápú kwáy beghə yi.

37 Yəndu yi áká beyă menyiŋi maknkay besí ebhap, bábhíkí noko yí.

38 Ebhak enyu eyə bé enyiŋ ené ndemekepinti Aisáya árémé tentep bé chəŋ émfakari, émfú tetep. Nə chí be, “Éta Mandem, agha ánókó enyiŋ ene séghátí bhə? Agha ághó betəŋ ebhe?”

39 Bəbhen bábhíkí kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbə enyu Aisáya apət árémé nyaka be

40 “Mandem akə bó mámbák amík néménémé, agwót bati ayap, báchí mbə bo abhen bákúti amík be báké ghó mban, ne bé batu yap áké ghók yənyiŋ, ne be báké jwimem, mantwə ntá ya, mbú bhə.”

41 Aisáya arem nyaka nə mbənyune aghə nyaka kenókó Yesu, ne are rem éti yi.

42 Ke yəndu beyă bo mánóko nyaka Yesu, bábhíkí rem kponoroŋ be mánóko, ndu bəchəy bənkwə Fárisi, be báké bók bhə ndũ ekeré nenikimmet.

43 Bákəŋ kenókó eken bə mmík bəchyè bhə, echa kenókó eken Mandem áchye.

44 Yesu arem ne eyəŋ amfay be, “Mmũ ane ánókó me, abhíkí noko chí me, anókó mmu ane ato me nkwə.

45 Ne mmũ ane ághó me, ághə mmu ane átó me nkwə.

46 Ntwə fá amík mbə eróŋó bé yə agha ane ánókó me, áké rəp amem ejuri.

47 Mmu ane ághókó eyəŋ eya ke yi kekə mbə enyũ yí ághókó, mpú tán yí. Mbíkí twə fá amík bétəŋ bo, ntwə chi bepe me bho.

48 Enyiŋ échí ene étəŋ mmu ane ábyak me, yi kenókó eyəŋ eya. Chəŋ menyiŋ ebhen ndémé mentəŋ yi ndũ nywəp enen bátəŋ bo.

49 Ebhəŋ bebhak enyu eyə mbənyune menyiŋ ebhén ndémé, mbíkí rem chí ndũ betəŋ ebha. Etaya mmu átó me ke ághátí me enyiŋ ene mbóŋó béré me.

50 Ne ndíŋi bé eyəŋ eyi ene yí áchye mbə ebhé étwə ne nepém enen nebhíkí bhəŋ ngwentí. Enyiŋ ene mərəm ye chí ené Éta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekek bakoŋo bhi

1 Epə Nekíŋi épere ghaka, Yesu aríŋi be mpok akway ane yi arə mmík, ampetnsem ntá etayi. Ndũ yi ákəŋ nyaka bəbhi fá amík, néne atəŋ bé akəŋ bə acha.

2 Mpok Yesu áchókó, ányie nenyíé, bəku ne baghókó bhi. Satan anəŋ achwe nyaka antí Júdas, mmə Símun Iskariot, ndu bekə yi antí Yesu.

3 Yesu aríŋi be etayi achye yi betəŋ amfay menyiŋ menkem, ne bé yí afú chí ntá Mandem ne əpətnsem ntá Mandem.

4 Mpok bəchókó menyie nenyíé enə, Yesu afaté, afe re éwet eyi ammet, asət táwáy atém ebho.

5 Asət ye manyiep afyé ndũ enyiŋ, abho beso bekek bakoŋo bhi, antese nəkə ne táwáy ane yi átémé ebho.

6 Achwəbhé nókó ntá Símun Píta, Píta arem be, “Acha, dyəŋ beso bekek ebha?”

7 Yesu akeme yi be, “Néne, əbhíkí riŋi ntí ane məkə enyiŋ ene məkə, ke ansempok chəŋ ónjwimem.”

8 Píta arem be, “Əbhíkí bhəŋ beso me bekek wəwák.” Yesu akeme yi

βε, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, nò memay ne wò sémay.”

⁹ Píta arem ntá Yesu βε, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sò amó ya ne ntí wa nkwo!”

¹⁰ Yesu aghati yi βε, “Mmũ ane ánánj ásó mmuet, abhíkí pere bhøj beso mmuet, ebhíkí fuet bekak ebhi, mbonyune mmuet nkem achi pépép. Ne báchi pépép, ke puyě yěntiki mmu yweka.”

¹¹ Yesu anánj arínj nyaka mmu ane ábhónj beti yi. Èti yò ke yi áréme βε, “Puyě be mankem ke báchi pépép.”

¹² Anánjá nókó bésó bekak ebhap, akeme nkú amuet, apetnsem, arak, achokò amik. Abhép bhò βε, “Bájwímem ndũ enyij ene nkú ntá yeka?”

¹³ Bábhinj me βε, ‘Ntøj’ ne ‘Acha’ ne éhí tetep. Nchí Ntøj ne Acha ntá yeka.

¹⁴ Mbák me, Acha ne Ntøj ayweka nsó bekak ebheka, be nkwo bábhøj beso bekak bati!

¹⁵ Ntøj be chi erij be be nkwo mánkú nókó mbò enyũ nku.

¹⁶ Tetétep, mubetok apú cha chibetok aywi, ne mũnto apú cha mmũ ane átó yi.

¹⁷ Néne, bárijj menyij ebhen. Chøj endi ntá yeka encha mbák bákà bhò.

¹⁸ Mpú rem chi èti yeka mankem, ndínj bo abhen njábhé. Enyij ene Ekáti Mandem éghàti bhese ébhøj béfú kponorøj mbò enyu basijj βε, ‘Ane ányíe nenyíe ne me áti chøj me.’

¹⁹ Nchí ghati bhe menyij ebhen néne ndu bébhíkí re fakari, bé ménánj mémfákárij, mánkó βε, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.”

²⁰ Tetétep, “Mmũ ane ásòt yě agha ane ntó sayri, ásòt me. Ne mmũ ane ásóré mé sayri, ásòt mmũ ane átó me.”

Yesu arem be chøj nkoj ywi amat anti yi

(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Yesu áréme nókó menyij ebhen, nti néré søjri yi amem, arem kponorøj βε, “Tetétep, mmu yweka amat áti chøj me.”

²² Bakøj bhi bábhó beyijj bati, kerijj mmu ane Yesu árèm nò èti yi.

²³ Nkoj ane Yesu ákónj tontó abhak chókó kekwot ne yi.

²⁴ Símun Píta amak yi ne awò arem βε, “Ghatí bhésé mmu ane órèm nò èti yi.”

²⁵ Nkoj wu akokosi mmuet ne Yesu abhép yi βε, “Acha, chí agha?”

²⁶ Yesu akeme yi βε, “Chi mmu ane mětáp chøj bret ane amem nchán nnok nchyé yí.” Yesu asòt ye ekpókó bret atap ndũ nnok, achye Júdas, mmò Símun Iskariot.

²⁷ Nesòt Júdas ásóré bret wu, Satan akó yi anti. Yesu aghati yi βε, “Óké chøjti mpok beka enyij ene óyàn beka.”

²⁸ Bakøj Yesu báchák kerijj ntí ane Yesu árémé nò ntá Júdas.

²⁹ Tëndu Júdas ke ákem nyaka ebhá nkáp, mbak eyap béré kaysi βε Yesu ághàti yi chi βε ándók, ánkú menyij ebhen bò básòt menyie Epá Nekinj. Báchák bákáysi βε Yesu ato yi ándók ányché nkáp ntá bachébhébo.

³⁰ Júdas ásóré nókó ekpókó bret eyò, afú nefi témté. Ne beti bégá.

Ebhé ekò

³¹ Júdas afú nókó, Yesu arem βε, “Néne, chøj bo mángó ndu báchye Mmu ane afú ntá Mandem kenoko, ne befuet ntá yi mángò ndu bachye Mandem kenókó.

³² Mbák Mmu ane afú ntá Mandem ákà mánchye Mandem kenókó, mbøj Mandem ákà bo mánchye Mmu ane afú ntá yi kenókó, ne chøj ankà nò témté.

³³ Bóbha, mpú pere tat ne bhe. Chøj mánjáj me, ke enyij ene ngátí nyaka bóbati bo Israel, nchí ghati bhe néne βε, ‘Ebhak ené mējòj, bápú kwáy bétwò aré’.

³⁴ Nchí chye be ebhé ekò. Køj ka bati mbonyu nkøj βε. Enyu eyò ké bábhónj bekøj bati.

³⁵ Mbák mánkøj bati, chøj énkà bð mankem mándinj βε báchi bakøj bha.”

Yesu yí chəŋ Pita antaŋa yi
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Símun Píta abhep Yesu be, “Acha, ʒrəŋ fá?” Yesu akeme yi be, “Ebhak ené mērəŋ, ʒpú kway bétwə aré néne, ke chəŋ ónkoŋo me aré ansempok.”

³⁷ Píta arem be, “Acha, ndáká yí mpú kwáy békóŋo wə néne? Yě chí nɛwú, nká bégú ɛti ye.”

³⁸ Yesu arem ntá yi be, “Ǫbhé yě chí nɛwú ɔká bégú ɛti ya? Tetětɛp, nkək apɛré kok nkúbhé beti ebhen, chəŋ óndɛm ndəŋ éráť be ɔbhiki riŋi me.”

14

Yesu ke áchi mbi ane mmu akòŋo ke angə Eta

¹ Yesu aghati baghəkó bhi be, “Báké rə bati ánsóŋórí be amem. Siki ká nti ne Mandem, mánsiki nti ne menkwə.

² Eket Etaya ebhəŋ beyă böbəkət. Mbə épú nə, mbə mbíkí ghati bhe be nchí rəŋ aré bétóŋti ebhak ntá yeke.

³ Ne nnán, ndók, ngókó ebhak mbərə, ntá yeke chəŋ mpetnsem, nsət be, bé nɛbhɛt ane nchí, bɛ nkwo mambák are.

⁴ Băríŋi mbi ane árəŋ ndű nɛbhɛt ane mērəŋ.”

⁵ Tomás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíkí riŋi nɛbhɛt ane ʒrəŋ, ná sékwáy beríŋi mbi?”

⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetɛp, me ke nchí nepém. Yě mmu apu kway bétwə ntá Eta ené ábhíkí fɛt ntá ya.

⁷ Mbə băríŋi mé tetɛp, mbə băríŋi Etaya nkwo. Nebho néne, băríŋi yí ne mánán bəghó yí.”

⁸ Fílip arem be, “Acha, tóŋ bhésé mbəŋ etaye. Enyiŋ écháť ene séyàn épú.”

⁹ Yesu akeme yi be, “Fílip, mpok ane nkem nchí ne bhe, yě nə, ɔbhíkí riŋi me? Mmu ángó me nó aghə Etaya nkwo. Ná ʒrəm ye be, “Tóŋ bhésé etaye?”

¹⁰ Ǫbhíkí noko be nchí babhát ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me? Menyiŋ ebhen méghəti bhe, mpú kə nə

chi ndű mməét eya. Etaya mmu achi babhat ne me ákə betik ebhi.

¹¹ Nokó ka enyiŋ ene ngátí bhe bé nchí babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyiŋ ebhen mērəm, nokó ká ɛti menyiŋ ebhen mɛkə.”

¹² Tetětɛp, “Mmu ane asiki nti ne me, ákwáy békə menyiŋ ebhen mɛkə. Akwáy békə yě chí menyiŋ ebhen béchá ebhen, mbənyune mērəŋ ntá Etaya.

¹³ Yěntiki enyiŋ ene bəbhébhé ndű nnyén ena, chəŋ nkə yó bé bo mángó menyiŋ ebhen mmó ákə ne mánychɛ Eta kenókó ɛti Móywi.

¹⁴ Yěntiki enyiŋ ene bəbhébhé ndű nnyén ena, chəŋ nkə yə nta yeke.”

Bariɛp beto Efóŋó Bedyere

¹⁵ Yesu apɛt aghati baghəkó bhi be, “Mbák bəkəŋ me, bərə ká eyəŋ ebha.

¹⁶ Mbák bəkə nə, chəŋ nnik Etaya mməet, ne yi anchɛ bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem.

¹⁷ Yí chí Efóŋó ene ékə bo mándiŋi barak ane tetɛp. Bö mmik bápú kway besət yi ne maŋák mbənyune bápú kway bəghə yi, ne bapu kway beríŋi yí. Ke chəŋ mándiŋi yi mbənyune ábhák chəŋ ne bhe, ne amem bati yeke.”

¹⁸ Yesu arək ambi berem be, “Nnán ndók, mpú rə mambák mbə böberă. Chəŋ mpetnsem ntá yeke.

¹⁹ Mandú mpok, bö mmik bápú pɛrɛ ghó me ke bəghó chəŋ me. Ne tɛndu mpet nchi bhak chəŋ nepém, chəŋ bɛ nkwo mämpɛt mambak nepém.

²⁰ Ndű nywəp enə, chəŋ mándiŋi bé nchí babhat ne Etaya, ne bəchi babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe.

²¹ Mmu ane ághək enyiŋ mērəm ánkə mbə enyu yi ághókó, yi ke áchí mmu ane akóŋó me. Ne Etaya akəŋ mmu ane akəŋ me. Menkwó nchí kəŋ be yi ántwó ntá yi, nkə yí ándiŋi me.”

²² Júdas, [ane áchí kekúrí ne Júdas Iskariot] abhép Yesu be, “Acha, ndáká yí ʒtwə chəŋ chi ntá yeɛe bakoŋo bhe békə séndiŋi wə, kebháť bé ʒkə nə chi ntá bö mmik bachak?”

23 Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákónj me, ábhàre eyon eya. Etaya ákòn yi. Ne me, ne Etaya séntwò senchòkò ne yi.

24 Mmũ ane abhíkí kòn me, apú bhære eyon eya. Menyìn ebhén bāghoko me ntónj, bébhíkí fu ntá ya. Bèfu chi ntá Etaya mmu átó me.

25 “Ngátí bhe menyìn ebhen ené mbhét ne bhe.

26 Ke Eta átò chon Nkwak ndũ nnyén ena. Yí wu chi Efónj Bedyere. Anán ántwò, chon anton be yèntíkí enyìn, ankwak be mǎntík menyìn menkem ebhen ngátí bhe.

27 Nchí rò kpák ámbák ne bhe. Nchí chye bhe kpák ane áfù ntá ya. Puyé enyũ mmik áchye bho kpák ké mēchye. Bāke rò bati ánsónjóri bhe amem, ne bāke rò becháy mémbak amem bati yeka.

28 Bāghok ndu ngátí bhe be, ‘Mēròn, ke chon mpetnsem ntá yeká.’ Mbò bākòn me mbà bābhon manák bé mēròn ntá Etaya, mbonyune Etaya acha me.

29 Ngátí nó bhe menyìn ebhen néne ené bébhíkí re fakari, ne ntí be ménán mémfakári, mánókó.

30 Mpu pere ghati bhe beyá menyìn mbonyune mfò mmik átwò. Abhíkí bhon betan amfay ya.

31 Ke nchí kà chí mbò enyũ Etaya ághátí me, bé bō mmik mánđínj bé nkon yi. Faté ká séndók.”

15

Yesu yi be mmu ábhare mmuet ne yi ke anyu kerep

1 Yesu arem be, “Me ke nchí mbōn nnerénok, ne Etaya achi nkwanjanki. *

2 Yèntíkí ntábhénok awa ané apú nyu kerep, Etaya ákpót anguer. Ne ntábhénok ane ányũ kerep, ákpóti batap rorot amfere bé wú ányũ kerep ancha enyu esí.

3 Beyon ebhén ngátí bhe békà bāchí pépé.

4 Bat ye ka mmuet ne me mpoknkem, bé menkwò mbát mmuet ne bhe. Mbák ntabhénok apú babhát ndũ enok, apú nyu kerep. Enyu yò ke echi ne bhe. Mbák mmũ abhíkí bhat mmuet ne me, apú kwáy ményũ kerep.

5 Me ke nchí nnerénok. Bāchí batáp. Mmu ane achí babhat ne me mpoknkem, menkwò mbak babhát ne yi, yí wu ke ányũ beyá kerep. Mbák mpú ne bhe, bápú kway bekà yènyìn.

6 Mbák mmu apú babhát ne me, ábhák mbò ntábhénok ané bākpót báféré, ágú. Mányókóti menyũ batap ayò máme se ango, ánsenjo.

7 Mbák mǎndok ambi bebhat mmuet ne me, ne beyon ebha mémbak amem bati yeka, nchí chye bhe yèntíkí enyìn ene babhebhe me.

8 Ndũ mǎnyũ beyá kerep, bātōn be bāchí bakojo bha, ne eyò ékà bo mánchye Etaya kenókó.

9 Mbò enyu Etaya ákónj me, nó ke nkónj bhe. Bat ka mmuet ne me bé ekon eya émbák amem bati yeka mpoknkem.

10 Mbák mǎndok ambi bebhare eyon eya, mpú rò bekon be nkúbhé mbò enyũ nchí bhære Eyon Etaya ne yi akon me mpoknkem.

11 Ngátí bhe menyìn ebhen be manák ama ámbák ne bhe, ne be manák ameka anjwi pōt.

12 “Enyìn ene nchí ghati bhe chi be mankónj bati mbonyu nkónj be.

13 Ekon echak épú ené échá ene ékà mmu áchye nerpem eni eti mamuere bhi.

14 Bābhak mamuere bha mbák bākà menyìn ebhen ngátí bhe.

15 Mpu pere bhini be bé bōbetok, mbonyune mmōbetok apu rinj nkaysi chi-betik ndũ enyìn ene yi ákà. Mbínj bhe bé mamuere bha mbonyune ngátí bé menyìn ebhén ngókó ntá Etaya menkem.

16 Bābhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mǎndók mǎnyũ kerep, ne bé kerep ekeka kémbák mpoknkem.

* 15:1 Bekon enyìn ene Yesu árémé, nkwanjanki chi mmu ane ághoko enok be ényũ kerep sayri.

Kα ka nó be Etaya ányché bhe yěntiki enyij ene bábhεbhe yi ndũ nnyén ena.

17 Ene ke nchí ghati bhe be mǎnkón bati.”

Mpap anε bō mmik

18 Yesu arək ambi berem be, “Mbák bō mmik bápap bhe, diñj ká be báyambi bápap me.

19 Mbō bǎchí bō mmik, mbú mmik akəj be ne ntí bé bǎchí bo bhi. Ke ndũ njábhé bhe mféré nénti bō mmik, řti yə kě bápábhé be.

20 Bǎké ghəkəntik enyij ene ngátí nyaka bhe be ‘Mmũ betok apú cha chibetok aywi.’ Mbák bō mmik bǎchyé me εσəjri, chəj mánchye be nkwó εσəjri. Mbō bǎbháré enyij ené ngátí bhə, mbú chəj mámbwε enyij ené be nkwó bǎghāti bhə.

21 Bǎchyé chəj be besəjri ebhen menkem řti bǎkəjə me, mbənyune bǎbhíkí řinjí mmu anε átó me fá amik.

22 Mbō mbíkí twó ngátí bhə menyij, mbə bákway βetaja mməet be bǎbhíkí kα bebú. Ke néne, bápú kway βetaja be babhiki kα bebú.

23 Mmu anε ápábhé me, apap Etaya nkwó.

24 Mbō mbíkí kα menyijí maknkay besí bhap ebhén yě mmu áchák ábhíkí re kα, mbú bákway βetaja mməet be bǎbhíkí kα bebú. Ke bǎghə menyij ebhén nkú, yě nə bápap me, ne bápap Etaya.

25 Echi enyu eyə bé enyij ene Ekátí Mandem éghāti bhεε emfu tetep, nə chi beyəj ebhen be ‘Bápap me ntí tí.’

26 Ke Nkwak anε mětə chəj ntá yeka, řfù chi ntá Etaya. Chəj yi angati bhe menyij řti ya mbō ntisiε awa. Yi chí Efónó mmu ákə bo mandinj menyij ebhen bechi tetep.

27 Bě nkwó bǎchí batisié bha mbənyune bachí ne me těndu nebhənet.”

16

1 Yesu arək ambi berem be, “Ngátí bhe menyij ebhen bé bǎké kwen ansem.

2 Chəj mámbok bhé ndũ bekeré nenikíməet ebhap. Mpok átwə anε yě agha anε áway bhe, akaysi bé ákə chí enyij ene Mandem áyən.

3 Bǎchyé chəj be besəjri ebhen, mbənyune bǎbhíkí řinjí Etaya ne bǎbhíkí řinjí me.

4 Ke ngátí bhe menyij ebhen bé mpok anaj ánkway anε bə béfakari, mǎntik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efónó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyij ebhen mpok bǎhó bekojə me mbənyune nchí nyaka ne bhe.

5 Ke néne nchí petnsem ntá mmu anε átó me, Yě nə, yě mmu ywεka abhíkí bhεp me be, ‘Jrəj fá?’

6 Bati ayεka ájwí néne ne basémé mbənyune ngátí bhe menyij ebhen.

7 Yě ndu echi nə, nchí ghati bhe enyij ene echi tetep. Řri ntá yeka bé ndók mbənyune mbák mbíkí rəj, Nkwak apú twó ntá yeka. Ke mbák ndók, chəj ntó yi ntá yeka.

8 Ne ánán ántwó, chəj ankα bō mmik mango be bǎchí bō bebú, mángo be me nchí chak besí Mandem, ne mango be bekwéné bechi ne bhə ndũ netaj anε bə bátəj me.

9 Akα bə mango be bachi bō bebú mbənyune bǎbhíkí noko me.

10 Akα bə mango be nchí chak besí Mandem mbənyune mērəj ntá Etaya ne bápú pεε ghó chəj me.

11 Akα mángó be chəj mántəj bō bebú ewak émət, těndu Mandem átəj mfə mmik, aferε yi ndũ kefə eki.

12 “Mbəj beyə menyij beghati bhe, ke mbák ngátí bhe bə menkem néne, bápú kway bėjwimem.

13 Efónó Bedyere ke ákə chəj bo mándinj tetep nkem anε áyinj Mandem. Anaj ántwó chəj ankα mándinj tetep nkem, mbənyune ápú rem chí enyij ene éfú yi anti. Ené yi aghoko ke árəm, ne chəj angati bhe menyij ebhen bétwə ambi.

14 Chəj anchye me kenókó mbənyune řsət chəj menyij ebhen bэфú ntá ya, angati bhe.

15 Yěntiki enyij̄n Etaya chi eya nkw̄o. Nó ke ngátí bhe bé yěntiki enyij̄n ene Efónó Bedyere ághàti ch̄on bhe, àsot chi ntá ya.”

Ch̄on basémé ameka anjibhiri and̄ap chí manák

16 Yesu ar̄ok ambi beghati bagh̄okó bhi be, “Mandu mpok, b̄ápú p̄ere gh̄o me. Ke mandú mpok, ch̄on m̄amp̄et m̄anḡo me.”

17 Mb̄ok bagh̄okó bhi b̄aré rem ne bati be, “Ené yí ár̄em n̄o chí yí. Yí bhe mandú mpok, s̄epú p̄ere gh̄o yí, ne mandú mpok ch̄on s̄emp̄et s̄enḡo yí. Ap̄et arem be chi mb̄onyune yí ār̄on ntá etayi. Nó bé yí?”

18 B̄ap̄et b̄aré rem ne bati be, “Yi bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, n̄o bé yí?” S̄ébhíkí jwimem ndũ enyij̄n ene yi ár̄émé.

19 Yesu ar̄ij̄i be bagh̄okó bhi báyan̄ bebh̄ep yi enyij̄n ěti ndak ane. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, b̄ápú p̄ere gh̄o me, ke mandú mpok ch̄on m̄amp̄et m̄anḡo me. Yó ke ěs̄on̄ari né bhe?”

20 Tet̄et̄ep, ch̄on m̄andi babh̄ese ansep n̄ok̄o amík ne m̄amb̄on̄ basémé, ke b̄o mmik m̄amb̄on̄ manák. Ch̄on m̄amb̄on̄ basémé ke basémé ameka anjibhiri and̄ap chí manák.

21 Mpok nḡoré ne menie ánd̄on̄si, ábh̄on̄ basémé anti mb̄onyune mpok nebhe akway. Ke ánán̄ ámbé, manák ábh̄ák ne yi be m̄onk̄o átw̄ó fá amík. Enk̄a anḡok̄antik beb̄é nebhe.

22 Nó, ke ěchi ne be nkw̄ó. Néné basémé ajwí be anti, ke ch̄on mp̄et nḡó bhe, ne mpok ȳo ch̄on m̄amb̄on̄ beȳá manák, ne ȳé mmú apu kway befere m̄o amem bati ayeka.

23 Ndũ nyw̄ap en̄o, bapú p̄ere bh̄ep me ȳenyij̄n. Tet̄et̄ep, mb̄ák m̄amb̄ep Etaya yěntiki enyij̄n ndũ nnyén ena, áchȳe bhe.

24 Kp̄át̄ ěch̄on, b̄ábh̄iki re bh̄ep Etaya ȳenyij̄n ndũ nnyén ena. B̄ep ká, ne ch̄on anchȳe be be manák ameka anjwi p̄oot.”

Yesu atan̄ achá mmik

25 Yesu ar̄ok ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndũ bakay. Ke mpok átw̄ò ane mpú p̄ere ghati be menyij̄n ndũ bakay. Mpok ȳo ánkway, nd̄obhe ghati bhe menyij̄n ěti Etaya chi kpon̄oron̄.

26 Mpok ȳo, ch̄on m̄amb̄ep Etaya menyij̄n ndũ nnyén ena. Mb̄íkí rem be ch̄on níkm̄et ntá yi be ánychȳe bhe enyij̄n.

27 Mb̄on̄ Eta ak̄on̄ be mb̄onyune b̄ák̄on̄ me, ne m̄ánokó be mfu chí ntá yi.

28 Mfú chí ntá Eta ke nchí tw̄o fá amík. Néné, nchí r̄o mmik, nchí p̄etnsem ntá Eta.”

29 Bagh̄ok abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Néné ěr̄em menyij̄n kpon̄oron̄ ne s̄ejwimem. Op̄ú p̄ere rem kep̄i ndũ bakay!”

30 Néné, sér̄inj̄i be, or̄inj̄i yěntiki enyij̄n. Or̄inj̄i ȳé chi menyij̄n ebhen bo b̄ábh̄on̄j̄o anti bebh̄ep w̄o. Ene ěk̄a s̄enokó bé ofu chí ntá Mandem.

31 Yesu akeme bh̄o be, “M̄ánokó néné?”

32 Mpok átw̄ò, tet̄ep anán̄ atw̄o, ane b̄átaka ch̄on yěntiki mmu and̄ok eyi ebhak m̄and̄o me awánti. Ke sayri sayri, mpú me awánti mb̄onyune, Eta achi ne me.

33 Ngátí bhe menyij̄n ebhen be m̄amb̄át mm̄et ne me m̄amb̄on̄ kp̄ák amem bati ayeka. Ch̄on m̄amb̄on̄ bes̄on̄ari fá amík, ke b̄on̄ ká netan̄ánti, nnán̄ mf̄ok̄or̄i mmik.”

17

Yesu are níkm̄et ěti bakon̄o bhi

1 Yesu ánán̄á n̄okó berem menyij̄n ebhen, ayon̄ amík ayij̄i mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chié M̄óywe keném be ěti ya bo m̄ángó keném eke.

2 W̄o ke óchȳé mé betan̄ amfay b̄o mankem bé nk̄a mankem abhen óché me mamb̄on̄ nep̄ém enen nebh̄iki bh̄on̄ ngwenti.

3 Ne nep̄ém enen nebh̄iki bh̄on̄ ngwenti, chí b̄ér̄inj̄i w̄o, w̄o mmu óchí Mandem tet̄ep ne achák apu ne ber̄inj̄i Yesu Kristo mmu ótó.

4 Nkɛ bo mángó keném eke ndu nnáná betik ebhen óchyé me.

5 Eta, néne sɔt me mbak ne wɔ, ónchye me keném besí ebhe, nkúbhé keném eken mbónó nyaka ne wɔ ke óghoko mmik.

6 “Nkɛ bo mándínó wɔ, bo abhen óyábhé fá amik óchyé me. Báchí bɔ bhe, ne wɔ ke óchyé me bhɔ. Bábháré eyɔɔ eye.

7 Néne bárinɔ be yěntiki enyɔɔ ene mbónó, éfú chí ntá ye.

8 Ngátí bhɔ menyɔɔ ebhen óchyé me be ngati bhɔ. Báká ne me, ne bárinɔ ye tetep be mfú chí ntá ye. Mánoko nkwo be wɔ ke ótó me.

9 Nchí níkmɛet éti yap. Mprú níkmɛet éti mmik nkem. Nchí níkmɛet chí éti bo abhen óchyé me mbonyune bó báchí bɔ bhe.

10 Bɔbha mankem chí abhe, ne abhe chí abha. Ne bó ké nepém enap nékú bo mángó kenókó eka.

11 Néne, mpet mpú fá amik, ke bó bábhéet are. Nchí twɔ ntá ye. Eta! Wɔmbɔɔ mmú óchí Nyáná, kém bó ne betan ebhe, betan ebhén óchyé me be mambak mbɔ mmu amɔt, nkúbhé mbɔ enyũ wɔ ne me sechi mmu amɔt.

12 Mpok nchí ne bhɔ, nkém bɔ sayri ne betan ebhen béchí ndũ nnyén ena, nnyén enen óchyé me. Nkem bó, ne yě mmu wap amɔt abhiki nem ebhi, ébhíki fɛet chí ane ábhónó nyaka ménem, bé enyɔɔ ene básíní émfú tetep.

13 Néne, nchí twɔ ntá ye, ne nchí rem menyɔɔ ebhen ndũ mpok mbéet fá amik, bé manák ama ámbák ne bhɔ.

14 Ngátí bhɔ menyɔɔ ebhen óchyé me ngati bhɔ. Éti yɔ, mmik apap bhɔ mbonyune bápú bɔ mmik ane, nkúbhé mbɔ enyũ mpú mmũ mmik.

15 Mprú níkmɛet bé ómféré bhɔ fá amik, ke chí bé ónkém bó be mbámbu áké kɛ bhɔ yěnyɔɔ.

16 Bápú bɔ mmik nkúbhé mbɔ enyũ mpú mmũ mmik.

17 Sɔt tetep kɛ bó mámbák nyáná. Eyɔɔ eye echí tetep.

18 Nkúbhé mbɔ enyũ ótó me fá amik, nó ké nchí to bhɔ amik.

19 Ne éti yap, nchyé mmɛet ntá ye bebhak nyáná bé bó nkwo mankway bebhak nyáná tetep.

20 “Mprú níkmɛet chí éti bakono abhen bóbhɔ, ke éti bo abhen bághók menyɔɔ ebhen bɔ bátòn, mánsikinti ne me nkwo.

21 Nchí níkmɛet bé bó mankem mámbák mbɔ mmu amɔt. Eta, məníkɛet be nkúbhé mbɔ enyũ óbháré mmɛet ne me ne mbát mmɛet ne wɔ, bó nkwo mámbát mmɛet ne bhese bé mmik ánkway ménóko be wɔ ke ótó me tetep.

22 Nchyé bhɔ nkúbhé betan ebhen óchyé me, bé bó mámbák mmu amɔt, nkúbhé mbɔ enyũ wɔ ne me sechi.

23 Chɔɔ mbak ne bhɔ nkúbhé mbɔ enyũ óchí ne me, be sayri sayri, mándɔp chí mmu amɔt, bé mmik ankway berinɔ be wɔ ke ótó me, ne bé okɔɔ bó mbonyu ókɔɔ me.

24 Eta, méyán be bó nkwo, bɔ óchyé me mámbák ne me ndũ nebhuet ane menchí, bé mángó kenókó eken óchyé me mbonyune okɔɔ me te mpok óbhíki re ghoko mmik.

25 Eta, wɔ mmu óchí chak, bɔ mmik bábhíki rinɔ wɔ, ke ndíní wɔ, ne nkwo wa ane bárinɔ bé wɔ ke ótó me.

26 Nkɛ bó mándíní wɔ, ne chɔɔ ndɔk ambi bekɛ nɔ, be bɔ mankɔɔ bati nkúbhé mbonyu ókɔɔ me, ne be mémák amem bati ayap.”

18

Bákém Yesu
(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

1 Yesu ánáná nókó meníkɛet enyũ eyɔ, afa ne baghókó bhi, bákinɔ mónyem ane bábhinɔ be Kídrɔn. Mónki áchí nyaka are ane yí achwe amem ne baghókó bhi.

2 Júdas mmu átí yi arinɔ nkwo ebhak eyɔ mbonyune Yesu ne baghókó bhi bátɛmeri nɔkɔ nyaka are.

3 Júdas asɔt eká batémé nenu ne mbɔk babhabheri abhen ekerákap abhen bɔbati bachiákap ne bɔnkwo Fárisi bátó. Bó mankem barok are ne berónó ne menyɔɔ nenu amɔ.

⁴ Yesu arinji yěntiki enyinj ené ébhónjò bífákári ne yí. Afú ndù nkwo baghokó bhi, atén mmæet ambi arem be, “Agha báyàn?”

⁵ Bákéme yi be, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem be, “Ghó mé ne.” Júdas mmu atí yi abhak aré téé ne bhò.

⁶ Mpok Yesu aghati bhò be, “Ghó mé ne”, bárók ne nsem ne nsem bákwénti amik.

⁷ Yesu apet abhép bhò be, “Agha báyàn?” Bárém be, “Yesu mmu Násáret.”

⁸ Yesu akeme bhò be, “Ngátí bhe be chi me. Mbák ye me ke báyàn, dǎ ká bakojo bha abhen mandak.”

⁹ Are m nò, bé enyinj ene yi áré mé nyaka be, “Ndu bo abhen óchyé me mbíkí nem ye amot,” emfu tetep.

¹⁰ Símun Píta mmu achi ne akparenja amæet, agwop akparenja wu ndù kénkwóp, kpót atú nsem Mungo bachiákap Mandem chwát agwep amik. Nnyén nsem ere nébhak be Málkòs.

¹¹ Yesu aghati Píta be, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esòjori ane Eta áchyé be me nyu ke?”

Básót Yesu bárók ntá Anas

¹² Múnti batemé nenu asot eká batemé nenu eyi, bárók, bákém Yesu bágwót. Babhabheri ekerákap Mandem bábhák ne bhò.

¹³ Báyambi bárók ntá Anas, chi ngoré Káyfas. Káyfas abhak mungo bachiákap Mandem ndu mmie enò.

¹⁴ Yi ke áchyé nyaka maníé ntá bo Israel be, “Eri be mmu amot ángú éti bo mankem.”

Píta arem be abhíkí rinji Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Símun Píta ne nkojo Yesu achák béré kojo Yesu. Ndù nkojo Yesu achák wu achí mmü ane mungo bachiákap árinji sayri, yí akonjo Yesu kpát arók achwe amem senta mungo bachiákap.

¹⁶ Píta ate nefi ndù nyü-ebhá. Eká nkojo achák wu, ane mungo bachiákap árinjí apetnsem nefi, arem

kepi ne ngosón ane áchí anyübhá. Asot ye Píta áchwé amem ne yi.

¹⁷ Ngosón wu nò ábhàbheri nyü-ebhá abhép Píta be, “Pú wò nkwo óchí nkojo mmü-ne?” Píta akeme be, “Mpú ne yi.”

¹⁸ Mbúép áchí nyaka mpok yò. Eká baká betik abhen mungo bachiákap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó bakiri, báté bágghàbheri mángwák nòkò ngó wu. Píta nkwo arók ate ne bhò angwaka nòkò ngo.

Mungo bachiákap Mandem are bhép Yesu menyinj

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Mungo bachiákap abhép Yesu éti bakojo bhi ne éti menyinj ebhen yi átòn bhò.

²⁰ Yesu akeme yi be, “Ndem menyinj kponoròj ntá bo mankem. Ntón bo amem bekeré nenikimæet ne amem ekerákap mpoknkem ndù mbanj ene bo Israel báchè m are. Mbíkí rem yěnyinj bhésé bhésé.”

²¹ Ndak yí óbhép me menyinj? Bép bo abhen bágghókó menyinj ebhen ndémé. Bép bó mángátí wò. Bárinji menyinj ebhen ndémé.

²² Yesu áré mé nókó nò, mbabheri ekerákap amot ane áchí aré téé, adep Yesu ne awó arem be, “Kwáé, enyu eyò ke órè m kepi ntá mungo bachiákap Mandem-e?”

²³ Yesu akeme yi be, “Mbák ndem enyinj ené épú chak, ghatí me yò. Ke mbák ndem enyinj ene echí chak, òdep me ndáká yí?”

²⁴ Afó ke Anas átó Yesu ne ngem amò ntá Káyfas, mungo bachiákap.

Píta apet rem be yi abhíkí rinji Yesu

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Símun Píta abhúét nyaka téé, angwaka nòkò ngo. Mbók bo abhen bachi are bábhép yi be, “Pú wò nkwo óchí nkojo ywi?” Píta atanja, arem be, “Cháá, mpú ne yi”

²⁶ Mmó betok amot ane mungo bachiákap abhak aré. Atú mómayi ké Píta ákpóré nyaka. Yí wu abhép Píta

βε, “Pú ngǒ nyaka wǒ amem mǒnki ne yi?”

²⁷ Píta apēt ataŋa. Témte wu, nném nkǒk akók kǒkǒrǒkǒ.

Bárók ntá Páilet ne Yesu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas betí beti bárók ndü senta góbhanǒ ne yi. Góbhanǒ abhak mmü Rom. Babhǒŋǒ bo Israel kechwe ndu áchá góbhanǒ. Ebhé yap érém nyaka bé mbák mmu Israel áchwé eket mmu ane ápú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyan nyaka menyie Epǎ Nekinǐ, bó keyan bébhak ne bakwap besí Mandem.

²⁹ Ékú Páilet afú amem senta ywi arǒk atemeri bhǒ nefi, abhép bhǒ βε, “Ntiki enyiŋ mmü-ne akú?”

³⁰ Bákéme yi βε, “Mbǒ mmü ne apú nkǒ bebé, mbú sébhíkí twǒ fá ntá ye ne yi.”

³¹ Páilet aghati bhǒ βε, “Sǒt ka yi be bé babhǒŋ mǎntǎŋ manyé yi békǒŋǒ ebhé eyeka.” Bákéme Páilet βε, “Ebhé ébhíkí chyε bhεε betan bétǎŋ manyé mmu, kpát sénchyε eyǒŋ βε mangway yi.”

³² Éfákári enyu eyǒ βε enyiŋ ene Yesu árémé nyaka ndu betǒŋ enyü newú yi ábhǒŋǒ bégu emfu tetep.

³³ Páilet apēt achwe amem áchá ywi. Abhinǐ Yesu abhép yi βε, “Wǒ ké óchí Mfǒ bo Israel?”

³⁴ Yesu akeme yí βε, “Ndak ané óbhébhé me, áfu chi wǒmbǒŋ anti ke bo bǎchák ké bǎgháti wǒ wu éti ya?”

³⁵ Páilet akeme βε, “Ǫkǎysí βε nchí mmu Israel? Bǒ etǒk eyε ne bǒbati bachiǎkap Mandem ke bákém wǒ batwǒ ntá ya ne wǒ. Mbǒŋ enyiŋ ene ókú chi yi?”

³⁶ Yesu akeme yi βε, “Kefǒ eka kébhíkí fu fá amik. Mbǒ kefǒ eka kéfu chi fá amik, mbǒ bǒbha mǎnú βε báké kem me manchye ntá bo Israel. Ke, kefǒ eka kébhíkí fu ndü mmiki ne.”

³⁷ Páilet abhép yi βε, “Nǒ óchí mfǒ?” Yesu akeme yi βε, “Ǫrem βε menchí mfǒ. Éti eyǒ ke bǎbhé me, ne éti yǒ ke ntwǒ fá amik beghati bhǒ tetep

Mandem. Yǐntiki mmü ane ákǒŋǒ tetep Mandem, áta batú béghok enyiŋ ene mǎrém.”

³⁸ Páilet abhép Yesu βε, “Tetep chí yi?”

Páilet akpát manyé βε mángwáy Yesu
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)

Páilet árém nǒkǒ nǒ, arǒ Yesu apēt afú nefi ntá bo Israel aghati bhǒ βε, “Mbíkí ghǒ ebéptí enyiŋ ene yi akǒ.

³⁹ Ke epin eyeka étǒŋ bé yǐntiki mmíé, mpok Epǎ Nekinǐ, mbǒŋ berǒ mǔkenǒŋ amǒt ane báyan mandǒ yi andǒk. Báyan mámféré Mfǒ bo Israel amǒ, yí ándókǒ?”

⁴⁰ Bápét babik βε, “Puyǐ mmü-ne, feré chí Barábas. Barábas achí nyaka ngébhé ntantaŋ.”

19

¹ Páilet achye ye eyǒŋ βε mánsót Yesu manden ne ékpá.

² Batémé nenu básót bǒbatábhénok abhen bǎchí nsense, mǎní ntá bábáy yi anti, barem βε chí nta kefǒ. Básót nkú chu bafyé yi amǔet, bǎrem βε chí ayi nkú kefǒ.

³ Bǎbhǒ berǒŋ ntá yi máŋǒkǒ nǒkǒ yi βε, “Acha mfǒ bo Israel, kenókǒ kéchí eke eta!” Ndu bǎrém nǒ, manchye nǒkǒ yi nsáp besí.

⁴ Páilet apēt arǒ áchá ywi afú nefi ntá bo Israel arem βε, “Ghok ka, nchí ntwǒ nefi ne yi ntá yeka βε mǎndinǐ bé mbíkí ghǒ ebéptí enyiŋ ene yi ákú ene éyan βε mángwáy yi.”

⁵ Yesu afú ye, arǒk ne ntá kefǒ nsense yǒ antí, ne nkú chú yǒ amǔet. Páilet arem ntá yap βε, “Yinǐ mmü yweka nǒ!”

⁶ Bǒbati bachiǎkap ne babhaerǐ ekerǎkap bǎghǒ nǒkǒ yí, bǎbho bebik mándeme nǒkǒ βε, “Dem mángó yi ndü ekotákátí! Mángó yi ndü ekotákátí!” Páilet arem ntá yap βε, “Bé babhǒŋ mǎnsǒt yi mángó ndü ekotákátí, mbíkí ghǒ ebéptí enyiŋ ene yi ákú ene éyan mángwáy yi.”

⁷ Bo Israel, bákéme yi βε, “Sébhǒŋ ebhé, ne bekoŋǒ ebhé yǒ, abhǒŋ

bégu mbonyune ákú mmuet yi Mmō Mandem.”

⁸ Páilet ághókó nókó beyōñ ebhen, becháy bépét bekem yi becha.

⁹ Apet achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etok ene ófú are chi ené?” Ke Yesu abhiki keme ye eyōñ.

¹⁰ Páilet arem ye ntá yi be, “Opú keme me yē eyōñ? Obhíkí rinji be mbōñ betañ berem be mándó wō mándō, ne mbák ndém be mángó wó ndū ekotákátí, bágò?”

¹¹ Yesu akeme yi be, “Mandem ke áchyé wō betañ. Mbō épú nó, mbū obhōñ betañ amfay ya fá? Nō ke echi be bebú mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

¹² Páilet ághókó nókó nō, abho beyañ mbi beferē Yesu amō. Ke bo Israel bárók chí ambi bebik be, “Mbák óndó mmū-ne ándók, nó opú mmuere Mfō Rom! Mmu ane ārēm be áchí Mfō, chí mmū ane ánū ne Mfō Rom be ambak ndū mmuet eyi!”

¹³ Páilet ághókó nókó beyōñ ebhen, asot Yesu afú ne yi, achakō ndū enok ntanjá manyé, nebhuēt ane bábhñi ndu eyōñ bo Israel bé Gabáta. Nó chí, nebhuēt batáy batay.

¹⁴ Egháká nókó nkárénká byo ne epay ndū nywōp enen bátōñti mmuet menyie Epā Nekinji, Páilet arem ntá bo Israel be, “Yinji ka Mfō ywēka ne!”

¹⁵ Bábhó bebik mándeme nókó be, “Dō mángwáy yi! Dō mángwáy! Dem mángó yi ndū ekotákátí!” Páilet arem be, “Ngó Mfō ywēka ndū ekotákátí?” Bōbati bachiákap bákéme be, “Mfō amot ke sébhōñó, ne chí Sísa.”

¹⁶ Páilet ásót ye Yesu achye ntá yap be mándok mángó yi ndū ekotákátí.

Bágó Yesu ndū ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

¹⁷ Básót ekotákátí ené bábhōñó bego Yesu are báchyé yimbōñ ámpókó. Apokō kpát bárók bágháká ndū ebhak ené bábhñi bé Golgóta, nó chí “Nebhuēt Enkónti.”

¹⁸ Aré, bágó Yesu ndū ekotákátí. Bágó bo báchák nkwo bati apay, yēntiki mmu wap ndū eyi ekotákátí,

amot ebhe awónem Yesu, achák ebhe awōghō.

¹⁹ Páilet nkwo arem básin enyñ ndū ebhókónok bábhát ndū ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básin amō ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfō bo Israel.”

²⁰ Básin amō achí nyaka ndū beyōñ etok berat, ndū eyōñ bo Israel, ne ndū eyōñō Latin, ne ndū eyōñō Grik. Ne nebhuēt ane bágó Yesu ndū ekotákátí abhak kékwót ne etok egho. Eká, beyā bo Israel bápáy basinji mō.

²¹ Bōbati bachiákap bárók ntá Páilet barēm be, “Oké sin be, ‘Mfō bo Israel.’ Sin chí be, ‘Mmū-ne arem nyaka be achí Mfō bo Israel.’”

²² Páilet akeme be, “Enyñ ene nsinji nnán nsin.”

²³ Batémé nenu bágó nókó Yesu ndū ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndū baru anwi, yēntiki mmu wap asot ndu amot. Ke érop nkú amot. Nkú yō abhak ntēnden nemot enen báyéme yēntiki neku eni befú amfay bégháka amik, kekpoti yó yē ebhak.

²⁴ Ekū béré rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane. Séngwēp chí ebháná, séngó mmu ane ábhōñó besot yō.” Efékárí enyune be enyñ ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep. Nó chí, basin amen árēm be, “Básót nden aya bákóre. Bágwēp ebháná bérinji mmu ane ábhōñó besot nkú aya.”

²⁵ Batémé nenu bákū nō. Nnō Yesu abhak téé kékwót ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngwéré Klopas, ne María mmō etok Mágdala.

²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkonjo ane yi ákōñó téé kékwót, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó móywe nō!”

²⁷ Arem ye ntá nkonjo wu be, “Ghó máye nō!” Ne bebho ewak eyō nkonjo wu asot nnō Yesu arak eket eyi ne yí.

Yesu agú ndū ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyñ ebhen menkem befúéré nókó, Yesu arinji be betik ebhi memay. Ndu beku be enyñ ene echi amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyiep ákwak me.”

29 Eḵḵ mmém amen ánen echí nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhinḵi be haysəp, bátáp ndü mmem mə básá yi anyu.

30 Yesu asók mmém mə, arem be, “Betik ebha mémay.” Akúép emi, arə nepém eni nendək.

Báyem Yesu ambeápak ne nekəḵ

31 Nywəp ntəntí bo Israel nékwáy. Bekə ye bé erene ngu éké rəp amfay ekotákátí ndü nywəbhé neywəməet bo Israel, bārók babhep Páilet be ányché betəḵ mánsiéptí bekak ebhap, mámféré bhə ndü bekotakati. Nywəp neywəməet enə nébhak nywəp negho.

32 Eká batemé nenu bārək, básiéptí bekak mmü mbi, básiéptí bekak anefú.

33 Ke bággháká nókó aməet Yesu, bágghó bé anánḵ agu, bó kesyepti bekak ebhi.

34 Ke ntemé nenu amət asət nekəḵ ayem Yesu ambeápak. Témté wu, manəḵ ne manyiep abho befu.

35 Mmü ane ághó nyaka ndu éfákárí kě ághátí bhese ne enyih ene yi árəm echí tetep. Arínḵi be árem chi tetep be be nkwó mánsikinti ne Yesu.

36 Éfákárí enyu eyə bé enyih ené echí amem Ekáti Mandem émfú tetep. Nó chí, enyih ene básínḵi nyaka be, “Yé eghəp eyi émət bápú syep.”

37 Ne Ekáti Mandem epet érəm ndü nebhəet ácháak be, “Chəḵ bo mámkpək yi ane báyémé.”

Bábhémé Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

38 Etáré nókó, mmü amət átwó. Aká nnyén be Joséf. Abhak mmü etək Arimátia. Achí nyaka mmu ane ákəḵ Yesu. Acháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkoḵo Yesu. Afuét arək ntá Páilet bhésé bhésé, anikməet be Páilet andə yi ámféré mməet Yesu ndü ekotákátí. Páilet achye yi betəḵ bekə nə. Joséf arək ye, aferə mməet Yesu ndü ekotákátí.

39 Nikədéməs mmu árəḵó nyaka beghə Yesu ne betí ewak émət, abhak nkwo ne Joséf. Yí, Nikədéməs arək

ne babhé amen bábyək aməet ngu bé áké chəḵə. Babhé méré abhak nchəptí myrrh ne álos. Akway nyaka bebhak mbə kilo besa bepay nsem byo ndü menwəp ebhi.

40 Joséf ne Nikədéməs báfere Yesu ndü ekotákátí, básót bésyenden ne babhé amə aré, mánep yi bekoḵo epih bo Israel.

41 Mónki áchi nyaka ndü nebhəet ane bágó Yesu ndü ekotákátí. Nnem nekə nébhák are enen bábhíkí re bheme yé ngu amət amem.

42 Təndu nywəp enə néchí nyaka chí nywəp enen bo Israel bákə ntonḵi béchwe ndü nywəp neywəməet enap, ne mbənyune nnem enə nébhiki sap nyaka nekə, Joséf ne Nikədéməs bārók bábhémé Yesu are.

20

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

1 Nywəp neywəməet bo Israel néfuéré nókó, María mmö etək Mágdala afa ne neyinywəp arək ndü nnem Yesu. Aghó bé mánəḵ bábínḵiri ntay enen nechí anyü nnem báfere.

2 María afa ye arək ntiét ntiét ntá Símun Píta ne nkoḵo Yesu ácháak ane Yesu ákəḵó nyaka, arem be, “Báféré Yesu Acha ndü nnem ne sébhíkí rinḵi nebhəet ane bārəḵ bábhéré yi.”

3 Píta afú ye ne nkoḵo anefú wu, báfá, béré rəḵ ndü nnem.

4 Báre rəḵ ntiəntiet, ke nkoḵo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndü nnem.

5 Akuri amik. Asá nókó amik awu amem, aghó bebhók ésienden are ke ake chwe amem.

6 Símun Píta mmu ákəḵo yi ansem áchwóbhé nókó ndü nnem, afuét, arək amem, aghó bebhók ésienden ebhə are bhéré.

7 Aghó nden ane mánébhé nyaka ntí Yesu ne yə nkwo. Ne nden eyə ebhak aywi nebhəet kekúri nenep.

8 Ke nkoḵo anefú wu ane ayambi áchwóbhé ndü nnem achwe amem nkwo, aghó ne amik, anoko.

9 Kpáte mpok yə, bó bábhíki re jwi nyaka mmem ndü enyíñ ene Ekáti Mandem éréme bé Yesu abhəñ bepetnsem ndü nepém.

10 Bakonjo Yesu bhə bápətnsem ndü beket ebhap.

Yesu abhesi ntá María ane etək Magdala

(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

11 Ke María ate nepaka nnem andi nəkə kebə, ne ené yí ábhéét beđi, akuri amík, agwép amík awu amem nnem.

12 Aghó bəángel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amuet ndü nebhuet ane bábháré nyaka Yesu. Amət abhak ndü nebhuet ntí ywi achi nyaka. Achák ndü nebhuet bekak.

13 Bárém ntá María be, “Mmá, ɔđi yi?” María akeme bhə be, “Chi ɛti báféré Acha bərəñ ne yi, ne mbíki riñi ebhak ene bábháré yi.”

14 Arémé nókó nó, ayibhiri mmuet aghó Yesu téé, ke yi keríñi be chi yi.

15 Yesu arem ntá yi be, “Mma, ɔđi yi? Ɔyàn agha?” Ndü María ákáysi bé chí mmu ane áyíñi nki, arem ntá yi be, “Eta, mbák ɔféré yi, ghatí mé ebhak ene ɔbháré yi bé ndók nsot yí.”

16 Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmuet arem ndü eyəñ bo Israel be, “Rabóni!” [Nə chí “Ntəñ”].

17 Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbənyune mbíki re rəñ amfay ntá Etaya. Ke dók ntá bəmaya ghatí bhə bé mēpetnsem ntá Etaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.”

18 María mmə etək Mágdala arək aghati bakonjo Yesu be, “Ngə Yesu Acha.” Ne aghati bhə menyíñ ebhen Yesu aghati yi.

Yesu abhesi ntá bakonjo bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

19 Egháká nókó beku ndü nkúbhé nywəbhé neywəmmuet enə, bakonjo Yesu bábhak amem eket ɛmət ne babhinywəp femfé ndu bəchay bəbati bo Israel. Yesu arək ate bó besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

20 Arém nókó nə, atəñ bə amə yi ne mbeápak eyi. Bakonjo abhi bájwí ne manák ndu bəghó Yesu Acha.

21 Yesu apət arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbhé mbə enyü Etaya átó me, ke nchí tó be.”

22 Yesu arémé nókó nó, afép bhə ɛyü, arem be, “Də ka ɛfónó Bedyere ámbák ne bhe.”

23 Mbák məmfónórí mmu bebú ebhi, Mandem nkwo áfonori yi. Mbák bábhíki fonori bebú mmu, bérəp yi anti.”

Tómás arem be mbák yi akhíki ghə Yesu amík apú noko

24 Nkonjo Yesu amət ndü abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tomás, nə chí ɛfák, apú nyaka ne bati, mpok Yesu átwó.

25 Tomás átémérí nókó bhə, béré ghati yi be, “Séghə Yesu Acha.” Ke yi akeme bhə be, “Kpáte ngó ne amík bebhé-mpi yí amə, ntək bhó ne senəñ awə, mbát awó ndü tambe ywi mpú noko.”

26 ɛfúéré nókó manywəp ánen, bakonjo Yesu bápət babhak anywəp ndü nebhuet amət. Tomás abhak ne bhə. Babhinywəp ábhák femfé, Yé nə, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

27 Arəm ye ntá Tomás be, “Tók beríñ ebhen bechi ndu amó ya ne kenəñámə eke ghə. Sá awó fá ndü tambe wa. Képerə makati. Bák mmu ane ánəko!”

28 Tomás akeme yí be, “Acha ne Mandem awa!”

29 Yesu arem ntá yi be, “Ɔnókó mbənyune ɔghó me ne amík? Ɔri echa ntá bo abhen mánəko yəndu bábhíki ghó ne amík.”

Nti ane Jñn ásíñi ekáti-ne

30 Yesu akə nyaka beyə menyíñi maknkay bəchák besí bakonjo bhi, ebhén bábhíki síñ amem ekáti ene.

31 Básiñ menyíñ ebhen bəchí amem ekáti ene be menkwak be mánókó be Yesu ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átə, Mmə Mandem. Ne bé ndü mánókó yí, məmbónə nepém ndü nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Ἐτάρé nókó, Yesu apɛt atón mmɛt ntá bakoŋo bhi. Ndɔŋ yɔ, ebhák chi nepaka Manyu Tibérias. * Séngó enyũ yi atón nyaka mmɛt ntá yap.

² Símun Píta ne Tɔmás anɛ bábhìŋi bɛ efák, ne Natániel anɛ áfú Kána atú Gálili, ne bš Sebɛdi bati apay, ne bakoŋo Yesu báchák bati apay bachi nyaka ndũ nebhuɛt amɔt.

³ Símun Píta arɛm bɛ, “Mě̀ròŋ anyén ne ási.” Bakoŋo Yesu báchák bárém bɛ, “Séròŋ ne wɔ.” Bó bárók básót áchwí, béré gháp anyén amɛm áchwí wu beti menkem ndu bekem nsi, kɛ yěnyìŋ bóke kém.

⁴ Ndu mban akàŋari, Yesu ate nepakányén. Yě nɔ, bakoŋo bhi kerìŋi bɛ chi yi.

⁵ Yesu arɛm ntá yap bɛ, “Bǔbha, bákem nsi?” Bákémɛ yi bɛ, “Aɛ.”

⁶ Aghati bhɔ bɛ, “Gúɛp ká asi ebhe awónɛm áchwí, chɔŋ mǎnkém nsi.” Bágúɛp asi ebhe awónɛm. Beyǎ nsi ekwen, kpát échá bhó beyǎ beyǎ nkáp ebhi.

⁷ Nkoŋo anɛ Yesu ákónó nyaka arɛm ntá Píta bɛ, “Chi Acha!” Píta ághókó nókó bɛ chi Yesu Acha, asɔt ndɛn ayí afyé amɛt, adók, akwen amɛm manyu. Aféré nyaka yɔ amɛt ndu bekɛ betik.

⁸ Kɛ bakoŋo abhɛn báróbhé amɛm áchwí béré nok bekoŋo yi angákonyén, mánja nɔkɔ beyǎ nkáp anɛ ajwi nɔ ne nsi. Nebhuɛt anɛ báfú bérón angákonyén kɛ sap. Abhak mbɔ bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi baghɔ ngo anɛ bábháyítí ne bakiri. Nsi ebhak arɛ. Brɛt nkwo abhak arɛ.

¹⁰ Yesu arɛm bɛ, “Tʷó ká, ne mbɔk nsi eyɔ nó bákémé.”

¹¹ Píta arɔk ndu áchwí, aya beyǎ nkáp, akó ebhi ne wu. Ajwí ne nsi egho ebhak besa tándramɔt nsem byo ne érá. Kɛ yěndu nsi eyɔ éyá nó, ási kedakati.

¹² Yesu arɛm ntá yap bɛ, “Tʷó nyíé ká nenyíé.” Kɛ yě nkoŋo amɔt kemɔ bebhep yi bɛ, “Ochí agha?” Bárìŋí bɛ chí Yesu Acha.

¹³ Yesu asɔt brét achyɛ bhɔ. Akɛ enyumɔt ne nsi.

¹⁴ Ndɔŋ ayɔ abhak anɛ ajwi erat ené Yesu átónó mmɛt ntá bakoŋo bhi, bebho ndũ mpok anɛ yi ápérénsɛm ndũ nepém.

Yesu aya Píta amɛt

¹⁵ Mányiɛ nókó nenyíé, Yesu arɛm ntá Símun Píta bɛ, “Símun, mmǔ Jšn, ɔkɔŋ mɛ ɔchá menyìŋ ebhɛn-ɛ?” Símun akɛmɛ bɛ, “Eɛ, Acha, ɔrìŋí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Ne bǔbághónómén ayá.”

¹⁶ Bėjwí ndɔŋ epay, Yesu arɛm bɛ, “Símun, mmǔ Jšn, ɔkɔŋ mɛ?” Símun akɛmɛ bɛ, “Eɛ, Acha, ɔrìŋí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Babhɛri nɔkɔ bághónómén aya.”

¹⁷ Bėjwí ndɔŋ érá, Yesu arɛm bɛ, “Símun, mmǔ Jšn, ɔkɔŋ mɛ?” Píta abé nti mbonyunɛ Yesu ábhɛp yi enyìŋ ɛɛ émɔt ndɔŋ érá. Ekɛ, aghati Yesu bɛ, “Acha, ɔrìŋí yěntiki enyìŋ, ɔrìŋí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Ne bághónómén aya.

¹⁸ Tɛtɛp, mpok óchí esakámu, ɔɛ gwót mmɛt, óndɔk yěntiki ebhak ené ókónó. Kɛ mpok ókókó, chɔŋ ónjɔŋ ámó amfay, mmu achák amfyɛ wó ndɛn amɛt, ansɔt wɔ andɔk ebhak ɛnɛ óbhíkí kɔŋ bɛɔŋ.”

¹⁹ Yesu arɛm nó betɔŋ enyũ nɛwú ɛnɛn Píta ábhónó bégu ndu bechyɛ Mandɛm kenókó. Yesu arɛm yɛ ntá Píta bɛ, “Kɔŋó mé.”

Yesu ne nkoŋo ywi achak

²⁰ Píta ayibhiri mmɛt aghó nkoŋo anɛ Yesu ákónó ndu ákòŋo bhó anɛm. Nkoŋo wu kɛ ághókó nyaka amɛt Yesu mpok mányiɛ nenyíé, ne yí wu kɛ ábhébhé nyaka Yesu bɛ, “Acha, agha áti chɔŋ wɔ?”

²¹ Píta ághó nókó yi, abhɛp Yesu bɛ, “Acha, ná ne anɛ?”

* 21:1 Nkúbhé Manyu Gálili kɛ bábhìŋi nyaka bé Manyu Tibérias.

²² Yesu arɛm bɛ, “Mbák mǎyan bɛ yi wu ambak nɛpém tɛ mpɛtnsɛm, ɛyɔ éyíńí wó ná? Kɔńó mé!”

²³ Ɛnyíń ɛnɛ Yesu árémé, étáká nɛnti bǔnkwɔ bɛ nkońo Yesu wu abhíkí bhɔń bégú. Kɛ, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta bɛ Jǎn apu gú. Arɛm chi bɛ, “Mbák mǎyán bɛ yi áké gú tɛ mpɛtnsɛm, ɛyɔ éyíńí wó ná?”

²⁴ Nkońo Yesu wu kɛ ághàti bhɛsɛ mɛnyíń ɛbhɛn, nɛ yi kɛ ásíńí bhɔ amik. Nɛ séríńí bɛ ɛnyíń ɛnɛ yí árɛm ɛchi tɛtɛp.

Ngwéntí kɛpí

²⁵ Yesu akɛ nyaka bɛyǎ mɛnyíń bɛchak. Mbɔ básíń bó mɛnkɛm amik émɔt émɔt, nkáysí bɛ mbɛ mmik nkɛm ajwí nɛ bɛkátí, kpáɛ mbɔk andɔp.

Ekáti Betik Bõnto

Bariεp bétο Efónό Bedyere

¹ Eta Tiófilos, ndũ ekáti eya ene mbi, nsiη ãti menyih menkem ebhen Yesu áká ne ebhen yi atõη bebho mpok yi ábhó betik ebhi fá amik,

² kpát bégháka nywõp enen Mandem áká yi akó amfay. Apéere ko amfay, Efónό Bedyere akũ yi angati bo abhen yi ayabhe be mámbák bõnto bhi menyih ebhen bõ babhõη bekũ.

³ Mpok yi aperensem ndũ nepém, atõη mmuet ntá yap ndũ beyã ndõη ndũ manywõp besa bεpay. Bághó yi kponorõη enyu ene bápú kway memakati be, sayri sayri, apetensem ndũ nepém. Apet nyaka nsem ndũ nepém antõη nõkõ Eyõη Mandem bekũ bo mándiní enyũ Mandem ábhák ne bho mbõ Mfõ wap.

⁴ Mpok yí ábhuet ne baghókó bhi aghati bhõ be, “Báké fá Yerúsalem. Chókó ká non akap ané Eta afyé bariεp bétó mbõ enyũ ngátí bhe.

⁵ Jõn ájwiti nyaka bo ne manyiεp, ke ndũ mpáy manywõp, chõη Mandem anjwiti bhe ne Efónό Bedyere.”

⁶ Mpok Yesu achi ne bõnto bábhεp yi be, “Acha, chõη õnsõt kefõ Israel õnkeme ntá yese bo Israel ke?”

⁷ Yesu akeme bhõ be, “Bábhíkí bhõη berihí mpok ane Eta afyé be menyih ebhen memfakari. Eta mmu afyé mpok ndũ betan ebhi ke áriní.

⁸ Chõη Mandem anchye bhe betan mpok Efónό Bedyere atwó ntá yeka, mámbak ye batisie bha amem Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ne atú Samária, ne ndũ mmik nkem.”

Mandem akũ Yesu akó amfay (Mk 16.19-20; Lk 24.50-53)

⁹ Yesu árémé nõkó nõ, Mandem asõt yi apetensem amfay. Báte mánjiní nõkõ yi ndu árõη. Nebhãη nékúti yi, bõ keperε ghó yi.

¹⁰ Báré yihí gbókóó ndũ yi árõη amfay. Bápéere ghõ, bo bati apay ne nkũ pépép amuet báté kekwat ne bhõ.

¹¹ Barem be, “Bẽ bo Galili, ndáká yi bachi afõ téé mánjiní nõkõ awu amfay? Chõη Yesu mmu árõ be arõη amfay, ampetnsem nkũbhé mbõ enyũ bághó yi árõη amfay.”

Matias asõt epok Júdas (Mt 27.3-10)

¹² Bõnto Yesu barõ ye Njie Menak Olif bápetnsem Yerúsalem, nekõ enen nechi mbõ kilometa amõt.

¹³ Báchwóbhé nõkó aré, bákó amfay ndu móket amõt amem ekerémfáy ane bõ báchwókõ nyaka are. Bõnto bhõ babhak Píta, ne Jõn, ne Jems, ne Andru, ne Fílip, ne Tõmãs, ne Batolómio, ne Mátio, ne Jems mmó Alfeyõs, ne Símun ane achi nyaka ndũ nkwõ bo abhen mánũ ãti etõk eyap, ne Júdas mmó Jems.

¹⁴ Bõ mankem babhak eyõη émõt. Báchyé mmuet ndũ nenikímuet nebhuet amõt chechem ne mbõk bakoηo Yesu abhen baghõré, ne María nõõ Yesu, ne bõmáyi abhen babhakanem.

¹⁵ Ewak émót ndũ manywõp eyõ, bakoηo Yesu bákém echeme. Bábhák batí besa betandat. Are, Píta afate arem be,

¹⁶ “Bõma, menyih ebhen básiní amem Ekáti Mandem ãti Júdas mmu ákwáká bo mankem Yesu bebhõη nyaka befu tetep. Nõ chí menyih ebhen Efónό Bedyere áká nyaka Mfõ Debhít ándiní ne arem be bebhõη befakari.

¹⁷ Yí Júdas achí nyaka ndũ nkwõ ywesé ndu Yesu áyábhé yi be ankũ betik ne bhese.

¹⁸ “Júdas atí nõkó Yesu, asõt nkáp manõη ané báchyé yi aku ekpókó mmik. Ne ndũ ekpókó mmik eyõ, yimbõη akwén kébheri menie básén, mántep árõri amik, agú.

¹⁹ Bõ mankem abhen báchí amem etõk Yerúsalem bághók ndak ane áfákárí. Ekú bábhó bébhiní nebhuéremik wu ndũ eyõηõtõk eyap be Akeldáma, nõ chí mmikí manõη.

20 “Echi mbə enyũ Mfə Debhít asinj amem Ekáti Bakway bé:

‘Eket eyi éndóp ewó,
yě mmu kéchəkə amem.’

Ne Debhít apet asinj be,
‘Mmu áchák ánsót épókó betik eyi.’

21-22 “Eri ye bé mmu áchák ánehém ne bhesé be séngátí nókó bo mbə batisié be Yesu apetnsem ndũ nepém. Mmu wu abhəŋ bébhak chi mmu ane achi nyaka ndũ nkwo ywese mpok Yesu Acha achi ne bhesé, bébho mpok Jón ájwítí yí beghaka nywəp enen yi arəŋə amfay.”

23 Nkaysi yap akwén amuet bo bati apay: Joséf ne Matías. Joséf abhəŋ manyén áchák ápáy. Nó chí Jústəs ne Básabas.

24 Máník ye mmuet bé, “Acha, əríní nkaysi yěntiki mmu. Ndũ böbhen batí apay, ntiki mmu óyábhé

25 bé ambak münto ndu betik ebhen ndu besət epók Júdas mmú árəŋə ebhak ené ékwáy ne yi?

26 Báguép ye ebhanə ęti böbhen batí apay. Eká Matías. Básót ye Matías báchem ne nkwo bönto Yesu bachak batí byó ne amət.”

2

Netwə Efónó Bedyere

1 Nywəp epă bo Israel ene bábhini bé *Péntekəs eghaka nəkə, bakoŋo Yesu mankem bábhák nebhuət amət.*

2 Ewat éfú amfáy témchók mbə ené mbúép atanatan ęjwĩ amem eket ené bə bachi are.

3 Bághó menyiŋ mbə baringo. Atáka, enyu ené yěntiki mmu wap abhəŋ nemət enen nete yi anti.

4 Témté wu Efónó Bedyere abhak ne yěntiki mmu wap tontó. Aká bábhó bérém beyəŋtək ebhen bə babhiki ghək.

5 Mpok yə, bə abhen báfyè betan bebhəre bebhé bo Israel babhak Yerúsalem. Báfú ndũ beyă betək.

6 Bághókó nókó ewat eyə, bárək ntiét ntiét béghə enyiŋ ene éfakari. Bábhak maknkay beghók ndũ bakoŋo Yesu

bárém beyəŋtək nyáná nyáná enyu ené yěntiki mmu wap ághək ndu eyi eyəŋtək enyiŋ ené bárém.

7 Bábhák maknkay tontó, bábhə berem be, “Pú böbhen mankem chi bo Galili?”

8 Ná échí bé yěntiki mmu ywese ághək enyiŋ ené bó bárém ndũ eyi eyəŋtək?

9 Séfú betək nyáná nyáná: Mbək báfu Pátia, báchák Mídia, abhénéfú Elam; mbək báfú Mesopotemia, báchák atú Judéya, abhénéfú atú Kapadóshiya; mbək báfú atú Póntəs, báchák atú Esia.

10 Mbək báfú atú Fríjia, báchák atú Pamflia. Mbək báfú Ijip, báchák báfú ndũ batáp etək Líbia ane achi kekwo ne Sírene. Ndú abhen báfú Rom, mbək chi bo Israel, báchák bə abhen bákəŋə Mandem mbə bo Israel,

11 báchák báfú Kret, abhénéfú Arébia. Yě nə, yěntiki mmú ywese ághək ndu bó bárém menyiŋi maknkay ebhen Mandem áká ndu eyi eyəŋtək.”

12 Bó mankem bábhák maknkay, batí atáká bhó, bábhó bebhəp batí be, “Ané ndak-aa?”

13 Kə bachak béré way bakoŋo Yesu mándem nəkə be, “Mmém akem böbhen!” Netwə Efónó Bedyere

Enyiŋ Píta aghati bati bo Israel

14 Píta afate ye ne bönto báchák batí byó ne amət, abho berem ne eyəŋ etanatan ntá beyă böbhə be, “Bə Judéya ne be mankem abhen bachi Yerúsalem, tá ká batú mángók enyiŋ ene mērém.

15 Böbhen bábhíki kwén chi mmém mbə enyũ bákaysi. Nywəp nechi ndiere nkárénká nénenamət bëti.

16 Né chí enyiŋ ene ndemekəpinti Jóel areme nyaka be chəŋ emfakari. Joel arem nyaka be,

17 Mandem arem be ‘Ndũ manywəbhé ngwenti,

chəŋ nkə Efónó ya antwə ntá yěntiki mmu.

Böbhəka mángati barak ané me mfyé bó anti.

* 2:1 “Péntekəs chí manywəp besa bepəy nsem byo.” Nó chí, bébhó ndũ nywəp Epă Nekinj.

Besak ebheka mángó kenó amík anti,

ne baseansi bheka mángó kenó.

18 Ndu manywəp eyə, chəŋ nkə Efónó ya éntwó ntá bakǔ betik abha, abhén baghərə, ne abhen babhakanem, nkə bó mángati barak ané mfyé bó anti.

19 Ne chəŋ nkə menyiní maknkay mémfakari amfay, ne ntəŋ beriní maknkay fá amík.

Chəŋ manəŋ ambak, ngó ambak, móngo ambak.

20 Chəŋ mmok anjibhiri ándəp ejuri, ntəŋ anjibhiri andəp manəŋ, ke nywəp negho enén Acha átwò nengaka.

21 Ne chəŋ embak be yě agha ane abhiní Acha be ánkwák yi, Acha əpeme yi.' "

22 Píta arək ambi bérém be, "Bo Israel, ghók ká beyəŋ ebhén: 'Yesu mmu Násáret chí mmu ane Mandem áyábhé nyaka. Atón kponoroŋ bé ayap yí ndü áchyé yi betəŋ. Akə ye menyiní maknkay. Atón berin. Bě babhəŋ bəriní nə sayri mbənyune akə nyaka menyin ebhen besí ebheka.

23 Mandem anán ariní nyaka enyin ene ébhónó befakari ne Yesu bekonə nkaysi yi. Báfyé yé yi amə yeká be mánchye yi ntá bo bebá be mángó ndü ekotákátí, mángway.

24 Ke Mandem akə yí ampətnsem ndü nepém, aferé yí ndü bebě newú mbənyune newú nepu kway nyaka bebəŋ betəŋ amfay yi.' "

25 Mfó Debhít asin nyaka éti yi be, "Nchí ghə nyaka Acha mpoknkem besí bha, abhak ebhe awónem eya, be yənyin eke nyikisi me.

26 Nti ena néjwi ye ne manák, ne nchí rem kəpi ne manák.

Ne mbákánti chí ne Mandem,

27 Mbənyune wə Mandem opú chen chəŋ me óndó amem etókó bawú,

opú rə chəŋ Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.

28 Okə me ndiní mbi nepém.

Ndü óchí ne me mpoknkem, chəŋ ónkə membəŋ beyə manák."

29 Píta arək ambi berem be, "Bóma, nchí kway beghati bhe kponoroŋ éti Mfó Debhít, chí mbi ywese. Agu nyaka, bábhéme yi, ne nnem eni nebhet fá ne bhese kpatə echəŋ.

30 Achí nyaka ndeməkəpinti. Ariní bariəp amen Mandem áchyé yi, kpat anyú nku be chəŋ Mandem ankə ebhárémə ywi anyie enókó kefó eyi.

31 Debhít ayambi aghó enyin ene Mandem abhəŋ bekə ndü mpok ane átwò ambi ke yə emfakari. Aghó be, chəŋ Mandem ankə Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be áto ampətnsem ndü nepém. Éti yə, Debhít arem nyaka be, 'Mandem abhíkí chen Mpeme yí áyábhé ándó amem etókó bawú ne abhíkí chen mməet yi ámpó amem nnem.'

32 Mandem akə Yesu apətnsem ndü nepém ne besé mankem séghó yi ne sechi batísie be achi nepém.

33 Mandem achye yí beyə kenókó ndu akə yi achókó ebhe awónem eyi ndü enókó kefó. Éta abhəre bariəp ami ndu achye yí Efónó Bedyere. Ne chí Efónó Bedyere mmu Yesu achye bhese ke akə menyin ebhén befakari ne mbo enyü bəghə ne bəghók.

34 Debhít abhíkí rə nyaka etókó bawú ándók amfay. Ke yimbəŋ arem be,

'Éta Mandem arem nyaka ntá Acha wa bə:

"Chókó fá ebhe awónem eya ndu enókó kefó,

35 kpatə nkə bömpap abhe mámbak mbə enək ene óchókó ónyaŋa bekak aré.' "

36 "Bo Israel mankem bábhəŋ beriní ye sayri be, Yesu mmu be bəgo ndü ekotákátí ke Mandem akú yi áchi Acha ne Mpeme yi áyábhé."

37 Bəghókó nókó enyin ené Píta areme, ékwén bó te anti. Babhəp Píta ne bənto bachak be, "Bóma, chəŋ sénkə ye ná?"

38 Píta akeme bhə be, "Yéntiki mmú yekə abhəŋ bétiknsem ndü bebá bhi ne mánjwiti yi ndü nnyén Yesu Kristo

be Mandem amfonori bebú bhi. Mmũ ane áká nò Mandem áchye yi Efónó Bedyere mbò akap.

³⁹ Bari ep amen ayíjì be ne bõbheka, ne bõ mankem abhen bachi nekò nesie. Ayíjì nkwo yèntiki mmu ane Mandem Acha yese ábhìjì be antwo ntá yi.”

⁴⁰ Píta aròk ambi bérem baya menyìjì béchák ansemti nòkò bhò bé “Féré ká mmuet ndũ ntemsi ane ábhónó bétwò ntá bõ bebú abhen fá ammik.”

⁴¹ Ekũ bo abhen mánóko enyìjì ene Píta areme bárók bájwiti bhò. Ne bo abhen bacheme ne bakojo Yesu nywòp enò babhak mbò nká érá.

⁴² Bachye mmuet ndu béghók menyìjì ebhen bõnto Yesu bátòjì. Bó mankem abhen manókò babhak ndu nsojì amòt ndũ yèntiki enyìjì, ndũ Nenyie Acha ne ndu nenikimuet.

Nepém bakojo Yesu

⁴³ Bõnto Yesu bábhò bekũ beyã menyìjì maknkay ne berìjì maknkay. Bécháy békém bo mankem abhen bághò menyìjì ebhò.

⁴⁴ Ne bo abhen mánóko mankem babhák eyòjì émòt, mánkòre nòkò menyìjì ebhap ndũ nsojì amòt.

⁴⁵ Mpok ne mpok, abhen bábhónó menyìjì bátì nyaka mánkòre nòkò nkáp ne abhen eyap épú enyu ené yèntiki mmu wap abhòjì enyìjì.

⁴⁶ Ne yèntiki nywòp báchèm nyaka amem ekerákap Mandem amem Yerúsalem ndu ménikimuet. Báchèm nyaka nkwo amem beket ebhap ndũ Nenyie Acha ne ndũ menyie nenyie ne beyã manák ne nti nemòt,

⁴⁷ mámbiti nòkò Mandem. Bõ mankem bághò ndũ bakojo Yesu bákũ ne báre bhón manák ne bhò. Ne yèntiki ewak Acha ankũ nòkò bo abhen yi ápémé mánchèm ne bakojo bhi.

3

Píta abú mbénti

¹ Ewak émòt, Píta ne Jõn bare ròjì ekerákap Mandem ndu nkárénká érá. Ne ngósì mpok nenikimuet.

² Bágháká nókò ndũ nyũbha ane bábhìjì be Erítì Nyũbha, bághò mmu ane áchì mbéntì te nebhe eni aré chókò. Yèntiki ewak bo bápòkò nyaka yi mámbure ndu nyũbha wu bé áníjì nókò nkáp ntá bo abhen báfuet beròjì amem ekerákap Mandem menikimuet.

³ Mbéntì wu aghò nòkò Píta ne Jõn ndũ báyanjì befuet mandok ekerákap, abho ménìjì bhò nkáp.

⁴ Píta ne Jõn báyìjì yi díí. Píta arem ye be, “Yìjì bhese!”

⁵ Atep bò amík amuet ne nkaysi bé chòjì manchye yi enyìjì.

⁶ Ke Píta arem be, “Mbíkì bhòjì nkáp, ke enyìjì ene mbónó chòjì nchye wò. Ndũ nnyén Yesu Kristo mmu Násáret, faté kò!”

⁷ Akém yi ndũ awónem ayòjì. Témté wu, betanjì Mandem béchwé ndu bekak ne memĩ bekak ebhi.

⁸ Adók ate kperep, abho bekò. Are kò andokoti nòkò, ne ambìti nòkò Mandem, kpát aròk achwe amem ekerákap ne bhò.

⁹ Bo mankem abhen bachi are bághò yi ndu ákò ambìti nòkò Mandem,

¹⁰ Bárijì be yi ke áchòkò nókò nyaka ndũ Erítì Nyũbha ane ekerákap Mandem anijì nòkò nkáp. Ekũ bábhák maknkay, ne manyu aròp bhò fúfú beghò enyìjì ene efakari.

Píta aghati mbok Yesu amem ekerákap Mandem

¹¹ Mmu wu abhat mmuet ne Píta ne Jõn kpát báròk baghaka amem nebhet ekerákap Mandem ane bábhìjì be Achá Sólomon. Bo mankem bare ròjì are ntiét ntiét beghò enyìjì ene éfakari. Babhak maknkay tontó.

¹² Píta aghò nòkò ndũ bõbhò bákàp bhò, arem ntá yap be, “Bõma, bo Israel, ndaká yi bächì maknkay, màmkròkò nòkò bhese enyu eyò? Bákaysi be chi ndũ betanjì ebhesé ké yí

ákò néne ke? Ne puyě chi be séchày Mandem tontó.

13 Mandem bachĩmbi bhese, Mandem Abraham ne Aisek ne Jekóp ke achye mübetok ywi Yesu kenókó. Achyé yi kenókó yěndu be bārēm nyaka be bābhiki bhəy yěnyiy beku ne yi mpok Páilet áyàñ beferε yi amə. Bāsót yi bāchyé ntá böbati Rom be mángwáy.

14 Yesu achí nyaka nyáná ne chak besí Mandem, Yě nə be keka be Páilet ándó yi andək. Bārēm be Páilet ándó chí ngwayti bho andək.

15 Bākú bawáy yi mmu áchyè nepém. Ke Mandem akə yí apetnsem ndü nepém. Besé séghó ne amík enyiy ene efakari.

16 Yesu ke ákú mbénti ne áfáté. Enyiy ene bāghó ne ené bārĩñi be efakari, menkem béchí enyu yə mbənyune sésíkí nti ne yi. Chí ndu sésíkí nti ne yí ke ékə mbénti ne áfáté kperεp mbə enyü bē mankem bāghó.

17 “Böma, néne ndĩñi ká bé be ne bö bati bheka bāchí nyaka chi amem ejuri beyiñi enyiy ene bākú ntá Yesu.

18 Ke enyiy ene Mandem ákú baremé kepĩnti bhi bāghátí bo tesáy be, Mpepe Mandem afyé nyaka bariεp be átò, abhəy beghə esəñori, Mandem akə yə efu tetεp.” Tík yé ka nsem ndü bebú ebheka, mámpetnsem ntá Mandem, be yi amfoñori bebú ebheka.

19 Mbák mánkə enyu yə, Acha ákə māmboñ mpok neywěmæet ndü befónjó ebheka,

20 antó be Mpepe yi afyé nyaka bariεp be átò be ambak Mpepe yeka.

21 Yí wu chi Yesu mmu ábhónjó bebhak amfay ne Mandem kpáte mpok ane yi ákə menyiy menkem ménjibhíri méndəp beko. Baremé kepĩnti Mandem mánán bárem tentεp be chəy émbak enyu yə.

22 Moses arem nyaka be, “Chəy Mandem Acha antó be ndemekεpĩnti ywi mbə enyü yi ato me. Ne chəy yi ambak mmu yweka amət ne bābhəy beku yěntiki enyiy ene yi ághàti bhe mánkə.

23 Ne chəy embak be yě agha ane apu ghok ndemekεpĩnti wu, báfap yi ne bö Mandem, mangway.

24 Samuel ne baremé kepĩnti abhen báfú yi ansem, mankem bárem nyaka nkwo éti menyiyi maknkay ebhén befākari manywəp ané echəy.

25 Menyiy ébhen baremé kepĩnti bārémé menkem béyiyi bhe. Ne nku ane Mandem ányú nyaka ne bachĩmbi bheka, ányu ne be nkwo, mbənyune arem nyaka ntá Abraham be, ‘Chəy mfæet ntá bebhárébhə bhe njεt manérékeré mmik ankem.’

26 Éti yə ke echí be Mandem ayap nyaka mübetok ywi, ayambi átó yi chí ntá yeka bé ánjēt be ndü ákə be mandó nepém bebú eneka.”

4

Píta ne Jñn besí echémé bo bati etək

1 Ené Píta ne Jñn bāghàti bo menyiy enyu yə, mbək bachiákap Mandem ne münti babhabheri ekerákap ne mbək bönkwo Sádusi bätwó ntá yap.

2 Bati ábé bhə mbənyune Píta ne Jñn bätəñ mángati nəkə bo bé Yesu apetnsem ndü nepém betəñ be chəy bawú mámpetsem ndü nepém.

3 Bákém Píta ne Jñn bārók báfe, ne tēndu beku menəñ bégháká nyaka, barə bhə are te ntinywəp.

4 Yě nə, beyä bo abhen bāghókó enyiy ene Píta ne Jñn bāghátí bhə, mánóko. Mpäy bakoño Yesu mankem akó aghaka mbə nká etay.

5 Néyí nókó, bakémé etək ne bö bati bo Israel, ne batəñ ebhé Mandem bákém echeme amem etək Yerúsalem.

6 Anas müngo bachiákap Mandem, ne Káyfas, ne Jñn, ne Aleksánda, ne böneréket müngo bachiákap bāchem ne bhə.

7 Bāsót Píta ne Jñn bákə bó báte besí bhap, bābhép ye bhə be, “Ndu nnyén agha bákə menyiy ebhen? Agha áchyé bhe betəñ beku bhə?”

8 Ndü betəñ Efónjó Bedyεε, Píta akeme bhó be, “Bē bakémé etək ne bö bati etək,

⁹ mbák bábhèp bhese echon ěti berĩ ebhen séká ntá mbéntí-ne, ne enyũ éfákárí ke yi átaŋ,

¹⁰ Bě mankem ne bo Israel mankem diŋí ká be chí Yesu Kristo mmu Násáret ke ákú mmũ-ne ataña. Yí mmu bágó ndũ ekotákátí, kě Mandem akũ yí apetnsem ndũ nepém, ndũ betan ebhi kě bǎghó mmũ-ne áté be besí kperep.

¹¹ Nkúbhé Yesu kě Ekáti Mandem érem ěti yi bé:

‘Ntay enén bě batě beket bǎbyáká, nó ke néróbhé ekwap ené ékémé eket.’

¹² Ndiere yí ke ákway bepeme bhese. Mmu achak apú fá amik ane Mandem achye be ampeme bhese.”

¹³ Bo echémé bǒ batí etok bǎghó netanánti Píta ne Jǒn ndũ bǎrém kepĩ kebhoŋ becháy ne ndũ bǎghó nkwo bé bǒPíta bǎchí chí ndéndemé bho, ne be bǒ bǎbhíkí ghok ekáti, bǎbhák maknkay. Ke bǎghó be bǒPíta mánán bákò nyaka ne Yesu.

¹⁴ Ne ndu bǎghó mbéntí ane bákú yi ataña nepak Píta ne Jǒn, manyu áchók bho.

¹⁵ Ekú bátén kpík bó nefi. Bǎbho besokori mámbebhe nokò bati be,

¹⁶ “Chon sénkũ yi ne bǒbhén? Bǒ mankem fá etok Yerúsalem baghó erémé enyĩŋ maknkay ené bó bákú ne sépú kway betaña.

¹⁷ Ke ndu bekũ be mbok ane áképere taka etok, sébhon beya bǒbhen batú be báképere rem yěnyĩŋ ntá mmu ndũ nnyén Yesu.”

¹⁸ Bǎbhĩŋi ye bho bǎpetnsem amem áchá. Básémti bhó be bakepere rem ne bakepere tǒn yěnyĩŋ ndũ nnyén Yesu.

¹⁹ Ke Píta ne Jǒn bákéme bho be, “Bě babhōŋ bép ká mmuet eyeka ndak ane. Enyĩŋ ene échí chak besí Mandem chi ené? Béghok bhe ke chi begbok Mandem?

²⁰ Sépú kwáy berǒ berem ěti menyĩŋ ebhen séghó ne amík ne séghók ne batú.”

²¹ Nkwǒ echeme bǒbati etok bapet básémtí nókó bho, bǎferé bho amǒ. Bó kebhoŋ mbi betemsi bǒPíta mbonyune

bǒ mankem bákàka nyaka Mandem ndũ enyĩŋ ene efakari.

²² Ne mamié mbéntí wu acha nyaka besa bēpay.

Bakonjo Yesu mánikmuet be Mandem anchye bhō netanánti

²³ Bǎféré nokò Píta ne Jǒn amǒ, bǎpetnsem ntá batĩ bǒnkwo Yesu, baghati bhō enyĩŋ ene bǒbati ekerákap Mandem ne bǒbati etok bǎrémé ntá yap.

²⁴ Bakonjo Yesu bǎghókó nókó nǒ, bó mankem babho menikmuet ntá Mandem mándeme nokò be; “Eta, wǒ achí Acha, wǒ ke óghókó mfay ne mmik, ne manyén ne menyĩŋ menkem ebhen béchí are.

²⁵ Wǒ ke ókú nyaka be mübetok ywe Mfǒ Debhít, chí-mbĩ ywesé, ándem ndũ betan Efónó Bedyere be:

‘Ndaká yí bo abhen bǎpú bo Israel bǎbènti ne wǒ Mandem? Ndaká yí bǒbhen bátè beyu ebhen bebhiki bhōŋ ntí ne nnet?’

²⁶ Bafǒ mmik bátǒŋtí mmuet ménu nenu,

bǒbati etok bǎchem nebhuet amǒt, báte eyu menu ne Mandem Acha ne Mpereme yí afyé nyaka bariēp be átò.’

²⁷ “Hérǒd ne Póntios Páilet bǎchem ne bo Israel ne mbok bo abhen bǎpú bo Israel fá amem Yerúsalem, báte eyu antí Yesu mmũ betok ywe ane achi nyáná.

²⁸ Bǎchéme bekũ yěntiki enyĩŋ ene ónán óbhúré nyaka be chon émfakari.

²⁹ Acha, ghó ye ndũ bǎpǎ bhese. Kũ be bhese bǒ betok abhe, séngátí nókó bho Eyon eye ne netanánti nenkem.

³⁰ Chié bhese betan bebú bǒmame, ne beton berĩŋ maknkay ne bekũ menyĩŋ maknkay ndũ nnyén mübetok ywe Yesu, mmu achi nyáná.”

³¹ Mánáná nókó menikmuet, nebhuet ane bǒ bachi are anyikisi. Efónó Bedyere abhak ne bhō tontó akũ bǎbhó beghati Eyon Mandem kebhoŋ becháy.

Bakonjo Yesu bǎbhak ndũ nson amǒ ndũ menyĩŋ menkem

32 Nkwó bo abhen mánókó Yesu bábhón ntí némot ne nkaysi amot. Yě mmu wap ake rem be menyin ebhi béchí chí ndiere ntá yi aywintí. Enyin yěntiki mmu ebhak enyin eyap mankem.

33 Bõnto Yesu báre ghati bo ne betan ebhap menkem be Yesu Acha apetnsem ndü nepém, ne berindu Mandem bebhak ne bõ mankem tontó.

34 Yě mmu wap abhiki chép nyaka enyin mbonyune abhen bábhónó baki ne yě chi beket, bati nyaka menyin ebhõ mántwõ ne nkáp

35 mámbure besí bõnto, ne bõ mánkõre nkáp wu bekoño nté ane yěntiki mmu wap.

36 Enyu yõ kě mmũ ane áká nnyén be Joséf akũ nyaka. Abhak mmu nneréket Lévi ne mmu etak Sáyprõs. Bõnto Yesu bádu yí nnyén bé Banábas, nó chí, “Mmũ ane afyé bo ntí.”

37 Abhõn nyaka nki, atí wú, atwó ne nkáp, abhare besí bõnto Yesu.

5

Ananias ne Safira

1 Ke ewak emot, mmũ ane aka nnyén be Ananias ne ngõré aywi Safira bati nebhuéremik.

2 Ananias abhese mbak nkáp ansem. Ngõré aywi arinji be yi akũ nõ. Asat ané arõbhé arak abhare besí bõnto Yesu.

3 Ke Pita abhep yi be, “Ananias, ndaká yí óró Satan ánkó wó antí be ónsé nsé ntá Efónó Bedyere ne arõ mbak nkáp ane ótí mmik ansem?”

4 Mpok óbhíki re tí yó, mmik achi nyaka chi ayé. Ne mpok ótí yó nkáp abhak chi aywe. Ndaká yí akaysi beku ene enyũ enyin? Osensé chi ntá Mandem, puyé ntá nkwa!”

5 Nēghók Ananias ághókó beyõn ebhen, akwén amik agú. Beyã becháy bekem yěntiki mmu ane ághoko ndak ane.

6 Besak báchwé, mánép yi ne nden, bápókõ, barak babheme.

7 Efueré nókó mbõ mañak nywõp arat, ngõré Ananias achwe anywõp, yi kerinji enyin ene efakari.

8 Pita abhep yi be, “Ghatí me tetep, nkáp ankem ané wõ ne nném aywe bati mmik ne?” Akeme be, “Ee, yinji wu ankem nõ.”

9 Pita arem be, “Ná wõ ne nném aywe báká eyõn émot memõ Efónó Mandem Acha enyũ eyõ? Ghok! Bo abhen bábhémé nném aywe, báchi afõ ambinywõp, ne chõn mampókõ wõ nkwa.”

10 Témte wu, Safira akwén bekek Pita agú. Besak báchwé nókó bághó be agu, bápókõ bafu barak babheme kekwoet ne nném.

11 Beyã becháy bekem bõnkwa Yesu mankem ne yěntiki mmu achak ane aghoko enyin ene efakari.

Bõnto Yesu báku beyã menyinji maknkay

12 Bõnto Yesu báre ku beyã menyinji maknkay bechak besí bo ndü betan Mandem. Báre chem nebhuet amot amem nebhuet ekerákap ane bábhinji nyaka be Acha Sólomon.

13 Yě mmu achak kechem ne bhõ éti becháy, ke bo báre chyè bhõ kenókó.

14 Ne beyã bo, baghõré ne babhakanem, báre noko, manchem nõkõ mmuet ne nkwa Yesu.

15 Éti menyinji maknkay ebhen bõnto bákũ, bo báre pókó bõmame mámbure nõkõ nepaká mbi, mbak ndu bekók, bachak ndu bèsak, bé Pita apere fuet ndikandi ywi ánkwén mbak ayap amuet.

16 Beyã bo bare fu ndü bõbetak abhen bachi kekwoet ne Yerúsalem, mándakõ nõkõ ne bõmame, ne abhén befónó bebúbebu bésõñari bhõ. Bõ mankem batan.

Bõbati etak bare chyè bõnto Yesu beyã esõñari

17 Ke mungo bachiákap ne bõ mankem abhen bachi ne yi, nõ chi bõnkwa Sádusi, bábhón beyã mpap amik.

18 Bákém bõnto báfyé ekerékenõn.

19 Ke ángel Mandem atwó ne beti, anene babhinywõp ekerékenõn, asat bó báfú, arem be

20 “Dók ká amem ekerákap Mandem, mǎnte, mǎngati bo yěntiki enyij eti nepém nekə enen.”

21 Néyí nókó, bǎrók bachwe amem ekerákap Mandem bǎbhó betəŋ bo mbə enyü ángel aghati bhə.

Müngo bachiákap ne nkwo ywi bǎbhij bōbati etək Israel mankem, bákém echeme, bachye eyəŋ be mandók mamferə bōnto ekerékenəŋ mantwə ne bhə.

22 Babhabheri abhen ekerákap bǎchwóp are, keghə bhə. Bápətnsem ne eyəŋ be,

23 “Sérəŋ, seghə babhinywəp femfé, ne babhabheri nefi téé, ke sénéne nókó babhinywəp, sebhiki ghó yě mmu amem.”

24 Münti babhabheri ekerákap Mandem ne bō bati bachiákap baghoko nəkə nə, bati átaka bhə amem, bare bhep mməet eyap enyij ene efakari ne bōnto Yesu.

25 Ebhiki tat, mmu amət achwe aghati bhə be, “Ghók ká, bo abhen bǎfé ekerékenəŋ éyu, bǎchí awu amem ekerákap téé bātəŋ bo.”

26 Münti babhabheri ekerákap ne bōbhi bǎrək basət bōnto, ke bákə tək bó awə aməet ndü bǎchəy be bo báké temti bó ne batay mangway.

27 Bápéré nókó ne bhə, bakə bo baté besí echeme bōbati etək. Müngo bachiákap abhép bó be

28 “Séyer be batu be bǎké pere rem yěnyij ndü nnyén mmü-ne? Yě nə, bǎtək mbok Yesu amem Yerúsalem nkem ne bǎyən bekə embak be besé ke sékú bǎwáy yi.”

29 Píta ne bōnto Yesu mankem bakeme be, “Sébhəŋ beghok chi Mandem, puyě nkwanəŋ.

30 Mandem bachimbi bhesé akə Yesu mmu bǎwáy ndu bago yi ndu ekotákati ampətnsem ndu nepém.

31 Mandem akósi yí amfay, afyé ndü nebhet kenókó be ambak Münti ne Mpeme, bé ányché bo Israel mbi betiknsem ndü bebú bhap Mandem amfonori bhə.

32 Séghati bo menyij ebhén séghə ne amík mbə batísie, ne Efónó Bedyere

mmu Mandem achyé ntá bo abhen bǎghək yi achi ntísie nkwo.”

33 Bō echeme bōbati etək bǎghókó nókó nə, bati ábe bhə tontó. Bǎbho beyəŋ mbi ndu beway bōnto Yesu.

34 Ke münkwə Fárisi amət, ane áká nnyén be Gamáliel, abhak aré. Abhak mmu echeme bō bati amət nkwo ne ntəŋ ebhé Mandem. Bō mankem bǎchyè nyaka yi kenókó. Afate achye eyəŋ be mánten kpik bōnto Yesu nefi.

35 Arem ye ntá bōbati etək be, “Bo Israel, sət ka mpok ndü enyij ene bǎkǎysi bekə ne bōbhen.

36 Diŋí ká be Tiódas árəm nyaka be yi achi nném mmu. Bō mbə bati besá esa (400) babhak bǎkoŋo bhi. Bǎwáy nókó yi, bakoŋo bhi bhə bǎtaka, nsónó eyi amay.

37 Étaré nókó, Júdas mmu Gálili nkwo afú mpok básət mpəy bho. Aya mbək bho bǎré koŋo yí. Yi nkwo agú, ne beyǎ bo abhen bǎkəŋo nyaka yi bǎtaka.

38 Béyij ye ndak ane, nchí ghati beka be mándó bōbhen, bǎké kə bhó yěnyij. Mbák nkaysi-ne, ne menyij ebhen bō bati bekə befu chí ntá nkwa, chəŋ mánkwen.

39 Ke mbák befu chi ntá Mandem, bǎpú kway bechyet bhə mbi. Bǎkway mbəŋ beghə be mánü chí ne Mandem!”

40 Bǎbhij nókó ye bōnto Yesu, baden bə, básəmti bhə be bǎképere rem yěnyij ndu nnyén Yesu, barə bo mándók.

41 Bōnto bǎfú bǎrə echeme bōbati etək bǎrók ne maŋák mbənyune Mandem aghə be bə bakway bo abhen bǎbhəŋ keyóré eti nnyén Yesu.

42 Bə kerə betəŋ ne béghati bo Mbok Ndíndí be Yesu chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átò. Bǎre kə nə yěntiki nywəp amem ekerákap Mandem ne amem beket ebhap.

6

Báyap bōbati tándramət be mánkwak bōnto Yesu

1 Mpok yə, bakoŋo Yesu bǎre yá mándəkə nəkə chi ambi. Bétáná

békwén. Bo Israel abhen bárèm eyəḡ Grik nkwo báré nywinti be abhen bárèm chi ndiere eyəḡ bo Israel bákòre menyin yěntiki ewak kefyé ntí ndu bechye mánkwésé bhap.

² Ekə bönto Yesu batí byó ne apay bábhinj nkwo bakoḡo Yesu bárəm be, “Epy chak be sendə beghati bho Eyəḡ Mandəm, séndəbhe tan chi baraká nenyé.

³ Bōma, yap ye ka böbati tándramət. Bábhəḡ bebhak bo abhen bo bárəm eríri éti yap, mámbak bo abhen Efónó Bedyere achi ne bhə sayri, ne mámbak barinjindak. Yap ka bhó. Sékway bechye bhə betik ebhen.

⁴ Mbák echi nó, chəḡ sémbónj mpok bechye mməet ndü nenikíməet, ne ndu béghati bho Mbok Ndíndí ne ndu bétəḡ Eyəḡ Mandəm.”

⁵ Bōnkwo mankem bábhəḡ manjək éti enyih ene bönto bareme. Báyp Stífin mmu amət ane abhəḡo neka ne Yesu tontó ne Efónó Bedyere achi nyaka ne yi mpoknkem. Báyp Filip nkwo, ne Prokórəs, ne Nikanó, ne Tíməḡ, ne Paménas, ne Níkolás, kenkə ane áfú nyaka Antiək. Anəḡ áchyé nyaka Mandəm kenókó mbə enyü bo Israel bákə ke ənoko Yesu.

⁶ Bəsət bhə besí bönto Yesu. Bönto mánikməet mányəḡa bó amə anti.

⁷ Eyəḡ Mandəm ére go endək nəkə chi ambi, ne mpəy bakoḡo Yesu ayá tontó amem etək Yerúsalem. Beyä bachiäkap Mandəm nkwo báre noko Mbok Ndíndí.

Bákém Stífin

⁸ Stífin chí mmu ane Mandəm átəḡ beyä berindu, achye yí beyä betəḡ. Stífin akə berem menyinjí maknkay ne átəḡ berin besí bo.

⁹ Mbək bo báfate bábhó bekem epáití ne yi. Bábhak bö ekeré nenikíməetí ene bo abhen báféré ndü kesem. Enyu eyə ke bábhinj nyaka yə. Bábhak bo Israel abhen bafu Siren ne mmu Aleksánda. Bóbhə ne bo Israel bachak abhen bafu atú Silísha ne Esia bare kem epáití ne Stífin.

¹⁰ Ke bo kekway bekeme enyih ene yi arémé ne nerinjindak enen Efónó Bedyere achye yi.

¹¹ Bákú bo mámpu be bəghok ndü yi arəm ebúbə éti Moses ne éti Mandəm.

¹² Enyu yə kě mányikisí batí bö batí etək amem, ne bati batəḡ ebhé Mandəm, ne bati bö mankem. Bákém ye Stífin barək besí echeme bö batí etək ne yi.

¹³ Bátwó ne batísyə ákwaré abhen bárémé be, “Mmü-ne apú rə berem ebúbə mpoknkem éti ekerákap Mandəm ywesé ne ne éti ebhé Moses.

¹⁴ Séghok ndü yi arəm be chəḡ Yesu Mmü Násáret wu amokoti ekerákap Mandəm ene, ne angupsi berin etək ebhen Moses aró ntá yese.”

¹⁵ Bö mankem abhen bächí amem ekeré manyé chəkə, bateg Stífin amík aməet, bəghó bé besí bhi béyibhiri berəbhe ghə chi mbə ebhén ángel Mandəm.

7

Kepi ekén Stífin arémé besí batəḡa manyé

¹ Mūḡo bachiäkap Mandəm abhép Stífin be “Echi tetep be əkə barak ane bárəm nə be əkə?”

² Stífin akeme be, “Bəmə ne bəta, ghók ka me! Mandəm betəḡ menkem abhesi nyaka ntá chi-mbi aywesé Abraham mpok yi achi atú Mesopotemia ke arəḡ etək Haran,

³ arem ntá yi be, ‘Fá etək eye, dš nneréket aywe dók atú ane métəḡ chəḡ wə.’

⁴ Abraham afa ye atú bo Cháldia wu, arək achəkə etək Háran. Etayi ágú nókó, Mandəm akə yi afa aré atwó ndü mmik ane bächí aré echəḡ.

⁵ Abraham abhak fá, yě nə, Mandəm kechye yí yě chí mónəbhəéré mmik. Afyé chí bariep béchye mmik ntá yi ne ntá bebhárəbhə bhi yěndu yi abhiki bhəḡ nyaka mmó.

⁶ Mandəm arək ambi béghati yi be: ‘Chəḡ bebhárəbhə bhe mámbak mankə amem etək bö bachak. Bö bhə mambəre bhə ndu kesem, mánychye

nəkə bhə beyä esəñəri ndu mamié besä esa.

⁷ Ke chəñ nchyé ntémsí ntá bö etək ené bə bátòk. Ne ansem mpok, chəñ mámfa mántwə, mánychè nəkə me kenókó fá.'

⁸ Mandem anyú ye nku ne Abraham. Eriñí nku yə ebhak nesiép ane básiep böbabhakanem. Abraham abhé nókó ye Aisek, asiép yi mpok yi ágháká manywəp ánen. Aisek ábhé Jekóp, Jekóp abhak chi ntá bö bati byo ne apay abhen báchi nyaka bachĩmbi maneréket bo Israel.

⁹ "Bachĩmbi bhə bábhəñ mpabhamík ne mómáyap Joséf. Bátis yi mbə nsem ntá bakösié, Bó bárók etək Ijip ne yi. Ke Mandem abhak ne yi,

¹⁰ aferé yí ndü besəñəri ebhi menkem, atəñ yi berĩndu, ne achyé yi nerĩñĩndak besí Mfə Ijip. Mfə Ijip achyé yi betəñ amfäy etək Ijip enkem, ne eket eyi enkem.

¹¹ Ansem mpok, nsay akwén etək Ijip enkem ne etək Kánän. Eku esəñəri eya echa. Bachĩmbi bhese kekway bebhəñ nenyie.

¹² Jekóp ághókó nókó ye be nenyié nechí Ijip, ató bachi bhese aré. Ebhak ndəñ ane mbi ane bó bárəñó Ijip.

¹³ Nerəñ ane bó bárəñə aré ndəñ ené ejwi épáy, Joséf akə bömayi bəriñi yí, ne Mfə Ijip arĩñi nneréket Joséf.

¹⁴ Joséf ató ye bábhiñi étáyí Jekóp ne böneréket ywi mankem, batí besa bérát nsem neku.

¹⁵ Jekóp arək etək Ijip ne nneréket ywi ankem. Abhak aré te mpok ane yi ágú ne böbhi bo bachi bachĩmbi bhese.

¹⁶ Bápókó yi bápətsem Shékem, bábhéme ndü nsem enen Abraham ákú nyaka ntá bö Hamə amem etək Shékem ne nkáp sílbhá.

¹⁷ "Mpok ane Mandem abhəñə bekə bariép amem yi afyé nyaka ne Abraham aghaka nəkə kekwoť, mpäy bo Israel abhen bachi Ijip bəpet baya tontó.

¹⁸ Ebhak enyu yə kpatə mmu achak abhak Mfə Ijip ane abhiki riñi nyaka Joséf.

¹⁹ Mfə wú achyé bö bhese beyä esəñəri, akə bətayese mándó böbhap nefi mángú.

²⁰ "Mpok yə ke bábhé Moses. Arí tontó ne Mandem akəñ yi. Máne yí eket etayi ndü batəñ arát.

²¹ Báró nókó yi nefi, mmó Mfə Ijip ane ngərə, asət yi mbə móywi, ane yi.

²² Bátəñ yí nerĩñi kəpi bo Ijip nenkem, ágó abhak eríti ndeme kəpi ne nném mmu ndu menyĩñ ebhen yi ákə.

²³ "Agháká nókó mamié besa bépáy, nkaysi atwó yi anti be ándók ángó bömayi, bo Israel.

²⁴ Aghó nókó ndü mmu Ijip ádèn mmu Israel amət, arək bekwak yi. Akeme kémbé, kpát awáy mmu Ijip wu.

²⁵ Moses akaysi be böbhi bəriñi bé Mandem ke ató yi ámféré bhó ndü esəñəri, ke bó kerĩñi enyu eyə.

²⁶ Néyí nókó, arək atemeri ndu böbhi, bo Israel bati apay mánú. Achwe bekə bö mambak eyəñ éməť, arem be, 'Ghók ká, báchi bö mmu amət, ndaká yí mánú ne bati?'

²⁷ Ke ane áyáñ nti mpay, apuri Moses, abhép yí be, 'Agha áká wə mfə ne ntəñá manyé yesé?'

²⁸ Jyàñ bəway me mbə enyu ówáy mmu Ijip éyú?'

²⁹ Moses ághókó nókó nə, abué arək achəkə etək Mídiá. Aré ke yi ábháy ngərə abhəñ bö babhakanem bati apay.

³⁰ "Efuéré nókó mamié besa bəpay, ángel Mandem abhesi ntá yi amem baso, kekwoť Njie Sináy. Angel wu abhak amem ngó ane ádü ndü mónək amət ane ágò ebhi.

³¹ Enyĩñ ene Moses ághó ekə yi abhak maknkay. Ne nerəñ yi arəñ kekwoť beyĩñi, aghók Eyəñ Mandem Acha ndu érəm be,

³² 'Mme ke nchí Mandem bachĩmbi bhəka, Mandem Abraham, Mandem Aisek, ne Mandem Jekóp.' Néková nékém Moses, aferé amík are.

³³ Mandem Acha arem ye ntá yi be, 'Féré nkwəbhánya eyə bekek,

mbonyune nebhuerémik ane été nò are achi nyánjá.

34 Ngǝ besǝnǝri ebhen bǝbha bǝbhǝn amem etǝk Ijip ne ngók nedǝ kebho enap, ne nsep ntwo beferε bhó ndũ esǝnǝri eyǝ. Twó yé, chǝn ntó wo Ijip.'

35 "Stífin arǝk ambi berem be, nkúbhé Moses ane bǝbhíkí ka nyaka beghok yi, ne babher yi be, 'Agha áká wo mfo ne ntaǝjá manyé ntá yese?' Mandem afuε ntá ángel ane abhesi ntá yi ndu mónǝk beghati yi be ándók ámbák münti wap ne mmu ane áferε bhó ndu esǝnǝri.

36 Moses akũ menyinǝ maknkay, ne atǝn berin ebhen bétǝnǝ betan Mandem amem etǝk Ijip. Aferε bo Israel aré, akũ báfuét ndũ Manyu Chu, ne amem baso ndũ mamié besa bεpay.

37 Nkúbhé Moses-ne áréme nyaka ntá bo Israel be, 'Chǝn Mandem an-chye bhe ndemekεpǝnti achak ane áfũ ndu nkwo yeka mbǝ enyũ achye me ntá yeka.'

38 Yí Moses ke achi nyaka nénti bachĩmbi bhesé ne ángel Mandem amem baso. Mpok yǝ, ángel Mandem áréme kepi ntá yi ndu Njie Sináy, akũ yi arinǝ menyin ebhen Mandem áyan yí anku sendinǝ, nó chí Eyǝn Mandem ené échí tetεp mpoknkem.

39 "Ke bachĩmbi bhesε keka beghok yi. Bápuri yi baten nepak, ke bápεtnsem Ijip amem batǝ-yap.

40 Éká barem ntá Arǝn be, 'Ghokó bǝmandem ntá yese, be mandǝkǝ nǝkǝ bhesε ambi. Mbák chí Moses mmu áferé bhesε etǝk Ijip, sebhiki rinǝ enyin enε efakari ne yi.'

41 Bághóko enyin enε echí mbǝ mómpǝn, bare chye yǝ akabhé nya, ne mányié epa eti enyin enε baghoko ne amǝ.

42 Ke Mandem atiknsem ntá yap akpik arǝ bǝ mánychyé nǝkǝ kenóko ntá mmok, ne ntaǝ ne mambé mfay mbǝ bǝmandem abhap, mbǝ enyu echí amem bekati baremé kepiǝnti be, 'Bo Israel! Mpok ane bǝkǝ amem baso ndũ mamié besa bεpáy, ntá yá

ké báway nyaka nnya mánychyé nǝkǝ akap ke?

43 Bǝpǝkǝ nyaka étεm ené mandem nsé ane áká nyén be Mólǝk.

Ne nembe enen mandem nsé Ráfan. Ne menyin ebhen bǝghókó ndu bechye bhǝ kenóko.

Éti yǝ, chǝn mferé be ntó etǝk échák befuεt Bábilon.'

44 "Stífin arǝk ambi berem be Bachĩmbi bhesé bǝbhǝn nyaka étεm amem baso ené étǝn bé Mandem achí ne bhǝ. Moses aghókó nyaka yǝ ébhák mbǝ enyũ Mandem aghati yi, ne nkúbhé mbǝ enyũ Mandem átǝn yi amfay Njie Sináy be ebhǝn bebhak.

45 Ansem mpok, bachĩmbi bhesé bárǝ yó ntá bǝbhǝp. Bǝpókó yó mpok bǝkǝ ne Jóshua. Mandem abók bo abhen bǝchí are besí bǝtayese, basǝt mmik. Étem eyǝ ébhák aré te mpok ane Debhít achi mfo.

46 Mandem atǝn Debhít berĩndu. Anikmuεt ntá Mandem Jékǝp be andǝ yi anté eket ntá yi.

47 Sólomon ke até eket eyǝ ntá Mandem.

48 Yé nǝ, Mandem Acha apu chǝko ndũ beket ebhén bo bǝte ne amǝ. Echí mbǝ enyũ ndemekεpǝnti áréme be Mandem arem be,

49 'Mfay chí enǝkó kefǝ eya,

ne mmik chí erwo enε mésiki bekak are.

Ntiki enyũ eket ókway bete ntá ya?

nebhueét ane mǝkwáy beywemuεt achí ne fá?

50 Pú amó ya ke ághókó menyin ebhen menkem-ε?'

51 "Bérǝn ndũ ngwénti, Stífin arem be, 'Bé bo netaǝánti, bé bo bǝpu noko Mandem ne bǝpú ghok eyǝn eyi. Bǝchet Éfónó Bedyere mbi mbǝ bachĩmbi bheka.

52 Ntiki ndemekεpǝnti bachĩmbi bheka bǝbhíkí chye esǝnǝri? Ne báway nyaka baremé kepiǝnti Mandem abhen bǝréme mbi mbi be, Mmǝ betok ane achí chak besí Mandem átwǝ. Yí wu ke bǝtí ne báway.

⁵³ Bě kě Moses ásóré ebhé Mandem ntá bǎngel achye ntá yeka, yě nǎ, bǎbhíkí bhæere yó.' ”

Bǎwáy Stífin ne batay

⁵⁴ Bo echeme bǎ batí etǎk bǎghókó nǎkǎ menyin ebhen Stífin árème, bati ábé bǎ tontó, amík apėti anti.

⁵⁵ Ke Efónó Bedyere achi nyaka ne Stífin tontó. Ayon amík ayini mfay, aghó bediéré Mandem, ne Yesu téé ndǔ nebhuet kenókó Mandem,

⁵⁶ Stífin arem be, “Ghók ka! Ngǎ ndǔ mánéné mbinywǎp etǎkó mfay, Mmu ane áfú ntá Mandem abhak téé ndǔ nebhuet kenókó ebhe awónem Mandem.”

⁵⁷ Ke bǎbhó bebik ěri, bǎchók batú ne amǎ, bádú bǎrók bákém yi.

⁵⁸ Báyá yi bǎfú etǎk ne yí, bǎtémti yi ne betay bawáy. Batisie betábhá bǎfére nkú mfǎmuet eyap, barǎ ntá esakámu amǎt be ambabheri nǎkǎ. Esakámu wu aka nnyén be Sǎl.

⁵⁹ Mpok bǎtémti Stífin ne batay, anikmuet be, “Yesu Acha, sǎt Efónó eya!”

⁶⁰ Akwén atep mánén amík, arem ne eyon etanataŋ be, “Acha, foŋori bhǎ bebǎ ebhap ebhen.” Arémé nókó nǎ, asebhē.

8

¹ Sǎl abhak aré téé, aka bé eri mángwáy Stífin.

Sǎl are chye bǎnkwǎ beyǎ nenyok

Bébhó ewak eyǎ, bǎré chye nkǎwǎ Yesu abhen bǎchí Yerúsalem beyǎ nenyok. Ekǎ bó mankem bǎbǎé bataka atú etǎk Judéya ne átú Samária ankem. Erǎp chi bǎnto Yesu bǎbhǎ amem etǎk Yerúsalem.

² Baway nǎkǎ Stífin, mbǎk bo abhen bǎchyè Mandem kenókó bǎpókǎ yi bǎrók bǎbhéme, ne bádi yi tontó.

³ Mbák chi Sǎl, are yán mbi ménéme bǎnkwǎ Yesu. Ekǎ abho béchwé eket ne eket anja nǎkǎ abhen mánókó, baghǎré ne babhakanem, amfyē nǎkǎ ekerékenon.

Beyǎ bǎ-Samaria mánókó mpok Filip aghati bǎ Mbok Ndíndí

⁴ Bakonjo Yesu abhen bǎbǎé bǎtáka mbankem báre kǎ mángati nǎkǎ Mbok Ndíndí ěti Yesu.

⁵ Ane bǎbhini be Filip arǎk etǎk égho atú Samária angati nǎkǎ mbok ěti Mpereme Mandem afyé nyaka bariēp be áto.

⁶ Akǎ menyini maknkay aré. Bo baghǎ nǎkǎ nǎ, beyǎ bhap báre tá batú sayri ndu beghok menyin ebhen yí árém.

⁷ Befónó bebǎbebǎ ebhén bésǎŋori bo bére rǎ bhǎ mémbiki nǎkǎ ne eyon etanataŋ. Beyǎ bo abhen bachi bhǎré ne bakem bǎtǎŋ nkǎwǎ.

⁸ Ekǎ beyǎ manák abhak ne bǎ etǎk égho Samária eyǎ.

⁹ Mmǔfú ane áká nnyén bé Símun achí nyaka etǎk eyǎ nkǎwǎ. Abhak mǔnjǎ. Anan ákǎ nyaka menyin ebhǎ ndu erǎri mpok, andeme nǎkǎ bé yí achí etanǎtí mmu. Bǎ Samária babhak maknkay béghǎ menyin ebhen yi ákǎ.

¹⁰ Bǎ mankem, maném bo ne ndéndémé bhǎ bare tá batú beghok menyin ebhen yi ághǎti bhǎ, mándeme nǎkǎ be, “Mmǔ-ne chi mmu Mandem ane bǎbhini be etanǎtí mǎ.”

¹¹ Barak mandem nsé ane yi ákǎ ndu erǎri mpok, akǎ bo báre ta batú beghók menyin ebhen yi árém.

¹² Filip átwǎ nókó ne Mbok Ndíndí ěti enyu Mandem abhak ne bǎbhi mbǎ Mfǎ wap ne ěti Yesu Kristo, baghǎré ne babhakanem bǎbhǎ ménéko mándǎkǎ nǎkǎ be mǎnjwiti bhǎ.

¹³ Yě Símun nkǎwǎ anoko bǎjwiti yí. Bǎjwiti nókó yí, abhat mmuet ne Filip, ankonjo nǎkǎ yi yǎntiki ebhak. Nyu arǎp yi fuu ěti bereme menyini maknkay ebhén Filip ákǎ, ne ěti berin ebhén Mandem áfuēt ntá Filip antǎŋ nǎkǎ.

¹⁴ Bǎnto abhen Yerúsalem bǎghoko nǎkǎ be bǎ-Samaria mánoko Eyon Mandem, bǎtó Píta ne Jǎn aré.

¹⁵ BǎPíta bachwǎp nǎkǎ Samária, bare nikmuet bé Efónó Bedyere ántwǎ ntá bo abhen mánókó Yesu.

¹⁶ Efónó Bedyere abhiki re twǎ nyaka ntá yě mmu wap. Yě nǎ, manan bajwiti nyaka bhǎ ndǔ nnyén Yesu Acha.

17 Píta ne Jǝn mányáña amó anti bǝbhen manikmæet, Efónó Bedyere atwó abhak ne bhǝ.

18 Símun ághó nókó bé Efónó Bedyere atwǝ achi ne bhó ndǝ bǝnto mányáña bǝ amǝ anti, afeɾe nkáp béchye bǝnto,

19 arem be, “Kǝ ká menkwó mbǝñ betañ bé yǝ agha ane nyáña yi amó anti Efónó Bedyere ántwó ntá yi.”

20 Ke Píta akeme yi be, “Eghori émpókó wó ne nkáp aywe! Okáysi bé ðkwáy béku akap Mandem ne nkáp na?”

21 Diñí bé ðbhíki bhǝñ ye enyiñ ndu betik ebhesé mbǝnyune nti ene népu chak besí Mandem.

22 Ndu echi nǝ, tik nsem ndǝ nkaysi bebá ane achi wǝ anti ónikmæet ntá Mandem Acha. Ngufú chǝñ amfonori nkaysi ane achi wǝ anti.

23 Ngo bé ðbhǝñ epǝ mpabhamík ne ókwǝn nsem anten bebá.”

24 Símun aghoko nókǝ nǝ, akeme Píta ne Jǝn be, “Bǝta, nik ka Mandem mmæet ðti ya bé yǝnyiñ émǝt ene bǝrémé éké fakari ne me.”

25 Mánáña nókó béghati bo mbok Yesu ne menyíñ ebhen yi akǝ ntá yap, bǝró bare petnsem Yerúsalem. Bǝre téé ndǝ bǝbetǝk Samária man-gati nókǝ bo Mbok Ndíndí ðti Yesu.

Mmu Etǝpia anoko Yesu

26 Ke ángel Acha atwó arem ntá Filip be, “Faté sep ndǝ esí mbi ane afú Yerúsalem árǝñ Gása”.

27-28 Filip afate abho bérǝñ. Efákari bé mmǝ Etǝpia amǝt ane afú Yerúsalem ndǝ menikmæet ápetnsem etǝk eyi amem ékárík ene mpǝñóndík éyà. Abhak mǝngo Etǝpia ane baghaka ne yi ke akeme nyaka efiní ekeré nkáp mbǝ mmu ane baghaka yi apu kway nyaka bechem ne bo abhen mfǝ ngǝré * Mfǝ Etǝpia wu aka nnyén be Kándas. Ené yí áchi amem ekarík eyi árǝñ, are pay ekáti ndemekerǝnti Aisáya.

29 Efónó Bedyere aghati Filip be, “Dók awu kǝ nókó kékwót ne ekarík eyǝ.”

30 Filip ajet arǝk kekwoɾt ne yǝ, aghók ndǝ mmu wu ápáy ekáti ndemekerǝnti Aisáya. Abhép yí be, “Obhǝñ nǝ nejwimem ndǝ enyiñ ené ópáy?”

31 Mǝngo Etǝpia wu akeme be, “Mǝkwáy bejwimem ná ené yǝ mmu ábhíki néne angati me?” Abhiñi ye Filip ánkó ánehókó ne yí amem ékárík.

32-33 Enyiñ ene yi ápáy ndǝ Ekáti Mandem ebhak bé: “Achí nyaka mbǝ ághǝñǝmén ane bakeme bǝrǝñ beway, mbǝ mónkwǝmén ane báfeɾe emene eyi, yǝ bebík yǝ kebík. Ake néne eyǝñ. Báyoɾe yi, batañ yi, bǝkprót nyé eni, bachye yi esǝñori ndéndem. Agha ákway betǝñ be, Yiñí mǝwa né, ené bǝkpré ne péem eni ambi ambi fá amík?”

34 Mǝngo wu abhép Filip be, “Étá, ghati mé, ndemekerǝnti asíñ enyiñ ene yi árǝm nó ðti agha? Arem nǝ chí ðti mmu áchák ke ðti mmæet eyi?”

35 Filip abho ndǝ nebhuet ekáti Aisáya wu agháti mǝngo Etǝpia Mbok Ndíndí Yesu.

36 Bǝre kǝ mándǝkǝ nókǝ. Bágháká nókó ndǝ nebhuet ane manyiep achi, arem ntá Filip be, “Yiñí manyiep. Ntí achí ane bábhíki bhǝñ béjwiti me?”

37 [Filip akeme yí be, “Mbák ósíki nti ene nenkem ne Yesu, mǝkwáy béjwiti wǝ.” Mmǝ wu akeme yí bé “Nnókó be Yesu Kristo chí Mmǝ Mandem.”]

38 Mǝngo wu achye ye eyǝñ bé mánkǝ ékárík énté. Été nókó, bó ne Filip bǝsep bǝchwe anyén, Filip ajwiti yí.

39 Báfú nókó anyén, Efónó Bedyere afeɾe Filip aré, mǝngo Etǝpia wu kepeɾe ghó yi. Yǝ nǝ, arǝk ambi ne nekǝ eni ne manák.

40 Filip ápéɾe yiñi arǝp chí etǝk Asótus. Abho béghati Mbok Ndíndí are. Arǝk ambi béku nǝ ndu bǝbetǝk mankem abhen báchi ambi kpráte mpok yi aghaka Seséria.

9

* 8:27-28 Mfǝ ngǝré ákǝm nyaka baraká kefǝ ntá móywi mmu bo básré nyaka mbǝ mónyómok.

*Söl ayibhiri abho bekojo Yesu
(Bk 22.6-16, 26.12-18)*

¹ Mpok eyo nkem, Söl arək ambi bepa be yi abhəŋ beway bakojo Yesu. Arək ntá mŋngo bachiäkap Mandem,

² aghati yi be anchye yi bekáti ebhén béchye yi betan berəŋ Damáskəs ndu bekeré nenikimæet bo Israel bé mbák ángó bakojo Mbi Yesu aré, ankwáy bekémnti bhó, baghərə ne babhakanem, angwót, andək Yerúsalem ne bhó.

³ Söl afa ye are rón. Agháká nókó kékwót ne Damáskəs, bedíéré befú amfay témchok besep bekáp yi.

⁴ Söl akwén amik, aghók eyəŋ ené ébhəp yi be, “Söl, Söl, ndaká yí óchye me nenyok?”

⁵ Söl akeme be, “Acha, chí wə agha?” Eyəŋ eyo ékéme yí be, “Mme Yesu ke ókəŋo gbəkógbəkə onchye nəkə nenyok.

⁶ Ke faté, dók amem etək egho. Chəŋ mángati wó aré enyih ene óbhónó béku.”

⁷ Bə abhen bákə nyaka ne Söl, bəghók eyəŋ eyo, ke bə kegho yě mmú. Báte manyu chochok.

⁸ Söl afate amik, anene amík, ke yi kekway begho mban. Bákém yi ndu awə, baya barək etək Damáskəs.

⁹ Abhak aré ndü manywəp arát, yi kekway begho mban. Mpok yo nkem yi kenyie nenyíé, yěnyih yi ke nyu.

¹⁰ Nkojo Yesu amət achi nyaka Damáskəs ane áká nnyén bé Ananías. Aghó kenó amík antífú ndu Yesu Acha abhəŋi yí be, “Ananías.” Aka arem be, “Acha, ghó mé ne.”

¹¹ Acha aghati yi be, “Faté dók ndu nkəngə-etək ané bəbhəŋi bé Téé. Ōnəŋ ónchwəp ndü eket Júdas bəp mmu Tásəs ane áká nnyén bé Söl. Achí aré anikmæet.

¹² Ne ndü kenó amík antí fúú, aghó mmu ane bəbhəŋi bé Ananías, ndu áchwé anywəp. Anyaŋa amə anti ywi bé ampət ankway begho mban.”

¹³ Ananías akeme be, “Acha, beyə bo bəghátí me mbok Söl wu ne bebéptí menyih ebhen yi ákú ntá böbhe awu Yerúsalem.

¹⁴ Böbatí bachiäkap Mandem báchyé yí betan, ne atwə fá chi bekémnti böbhe.”

¹⁵ Ke Yesu Acha aghati yi be, “Dók mbənyune njap yí ámbák mǎbetik awa, bé andək ángati bo abhen bápú bo Israel, ne bafə bhap, ne bo Israel éti eya.

¹⁶ Chəŋ membəŋ ntəŋ yí esəŋəri enkem ené yí ábhónó begho éti ya.”

¹⁷ Ananías aró ye arək áchwé amem eket ené Söl áchi are. Anyaŋa yí amə antí arem be, “Söl, manó, mbəŋ Yesu Acha mmu abhésí ntá ye ankəŋəmbi mpok ótwə fá, ke átó mé nká ómpət óngó mban ne bé Efónó Bedyere ambak ne wə.”

¹⁸ Témté wu ebhak ntá Söl mbə be menyih mbə befabhé nsi befú yí amík bekwenti. Apət abho begho mban. Afate ye arək bájwíti yi.

¹⁹ Anyíé nenyíé betan ebhi bépətnsem.

*Söl abho béghati mbok Yesu etək
Damáskəs*

Söl abhak Damáskəs ne bakojo Yesu ndu mpəy manywəp.

²⁰ Abho ye bérəŋ ndü bekeré nenikimæet bo Israel témté angati nəkə bo éti Yesu bé, “Yesu áchí Mmə Mandem.”

²¹ Bə mankem abhen bəghókó yi, bəbhák maknkay, mámbəbhe nəkə bati be, “Pú nkúbhé mmü-ne ke ákə nyaka angəebhe nəkə nenu ne bo abhen bəbhəŋi nnyén Yesu awu Yerúsalem ne? Atwə fá chí bé ánkémntí bo Yesu angwət, ansət ampətnsem ne bhə Yerúsalem. Atwə fá ndu bekemnti bhə be ansət ampətnsem ne bhó ntá bö batí bachiäkap Mandem.”

²² Yě nə, Söl are tón Mbok Ndíndí éti Yesu andək nəkə chí ambi. Are fuət ndu beyə babhi betəŋ kponorəŋ bé Yesu ke áchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átə enyuné bo Israel abhen bəchí Damáskəs bəbhiki kwáy bekem kefe ne yí.

²³ Efæere nəkə beyə manywəp, böbati bo Israel báté eyu beway Söl.

²⁴ Söl arihə nkaysi yap. Báre non yi beti ne ngósí ndu manyübhá ane

Damáskos be mpok yi áyàñ befuet, mankem yí mangway.

²⁵ Ke beti mémot, bakoño Sól basat yi báfyé amem ekay bákú yi áfúét ndũ mbok ané áchi ndũ nkok ane akábhé etok, básébhé yi amik ansem ebhá. Abúé.

Sól apetnsem Yerúsalem

²⁶ Sól apetnsem Yerúsalem are mō béchem mmuet ne bakoño Yesu aré, ke bó kenoko be yi achi nkoño Yesu. Báre chay mámbúe nōkō yí.

²⁷ Ke mmu amot ane aka nnyén be Banábas asot yí arak ntá bōnto Yesu. Aghati bhō enyũ Sól agho Yesu Acha ambi mpok yi árōñ Damáskos ne enyũ Yesu árémé kepí ne yi. Aghati nkwó bó enyũ Sól átōñ Eyōñ Mandem kponoroñ ndu nnyén Yesu awu Damáskos kebhoñ becháy.

²⁸ Bebhō ye mpok yō, achem mmuet ne bakoño Yesu Acha ndu yéntiki enyīñ ene bō bákà.

²⁹ Are tōñ Eyōñ Mandem ndu nnyén Yesu kebhoñ becháy. Mpók ne mpok ándem nōkō ěti Yesu ntá bo Israel abhen bárēm eyōñō Grik, ankem nōkō epúítí ne bhó. Ekú bare yán chí béwáy yí.

³⁰ Batí Bō nkwó báríní nōkō nō, básot yi barak Seséria, bátó yí ándók Tásos.

³¹ Efákari ye be bōnkwo Yesu abhen bachi atú Judéya, ne abhen atú Gálili, ne abhen atú Samária nkem kepepe bhōñ esōñōri. Bakoño Yesu bábhare nepém enap enyu ené nētōñ bé bō báchyè Mandem kenókó. Efónó Bedyere are chye bhō nepōptíntí, anchye nōkō bhō betañ. Ekú beyā bo bácháak báre noko Yesu mánhem nōkō ne bhō.

Píta arak etok Lída ne Jopa

³² Efákari be Píta àkò nyaka mbāñ ne mban ndu bébyo bo Mandem. Ewak émót, arak bebyo abhen bachi etok ene bábhīñi be Lída.

³³ Akwese mbéntí amot aré. Báre pōkō yi yéntiki ebhak ene yi árōñ. Abhak enyu yō ndu mamié ánèn. Aka nnyén be Aénias.

³⁴ Píta arem ntá yi be, “Aénias, Yesu Kristo àkà wō óntāñ néne. Faté pét ěsák eye.” Témte wu, atém afate.

³⁵ Bō etok Lída ne Shárōñ babhak aré. Bō mankem bághó nōkō ndu Aénias àkò, mánókó Yesu Acha.

³⁶ Ngōré amot achi nyaka etok Jopa ane aka nnyén bé Tabíta, * [Nó chí Dókas ndu eyōñ Grik] abhak nkoño Yesu. Akú nyaka beri, ankwak nōkō bachébhébhō mpoknkem.

³⁷ Mpok yō, akwén neme agú. Básō yi bábhare amem mókerémfay ndu ekeré mfay.

³⁸ Jopa kesap nekō ne Lída. Bakoño Yesu abhen Jopa bághók be Píta achi Lída. Bátó bo batí apay, ntá yi. Bárak manik yi mmuet be, “Eta, twō ghō bheseé ayak, kéchōñti mpok.”

³⁹ Píta afa ye are rōñ ne bhō. Agháká nōkó aré, basot yi bako ndu mókerémfay. Beyā mánkwésé bábhak are. Bó mankem bakap Píta. Báre di, mántōñ nōkō nden ene Tabíta áyéme ntá yap mpok yi achi nepém.

⁴⁰ Píta aghati bó mankem mámfu nefí. Atep mánén amik anikmuet ntá Mandem. Ayibhiri mmuet ntá ngu arem be, “Tabíta, faté!” Tabíta anene amik. Aghó nōkó Píta afate achōkō chókó.

⁴¹ Píta asá áwó akem yi akwak yi afate. Abhīñi ye bo Mandem ne mánkwésé, asot Dókas atōñ bó be mangō bé yi achi nepém.

⁴² Mbok Dókas ataka etok Jopa enkem. Beyā bo mánókó, básiki nti ne Yesu Acha.

⁴³ Píta arak ambi bechōkō Jopa ndũ beyā manywōp ne ngoko nkwbhénya ene bágharé amuet nnya ene baway. Nnyén eni nébhak be Símun.

10

Kónelios abhīñi Píta eket eyi

¹ Mmufú achi nyaka etok Seséria, ane aka nnyén bé Kónelios. Abhak mūntí éká batémé nenu Rom besa bétáy. Báre bhīñi eka eyō bé Eka Itália.

* **9:36** Ne Dókas chí “Nso” ndu Kényan.

2 Kονέλιος abhak mmu ane ákónh baraká Mandem ne áchyè nyaka Mandem kenóko ne efo eyi enkem. Abhak mmu ane ánikmæet ntá Mandem mpoknkem, anchye noko beyä nekwaκ ntá bo Israel abhen bachi bachébhébo.

3 Ewak émot, mbə nkarenka erat ne ngósi, aghó kenó amík anti fúú. Aghó sayri ndu ángel Mandem amot átwó ábhíjǐ yi be, “Kονέλιος!”

4 Ayon amík are yǐjǐ ángel wu ne becháy, abhep yi be, “Eta chí yi?” Angel Mandem akeme be, “Mandem aghok neníkímæet ene, aghó nekwaκ enén óchyé ntá bachébhébo ne abhə manjáκ ne wə.

5 Tó ye bo Jopa be mandók mámbǐjǐ mmu ane ákà nnyén bé Símun ane nnyén eni nechak nechi be Píta.

6 Achòkə ne Símun ngoko nkwbhénya, eket Símun wu echi angòkə manyu.”

7 Angel Mandem árəhə noko, Kονέλιος nkwo bakǎ betik abhi batí apay ne ntemé nenu amot ane achi nyaka ne yi mpoknkem ankwaka noko yi. Ntemé nenu wu abhak mmu ane ácháy Mandem.

8 Bátwó nókó, aghati bhó enyǐjǐ ene ángel Mandem árémé. Ató ye bó etək Jopa.

9 Bárə bare rəh, bágháká kékwoť ne etək mbə nkárénká byo ne epay. Nkúbhé mpok yə, Píta akó amfay eket ndu meníkímæet. Mfay eket abhak ransi.*

10 Nsay akém yi, are yán enyǐjǐ ményíé mpok ane nenyíé nebhæet angó, aghó kenó amík ántífú.

11 Aghó bé nebu nénéne. Enyǐjǐfú éfú are ere sep amík. Ebhak mbə nténden negho enén bákémé ndǔ batí yi anwi básəbhe amík.

12 Menyǔ nnya menkem bébhak ndu enyǐjǐ eyə. Nnya ené bekaκ menwi ebhak aré ne ené ésù menie amík ne kenən.

13 Aghók eyəh ndu érəm be, “Píta, faté, wáy nyíe.”

14 Ke Píta akeme be, “Cháá! Acha mbíkí re nyíé enyǐjǐ ene epu pépép besí Mandem wáwák.”

15 Eyəh epet etwə ntá yí ndəh ane ájwí epay be, “Enyǐjǐ ene Mandem akə be embak pépép besí bhi, yě mmu ake rem be épú pépép.”

16 Efákári nókó enyu yə ndəh érat, enyǐjǐ eyə épétnsem amfay.

17 Ené Píta abhæet beyəh berǐjǐ ntí kenó amík ántífú ekə, bə abhen Kονέλιος átó, bare bhep ebhak ene Símun áchí. Bárók kpát báchwəp ndǔ nyǔbha eket ene yi achi are.

18 Básá eyəh babhep mbák mmu ane ákà nnyén bé Símun Píta achí aré.

19 Ne ené Píta abhæet bekáysi kenó ekə, Efónó Bedyere arem ntá yí be, “Yǐjǐ, bə batí arát báyan wə.

20 Faté, sep, dók áyák ne bhə ne óké chənti mpok. Me ke ntó bə.”

21 Píta asep arək ntá böbhə, arem be, “Me ke nchí mmu ane báyan. Bətwə ndaká yí?”

22 Bákéme yi be, “Kονέλιος, mǔnti batémé nenu besa bétay, ke ato bhesé ntá ye. Achí chak besí Mandem ne ácháy Mandem. Bo Israel mankem báchyè yi kenóko tontó. Angel Mandem ághátí yi ántó mámbǐjǐ wə, óntwə eket eyi, be angok enyǐjǐ ene óbhónó béghátí yi.”

23 Píta asot bó arək anywóp ne bhə.

Néyí nókó, Píta afa are rón ne bó. Mbək bə nkwo Yesu abhen Jopa bárók ne yi.

24 Bákə bábhære ambi, ke néyí nókó báchwəp Seséria. Kονέλιος anəh arǐjǐ nyaka bé Píta átwə. Ató bábhǐjǐ bə nneréket ne mamæere bhi. Bó mankem bachəkə mánoh noko bəPíta.

25 Nəchwe Píta áchwe anywóp, Kονέλιος akwén yi bekaκ, abho béchyè yí kenóko.

26 Ke Píta akem yí ndu awə, be yí amfate, arem be, “Me nkwo nchí chí nkwa mbə wə.”

27 Ne ndu bárəm kepi ne Píta, Píta achwe anywóp, aghó beyä bo.

* 10:9 Mfay eket achi nyaka ransi enyu ene mmu ákwáy béko, andək, ambak are yí aywínti ndu béywæmæet ne ndu meníkímæet.

28 Arəm ntá yap be, “Bě babhəŋ bārīŋi ndu ebhé eyese érəm be mmu Israel abhiki bhəŋ befyə mmæet ne bo abhen bápú bo Israel ne abhiki bhəŋ yě chi berəŋ beghə bhə. Ke Mandem atəŋ me kponorəŋ be, nké yīŋi yě mmu mbə be abhiki kway besí bha.

29 Ngó nókó ye bo abhen ótó, mfá nde twó nkekém epúítí ne mmu. Ghatí ye me ntí ane óbhīŋi mé!”

30 Kónélios akeme yi be, “Ekə manywəp anwi echəŋ ené nchí amem eket eya nchí níkmæet. Nkúbhé mpok mbə ane, mbə nkarenka érat ne ngósi, mmu abhesi me besí ne nkú ane are ghə,

31 árem be, ‘Kónélios, Mandem aghok nenikimæet ene, ne aghə nekwaek enén óchyè bachébhé bho.

32 Tó ye mmu Jopa be andək ambīŋi mmu ane ákà nnyén be Símun Píta. Achí kenkə amem eket Símun ngoko nkwaəbhénya ne eket eyi échí angəkə manyu!”

33 Ntó ye bo témté bé mámbīŋi wə, ne éri ndu ótwó. Besé mankem séchí fá besí Mandem ndu beghok yěntiki enyīŋ ené Acha ághátí wə óngátí bhesé.”

Menyīŋ ebhen Píta aghati Kónélios ne nkwa ywi

34 Píta abho ye berem be, “Ngə sayri bé Mandem apú təŋ kériŋámík.

35 Ke ndu yěntiki etək, ye agha ane áchəy Mandem ankə nəkə menyīŋ ebhén béchi chak besí bhi, Mandem əsət yi ambak mmü ywi.

36 Nkáysí be bārīŋi ntó enen yi ató nyaka ntá yebe bo Israel be chəŋ ankə bo mambak sayri ne yi éti enyīŋ ene Yesu Kristo akə. Yi Yesu achí Acha amfáy bo mankem.

37 Bārīŋi erémé ndak ané áfákárí atú Judéya ankem, bébho atú Gálili, mpok Jón ánəŋ ánəŋá nyaka beghati bo be mántíknsəm ndü bebú bhap yi anjwiti bhə.

38 Bārīŋi éti Yesu mmu Násáret, ne enyu Mandem achyé nyaka yi Efónó Bedyere ne betəŋ. Akə mbänkem ankə nəkə beri neambu nəkə bə

mankem abhen Satan áchyè bhə esəŋəri mbənyune Mandem achi ne yí.

39 Ne séghə ne amík menyīŋ menkem ebhen yi ákú Yerúsalem ne mbaŋ echak amem etək bo Israel. Bágó yí ndu ekotákátí, agú.

40 Ke égháká nókó manywəp arát, Mandem akə yi apetnsəm ndu nepém, atəŋ mmæet kponorəŋ ntá bo.

41 Ke abhiki təŋ mmæet chí ntá bo mankem. Atəŋ mmæet ntá batisié abhen Mandem ánəŋ áyábhé, nó chí bhesé bo sényíé ne sényú ne yi mpok yi ápérənsəm ndu nepém.

42 Ne yi aghátí bhesé bé sékéro beghati Mbok Ndíndí yə ntá bo, ne bé sénkə bo mándīŋi bé yí kə Mandem ayabhe be ambak mmu ne ábhəŋó bétəŋ bo abhen bachi nepém ne abhen bágú.

43 Baremé kepinti mankem bərəm nyaka éti yi be, yě agha ane asiki nti ne Yesu, Mandem əfonəri bebú ebhi éti yi Yesu.”

Efónó Bedyere atwó ntá bo abhen bápú bo Israel

44 Ené Píta abhəét bərəm menyīŋ ebhə, Efónó Bedyere atwó abhak ne bo mankem abhen bəghək Eyəŋ Mandem.

45 Bə nkwa Yesu abhen bachi bo Israel, nó chí abhen báfú Jopa ne Píta, bábhak maknkay tontó mbənyune bəghó be Mandem achyé Efónó Bedyere ntá bo abhen bápú bo Israel nkwa.

46 Bábhak maknkay mbənyune bəghók ndu bobhó bərəm beyəŋótək béchák béchák ebhén bó bábhiki ghók, mándeme nəkə be, “Mandem atəŋ ne arí achá!” Ekə Píta arem bé,

47 “Mandem achyé bəbhen Efónó Bedyere nkúbhé mbənyu yí áchyé nyaka bhesé bo Israel. Agha ákwáy ye békəŋ bé báké jwiti bhó?”

48 Achye ye eyəŋ bé mánjwiti bhó ndu nnyén Yesu Kristo. Bájwítí bhə. Bərəm be Píta anchəkə ne bhə ndu mpáy manywəp.

11

Píta arɛm bɛ bo abhɛn bápú bo Israel mánoko nkwo

¹ Bõnto nɛ bakoŋo Yesu báchák atú Judéya ankɛm, bághók bɛ mbək bo abhɛn bápú bo Israel mánóko Eyɔŋ Mandɛm nkwo.

² Mbək bo bachi nyaka ndu nkwo bakoŋo Yesu abhɛn báte bɛ bábhɔŋ bésiɛp yɛntiki mmu mbɔ bó bo Israel, kɛ ankwáy bɛbhak mmu Mandɛm. Píta ápéré nókó nsem Yerúsalem, bõbhɔ bára ji yí mándɛmɛ nəkɔ bɛ,

³ “Yí ɛkɛ ɔrɔŋ ɔchwé amɛm ɛkɛt bo ɛtək échák abhɛn bábhiki syɛp bhɔ kpatɛ ðnyíɛ nenyíɛ nɛ bhó?”

⁴ Píta abho yɛ béghati bhó sayri yɛntiki enyihɛnɛn éfákári tɛ ndũ nɛbhõnɛt bɛ,

⁵ “Ɖwak émɔt ndu nchí níkmɛt awu ɛtək Jopa, ngó kɛnó amík antífú. Ngó ndu enyihɛnɛn éfú amfay éšɛp. Ebhak mbɔ ntɛnden nɛgho enɛn bákémé bati yí anwi básɛbhɛ amík. Ɖgháká nókó kekwoɔt nɛ mɛ éte.

⁶ Njinhɛnɛn sayri bɛghɔ enyihɛnɛn ɛnɛn ɛchi arɛ. Ngó nnya mɛnyu nɛ mɛnyu. Nnya ɛnɛ anywɔp nɛ nnya ɛbebe nɛ nnya ɛné éšú mɛniɛ amík nɛ kɛnɛn.

⁷ Ngók eyɔŋ ndu éghati mɛ bɛ ‘Píta, faté, wáy nyíɛ!’

⁸ Kɛ nkɛmɛ bɛ ‘Acha wáwák! Mbíkí rɛ nyíɛ enyihɛnɛnɛn épú pépép bɛsí ɛbhɛ.’

⁹ Kɛ eyɔŋ ɛpɛt ɛrɛm ndɔŋ anɛ ájwi ɛpay bɛ, ‘Enyihɛnɛn Mandɛm akɛ bɛ embak pépép, yé mmu áké rɛm bɛ ɛpu pépép.’

¹⁰ Éfákári enyu eyɔ ndɔŋ éráɔ, enyihɛnɛn eyɔ épɛtnɛm amfay.

¹¹ Nkúbhé mpok yɔ, bo bati arɛt bachwɔp ambinywɔp ɛkɛt ɛné nchí aré. Báfú Seséria nɛ ntó bɛ mánɔt mɛ.

¹² Éfónó Bɛdyɛrɛ aghati mɛ bɛ, ‘Faté sɛp dók nɛ bhɔ. Ɖké fyɛ ntí bɛ bápú bo Israel.’ Bõmayɛsɛ abhɛn bati átándát abhɛn Jopa bákóŋo mɛ sérək Seséria, nɛ bɛsɛ mankɛm séchwɛ ɛkɛré mmu wu Kɔnélios.

¹³ Aghati bhɛsɛ ndu yí ághó ángɛl Mandɛm ɛkɛt eyi nɛ ángɛl wu ághati yí bɛ ántó bo Jopa mámbinhɛnɛn mɛ Símun Píta bɛ

¹⁴ ndók ngáti yi mbok anɛ ákù yi andíñí enyu Mandɛm akway bɛrɛmɛ yi nɛ ɛfo eyi ɛnkɛm.

¹⁵ Nɛbhɔ mbó béghati bhɔ mɛnyihɛnɛn, Éfónó Bɛdyɛrɛ atwó ntá yap nkúbhé mbɔ enyu éfákári nyaka nɛ bhɛsɛ ndũ nɛbhõnɛt.

¹⁶ Ntik yɛ enyihɛnɛn ɛnɛn Yesu Acha árémé nyaka bɛ, ‘Jõn ájwiti bo nɛ manyiɛp, kɛ chɔŋ mánjwiti bɛ nɛ Éfónó Bɛdyɛrɛ.’

¹⁷ Bɛ bábhɔŋ, ghó yɛka! Mandɛm achyé bõbhɔ nkúbhé akap ané yi achyé nyaka bhɛsɛ mpok sɛnókó Yesu Kristo Acha. Nchí yé nyaka agha bɛchɛt Mandɛm mbi?”

¹⁸ Bághókó nəkɔ mɛnyihɛnɛn ɛbhɛn Píta árémé mɛnkɛm, manyu áchók bhɔ. Báre chyɛ Mandɛm kɛnókó mandɛm nəkɔ bɛ, “Nɔ Mandɛm achyɛ mbi ntá bo abhɛn bápú bo Israel nkwo bɛ mankway betiknɛm ndũ bɛbú ɛbhɔp, mambɔŋ nɛpém!”

Nkwó Yesu abhɛn Antiok

¹⁹ Bɛyá bakoŋo Yesu báfú nyaka Yerúsalem éti ɛsɔŋɔri ɛnɛn ɛbhɔ mpok báwáy Stífin bataka mbanɛn nɛ mbanɛn. Mbək bárək kpatɛ atú Fonishia, báchák tɛ Sáypɔs nɛ abhɛnɛfu tɛ Antiok. Bárɔŋ nəkɔ nɔ, mangati nəkɔ mbok Yesu ntá bo Israel bõbhɔ.

²⁰ Kɛ mbək abhɛn bachi bo Sáypɔs nɛ abhɛn bachi bo Sírene bárək Antiok bábhó béghati Mbok Ndíndí Yesu ntá bo abhɛn bápú bo Israel nkwo.

²¹ Acha abhak nɛ bhó, akwak bɛyá mánoko bábhɔ bɛkoŋo mbi ywi.

²² Mbok akɔ aghaka ntá bõnkwo Yesu abhɛn Yerúsalem. Bátor Banábas ɛtək Antiok.

²³ Agháká nókó aré, aghó ndu Mandɛm átónó bõbhɔ bɛrɛndu ɛbhi, abhónɛn bɛyá manák, abho bɛfyé bhó ntí bɛ mámbak tetɛp nɛ Yesu, mánte kpírí mpoknkɛm nɛ ntí nɛnkɛm.

²⁴ Banábas achí nyaka ɛrítí mmu anɛ asiki ntí nɛ Yesu sayri. Éfónó Bɛdyɛrɛ abhak nɛ yí tontó. Akwak bɛyá bo mánoko mbok Yesu, báchɛm mmɛt nɛ bakoŋo bhi.

²⁵ Banábas arək yɛ Tásɔs béyanɛn Söl.

26 Aghó nókó yi, asot yí apetnsem Antiok ne yi. Sól ne yi bábhak are ndü mmíe nenkem ne nkwo Yesu, mántan nəkə beyä bo Mbok Ndíndí. Chi Antiok ke bábhó nyaka bebhinji bakonjo Yesu be, “Nkwə Kristo.”

27 Mpok yə, mbək baremé kepinti báfú Yerúsalem barək Antiok.

28 Mmu wap amot áká nnyén bé Agábos. Ndu betan Efóhó Bedyere afate arem be chon ereme nsay énkwen ndü betək menkem ebhen béchi anten Mfə Rom. [Nsay yə akwén mpok Klaodias áchi Mfə Rom].

29 Bakonjo Yesu abhen Antiok baghoko nəkə enyij ene Agábos áremé, báká eyon émot be máchwəp nkáp manto ndu bekwak batí bakonjo Yesu abhen báchi atú Judéya. Yəntiki mmu wap abhōn nyaka béchye mbə enyu amə yi atonə.

30 Bákú enyu eyə, bátó Banábas ne Sól Yerúsalem be mándək máchye nkáp wu ntá bōbati bōnkwo Yesu.

12

Hérəd arək ambi béchye beyä nenyok ntá bakonjo Yesu

1 Ndu mpok yə, Mfə Hérəd abho béchye nenyok ntá mbək bōnkwo.

2 Achye eyon bákém Jems manə Jōn bawáy ne akparenja.

3 Aghó nókó bé enyij ene yí áká échye bo Israel manák, arək ambi ne bebú bhi, achye eyon be mánkém Píta nkwo. Eyə éfákárí ndü mpok Epə bret ane kebhon yís.

4 Bákém nókó Píta, arem báfyé yi ekerékenon. Bakwó batemé nenu ábhak anwi ndu bebhabheri yi mkpák ne mkpák. Yəntiki nkwo wap ábhōn batemé nenu manwi. Hérəd abhōn nkaysi be Epə Nekinji émfúét, mámfere yi mántan kponoron besí bho.

5 Ke éné batemé nenu bábhābheri Píta ekerékenon, bakonjo Yesu béré nikmuet ntá Mandem ne bati yap ankem éti yi.

Angel Mandem akə Píta afú ekerékenon

6 Nkúbhé beti ebhen Hérəd aróbhé nōn chi be nywəp nēnjí mámféré Píta ekerékenon mántan yi besí bho, Píta abhak bhare nénti batemé nenu bati apay, femfé ne ngem. Ngem amot abhat yi ne ntémé nenu amot ndü ebhēmuet émot, achák abhat yi ne ntémé nenu anefú ndü ebhēmuet échák. Batemé nenu báchák bábhak anyūbhá mámbabheri nəkə ekerékenon.

7 Angel Mandem abhesi témchók, bediere békwén amem ekerékenon. Angel akém Píta ndü nenki anyikisi, áhémé yí arem be, “Faté áyák!” Témte wu ngem éné échi amó Píta éyoko ékwén amik.

8 Angel ágháti ye Píta be, “Fíé nkú ne nkwo bánya eyé.” Píta akə nə. Apet aghati yi be, “Bhat ndé ye amuet, konjo me.”

9 Píta abho békonjo yi. Nefú ane báfú ekerékenon, yí kerinji be enyij ene ángel ákə ntá yi chí ndaká tetep. Are kaysi bé ághə nə chi kenó amik antífú.

10 Báfuét nebhuet ane babhabheri abhen mbi ne nebhuet ane abhen bákōnjo báchwəp ndu nyūbha ané mmu áfuət anchwe etək. Nnyūbha wu ánene ndu mmuet eyi. Báfú bárók nefí, bákə baghaka ndú nkəngə etək amot. Píta ápéré yinji ángel ánánj aró yi aron.

11 Píta arinji ye bé tetep yí afuu ekerékenon, arem be, “Néne, ndinji tetep bé Mandem ato ángel aywi ántwó ámféré mé amə Hérəd ne ndü yəntiki enyij éné bo Israel bati békə me.”

12 Arinji nókó enyij éné éfákárí ntá yi, afuét arək ekeré Maria, nnə Jōn Mák. Beyä bo báchemti nyaka are manik nəkə mmuet.

13 Píta abho bédəp nekək enen mbi. Ngoson ane aka nnyén be Róda áchi nyaka mmə betok anywəp. Arək berinji mmu ane ádəp nekək.

14 Aghók bé chí eyon Píta. Ne beyä manák, arə mbinyóp kenene apetnsem aghati bō mankem bé, “Píta achí ambinywəp téé!”

15 Bárem be, “Ōbhokori!” Ke arək chi ambi bégháti bhə bé, “Chí Píta tetep.” Afə ke bareme be, “Chi ángel

aywi.”

¹⁶ Mpok yə nkem, Pita are dep nekok. Mánéné nókó mbinywəp, bǎghó be chi Pita tetep.

¹⁷ Asá awó be mánychókó kpák. Báchəkó kpák kpák. Abho ye bégháti bhə enyū Mandem aferε yi ekerékenəŋ. Anánǎ nókó, aghati bhó be mángátí Jems ne bōnkwó bachak enyīŋ ené éfákári. Arə ye bhó, arək ebhak echák.

¹⁸ Néyí nókó, ebyək ékwén ekerékenəŋ. Batemé nenu abhen bábhəbheri Pita, bǎré makati mámbəbhe nəkó enyīŋ ene éfákári ne yi.

¹⁹ Mfə Hérəd ághókó nókó bé bábhiki ghó Pita, achye eyəŋ bé mánjǎŋ yi. Báyanǎ yí ke báke ghə yi. Hérəd abhiŋi batemé nenu bhə, ábhébhé nókó bhə menyīŋ, achye eyəŋ bé mángwáy bhó. Hérəd afa atú Judéya ané yí áchí are arək atú Seséria áchák achəkó aré.

Enyū Hérəd ágú

²⁰ Hérəd əbenti tontó ne bō-Taya ne abhen Sídon. Ekə betək ebhə bépay beyap nkwə bho. Bátó bhó mándók mángó Hérəd. Báyambi bǎghó chí Blastəs, nkémfə ane Hérəd. Aka bekwak bhə mánsókóri ne Mfə Hérəd be esəŋəri émay néntí betək Táya ne Sídon ne eyi. Báyanǎ nyaka bebhak eyəŋ émət ne Mfə Hérəd mbənyune nenyíe enap néfú nyaka chi atú etək ene achi anten yi.

²¹ Nywəp Mfə Hérəd afyé ndu berem kepí ne bhə nekway nókó, afyé nden kefə yi, achəkó ndu enókó kefə arem kepí besi bōbhə.

²² Bōbhó bare bik be, “Chi eyəŋ mandem. Puyε chi eyəŋ ene nkwanǎŋ!”

²³ Témté wu, ángel Mandem aguép yi neme aməet mbənyune aró bo mánychye yi kenókó eken babhəŋə bechye chí ntá Mandem. Kényonəŋ kényíe yi, agú.

²⁴ Ke, Eyəŋ Mandem ére go éndəkó nəkó chi ambi.

²⁵ Banábas ne Səl, mánánǎ nókó bekə enyīŋ ené épókó bhó Yerúsalem,

bápetnsem Antiək. Básót Jǎn Mák, arək ne bhə.

13

Efónó Bedyere ayap Banábas ne Səl ató

¹ Baremé kepinti ne batəŋ Eyəŋ Mandem báchi nyaka ndū Nkwə Yesu abhen Antiək. Bábhak Banábas, ne Símiəŋ ane bábhini bé Egírímə, ne Lusíəs ane áfú Sírene, ne Manáen ane áchí nyaka mməere kembó ane Mfə Hérəd Antipas, ne Səl.

² Ewak émət, ene bǎchí ndū netarənsay ne nenikiməet mánychye nəkó Mandem kenókó, Efónó Bedyere arem be, “Dǎ ká Banábas ne Səl, mámbák nyánǎ ndu betik ebhen mbiŋi bə manka.”

³ Bǎghókó nókó nə, bǎrək ambi ne netarənsay ne nenikiməet. Mányánǎ ye amə anti Banábas ne Səl manikməet, barə ye bə mandək.

Banábas ne Səl bǎrək Sáypərəs

⁴ Banábas ne Səl bǎrək mbə enyu Efónó Bedyere ató bhə. Bǎrək Selusia básət achwinyén ane árəŋ ndū etək néntinyen ene babhiŋi be Sáypərəs.

⁵ Bǎchwóbhé nəkó are ndu mótək ane bábhini bé Salamis, bǎrə áchwi nekunyén bákó etək mángati nəkó Eyəŋ Mandem amem bekeré nenikiməet bo Israel. Jǎn Mák abhak ne bhó, ankwak nəkó bhə.

⁶ Bǎrək ambi enyuyə ndū betək ne betək kpát bákini etək nentinyen Sáypərəs eyə enkem bǎchwəp Pafəs. Bátəmeri mmu Israel aré ane achi mǎnjə ke əpù bapu bé achí ndeməkepinti Mandem. Aka nnyen bé Ba-Jesus.

⁷ Achí nyaka mpoknkem ne góbhanə etək eyə ane aka nnyén be Sejs Paóls. Sejs Paóls abhak ndiŋindak. Abhiŋi Banábas ne Səl mbənyune áyanǎ nyaka nkwə beghok Eyəŋ Mandem.

⁸ [Nnyén Ba-Jesus nechak nechi nyaka bé Elímas nə chi mǎnjə ndu eyəŋ Grik.] Elímas mǎnjə abho

békem epáití ne bhə ndu yi áyàñ békə góbbhanə áké koño mbi Yesu.

⁹ Betañ Efónó Bedyere bebhak ne Səl ane nnyén eni néchák néchí nyaka bé Pəl. Pəl atep yi amík amuet,

¹⁰ arem be, “Wə mmə Satan! Wə mmu ópábhé yěntiki enyiy ene echi chak besí Mandem. Wə mmu bapu ájwí wó meniə. Ópú rə bekə mbi Mandem ane achí chak ambak ñótínótí?”

¹¹ Diñí be awə Mandem ákwen wə amuet néne. Ne chəñ amík áne me wə, óképerə kwáy beghə mban ndü mbiñí mpok. Témté wu, nebhané nékúti yi amík ejuri ékwén yi besí arəbhe neme ri néméri ambəbhe nəkə mbák mmu achí ane ákway bekem yi awə ánjá yi mbi.

¹² Góbbhanə ághó nókó enyiy ene éfákári, anoko Mbok Ndíndí éti Yesu. Ebhak yi maknkay béghok menyiy ebhen bátəñ éti Yesu Acha.

Pəl ne Banabas bárək Antiək atú Pisidia

¹³ Pəl ne bo abhen bákə ne yi bachwe etək Pafos, bákó anyén anyén barək bágháka Péga atú Pamfilia. Jñn Mák arə bhó are apetnsem Yerúsalem.

¹⁴ Bárə Péga bárək ambi kpát báchwóp Antiək atú Pisidia. Egháká nókó nywəbhé neywəmmuet bo Israel, bárək bachwe ekeré nenikímuetí báchəkə amík.

¹⁵ Bápáy nəkə Ekáti Mandem mbə enyu Moses asíñí ne ene éfú ndü basiní baremé kepinti, bö batí ekeré nenikímuetí eyə bátó mmu be ángátí bəPəl be, “Bəma, mbák bəbhəñ enyiy ené ekway befye bhese nti, ghatí ká bhese.”

¹⁶ Pəl afate ye asá ne awə be bo manchəkə kpák. Abho ye berem be,

“Bo Israel ne bo betək bəchák abhen báchəy Mandem, ghók ká!

¹⁷ Mandem bo Israel ayap nyaka bəchímbi bhese akə nneréket bö bhese áchik mpok báchí mankə amem etək Ijip. Mandem aferə bhó ndu kesem aré ne betañ ebhi ebhen beyə becha.

¹⁸ Ndü mamié besa bepay, abhak ne bhó amem baso, abhón ekébhéntí ne bhə.

¹⁹ Mpok babhəñə bəchwe etək Kánän akə mánánə manéréket bo tándramət ane achi are, achye bo Israel mmik Kánän.

²⁰ Ndü mamié ankem ané bo báchókó etək Ijip ne ané báchí amem baso ke bəchwe Kánän ábhák mbə mamié besa bebay nsem byo (450). Achye ye bhə batáná manyé ne bo babhak kpáte ndü mpok Samuel ane achi nyaka ndemekepinti Mandem.

²¹ Egháká nókó mpok bəbhébhé ye Samuel be áchye bhə mfə, Mandem ayap Səl, mmə Kish. Kish afú ndü nneréket Benjamin. Səl abhak mfə wap ndü mamié besa bepay. Kish afú nyaka ndu nneréket Benjamin.

²² Mandem áfére nókó yi ndü enəkó kefə, ayap Debhít be ambak mfə wap. Mandem arem éti Debhít be, ‘Debhít mmə Jése, chí mmu ane mbónó manák ne yi, mmu ane apú nók bekə yěntiki enyiy ene ndémé yi ankə.’

²³ Mandem akə ebhárémə Debhít ambák Mpeme bo Israel békónə bariəp ami ntá bəchímbi bhap. Mpeme wu chí Yesu.

²⁴ Jñn anán ayambi aghátí nyaka bo Israel mankem be mántiknsem ndü bebú bhap mámpetnsem ntá Mandem be yi anjwiti bhó, ke Yesu antwə.

²⁵ Eróbhé nókó kékwót be Jñn ánəñə betik ebhi, abhép bo be, ‘Bákáysí bé me ke nchí Mpeme ane ábhónó bétwə ke? Chao! Puyě me! Ghók ka, yí átwə me ansem, ne mbíkí kway mbəñ mmu ane áchoti, beferə nkəbhányə bekek ebhi.’ ”

²⁶ Pəl apet arem ntá yap be, “Bəma, bebhárəbhə Abraham, ne beká bo betək bəchák abhen báchəy Mandem, chí ntá ye se ke Mandem átó ye ntó enén néghāti bhese enyu ené yi akway bepeme bhese!

²⁷ Bö Yerusalem ne böbatí bhap bəbhíkí sət nyaka Yesu mbə Mpeme ane Mandem átó. Ekə bátán yi, bəkpət manyé yi be babhəñ beway yi. Ne ndu bákú nə, enyiy ene baremé kepinti

bárémé nyaka ěti yi éfú tetep. Ne yo ke bə bápày nyaka yěntiki nywəbhé neywěmuet enap.

28 Yěndu bábhíkí ghó ntí ane bábhónó bérem be mangway yi, bárem be Páilet andə mangway Yesu.

29 Ne mánáná nókó békə yěntiki enyih mbə enyu Ekáti Mandem éréme ěti yi, báfere yi amfay ekotákátí barək babhure amem nnem enén bágghókó ndu setárebhéhé.

30 Yě nə, Mandem akə yi apetnsem ndu nepém.

31 Ne ndu beyă manywəp are bhesi besí bo abhen bákó nyaka ne yi bebho Gálili kpatə Yerúsalem. Bóbho ke báchí batísíé bhi ntá bo Israel.

32 Banábas ne me sétwə fá béggháti beka Mbok Ndíndí be bariəp amen Mandem afyé nyaka ne bachĩmbi bhesé,

33 akə mó afú tetep ntá yesé bebharé bhó bhap, ndu ákú Yesu aperensem ndü nepém. Mandem akə bariəp emə afú tetep mbə enyu echi amem Ekáti Bakway, bebghók bepay be Mandem arem be:

‘Wə əchí Mówa, ne echəñ nchí rem kponorəñ be Nchí Etaye.’

34 Ne béyihí nekə ane Mandem akə Yesu ámpetnsem ndü nepém enyu ene yi ápú pere gú, Mandem arem nyaka bé: ‘Chəñ nchyé bhe áfók mbə enyu mfyé nyaka bariəp ne Debhít ne njet yi ne ébhəñ bebhak enyu eyə.’

35 Ne ndu bérəñ ambí, échí nebhuet achák amem Ekáti Bakway be Debhít arem ntá Mandem be, ‘Ōpú rə chəñ Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.’

36 Mandem abhíkí rem nyaka menyih ebhen chi ěti Mfə Debhít mbənyune Debhít ánáná nókó betik Mandem áchyé yi ánkú fá amik ndu ayi mpok, agú akonə bachĩmbi bhi. Apəə ndü nnem.

37 Mandem arem nyaka chi ěti mmu achák, ane yi ákú ápérénsem ndü nepém ane mmuet ayi abhíkí pəə.

38 Bəma diñí ye ká bé chí ěti Yesu ke Mandem áfəñori bebá mbə enyu

séggháti bhe.

39 Diñí ká be ye agha ane ánókó Yesu, Mandem əsət be yi achi chak besí bhi. Ebhé Moses épú kwáy békə nə ntá mmu.

40 Sət yeka mpok bé enyih ene baremé kepĩnti básihí éké fakari ne bhe. Nó chi enyih ene básihí be,

41 ‘Bé bho bəbyak enyih ene Mandem árəm, yihí ka mban sayri, mambák maknkay, ne mangu, ne ntí bé məkə enyih ndu manywəp ayeka, ene ye mángátí bhe, bəpú noko wawak!’ ”

42 Ene Pəl ne Banábas báfú ndü ekeré nenikímuetí bo Israel, bo báre nik bó mmuet bé mámpetnsem mandək ambi beghati bhə menyih ebhen ndu nywəbhé neywěmuet enén nétwə ambi.

43 Bo báfú nókó ekeré nenikímuetí, beyă bo Israel ne bo abhen bápú bo Israel ke báchəy Mandem, bərə konə Pəl ne Banábas. BəPəl básémti bhó bé mánté kpirí, mándəkə nəkə chi ambi beghəkə mmuet ndu berĩndu Mandem.

44 Egháká nəkə nywəbhé neywěmuet enen nékəñə, etək enkem étwə bégghok Eyəñ Mandem.

45 Ke bo Israel bágghó nókó ndü ngémtay bo báchəm aré enyu eyə, bábhəñ beyă mpabhamík ne bəPəl. Bábhó besəkəti Pəl mánkeme nəkə epúítí ndu yěntiki enyih ene yi árəm.

46 Eyə éká Pəl ne Banábas bábhó bérem kebəñ becháy be, “Bé bo Israel ke sébhónó béyámbi béggháti Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem. Ke těndu bəbyak yó, ne bəyihí mmuet ayeka bé bəbhíkí kwáy bo abhen bábhəñ nepém enen nebhíkí bhəñ ngwénti, sérə ye be ne sérəñ ntá bo abhen bápú bo Israel ne yo.

47 Enyu eyə ke Mandem Acha ághátí bhesə senkə, mpok árémé be, ‘Nkə wə ómbák erónó ntá bo abhen bápú bo Israel,

bé ndü betəñ Mandem, ónkwak mmik nkem ambəñ nepém.’ ”

48 Bo abhen bápú bo Israel bágghókó nókó nə, bábhəñ beyă mañák, bábhó

béchye bakak ntá Mandem ěti eyoŋ eyi. Ne abhen Mandem áyábhé bé mámbóŋ nepém enén nebhiki bhóŋ ngwenti, mánoko Mbok Ndíndí ěti Yesu.

⁴⁹ Eyoŋ Mandem étáka atú etak wu ankem.

⁵⁰ Ke bo Israel abhen báchí aré mányíkisi bati böbatí etak eyo ne maném baghərə abhen mánókó Mandem. Báka bo báchye Pól ne Banábas nenyok kpát bábók bhə báfá atú etak eyap.

⁵¹ Pól ne Banábas bákwté mfok etak eyo ane áchí bhó bekak betoŋ bé chəŋ Mandem antəŋ böbhə ndu enyioŋ ené bó báká. Báfá bərə rəŋ Ikóniom.

⁵² Bakono Yesu abhen etak Antiok, bájwi ne maŋák ne Efónó Bedyere abhak ne bhó sayri.

14

Pól ne Banábas bágháti Eyoŋ Mandem amem etak Ikóniom

¹ Pól ne Banábas báchwóbhé nókó Ikóniom, bərək báchwə ekeré nenikimueti bo Israel baghati Mbok Ndíndí Yesu are. Efónó Bedyere abhak ne bhə. Eká beyä bo mánoko. Bo abhen mánoko bábhák bo Israel ne bo betak bechak.

² Ke bo Israel abhen bábhiki noko mbok Yesu bábhə berem bepö menyioŋ ebhen ményíkisi bati bo abhen bápú bo Israel. Bərəbhə bé chí nti ne bhə.

³ Pól ne Banábas babhak Ikóniom ndu erəri mpok mángati nəkə bo mbok Acha kponoroŋ kebhoŋ becháy. Mandem are təŋ bo Ikóniom kponoroŋ bé mbok ane bó Pól bágháti bho ěti berindu ebhi achí tetep, akə nə ndu áchyé bhó betəŋ békə menyioŋi maknkay.

⁴ Etak ékóre bebhe bepəy, mbək bábhak ansem bo Israel, bo báchák bábhak ne bönto Yesu.

⁵ Mbək bo Israel ne abhen bápú bo Israel báchém ne bö bati bhəp báká eyoŋ emət be mánychə bönto Yesu esəŋəri ne be mantemti bhə ne batəy mángwáy.

⁶ Bönto bəriŋi nókó nkaysi yap, bábué bərək atú Likáonia, ndu betak

Lístra ne Débe ne mban ene echi kekwtə are,

⁷ mángati nəkə Mbok Ndíndí ěti Yesu.

Pól ne Banábas bábu mbénti etak Lístra

⁸ Mmufú achí nyaka etak Lístra. Abhak mbénti te nebhe eni.

⁹ Ewak emót, abhak chókó anta nəkə batú ndu enyioŋ ene Pól arəm. Pól ayioŋi yi dŋi, ághó bé yí wu anókó bé Mandem ákwáy bébú yi.

¹⁰ Pól arem ne eyoŋ etaŋataŋ be, “Faté tē chak!” Afate kperep abho békə.

¹¹ Ngémtay bo abhen bachi are bághó nókó enyioŋ Pól áká, bábhó bébik ndu eyoŋətək eyap, eyoŋ bö Likáonia mandeme nəkə be, “Bəmandem básət mmuet bakwəŋwaŋ bátwə fá amik ntá yeŋe!”

¹² Bərəm bé Banábas chí mándem ane áká nnyén bé Sús, ne be Pól chí mándem ane áká nnyén be Hemes mbənyune yí ke achí nyaka ndeme keri.

¹³ Ekerákap mandem nsé Sús échí nyaka nefi befuet nkok etak. Nchi-akap mandem nsé Seus asət maném mpoŋ ne bəchuchu abhen mání arək antí etak mbənyune yí ne ngémtáy bhó abhen báchi are báyaŋ nyaka bechye akap ntá Banábas ne Pól.

¹⁴ Ke Banábas ne Pól, bönto Yesu, bághókó nókó enyioŋ ené böbhə báyaŋ bekə, bati achəŋti bhə amem kpát bádákáti nden éyap amuet. Bájət báchwə amem eká bo eyo ne bəri mándeme nəkə be,

¹⁵ “Bəta, ndaká yi bákə enyune? Séchí nkwə chi bakwəŋwaŋ mbə bhe! Sétwə fá bégháti bhe Mbok Ndíndí ěti Yesu bé mántik nsem ndū menyioŋ ebhen bebhiki bhəŋ nsay mántwó ntá Mandem mmu áchyé nepém. Yí ke ághókó mfay ne mmik ne manyén ne menyioŋ menkem ebhen bechi aré.

¹⁶ Ndu mpok ane áfuéré ansem, aró nyaka bo betakó mmik mankem mánkə mbə enyū bákóŋó.

¹⁷ Yě nə, abhiki rə nyaka betəŋ kponoroŋ bé yí áchí. Akə beriti

menyiŋ. Yí ke ákù manyier ámfú am-fay ne áchyè mbwət ndü ayi mpok, anchye bhe nenyié, anchye manák.”

¹⁸ Pöl ne mmæere ywi bárem menyin ebhen békù bo bhə mángó bé bó nkwó báchí chí bakwəŋwan. Yě nɔ, bábhíkí kwáy bechyet bə mbi bé béké chye bhó akap ané babhəŋə bechye chi ntá Mandem.

¹⁹ Ke ébhíkí tat, mbək bo Israel báfú Antiək ane atú Pisídia, báchák báfú Ikóniəm. Bákú beyǎ bo mánká ne bhə. Ekə bátémti Pöl ne batay, básu bárək bárə antí etək ne nkaysi bé anán agu.

²⁰ Ke mpok ane bakoŋo Yesu bárovó are bákəp yi, afate apetnsem etək Lístra ne bhó. Néyí nókó, Banábas ne yi bárə bárək Débe.

Pöl ne Banábas bápətnsem Antiək amem atú Síria

²¹ Pöl ne Banábas báre ghati bo Mbok Ndíndí ɛti Yesu amem etək Débe. Beyǎ bo mánoko ne bábho békóŋo Yesu. Bə Pöl bápət ye nsem Lístra ne Ikóniəm ne Antiək ane Pisídia.

²² Béré fyé bakoŋo Yesu nti mban eyə enkem mánychye nəkə bhó maníé bé mándók ambi béte kpirí ndü nesikínti enap ne Yesu. Bə Pöl bágħáti bhó be bábħəŋ beghə beyǎ esəŋəri ke mánchwe ndü nepém enén Mandem ábhák Mfə wap.

²³ Pöl ne Banábas báyap bə batí ndu yəntiki ekere Mandem. Báfyé bhó amə Yesu Acha mmu bó básíkí nti ne yi ndu nenikímæet ne netarénsay.

²⁴ Báfæet ye atú Pisídia, bárək atú Pamflia.

²⁵ Aré, bágħáti mbok Yesu amem etək Pəga. Báfa Pəga basep bárək Atália.

²⁶ Básót achwínyén befu Atália bápətnsem Antiək. Amem etək Antiək ké bənto Yesu máníkímæet ɛti Banábas ne Pöl be beríndu Mandem mémbák ne bhə ndü betik ebhen bákú ke bápətnsem Antiək.

²⁷ Báchwóbhé nókó Antiək, babħinji Bə nkwó Yesu báchem nebħæet amət. Bágħáti bhó menyin menkem ebhen bə bákú ndu betan Mandem, ne enyu

Mandem anéné mbi bé bo abhen bápú bo Israel mánsíkí nti ne Yesu.

²⁸ Babhak aré ne bakoŋo Yesu ndü mpáy batan.

15

Bəbati nkwó Yesu bákem echeme egho Yerúsalem

¹ Bo báfú Judéya bátwó Antiək bábħó betəŋ bənkwo Yesu mándeme nəkə be, “Mandem apú kway bépeme mmu mbák babħiki syep yí bekoŋo ebhé Moses.”

² Pöl ne Banábas bákem etantí epáití ne bhó ɛti ndaka wu keghó ntí. Ekə baka eyəŋ émət be Pöl ne Banábas ne mbək bakoŋo Yesu abhen Antiək mándók Yerúsalem, mángó bənto ne bəbati nkwó Yesu ɛti ndaka wu.

³ Bafa bare rəŋ mbə enyü nkwə Yesu bátó bhó. Ené bárovəŋ atú Foníshia ne atú Samária, báre téé ndü betək ebhen bechi ambi mángati nəkə bənkwo bé bo abhen bápú bo Israel mánóko mbok Yesu nkwə. Eyə échye bakoŋo Yesu beyǎ manák.

⁴ Báchwóbhé nókó Yerúsalem, bənkwo, ne bənto Yesu ne bəbatí etək básət Pöl ne Banábas ne bo bachak ne manák. Pöl ne Banábas bágħáti ye bhó menyin menkem ebhen Mandem ákwáká bə mankə.

⁵ Ke mbək bakoŋo Yesu abhen bachi bənkwo Fárisi bágħókó nókó nɔ, báfate babho béré be, “Bábħəŋ besyep bə, mángati bhə be mámbære bebhé Moses.”

⁶ Bənto Yesu ne bəbatí bapet bachəkə beyinji ndaka wu.

⁷ Bátát nəkə aré ndu bərəm ndaka wu, Píta afate aghati bhə be, “Bəma, bərinji be Mandem anán ayap me nénti eneka te mpok ane áfæéré ansem bé ngati Mbok Ndíndí ɛti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel bé bó nkwó mangok, mánoko.

⁸ Ne Mandem mmu arinji bati bo mankem, atəŋ kpəŋóroŋ bé bo abhen bápú bo Israel bákway ménóko nkwə. Akə nó ndu áchyé bhó Efónó Bedyere nkúbhé mbə enyu yi achye nyaka bhese.

9 Afonori bebú bhap ndu básíkí nti ne Yesu ne ake tón bé bese bo Israel séchí kekúrí ne bhó.

10 Ntí ane báyan ye memó Mandem, bégho mbák chon yi ambé nti achí bé yí? Ndaká yí báchyè batu ane yě chi bachímbi bhesé babhiki kway nyaka bepókó ntá bo abhen bachi bakonjo Yesu? Yě chi bese nkwo sébhiki kway bepókó batü yo.

11 Ebhíki ri beku ná! Sénoko bé Mandem ápeme bhesé chí éti berindu ebhen Yesu Acha átónó bhesé ne nkúbhé enyu yo ke ápeme bó nkwo.”

12 Pita árém nókó ná, echeme enkem ékwén kpák ndu béghok ndu Banábas ne Pól bághati bhó éti menyiní maknkay ebhen Mandem áchyé bhó betan, báká nenti bo abhen bápú bo Israel.

13 Mánáná nókó bérem enyin ene bárém, Jems afate abho bérem be, “Bóma, ghók ká enyin ene mërém!

14 Simion anan ághátí bhesé enyü Mandem ábhó betan bé akon bo abhen bápú bo Israel nkwo, ne ayap mbók eyap be mámbák bóbhi.

15 Ne enyin ene yi árémé ékó ndon amot ne menyin ebhen baremé kepinti bárémé mbó enyu básiní be

16 ‘Ansem mpok, chon mpetnsem mpet ntee eket Debhit ené ékwéné. Chon ngon eket ené ébáy mmuet amik nka yo empet ente.

17 Chon nka ná be bóbho mankem mámbó beyan mbi bétwo ntá ya, yě chi bo abhen bápú bo Israel, mankem abhen mbíní be mámbák bóbha nkwo.

18 Nó ke Mandem Acha mmu akú bo mándiní menyin ebhen areme tesáy.’ ”

*

19 Jems arók ambi bérem be, “Ndu nkaysi aya, séképere sonori bó abhen bápú bo Israel abhen bátwo ntá Mandem.

20 Sénsin chí ekáti séngati bhó be báké nyie nenyié ne nya ane áfú ndü akap ane báchyé ntá mandem nsé, ne be mándó epúsí, ne be báké nyié nya

ené manon amap ábhíki rón amik, ne be báké nyie manon.

21 Sénsin bó ná mbonyune bábho bépay bebhé Moses ebhen amem bekeré nenikimuet bo Israel tentep, ndu yéntiki nywóbhé nywémuet, ne bo yéntiki etók báriní bhó.”

Básin ekáti ntá bönkwó abhen bápú bo Israel

22 Bónto Yesu ne bóbati ne bönkwó Yesu mankem bágó bé chí erítí nkaysi. Báká eyon émot be mánjap bo mánto Antiok ne Pól ne Banábas. Báyan ye Sáilas ne Júdas ane nnyén eni néchák néchí be Básabas. Bó bati apay bábhak bóbati nkwo Yesu.

23 Ekáti ené báchyé bhó mándók ne yo éré rem be, “Besé bónto Yesu ne bóbati ne bönkwó Yesu mankem sékaka be bómáyese abhen bápú bo Israel awu Antiok, ne abhen Síria ne abhen Silísha.

24 Séghok be mbók bo báfu fá ntá yesé batwo awu ne netón enap béchyé bhe esonori ne bafye bhe ebyók anti ené sébhíki tó bhó.

25 Éti yo ke séchókó, seká eyon émot bé sénjap bo sénto ntá yeka ne abhen ekon abhesé, Pól ne Banábas,

26 bo abhen báká newú éti Acha ywese Yesu Kristo.

27 Sétó ye Júdas ne Sáilas ntá yeka. Mānan māngáká awu chon māngati bhe besí ne besi nkúbhé menyin ebhen sénsiní amem ekáti.

28 Echí bé sébhon nkaysi amot ne Efónó Bedyere be séké chyé bhe batu áchák ane acha bebhé ebhen bábhónó bebhuere.

29 Nó chi be báké nyié nenyié enen nefü ndü akap ané báchíe ntá mandem nsé, ne báké nyié manon, ne yě chi nnya ane manon ami ábhíki rón amik. Ne be mándó epúsí. Mbák mándó menyin ebhen, chon émbak eriri ne bhe. Mānchókó sayri.”

30 Bóbho bati anwi báfa Yerúsalem barók Antiok. BóPól bábhiní nkwo Yesu báchém nebhuet amot bachye bhó ekáti ene bapókó.

* 15:18 Yiní ekáti Émos 9.11-12 ne Aisáya 45.21.

31 Bápáy nəkə yə, maníe amen áchi amem éfyé bo Antiok nti, bábhəŋ maŋák.

32 Júda ne Sáilas babhak baremé kep̄inti. Bágháti bōnkwo Yesu beyä menyin ndu béfyé bhó nti ne békwaék bo mántəŋ ndu nesikinti enap ne Yesu.

33 Báchókó nókó aré ne bhó ndu mómbiní mpok, bōnkwo Yesu bátík bhó, ne maŋák be mámpétnsem Yerúsalem ntá bo abhen bátó bhó.

34 [Ke Sáilas akə nti bérəp Antiok.]

35 Pəl ne Banábas bárəp Antiok. Aré, báre tón, mángati nəkə bo eyəŋ Acha ne beyä bo bácháék nkwo.

Akóre akwén néntí Pəl ne Banábas

36 Ewak émət, Pəl arem ntá Banábas be, “Sémpétnsem ndu yěntiki etək ene séghátí eyəŋ Acha are séngó ndū bōnkwo báchí.”

37 Banábas are yán bé mánsót Jōn Mák yí ándók ne bhə.

38 Ke Pəl keka bé échi sayri bésət yi mbənyune aró nyaka bhə etək Pamfilia ené bábhíkíre naŋa betik ebhap.

39 Éti yə, Pəl ne Banábas bákém beyä ep̄ítí kpát akəre akwen nenti nap. Banábas asət Jōn Mák báchwe achwinyén, bárək Sáyrəs.

40 Ke Pəl ayap chi Sáilas. Bōnkwo Yesu mánikməet be ber̄indu Acha mémbak ne bhə.

41 Pəl asət Sáilas bárək Síria ne Silísha ené yi afyé nti nta bakwó Yesu abhen báchí are nti.

16

Tímoti arək ne Pəl ne Sáilas

1 Pəl ne Sáilas barək baghaka Débe ne bafu nəkə are barək Lístra. Nkoŋo Yesu amət abhak aré ane áká nnyén bé Tímoti. Máyi abhak mmu Israel ane ánókó Yesu, ke aywi chí abhak mmū Grik.

2 Bōnkwo abhen Lístra ne Ikóniəm bárəm nyaka eriri éti Tímoti.

3 Eká Pəl are yaŋ besət Tímoti be andək ne bhə. Akə ye básyep yi mbənyune bo Israel bachi nyaka ndū betək ebhə ne báriní be chi Tímoti achi chi mmū Grik. *

4 Arək ye ne Pəl ne Sáilas. Ndu bárəŋ, mángati nəkə bo ndu yěntiki etək ene bachwəbhe are menyin ebhen bōnto ne bōbati etək abhen bachi Yerúsalem bárémé, ne mánsenti nəkə bhó be mámbəre bebhé ebhə sayri.

5 Eyə ekə bakwə Yesu bárək ambi bésiki nti ne Yesu, ne mpáy yap anjá andəkə nəkə chi ambi.

Pəl aghó kenó amik anti fúú be bábhiní yi ndū etək Masidónia

6 Pəl ne Sáilas ne Tímoti baghat bafuət atú Frijia ne atú Galéshia mbənyune Efónó Bedyere abhíkí ka be mángati bo Eyəŋ Mandem atú Esia.

7 Bágháká nókó kékwót ne ndiere ebhi Mísia ne Bitínia, báre yaŋ berəŋ atú Bitíni, ke Efónó Yesu keka bó mándók.

8 Eká baghat bafuət atú Mísia, bárək Troas.

9 Aré, Pəl aghó kenó amik antifú ne beti ndū mmu Masidónia áté ánikməet andem nəkə ntá yi be, “Twó fá Masidónia kwak bhese!”

10 Pəl ághó nókó kenó ekə, séká bé Mandem abhiní bhesé séndók séngátí Mbok Ndíndí ntá bō atú Masidónia. Témté wu, Mmə Lukas nchem ne bhə sétóŋti mmuət bérón aré. †

Lidia anoko Mbok Ndíndí éti Yesu etək Fílipi

11 Séchwe áchwi ane árəŋ Troas. Sérək téé ségháká Samótras, etək ené nnyén nékábhé. Égháká nókó ntinywəp, ségháká Neápolis.

12 Séfú nəkə aré, sekə amik ségháka Fílipi. Fílipi abhak etək egho atú Masidónia, ne abhak anten Mfə Rom. Sébhak Fílipi ndu mpáy manywəp.

13 Égháká nókó nywəbhé neywēməet bo Israel, séfú amem etək sérək angəkənyén ndū nebhuət ane sékáysí

* 16:3 Bo Israel bachi nyaka Lístra ne Ikóniəm. Ndu Pəl áyən be bo Israel mangok enyin ene yi ághati bhə, akə básyep Tímoti. Bo Israel báriní nyaka be babhiki syep Tímoti mbənyune etayi achi nyaka mmu Grik, ke máyi mmu Israel. † 16:10 Lukas mmu asiní ekáti ené achem mmuət ne bəPəl, are kə ne bhə.

bé bo báchèm are ménikmæet. Séchókò amík séndem nòkò kèpì ne baghàré abhen báchém-tí aré.

14 Ngwéré amòt ane aká nnyén be Lídia afú etòk eghe ene babhìnjì be Tiatíra. Abhak nkòsìé ndü nden ené échí mmæet chu ne éyá nkáp. Achye nyaka Mandem kenókó. Mandem akú yì anene nti eni aghók sayri ne anoko enyìjì ene Pål árèm.

15 Bájwiti yì ne *efo eyi. Anik bhese mmæet arem be, “Mbák bàsòt me mbò mmü ane ánókó Yesu tetep, twó ká chókò eket eyá.” Anyiere bhese ényu eyò kpát seròk.

Báfyé Pål ne Sáilas kenòjì etòk Filipi

16 Ewak émòt, ené séròjì ndü nebhæet nenikímæet, sétémeri móngosóh ane áchi nsem. Efónó ebábè ebhak ne yì éká are rém menyìjì ebhen bébhòjò befakari. Eyò échyè nyaka bo abhen bábhòjò yì beyá nkáp.

17 Aghó nókó bhese ne Pål, abho bekonò bhese ambiki nòkò be, “Bòbhen chí bõ betok Mandem mfay! Bághàti bhe enyu Mandem ápeme bho.”

18 Aròk ambi beku nò ndü beyá manywòp kpát nti nébé Pål, ayibhiri mmæet asáy efónó ebábè ené échí ngosóh wu amæet be, “Ndü nnyén Yesu Kristo nchí ghati wò be ómfú yì amæet.” Tém-té wu efónó ebábè yò éró ngosóh wu.

19 Ndu éfákárí nò, bo abhen bábhòjò yì bághò be mbì wap bebhòjì nkáp áchòjìti. Bákém Pål ne Sáilas, báya gbaka gbaka gbaka báròk nefisìe, besì bõbatì etòk, amem ekeré manyé.

20 Bágháká nókó aré bárem be, “Bòbhen chí bo Israel ne báchyè esòjòri amem etòk eyesé.

21 Bátòjì bhese bepìjìtòk ebhén ebhé eyesé ébhíkí ka be sénkòjò. Séchí bo Rom ne sépú kwáy békòjò bepìjìtòk ebhap.”

22 Beyá bo abhen bachi are bachem ne bõ ngosóh wu bebhat bòPål barak amæet. Batajá manyé báchyè eyòjì,

báyók bó nden amæet ne bádén bó ne bekpa.

23 Bádén nókó bhó sayri, báguép bhó ekerékenòjì, bághàti mmu ane ábhàbheri ekerékenòjì bé ánsòt mpok bé báké bæ.

24 Mbabheri wu ághókó nókó nò, asòt bhó, aròk afyé ndu móket ane achi te amem. Báfyé bhó beko bekak. †

25 Ke égháká nókó mbò néntìbhèti, Pål ne Sáilas babho ménikmæet mánkway nòkò bakwáy ndu bebiti Mandem, batì bõkenòjì bachak mángoko nòkò.

26 Bápère ghó nenyíkìsì mmik nékwén, kpát mmik ane báté ekerékenòjì aré anyíkìsì. Babhìnywòp ánéne ndü mmæet yap tém-té, ngem ené báfé bõkenòjì ne yò ékàjári enkem, ékwénti amík.

27 Mbabheri ekerékenòjì afate. Aghó nókó babhìnywòp fúfú, akaysi bé bõkenòjì mankem bábè. Agwòp akparenja ywi ndu beway mmæet.

28 Ke Pål abik arem be, “Òké way mmæet. Besé mankem séchí fá!”

29 Mbabheri wu arem bé mántwó yì ne eròjò. Bátwó nókó ne yò, aròk ekerékenòjì ntiét ntiét akwén ndü bekak Pål ne Sáilas angwèere nòkò ne becháy.

30 Asòt ye bó nefi abhép bó bé, “Bòtá, chòjì nkú yì ke Mandem ampeme me?”

31 Bákémé yì be, “Nokó Yesu Acha ne chòjì Mandem ampeme wò ne efo eye enkem.”

32 Bò Pål bághàti ye yì ne efo eyi Mbok Ndíndí èti Yesu Acha.

33 Nkúbhé beti ebhò, asòt bhó tém-té aso befæet ebhap. Pål ne Sáilas bájwiti yì ne efo eyi enkem.

34 Asòt ye bó eket eyi achye bhó nenyíé. Yi ne efo eyi enkem bájwi ne manák be mánóko Mandem.

35 Néyí nókó bõ batì etòk bátó bõ mbìjì nkú ntá mbabheri ekerékenòjì ne eyòjì be, “Dõ bõbhò mándòk!”

36 Mbabheri ághókó nókó nò aròk aghati bòPål be, “Bõbatì báto eyòjì be ndò be mándòk. Bákway ye beròjì.

† 16:24 Beko: Chi mbìnjì menòk ene bo Rom bágwòt nyaka bo bekak be báké bæ mamfu ekerékenòjì.

Mānkə sayri.”

³⁷ Ke Pəl arem ntá bo mbñj nkú be, “Báway bhese ne mantem besí bho, mámeɛe bhese ekerékenəŋ ené bábhiki taŋ bhese yěndu sechi bō Rom. Néne, báyaŋ sémfú séndók bhésé bhésé? Wáwák! Bó babhəŋ bōbatí bábhəŋ bétwə ndu mməet eyap mámfere bhésé.”

³⁸ Bō mbñj nkú bápətnsem baghati bōbatí enyiŋ ene Pəl areme ne bághókó nókó bé Pəl ne Sáilas báchi bō Rom, becháy bekem bə.

³⁹ Babhəŋ bōbatí bārók ye mánikməet ntá Pəl ne Sáilas be mámfónórí bhó. Báfere ye bəPəl ekerékenəŋ, mánikməet ntá yap be mándó etək eyap.

⁴⁰ Pəl ne Sáilas báfú ye ekerékenəŋ, bārək eket Lídia. Bátəmeri bōnkwə Yesu are báchié bhə maníé ne báfyé bō nti. Báfá ye etək eyə.

17

Enyiŋ ené éfákəri Tesalónika

¹ BəPəl bārək báfúet betək Amfipolis ne Apolónia báchwəp etək Tesalónika, nəbhəet ane ekeré nenikíməetí bo Israel echi.

² Pəl arək achwe amem ekeré nenikíməetí eyə. Yěntiki ebhak yí árəŋó, enyu eyə ke yí ákə nyaka. Ndū bəsənde barat are fyé mbok ne bhə ndu beku bə mámbəŋ nejməm ndū menyiŋ ebhen bechi amem Ekáti Mandem,

³ ne anene nəkə ne antəŋ nəkə be Mpeɛe Mandem afyé nyaka bariəp be áto, abhəŋ nyaka beghə esəŋəri ne angú, ke ampətnsem ndū nepém. Pəl are ghati bhó be, “Yesu mmu nchí ghati bhe menyiŋ éti yi ke áchí Mpeɛe Mandem afyé nyaka bariəp be áto.”

⁴ Mbək eyap mánóko, báchém mməet ne Pəl. Beyă bō Grik abhen mánikməet ntá Mandem bo Israel ne beyă maném baghərə etək eyə mánóko nkwo, báchém mməet ne bəPəl mbə bakoŋo Yesu.

⁵ Ke mbək bo Israel bábhəŋ mpabhamík ne bəPəl. Manyokoti bo abhen bághabhe ghap ne bákə bo

mángúep ebyək etək. Bārók bádákáti babhinywəp báchwe amem eket ene mmu ane áká nnyén be Jáson ndu beyaŋ Pəl ne Sáilas be mánsət bhə mandək ndū nchemti bo abhen bachi neŋí.

⁶ Ke ndū bábhiki ghə bəPəl, báya Jáson ne bōnkwə Yesu báchák gbaka gbaka gbaka bārók ntá bōbatí etək ne bhə, mambiki nəkə be, “Bō abhen bákə mbänkem mánychye nəkə esəŋəri bétwə fá nkwo

⁷ ne Jáson asət bó afyé anywəp. Bó mankem bákə menyiŋ ebhén bétəŋ bé bápú bhəere bebhé mfə ngo ane Rom mándemə nəkə be Mfə achák áchí ane aka nnyén be Yesu.”

⁸ Bōbatí ne bōtək bághók nókó nó, batí átáka bhə amem.

⁹ Bákə Jáson ne bōnkwə bhə bághókó nkáp ndu betəŋ be bápú pəre chye esəŋəri. Bāró ye bō mandək.

BəPəl barək etək Béroa

¹⁰ Egháká nókó ne beti, bōnkwə bátíŋ bákú Pəl ne Sáilas bábué barək etək Béroa. Aré, bārók báchwé ekeré nenikíməetí bo Israel.

¹¹ Bo Israel abhen Béroa bábhəŋ nti beghok mbok Yesu ané Pəl ne Sáilas bághəti bhə écha abhen Tesalónika, mbənyune básiepti nyaka Eyəŋ Mandem ne beyă ekwak. Bäre chak Ekáti Mandem beghə mbák menyiŋ ebhen Pəl átəŋ bechi tetep.

¹² Ekə beyă-bhap mánóko Yesu Acha. *Maném baghərə Grik ne beyă babhakanem mánóko nkwo.

¹³ Ke bo Israel abhen Tesalónika bághókó nókó be Pəl ághati Eyəŋ Mandem etək Béroa nkwo, bārók aré mányíkisi batí bo, be mánychyé bəPəl esəŋəri.

¹⁴ Témte wu, batí bō nkwo Yesu bátík Pəl be andək te angəkənyén, ke Sáilas ne Tíməti bāróp Béroa.

¹⁵ Bo abhen bārəŋó ne Pəl, barək ne yi kpát bágháka Atens. Pəl aghati ye bhə mpok ane bápətnsem bé mángátí Sáilas ne Tíməti be mánjəŋ mbi mántemeri yi ayak amem etək Atens.

Enyiŋ ené éfákəri ne Pəl etək Atens

16 Ενέ Pōl άνδη Tīmōti νε Sáilas ετək Atens, nti néré sαηəri yi amem begħo bé ετək έjwί νε bebħó njo ene bo básot mbə bəmandem.

17 Έkά are rαη ekeré nenikίmαεtί bo Israel yěntiki nywəp ankem nəkə epáitί νε bhə νε bō Grik abhen mánoko nyaka Mandem nkwo. Arαη nyaka nkwo nefisie yěntiki nywəp ankə nəkə enyumót νε bo abhen bátwò áré.

18 Bōfú bábhak abhen bátəη menyιη ebhen békò ndónη ámót νε bakonο Epikuros νε bə Stəik, * Bó nkwo bákem nyaka epáitί νε yi. Pōl ághati nyaka bho menyιη έti Yesu andeme nəkə bé chəη bawú mámpetnsem ndū nepém. Έkά mbək eyap béré way Pōl mandeme nəkə bé, “Echiηtί enyιη ene nkwo árēm nó mbəη yi?” Báchák be, “Echi mbə be yi ághati bho chí έti bəmandem abhen sébhíkί rιηι fá ετək ene.”

19 Básot Pōl barək Ariyopagəs, nebħαεt ane bōbatί báchēm nəkə nyaka, bárēm ntá yi be, “Sékəη bérιηι έti menyιη bekə ebħén ótəη.

20 Menyιη ebħén órēm bechi maknkay ntá yesé νε séyàn bérιηι mbōη enyιη ene órēm.”

21 Báre rem enyu eyə mbənyune bo Atens νε mankə mankem abhen báchí aré bákəη nyaka béchókə begħok νε béfyε mbok έti barak akə.

22 Pōl afate ye ate néntί bō echemé Areopagəs yə abho bérēm be, “Bō Atens, ngə bé bāfyé ntί ndū baraká bəmandem tontó.

23 Ενέ nchί kə ετək mfyé nəkə amík ndū menyιη ebhen bächye kenókó mbə bəmandem, ndək ngaka nebħαét amət ane efeme akap echi, ngó ndu básιη aré be, ‘Ntá mandem ane bo bábhiki rιηι.’ Mandem ane nə bé bächyè kenókó yěndu bábhiki rιηι yi ke méghati bhe menyιη έti yi.

24 Mandem mmu ághókó mmik nkem νε yěntiki enyιη ene échí aré, yί ke áchί Acha ane ábhónó betαη menkem amfay νε fá amik. Apú

chəkə amem beket ebħén bakwāηwan bághókó.

25 Ne nkwāηwan apú kwáy békə yěnyιη ányché yί mbənyune yi apu chép yěnyιη. Yimbəη ke áchyè nepém νε έyú νε yěntiki enyιη échák ntá yěntiki mmu.

26 Ayámbi aghókó nyaka mmū amət νε amαεt mmu wu ké manerékere bho ankem fá amik áfú. Apéρε ghoko yěntiki nneréket, ayambi abħαε nebħαét ane bōneréket wu bábhak νε mpok ane bó bábhónó bébhak aré.

27 Mandem akə enyu yə bé bó mánjāη yi νε ndu báyāη yi mbə mmū ane ámò νε amó beyαη enyιη amem ejuri, mánkwáy berιηι yi. Ke sayri sayri, Mandem abhíkί sap nekə νε yě mmu ywεεε amət.

28 Echi nkúbhé mbə enyū mmū yweka amət árémé nyaka be, ‘Nepém enesé néfù chi ntá yi, νε yί ke áchyé bhesé betαη sékò, νε yί ke áká be sembəη nepém.’ Echi mbə enyū mbək batemé bakay bheka bárémé be, ‘Besé nkwo séchί bō abhen Mandem.’

29 Těndu séchί yé bō Mandem, séké kaysi bé Mandem achí mbə enyιη ené mmu ákwáy básot gol νε yě chí silbha νε yě chí ntáy angoko νε kebon ekι νε eka eyι nkwo.

30 Mandem aféré ntί ndu menyιη ebhen bo bákú ndū mpok ane bə babhikire rιηι nkaysi yi. Ke néne, ághati bo mankem mbankem be yěntiki mmu antiknsem ndū bebú ebhi,

31 mbənyune abħaré nywəp enen yi átāη bō mankem enyu ene echi chak. Anāη ayap mmu ane átāη manyé yə, νε atón erιη bekə bō mmik mankem mándιηι mmu wu, ndu áká yi ápérénssem ndū nepém.”

32 Mpok bághoko ndu Pōl árēmε έti neperénssem ndū nepém, mbək eyap bare yəkə yi, ke bachak barem be, “Sékəη be ómpet ómfαét ongati bhεε έti neperénssem ndū nepém.”

33 Pōl arə ye bó afú arək.

* 17:18 Bo Epikuros chi bō abhen bakaysi nyaka be nném enyιη ndū nepém chí menyιη ebhen béchye mmu manjāk.

34 Ke mbək bákóno yí. Bóbhə mánóko. Dionisiəs, mmũ echemé Ariyopagəs, ne ngərə ane áká nnyén bé Damarís ne bo báchák babhak ndũ nkwo bho abhen bakonjo Pəl.

18

Pəl aghati Mbok Ndíndí amem etək Kərint

1 Pəl afa Atens arək etək Kərint.

2 Atemeri mmu Israel amət aré ane aka nnyén be Akwíla, mmũ atú Póntos. Ebhikire tat nyaka, ené Akwíla ne ngərə ywi Prisíla báro etək Itali mbənyune Klaudiəs Mfə Rom, achye nyaka eyə bé bo Ju mankem mámfá Rom. Pəl arək beghə bhə.

3 Babhəny nyaka awó-betik ámót ne Pəl, nó chí betik béghóko bétəm ne nden. Pəl achəkə ne bhə mángoko nəkə bétəm.

4 Pəl are rón ekere nenikímueti bo Israel ndũ yəntiki nywəbhé neywémuet enap ankem nəkə epuiti ne bhə ne anu nəkə be bo Israel ne abhen Grik mánóko menyin ebhen yi ághati bhə éti Yesu.

5 Mpok Sáilas ne Tímoti báfú atú Masidónia bəchwóbhé Atens, Pəl arə betik beghoko bétəm arəbhe kə chí betik beghati bo Mbok Ndíndí ndu mpok nkem ane yi ábhəjó, anu nəkə be kə bo Israel mángó kponorə be Yesu ke achí Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átd.

6 Ke bó keka ne yi. Mánəkəti nəkə yi. Akwet nden éne echi yi amuet, arem be, “Ntũ bebá bheka arəp ne bhe. Amoya achi pépép. Nebho echə nti knsem ntá yeka ne ndəbhe rón chí ntá bo abhen bápú bo Israel.”

7 Afa ye aré, arək achəkə eket mmu amət ane aka nnyén be Títiəs Jóstəs. Jóstəs abhak mmũ ane áchyè Mandem kenókó. Ekere yi ébhák kekəwət ne ekere nenikímueti bo Israel.

8 Mmũ amət abhak aré ane aka nnyén be Kríspəs. Abhak munti ekere nenikímuet. Yi anoko Yesu Acha ne efo eyi enkem. Beyá bə Kərint bachak abhen bəghəkə nyaka menyin ebhen

Pəl árəm mánóko nkwo, ne bájwíti bhə.

9 Beti mémət, Yesu Acha aghati Pəl ndũ kenó amik anti fúú be, “Źké cháý. Dók ambi béghati bo éti ya. Kéchəkə kpak.

10 Nchí ne wə ne yé mmu apú kway be kə wə enyin. Beyá bo bachi etək ene abhen babhak chəny bəbhə.”

11 Pəl arək ye ambi béchókə etək eyə ndu mmíe ne batəny átándát, antəny nəkə Eyəny Mandem.

12 Bə Rom bákú nókó Galío góbhanə atú Gris, bo Israel abhen bachi are bəgwót nnet ne bákém Pəl bərək ndu acha manyé ne yi.

13 Aré, bəghati Galío be, “Mmũne ánũ be kə bo mánchyé nókó Mandem kenókó enyu ené ebhé yesé epú yan mmu ankə.”

14 Ke mpok Pəl áyən berem enyin bé ántáná mmuet, Galío arem ntá bo Israel be, “Bə bo Israel, mbə yí akə chí ebépti enyin ne yé ndak abúabə, mbə nkáá ne bhe.

15 Ke tēndu ndak ane achi chí éti menyin ebhen bo bərəm ne manyén bo ne bebhé ebheka, be babhəny mándíní enyũ bátəny wu. Mpú kwáy betəny ayə barak.”

16 Galío árəm nókó nə, abók bhó be mámfú amem acha manyé.

17 Bafu nəkə, bakem Səsténes mmu ane achi nyaka munti ekere nenikímuet eyə bádén ne fi acha manyé. Yé nə, Galío ake fyé ntí aré.

Pəl afú Kərint arək Antiək

18 Pəl apət atat ne bənkwo Yesu abhen Kərint ndũ beyá manywəp. Arə ye bhə, asət achwinyén arək atú Síria ne Prisíla ne Akwíla. Bəchwóbhé nókó etək Kenkrya, Pəl amu ntí betəny be ábhərə bariəp amen yi afyé besí Mandem.

19 Bəchwé achwi bərək Efesəs. Pəl arə Prisíla ne Akwíla angəkonyén arək achwe amem ekere nenikímuet, are kém epúiti ne bo Israel.

20 Nkwó wap abhen mánóko bárem be Pəl ántát ne bhə ke yi keka.

21 Pəl arem chí be, “Mbák chí nkaysi Mandem chəny mpətnsem fá ntá yeka.”

Arəm nəkə nə, arə bhə achwe áchwí bare rəŋ.

²² Agháká nókó Seséria akó etək, arək akaka nkwó Yesu abhen bachi aré, asəp arək Antiək.

²³ Atát nókó aré mpäy manywəp, afa are kə betək ne betək atú Galéshia ne Frijia, amfyə nəkə bakoŋo Yesu mankem nti ndü nesikínti enap.

Apólos atəŋ Eyəŋ Mandəm etək Efəsəs ne etək Kərint

²⁴ Mmu Israel amət ane áká nnyén be Apólos atwó Efəsəs. Etək nebhe eyi ébhák Aleksándriya. Yi achí nyaka mmu ane áríní berem kəpi ne ariní Eyəŋ Mandəm sayri.

²⁵ Mánanə bátəŋ nyaka yí mbi Yesu Acha ne ághàti nyaka bo menyin abhen bédù yi anti beghati bo éti Yesu nkúbhé mbə enyu bə bechi. Kə ariní chí nejwiti enen Jəŋ atəŋə bo.

²⁶ Amem etək Efəsəs, Apólos abho béghàti bo menyin éti Yesu amem ekeré nenikímuet kebhəŋ becháy. Prisíla ne Akwíla bághókó nókó Eyəŋ Mandəm ene yi ághàti bho éti Yesu, básót yí eket eyap, mánána batəŋ yi menyin ebhen béyíní mbi Mandəm nkúbhé mbə enyü bechi.

²⁷ Apólos ákə nti bérəŋ Akáiya. Bəbati bakoŋo Yesu abhen Efəsəs báfyé yi nti ne básín ekáti ntá bakoŋo Yesu abhen Akáiya bekə be mánsyepi yi sayri. Aghaka nəkə aré, akwak tontó bo abhen Mandəm atəŋ bə berindú ne mánóko.

²⁸ Aré, are kem epúiti ne bo Israel besí bo mankem. Adəbhe nəkə bə amik ndu epúiti eyə ne are sət menyin ebhen bechi amem Ekáti Mandəm betəŋ kponorəŋ be Yesu kə achí Mpereme ane Mandəm afyé nyaka bariəp be ätə.

19

Pəl aghati mbok Yesu etək Efəsəs

¹ Ené Apólos achí Kərint, Pəl are kə atú Esia. Akə kpát aghaka Efəsəs. Atemeri mpay bakoŋo Yesu aré.

² Abhép bhó be, “Efónó Bedyere atwə ntá yeka mpok mánókó Yesu?”

Bákéme yi bé “Ae! Yě chí beghok be Efónó Bedyere achí sébhíkí re ghok.”

³ Pəl abhép bhó be, “Ntí ane bájwítí ye nyaka bhe achi be yi?” Bákéme yi be, “Chí éti menyin ebhen Jəŋ ághàti bho kə bájwítí bhese.”

⁴ Pəl abho ye bekə bó mánjwímem. Arəm be, “Jəŋ ájwítí nyaka bo betəŋ be bătíknsəm ndü bebú bhap angati nəkə bo Israel bé bábhəŋ ménóko mmu ane átwə yi ansem, nə chi Yesu.”

⁵ Bə Efəsəs bhə bághókó nókó nə, báka bájwítí bhə mbə bo abhen mánóko Yesu Acha.

⁶ Pəl anyəŋa ye bó amə anti. Efónó Bedyere abhak ne bhə, bábho berem beyəŋótək nyáná nyáná ebhén bó babhiki ghók, mándem nəkə menyin ebhén Mandəm afyé bhó anti.

⁷ Bə mankem babhak mbə batí byo ne apay.

⁸ Pəl abhak Efəsəs ndü batəŋ arát andək nəkə ekeré nenikímuet beghati bhə Eyəŋ Mandəm kebəŋ becháy ankem nəkə epúiti ne bhə ndu áyən be bó mándíní, mánoko, enyü Mandəm áyən bə mambak ne yi mbə Mfə wap.

⁹ Kə mbək eyap báchók batú kenoko enyin ene Pəl arəm. Béré rem chí bebéptí menyin éti mbi Acha besí bo mankem. Ndu bákə nə Pəl asət bo abhen mánókó arək ne bhó, ankem nəkə epúiti ne bhə éti Eyəŋ Mandəm amem áchá Tiránəs yəntiki nywəp.

¹⁰ Arək ambi békə enyuyə ndü mamié apay. Ekə bo mankem abhen báchí atú Esia, bághók Mbok Ndíndí éti Yesu Acha, nə chí bo Israel ne abhen bápú bo Israel.

Bə Séva báre yəŋ mbi bébhəŋ betəŋ amfáy befónó bebú

¹¹ Ndü Pəl átəŋ Eyəŋ Mandəm, Mandəm achye yí betəŋ békə menyiní maknkay ebhén bo bábhikire ghó.

¹² Ekə kpát bo babho besət bebhókó nden ebhen bétése besí ne nkú yi, mámbare nəkə amuet bəməme, ne bó mántəŋ nəkə, ne befónó bebúbəbə mémfu nəkə bo amuet.

¹³ Mpäy bo Israel babhak are abhen bákə mánkə nəkə befónó bebúbəbə

mémfú méndó bo abhen bə besəŋəri. Bäre mə bébok befónó bebúbəbə ndu nnyén Yesu Acha nkwó. Babho ye berem ntá befónó bebúbəbə be, “Ndu nnyén Yesu mmu Pól ághàti bo ɛti yi, fú ka yi amuet.”

14 Bǝ Səva bati tándramot bare kə nǝ. Səva achi nyaka mǔngo bachiákap Mandem amot.

15 Ewak émot éfónó ebúbə eghati bhə be, “Ndíńí Yesu, ndińi Pól, ke báci ntiki bho?”

16 Mmǔ ane éfónó ebúbə esəŋəri yi akwén bó amuet arakati nden eyap ne aták bó mankem kpát bábúé báfú bebho bewǝ ne befuet amuet.

17 Bo abhen báchi Efesəs mankem, bo Israel ne abhen bápú bo Israel bǎghókó nókó ndak ané áfákári, becháy békém bó bábhó bechye nnyén Yesu Acha kenókó.

18 Beyǎ bo abhen mánókó babho befu kponoroŋ mánsu nǝkǝ bebépti menyin ebhen bə bákǝ.

19 Beyǎ bǝ abhen bákǝ baraká mandem nsé, bǎtwó ne bekáti-njǝ ebhap menkem básǝn bhə besí bo mankem. Ne mbə bǎti nyaka bhə ti mbə bechye nkáp ane aghaka bebhok silbha nka besa bepay nsem byo (50.000). *

20 Ekə Eyəŋ Mandem ataka mban ne mban, endok nǝkǝ chi ambi ne betan.

Ewat ené bo bákǝ etok Efesəs

21 Menyin ebhen bífákári nókó, Pól akə nti eni bé yí abhəŋ befúét atú Masidónia ne atú Akáiya ampetnsem Yerúsalem. Arem be, “Nnánŋ ngáká aré, mbəŋ berəŋ Rom nkwǝ.”

22 Ató ye bakwak abhi bati ápay, Tímoti ne Erástos, bé mándók ambi atú Masidónia. Yimbəŋ arəp ansem atú Esia ndu mómbinjí mpok.

23 Mpok yǝ, esəŋəri ébhó etok Efesəs ɛti Mbi Yesu Acha.

24 Ntenáten áchi nyaka aré ane áká nnyén be Demétriyos. Asot nyaka Silbha ankə nǝkǝ bǝbekeré mandem nsé ane bábhinji be Atémis. Awó-betik

ebhi áre chyè yí ne bo báchák abhen bákǝ bhə beyǎ nsay. †

25 Demétriyos abhinji bhə báchém nebhet amot, arem be, “Botá, bǎrińi bé keném ekesé kenkem kéfú chí ndǔ awó-betik ane.

26 Bé babhəŋ bǎghò ne bǎghòk enyin ené Pól ákǝ, puyé chí ndiere fá Efesəs, ke atú Esia ankem. Akə beyǎ bo bákǝ ne yi ndu yi árəm be, ‘Bəmandem abhen bo bǎghókó ne amə bápú bo mandem wáwák!’

27 Akway béchǝnti ye betik ebhesé ebhen mbák sébhíki sot mpok. Akway bekə nkwó bé bo báképerə sot ekerákap mandem ngoré Atémis, mbə enyin. Mbák émfákári nǝ, Atémis mmu áchi mandem ngo ywese apú perə bhak yənyin. Ne yí kǝ yəntiki mmu atú Esia ne bǝ mmik mankem báchyè kenókó!”

28 Bə bǎghók nókó enyin ne Demétriyos areme, bati átaka bə amem, bábho bebik mandeme nǝkǝ be, “Atémis, mandem bǝ Efesəs, chi mandem ngo!”

29 Ebyok ékwén etok Efesəs enkem. Bo barok ayak bákém Gáyos ne Arístakos báya, bǎrək amem acha etok ne bhó. Gáyos ne Arístakos babhak bǝ Masidónia abhen bákǝ ne Pól.

30 Pól are yán berəŋ ndǔ nchemtibǝ bhə be ádem enyin, ke bakoroŋ Yesu kechye yí mbi be ánkə nǝ.

31 Mbək bǝbati etok bábhák mamere bhi. Bóbho bǎtó nkwó eyəŋ menik yi mmuet be ake sá ekak amem áchá.

32 Ebyok ékwen amem áchá mbənyune beyǎ bhə bábhíki rińi nyaka mbǝŋ ndak ane achi amik. Ebhak ye be mbək bábik mándokǝ nǝkǝ eyap ebhe, báchák mántan mandokǝ nǝkǝ eyap.

33 Mbək eyap bǎghó nókó ndǔ bo Israel bǎtó Aleksánda ambi, bákáysi bé yí ke átwó ne esəŋəri, éká Aleksánda asá áwó amfay ndu áyan bérém enyin ndu bétánja mmuet.

34 Ke bǎrińi nókó bé áchi mmu Israel,

* 19:19 Ebhok émot ékway nyaka ndu bechye akap ane nkabetik ndǔ nywəp nemot. † 19:24 Atémis áchi nyaka mandem ngoré ntá bǝ Grik ane bə bakaysi be yi ke áchye nebhe.

bápét bábho bewat mandeme noko be, “Atémis, mandem ane bō Efesos, chí mandem ngo!” Barək ambi beku enyuyō ndū maṅakó nywōp ápáy.

³⁵ Nsiñj-bekati ane etək Efesos anu kpát akw mban akwen. Abho ye berem be, “Bo Efesos! Agha abhiki rinji be etək Efesos ke ébhàbheri ekerákap ene Atémis ne ntay mandem enen néfú amfay nékwéné fá amik ntá yese?”

³⁶ Tëndu yē mmu apú kwáy bétāna menyin ebhen, bābhōṅ mbw béchókó chí kpák kechye esōṅori.

³⁷ Bāsōt bōbhen bātō fá ne bhō ené bābhíkí ghep yēnyin amem ekerákap eyese ne yē ebépti enyin bābhíkí rem ēti Mandem aywese

³⁸ Sébhōṅ bō bati ne manywōp ane bātān manyé. Mbák Demétrios ne bō eka bābhōṅ ndak ne mmu, mántwō aré ne wú be mántān.

³⁹ Ke mbák ndak áchák áchí ané bāyān berinji, chōṅ mányure wú amem áchá etək ndu nywōp enen manyé.

⁴⁰ Nchí rem enyune ne ntí be, bākway bechye bhesé esōṅori bé sétwō ne ebyōk etək enyu ené, mbák mámbép bhesé, sepu bhōṅ enyin ené sérēm.”

⁴¹ Arémé nókó nó, aghati bhó bé mánguré. Echem étáka.

20

Pōl arək atú Masidónia ne etək Gris

¹ Ebyōk eyō émáy nókó Efesos, Pōl abhinji bakoṅo Yesu. Arem kepri ne bhó ndu béfyé bó nti. Arō ye bhó abho berōṅ atú Masidónia.

² Ndū árōṅ, are fyé bakoṅo Yesu nti amem betək Masidónia menkem, kpát achwōp etək Gris.

³ Abhak aré ndū batān arát. Ndu átōṅti mmuet bēsōt áchwí andək Síria, aghók bé bo Israel bápā békem yi. Ay-ibhiri nti eni arōbhe sōt chí mbi atú Masidónia békó amik ámpétnsem.

⁴ Bo abhen bákò ne yi babhak Sopáte mmō Píros mmu etək Béroa, ne bō Tesalónika bati apay, nō chí Aristakós ne Sekúndus, ne Gáyos mmu

etək Débe, ne Tímōti, ne bo atú Esia bati apay, nō chí Tíkíkōs ne Trofímōs.

⁵ Etaré nókó, bó bāró bhesé * bārók ambi menōṅ bhesé etək Troas.

⁶ Sēsōt achwinyén etək Filipi, séré koṅo bhō, mpok epā bo Israel ené bret ane kebhōṅ yís éfuéré. Sékó anyén anyen ndū manywōp átáy sétēmeri bhō Troas, ne sébhák aré ndu manywōp tándrāmōt.

Pōl akw mmu ane ágú apétnsem ndū nepém

⁷ Ndū nywōp enén mbi ndū sōnde, séchókó ne bōnkwō nebhuēt amōt ndū Nenyie Eta. Pōl abhōṅ nyaka béró beti. Ekú arem kepri ne bhō kpáte nenti beti.

⁸ Beyā berōṅó bébhak ndū móket ane áchí amfay ane bhesé ne bhó séchémé aré.

⁹ Esakámú amōt ane áká nnyén be Yútikōs abhak ndū echíkí ene nyéséket chókó. Móket ane séchí are abhak ndū neṅok eket enen neṅwi arat. Ndū Pōl árōṅ ambi bégháti bhō menyin ndū erōri mpok, Yútikōs abho memək kenó. Akwén nókó kenó, amok akwén amik nefi. Bápére sep be mámpókó yi agú.

¹⁰ Pōl asep ye amik akuri akém yí ne amó ápáy abhene, arem be, “Bāké cháý, achí nepém”.

¹¹ Pōl apet ye nsem amfay. Mányie nókó Nenyie Acha, arem kepri ne bhō ndū eróri mpok tē nywōp néyí. Arō ye bó arək.

¹² Bāsōt esakámu wu bápétnsem anywōp ne yí mbik ne beyā maṅák antí.

Pōl akw béfú Troas bérōṅ Milétos

¹³ Séyámbi ndu áchwí senok berōṅ Asos. Yimbōṅ anaṅa ati nyaka békó amik. Séré rōṅ né nkaysí bé Pōl arōbhe temeri bhesé etək Asos ne sēsōt yí aré.

¹⁴ Atéméri nókó bhesé Asos, achwe nkwo ndu áchwí ane sechi amem ne besé mankem sérók Mitilene.

¹⁵ Néyí nókó, sérók séchwōp nechyēnyén Kios. Népét néyí nókó, sénók séchwōp Sámōs, ne ndū ntinywōp ségháka Milétos.

* **20:5** Besé: “Besé” àtōṅ be bebho ndū ndōṅ ane, Lukas mmu ásiñj ekáti ene achem ne bōPōl.

16 Pəl anán ati nyaka be sémfuæt kete Efesós, mbonyune abhiki yán nyaka be sénchón̄ti mpok atú Esia. Are wène be mbák Mandem ánkwák, yi áchwóp Yerúsalem ndü nywop Epá Pentekós.

Menyin ebhen Pəl aghati böbati nkwo Efesós ke árd bhə

17 Ségháká nókó Milétos, Pəl ató eyon be böbatí nkwo Yesu abhen Efesós mántéméri yi are.

18 Bátéméri nókó yi, aghati bhə be, “Bé babhəñ bāriñi ndü nepém ena néchí mpöknkem ane menchí atú Esia bébhó nywop enén mbi bégháka echəñ.

19 Nchí kə nyaka betik Yesu Acha ne nesep̄tmuæt nenkem, ne babhese amík ěti mamə ane átwə ntá ya ndü bo Israel bápə befye me ndü esəñori.

20 Bāriñi ndü ntwó ntón̄ Eyon Mandem ntá beká bhə ne nkə nəkə beket ne beket nke bhese yényin ené ékwáy bekwak bhe.

21 Nde ya batú bo Israel ne abhen bápú bo Israel bé mántiknsem ndü bebá ebhap mánkón̄ó Mandem ne bé mámbón̄ neka ne Acha ywese Yesu Kristo.

22 “Néne, mérəñ Yerúsalem nkúbhé mbə enyū Efónó Bedyere ányiere me, yēndu mbíkí riñi enyin ené éfákari chəñ ne me aré.

23 Ndíní chí be Efónó Bedyere ághàti me bé yēntiki nebhuæt ane nchwóbhé chəñ bo mámfyé me ekerékenəñ ne mánychye me esəñori.

24 Ke mpú sət nepém ena mbə enyin. Nchí yán chí be njet tendü ngwenti, nnánjá betik abhen Yesu Acha áchyé mé nkə. Betik ebhə chí bégháti Mbok Ndíndí ěti berĩndu ebhen Mandem ábhón̄ó ne bo.

25 “Nnán nkə mbán̄ ne mban̄, ngáti bhe enyū Mandem ábhək ne bo mbə Mfə wap, ne néne ndíní bé yē mmu yweka amət apú pere ghó me.

26 Nchí ghati ye bhe echəñ bé mbák mmu yweka amət arəp ansem aném ebhi amə aya apu are.

27 Ngáti bhé yēntiki enyin ené éyíní nkaysi Mandem ne yē émót mbíkí bhese.

28 Kém ká mmuæt sayri, mánkem böñkwə Mandem ankem nkwo sayri. Báké ghəkəntik be Mandem asət manon̄ Mýywi akə bə mámbák böbhi. Ne ěti yap ke Efónó Bedyere áká mámbak bö batí bhap.

29 Ndíní bé mpok ndó bhe, chəñ nkwo échwə nenti eneka, ne épú rə bhe.

30 Mpok átwə ne mpok yə anán̄ ánkwáy, mbək böñkwə báyibhiri tetep Mandem mándəbhe rəm chi barak ane ápəkə bhə angure ebhi kpát mánja bakon̄o Yesu be mandəbhe kon̄o chi bhə.

31 Sət ye ka mpok ne báké ghəkəntik be nchí ghati nyaka bhe menyin ne babhese amík, njep nəkə be batú bëti ne ngósí ndü mamié arát.

32 Néne, nchí fyé bhé amə Mandem ne nchí rə bhe Eyon eyi ene étəñ be berĩndu ebhi. Eyon eyi ékwáy beka mángó mánséné, ne ekway bechye bhe áfók ané Mandem ábhúré ntá bö abhen yí áká mámbák abhi.

33 Mpok nchí ne bhe, mbíkí fyé amík ndü nkáp ane mmu ne yē chi nden ene mmú.

34 Bə babhəñ bāriñi bé nkə betik ne amóya ndu bebhəñ yēntiki enyin ené me ne bo abhen məkə betik Mandem ne bhə séchəbhe.

35 Ndü menyin menkem, ntəñ be be sébhəñ beka betik be sénkwák bo abhen mmuæt apu bhə, ne séké ghəkəntik enyin ene Yesu Acha árémé be, ‘Erĩ ntá mmu ane áchíe echa mmu ane ásəre sət.’ ”

36 Pəl ánánjá nókó bérémm enyin ene yi árəm, bó mankem bátep mánén amík, babho menikmuæt.

37 Mankem bábho beđi kebho mámbene nəkə yi ne mándiebhə nəkə yi nekə be, “Ŋnkə sayri.”

38 Enyin ene ékpík éká bə bádí kebho tontó chi ndü yi ágháti bhə be bápú pere ghə yi.

Pɔl ʔrəŋ Yerúsalem

¹ Bešé ne Pɔl séró bɔbati nkwo ʔfesos. Achwi ʔpóko bhesé sépé serok téé ségháká ndü etok ene nnyén nekabhe ene bábhɪŋi be Kós. Néyí noko sérók séchwóp Ródes. Séfú nókó ʔré sérók ségháká Patara.

² ʔré séghó áchwí áchák ané ʔrəŋ atú Foníshia. Séchwé séré rón.

³ Ségháká nókó nebhet ane séghó Sáyprós, séró ye Sáyprós ebhe awógho, séfúét bérón ndü mmik Síria. Sérók séchwóp Táya, nebhet ane bábhónó nyaka bíféré batu.

⁴ Séfú amem áchwí sékó sérók etok. Séghó mpay bakoŋo Yesu ʔre, séchóko ne bhó ndü manywop tándramot. ʔfónó Bedyere akú bə baghati Pɔl be ákémə berəŋ Yerúsalem.

⁵ Ke ndü ngwenti mpok ane sechoko ne bhó, sero bhó berəŋ. Bó mankem, baghoré ne babhakanem ne bə bárók bétik bhesé kpát bágháká angokonyén. Besé mankem setep manén amik sénikmuet, sékáká bati.

⁶ Sérók ye séchwé amem áchwí, bə bápətnsem beket ebhap.

⁷ Séró ye Táya, áchwí ʔpóko bhese kpát ségháká Tolemays. Séró áchwí sékó etok sékáká bakoŋo Yesu abhen bachi ʔre, ne sebhak ne bhó ndü nywop nemot.

⁸ Néyí nókó, sero, serok Seséria. Ngati ʔyəŋ Mandem amot abhak ʔré ane aka nnyén be Filip. Abhak mmu amot ndü nkwo bo bati tándramot abhen báyábhé nyaka Yerúsalem be mánkwak noko bənto. Sérók sechoko eket eyi.

⁹ Filip abhón bəbaghə́són bati ʔnwi. Bó kebháy manem. Mandem áchyé nyaka bhó akap berem menyin ebhén yí afyé bó anti.

¹⁰ Ené sénán séchí ʔre ndu mpəy manywop, ndemekəpinti Mandem amot ane aka nnyén be Agábos afú atú Judéya atwə ʔré.

¹¹ Atwó ntá yeŋe ʔsot mgbat ane Pɔl agwót amə ne bekek ebhi yimbəŋ ʔrem be, ʔfónó Bedyere ʔrem be, “Enyuné ké bo Israel bágwot chəŋ mmu ane ábhónó mgbat ane awu

Yerúsalem mámfye yi amə bo abhen bápu bo Israel.”

¹² Séghókó nókó ndak wu, besé bho sékó nyaka ne yi ne bənkwo abhen bachi Seséria sénik Pɔl mmuet be ákəŋəŋ Yerúsalem.

¹³ Ke Pɔl akeme chi be, “Ndaká yí bádí enyune? Bəyem nti ena amem! Menká be mámfye me ekerekenəŋ, ne yé chí newú nká begu ʔti Yesu Acha.”

¹⁴ Ne ndu sébhíkí kwáy beku yi anjibhiri nti eni, sero, sérem be, “Embák mbə enyü mbəŋ Mandem Acha ʔyən.”

¹⁵ Manywop ʔyə ʔfúéré nókó, sétəŋti menyin ebhese, séfá sebho berəŋ Yerúsalem.

¹⁶ Mbək bakoŋo Yesu abhen Seséria barok ne bhesé básot bhesé eket Násən mmü Sáyprós ane sébhónó nyaka béchóko eket eyi. Násən áchi nyaka mmu amot ane ʔyámbi bebhak nkoŋo Yesu.

Pɔl ʔrək beghə Jems

¹⁷ Mpok séchwóbhé Yerúsalem bati bənkwo abhen bachi ʔré básot bhese ne manák.

¹⁸ Néyí noko Pɔl ʔsot bhesé sérók beghə Jems. Bəbati bənkwo bachak abhen Yerúsalem mankem bábhák ʔre.

¹⁹ Pɔl akaka bhó aghati bhó yəntiki enyin ene Mandem ákú nenti bo abhen bápú bo Israel mpok yí ákú betik Mandem nenti nap.

²⁰ Bághókó nókó menyin ebhen yi ʔreme báchye bakak ntá Mandem. Barəm ye ntá Pɔl be, “Manó, wəmbəŋ əghə ndü beyá nká bo Israel mánókó Yesu, ne bábhuet befyə betəŋ ndu bebhetere bebhé Moses sayri.

²¹ Bo Israel abhen fá Yerúsalem bárem bé ʔkó ʔngati noko bo Israel mankem abhen báchí amem betok bechak be mámféré nti ndü bebhé Moses ne be mándə bésyép bəbhəp, ne be mándó békəŋə bepin ebhen bachimbi bhəp.

²² Chəŋ sénku ye ná? Bə bábhəŋ chəŋ beghok be wə ʔtwə!

²³ ʔbhəŋ ye beku chi enyin ene séghati wə. Bə bati anwi mányie mgbá ne Mandem.

²⁴ Dók ye ne bhə amem ekerákap be mānsó besí ne Mandem, betəŋ be nku yap amay. Wəmbəŋ chyě nkáp ane bə bábhónó bechye ke māmu bati yap. Chəŋ eyə énkə yěntiki mmu andiŋi bé menyin ebhen bárəm ěti ye bépú tetep, ne bé ōbhəre bebhé Moses.

²⁵ Mbák chi bakoŋo Yesu abhen bápú bo Israel, séto bə bekáti ndu bégháti bhó bé báké nyié yěnyin ene báchyé ntá mandem nsé mbə akap. Ne bé bábhíkí bhəŋ ményié manəŋ ne nnya ane manəŋ ami ábhíkí rəŋ amik, ne bé báké fyə amə ndū barak epúsí.”

²⁶ Néyí nókó, Pəl asət ye bəbhə bati anwi, bó mankem básó besí ne Mandem. Arək ye amem ekerákap Mandem bekə bə bati mándiŋi kponoroŋ nywəp enen nesə-besí enap ne Mandem némay, ke mánychye akap ěti yěntiki mmu wap ndū nkwo bho bati anwi.

Bákém Pəl amem ekerákap Mandem

²⁷ Manywəp tándrámət ane Pəl afyé áróp nókó kékwət memay, mbək bo Israel abhen bafu atú Esia bágħó Pəl amem ekerákap Mandem. Mányíkisi bati bo be mánkém Pəl, ne bákém yi, *

²⁸ mámbik nəkə be, “Bo Israel, kwak ka bhesé! Ghó ká mmu ane ákə antəŋ nəkə bebépti menyin ěti bo bhesé ne bebhé Moses ne ěti ekerákap Mandem ene. Akə kpát néne asət bə abhen bápú bo Israel achwe fá amem ekerákap ene ne bhə. Anyəp Eket Mandem ne épət epu ekeré bedyere!”

²⁹ Bárəm nyaka enyuyə mbənyune mánán nyaka bágħə Pəl ne Trofíməs mmu ěfesəs, amem etək. Ekə basət be Pəl achwe amem ekerákap ne yi.

³⁰ Ebyək ékwén ye etək enkem ne bo babho bejet mándəkə nəkə ndū ekerákap. Bákém Pəl baya gbaka gbaka gbaka báfú ne yi batiŋ batiəp babhinywəp ekerákap.

³¹ Ne ndū báyan beway Pəl, eyəŋ érók ntá mūngo batemé nenu Rom be, ebyək ékwən amem etək Yerúsalem enkem.

* **21:27** Eghaka nyaka manywəp tándrámət ke mmu ane ányú nku ne Mandem amu ntí ndu bésó besí ne Mandem.

³² Témte wu, asət batemé nenu ne mbək bəbati bhap básép barək are. Bo bágħó nókó yí ndū átwə ne batemé nenu, bábhot bəden Pəl.

³³ Mūngo batemé nenu akém yi ne achye eyəŋ bé mámfé yi ne ngem epay. Abhép bhə be, “Mmū-ne chi agha? Akə yi?”

³⁴ Bəbhə bábho bebik mandem nəkə menyin kekuri kekuri enyu ené mbək bárəm eyap enyu, báchák mándem nəkə eyap. Ebyək eyə ékə mūngo batemé nenu kékem ntí ne nnet ndū ndak ane áfákári. Aghati bəbhi bé mansət Pəl mandək mamfyə amem ebhə batemé nenu.

³⁵ Agháká nókó ndu nkók ane béchwə anywəp, batemé nenu bápókə yi ndū bágħó bé beyə bo abhen bachi are babho bétwə ne baraká betəŋ.

³⁶ Beyə bəbhə báre koŋo yi mándem nəkə be, “Wáy ka yi!”

Pəl átəŋa mməet besí eká bho

³⁷ Ndu éróbhé kékwət be batemé nenu manchwe amem ebha, Pəl abhép mūngo wu be, “Ětá, chəŋ ónka bé ngátí wə, ndak-a?” Mūngo wu aghok nəkə ndū yi árəm chi Grik, abhép yi be, “Oríŋi eyəŋó Grik-e?”

³⁸ Pú wó óchí mmu Ijip? Pú wə ke əkə bo bágəébhé esəŋəri etək ne əkə bawəy bho nka enwi bárók ne wə amem baso?”

³⁹ Pəl akeme yi be, “Puyě me. Nchí mmu Israel, mmə etək Tásəs, etək egho ene ebhəŋə menwəp atú Silísha. Nnikməet, chye me epok ndem kəpi ntá bo abhen.”

⁴⁰ Mūngo wu akaa. Pəl ate ye ndū nkók ane bechwə anywəp asá awə amfay be bo mánkwen kpák. Bákwén nókó kpák, abho ye berem kəpi ne bhə ndū Híbru, eyəŋótək eyap.

22

¹ Pəl arem be, “Botá ne bəmá, Tá ká batú mángok enyin ené mbónó berem ndu bétəŋa mməet besí ebheka.”

² Bó bágħók ndū yi árəm chí eyəŋ bo Israel. Mbəŋ akwen chák. Pəl arək ye ambi berem be,

3 “Με, nchí mmu Israel. Nchí mmó Tásos atú Silísha, ke ngo chí fá Yerúsalem amò ntòh ngo ywese, Gamáliel. Ngòk ekáti chi anten eyi. Atónh me bekoño bebhé bachĩmbi bhesé mbò enyũ ébhónó bébhak ne nchyé mmæt bekoño Mandem mbò be mankem abhen báchi fá echòh.

4 Nchí chye nyaka nenyok ntá bo abhen bákòh Mbi Yesu wu kpát mbòk mángu nòkò, ne ríkém̄ti nòkò baghòré ne babhakanem mámfye nòkò bhó ekerékenòh.

5 Mũngo bachiákap ne bð echemé bð batí etòk bákway béte me ntísie bé nchí k̄ nyaka enyu yò. Ntá yap ke nchi nsòt nyaka bekáti ndu beròh ntá batí bo Israel abhen Damáskòs. Mbòh betan békém̄ti bakòh Yesu aré be mpétnsem Yerúsalem ne bhó mányché bó ntémsí.

Pål aghati enyũ éfákári ke yi ayibhiri abhak nkoño Yesu

(Bk 9.1-19, 26.12-18)

6 “Ndũ nchí ròh, ngáká nókó kékwót etòk Damáskòs, mbò nkárénká byó ne epay ne ngósí, etantí bediéré béfú amfay témchok békwén bekap me, mban aghò tontó.

7 Ekú nkwen amik ngók eyòh ndũ érèm ntá ya be, ‘Sól! Sól! Ìchye me nenyok ndaká yí?’

8 Nkeme be, ‘Acha chí wò agha?’ Eyòh ékéme be, ‘Chí me Yesu Mmu Násáret ke óchyè nenyok.’

9 Bð abhen nkó ne bhó bághó nkwo bediéré ebhò ke báke ghók eyòhó mmu ane árèm keri ne me.

10 Ngók nókó enyih ené eyòh eyò éghàti me, ndem be, ‘Acha, òyàn me nk̄ yí?’ Acha arem ntá yá be, ‘Faté dók Damáskòs. Aré, chòh mángátí wò yéntiki enyih ené Mandem áyábhe be òbhòh beka.’

11 Etantí bediéré ebhò békú nkepere kwáy beghò mban. Bð nkó ne bhó báròbhé kem me chí ndũ awó kpáte ségháka Damáskòs.

12 “Mmu amòt abhak Damáskòs ane áká nnyén bé Ananías. Abhak mmu ane ákòh Mandem sayri, mmu ane

ábhàre bebhé ebhesé bo Israel, ne mmu bo Israel mankem abhen báchi aré báchyè kenókó.

13 Ananías atwó ntá ya, ate me nékú mmæt arem be, ‘Manó wa Sól, pet bo beghò mban.’ Témte wu amík ánene me mpet mbo béghò mban. Ngó yé yi.

14 Arem ntá ya be, ‘Mandem bachĩmbi bhesé ayap wò bé óndíní enyih ene yi ati beka. Ayap wò be óngó ane babhìhì be Mmu Chak. Ayap wò be óngók enyih ene éfù yi anyu.

15 Ayap wò ne ntí bé chòh ómbak ntísie aywi ndu béghàti yéntiki mmu menyih ebhén óghó ne ebhen aghoko.

16 Ìképere chòhìti ye mpok. Faté mánjwítí wò, óndò Mandem anso bebú bhe, òmbìhì nòkò nnyén Acha.’

Pål árèm ndũ Yesu dtó yi ntá abhen bápú bo Israel

17 “Mpet nókó nsem Yerúsalem, ewak émót ndũ nchí níkmæt amem ekerákap, ngó kenó amík antifú.

18 Ngó Yesu Acha téé ndũ ághàti me be, ‘K̄ ayak dð Yerúsalem. Bð abhen fá bápú noko chòh enyih ene óghàti bhó èti ya.’

19 Nkeme yi be, ‘Acha, bó babhòh bárìhì sayri be nchí ròh nyaka yéntiki ekeré nenikímætí bo Israel nk̄ nòkò be mánkém̄ti bo abhen mánòko wò, ne manden, mámfye nòkò mbòk yap ekerékenòh.

20 Ne mpok báyway Stífin ntísie aywe, mbak aré nkwo téé, mbabheri nòkò nden bo abhen bátém̄ti yí ne batay baway. Nka bé mángwáy yi.’

21 Ke Acha aghati me be, ‘Fá Yerúsalem dók mbò enyũ ngátí wò. Dók mbònyune nchí tó wò nekò nesie ntá bo abhen bápú bo Israel.’ ”

22 Ndũ Pål árèm menyih ebhen beyá bo abhen bachi aré bátá batú mángoko nòkò sayri. Ke netaka yí átáká bo Israel beyá bòbhò bábho bebik ne eyòh etajatah be, “Nanà ká yí, apú mmú ábhák nerpém.”

23 Ndũ bábik, bábhó befok nden eyap nkwo ne báre toko mfok mántak nòkò amfay.

24 Mmũ ntí batemé nenu Rom ághó nókó nò achye eyɔŋ be batemé nenu mansot Põl manchwe ne yí amem ebhá eyap. Aghati bə manden yi ne ékpá bekũ yí ángátí bhó enyiyɔ ene yí akú ke bo Israel b́aré bé nti ne yí kpát mámbiki nəkə enyuyɔ.

25 B́ágwót nókó yí ndu beden, Põl abhép mũnti batemé nenu amot ane achi are tee be, “Ebhé échyé wə betan b́é óndém mándén mmu Rom ene b́abhiki re yiyi mbõŋ manyé ayi mángó bé akũ enyiyi?”

26 Mũnti batemé nenu wu ághókó nókó nó afa arək ntá mũngo batemé nenu arem be, “Ƴyàn bekũ nò yi? Mmũ-ne abhəŋ betan mbə mmu Rom. Obhé mándén yi?”

27 Mũngo batemé nenu ághókó nókó nò, arək abhəŋ Põl be, “Ghatí mé, ɔchí mmu Rom tetebhe?” Põl aka be, “Nchí mmu Rom.”

28 Mũnti batemé nenu wu arem ntá Põl be, “Nchónjí beyá nkáp ke b́achyé me betan mbə mmu Rom”, Põl akeme yí be, “Ke me Põl nchí mmu Rom te nebhe éna.”

29 Ékú batemé nenu abhen b́abhón bebheŋ yí menyiyɔ b́afére yi amə témté, bó keperere bhép yi yényiyɔ. Becháý b́ékém mũngo batemé nenu nkwó mpok yí aríní bé Põl mmu yí akú b́ákémé b́afyé ngem amə chí mmu Rom.

Põl ate besí echémé bõbatí etək

30 Mũngo batemé nenu are yán b́eriyi mbõŋ enyiyɔ ene bo Israel b́arém bé Põl akũ. Néyí nókó, arem ye be mámféré Põl ngem amə. Achye eyɔŋ bé bõbatí bachiákap ne bõbatí etək mankem mánhókó mánjíŋí ndaká Põl. B́áchókó nókó achye eyɔŋ básot Põl bakũ yi ate besí bhap.

23

1 Põl atep bó amík amuet arem be, “Bõma, mpoknkem ane nchí besí Mandem ne kpaté echəŋ nti éna nechi amem pépép.”

2 Mpok yi arem enə, Ananías mũngo bachiákap Mandem, achye eyɔŋ be bo

abhen bachi kekwoŋ ne Põl mándep nnyu yi.

3 Põl arem be, “Wə ebhókóri nkok ane bawati ne mbi pépép be bo b́áké riŋi! Chəŋ Mandem andep wə. Ƴchókó afo b́ésot ebhé óntan me, ne ɔrém be mándep me ene ebhé ebhiki chye wə betan ebhó?”

4 Bo abhen b́até kékwoŋ ne Põl b́abhəŋ yi be, “Ƴsəkoti mũngo bachiákap Mandem-é?”

5 Põl akeme be, “Bõma, mbíki riŋi mbũ be chi mũngo bachiákap. Ékati Mandem érém be, ‘Ƴkérem eb́abũ éti mũnti bõbhe.’”

6 Põl aghə nəkə be mbək bõ bati bhə bachi chí bõnkwo Sádusi ne be b́achak babhak bõnkwo F́arisi, abik besí bõ echeme arem be, “Bõma, nchí mũnkwo F́arisi ne mmó bõnkwo F́arisi. Nté fá acha manyé chí ndu nnókó bé chəŋ Mandem ankũ bawú mámpetnsem ndu nepém.”

7 Arem nəkə nə, epáítí ékwén nénti bõnkwo F́arisi ne bõnkwo Sádusi ne echeme ékóre.

8 Éfákári nyaka enyu yə mbənyune bõnkwo Sádusi b́arém be bawú b́apú kway bepetnsem ndũ nepém, ne be b́oángel b́apú, ne yényiyɔ epu ene b́abhini be befoŋə. Ke bõnkwo F́arisi mánoko be chəŋ bawú mámpetnsem ndũ nepém, ne be b́oángel bachi ne befoŋó nkwo bechi.

9 Éremé ebyək ékwén, mbək batəŋ ebhé Mandem abhen b́achí bõnkwo F́arisi b́afáte b́aré rem ne eyɔŋ etanatan be, “Sébhíki ghó yě ebépti enyiyɔ ene mmũ-ne áká. Ngufú efóŋó ke éghátí yi enyiyɔ ne ngufu ángel ke arémé kepi ne yi!”

10 B́étáná béyá béchá, erəp chi b́ékem bati ne amə. Ékũ mũngo batemé nenu abhón becháý be bákway bedakati Põl. Achye ye eyɔŋ be batemé nenu bhi mánsep mámfóŋó Põl ntá bõbhə mándək amem ebhá batemé nenu ne yi.

11 Egháká nókó ne beti Yesu Acha atwó ate nepakámuet Põl arem ntá yi be, “Ƴké chay! Nkúbhé mbə enyu órémé éti éya fá Yérúsalem, əbhəŋ b́ekũ enyuyɔ amem etək Rom nkwo.”

Bõ Ju bate eyu beway Põl

12 Néyi nókó, mbæk bo Israel bákém echeme báte eyu beway Põl. Mányú nku be bapu nyie nenyie ne yënyin bápú nyu kpáte mangway yi.

13 Mpäy bo abhen mányú nku yo báchá besa bépay.

14 Baræk ntá bõbatí bachiäkap Mandem ne bõbati etæk baghati bhò be, “Sényü nku, séyíki mmuet bé sépú nyié ne sépú nyú yënyin te séngway Põl.

15 Bë ne nkwo Echémé bõ batí etæk tó ye ka eyon ntá müngo batemé nenu bé ántó Põl ntá yeka mbò be báyan beghok eyonó manyé eyi sayri. Mbák émfákári nó, chon séngway yi ambi.”

16 Mmüfu aghók éti nekatinet enò. Abhak mmò manò Põl. Afa aræk amem ebhá batemé nenu aghati Põl.

17 Põl abhiní münti batemé nenu amot aghati yí be, “Sot esakámu ané dók ntá müngo ne yí. Abhon enyin béghati yi.”

18 Münti wu asot yí aræk ntá müngo wap arem be, “Põl mükenon abhiní me arem bé nsot esakámu ané ntwó ntá ye ne yí mbonyune abhon enyin béghati wò.”

19 Müngo batemé nenu akém yí ndu awó aya báræk ansem, abhép yí ansem ansem be, “Ntiki ndak óyan beghati me?”

20 Akeme yí be, “Bõbatí bo Israel báte eyu be mángati wò ónsot Põl onsep ne yí ndu echémé bataná manyé egbo mbure mbò be báyan chí bériní ndaka ywi sayri.

21 Ke kéka ne bhó. Bõ bhap bábhésé ambi mánon be mankem yí mangway. Bácha batí besa bepay. Ne mányü nku bé yënyin bápú nyie ne yënyin bápú nyú kpáte mángwáy yí. Mánan batoniti mmuet, baròbhe non chí bé óntó Põl antwò.”

22 Müngo batemé nenu aya yí batú be, “Dók, ke kéka yë mmu andiní bé óghati me ndak ane.”

Bátó Põl Seséria ntá góbhano Féliks

23 Müngo batemé nenu abhiní ye bõ batí batemé nenu bhi bapay aghati bhò be, “Sot ka batemé nenu batí besa

byo, bõ batí besa bérát nsem byo abhen bákò ne mpòndík, ne batemé bakon besa byó. Toní ká mmuet bésot Põl ndu nkarenka néenamot beti ebhen echon, mándók Seséria ne yi.

24 Chië mpòndík ene Põl ákò ne yó. Ne ka Põl áchwóp dok ntá góbhano Féliks ené yënyin ebhiki fakari ne yi.”

25 Arém nókó nó, asin ekáti ené érèm be,

26 “Me Klaudios Lísias ke nchí sin ekáti ene ntá Eta yese góbhano Féliks. Eta, nchí to wò bakak.

27 Bo Israel bakem mmu wu báre yán beway yi. Ngók nókó bé yi abhón betan etæk Rom mbò mämik, nsot batemé nenu bha ndak mferé yi amó yap.

28 Nsot yí ndak ndu áchá manyé agho wap bériní ndak ane yí aká.

29 Aré, ngó bé abhiki ka yënyin ené éyan be mángwáy yí, ne yë chí ene ékà mámfye yi amem ekerékenon. Báre rem chi barak ane ayiní bebhé bhap.

30 Ne mmüfu ághati nókó me ansem ansem bé bo Israel báte eyu beway yi, témté wu ndem bé mbon beto yí ntá ye. Ngátí bo abhen bábhéré yí ndak amuet be mántwó ntá ye mangati wò ndak ane yi áká.”

31 Batemé nenu báká mbò enyu müngo wap ághati bhó. Básót Põl betí bhò báræk ne yi kpát bágháka Antipatris.

32 Néyí nókó, batemé nenu abhen bákó chí ne bekak bápetssem amem ebhá. Báró abhen bákò amfay mpòndík mándók Seséria ne Põl.

33 Bágháká nókó Seséria, báchye ekáti ntá góbhano, bárò Põl amò yi.

34 Apáy nókó ekáti yo, abhep Põl be, “Ayë atú etæk chí ane?” Põl akeme yí be, “Silísha.” Aghókó nókó nó,

35 arem ntá Põl be, “Bo abhen bábhónó ndak ne wò mánan mántwó, chon ngók nnyé ene.” Achye ye eyon bé mámfyé yi anywóp amem áchá ane góbhano, mámbaheri nòkò yi. Achá wu chí ane Hérød áte nyaka.

24

Básót nnyé Pöl ntá Féliks

¹ Εφῆρέ νόκό manywəp átay, mǔngo bachiákap Mandem ane áká nnyén bé Ananías aseḡ arək Siséria ne mbək böbatí etək, ne ntaḡanyu amət ane áká nnyén bé Tetúlos. Báchwóbhé nóκό besí góbhanə Féliks, babho bebhat Pöl barak amuet.

² Bábhíñí Pöl, achwe anywóp. Tetúlos abho béréḡm ḡti yi ntá góbhanə be,

“Éta! ḡti ye kpák achi fá etək eyese ndü eróri mpok, ne ḡti nekə ywe ane ndíndí, egúpsí échí etək.

³ Enyu ené ókə menyíḡ ebhen ne yḡntíki ebhak ené ókə bhó, séka bhə ne sékàka wə.

⁴ Mbíkí yaḡ béchónḡti mpok aye tontó, nchí ník chi mmuet be ónsébhé nti ené amík óngók mbiñí ndak ané sébhónḡ beghati wə.

⁵ Séghə bé mmü-ne chí nchye esəḡori ane tónḡ séngó ne nyəḡ-ndak ndü nkwo bo Israel mbaḡ enkem. Achí nkwo münti ndü eká bhə abhen bábhiñi be bo Násáret.

⁶ Akə kpát are yáḡ beguḡp ebyək amem ekerákap awu Yerúsalem, ke sékém nó yi. [Mbú sétan yi bekoḡo ebhé,

⁷ ke Lísias mǔngo batemé nenu atwə afəḡo yí amə yese ne betaḡ,

⁸ yí bé bo abhen bábhónḡ ndak ne yi mántwó ntá ye.] Mbák wəmbəḡ óndém kepí ne yi, chəḡ óndiñi be yḡntíki enyíḡ ene sérəm be yi áká echí tetep.”

⁹ Tetúlos árém nóκό nó, bo Israel báchém ne yí báká be yḡntíki enyíḡ ene yi árémé bé Pöl áká echí tetep.

Pöl ataja mmuet besí Féliks

¹⁰ Góbhanə atónḡ ye ne awə be Pöl andem kepí. Pöl abho berem be,

“Ngə bé onáḡ oḡan manyé amem etək ene ndü beyá mamié, ne mbəḡ maḡák bétáḡa mmuet besí bhe.

¹¹ Mbák ómbép, chəḡ wəmbəḡ óndiñi be ebhíkí cha manywəp byo ne apay ené ndónḡ Yerúsalem ndu bechye Mandem kenókó.

¹² Ne bo Israel bábhíki ghó me ndü nchí kem epáítí ne yḡ mmu amem ekerákap Mandem, bábhíkí ghə me ndü nchí nyíkisi batí-bho be mánychye esəḡori amem ekeré nenikímuetí ne yḡ chí ndü nebhuḡt achak amem etək.

¹³ Ne bápú kwáy betaḡ kpoḡoroḡ bé nkə menyíḡ ebhéḡn bábhat né me amuet.

¹⁴ Ke nká enyíḡ émót besí bhe kpoḡoroḡ. Nchí koḡo Mbi ané bo Israel bárəm be abhəḡ bekwéné ndu nchí níkmuet nchye nəkə kenókó ntá Mandem bachiḡmbi abhesé. Ne nnókó yḡntíki enyíḡ ene bebhé Moses béyāḡ senkə ne yḡ chí ebhen bechi amem basiñi baremé kepínti.

¹⁵ Mbákánti ne Mandem enyumót mbə bhó, bé ewak émət chəḡ yí ankə bawú mankem abhen báchí chak besí bhi ne abhen bapu mámpetnsem ndü nepém.

¹⁶ ḡti yə ke nchí kə yḡntíki enyíḡ bé nti ena némbák pépép ne Mandem, némbak pépép ne bo.

¹⁷ “Nnánḡ ntat nyaka mpäy mamié kerónḡ Yerúsalem. Ndək ye aré ne nkáp béchyé nekwaḡ ntá bachebhébhə etək eya, ne béchyé akap ntá Mandem.

¹⁸ Ené nchí Yerúsalem ndu batí barak ayə ápáy ké bághó me amem ekerákap. Bághó me ndü nchí naja bekə mbə enyu ebhé Moses érəm bé mmu ankə beso besí ne Mandem. Eká bhə épú nyaka are ne me, ne yḡ chí ebyək.

¹⁹ Ke mbək bo Israel abhen báfú atú Esia bábhak aré. Bə babhəḡ bétwə fá mántebhe me besí bhe mbák bághə be nkə ebéptí enyíḡ.

²⁰ Mbák épú nó, bép bo abhen bachi fá téé, be bə babhəḡ mandem bekwéné ebhen baghə ebhe eya mpok ntée amem echemé böbatí etək.

²¹ Bábhíki bhəḡ enyíḡ ene bárəm be nkə, ebhíki fuet chí enyíḡ émət ene mbíkí ndem mpok ntée nenti enap be, ‘Chəḡ bawú mámpetnsem ndü nepém.’”

²² Féliks ariñi nyaka sayri ḡti Mbi Yesu Acha. Eká ághókó nóκό enyíḡ Pöl areme, ábhúré manyé, arem ntá bo

Israel bé Lísias mũngo batemé nenu ántwó chõn mkpót nnyé eneká enen.

²³ Achyε ye eyõn ntá mũnti batemé nenu bé ámfyé Põl anywõp, mam-babheri nõkõ yi, ke ámbõn ngangan mandú. Ne be báké kan mamuere bhi berõn beghõ yi ne bechye yi nekwak.

Félikis abhure nyé Põl ndũ mamie ápay

²⁴ Efuéré nõkõ mpãy manywõp, Félikis ne ngõré aywí Drusíla batwõ. Drusíla abhak mmu Israel. Bato mmu be ambijí Põl. Atwõ nõkõ, bátá batu bare ghok ndu yi árem enyũ mmu ákway bebhõn neka ne Yesu Kristo.

²⁵ Ndũ Põl ákèm epáítí andeme nõkõ enyũ mmu ákwáy bebhak chak besí Mandem ne enyũ mmu ákwáy békém mmuet be áké ka bebá, ne ãti nywõp enen Mandem ábhõjõ betan yẽntiki mmu, becháy békém Félikis, arem be, “Dók kpík, nnan mbõn épók chõn mpet mbijí wõ.”

²⁶ Arém nõkõ nõ, abhaka ntí be ngufú chõn Põl anchye yí besõn. Eka are bhijí yí mpok ne mpok andem nõkõ kepí ne yi.

²⁷ Are ka enyu eyõ ndũ mamie ápay kpáté Põsíos Féstõs ásót épók eyi mbõ góbhanõ. Ndu Félikis ayan bo Israel mámbõn manák ne yi, arõ Põl ekerékenõn.

25

Põl arem be mánten nyé eni ambi ntá Mfõ Rom

¹ Féstõs arõk Seséria bébhõ betik mbõ góbhanõ atú Judéya. Efuere nõkõ manywõp arat, afa akó Yerúsalem.

² Aré, bõbati bachiákap ne maném bo Israel barõk batemeri Féstõs babho bebhat Põl barak amuet. Ne manik Féstõs mmuet be,

³ ankwak bõ beka manto Põl Yerúsalem. Mãnan batí nyaka be bo mámbésé ambi mankem yi mangway.

⁴ Féstõs aghati bhõ be, “Põl achí ekerékenõn amem etõk Seséria ne mbõn nkaysi berõn aré mandú mpok.

⁵ Bõbatí bheka mánkõjõ me Seséria ne mbák yi abhõn bekwéné chõn mãndem besí ebha aré.”

⁶ Féstõs abhak ne bhõ mbõ manywõp anen ne byó. Apet ye nsem Seséria. Néyi nõkõ, achõkõ ndũ enõkõ manyé eyi, achye eyõn bé mánsót Põl mántwó ne yí.

⁷ Bátwó nõkõ ne yí bo Israel abhen báfú Yerúsalem bákáp yí báfyé nentí mãndeme nõkõ bé Põl áká beyã bebéptí menyin. Yẽ nõ, bó kekway betan kponorõn menyin ebhen bó bárèm bé yí aká.

⁸ Põl abho betánja mmuet andem nõkõ be, “Bekwéné bépú ne me wáwák beyin ebhé bo Israel ne ebhé ekerákap ne yẽchi ebhé Mfõ Rom.”

⁹ Féstõs áyàn nyaka bo Israel mankõn yi. Eka abher Põl be, “Õkõn béko Yerúsalem bé ntán ndak ane are?”

¹⁰ Põl akeme be, “Nchí fá amem acha manyé Mfõ Rom, ne fá ke bábhõjõ betán nyé enen. Wõmbõn õrijí be mbíkí ka bo Israel bebá.

¹¹ Mbák nkwen ebhé ne nka enyin ené éyàn be mángwáy me nká newú. Ke tẽndu barak ané bó bábhàt me amuet apú tetep, yẽ mmú apú kwáy befyε me amó yap. Nyé ena nébhõn bérõn ntá Mfõ Rom.”

¹² Féstõs ághókõ nõkõ enyin Põl árémé, abhijí bataná manyé abhi bárèm kepí. Aghati ye Põl be, “Õrem bé nyé ene néndók ntá Mfõ Rom, ne chõn óndak ntá Mfõ Rom.”

Põl ate besí Agripa ne Benis

¹³ Efuéré nõkõ mpãy manywõp, Mfõ Agripa ne mómayi ane ngõré Benis bárók Seséria ndu békáka Féstõs.

¹⁴ Bátát nõkõ aré mpãy manywõp, Féstõs aghati Mfõ Agripa ãti nyé Põl be, “Mmũfú achí fá ane Félikis arõ ekerékenõn.

¹⁵ Ne mpok nchí Yerúsalem, bõ batí bachiákap ne bõ batí etõk béré bhat yí barak amuet ne béré yán be menchyé eyõn mángwáy yi.

¹⁶ Ke nkeme bhõ be epinjí bõ Rom ébhíkí ka be mángwáy mmu ené babhikire tan yi. Mmu abhõn bété besí ne besí ne bo abhen bátí yí anchye eyi eyõnõ manyé.

17 Bátwó nókó ye fá, mbíkí chḗṅti mpok. Néyí, nchyé eyḗṅ be mánsót mmũ wu mantwḗ ndu acha manyé ne yi.

18 Mpok bo abhen bábháré yi barak amuet báfáté, bóke rem yě ndak abúabu mbḗ ane nkaysi be bḗ bakway berem be yi aku.

19 Baré kém chi epúítí ne yí ḗti baraká Mandem ayap ne ḗti mmu ane áká nnyén bé Yesu ane ánánḗ ágú, ke Pól ārēm bé achi nepém.

20 Ngó nókó bé mbíkí rinḗ enyũ mēkwáy beka be mbḗṅ nejwímem ndu barak ane, mbép Pól mbák yi akḗṅ berḗṅ Yerúsalem be mántanḗ nnyé eni aré.

21 Ke Pól keka. Ate chí bé mambabheri nḗkḗ yi kpatε Mfḗ Rom antán nyé eni. Nchyé eyḗṅ be mambabheri nḗkḗ yi kpatε mpok ane métò yi ntá Mfḗ Rom.”

22 Mfḗ Agripa arem ntá yi be, “Chḗṅ membḗṅ nkḗṅ beghok ne batú enyḗṅ ene yi árēm.” Festḗs akeme yi be, “Chḗṅ óngok yi mbúré.”

23 Néyí nókó ye, Mfḗ Agripa ne mómayi Benis bárak amem áchá-εtḗk ne beyá kenókó, báchwé ne bḗbati batemé nenu ne manem bḗ εtḗk. Festḗs achye ye eyḗṅ bé batemé nenu mánsót Pól mántwḗ ne yí.

24 Bátwó nókó ne yí, Festḗs arem be, “Mfḗ Agripa ne be mankem abhen báchí fá ne bhese, ghó mmüré. Bo Israel mankem abhen Yerúsalem ne abhen fá Seséria bátwḗ ntá ya mpoknkem, mámbik nḗkḗ be, ‘Apú mmu ane bárḗ be ámbák nepém.’

25 Ke mbíkí ghó nyaka enyḗṅ ené yi áká be mangway yi, ne tēndu yimbḗṅ árémé be manyé ayi abhḗṅ bérḗṅ ntá Mfḗ Rom, nka ne yí.

26 Yě nḗ, mbíkí bhḗṅ esáyri enyḗṅ besḗṅ ntá Mfḗ Rom ḗti yi. ḗtiyḗ ke ntwḗ ne yí besí ebheka, ne sayri sayri, besí ebhe, Mfḗ Agripa! Ntwḗ ne yi be sḗnjḗṅ nyé eni enyu ené nchí kway bebḗṅ enyḗṅ ene mésḗṅ.

27 Mbíkí kaysi bé échí sayri bétó mukḗṅ ntá Mfḗ Rom nkerem mbḗṅ

enyḗṅ ene yi áká.”

26

Pól átāṅa mmuet besí Mfḗ Agripa

1 Festḗs ánáná nókó enyḗṅ ene yi árēm, Agripa arem be, “Pól, mbák ḗbhḗṅ enyḗṅ bérēm ndu bétáná mmuet, dem séngók.” Pól abho ye bétána mmuet, antḗṅ nḗkḗ ne awó be,

2 “Mfḗ Agripa, nkáysí bé eri echa be nté besí ebhe echḗṅ ndu bétána mmuet ndũ barak ané bo Israel bábhāt me amuet.

3 Eri sayri be mbḗṅ mfḗ arḗṅí berḗṅí bo Israel menkem ne menyũ menyḗṅ ebhen bétwḗ bhḗ ne ákóré. Nchí nik ye wḗ mmuet bé ónképnti óngók enyḗṅ ene mērēm.

4 “Bo Israel mankem bárḗṅí me te kēmbó eka. Ngo chí ne bḗbha ne amem εtḗk Yerúsalem.

5 Bó bárḗṅí sayri ndũ erórí mpok bé nchí nyaka ndũ nkḗḗ bḗ Farisi abhen báfyè betanḗ tontó ndũ baraká Mandem. Mbák ḗmbép bhḗ chḗṅ mángati bhe enyúṁṁt mbák báyanḗ berem tetep ane bárḗṅí.

6 Nté fá echḗṅ bātāṅ me chí mbḗnyune mbákánti ndũ bariεp amen Mandem afyé nyaka ntá bachḗmbi abhesε.

7 Chí nkúbhé bariεp amen manéréket yesé byo ne apay babhaka nti aré bé chḗṅ amfú kponḗṅ ndũ mánḗkmuet mánychye nḗkḗ Mandem kenókó beti ne ngósí. Mfḗ, mbḗṅ esḗṅḗri ne bo Israel echḗṅ chí ḗti mbákánti ndũ bariεp amḗ.

8 Ndaká yí ébemuet ntá yéchi mmũ yweka amḗt menoko be Mandem ákway beka bawú mampεtnsem ndũ nepém?

9 “Membḗṅ ngo nyaka be, échí epók eya beka yéntiki enyḗṅ ndu menu ne bo abhen mánókó nnyén Yesu mmu Násáret.

10 Ne nká nḗ amem εtḗk Yerúsalem. Bḗ-batí bachiákap báchyé me betanḗ béfyé bo Mandem amem ekerékenḗṅ. Ne mpok ane bárémé be mángwáy bhḗ, nka be mángwáy.

11 Mpok ne mpok, nchí rəŋ nyaka ndü bekeré nenikímuet menkem nchyé nəkə bhə ntémsi beka bo mandem ebába éti Yesu. Mbəŋ beyä bebənti ne bhə kpát ndək nəkə betək bo báchák ndu béchyé bhə nenyok aré.

Pəl aghati enyü éfákári ke yi ábhák nkonjo Yesu

(Bk 9.1-19, 22.6-16)

12 “Éwak émót, nde rəŋ Damáskəs ne bekáti ebhén nsóré nta bə bati bachiákap bechye me betan be ndók nkémťi bhə.

13 Mfə, ndu nchí rəŋ, bégháka nénti ngósi, bediéré ebhen béchá ebhen nnyómok béfú amfay békwén bekap me ne bo abhen mékə ne bhə.

14 Besé mankem sékwénti amik. Témté wu, ngók eyəŋ ené érəm ndü eyəŋótək Hibru be, ‘Səl, Səl, ndaká yi óchyé me nenyok? Ókáyási bé ókwáy ménú ne me? Mbák ónsót ekak əndep setárebhé wə ke óghòk bebe.’

15 Mbép bé, ‘Acha chí wó agha?’ Acha akeme me be, ‘Me Yesu ké óchyé nó nenyok.

16 Ke faté. Mbésí wə besí ndu beyap wə ómbák mübetok awa. Chəŋ ómbak ntísie wa, óngati nəkə bo menyin ebhen óghó fá ambi echəŋ, ne ebhén métəŋ chəŋ wə ansem mpok.

17 Chəŋ mbak ekuti eyé mpoknkem, ne bəbhe bápú kway beka wə yənyin, ne yě chí bo abhen bápú bo Israel. Nchí to wə ntá yap néne.

18 Métə wə əndək ónéne bó amík be mándó ejuri mankonjo bediéré, ne be mamfu ndu betan Satan, mákonjo Mandem enyu ene Mandem áfoŋori bhə bebá ebhap, anka mámbak ndu nkwa bo abhen yi áká bachi nyáná mbənyune babhəŋ neka ne me.’

Pəl ərəm éti betik ebhi

19 “Mfə Agripa, ndü Yesu áfú amfay atwə ntá ya ndu kenó amík antifú, mbəŋ ye nyaka békəŋo eyəŋ eyi.

20 Éká mbo bégháti Eyəŋ Mandem etək Damáskəs, ne nkə ndək nəkə Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ke nde rəŋ ntá abhen bápú bo Israel nkwa, bé bó mántiknsem ndü bebá bhap mámpetnsem ntá Mandem ne

mámbo beka menyin ebhén bétəŋ bé bó baticnsem ndü bebá bhap.

21 Eyə ke éká bo Israel bákém me amem ekerákap Mandem, ne béré yan béwáy me.

22 Kpátə echəŋ Mandem ke ákwak me, ne áká bé nté fá ndém ntá bə mankem, maném bho ne ndéndémé bho, nkúbhé menyin ene baremé kepinti béréme nyaka ne Moses arəm bé chəŋ émfakari.

23 Nə chi menyin béréme be Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be áto abhəŋ begə əsəŋori angú, ne ambak mmü mbi bépətnsem ndü nepém angati bo Israel ne abhen bápú bo Israel éti erónó ene échyé nepém.”

24 Ené Pəl ábhuet bétánə mmuet enyu yo, Festəs abik arem be, “Pəl, ebhókóri ékem wə! Beyä ekáti beka ebhókóri ékem wə!”

25 Ke Pəl akeme be, “Eta, wo mmu kenókó eke keya kecha, mpú bhokori! Menyin ebhén mərəm bechi tetep.

26 Mfə aríní menyin ebhen menkem, éti yo ké nchí ghati wə menyin ebhen nkebhəŋ becháy. Ndíní bé ndu menyin ebhen menkem ené ébhésé wə épú, mbənyune yənyin ébhiki fakari bhésé bhésé.

27 Mfə Agripa, pú ənókó menyin baremé kepinti básíní? Ndíní bé ənókó!”

28 Mfə Agripa akeme be, “Pəl, ókáyási bé ndü mómbiní mpok ane ké ókwáy beka me mbak münkwə Kristo?”

29 Pəl akeme yi be, “Yě chí ndü mandú mpok yě ndü eróri mpok, nenikímuet ena ntá Mandem chí be ékébhak chi ndiere wə, ke be yəntiki mmu achák ane áchí fá echəŋ ághòk me, ámbák mbə me ebhikifuet chi bebhak ne ngem amó mbə me.”

30 Afə ke Mfə Agripa, ne góbhanə Festəs, ne Benis manə Mfə Agripa, ne bə mankem abhen báchí chókó ne bhə báfáté.

31 Báfú nókó, béré rem ne bati be, “Mmü-ne abhíkí ka yənyin ené éyan be mángwáy yi ne yě chí befyé yi ekerékenəŋ.”

³² Ne Mfɔ Agripa arem ntá Festos be, “Mbɔ abhíkí rem be mánten manyé yi ntá Mfɔ Rom, mbɔ séró yi arɔn.”

27

Batemé nenu bárók Rom ne Pɔl

¹ Barəm be sensɔt * áchwí sɛndɔk Itali. Básɔt ye Pɔl ne mbɔk bɔkenɔn báchyé ntá Juliɔs münti eká batemé nenu ene babhɛni be eká batemé nenu Mfɔ Rom.

² Sérók séchwé áchwí ane áfú Adramatium. Abhón nyaka bétème ndü yɛntiki nechyɛnyén atú Esia. Séfá séré rón. Arístakos mmu Masidónia wu áfú Tesalónika abhak ne bhesé.

³ Néyí nókó, sétème ndü nechye Sídon. Júliɔs atón Pɔl berinti. Arɔ Pɔl ánkó etɔk, ángó mamɛere bhi be mánkwák yí ne menyin ebhén bekway békwák yi.

⁴ Etare nɔkɔ sɛpét séchwé áchwí séré rón. Mbúép atanatan abhó bífú bhesé ambi. Eká, ségháká nókó kékwót Sáyprɔs, etɔk ené échí néntí nnyén, séróbhe nók sémfɛet nɔkɔ chí ebhɛ ené échí tiii.

⁵ Sénók sɛpé manyu ndü ebhe ene éyini atú Silísha ne Pamfilia sétème etɔk Míra ndü atú Lúcia.

⁶ Aré ndü nechye Míra, münti batemé nenu aghó áchwí ane áfú Aleksándriya, etɔk Ijip, árɔn Itali. Afere bhesé ndü ayésé áchwí afyé amem awu.

⁷ Séré nók sɛndɔkɔ nɔkɔ petii ndü mpáý manywɔp. Sébhón beyá esɔnɔri ke séchwɔp kékwót ne Kinídɔs. Mbúép atanatan kɛka sɛndók ambi. Sémókóri séróbhe nók sémfɛere nɔkɔ chí ebhɛ Kret ené nnyén néchí tíí, kékwót ne njie Salmónɛ.

⁸ Babhúép áchyé bhesɛ beyá esɔnɔri, séré rón peti peti, sémfɛere nɔkɔ ebhɛ Kret eyɔ kpát séchwɔp ndü nebhɛet ane bábhini bé Erití Nechyɛnyén, kékwót ne etɔk Lásea.

⁹ Sénan séchóni nyaka beyá mpok ne bekɔ ndu achwínyén erɔp chi ndak ané nepém ne newú mbɔnyune Epá

Nefonɔrɔ Bɛbá enan efɛet nyaka ne mpok babhúép atanatan akwáy. Eti yɔ, Pɔl achye bhɔ manie be,

¹⁰ “Bɔta, ngɔ bé mbák sɛndók ambi ne nekɔ enen chɔn esɔnɔri émfú, beyá ménémé mémbak, puyé ndiere ne áchwí ne batu, ke ne bapém ayese nkwo.”

¹¹ Ke münti batemé nenu afyé ntí ndü enyini ene müngo bakú betik amem áchwí ne mmü ane ábhón áchwí bárəm echa ené Pɔl árəm.

¹² Nechyé nyén enén bábhini bé Erití Nechyɛnyén néchí nyaka ranáranja kebák sayri bé sɛnchókó aré sɛnón mpok ane mbúép atanatan ane anu mpok mban ákwèn ámay. Eká beyá bo abhen bákú betik amem áchwí báré yán mbi bérón Foiniks. Foiniks abhak nechyɛnyen Kret enen áchwí ate aré becháy ti, ye chí ndü mpok yɔ.

Mbúép atanatan átéméri bhɔ anyén

¹³ Ebhíkí tat, mandú mbúép abho béfók bífú ebhe manyu ne bo bakaysi be chɔn menyin mémbak sayri. Báya ye ndo báfere anyén, babho menok berɔn ambi mámfɛere nɔkɔ nekú nnyén.

¹⁴ Ke ébhíkí tat, mbúép atanatan ane átwɔ ne beyá mpérényen abho menu, bífú atú etɔk ane mmok, áfú arɛ. Bábhini nyaka mbúép wu be Mbúép Nɔt-Is bekonɔ atú ane wu áfú. †

¹⁵ Ne mpok mbúép ádep áchwí, sékepere kway ménok berɔn tebhe tebhe ne mbúép. Sékpík séró be wu ámpókó áchwí.

¹⁶ Sérók séré fɛet chi ansem mókprók mmik ane ate nnyén. Aka nnyén be Kaúda. Mmiki yɔ achét mbúép mandú. Eyɔ ékwák bhesɛ, sɛnú seya áchwí ninini ane achi anet áchwí be áké rakati ansem áchwí.

¹⁷ Sésót manik ségwót áchwí wu amfay ane sechi amem ndɔn ne ndɔn enyu ené ápú kwáy bédákati áyák. Bakú-betik amem áchwí báré cháý be chɔn áchwí ándɔk ampan ndü ésiép ene échí ndü ebhók manyu ene etɔk

* **27:1** “Sensɔt”, “Sendɔk”: Beyɔn ebhen bétɔn be Lukas apɛt achi ne Pɔl. † **27:14** Nɔ chí, mbúép ané bábhini ndü eyɔnɔndik bé: North-easter.

Sitis. Ekú báfère ndo mámése anyén, bé, ndü áchwí áyà wu, mbúép áképeré pàkó wu tontó. Bákú nókó nó, bário mbúép áróbhe wu pàkó áchwí.

18 Ndu mbúép atanatan adèp áchwí ywese, are janari mbò be áyan bebèt. Néyí nókó, bábhó mémése batu ányen.

19 Egháká nókó manywòp arát, bõ betik babho béfère mbòk menyin áchwí mbò manik ne bechak mánto nòkò anyén.

20 Mbúép atanatan ándòkò nòkò chí ambi ndü beyä manywòp. Ne ngósí mmok ketýé, ne beti bó keghó mambe. Enyuyð enyuyò, kpáte séfère nti sérém bé ndak ywese ámay.

21 Bo mánan batat nyaka kenýié nenýié, ékú Pól afate ate néntí enap arem be, “Bòta, mbò bághók eyò eya mbú sébhíki fá Kret sembò nchòntí ne mbú ménémé ebhen bépú.

22 Ke néne, nchí ghati bhe be, yèntiki mmü yweka ámbón netañántí! Chòp áchwí ánem ke yè mmu apu gu.

23 Ndíní nò mbònyune ndü nkubhe beti ebhen Mandem ane ábhónó mé, Mandem ane mëchye kenókó, ató ángel aywi átwó áté me nepak mmuet,

24 árém be, ‘Pól, kebhón becháy. Òbhòp bété besí Mfò Rom. Ne èti berindu Mandem ne wò, àpémé yèntiki mmu ane ókò ne yi.’

25 Bòtá, yèntiki mmu yweka ámbón yé netañánti. Mbòp neka ne Mandem, ne ndíní bé chòp émbak mbònyü yí árémé.

26 Ke mbúép ábhòp bépòkò chòp bhese kpát áchwí andòk ántu mmuet ndü etòkòfú ené nnyén nékábhé.”

27 Egháká nókó néntí bëti, ndü nywòp enen nékú manywòp byó ne ánwi, ndü mbúép ápòkò bhese bekiní manyu Adriya beti bhò, bõ abhen bákú betik amem áchwí bákáysi be nékú nnyén nénán néchí kékwót.

28 Ekú básót nnik ane básere ndo aré, mámése ndo anyén be mándiní enyü nnyén nechwe amik. Bághó be mmiki nyén aròp mbò meta besa bepay. Béròp ambi mandú, bápét bákú nò, bághó

be mmiki nyén aròp bò meta esä nsem byo.

29 Baré cháy be chòp mbúép ámpòkò áchwí wu ándòk ántem ndü setárebhé, nékú nnyén. Báfère ye baro ánwi ansem áchwí mámése anyén bé andóp téé, baré nìkmuet bé nywòp nénjí nénkwésé bhò.

30 Bakü-betik amem áchwí baré yán mbi bepereme mmuet eyap. Básót áchwí nininini ané báséré amfay básébbe anyén be manok manko abhi ke bákòt ngepti mbò be báròp beferé chi baro ácháak ambi áchwí mánsebbe anyén.

31 Ke Pól ághó nókó nò, aghati münti batémé nenu ne bõbhi be, “Mbák bakü betik abhen áchwí mámfú, yé mmü yweka apú pém.”

32 Ekú batémé nenu bákpóti manik ane ákèmm áchwí bário be nnyén néndòbbe wu pòkò wú.

33 Ndü mban ábhó békanari, Pól anik bó mankem mmuet be mányie nenýié. Arém be, “Echòp chí manywòp byó ne anwi ené bábhiki tók awò anyu ndü bábhòp becháy anti.

34 Nchí ghati ye bhe be manyié nenýié be nenchye bhe betan. Yè ekak emenénti mmü yeka epu nem.”

35 Pól árém nókó nó, asòt bret anìkmuet achye bakak ntá Mandem besí bhap mankem, abók abho ménýié.

36 Eyo éfyé yé bó nti, básót nenýié mányié.

37 Besé mankem abhen séchí nyaka amem áchwí sébhák bo besa byó ne bérát nsem nekú ne amòt.(276)

38 Yèntiki mmu anyié nenýié ajwi, báfère ye batü amem nchwi ankem mamese anyén be áchwí amfuep.

Achwi yese ádákatí anyén

39 Mban ákánari nókó, bághó ngòkònyén ke bakü betik keriní mmik eyò. Ke bághó éfabhé nyén ne ésiép are, bákáysi be ngufú bákway bétémé aré mámfu mánkò ebhi.

40 Bákpóti manik ané baro bário yò ankem anyén. Bákánari manik ane bagwóre menyü nsòm ne yò, básébbe nsòm anyén be mánók áchwí.

Bátén nden ene ékè m mbúép amfay be ampəkə áchwí ankə, babho berəŋ angəkənyén.

⁴¹ Achwi arək achwe ndu ntó ěsiép ene babhiki re ghaka angəkənyén. Ntí áchwí ápaŋ are. Betaŋ ebhen mbúép békə mpérényen érákati nnet áchwí.

⁴² Batémé nenu bábhón nkaysi beway bōkenəŋ mankem be yě amət áké bhón mbi beghək nnyén ámbwé.

⁴³ Ke münti batémé nenu áyán nyaka bépéme Pəl. Ékú ake chye batémé nenu mbi bəwáy bōkenəŋ. Achye eyəŋ chí be yě agha ane árínj bēghək nnyén ánjámbi ángók ánkó ebhi.

⁴⁴ Yí bé bō abhen bábhíkí rinj bēghək nnyén mánkém bebhók enək ne bebhók áchwí ane ádákatí mánkwák mmuet mánkó ebhi. Enyu eyə ke éfákári ke bhesé mankem sékó ebhi nyóréé.

28

Pəl abhak amem etək Malta

¹ Sébúé nókó sékó ebhi. Bákú ye sérinj be ekpəkó mmik ené nnyén nékábhe chi ene bábhinj be Málta.

² Bo abhen bachi are bátəŋ bhesə beyä berinti ne básət bhesə mankem sayri. Manyiep ábhó nókó menie, ne ndü mban äkwən, bábháyti ngo be séngwák.

³ Pəl anyokoti monekəkó kebhe. Ené yi afyé kə ango, besəŋ ngó bekə efé éfú ndü kebhe ekə éném yi ndu awó éróp aré.

⁴ Bō etək eyə bāghó nókó ndü nnyó yə áchí yi awə jínjinjín, bábhə berem ne bati be, “Tetep, mmü-ne chí ng-wayti bho! Yěndü ábúé newú anyén, Mandem mmu ákeme kémbé abhíkí rə yi ambak nepém.”

⁵ Ke Pəl amyák awó, nnyó yə akwén ango, yěnyinj kekə yi.

⁶ Bäre noŋ mánkəysi nəkə be chəŋ Pəl amwət ne be mbák abhíkí mwət abhəŋ bekwen amik angú. Mánón ndü eróri mpok. Ke yěnyinj kekə yi. Báyibhíri nkaysi yap, bábhə berem ne bati be, “Pəl chí enyü mandem efú.”

⁷ Müngo amət ane áchí ndü ekpək ebhi eyə aka nnyén be Pəblias. Abhón baki kékwót ne ngəkənyén. Asət bhesə sayri. Ane bhesə ndü manywəp arət.

⁸ Éfákári be chi Pəblias achí amik bhəre ndü amé. Abhón mbúép ne móném kebi. Pəl arək aghə yi. Anyáná nókó amə yi amuet, anikmuet ěti yi. Ataŋ.

⁹ Eyə éfákári nókó, bōmame bāchák etək eyə enkem bátwə ntá Pəl mankem abú bə nkwo.

¹⁰ Báchyé bhesé beyä akap. Ne mpok séfá bérəŋ bachye bhesə yěntiki enyinj ene ekway bekwak bhesə ndu nekə enə.

Pəl arə Malta bérəŋ Rom

¹¹ Sétaré nókó Malta ndu batəŋ arát, sésót áchwí achak ane bábhinj be, Bəmandem Befak. Afü nyaka Aleksándriya ke átat Malta ndu mban akwen tontó.

¹² Séchwóbhé nókó ndü nechyěnyén enen etək Sírakəs, sétát are ndu manywəp arát.

¹³ Séfá Sírakəs, séghabheri sechwəp ndü nechyěnyén enen etək Rejiəm. Néyí nókó, mbúép ane bábhinj be mbúép saut abho menu, ne ndü ntinywəp, séchwóp ndü nechyěnyén enen etək Putioli, atú Itali. Séfú ndu áchwí séchwe etək.

¹⁴ Aré, sétéméri mbək bōnkwo Yesu. Barəm bé senchəkə ne bhó ndu manywəp tándramət. Séchókó nókó ne bhə, sefä ye serək Rom.

¹⁵ Batí bōnkwo abhen Rom bāghókó nókó be sétwə, bábhə bétwə betemeri bhesə. Mbək eyap bátéméri bhesə ndü Esye Apius, bachak ndü ebhak ené bábhinj bé, “Bekeré Mankə Berat.” Pəl ághó nókó bhó, eyə efyé yi nti ne akaka Mandem.

Pəl are ghati batí bo Israel Mbok Ndíndí ěti Yesu

¹⁶ Séchwóbhé nókó Rom, bárov Pəl áchókó ndu mmuet eyi, ntemé nenu amət ámbábhéri nókó yí.

¹⁷ Efúéré nókó manywəp arát, Pəl abhinj bō bati bo Israel abhen bachi aré. Bátwə nókó arem ntá yap be, “Bōma, mbíkí kə yěnyinj ntá bo bhesé

ne mbíkí ká yěnyìḡ bébyak bepiḡí etók ebhén bachĩmbi barò ntá yese. Yě nò, bõ bhesé bákém me Yerúsalem báfyé amò bõ Rom.

¹⁸ Mpok mánanḡ bǎbhebhe me enyìḡ ene nká, bǎghó bé mbíkí ká yěnyìḡ ené éyàḡ be mángwáy me. Bǎti berò me.

¹⁹ Ke ndũ bo Israel bǎbhiki ká, nkebhəḡ enyìḡ echak beká, ebhiki fuet chi berem bé mánten nyé ena ntá Mfò Rom, yěndu mbíkí bhəḡ mbõḡ manyé ne bõbha.”

²⁰ Ètíyò ke mbíḡí bhe be mántwò ndém kepì ne bhe těndu nchí fá mbò mükenəḡ ěti mmu ane bo Israel mankem babhaka nti bé átwò bépéme bhesé.

²¹ Bõ-batí bo Israel bhò bákéme yi be, “Sébhíki bhəḡ yě ekáti ene éfú Judéya ěti ye ne yě mmu ywesé abhíki fu aré ántwò ne eyəḡ ntá yese be òkú ebéptí enyìḡ.

²² Ke sékəḡ beghok ayé nkaysi mbənyune sériḡi bé yěntiki ebhak bo mankem bǎrəm chi ebábú ěti nkwo bho abhen wò òchí mmũ wap.”

²³ Bó ne Põl báfyé nywəp néchák enén bébhəḡó bétémeri. Nywəp enò nékwáy nókó, beyǎ bhap barək eket ene Põl áchòkò. Bébhó bétí kpát bégháka beku. Põl are ghati bhó enyũ Mandem ábhàk ne bo mbò Mfò wap. Ne are tónḡ bó menyìḡ ěti Yesu mbò enyu béchí amem basíḡi Moses ne amen baremé kepĩnti, anu nòkò beká bó mánókó menyìḡ ebhen yí ághàti bhò.

²⁴ Mbək baghò be enyìḡ ene yi árəm echì tetep, ke bǎchák kenókó.

²⁵ Bǎkwén ye beyəḡ beyəḡ. Bǎpére taka, Põl aghati bhò ndak achak amət be, “Èfóḡó Bedyere arem nyaka tetep mpok yi aká ndeməkepĩnti Aisáya angati bachĩmbi bheka be:

²⁶ ‘Dók ntá bõbhen ghatí bhò be chəḡ mángok ndəḡ ne ndəḡ, ke bǎpú jwimem wáwák.

Chəḡ mánjini ndəḡ ne ndəḡ ke bǎpú ghó,

²⁷ mbənyune bõbhen bǎgwət bati yap amem,

ne bǎchók batú, mánémámík bé báké ghò yěnyìḡ.

Èkú amík ayap ápú kway beghò mban, batú yap ápú kway beghok mban ne batí yap apu kway bejwimem be mantwò ntá ya, me mbú bhò.’ ”

²⁸ Põl arem nòkò nò, apət arem be, “Dini ye ká bé bǎpókó Mbok Ndĩndí ane árəm enyũ Mandem ápəme bho bǎrəḡ ntá bo abhen bǎpú bo Israel nkwo ne yò. Ne chəḡ mántá batú man-gok!”

²⁹ [Põl arem nòkò nò bo Israel bǎtáka ne bǎgúre mankem nòkò beyǎ epwítí ne bati.]

³⁰ Ndu mamié ápay gbók, Põl abhak ndu eket ené yi ásóré áchòkò are, yimbəḡ anchye nòkò nkábhé eket. Ansyepiti nòkò yěntiki mmu ane arəḡ beghò yi.

³¹ Ne are ghati bo enyũ Mandem ábhàk ne mmu mbò Mfò ywi, antəḡ nòkò nkwo bo menyìḡ kponorəḡ ěti Yesu Kristo Acha, ne yě mmu kemò bechet yi mbi be aké ká nò.

Ekáti Pǎl ntá Nkwɔ Rom

Pǎl átò bakak ntá bõnkwɔ abhen Rom

¹ Me Pǎl ke nchí sɪŋ ekáti ene. Nchí mǎbetok Yesu Kristo. * Mandem abhíŋí me be mbak mũnto, abhure me nyánjá be ngati bhó Mbok Ndíndí.

² Mbok Ndíndí ne ke Mandem afyé nyaka bariɛp bechye te mpok Yesu ábhíkire two fá amik. Afuét ntá baremé kepinti bhi beka nɔ, ne bɔ básíŋ ěti bariɛp amɔ amem Ekáti Mandem.

³ Mbok Ndíndí ne achi ěti Móywi. Yí achi nyaka ebhárémɔ Mfɔ Debhít ndũ netwɔ ane yi átwɔ fá amik mbɔ nkwá.

⁴ Mandem atón ne betan be Acha ywese Yesu Kristo achi Mmɔ Mandem mmu ábhónó Efónó ene echi nyánjá mpok áká Acha ápétnsem ndu nepém.

⁵ ěti Yesu Kristo ke Mandem atón me berĩndu, akɔ me mbák mũnto. Akɔ nɔ be nkú bɔ betok menkem mámbɔŋ neka ne Yesu, mángoko nɔkɔ chi yi ne mánychye nɔkɔ nnyén eni kenókó.

⁶ Bě bɔ Rom nkwɔ báchi ndũ mpäy bo abhen Mandem ábhíŋí be mǎmbak bɔ Yesu Kristo.

⁷ Nchí ghati bhe mankem, be Mandem akɔŋ be tontó ne abhíŋí be be mǎmbak bɔbhi.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántón be berĩndu, mánychye be kpák.

Pǎl ákaka Mandem ěti bõnkwɔ abhen Rom

⁸ Enyíŋí mbi chi be nchí kaka Mandem. Chi Yesu Kristo ke ákú be embak nɔ mbɔnyune mmik nkem aghok ěti enyũ neka enen bábhónó ne Yesu.

⁹ Mandem mmu mǎkú betik ebhi ne nti ena nenkem ndu nchí ghati bo Mbok Ndíndí ěti Móywi achi ntísie wa be yěntiki mpok ane mēnikmuet, mpú rɔ befyɛ bhe ndũ nenikimuet ene.

¹⁰ Nchí nikmuet be mbák chí nkaysi Mandem, yi ánkwak me mbõŋ mbi bétwɔ awu néne ndu beghɔ bhe. Nnánŋ njambi nnu bétwɔ awu ndɔŋ echak.

¹¹ Mbõŋ beyá ekwak beghɔ bhe ndu beka mámbɔŋ ákóré ndu áfók ane Efónó Bedyere áchye chɔŋ be be mǎntán ndũ mbi Mandem.

¹² Enyíŋ ene méréem nɔ chi be, sémbón mbi befyɛ bati nti, nɔ chí be, mánsɔt neka eneka ne Yesu mámfye me nti, me nkwɔ nsɔt neka ená ne Yesu mfyé bhe nti.

¹³ Bõma, nnánŋ nti bétwɔ awu beyá mpok, ke yěntiki mpok enyíŋ échét me mbi. Nnánŋ nte bétwɔ awu be betik ebha menyu kepem ndũ nkwɔ yweka mbɔ enyu békú ntá bo abhen bápú bo Israel amem betok bechak.

¹⁴ Mbõŋ barem bekwɔ ntá bo abhen amik anene bhɔ ne ntá bɔbhi, ne ntá bariŋí ekáti ne abhen babhiki riŋí ekáti.

¹⁵ ěti yɔ, mbɔŋ ye beyá ekwak ndu beghati be nkwɔ bɔ báchi Rom Mbok Ndíndí.

Mbok Ndíndí abhɔŋ betan

¹⁶ Mbíkí bhɔŋ ntíanwɔp ěti Mbok Ndíndí mbɔnyune yɔ achi betan Mandem ndũ bepeme yěntiki mmu ane ánokó yɔ bebho ne bo Israel, ne beghaka ntá abhen bapu bo Israel nkwɔ.

¹⁷ Mbok Ndíndí ke ákú mándíŋí enyu Mandem ákú bo mambak chak besí bhi. Enyíŋ ene éyàn chi be bo mámbón neka ne Yesu, mándak ambi beka nɔ te ndũ ngwentí. Echi mbɔ enyũ Ekáti Mandem érèem be, “Mmu ane ábhónó neka ne Mandem, Mandem ákú yi ambak chak besí bhi ne chɔŋ ambón nepém.”

Nkwáŋwan nkem achi mmu bebú

¹⁸ Mandem ákú bebenti bhi mémfú amfay ménsep amik ndũ bebú ne bebéptí menyíŋ ebhen bo abhen bápú koŋo mbi ywi bákú. Bebéptí menyíŋ ebhɔ béchyèt bo báchák mbi beriŋí tetep Mandem.

* 1:1 “Kristo” fá chi enyíŋ émot ne “Mpeme Mandem átó”.

19 Μενυϊη ebhen mmu ákway berĩñĩ žti Mandem béchĩ kponoroñ ntá bŏ abhen bákù bebéptĩ menyĩñ ebhŏ mbŏnyune Mandem atəñ bŏ ntá yap be mandĩñĩ bhŏ.

20 Bebhŏ ndũ mpok ane Mandem aghoko mmik, menyĩñ ebhen yi aghoko bétəñ kponoroñ betəñ ebhi ne enyũ mmu yi achi mbŏ Mandem. Ndu echi be, bápú ghŏ yi ne amík ntĩ apu ane bŏ bārəm be bekwéné bepu ne bhŏ ndu bábhíkĩ rĩñĩ Mandem.

21 Yěndu bŏ bārĩñĩ nyaka be Mandem achi, babhíkĩ chyε yi kenókó mbŏ Mandem, ne yě chi bakak bábhíkĩ chyε yi. Ke bārŏbhé kaysi chi bechŏñ menyĩñ ne bŏ kekway bejwimen ndũ enyĩñ ene Mandem áyàñ bŏ mandĩñĩ.

22 Yěndu bārəm be babhŏñ kebon barəp chi bechĩñtĩ bhŏ.

23 Bárŏ bechyε kenókó ntá Mandem mmu apu gu, bārŏbhε chyε kenókó chi ntá menyĩñ ebhen bŏ bágħókó ne amŏ. Μenyĩñ ebhŏ bechi mbŏ nkwăñwan ne bechak bechi mbŏ kenēn ne béchák mbŏ nnya ené bekak menwi, ne ebhénéfú mbŏ nnya ene ésu menie amík. Bŏ menkem bégùgu.

24 Žti yŏ, Mandem aféré amŏ ne bhŏ be mánkpík mánkε bepŏ menyĩñ ebhen bati yap áñwaka be mánkε, enyu ene básŏt mmuet eyap beku ne bati menyĩñ ebhen béchyε bhŏ ntíanwŏp.

25 Mandem aféré amŏ ne bhŏ mbŏnyune barŏ menoko menyĩñ ebhen bechi tetep žti yi bārŏbhε koñŏ chi nsé. Ne menyĩñ ebhen Mandem ághókó ke bŏ bārŏbhé chyε kenókó, puyě mmu ane ághókó yěntiki enyĩñ. Yi ke bábhŏñŏ bechyε bakak mpoknkem. Amen.

26 Ndu bákù enyu yŏ ke Mandem aféré amŏ ne bhŏ be mánwáká nókó beku menyĩñ ebhen béchyε bhŏ ntíanwŏp. Bagħŏré bhap bárŏ babhakanem bārŏbhε bhεre chi ne bati bagħŏré, enyĩñ ene ebhíkĩ kway wawak.

27 Enyumŏt ke echi nkwŏ ne babhakanem. Bárŏ bagħŏré bārŏbhε ŋwaka bebhεre chi ne bati bab-

hakanem, enyĩñ ene ebhíkĩ kway. Bákù baraka ntíanwŏp ne bati babhakanem. Bákù nŏ mámbŏñ nŏkŏ ntemsi ane akway ne bhŏ.

28 Těndu bŏbhēn bábhíkĩ yan bekaysi žti enyĩñ ene bŏ bārĩñĩ be echi tetep žti Mandem, Mandem aféré amŏ ne bhŏ. Arŏ bhŏ ndũ bepŏ nkaysi yap, ne ndũ menyĩñ ebhen bebhíkĩ kway be bŏ mankε.

29 Bati yap ájwĩ ne yěntiki enyũ ndak abúabε mbŏ beku bebú ne befyε amík ndũ menyĩñ bo bachak, ne epĩñ beyan beku bati bebú, ne mpabhamík, ne beway bhŏ, ne betəñε ebhen mmu ábhŏñ ne bati ndu áyenti mmuet ne bhŏ, ne berwŏ bhŏ, ne epĩñ beku bati bebú, ne enáñtĩ.

30 Ne berem ebúabε žti bo ndũ bechŏñtĩ manyén ayap, ne bepap Mandem, ne nesəñ, ne neyŏñŏmuet, ne mpányu, ne bekaysi babhi akŏ ane beku bebú, ne betəñ ntĩ ne bŏtáyap ne bŏmá yap.

31 Ne bebhak echĩñtĩmu, ne epĩñ ene mmu apu bhεere bariεp, ne bebhŏñ nti enen mmu abhíkĩ bhŏñ ekŏñ ne bati, ne bebhŏñ epĩñ ene mmu apu ghŏ bati ntĩnso.

32 Bŏbhēn bákù menyũ menyĩñ ebhen bārĩñĩ be Mandem arem be bo abhen bákù menyũ menyĩñ ebhŏ bábhŏñ begu. Yě nŏ, bákù menyĩñ ebhŏ ne bārŏñ te ambi beka ne bo bachak abhen bákù bhŏ be eri beku bhŏ.

2

Mandem átəñ bo enyu ene echi chak

1 Yě ŏchĩ agha, mpok ótəñ bo ne ónkε nŏkŏ nkúbhé menyĩñ ebhen bŏ bákù, ŏpú kway betəñε mmuet besĩ Mandem. Bétəñ mmu ke ónkε nŏkŏ nkúbhé menyĩñ ebhen yi ákù chi berem be wŏmbŏñ ókwēn manyé besĩ Mandem.

2 Sérĩñĩ be Mandem achi chak ndũ netəñ ane yi átəñ bo abhen bákù menyũ menyĩñ ebhŏ.

3 Yě ŏchĩ agha, mpok ótəñ bo abhen bákù menyu menyĩñ ebhŏ, ke wŏmbŏñ ónkε nŏkŏ bhŏ, ŏkaysi be ókway bebhε

enyu ene Mandem apu chye wə ntemsi ke?

⁴ Ke chi be ðsət beyä berinti ebhen Mandem átòn bhese, ne neghó ane yi ághò menyin ebhen sékà mbə be apú ghə, ne ekébhéntí eyi mbə eráká ndak? Ɔbhíkí ghə be ntí ane Mandem átòn bhese berinti chi bekwak bhese sentiknsem ndü bebú ebhese?

⁵ Ke ɛti ógwət nti ene amem ɔke ka bétiknsem ndü bebú ebhe, ɔkà bebenti Mandem ne wə menja mendək nəkə chi ambi. Ne chəŋ mémfú kponɔɔŋ ndü nywəp enen Mandem átòn bebenti ebhi, antán bo enyu ene echi chak.

⁶ Chəŋ Mandem ankap yěntiki mmu bekoŋo menyin ebhen yi áká.

⁷ Bo abhen bákəm ekíkí ndü berí ebhen bə bákà, báfyè betan beka be Mandem anchye bhə keném ne kenókó ne nepém enen mmu ápú gu. Mandem áchye bhə nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti.

⁸ Ke bo abhen babhiki bhəŋ mpok ne bati ndu báyiŋi chi mmuet eyap, ne bápu koŋo tetep ndu nepém enap ke bakoŋo chi bebú, chəŋ Mandem antəŋ bə bebenti ebhi, anchye bhə ntemsi.

⁹ Chəŋ Mandem ankə yěntiki mmu ane ákə bebú ámbák ndü beyä ekwet ne angók beyä bebe. Akà nə bebho ne bo Israel ne beghaka amuet bo abhen bapu bo Israel nkwo.

¹⁰ Ke bo abhen bákə berí bábhəŋ keném ne kenókó ne kpák. Ebhək enyu eyə bebho ne bo Israel beghaka amuet bo abhen bápú bo Israel nkwo.

¹¹ Mandem apu təŋ kériŋámík.

¹² Chəŋ bo mankem abhen bákə bebú ené bábhíkí riŋi ebhé Moses máném yěndu bátəŋ bhə kekoŋo bebhé Mandem. Ne chəŋ Mandem amkpót manyé bo mankem abhen bákə bebú mpok báriŋi bebhé Moses bekoŋo bebhé Moses.

¹³ Puyɛ bo abhen bəghək enyiŋ ene ebhé éghàti bhə ke bábhək chak besí Mandem, chi bo abhen bákə mbə enyü ebhé érəm ke bábhək chak besí bhi.

¹⁴ Mpok ane bo abhen bápú bo Israel bákə menyin ebhen ebhé érəm mbə enyü bati yap aghati bhə, yěndu babhiki bhəŋ bebhé ebhen béfueré ntá Moses, bátəŋ ndu menyin ebhen bə bákə, be báriŋi enyiŋ ene babhəŋo beka ne ene babhiki bhəŋ beka.

¹⁵ Bə bátəŋ ndü menyin ebhen bákə be Mandem asiŋ bebhé amem bati yap. Bati yap áté ntísiə be eyə échí tetep, těndu mpokófu bati yap ághàti bhə be babhəŋ bekwéné ne mpok achak be báci chak.

¹⁶ Ndü nywəp enen Mandem áfuet ntá Yesu Kristo betan bo mbə enyü Mbok Ndíndí ane méghàti bo árəm, chəŋ antán bo bekoŋo nkaysi ane achi bhə anti ne menyin ebhen bə bákə bhésé bhésé.

Bo Israel bapu bhure bebhe Moses

¹⁷ Mbák chi be, bábhiŋi mmuet eyeka be báci bo Israel ne bəghək mmuet ndü ebhé ene bábhəŋo ne bápə be báci bo Mandem.

¹⁸ Báriŋi enyiŋ ene echi chak beka mbənyune bəghək bebhé.

¹⁹ Báriŋi sayri be báya bo abhen bachi mbə manémámík mbi ne be báci mbə erəŋo ntá bo abhen bachi amem ejuri.

²⁰ Ne báriŋi sayri be mányure bechiŋtí bho ne be bátəŋ bo abhen báci mambə ndü mbi Mandem mbənyune bákaysi be ebhé ékə báriŋi yěntiki enyiŋ ne étəŋ be tetep nkem.

²¹ Ɔ, be bho bátəŋ bo bachak, ndaká yí bápú təŋ mmuet eyeka? Bəghàti bo be báké ghép agher, ke bə babhəŋ bápú ghép aghébhé?

²² Bə bo bərəm be, “Mmu abhíkí bhəŋ bekwen berwəp,” Bə babhəŋ bápú kwen berwəbhe? Bə bo bərə pap baraká bəmandem nsé, bápú ghép menyin ebhen bechi amem bekeré bəmandem nsé?

²³ Bə bo bápə be báriŋi ebhé Mandem, bápú chye nə Mandem ntíanwəp ndü bapú bhure ebhé eyi?

²⁴ Ekáti Mandem érəm be, “Bə bo Israel bákə bo abhen bápú bo Israel bərəm ebábə ɛti Mandem.”

25 Nsyép ane básièp bo betan be bachí bo Mandem chi erítí enyìn mbák bábhùere bebhé, ke mbák bápú bhære bebhé Mandem nsyép ane básièp bo achi chi ndéndem.

26 Ndu echi nò, mbák mmu ane bábhíkí syep yi ákù menyìn mbò enyũ ebhé éyàn, Mandem apu sot yi mbò mmu ane basyephe?

27 Eyo ékù be bo abhen bábhíkí syep bhò ndũ nkwòmæet ke bábhùere ebhé mándem chon be bekwéné bechi ne be bo Israel mbonyune bapu bhære ebhé yëndu Mandem achye nyaka bhe bebhé ebhen básíní amík, apet achye bhe epin besyep bho.

28 Puyë besyep mmu ke ákù yi am-bak mbõn mmu Israel témé témé, ne nsyép ane tetep puyë ane nkwmæet.

29 Mmu ábhák mmu Israel tetep chí ndũ nti eni ne nsyép ane tetep ábhak chí anti. Chí betik Efónó Mandem, puyë ebhen nkwmæet. Mmu ane ábhónó enyũ nsyep eyò Mandem ke ábiti yi, puyë nkwanwan.

3

1 Bebhak mmu Israel ákù mmu árchá bo abhen bapu bo Israel ke? Ne nsyép ákwak mmu ndũ ntiki mbi?

2 Menkem békwák ndũ beyá babhi. Enyíní mbi ene ekwak mmu ane achi mmu Israel chi be Mandem afyé eyon eyi amò ayap.

3 Ke mbók yap bábhíkí ká enyìn ene báfyè nyaka barièp ne Mandem be babhõn beka chi be Mandem apu pere bhære barièp ami ke?

4 Wáwák! Yëndu yëntiki mmu achi nsense, Mandem ákù chi enyìn ene yi árémé. Echi mbò enyũ Ekáti Mandem érem èti yi be,

“Tòn kponoron ndũ yëntiki enyìn ene órèm be achí chak, ne mpok bákpot manyé ye, bekwéné bepu bhak ne wò.”

5 Ke mbák bebú ebhen sékù békù bo mangò kponoron be Mandem achi chak, chon séngati bhò be Mandem apu chak ndu bébenti

achye bhese ntemsi? [Nchi rem nò chi ne neriníndak enen bakwanwan.]

6 Epu enyu eyò wáwák! Mbò Mandem apu chak mbè ná yi ákway betan bo?

7 Ke mpok mmu árèm be, “Nsé ene mësè ékwak bo mángò kponoron be Mandem achi mmu tetep, ne eyò ékù mánychye yi kenókó. Mbák echi nò, ná Mandem akway betan me andem be nchi mmu bebú ndu nchi sense.”

8 Ndaká yí bápú rem be, “Séndak ambi beka bebú be Mandem anton bhese beri,” mbò enyũ mbók bo báchõnti manyén ayese be sérèm enyu yò. Chon mámbõn ntemsi ane akway ne bhò.

Yë mmu apu chak besí Mandem

9 Chon séndem ye be yi? Bé nté ayese bo Israel acha ane bo bachak ke? Wáwák! Nnán nton be bebú bebhõn betan amfay bo mankem, yé chi bo Israel ne yé chi abhen bapu bo Israel.

10 Echi mbò enyũ Ekáti Mandem érem be, “Yé mmu apu chak besí Mandem, ye amot apu,

11 yé mmu apu yan beriní Mandem, yé mmu apu yan mbi Mandem.

12 Mankem baticnsem ntá Mandem, bò mankem barap bõ bekwene, yé amot apú ká beri, wáwák! Yé amot apu.”

13 “Eyononyu yap énem mbò eriep ene éfú ndũ nnem enén enén mánéné, báro fúú.

Básòt bári yap berwò bho.”

“Beyononyu bhap béwày mmu way mbò efé mpok énem mmu.”

14 “Eyak ne bebéptí beyon ke befù bò anyu mpoknkem.”

15 “Bekak ebhap béwákari bepòkò bò be mandak mangway bo.

16 Yëntiki ebhak ene bò báronó, bátwò chi ne meneme ne nedí kebho.

17 Bábhíkí riní beka bo mámbõn kpák ne bati.”

18 “Bápu chye Mandem kenókó wáwák!”

19 Sériní be yëntiki enyìn ene echi amem bekáti ebhé Moses býyini chi bo abhen Mandem achye bhò ebhé

εγώ. Εγώ έχωκ manyu bo abhen báyan̄ betan̄a mm̄aet be bapu bo bebá. Yěntiki mmu abh̄on̄ bete besí Mandem ndũ manyé.

²⁰ Εbhák enyu εγώ mb̄onyune, yě mmu apu kway bebhak chak besí Mandem ne ntí be ákà menyin̄ ebhen ebhé éyan̄ yi ank̄a. Ebhé ékà mmu andin̄i be yi achi mmu bebá.

Enyũ Mandem ákà bo mámbák chak besí bhi

²¹ Néne, Mandem ákà bo mandin̄i kpon̄oron̄ enyũ mmu ákway bebhak chak besí bhi. Εγώ ebhiki bh̄on̄ yěnyin̄ bek̄a ne ebhé yěndu bebhé Moses ne baremé kep̄inti menán̄ báté ntísie enyũ Mandem ákà bo mámbák chak.

²² Mandem ákà bo mámbák chak mpok babh̄on̄o neka ne Yesu Kristo. Akà n̄o ne ye agha ane ábhón̄o neka ne Yesu Kristo. Mandem apu t̄on̄ k̄er̄in̄ámik.

²³ Yěntiki mmu ákà bebá ne abhíkí p̄ere ghaka ndũ nte ane Mandem ághókó nyaka yi ambak.

²⁴ Ke néne, Mandem át̄on̄ bo ber̄indu ebhi ndu ákà mámbák chak besí bhi. Εγώ chi akap Mandem ne áf̄ūet chi ntá Yesu Kristo bek̄a n̄o έti enyin̄ ene Yesu ákà ndu befere bhese ndũ kesemé bebá.

²⁵ Mandem achyé nyaka Yesu mb̄o akap, be έti man̄on̄ mi amen̄ árón̄o amik, Mandem amfon̄ori bebá bo abhen mánoko Yesu. Mandem ákà n̄o bet̄on̄ be yi achi chak. Έti ekébhéntī eyi, asó nyaka bebá ebhen bo báká. Agh̄o nyaka bebá ebhen bo báká ndu mpok ane áf̄ūéré ansem mb̄o be apu gh̄o.

²⁶ Ke néne, át̄on̄ bo be yi achi chak ne ákà yěntiki mmu ane abh̄on̄ neka ne Yesu ambak chak besí bhi.

²⁷ Ndu ech̄i yě n̄o, yi ékway bek̄a sémp̄anyu? Yěnyin̄! Ne ntí achi be yi? Chi be sékà ber̄ítí menyin̄ ke? Wáwák! Chi be sénoko.

²⁸ Ségh̄o ye be Mandem as̄ot be mmu achi chak chi mbák abh̄on̄ neka ne Yesu. Εγώ ebhiki bh̄on̄ yěnyin̄ bek̄a ne menyin̄ ebhen mmu ákà bekon̄o ebhé.

²⁹ Mandem achi Mandem chi ndiere ntá bo Israel? Apu Mandem bo abhen

bápú bo Israel? Achi Mandem bo abhen bápú bo Israel nkwo.

³⁰ Mandem am̄ot ke achi ne ákà bo abhen básiēp bo ne abhen bapú syep bo mámbák chak chi mbák bábh̄on̄ neka ne Yesu.

³¹ Εγώ ékà séns̄ot be ebhé epu yěnyin̄ ke? Wáwák! Mbák sémbón̄ neka ne Yesu, sék̄em bebhé sayri.

4

Mandem ákà Abraham ambak chak besí bhi

¹ Ch̄on̄ séndem ye be yi έti Abraham mmu achí chi-mbi ywese?

² Mb̄o Abraham achi nyaka chak besí Mandem έti ber̄ítí betik ebhen yi ákà, mb̄a ntí achi ane yi ápanyu. Ke ápu kway nyaka bek̄a n̄o besí Mandem.

³ Ekáti Mandem ér̄em be, “Mpok Abraham abh̄on̄ neka ne Mandem, Mandem as̄ot be yi achi chak besí bhi.”

⁴ Nkáp ane báchyè mmu ndũ betik ebhen yi ákà chi enyin̄ ene yi ábhón̄o bebh̄on̄ έti betik ebh̄o. Nkáp wu puyé akap.

⁵ Ke mmu ane ábhíkí fȳe ntí chi ndũ betik ke abh̄on̄ neka ne Mandem mmu ákà bé b̄o bebá mambak chak, ch̄on̄ ans̄ot yi be achi chak έti neka enen yi ábhón̄o ne yi.

⁶ Nkúbhé enyu ȳo k̄é Debhít areme nyaka be áfók achí ne mmũ ane Mandem ásóré be achi chak, yěndu abhiki k̄a yěnyin̄ ene ek̄a be Mandem anchye yi áfók wu.

⁷ “Έrī echa ntá bo abhen Mandem áfón̄orí epin̄ eyap ene bápú bh̄uere bebhé,

antese bebá ebhap nkwo,

⁸ Έrī echa ntá mmu ane Acha apú s̄ot be abh̄on̄ bekwéné έti bebá bhi.”

⁹ Afók wu achí ye chi ntá bo abhen básiēp bh̄o, ke ntá bo abhen bapu syep bh̄o nkwo? Sér̄em mb̄o enyũ Ekáti Mandem ér̄em be, “Mandem as̄ot nyaka be Abraham achi chak besí bhi mpok yi ábhón̄o neka ne yi.”

¹⁰ Mpok Mandem ásóré Abraham be achi chak, mán̄an̄ basyep nyaka yi

κε? Chi mpok bábhíkí re syep yi, puyë mpok manan basyephe yi.

¹¹ Nsyép ane básíébhé Abraham ke achi nyaka erin ene Mandem afyé yi amuet beton be yi abhon neka ne yi te mpok ane bábhíkí re syep yi. Mandem áká nyaka nò be Abraham ambak chi-mbi ntá bo mankem abhen mánoko Mandem mpok bábhíkí re syep bhò, ne nta abhen neka enap ne Mandem néká yi ásóré be bò bachí chak besí bhi.

¹² Abraham achi nkwo chi-mbi ntá bõ abhen basyep bhò mbák bákõno bayarékak yi ndu babhõno neka ne Mandem, nkúbhé mbò enyü yi áchi nyaka yë chi ndu mpok ane babhíkí re syep yi.

Bariep Mandem achi nta bo abhen babhõn neka ne yi

¹³ Mandem afyé nyaka bariep be chõn Abraham ne bebhárébhò bhi mányie mmik. Epú nyaka chi ãti Abraham abhure bebhé. Befuet ndü neka Abraham ke Mandem ásóré yi be achi chak.

¹⁴ Mbò bo abhen bábhùre bebhé ke babhõn nyaka menyie mmik mbu neka eneka ne Mandem nechi chi ndéndem, ne mbu bariep ami nkwo abhíkí bhõn ntí.

¹⁵ Ebhé étwò ne ntëmsi Mandem ntá bo ndu bápú bhæere yò, ke nebhuet ane ebhé epú, mmu apu kway bekwen ebhé.

¹⁶ Ëtiyò ke echi be bariep Mandem achi chi ntá bo abhen babhõno neka ne yi, beton be chi ãti berĩndu ebhi ke yi ábhõnó nyaka beku menyie ebhen yi afyé bariep beku ntá yëntiki ebhárémò Abraham. Bariep ami apú chi ndiere ntá bo abhen bákõno bebhé, ke ntá bo bachak mankem nkwo abhen babhõn neka ne Mandem mbò Abraham, tëndu besè mankem sechi bebhárébhò bhi.

¹⁷ Echi mbò enyü Ekáti Mandem érèm be, “Nku wò ómbák chi ntá bo beyä betok. Yi achi besí Mandem mmu yi ánókó, Mandem mmu ákà bawú mámpétnsem ndü nepém. Yí áchye eyõn be enyie ene epú embak, émbak.”

¹⁸ Abraham arõn nyaka ambi menoko bariep Mandem. Are non

ambaka nõkò nti yëndu ébe nyaka mmuet menoko be bariep Mandem abhon befu tetep. Ëti yò, achí chi ntá bo beyä betok bekonõ menyie ebhen Mandem aghati yi be, “Chõn bebhárébhò bhe mánja máncha.”

¹⁹ Abraham anan aghaka nyaka mbò mamié besa betay (100) ne arõbhe sot mmuet chi mbò ngú, ne áríní be ngoré ywi Sará achi nkongoré. Yë nò, ate kpirí ndü neka eni ne Mandem, anon nõkò be Mandem anku mbò enyü yi árémé.

²⁰ Áríní nyaka be bariep Mandem abhon befu tetep. Yi kemakati ye enyie ene Mandem árémé, ke abhõn neka ne Mandem andak nõkò chi ambi ne anchye nõkò yi kenókó.

²¹ Áríní nyaka be Mandem abhon betan beku enyie ene yi afyé bariep beku.

²² Ne befuet ndü neka eni, “Mandem asot be Abraham achi chak besí bhi.”

²³ Enyie ene básíní be Mandem asot yi be achi chak besí bhi ebhíkí yiní nyaka chi yi aywĩntí.

²⁴ Echi nyaka ãti ye se nkwo ndu sénókó Mandem mmu áká nyaka Yesu Acha ywese apetnsem ndü nepém.

²⁵ Yi, Yesu, ke Mandem arõ be angu ãti bebú ebhese, akú yi apetnsem ndü nepém ndu beku besè sémbak chak besí Mandem.

5

Séchi sayri ne Mandem néne ãti Yesu

¹ Tëndu séchí ye chak besí Mandem néne ndu sébhõnó neka ne Yesu, séchí ndu kpák ne Mandem ãti enyie ene Acha ywese Yesu Kristo áká ntá ye se.

² Kristo akú sébhõn mbi bebhak enyu ene berĩndu Mandem bebhak ne bhese befuet ndu neka enen sébhõnó ne yi. Ne sebhõn manák mbonyune sebhaka nti ndü keném eken sébhõn chõn ne Mandem.

³ Ke mbõn enyie ene echa eyõ chi be sebhõn manák ndu besõnõri ebhese mbonyune seriní be esõnõri ekwak bhese sengok bete kpirí.

⁴ Ne béte kpirí ákwak bhese sémbón epin ene étòn be séfuet nemò. Ne epin eyò ékà sembaka nti be chòn Mandem ankà mbònyu yi areme.

⁵ Ne mbák sébhòn nebhakánti, eyò épú twò bhese ne bekwéné. Sérinji be Mandem akòn bhese tontó, mbònyune akà be Efónó Bedyere mmu yi achye bhese ánkà ekòn eyi enjwi bhese anti.

⁶ Mpok ane séchí nyaka kebòn betan bekwak mmuet eyese, Kristo agù ndù nywòp enen Mandem ayabhe, be ákwak bhese bò bebú.

⁷ Etañ bé mmu ánká begu èti mmu ane achi chak, yèndu mmu akway beka newú èti erítí mmu.

⁸ Ke Mandem atòn kponoròn be yi akòn bhese ndu Kristo ágú èti yese mpok sebhuet nyaka bò bebú.

⁹ Tèndu manòn Kristo árónó amik èti yese, Mandem àsòt be séchí chak besí bhi néne. Echi mbòn tetep echa be Kristo àpeme chòn bhese be bebènti Mandem béké bhak ne bhese.

¹⁰ Mpok sébhuet nyaka bõmpap Mandem, yi akà sémpetnsem ntá yi, befuet ndù newú Mòywi. Ná ne néne, ené sépétnsem ntá Mandem? Echi mbòn tetep echa be Mòywi apu nók bereme bhese, tèndu yi achi nepém.

¹¹ Ke mbòn ene echa eyò chi be sébhòn manák èti menyin ebhen Mandem afuere ntá Yesu Kristo Acha akà ntá yese. Yi Kristo ke ákú sépérensem ntá Mandem.

Adam atwò ne newú, Kristo atwò ne nepém

¹² Bebú befuet ntá mmu amòt ke bétwò fá amik, ne bebú ebhi bétwò ne newú. Nò ke echi be newú nepòkò bo mankem mbònyune yèntiki mmu ákú bebú.

¹³ Bebú ménan bechi nyaka fá amik ke Mandem ákú bebhé befuet ntá Moses bétwò. Ke nebhuet ane ebhé epu bápú kwáy berem be mmu akwen ebhé.

¹⁴ Yè nò, bebú bébhòn betan amfay bo mankem bebho mpok Adam kpát beghaka mpok Moses, ne yè chi bo abhen bebú bhap beru nyaka mbò ebhen Adam mmu ákwéné ebhé Mandem abhak mbò ane ábhónó

nyaka bétwò. Ke apet abhak kekúrí ne mmu ane ábhónó bétwò.

¹⁵ Ke enyu ené Mandem átòn bhese berindu èti Kristo echi kekúrí ne enyu ene Adam ákú bebú. Beyà bo bágu nyaka èti bebú mmu amòt, ke berindu Mandem beyà mbòn becha. Enyu ene ke Mandem áchyè áfók ntá beyà bho ndéndem bekonò enyù mmu amòt, Yesu Kristo, átónó berindu.

¹⁶ Ne akap ane Mandem áchyè bho ndéndem achi kekúrí tontó ne akap ane bebú mmu wu amòt bétwò ne wu. Bekonò bebú bhò memòt Mandem atàn bo mankem ne bákwen manyé. Ke akap ane Mandem áchyè ndéndem bekonò bebú beyà bho ákú bo mámbák chak besí bhi.

¹⁷ Tèndu bebú mmu amòt beka newú nébhòn betan amfay bo mankem, echi mbòn tetep echa, be bo mankem abhen Mandem átòn bo beyà berindu ne áchyè bhò akap ndéndem ndu beka bo mambak chak besí bhi, mámbòn betan ndù nepém enap ndu besòt awónem amfay yèntiki enyin èti enyin ene mmu amòt, Yesu Kristo ákú.

¹⁸ Nò ke échí be, nkúbhé mbò enyù bo mankem babhòn nyaka bekwéné èti bebú mmu amòt, enyu eyò nkwo ke echi be mbònyune mmu amòt ákú enyin émòt eyò ene echi chak, bo mankem babhiki bhòn békwené, ke babhòn nepém enen nebhiki bhòn ngwenti.

¹⁹ Ne nkúbhé mbò enyù netanjánti mmù amòt nékú bo mankem mámbák bò bebú, mmu amòt ane ákú mbò enyu Mandem aghati yi, akà bo mankem mámbák chak.

²⁰ Mandem ákú nyaka ebhé entwò be bo mángó sayri be bebú bhap beyà tontó. Ke mpok bo bákú nyaka beyà bebú mandòk nòkò chi ambi, Mandem átòn berindu ebhi enyu ené éyá mbòn échá,

²¹ be mbò enyù bebú bétòn betan ebhi amfay bho ndu bétwò ne newú, berindu Mandem nkwo bebhòn betan amfay bho ndu békú bo mámbák chak besí bhi. Ne eyò ékú bo mámbòn nepém

enen nebhiki bhəŋ ngwenti ɛti enyiŋ ene Acha ywese Yesu Kristo ákú.

6

Mmü ane ábháré mmuet ne Kristo arəp chi mbə ngú

¹ Chəŋ séndəm ye be yi? Séndók ambi beku bebú be berindu Mandəm menja mencha ke?

² Wáwák! Bese bho serəbhe chi mbə bawú ndü nté yese ne bebú, séndók ambi beku bebú?

³ Bábhíkí riŋi be bese mankem abhen bájwítí be Mandəm achem bhese ne Yesu Kristo, bájwiti nyaka bhese chi be sembak mbə be ségu nyaka ne yi mpok yi agu?

⁴ Echi ye mbə be manəŋ babheme nyaka bhese ne yi mpok bajwiti bhese, be nkúbhé mbə enyu Mandəm Etayese ákú nyaka Kristo apetnsem ndu nepém ndu betəŋ ebhi ebhen beyá becha, bese nkwo sénkwáy bebhəŋ nepém nekə.

⁵ Təndu Mandəm áchémé bhese ne Kristo ndu newú eni, chəŋ sémbak ne yi mpok sépérensem ndu nepém nkwo mbə yi.

⁶ Sérinji be echi néne mbə be bágo nyaka nepém nesí enese ndu ekotákátí ne yi, be Mandəm anchəŋti mmuet bebú ayese be seke pere bhak ndu kesemé bebú.

⁷ Echi nə mbənyune bebú bepú pere bhəŋ betəŋ amfay mmu ane ánán ágú.

⁸ Təndu ségú ne Kristo, sénoko be chəŋ sémbak nkwo ne yi.

⁹ Sérinji be təndu Mandəm akə Kristo apetnsem ndu nepém, yi apú pere gu wáwák. Newú nebhiki pere bhəŋ betəŋ ndü nepém eni.

¹⁰ Newú enen yi agu, agú bechəŋti betəŋ newú. Agú ndəŋ amət ndak amay. Ke nepém enen yi ábhónó nechi chi ndu bechye Mandəm kenókó.

¹¹ Bě nkwo bəbhəŋ besət mmuet eyeka mbə be bágu, ne be bábhíkí pere bhəŋ yənyiŋ beku ne bebú, ne be bächí nepém ndu bétok Mandəm ndu yi áchémé bhe ne Yesu Kristo.

¹² Báké pere rə ye bebú mémbónj betəŋ ndü mmuet eyeka ene égùgu beku be mánkoŋo nəkə chi menyiŋ ebhen yə eŋwaka be mánku.

¹³ Yě mmu yweka áke chye ye epókómuet eyi mbə enyiŋ ene básət beku bebéptí menyiŋ ne yə. Ke chyě ka mmuet ntá Mandəm mbə bo abhen mánánj bágú ke yi ákú bəpetnsem ndü nepém. Ne chye ká bepókómuet ebheka ntá Mandəm mbə menyiŋj betik ebhen básət beku chí menyiŋ ebhen bechi chak besí Mandəm.

¹⁴ Mbák mánku nə nkaysi beku bebú apu pere bhəŋ chəŋ betəŋ amfáy yeka, təndu ebhé ebhiki pere bhəŋ betəŋ ndu nepém eneka, ne ndiere berindu Mandəm ke bəbhónj betəŋ ndu nepém eneka.

Bó Kristo bəbhəŋ bebhak chak besí Mandəm

¹⁵ Chəŋ séndəm ye be yi? Séndók ambi beku bebú mbənyune ebhé ébhíkí bhəŋ betəŋ ndü nepém enese, ne berindu Mandəm ke bérónj bhəŋ betəŋ ndü nepém enese ke? Wáwák!

¹⁶ Bábhíkí riŋi be mbák mánchyé mmuet ntá mmu beku chi menyiŋ ebhen yi áyən mánku, nə bächí basem ntá mmu wu? Mmu ákway bekoŋo bebú, ne bebú mentwə yi ne newú. Mbák epu nə, mmu ákway bekoŋo Mandəm, ne Mandəm ankə yí ambak chak besí bhi.

¹⁷ Ke sebhəŋ bekaka Mandəm be yəndu bächí nyaka ndu kesemé bebú, néne, bákəŋo ne bati ayeka ankem, menyiŋ ebhen bátónj nyaka bhe. Menyiŋ ebhə ke báro amə yeka.

¹⁸ Mandəm aféré be ndü kesemé bebú ne bərap chi basem abhi be mánku nəkə chi menyiŋ ebhen béchí chak besí bhi.

¹⁹ Nchí sət eriŋ ndü nepém ne ntí be méyən mánjwimem ndü menyiŋ ebhen méréem, mbənyune ébemuet be bakwəŋwəŋ mámbónj nejwimem ndü menyiŋ ébhen. Nkúbhé mbə enyü bächyé nyaka bepókómuet ebheka ndü kesem eken beku barak epúsi ne bebéptí menyiŋ bechak ebhen beyá mendək nəkə chi ambi, chye ká

βερόκόμμετ εβheka néne mbə basem ntá Mandem be yi ankə mǎmbák chak besí bhi enyu ene babhak nyánjá.

20 Ndü mpok ane bǎchí ndu kesemé bebú, bǎbhíkí bhəŋ nyaka yěnyih beku ne menyih ebhen bechi chak.

21 Mpok eyə, bǎbhəŋ nyaka ntiki nsáy ndü menyih ebhen bákà, ebhen-ne bǎbhəŋ ntíánwóp beku néne? Menyih ebhə bétwə chi ne newú.

22 Ke néne, ené Mandem ánánj áfééré be ndü bebú, bǎrəp chi basem abhi, ne nsáy ane bǎbhónj chi nepém enen nēchi nyánjá, ne ndü ngwenti, bǎbhəŋ chi nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti.

23 Nsáy bebú chi newú, ke akap ane Mandem áchyè ndéndem chi nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti ntá yěntiki mmu ane abháré mmuet ne Yesu Kristo Acha ywese.

7

Pǎl əsət erih ndü ebhé ene éyihj nebhay

1 Bǎma, bǎrihji ebhe. Bǎrihji ye be ebhé ebhəŋ betan ndü nepém mmu chi ndiere mpok yi achi nepém?

2 Nchí sət erih ené ngərə nebhay. Mpoknkem ane nném achi nepém ebhé égwət yi ne nném eyi. Ke mbák nném agu, ebhé yə épu pere gwət yi.

3 Mbák ngərə achi ne mmu achak mpok nném ábhəét nepém, nə achi nkwené berwəp. Ke mbák nném agu, ebhé ené égwóré yi ne nném epu pere bhəŋ betan amfay yi. Ne mbák abhay mmú chak, apú bhaknkwené berwəp.

4 Bǎma, enyu eyə ke echi ne bhe. Ebhé ébhíkí pere bhəŋ betan ndü nepém eneka mbənyune, beyihji ebhé, bǎgú nyaka ne Kristo mpok yi agu ndü ekotákátí. Néne, bǎbhat mmuet ne mmu ane Mandem ákú yi apetnsem ndü nepém be ankə bhese sémbák bo abhen sékə beri ndü betok Mandem.

5 Mpok ane sékəŋ nyaka menyih ebhen bakwəŋwan báyanj senku, ebhé ékú séré ŋwaka beku bebéptí menyih ne mmuet eyese be menyih ebhə mentwə bhese ne newú.

6 Ke néne, ebhé ébhíkí pere bhəŋ yěnyih beku ne bhese mbənyune, beyihji menyih ebhen bégwóré nyaka bhese, sérəp chi mbə bawú. Néne, sépet sépú ndü kesem bekoŋo mbi bebhé ebhen basihji mbənyune sérəbhe koŋo chi mbi akə ane éfónj Mandem átəŋ bhese.

Ebhé Mandem ékə séngə bebú bhese

7 Séndem ye be yi? Bebhuere ebhé chi beku bebú ke? Wáwák! Ebhé ke ékə bo mándihji enyih ene bebú bechi. Mbə ebhé ébhíkí rem be, “Ŋké fyə ngoŋo ndü enyihjí mmu” mbə mbíkí rihji bebú ebhen bechi ndu befye ngoŋo ndu enyihji mmu.

8 Ke ebhé eyə ékú nyaka mfyé ngoŋo ndü menyihjí bho menyu ne menyu. Mbák ebhé épú, bebú bəbhək chi mbə enyih ene égú.

9 Mpok achi ane mbíkí rihji nyaka enyih ene ebhé éyanj bo manku. Ke ndihjí nókó ebhé, ngó be nnánj nkwen nyaka ebhé, ne ngú.

10 Nkúbhé ebhé ene Mandem áyanj nyaka be enkə me mbəŋ nepém étwó me chi ne newú.

11 Ebhé ene echi me anti éróbhe twó me chi ne newú.

12 Séghə ye be bebhé menkem bechi nyánjá. Yěntiki enyih ene ebhé érəm echi nyánjá, échí chak, ne eri.

13 Ke ebhé ené echi erítí enyih étwó nyaka me chi ne newú ke? Wáwák! Bebú ke bəfééré ndü erítí enyih eyə étwó me ne newú. Ndu echi nə, séghə ye kroŋoroŋ be bebú chi enyih ene ébébhé échá. Bəfuət ndu erítí ebhé Mandem, bebú bétwə bho ne menyih ebhen bəbébhé becha.

Nenu enen sénù ne bebú

14 Sérihji be ebhé chí enyih ene éyihjí befónj ebhese. Ke nchí chí nkwanjwan ane achi ndü kesemé bebú.

15 Mbíkí rihji menyih ebhen məkə. Mpú kə menyih ebhen méyanj beku. Nchí kə chi nkúbhé menyih ebhen mpábhé.

16 Tëndu menyiy ebhen mĕkù chi ebhen mbíkí kəŋ beku, eyo étəŋ be nká be ebhé chi erítí enyiy.

17 Sayri sayri, puyĕ chi me ke nchí kə ye bebéptí menyiy. Chi bebú ebhen bechi me anti.

18 Ndíní ye be yĕ erítí enyiy epu ndü nepém ena mbə nkwanwan. Yĕ berí beru fu me anti. Yĕndu mbónó nti beku berí, mmuet apu me.

19 Mpú kə berí ebhen mbónó nti beku. Ke nchí kə bebéptí menyiy ebhen mpu yan beku.

20 Ke mbák nchí kə chi bebéptí menyiy ebhen mpu yan beku, eyo étəŋ be, sayri sayri, puyĕ chi me ke nchí kə bə, chí bebú ebhen bechi me anti.

21 Echi ye chi mbə ebhé ndü nepém ena be mpok méyàn beku erítí enyiy, ebéptí enyiy ke nchí kə.

22 Nkəŋ ebhé Mandem ne nti ena nenkem.

23 Ke ngə be ebhé echak échí ndü amuet eya ené enü ne nkaysi aya, énkə nkə be mbak ndü kesemé bebú ebhen bebhuet ndü nepém ena.

24 Eyá enyu ené éber echa! Chəŋ agha ámfere me ndü betaná nkaysi beku bebú ane átwə me ne newú?

25 Bakak ámbák ne Mandem mmu ákə nə befuət ndü enyiy ene Yesu Kristo Acha ywese ákú.

Echi ye be ndü nkaysi aya, nchí ndü kesemé ebhé Mandem, ke ndü nepém ena mbə nkwanwan, nchí ndü kesem ebhé bebú.

8

Enyü bo bákway bebhak ndu bákəŋo Efónó Bedyere

1 Nénə, yĕ mbi apu ane Mandem árem be bo abhen bábharé mmuet ne Yesu Kristo bákwen manyé.

2 Nti achi be, ebhé Efónó Mandem mmu áchye me nepém ndu ncheme mmuet ne Yesu Kristo, éfére me ndü ebhé ené echye betan beku bebú ebhen bétwə chi ne newú.

3 Bebhé ebhen Mandem áchye ntá Moses bébhíkí kway nyaka bereme bhese ndü bebú ne ntí be ndü nepém enese mbə bakwanwan, sébhíkí bhəŋ

nyaka betan bebhəre bhə. Mandem ke áremé bhese ndü áto mbəŋ Móywi, ne yí atwó fá amik ne nepemé nkwanwan mmu ákə bebú. Ne ndu atwó enyu yo, akə be bebú bekepere bhəŋ betan amfay bho.

4 Mandem ákú nə be bese bo sépú pere kə chi ndü betan ebhese babhəŋ mbə enyü bakwanwan bákú, ke sérəbhe kə chí ndu betan abhen Efónó Mandem, sémbón mbi bebhak chak besí bhi mbə enyü bebhé Moses béyan sémbak.

5 Bo abhen bákú chi bebéptí menyiy bekoŋo nepém bakwanwan, bábharé nti chi ndü bebéptí menyiy ebhen nepém bakwanwan néyàn. Ke bo abhen bákú chi berítí menyiy bekoŋo enyiy ene Efónó Bedyere árem, bábharé nti chi ndü menyiy ebhen Efónó Bedyere ákəŋó.

6 Mbák mmu abharé nti ndü menyiy ebhen bakwanwan báyan, eyo étwə yi chi ne newú. Ke mbák mmu abharé nti ndü menyiy ebhen Efónó Bedyere áyan, Mandem áchye yi nepém ne kpák.

7 Mmu ane akaysi chi menyiy ebhen bakwanwan báyan beku achí mümpap Mandem. Apú septimuet bekoŋo bebhé Mandem, ne apú kway beku nə wáwák.

8 Ne bo abhen bákəŋo chi nepém bakwanwan, bápú kway beku menyiy ebhen béchye Mandem manák.

9 Ke be bápú koŋo nepém bakwanwan. Bákəŋo chi Efónó Mandem tĕndu yi achi ne bhe. Mmu ane Efónó Kristo apu ne yi apú mmu Kristo.

10 Ke tĕndu Kristo achi ne bhe, yĕ mmuet eyeka agüğü ĕti bebú, befónó ebheka bechi nepém, mbənyune Mandem ákú bächí chak besí bhi.

11 Tĕndu Efónó Mandem mmu ákú Yesu Kristo áfú ndü newú achi ne bhe, chəŋ Mandem ankə mmuet eyeka ene égü nkə émpet émbak nepém ndü betan Efónó Bedyere mmu achi ne bhe.

12 Bəma, enyiy echi ene sébhəŋó beku, ke puyĕ be sebhəŋ bekoŋo

menyiŋ ebhen bakwāŋwan báyan bekɛ.

¹³ Mbák mmu yweka ánkónó menyin ebhen bakwāŋwan báyan bekɛ, águ. Ke mbák mánkonjo menyin ebhen Efónó áyan mánkɛ chɔŋ mámbɔŋ nepém.

¹⁴ Yéntiki mmu ane ákòŋo Efónó Mandem achí mmó Mandem.

¹⁵ Efónó Mandem áchyé bhe apú kɛ mámbak basem be mámpet mámbɔŋ béchay. Efónó Mandem ákɛ mámbak bɔ Mandem. Ne ndũ betan Efónó yéntiki mmu yweka ábhini yi be, “Eta, Etaya!”

¹⁶ Eyo étɔŋ be mbɔŋ Efónó Mandem áchem ne bati yese ne ákɛ sendini be sechi bɔ Mandem.

¹⁷ Ne tɛndu séchí bɔ Mandem, chɔŋ sémbɔŋ áfók ane yi ábhéré ntá bɔbhi, ne menyin ebhen Mandem ábhère ntá Kristo. Mbák sénká béchem mmuet ne Kristo ndũ esɔŋori eyi, chɔŋ sénchem ne yi ndũ keném eki.

Mandem ábhère keném ntá yese

¹⁸ Beyini besɔŋori ebhen séghó néne, bépú yéniŋ ene mmu ákway beyenti ne keném ekɛn Mandem ákɛ chɔŋ sémbɔŋ.

¹⁹ Menyini ebhen Mandem ághókó menkem ménòŋ ne beyá ekwak nywɔp enen yi átɔŋ kponɔɔŋ bo abhen bachi bɔbhi.

²⁰ Echi nɔ mbɔnyune Mandem ákɛ be menyin ebhen yi aghoko mémák chí ndéndem. Puyé bhɔ ke béyan bebhak enyu yɔ. Mandem mmu ághókó bhɔ ke ákɛ be émbák nɔ. Ke beri béchí ambi.

²¹ Ne échí be chɔŋ Mandem amfere menyin ebhen yi ághókó ndũ kesem anten menyin ebhen békɛ bɔ mémpóó be bɔ nkɔwɔ mémbɔŋ mbi bebɔŋ keném mbɔ enyũ bɔ Mandem bábhɔŋ keném.

²² Sérini be menyin menkem ebhen Mandem ághókó bétɔŋ mbɔ ngɔré ane ághòk bebe mpok ándɔsi.

²³ Ne puyé chi ndiere menyin ebhen Mandem ághókó ke béghòk bebe, ménton nɔkɔ. Besé babɔŋ bo Mandem achyé Efónó Bedyere mbɔ

akap ane mbi ané átɔŋ be chɔŋ sémbɔŋ keném ekɛn kebhuét ambi, sétɔŋ nkɔwɔ, senon nɔkɔ be Mandem ansɔt bese amuet mbɔ bɔbhi. Nɔ chi be anchye bhese mmuet nkɔ.

²⁴ Mandem apémé bhese, mpok sébhàka nti ne yi. Mpok séghò menyin ebhen sébhàka nti aré sépú pere rɔŋ ambi bebhaka nti are. Agha ákway bebhaka nti ndu enyini ene yi ánán ábhónó?

²⁵ Ke mbák sébháká nti ndũ enyini ene sebhikire ghó, sérɔŋ ambi menon yɔ ne ekébhéntí.

²⁶ Echi enyumɔt be ndu sébhíki bhɔŋ betan menikmuet mbɔ enyu sébhónó bekɛ, Efónó Bedyere ákwak bhese. Yimbɔŋ ánikmuet éti yese ansɔk nɔkɔ nsók enyu ene échá enyũ mmu ánikmuet ne eyɔŋonyu.

²⁷ Ne Mandem mmu aríni menyin ebhen bechi bhese anti aríni nkɔwɔ nkaysi Efónó Bedyere, mbɔnyune Efónó Bedyere ánikmuet éti bo Mandem ke ákonjo chi nkaysi Mandem.

²⁸ Sérini be yéntiki enyini ene éfákári ne bhese, Mandem ásat yɔ ankɛ bé éntwó ne beri ntá bo abhen bákɔŋ yi, bo abhen yi ábhíni bekonjo nkaysi yi.

²⁹ Echí nɔ mbɔnyune Mandem anán aríni nyaka bɔbhi ambi ambi. Ndu echí nɔ, áyap bó nkɔwɔ bekɛ be mándɔp chi mbɔ Móywi.

³⁰ Ne bo abhen yi áyábhé, abhíni bhɔ nkɔwɔ. Ne akɛ bo abhen yi ábhíni mámbák chak besí bhi, ne bo abhen yi akɛ mámbák chak, akɛ mámbón mbi bebhak ndũ nebhuet kenókó yi ne yi.

Ekɔŋ Mandem ne bo abhen bábháré mmuet ne Yesu Kristo

³¹ Chɔŋ sémpet séndem ntiki enyini echak? Mbák Mandem achi ne bhese, agha ákway menu ne bhese ansɔt awónem?

³² Mandem abhíki kem nyaka Móywi be ake bhɔŋ esɔŋori. Arɔ yi be ankwak bhese mankem. Tɛndu yi áchyé nyaka yi éti yese, sébhíki ghɔ be

chəŋ anchye bhese menyih menkem ebhen Efónó Bedyere áchye?

³³ Agha akway berem be bo abhen Mandem ayabhe be mambak abhi bákwen manyé? Mandem ke ákù bhə mámbák chak.

³⁴ Agha ákway berem be mántémsí bhese? Chí Yesu Kristo mmu ágú nyaka ke Mandem akə yi apetnsem ndü nepém ne achi ebhé awónem eywi, ne sayri sayri, ànikmæet ãti yese ke?

³⁵ Agha ákway beferere bhese ndü ekəŋ ene Kristo ábhónó ne bhese? Chi nepém enen nétáná ke chi esəŋori? Chi nenyok enen báchyè bhese ke chi nsay? Chi nchébhé nden ke nepá ane bə bápà bhese ke chi newáy ane bo báyan beway bhese?

³⁶ Echí mbə enyü Ekáti Mandem érəm be,
“Èti ye,

bo báyan beway bhese mpoknkem. Bəsət bhese chi mbə ághónəmén ane báya berəŋ beway.”

³⁷ Wáwák! Ndü menyih ebhen menkem ebhen békari ne bhese, Kristo mmu ákónó bhese áchye bhese awónem tontó.

³⁸ Ndíní be yənyih épú kway beferere bhese ndü ekəŋ eyi. Newú nepu kway beku nə. Séchí chi nepém, ne nepém nepú kway beku nə. Bəángel Mandem bápú kway beku nə. Menyih ebhen bébhónó betan amfay bépú kway beku nə. Menyih ebhen bechi néne, ne ebhen bétwə ambi bépú kway beku nə.

³⁹ Betanťi menyih bépú kway beku nə. Yě chí mfay, yě chí mmik ápú kway beku nə. Ne ndü menyih ebhen Mandem ághókó menkem ye émət epu kway beferere bhese ndü ekəŋ ene Mandem ábhónó ne bhese ãti enyih ene Acha ywese Yesu Kristo áká ndu bekwak bhese.

9

Mandem ayap nyaka bo Israel be mámbák bəbhi

¹ Me mmü Kristo nchí rem chi tetep, mpú sence. Nťi ena nkwó nérəm be

nchí rem chi tetep, ne Efónó Bedyere árəm chi enyumət.

² Basémé aya me anti tontó ne nti nésəŋori me amem mpoknkem ãti bəmaya, bo Israel, bo etək eya.

³ Yě chí béká newú ka be ntemsi Mandem ambak ne me, ne be yi amfap me ne Kristo mbák eyə ékway bekwak bə mánókó Kristo.

⁴ Báchí bo Israel. Bó ke Mandem ásóré be mámbák bəbhi. Ntá yap ké yi átónó bediéré bhi. Anyü nku chi ne bhə. Ntá yăp ké yi achye bebhé. Bə ké yi atəŋə enyü bo babhəŋə bechye yi kenókó ne, ne bó ké yi afyé bariep.

⁵ Bó ke báchi bebhárəbhə Abraham ne Aisek ne Jekóp. Ne bábhé Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò chi etək eyap. Bábhé yi chi ndü nnerékere wu. Yí Kristo, achí Mandem ne abhəŋ betan amfay menyih menkem. Sémbítí yi mpoknkem. Amen.

⁶ Mpú rem be Mandem ànək bebhəre bariep amen yi afyé nyaka ne bo Israel. Puyě yěntiki mmu Israel ke achi mmü Mandem.

⁷ Ne puyě bebhárəbhə Abraham mankem ke bachi bəbhi tetep. Mandem arem nyaka be, “Befæet ntá Aisek ké óbhəŋ chəŋ bebhárəbhə abhen mfyé bariep bechye wə.”

⁸ Ene étəŋ be puyě chi bə abhen bábhé mbə yěntiki mmó achak ke bachi bə Mandem. Chi bə abhen bábhé bekoŋo bariep ami ke Mandem ásóré be báchí bebhárəbhə Abraham tetep.

⁹ Bariep Mandem amə ntá Abraham achí nyaka be, “Nkúbhé mpok ane mmíé mbure, chəŋ mpetnsem, ne Sará ambé mómbakanem.”

¹⁰ Mandem abhiki fye bariep chi ndiere ne Abraham, ke ne Rebéka nkwə mpok yi achi nyaka ne meniě befak ebhen chi mbi ywese Aisek afyé,

¹¹ yěndu bə bábhæet nyaka amem menië, kekə yě bebú ne yě beri, ndu betəŋ be Mandem äyap mmu chi bekoŋo nkaysi ane yi ábhónó. Mandem apu yap mmu bekoŋo berítí menyih ebhi. Ayap mmu chi bekoŋo nebhinji ane yí ábhíní yi.

12 Mandem ághátí Rebéka be, “Chəŋ məmbi ántók ane mónkwen.”

13 Echi mbə enyü Ekáti Mandem érəm be Mandem arem nyaka be, “Nkəŋ Jekóp, ke mpap Isau.”

14 Ndu echi nə, chəŋ séndem be yi? Bé Mandem apu chak ndü menyin ebhen yi ákə ke? Wáwák!

15 Arem nyaka ntá Moses be, “Nchí ghə ntínso ne mmu ane məyan beghə yi ntínso, ntəŋ berinti ntá ane méyan betəŋ berinti.”

16 Echi ye be Mandem apu yap mmu chi bekoŋo nkaysi bakwəŋwan, ne puyě chi bekoŋo betəŋ ebhen mmu afyé beku betik. Ayap mmu chi ndu ághə yi ntínso.

17 Ekáti Mandem érəm be Mandem arem nyaka ntá Mfə Ijip be, “Nkə wə ómbák Mfə be ntón betəŋ ebha wə aməet enyu ene mmik nkem ághok chəŋ eti ya.”

18 Eyo étəŋ ye be, Mandem ághə ntínso ne yě agha ane yi áyən beghə yi ntínso, angwót nti ne mu ane yi áyən begwət nti eni.

Mpokófu Mandem əbenti ne mpokófu ághə ntínso

19 Mmü ákway ye bebhəp be, “Təndu Mandem áyap mbə enyü nchí rem ne, ndaká yí yi áji ye bho? Neyap ane yi áyap bho apu təŋ be mmu ákə chi enyin ene Mandem ásət betəŋ ebhi beku mmu ankə?”

20 Ke wə nkwă, əchí agha bekem epúti ne Mandem? Enyin ene ngokobete ásórə ntəp aní ékway berem ntá ngoko betə ntəp be, “Ndaká yí óghókó me chi enyu ene ke?”

21 Ngoko betə ntəp ábhíki bəŋ betəŋ amfay ntəp ndu beku mbə enyü yi akəŋə ne ntəp ane yi aghoko? Apú kway menyəbheri ntəp ansət mbək aní ete ene bábhəere nyáná ndü bepa, ansət ntəp áchák ani ete ene bákú menyin ne yo manywəp ankem-ε?

22 Echi enyumət ne enyin ene Mandem ákú. Ayən nyaka be bə mándíŋi be yi ábè nti mpok bo bákú bebá ne be ábhəŋ betəŋ bétəmsi bə

bebá. Ke abhəŋ beyă ekébhénti ne bo abhen yi aghoko.

23 Mandem ákə nyaka nə betəŋ enyü yi ábhónó beyă keném ne enyü áchye bhesə mbək keném eki. Atóŋti nyaka bhesə ambi ambi be sémbón mbi bechwe ndü nebhet kenókó yi.

24 Ne séchí bo abhen Mandem ábhíŋi. Abhíŋi bho, puyě chi ndiere bo Israel ke abhen bápú bo Israel nkə.

25 Echi mbə enyu ekáti ndemekəpinti Hoseya érəm be Mandem arem nyaka be, “Bo abhen bapu nyaka ‘Bəbha’ chəŋ mbiŋi bho be bəbha. Ne abhen mbíki kəŋ nyaka, chəŋ mbiŋi bho be ‘Abhen ekəŋ.’”

26 Ne nkúbhé nebhet ane ngati nyaka bho be, ‘Bə bápú bəbha’, aré chəŋ Me Mandem mmu nchí nepém ndem be, ‘Báchi bəbha.’”

27 Aisáya ndemekəpinti Mandem arem nyaka eti bo Israel be, “Yəndu bo Israel baya mbə əsíep ene echi angəkə manyu, Mandem əpeme chəŋ chi báru bhəp.

28 Chəŋ Mandem antwó, antəŋ bo fá amik, yi ke chəŋti mpok, ndak amay.”

29 Ne mbə enyu Aisáya areme nyaka be chəŋ emfakari, “Mbə Mandem Acha betəŋ menkem abhíki nanə rə nyaka mbək bho amem maneréket ayese mbə sémay mankem mbə bə Sódóm ne abhen Gomóra.”

Bo Israel bábhíki noko nyaka Mbok Ndíndi

30 Chəŋ séndem be yi eti barak ane? Enyin ene sérəm chi be bo abhen bápú bo Israel, bábhíki fyə nyaka betəŋ ndu beyəŋ mbi bebhak chak besí Mandem. Yě nə, bábhak chak besí Mandem befhəet ndü nekə enen bábhónó ne Yesu.

31 Ke bo Israel, bo báfyé nyaka betəŋ ndu bebhəre bebhé, be mámbák chak besí Mandem, beku nə eyo ébhak chi ndéndem.

32 Eyo ébhak chi ndéndem ndaká yí? Nti achi nyaka be bə bákú nyaka beríti menyin ndu menu bebhak chak besí Mandem, ekə bə kebəŋ nekə ne Mandem be yi ankə bə mambak chak. Echi nyaka mbə be bo Israel báhíŋti

nekwén ndü ntay enen nekwáy beku mmu ankwén.

³³ Echi mbɔ enyü Ekáti Mandem érem be Mandem arem nyaka be, “Ghó ká, nchí bhæere ntay etok Síon enen nékà chɔŋ bo mánychíntí nekwén. Ntay enɔ chi setárébhé esen sékà bo mánkwen éti yi. Ke mmu ane ánoókó yi, apú bhɔŋ chɔŋ ntíánwóp.”

10

¹ Bɔma, enyih ene mëyan ne nti ena nenkem, nník nɔkɔ mmæet éti bo etok Israel chi be Mandem ampeme bhɔ.

² Nchí kway bete bhɔ ntisiε be bɔ báfyè betan bekoŋo Mandem, ke bábhíkí riŋi mbɔŋ mbi ane tetep.

³ Bábhíkí riŋi enyu Mandem ákà bo mámbák chak besí bhi. Mánù chi beku wap mbi ane bɔ babhak chak besí bhi. Eku bábhíkí ka mbi ane yi ákà bo mambak chak besí bhi.

⁴ Kristo áku be bebhé ebhen Mandem áchyé nyaka ntá Moses bekepere bhɔŋ betan, bé yéntiki mmu ane ánoókó enyih ene Kristo áku ntá yi ámbák chak besí Mandem.

Mandem ápeme yéntiki mmu ane ánoókó Yesu

⁵ Moses asih nyaka be mmu ane áyàn bebhære bebhé Mandem be ambak chak abhɔŋ bebhære bebhé menkem ke ambóŋ nepém.

⁶ Ke enyih ene Ekáti Mandem érem éti enyü mmu ane ábhák chak besí Mandem ndü yi ásíkí nti ne Yesu chi be, “Ké bhép mmæet be, ‘Chɔŋ agha ankó amfay?’ ” [Nɔ chi be mmu abhɔŋ chɔŋ beko amfay, ansɔt Kristo, ansep fá amik ne yi.]

⁷ Ké bhép ye mmæet be, “Chɔŋ agha ansep amik ndu etókó bawú?” [Nɔ chi be, “Mmu abhɔŋ chɔŋ besep andɔk amik ndü etókó bawú beku Kristo ampetssem ndü nepém.”]

⁸ Ekáti Mandem érem chi be Eyoŋ Mandem chi enyih ene bákway berih. Chi enyih ene mánán bǎrémé ne echi amem bati yeka. Bákway menoko yɔ ndu yó echí amem manyu yeka ne chi nkúbhé Eyoŋ ére ke séghàti bho.

⁹ Mbɔnyune mbák mmu andem kponɔɔŋ be Yesu achi Acha, ne anoko amem nti eni be Mandem áku nyaka yi áfú ndü newú apetssem ndü nepém, Mandem ápeme yi.

¹⁰ Echi nɔ mbɔnyune, mmu ane ánoókó Yesu Kristo ne nti eni, Mandem ákà yi ámbák chak besí bhi. Ne mbák ándem kponɔɔŋ be Yesu Kristo achi Acha, Mandem ápeme yi.

¹¹ Echi mbɔ enyu Ekáti Mandem érem be, “Apú rɔ yé mmu ane ánoókó yi ambɔŋ ntíánwóp.”

¹² Yé mmu achi chi mmu Israel, ye apú mmu Israel, ewupsi épú aré. Nkúbhé Acha áre amɔt ke achi Acha bɔ mankem. Ne yi áchyè beyá áfók ntá yéntiki mmu ane ánikmæet ntá yi.

¹³ Echí mbɔ enyü Ekáti Mandem érem be, “Yé agha ane ánikmæet ntá Mandem Acha be ankwak yi, Mandem ápeme yi.”

¹⁴ Ke ná bo bákway menikmæet ntá mmu ane bó bábhíkí noko? Ne ná bákway menoko mmü ane babhikire ghók éti yi? Ne ná bɔ bákway beghok éti mmu wu mbák yé mmu abhíkí ghati bhɔ menyih éti yi?

¹⁵ Ne ná bo bákway beghati Mbok Ndíndí mbák bábhíkí to bhɔ? Echi mbɔ enyü Ekáti Mandem érem be, “Manák áya éti bo abhen bekak ebhap bépɔkɔ bɔ be mándɔk mángati bho Mbok Ndíndí!”

¹⁶ Ke puyé bɔ mankem abhen bǎghókó Mbok Ndíndí ke báká yó. Echí mbɔ enyü Aisáya areme be, “Acha, agha ánoókó enyih ene séghátí bhɔ?”

¹⁷ Echi ye be mmu ághok ke anoko, ne mpok bǎghàti bho éti Kristo, bo bǎghòk Mbok Ndíndí.

¹⁸ Ke mbɔŋ enyih bebhep. Bo Israel, bábhíkí re ghók Mbok Ndíndí éti Kristo ke? Bǎghok. Echi mbɔ enyü Ekáti Mandem érem be, “Eyoŋ ene básóré béghátí bhɔ mbok, ékɔ eghaka yéntiki nebhet fá amik, yé chí ndü bebhak ebhen básábhé nekɔ tontó.”

¹⁹ Ke nchí bhɔŋ be, bo Israel bábhíkí jwi nyaka mmem ke? Bájwimem

mbənyune Mandem árəm mbə enyü Moses ásíńí be, “Chəŋ nkə məmbəŋ mpabhamík ne bo abhen bábhíkí bhəŋ etək. Chəŋ nkə batí ámbə be amem ěti bǝ etək bechak abhen bachi bechĩŋtí bho.”

²⁰ Ne Aisáya arem nyaka nkwo kebhəŋ becháy be, Mandem arem be, “Bo abhen bápú yaŋ nyaka me bághó me. Ntəŋ mmuet ntá bo abhen bápú bhep me.”

²¹ Ke ěti bo Israel, Mandem arem be, “Nywəp nenkem, nsá amə, nník nəko mmuet be mámpetnsem ntá ya, ke bə bətəŋ chi netanjánti. Bəbhen bákə chi eyap enyu.”

11

Mandem ághə bo Israel ntınso

¹ Nchí bhep ye be Mandem aguer bo Israel ebhi ke? Wáwák! Məmbəŋ nchí mmu Israel ne ebhárémə Abraham ne mfú ndü nneréket amət ane Benjamin achí chi-mbi.

² Mandem abhíkí guer bəbhi abhen yi áyábhé te ndü nebhənet ebhi. Bəbhíkí riŋi enyiŋ ene Ekátí Mandem érəm ěti ndemekerĩnti Eláija ndu yi ághàti nyaka Mandem menyiŋ, anji nəko bo Israel? Yi árəm nyaka be,

³ “Acha, bo abhen bəwáy baremé kerĩnti bhe ne mámokoti bebhak ebhen séchyè wə akap. Me awánti ke ndóbhé ne báyàn be way me nkwo.”

⁴ Mandem akémé nyaka yi be yi? Akeme yi be, “Mbúré bo nka tándramət (7000) abhen bábhíkí níkmuet ntá mandem nsé ane bábhĩŋi be Bál.”

⁵ Echi enyumət echəŋ. Bəru bo bachi ndü nkwo bo Israel abhen Mandem áyábhé ěti berĩndu ebhi.

⁶ Ne mbák ayap bhə chi ěti berĩndu ebhi, nə chi be, abhíkí yap bhə ěti enyiŋ ene bə báká. Mbə ayap bhə chi ěti enyiŋ ene báká, mbə épú be ákə bə berĩ ndéndem.

⁷ Eyə éghàti bhese be yi? Chí bé bo Israel bábhíkí ghə nyaka enyiŋ ene bə báyàn. Bəru bho abhen Mandem

áyábhé ke bághó nyaka yə. Mbák chí báchák, bəgwət nyaka batí yap amem

⁸ mbə enyü Ekátí Mandem érəm be, “Mandem ákə bə báké riŋi enyiŋ, áchyə bhə amík ane ápú ghə mbaŋ, ne batú ane apu ghok mbaŋ, ne nə ke bə bachi kpatə echəŋ.”

⁹ Debhít nkwo arem nyaka be, “Menyiŋinyie bhap məmbák nta ene ékəm bə, məmbak enyiŋ ene ékə mándĩŋi nekwén enen bákwené, be Mandem ántémsí bhə.

¹⁰ Eri be amík ágiri bhə be báké ghə mbaŋ, ne bé esəŋəri ényíré bhə amík mpoknkem.”

¹¹ Mpet nchí bhep ye be, mpok bo Israel báchĩŋtí nekwén, bákwen ndak ámá y ke? Wáwák! Ke ěti bebú bhap, bo abhen bápú bo Israel, bábhəŋ mbi ane Mandem ápeme bhə. Mandem akə nə be bo Israel mámbəŋ mpabhamík ne bo abhen bápú bo Israel, bé Mandem ampeme bhə bo Israel nkwo.

¹² Təndu bebú bo Israel békə Mandem áyéré bo abhen bápú bo Israel, ne təndu bo Israel bákwené bekə enyiŋ ene Mandem áyàn nyaka be mánkə, eyə ékə Mandem ayet bo bachak tontó. Chəŋ Mandem ápú chyə mbəŋ beyă áfók ane áyá áchá ntá bo bachak mpok ane bo Israel mankem bápətnsem ntá yi ke?

Enyu Mandem ápémé bo abhen bápú bo Israel

¹³ Néné, nchí rem ntá ye ka bo bápú bo Israel, təndu nchí munto ntá ye ka, bé mpú sət betik ebha mbə ndaká ntok,

¹⁴ ndu nchí yaŋ be bə etək eya mámbəŋ mpabhamík, mánjaŋ bebhak mbə bhe. Eyə ékwáy bekə be mbək eyap mántíknssem ndü bebú bhap be Mandem ápémé bhə.

¹⁵ Təndu negúép ane Mandem ágúebhé bo Israel ebhi ákə be bo abhen bápú bo Israel mámbəŋ mbi bebhak ndü keməre ne Mandem, mpok Mandem apet asəre bo Israel amuet, chəŋ eyə énkwak ná? Chəŋ énkə be bawú mámpetnsem ndü nepém ke?

16 Mbák mǎnkú brɛt, mǎnchyé anɛ bǎyámbi bǎkú ntá Mandɛm, nɔ brɛt achak nkɛm achi brɛt Mandɛm nkɔwɔ. Nɛ mbák bakanǎnɔk achi ntá Mandɛm, nɔ batábhénɔk ɛyɔ nkɔwɔ achi chi ayi.

17 Mbák mámkrót mbɔk batap ɛnɔk ólif mámferɛ ndü ɛnɔk ɛnɛ bápí, mánsɔt yɛ batap ɛnɔk ólif ɛnɛ bábhíkí pí mambat ambi-ɛnɔk ɛnɛ bápí, nɔ nɛnyíɛ batap anɛ bábhárɛ néfù chi ndü ɛnɔk ɛnɛ bápí. Bo Israel abhɛn bápú bo Israel báchí mbɔ batap ɛnɔk ɛnɛ bábhíkí pí.

18 Bǎké yon yɛ mmuét nɛ bo abhɛn bachi mbɔ batábhénɔk anɛ bákpót bǎgúébhé ɛbhi. Mbák bǎyòh mmuɛt, bǎké ghɔkɔntik bɛ puyɛ bɛ kɛ bǎkémé bakan ɛnɔk. Bakan ɛnɔk kɛ ákémé bhe tǝndu bǎchi chi batábhé ɛnɔk.

19 Bǎkway bɛrɛm bɛ, “Mandɛm aféré nyaka mbɔk batábhénɔk bɛ ambat bhɛsɛ ndu ɛnɔk.”

20 Ɛchí tɛtɛp. Mandɛm aféré nyaka batap ɛnɔk mbɔnyunɛ bábhíkí noko Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo. Mbák chí bɛ bhɔ bǎpu bo Israel, bǎchi batábhénɔk chí ɛti bǎbhónó nɛka nɛ Yesu Kristo. Bǎké yon yɛ mmuét. Cháy ká Mandɛm.

21 Bák ká nɔ mbɔnyunɛ tǝndu Mandɛm aféré nyaka mbɔhɔ batábhénɔk ɛnɛ bapí, chɔhɔ amfɛrɛ bɛ bhɔ bábhárébhɔ nkɔwɔ mbák bábhíkí noko.

22 Ghɔ yɛka ndü Mandɛm arɛ bhɔhɔ bɛrɛnti nɛ ndü yi achi kíkírík nkɔwɔ nɛ bo. Achí kíkírík nɛ bo abhɛn bákɔwɛné ndü bebú. Kɛ ntá yɛka, áthɔhɔ bɛrɛnti mbák mǎndɔk ambi bɛkɔ mbɔ ɛnyü yi áyàn. Mbák ɛpú nɔ, ákrɔt bɛ nkɔwɔ amfɛrɛ ndü ɛnɔk.

23 Nɛ mbák bo Israel mángúpsí bati yap mánoko Mbok Ndíndí ɛti Yesu, Mandɛm ášɔt bhɔ ankɔ bɛ mámpɛt mambak batábhénɔk ɛnɛ bapí. Yi abhɔhɔ bɛtɔhɔ bɛkɔ nɔ.

24 Mbák Mandɛm aféré bɛ bo abhɛn bápú bo Israel ndü ɛnɔk ólif ɛnɛ bábhíkí pí abhat ndü ɛnɛ bápí, mbák yi ákway bɛkɔ ɛnyü mbɔ ɛyɔ, nɔ ɛchi

mandü ɛnyü ntá yi bɛkɛmɛ bo Israel ndü nɛbhɛt anɛ achi nyaka awap, tǝndu bɔ kɛ bachi mbɔhɔ batap ɛnɔk ólif ɛnɛ bapí.

Mandɛm ághò bɔ mankɛm ntínso

25 Bǔma, mǎyɔhɔ mǎndihɔ ɛnyü ɛnɛ ɛchi bhésé bhésé kɛka mǎnkaysi bɛ bǎbhɔhɔ bɛyǎ kɛbɔhɔ. Ɛchi bɛ bo Israel abhɛn bǎgwórɛ nyaka bati yap bápú gwɔt chɔhɔ yɔ mpoknkɛm. Ɛbhak chɔhɔ chí kpatɛ bɛghaka mpok anɛ mpǎy bo abhɛn bápú bo Israel, abhɛn Mandɛm áyábhé, mánoko.

26 Ɛnán ɛmfákári ɛnyu ɛyɔ, Mandɛm ápɛmɛ bo Israel mankɛm. Ɛchi mbɔ ɛnyü Ɛkátí Mandɛm ɛrɛm bɛ, “Chɔhɔ mmu amfú ɛtɔk Síɔn anɛ áfɛrɛ bo Mandɛm ndü ɛsɔhɔri. Chɔhɔ yi amfɛrɛ ɛpíhɔ bɛbyak Mandɛm amuɛt bɛbhárébhɔ Jekóp.”

27 “Mpok mféré bebú bhɔp, chɔhɔ ɛnɛ embak mbɔ ɛnyü nyú nyaka nku nɛ bhɔ.”

28 Bo Israel bachi bɔmpap Mandɛm mbɔnyunɛ bábhíkí noko Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo. Ɛfakari nɔ ɛti yɛka bo bápú bo Israel bɛ mbi ámbák Mandɛm ámpémé bhe. Kɛ bo Israel báchí mamuɛrɛ Mandɛm mbɔnyunɛ yi anán ayap nyaka bhɔ ɛti bachi mbɔ bhɔp.

29 Ɛchí nɔ mbɔnyunɛ mbák Mandɛm ayap mmu nɛ ayɛt yi, apú pɛrɛ wupsi ntí ɛni nɛ mmu wu.

30 Ndü mpok anɛ áfuéré anɛm, bɛ bhɔ bápú bo Israel bǎtɔhɔ nyaka ntí nɛ Mandɛm, kɛ néne, Mandɛm ághò bhe ntínso ɛti nɛtɔhɔnti bo Israel.

31 Ɛnyumɔt kɛ ɛchi bɛ néne, bo Israel bǎtɔhɔ ntí nɛ Mandɛm bɛ nkúbhé mbɔ ɛnyü yi ághò bhe ntínso, ángó bó nkɔwɔ ntínso.

32 Mandɛm aró bo mankɛm mǎnchwe ndü kɛnɔhɔ ɛti nɛtɔhɔnti ɛnap bɛ yi ángɔ bhɔ mankɛm ntínso.

Sémbítí Mandɛm

33 Ghó ká, Mandɛm achik achá! Nɛrɛhɔndak ɛni nɛyǎ néchá, nɛ aríhɔ yǝntiki ɛnyü. Yǝ mmu apu kway bɛrɛhɔ ɛnyü nkaysi ayi áchí Yǝ mmu apu rɛhɔ ɛnyü yi ákɔ mɛnyü.

34 “Agha áríní enyíñ ene Acha ákàysi? Agha ánánj áchí nchye maníé ntá yi?” *

35 “Agha ánánj áchyé Mandem enyíñ ené yi áyàn Mandem ankeme yi yó?”

36 Yi ke aghoko menyíñ menkem ne menyíñ menkem bechi chi ndü betan ebhi, ne menyíñ menkem bechi chi ndü bechye yi kenókó. Sénchíe yi kenókó mpoknkem. Amen.

12

Mũnkwə abhəñ bechye mmuet ntá Mandem

1 Bóma, ndu echí mbə enyü nchí rem nəkə, ne ɛti ntínso Mandem ne bhese, nchí kwen be bekak berem be mánchye mmuet eyeka enkem ntá yi mbə akap ane achí nepém, ne nyánjá, ne ane yi akəñə. Eyə ke echí esayri mbi bechye Mandem kenókó.

2 Báké koño ekakánekwə ené bə mmik. Dó ká Mandem ángúpsí nepém eneka. Akə nə ndu áchyè bhe nkaysi nkə. Eyə ékə mändiní enyíñ ene Mandem áyàn. Yó éri, yó ke échyè yi manák, ne yó ke éri échá ndü yəntiki mbi.

3 ɛti berindu ebhen Mandem átónjə me, nchí rem ntá yeka mankem be yə mmu ake sət mmuet yi mbə be achá enyü mmu yi achí. Ke ámbónj chi nkaysi ane achí chak ɛti enyu ene yi achí, békónjə ení neka enen Mandem áchyé yi.

4 Echí nkúbhé mbə mmuet nkwa ane achí amət, yə nə, abhónj beyá berókómuet ne yəntiki epókómuet ebhəñ ebhi betik.

5 Enyu eyə ke echí ne bhese. Yəndu séyá, séchí mbə mmuet amət mbənyune séchem mmuet ne Kristo. Yəntiki mmu achí ne bati nkúbhé mbə enyü yəntiki epókómuet echí ne bechak.

6 Mandem achyé yəntiki mmu yese ayi akap bekoño berindu ebhi ne bhese. Yəntiki mmu ánkə ye ebhi betik ne aywi akap. Mbák Mandem achyé mmu akap berem kepinti mmu wu

abhəñ bekwə nə bekoño enyu ene yi anoko Mandem.

7 Mbák Mandem achyé mmu akap bekwak bho, ánkwak bho. Mbák chí akap betəñ bho, ántónj bho.

8 Mbák mmu abhəñ chi akap befye bo nti, eri yi ankə nə. Mbák mmu ábhónj akap bechye bo menyíñ, ánkə nə ne awó fúú. Ne mmü ane ábhónj akap bebhak münti, ánkém bo abhen bachi anten yi sayri. Ne mmü ane ábhónj akap betəñ bo berinti, ánkú nə ne manák.

9 Kónj ka bati ne ekəñ ené tetep. Pap ka barak abúabə. Kém ká sayri yəntiki eríti enyíñ.

10 Kəñ ka bati mbə bə nnereket Mandem. Bónj ká beyá ekwak ndu bechye bati kenókó.

11 Fíé ká betan ndu bekwə betik, báké bhak babhət. Kwə ka betik Yesu Acha ne bati ayeka ankem.

12 Bónj ká manák ndü menyíñ ebhen bábháká nti aré be Mandem, ankə ntá yeka. Bónj ká ekébhénti ndü mpok esəñəri. Nik nókó ká mmuet mpoknkem.

13 Kwak nókó ká bo Mandem abhen eyap épú, mäsnyepi nəkə mankə amem beket ebheka sayri.

14 Mbák bo báchyè wə esəñəri ɛti əchí nkoño Yesu, níkmuet be Mandem anjet bhə. Ké rem be eyak embak ne bhə. Nik chí mmuet be Mandem anjet bhə.

15 Nák ka ne bo abhen bábhónjə manák. Dí ká ne abhén bachi ndü nedí kebho.

16 Bák ká eyəñ émət ne bati. Báké yoñ mmuet, fyé ka mmuet ne yə chí bo abhen bápú yənyíñ. Báké kaysi be bəriní yəntiki enyíñ.

17 Báké keme bebú amfay bebú. Káysi nókó ká bekwə chi menyíñ ebhen berí besí bo mankem.

18 Yəntiki mmu yweka abhəñ bekwə yəntiki enyíñ ene yi ákway bekwə be ambak kpák ne bo mankem mpoknkem.

19 Abhen ekəñ, yə mmu yweka áké keme kémbé. Dó ká Mandem antemsi mmu ane ákú nti bebú mbənyune Ekáti

* 11:34 Echí mbə enyu básínj amem ekáti Aisáya 40.13 ne amem Job 41.3.

Mandem érèm be Mandem arem be, “Me ke mbónó békéme kémbé. Me ke nchí kap mmu ndũ enyíñ ene yi ákú.”

²⁰ Enyíñ ene bábhónó beku chi bekoño enyíñ ene Ekáti Mandem érèm be, “Mbák nsay ãnũ mũmpap aywe, chyé yi nenyíé. Mbák manyíep ákwàk yi, chyé yi manyíep ányú. Mbák bákũ nã, ébhak mbã be bãtò kefikisí ngó anti mũmpap aywe, ne eyã ékũ mũmpap ámbón ntíánwóp.”

²¹ Báké rã barak abúabũ ambõñ betañ amfáy yeka. Kũ nókó ká chi berí be, mãmbõñ betañ amfáy barak abúabũ.

13

Yëntiki mũnkwo abhõñ beghok bõbati bhi

¹ Yëntiki mmu yeka abhõñ beghok bõbati mbõnyune Mandem ke áyãp mmu ane ákẽm etok ne yi ke afyé abhen bachi néne.

² Ndũ échí nã, mmũ ane átãnti ne bõbati átãnti ne bo abhen Mandem afyé be mankem etok. Bo abhen bákũ nã bábhĩñi chi ntemsi amuet.

³ Mmu ane ákũ berí ábhíkí bhõñ becháy bõbati. Bo abhen bákũ bebéptí menyíñ bábhõñ bebhõñ becháy. Mbák ðyãñ be óké bhõñ becháy ne bõbati, bák mmũ ane ákũ menyíñ ebhen bechi chak. Mbák ðkũ nã, bõbati bábhõñ manák ne wã.

⁴ Mũnti etok ákũ chi betik Mandem ndu bekwak bhe. Ke mbák ðkũ bebéptí menyíñ, õbhõñ béchay yi mbõnyune betañ ebhen yi ábhónó bépú ndéndem. Mandem achyé yi betañ chi be antemsi nõkã bo abhen bákũ bebéptí menyíñ.

⁵ Mmu abhõñ ye besepti mmuet ntá bõbati. Ne mmu áké kũ nã chi ndu ácháy be Mandem akẽ kũ bo mántemsi yi. Ntí achak achi be ntí mmu néghãti yi be erí beku nã.

⁶ Chi ãti yã ke bãchyè nkwo nkábhentí. Bõbati bákũ chi betik Mandem ndũ yëntiki enyíñ ene bõ bábhónó beku.

⁷ Chié yé ka yëntiki mũnti enyíñ ene bábhónó bechyé yi. Mbák chí

nkábhentí ke mmu ábhónó bechyé, ányché. Mbák chí nkáp ane mmu ábhónó bechyé ndũ menyíñ ebhen yi ábhónó, ánkũ nã. Mbák mmu abhõñ besepti mmuet ntá achak, ánséptí mmuet ntá yi. Ne mbák mmu abhõñ bechyé kenókó ntá achak, ányché yi kenókó.

Bõnkwo bákõñ bati

⁸ Báké kem mmu barem ke kwã. Barẽm amen bábhónó berõñ ambi bekem bo chi amen bekhõñ bõ. Mmu ane ákõñ bo ábhũre bebhé Mandem menkem.

⁹ Bebhé Mandem bérèm be, “Óké kwen berwãp” ne, “Óké way mmu” ne, “Óké ghep aghep” ne, “Óké fyẽ amík ndũ enyíñi mmu achak.” Ebhé émõt épókó ebhen menkem ne bechak nkwo. Ne ebhé eyã érèm be, “Kõñ ntí nkwa mbã mmuet eyẽ.”

¹⁰ Mmũ ane ákõñ bo apú kũ bhõ bebú. Enyu eyã ke echí be bekhõñ bo chí bebhũere bebhé menkem.

¹¹ Ndu berõñ ambi, bãriñi mpok ane sechi aré néne. Mpok ménéme ndũ kenó akway mbõnyune mpok ane Mandem ánaña bereme bhese achí kekwo nõné achá mpok ane sébho nyaka menoko Yesu Kristo.

¹² Beti ménanã béfũèt, ne nywãp nebho beyi. Séndó ye menyíñ ebhen bo bákũ amem ejuri, sénsõt menyíñi nenũ ebhen sébhónó menu ne bhõ ne nywãp ámfay mbã bo abhen mánanã báfú ndũ ejuri.

¹³ Sémbónã erítí ekakáneko mbã bo abhen bákõ ne nywãp ámfay. Séké chwe ndũ bepã ebhen bo mányũ mmém mánkwen, ne mámbõ barak épúsí. Ne séké fyẽ mmuet ndũ baraká kebũere ne barak épusi achak. Séké chwe ndũ bétãñá, ne mpabhamík.

¹⁴ Ke dõ ká Yesu Kristo Acha ámbõñ betañ ndũ nepém eneka enyu ené bo báyiñi bhe mándiñi enyu mmu yi achi mbõnyu bayiñi mmu mandíñi nden ane yi afyé amuet. Ne báké chyé mbi ntá bepõ menyíñ ebhen nepém nkwañwanã néñwãka be bo mãnkũ.

14

Bõnkwɔ báké byak ne báké ji bati

¹ Sɔt ka bõnkwɔ abhen bábhíkíre sene ndũ baraká Mandem amɛet. Ke báké kém epáítí ne bhɔ ɛti ayap nkaysi.

² Sénsɔt ndaká nenyie menyie. Mmũ amɔt ákway menoko be yěntiki enyih ɛri menyie. Achák ane ábhíkí sene ndũ baraká Mandem andem be yí ɔnyie chi nenyíe enen bákwanjá.

³ Mmu ane ɔnyie yěntiki enyih áké byak ane apu nyie mbɔk menyih. Ne mmũ ane apu nyie mbɔk menyih áké ji ane ɔnyie yěntiki enyih mbɔnyune Mandem aka yi.

⁴ Ɔchí agha beji mmɔbetok mũchak? Mmu ane akway berem be mmɔbetok akɛ sayri, ne yě chi ebábu, chí chibetik aywi. Mmɔ betok apú kwen mbɔnyune Acha abhɔn betan beku yi ánté sené.

⁵ Mbɔk bo básɔt mbɔk manywɔp be acha achak. Bachak básɔt manywɔp ankem be achi enyumót. Ɔri mbɔn mmu angɔ be enyih ene yi ákaysi amem nti eni echi chak.

⁶ Bo abhen básɔt mbɔk manywɔp be acha achak bákà nɔ chi bechye Acha kenókó. Mmũ ane ɔnyie yěntiki enyih ákà nɔ chi bechye Acha kenókó, tɛndu áchyè Mandem bakak ke anyie yɔ. Ne mmu ane apu nyie yěntiki enyih ákà nɔ chi ndu áyàn bechye Acha kenókó nkwo ne áchyè bakak ntá Mandem.

⁷ Yě mmu apú nepém be achi ndũ mmɛet yi. Ne yě mmu apú gu be achi ndũ mmɛet yi.

⁸ Mbák séchí nepém, chi be sénchíe Mandem kenókó. Ne mbák ségù, ségù chi be sénchíe Mandem kenókó. Ndũ echi nɔ, ye séchí chí nepém, ye ségù gu, séchí chí awɔ Mandem.

⁹ Ɔtiyɔ ké Kristo ágú, ápétnsem ndũ nepém be ambak Acha ntá bo abhen báchí nepém ne abhen bágú.

¹⁰ Ndu echi nɔ, ndaká yí ɔji nti mũnkwo ɛti menyih ebhen yi ákà? Yě chí wɔ nkwo, ndaká yí ɔbyák nti mũnkwo ndũ yi ábhíkí ka beku yěntiki enyih ene ɔkà? Chɔn bese mankem sɛnte ndũ manyé besí Mandem.

¹¹ Ɔchí mbɔ enyũ Ɔkátí Mandem ɛrèm be, “Acha árem be, ‘Nkúbhé mbɔ enyu echi tetep be nchí nepém, enyu eyɔ ke echi tetep be yěntiki mmu abhɔn betep mánén besí bha. Ne yěntiki mmu abhɔn berem ne nnyu ywi be, Me Nchí Mandem.’ ”

¹² Ɔchi ye be yěntiki mmu abhɔn bete besí Mandem andem yěntiki enyih ene yi ákà.

Mũnkwo aké kɛ nti ankwen ndũ bebá

¹³ Séké pere ji ye batí bõnkwɔ, ke enyih ene ɛri chi be báké kɛ yěnyih ene ekway beku nti mũnkwo ankwen ndũ bebá.

¹⁴ Ndũ báchéme mmɛet ne Yesu Acha, membɔn ndíjí sayri be yě nenyíe népú enen nepu pépép besí Mandem. Ke mbák mmu ánkáysí be mbɔk nenyíe nepu pépép, nɔ népú bhak pépép ntá yi.

¹⁵ Mbák enyũ enyih ene wɔ ɔnyie échyè nti mũnkwo esɔnɔri, nɔ ɔpú pere kɛ menyih ne ekɔn. Ɔké rɔ enyũ nenyíe enen ɔnyie néntwɔ ne ménémé ntá nti mũnkwo mbɔnyune Kristo agu nyaka ɛti yi nkwo.

¹⁶ Ɔké rɔ be enyih ene ɔkáysí be ɛri éndóp chi enyih ene bo básɔt berem ebábu ɛti ye.

¹⁷ Nném enyih ntá bo abhen Mandem achi Mfɔ wap puyé chi nenyíe menyie ne mmem menyu. Nném enyih chi bebhak chak besí Mandem, ne bebhak kpák ne bati, ne bebhɔn manák amen Ɔfónó Bedyere áchyè.

¹⁸ Mbák mmu ákà betikí Kristo enyũ eyɔ, Mandem ábhɔn manák ne yi, ne bo bárèm be yi ákà sayri.

¹⁹ Ɔri ye be sémfyé betan ndu beku menyih ebhen békà sémbák kpák ne bati, ne be sémfyé betan beku menyih ebhen békwák batí bõnkwɔ mango ndu neka enen bábhónó ne Mandem.

²⁰ Ɔké chɔnti betik Mandem ɛti nenyíe. Yěntiki nenyíe chi enyih ene bo bákway menyie. Ke epu chak mbák ɔnyie menyih ebhen békà bati bõnkwɔ mánkwen ndũ bebá.

²¹ Echi chak be óké nyie nnya, ne be óndó menyu mmém, ne be óndo beku yěntiki enyü enyih ene ekway beku nti mŭnkwo ánkwen ndü bebá.

²² Enyih ene ókásí ěti barak ane, dō yo énjíjí chí wō ne Mandem. Ēri echa ntá mmu ane áriní be enyih ene yi ákù echi chak, ne nti eni nepu sōjōri yi amem ěti enyih eyō.

²³ Mbák mmu ámakati nenyíe enen yi áyān menyie, yě nō, andak ambi anyíe nō, nō abhōj bekwéné besí Mandem ne nti be anyie nenyíe enen yi ábhíkí noko be echi chak be yi anyíe. Mbák mmu ákù enyih ene yi anoko be epu chak, nō ákù bebá.

15

Bōnkwo mánkwa menyih ebhen bedi sayri nta bō bachak

¹ Bese bho séséné ndü neka enese, sébhōj bekwak nōkō bo abhen bábhíkíre sene ndü neka enap ne Mandem. Séké kù nōkō chi ndiere menyih ebhen béchye mmuet eyese mañák.

² Yěntiki mmü ywese abhōj beku enyih ene ékù bōnkwo mámbōj mañák ndü bekwak bhō be mángō ndü neka enen bábhōjō ne Mandem.

³ Kristo abhíkí kù nyaka chi menyih ebhen béchye yimbōj mañák. Ke éfákári ne yi mbō enyü Ekáti Mandem éřem be, “Nsok ene bo abhen básokōti nyaka wō ékwen me amuet.”

⁴ Yěntiki enyih ene echi amem Ekáti Mandem básih yo chí ndü betōj bese menyih ěti Mandem be sémbōj ekébhéntí ne be mémfyé * bhese nti. Eyō enkù ye sémbaka nti be chōj bariēp Mandem amfú tetep.

⁵ Měnikmuet be Mandem mmu áchyè ekébhéntí ne afyé bho nti, ánkwák be mámbak eyōj émōt ne bati bekojō erih ené Yesu Kristo áró,

⁶ bé bē mankem mánychyé nókó kenókó ne eyōj émōt ntá Mandem mmu áchí chí Yesu Kristo Acha ywese.

Mbok Ndíndí achi ntá bō mankem

* 15:4 15.3, ghō Ekáti Bakway 69.9.

⁷ Sot nókó yé ka yěntiki nti mŭnkwo nkúbhé mbō enyü Kristo ásóré bhe. Eyō ékù bo mánychyé Mandem kenókó.

⁸ Nchí ghati bhe be Kristo áká nyaka mmuet eyi mübetok ntá bo Israel ndu betōj bhō be Mandem ábhure bariēp ami amen yi afyé nyaka ne bachĩmbi bhap.

⁹ Akù mmuet yi mmōbetok be bo abhen bápú bo Israel mánychye nōkō Mandem kenókó mbōnyune yi ághō bhō ntínso. Echi mbō enyu Ekáti Mandem éřem be,

“Ndu échí nō, chōj ndem ye néntí bo abhen bápú bo Israel be, wō o chí Mandem.

Chōj nkway nōkō bakwáy ndu bébítí wō.”

¹⁰ Ekáti Mandem epet éřem ndü nebhuet achak be,

“Bē bho bápú bo Israel, nják ka ne bo Mandem”,

¹¹ ne ndü nebhuet achak amem Ekáti Mandem yó épét éřem be,

“Bē mankem abhén bápú bo Israel, bíti

nókó ka Acha.

Bo mankem, bíti nókó ká yi.”

¹² Ne Ekáti Mandem epet éřem be ndemekepĩnti Aisáya arem nyaka be, “Chōj ebhárémō Jése antwó.

Atwō bebhak Mfō ntá bo abhen bápú bo Israel,

ne chōj mámbaka nti be yi ampeme bhō.”

¹³ Měnikmuet be Mandem mmu ákù be bo mámbáká nti ndü menyih ebhen yi afyé bariēp bechye bhese, ánká be bati yeka ánjwí ne mañák ne kpák ndü mánókó yi. Enyu eyō, bákway berōj ambi bebhaka nti ne yi ndü betāj Efónó Bedyere tontó tonto.

Pāl arem ěti betik ebhi

¹⁴ Bōma, membōj ndíjí be beri ebhen bākù beyā ne be bāriní menyih ěti Mandem sayri enyu ené bákway betōj bati bōnkwo.

¹⁵ Ke, amem ekáti ene, nsih ntá yeka nkebhōj becháy ěti mbok menyih mbōnyune nchí yan bétik be bhō. Nsij

enyu εγὼ ἔτι βεγᾶ βερῖνδου Μανδῆμ ντά ya.

¹⁶ Akɛ məmbák mmũ betok Yesu Kristo ntá bo abhen bápú bo Israel mbə nchiakap ane áfú ntá Mandem. Nchí ghati bhə Mbok Ndíndí ἔti Mandem bé mánókó yi, ne be mámbák mbə akap ane yi áká bésot ne ané Ἐφόνό Bedyere ábhéré nyáná ntá yi.

¹⁷ Ndu εchi nə, ne ndũ mbát mmuet ne Yesu Kristo nchí kwáy bedep awó anti ἔti betik ebhen məkà ntá Mandem.

¹⁸ Ndiere ἔti enyiη ene Kristo áfúéré ntá ya áká ke nchí rem ndũ beyᾶ menyū ntá bo abhen bápú bo Israel be mángúpsí bepiη ebhap, mankɛ nəkə mbə enyũ Mandem áyàn.

¹⁹ Akɛ nə ndu áchyé me betan betan berin ebhen bétən betan Mandem ne ndu bekɛ menyiní maknkay ndũ betan Ἐφόνό Bedyere be nnán nnáná beghati bho Mbok Ndíndí ἔti Kristo, bebho Yerúsalem kpáte Ilirikəm.

²⁰ Enyiη échí ene nnán nchí yan nəkə bekɛ, ne enyiη εγὼ chí beghati bo Mbok Ndíndí ἔti Kristo mbāη enkem ené bo bábhíkire ghok yə. Ke mbíkí yan bekɛ betik ndũ nebhuéréket enen mmu achak.

²¹ Ἐchí ye mbə enyu Ekáti Mandem érem be,
“Chəη bo abhen bábhíkire ghati bhə ἔti yi mángə yi,
ne chəη bo abhen bábhíkire ghok ἔti yi, mánjwimem.”

Pəl áti berəη Rom

²² Beyᾶ ndəη ené nti bétwə beghə bhe mbíkí kway bekɛ nə.

²³ Ke néne, ené nnán nnáná betik ndũ mban ene enkem, mbəη nti beghə bhe mbə enyũ nnán nchí yán bekɛ ndũ beyᾶ mamié ane áfúéré ansem.

²⁴ Néne, mbákánti be chəη nádək Spen. Mpok nchí rəη chəη mbəη manák beghat be mbak ne bhe ndu mómbiní mpok ke ndək nəkə ambi. Ne mpok berə be akway nəkə, nkaysi be chəη mánkwak me ne enyiη ndũ nekə ena.

²⁵ Ke nchí rəη kpik Yerúsalem be nchyé nekəp enén bati bönkwə bátó ntá bo Mandem abhen bachi are.

²⁶ Bönkwə abhen atú Masidónia ne abhen atú Akáiya bábhəη manák bechye mbək nkáp awap ntá bachébhébhə ndũ nkəwə bo Mandem abhen Yerúsalem.

²⁷ Bó babhəη ke bághó be eri bekɛ nə, ne sayri sayri, bábhəη bekɛ nə tēndu εchi be, ἔti bo Israel bo báchí bo Mandem ke bö abhen bápú bo Israel bághókó Mbok Ndíndí ἔti Yesu. Ne báchí nkəwə bo Mandem néne, ne Mandem áyēt bhə ne beyᾶ menyin. Bábhəη ye bekwak bo Israel abhen bachi bachébhébhə ne mbək menyin ebhen bə bábhəη.

²⁸ Nnán ngáká ye aré nchyé bhə yēntiki enyiη ene bəto ntá yap, chəη ndək Spen. Ke chəη njambi ntee awu ngə bhe.

²⁹ Ne ndiní bé mpok ntwó awu, chəη Kristo anjet bhese tontó.

³⁰ Bəma, ἔti séchi bo Yesu Kristo Acha ne ndũ Ἐφόνό Bedyere áká sénkəη bati, nchí nik be mmuet be mánu menikmuet ntá Mandem ἔti ya ne nti nenkem mbə enyũ membəη nchí kə.

³¹ Nik ka mmuet be Mandem ankɛ bö Judeya abhen bábhíkí noko yi báké kə me yēnyiη ebábɛ. Nik ka mmuet be bö Mandem abhen Yerúsalem mánsót nekəp enén mérəη ntá yap ne nə ne manák.

³² Eγὼ éká be me nkway bétwə beghə bhe ne manák mbák Mandem aká, ne bé nkway bebhəη neywēmuet nenti eneka.

³³ Mandem mmu áchyè bho kpák ambak ne bhe mankem. Amen.

16

Pəl átə bakak ntá bənto abhen etək Rom

¹ Nchí yan mändiní mómayese Foibe mmu ákú betik ntá Nkwə Kristo ane etək Kenkreya.

² Anán ántwó awu, syeptí ká yi mbə enyũ bö Mandem bábhəη besyepi nti múnkəwə, ne mánkwak bechye yi yēntiki enyiη ene échébhé yi. Yimbəη

anán akwak beyä bho, ne yě chi membõñ nkwo.

³ Kaká ká Príska ne nném ayi Akwíla. Bákù nyaka betik Yesu Kristo ne me.

⁴ Báchí bo abhen bákway nyaka beka yě chí newú ndu bepeme me nké gu. Puyě chi ndiere me ke nchí kaka bhõ. Bakwó bho abhen bapu bo Israel bákaka bhõ nkwo.

⁵ Kaká ká bõnkwo abhen bácheme nãkõ eket eyap, ne mãnkaka mmerekõñ awa Epainétos. Yí achi nyaka mmũ mbi bebhak nkoño Kristo atú Esia.

⁶ Kaká ká María mmu ákú beyä betik ndũ nkwo yweka.

⁷ Kaká ká nkwo batí bo Israel bha, Androníkõs ne Júnias bo báchí nyaka ekerékẽñõ ne me. Báchí maném bo ndũ nkwo bõnto Yesu Kristo ne báyãmbi bebhak bakoño Kristo ke mětwo ansem.

⁸ Kaká ká Ampliátos. Achí mmerekõñ awa ne abhat mmuet ne Acha mbõ me.

⁹ Kaká ká Ubánõs mmu ákú betik Kristo ne me. Kaká ká nkwo mmerekõñ awa Stákis.

¹⁰ Kaká ká Apéllis mmu ábhõñõ beyä esõñõri ãti Kristo ne atõñ be achi mmu ywi tetep. Kaká ka bo efo ene Aristobulos mankem.

¹¹ Kaká ká Heródion nti mmu Israel wa. Kaká ká nkwo bo efo Nasísõs abhen bábháré mmuet ne Acha.

¹² Kaká ká nkwo bakũ betik Yesu Acha abhen baghõré, Trifina ne Trifõsa. Kaká ká mmerekõñ awa Pésis mmu ákú beyä betik ntá Acha.

¹³ Kaká ká Rúfõs mmu achi nném mmú ndũ nkwo bakũ betik abhen Acha. Kaká ká máyi nkwo mmu ásóré me mbõ móywi.

¹⁴ Kaká ká Asínkritõs ne Flégõn ne Hémis ne Patrõbas ne Hémas ne batí bõnkwo bachak abhen bachi ne bhõ.

¹⁵ Kaká ká Filólogõs ne Júlia ne Néris ne mãmáyi ane ngõré, ne Olímpas ne bo Mandem abhen bachi ne bhõ.

¹⁶ Kaká ká batí sayri ne ekõñ Mandem. Bakwó bho Kristo mankem bátõ bhe bakak.

Manié Põl amen ngwénti

¹⁷ Bõma, nchí nik be mmuet be mãnsõt mpok ne bo abhen bátwõ ne ákóré nenti eneka ne bákù bo mántiknsem ntá Mandem ndũ bátõñ menyin ebhen bechi kekúrí ne ebhen bãghókõ. Bák ká nekõ nesie ne bhõ.

¹⁸ Menyũ bõbhõ bapu kũ chi betik Acha Kristo. Bákù chí menyin ebhen bõ babhõñ bakõñõ. Ne básõt chí sérwórényu ne erítí eyõñõnyu berwõ bo abhen amík ayap ábhíkire néne.

¹⁹ Ke bo mankem bãghók enyũ bãghõk Mandem, ne eyõ échyè me manák ãti yeka. Nchí yan mãmbák bariñindak be mãnkũ nãkõ chí berítí menyin, ke bo abhen amík ábhíkire néne bhõ be báké kũ bebéptí menyin.

²⁰ Mandu mpok, chõñ Mandem mmu áchyè kpák anchye bhe awõnem amfay Satan mpok báyátí yi amík. Nchí nikmuet be berĩndu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

²¹ Tímõti mmu ákũ betik Kristo ne me átõ be bakak. Batí bo Israel bha, Lusíõs ne Jáson ne Sõsipate bátõ nkwo be bakak.

²² Mme, Tétiõs mmu Põl ághátí me menyin ebhen nsínjĩ amem ekáti ene nchí to nkwo be bakak mbõ nti nkoño Acha.

²³ Gáyõs mmu méchõkõ eket eyi, ne nkúbhé aré kũ bõnkwo báchem, átõ be bakak. Erástõs, mbure nkáp etok ne máyese Kwátõs bátõ bhe bakak.

Mènikmuet ndu bebíti Mandem

²⁴ Afók Yesu Kristo Acha ambak ne bhe mankem. Amen. *

²⁵ Sémbítí Mandem. Yi ákway beka be mãntán ndũ neka eneka bekoño Mbok Ndíndí ane mëghàti bo ãti Yesu Kristo ne bekoño tetep ane nchí ghati bhõ. Yó achi nyaka bhésé bhésé ndũ erõri mpok ke Mandem ákú sérinji yõ.

²⁶ Néne, akũ bõ betok menkem mándinjí yõ kponoroñ mbõ enyũ baremé kepĩnti básinjí nyaka menyin ebhen Mandem mmu achi nepém mpoknkem ághátí bhõ. Aghati bhõ

* **16:24** Mbak bekáti ebhen básinjí nyaka ne amõ bébhíkí bhõñ ndõñ ane.

mánsiŋ bə amik be bo abhen bápú bo
Israel mánkonɔ enyiŋ ene yi árèm be
mánoko yi ne mangók nəkə yi.

²⁷ Kenókó kémbák ntá Mandem
mmu áriŋí wu menyiŋ menkem
mpoknkem. Séchyè yi kenókó ɛti
enyiŋ ene Yesu Kristo áká. Amen.

Ekáti Pōl ené mbi ntá Nkwō Kōrint

Pōl átó bakak ntá bakojo Yesu abhen Kōrint

¹ Me Pōl mmu Mandem áyábhé bé mbák munto Yesu Kristo ké nchí nsin ekáti ene. Mandem abhiní mé békojo nkaysi ayi yimbōj. Nchí fá ne manó ywesé Sosténes.

² Sésin ntá yeká bō nkwō Mandem awu etak Kōrint. Sésin ntá yeká bo Mandem ábhíní, akū māmbák nyáná bé māmbak bōbhi. Akū māmbák bōbhi mpoknkem ndū bābháré mmuet ne Yesu Kristo. Ne nkúbhé enyu eyō ké yí ákú ne yéntiki mmu ane ábháré mmuet ne Yesu mbānkem. Nó chí yéntiki mmu ane ápú rō ménikmuet ntá Yesu Kristo anchye nākō yí kenókó. Yí Yesu ké achí Acha ywese ne abhak Acha ntá yéntiki enyū mmu wu ane ághòk chí ne yí.

³ Mandem Eta yesé ne Yesu Kristo Acha mántōj bé berindu, mánychye bhe kpák.

Pōl ákaka Mandem eti Bō nkwō Kōrint

⁴ Mpú rō béchye bakak ntá Mandem mpoknkem eti berindu ebhen yi átōjó bé ndū bābhāt mmuet ne Yesu Kristo.

⁵ Ayet béká bō nkwō abhen Kōrint ndū babhi ankem. Sayri sayri, akū māndíní menyin ebhen bo abhen bābháré mmuet ne Yesu bābhōj bériní. Ne achyé bhé akap béghāti bho menyin ebhén yí ákú māndíní.

⁶ Echí enyuyō mbonyune akap ané Mandem áchyé bhé átōj bé mbok ane séghāti bhé eti Yesu Kristo achwe amem bati yeka sayri.

⁷ Ne eyō ékū bé ndū bāchi ne amík ambi mānōj Yesu Kristo Acha ámpétnsem, bābhōj yéntiki akap ané Efónó Bedyere áchyè.

⁸ Chōj Eta Mandem ankū bé mānte kpirí te ndū ngwenti, kebhōj bekwéné

ndū nywōp enen Yesu Kristo Acha ápétnsem.

⁹ Mandem apú rō beku nó ntá yeká mbonyune yí ákú yéntiki enyin ené yí árémé bé yí ákū. Ne yimbōj ké ábhíní bhé be māmbat mmuet ne Yesu Kristo Acha ywese.

Ákóré áchi néntí Bōnkwō abhen Kōrint

¹⁰ Bōma, ndū nnyén Yesu Kristo Acha, nchí nik be mmuet bé māndó békem kefé ne bati, māmbák eyōj émot. Ebhíkí rí be ákóré ámbák néntí eneká. Nchí nik be mmuet, bák ká nti némót, mānkojo nākō chí nkaysi amot.

¹¹ Bōma, nchí rem nó mbonyune mbok bo abhen báfú eket Klóe bāghátí mé krojojo, bé bātāj ne bati.

¹² Enyin ene mēyāj beku māndíní chí be bāchí ndū bakwó, bābhák beyōj beyōj. Mbok ayeká bārēm be, “Bākōjo chí Pōl”, bāchák be, “Mēkōjo chí Apólos”, abhénéfú be, “Mēkōjo chí Píta”, ne nkwó áchák be, “Mēkōjo chí Kristo”.

¹³ Mbép kpík be, mmū ákwáy békóre Kristo ndū bakwó? Ghatí ka me. Me Pōl ké bágó ndū ekotákátí eti yeká ke? Yé mmū yweka achí ane bājwítí yí ndū nnyén Pōl?

¹⁴ Nkáká Mandem bé mbíkí jwiti yé mmū yweka ébhíkí fuet chí Kríspōs ne Gáyōs.

¹⁵ Yé mmu yweka apú kwáy ye berem bé menjwítí bhé ndū nnyén ena bé māmbák bakojo bha.

¹⁶ Mhm, njwítí nyaka nkwō Stefánas ne eket eyi enkem. Mbíkí riní bé njwítí yé mmu achák.

¹⁷ Kristo abhíkí tó mé bejwiti bho. Ató mé chí bé ngátí nókó bo Mbok Ndíndí. Ne mpú sot chí neriníndak enen bō mmik ne sérwōrenyu béghāti bho Mbok Ndíndí mbonyune mbíkí yāj bé betajā newú enén Yesu ndū ekotákátí mémbák ndéndem.

Yesu chí betaj Mandem ne neriníndak Mandem

¹⁸ Ndíní sayri bé mbok newú Yesu ndū ekotákátí chí echiní ntá bō abhen

báchí ndũ mbi newú. Ke ntá yesé bõ Mandem äpème, séghò betan Mandem ndũ newú Yesu.

¹⁹ Ekáti Mandem éghàti bhese be Mandem ärem be, “Chon ñchonti nerinindak enen barinindak ne kebon ekon bõ abhen bachi mbõ mmu ane ághò menyin chi ndu ékírísú.”

²⁰ Ndũ échí nó, nerinikepi enen barinindak néchí fá? Batonó bebhe Moses baringi yi? Bõ mmik abhen bákón békem epáití bachi kpík bõ agha? Mandem aton bé nerinindak enen bõ mmik néchí ndéndémé ndak.

²¹ Mandem mmu ariní yèntiki enyin abhíki ka bé bõ mmik mánsót chí ndyere kebon ekap mándiní yí. Yí arem bé äpeme chí bõ abhen mánoko Mbok Ndíndí ané bhesé séghàti bhõ, yèndu mbok bho básòt Mbok Ndíndí chí mbõ echinti.

²² Mbok Mandem áchí mbõ epõndak ntá bo Israel ndũ báyan béghò erin ené éfù amfay ke mánoko bé Mbok Ndíndí achí tetep. Bõ Grik mánoko chí enyin ené ékò ndón ámot ne nerinindak enap.

²³ Ke séghàti bho chí bé báway Kristo ndũ ekotákátí. Ne mbok yó áká batí bo Israel átáká amem. Ne bo abhen bápú bo Israel básòt yó chí mbõ echinti.

²⁴ Ke bõ abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi mpoknkem, yé chí bo Israel, yé chí bo abhen bápú bo Israel, baringi bé amæet Yesu Kristo ké bo bághò betan Mandem ne nerinindak Mandem.

²⁵ Nkaysi Mandem ane bakwānwan básòt bé chí epõndak, chí nerinindak enén néyá tontó néchá nerinindak enen bõ mmik. Ne betik Mandem ebhén bo básòt bé bépú yènyin, bébhon betan ebhén béyá béchá betaná bõ mmik.

²⁶ Bõma, báké ghakontik menyũ bo be bachi nyaka mpok Mandem ábhini bhe. Puyé beyá bhëka ké bachi barinindak ndũ neyin ane bõ mmik. Puyé beyá bhëka ké bachi

nyaka maném bo, ne puyé beyá bhëka ké bafú nyaka ndũ besáyri maneréket.

²⁷ Mbõ Mandem ké áyábhé bo abhen bápú barinindak besí bõ mmik bé mámbák bõbhi. Akæ nó bé ntíanwóp ámbák ne bõ abhen básòt mmæet eyap mbõ barinindak. Ayap nkwo bõ abhen bábhíki bhõn betan besí bõ mmik bé ntíanwóp ámbák ne bõ abhen bábhónó betan.

²⁸ Mandem ayap nkwo ndéndémé bho abhen bõ mmik bábyak mbõ be bápú yènyin. Akæ nó bé menyin ebhén bõ mmik bákáysí bé bó ké bébhónó menwop béké pere bhák yènyin.

²⁹ Ndũ échí nó, yé mmu apú kwáy bépanyu besí Mandem.

³⁰ Mandem aywintí ké áká bé mánkwáy bébhát mmæet ne Yesu Kristo. Yí ké apet áká be Yesu ányché bhe nerinindak enén tetep, ne éti Yesu ké Mandem ásóré be mbõ bõ abhen bachi chák besí bhi. Akæ besé sémbák pépép, bakwap tí. Yesu ré ké áká bé séndóp chí bo Mandem ne achye nepém eni békú besé séké pere bhák ndũ kesemé bebá.

³¹ Éti eyó, ké échí mbõ enyũ básini amem Ekáti Mandem be, “Mmũ ane áyan bépanyu, ámpányu chí éti enyin ene Mandem Acha áká.”

2

Pål ághati bho éti Kristo mmu ágú ndũ ekotákátí

¹ Bõma, mpok ntwó awu ntá yeka, mbíki twó béghàti bhe Eyon Mandem mbõ mmu ane ábhónó sérwórényu, ne mbíki twó mbõ mmũ ane achí ndinindak.

² Mpok nchí awu, nkæ nti ena bé mpú yan ndini enyin echak, ébhíkiæt chí berem éti Yesu Kristo ne, sayri sayri éti newú enen yí ágú amfay ekotákátí.

³ Ntwó nyaka awu ené yé betan bépú ne me ne mbón beyá becháy, ngwet nõkõ gbagbãgbak.

⁴ Ne mpú sòt nyaka chí nerinindak enen bõ mmik ndu beton, ngati nõkõ bhe Mbok Ndíndí ndu nchi nu bekæ

mānókó. Efónó Bedyere kě ásóré betan ebhi ákú māngó bé enyīn ené séghàti bhe échí tetep.

⁵ Eyo étòn bé puyě nerīnjīndak enen bō mmik ke néká bābhónjò nēka ne Yesu. Chi betan Mandem.

Nerīnjīndak Mandem

⁶ Yě nó, mpok séchí ne bo abhen mānān bāséné ndū mbi Mandem, séghàti bhó chí menyīn ebhén béchyē bhó nerīnjīndak, ke puyě nerīnjīndak eken bō mmik. Ne épú bhák enyū nerīnjīndak enén bō abhen bābhónjò betan fá amik, betan ebhen béfūere fūet.

⁷ Nerīnjīndak enén né séghàti bho chí enén néfù ntá Mandem. Néchí bhésé bhésé enyu ené bo bābhíkí rīnī nyaka nó. Te ndū mpok ane mmik ábhíkí re bho, Mandem anán aghókó nyaka nó abhure ntá yesé ndu bék wák besé sém bónj kenókó.

⁸ Bō abhen bābhónjò betan fá amik bābhíkí rīnī nyaka yěnyīn ěti nerīnjīndak Mandem enen. Mbō bārīnjī nyaka ěti nerīnjīndak Mandem enen mbú bābhíkí gó Acha ywese mmu ábhónjò kenókó kenkem ndū ekotákátí.

⁹ ěti eyo kě básīnjī amem Ekáti Mandem be, “Menyīn ebhen yě mmu ábhíkí kaysi bé chōn mémfakari wáwák, bō kě Mandem átóntí ábhéré ntá bō abhen bákōn yi.”

¹⁰ Mandem ákú séndīnjī menyīn ebhen. Efónó Bedyere mmu yí átó kě ákú séndīnjī bhó. Efónó Bedyere arīnjī yěntikí enyīn, arīnjī yě chí menyīn ebhén béchí te amem ntí Mandem.

¹¹ Ndiere efónó mmu ke ékwāy bérīnī nkaysi ane áchí yí anti, mmu achák apú kwáy bérīnī yó. Enyu eyo kě échí ne Mandem, ndiere Efónó Bedyere kě arīnjī nkaysi ane áchí Mandem anti.

¹² Ne Mandem áchyé bhese chí Efónó yi yimbōn, puyě chí efónó ene éfú fá amik. Mandem ato bhese Efónó yi be Efónó yi ankwak sendīnī

bérítí menyīn ebhen yi áchyé bhese ěti berīnti ebhi.

¹³ ěchí yé be mpok séghàti bho menyīn ebhen Mandem áchyé bhese, sépú kē nō chí ne nerīnjīndak enen néfú ntá bakwānwan. Efónó Mandem kě ákú sendīnī menyīn ebhen sérēm. Ne séghàti menyīn ebhen béyīnjī Efónó Mandem chí ntá bo abhen Efónó Mandem achi ne bhō.

¹⁴ Mmu ane Efónó Mandem apu ne yi, apú kway bebhōn akabhé menyīn ebhen bэфù ntá Efónó Mandem. Apú kway berīnī bhō, ne bebhak chí epōndak ntá yi, mbōnyune ndiere Efónó Mandem kě ákú mmu andīnī bhō.

¹⁵ Mmu ane Efónó Mandem achi ne yí, ákwáy berīnī menyīn ebhen menkem, ke bō abhen Efónó Mandem apu ne bhō, bápú kwáy berīnī menyīn ebhen mmu ane Efónó Mandem achi ne yi ákú.

¹⁶ ěchí mbō enyū básīnjī amem Ekáti Mandem be, “Agha ákwáy bérīnī enyīn ené échí anti Mandem Acha? Agha ákwáy béchyé yí maníé?” Ke mbák chí bhese bo bho Efónó Mandem áchí ne bhese, sébhōn enyū ntí enén Yesu Kristo áchyé bhese.

3

Akóré áchí néntí bakoño Yesu

¹ Bōma, mpok nchí awu ne bhe, mpú kwáy nyaka beghati bhe menyīn mbō mmu ane árēm kepī ntá bo abhen Efónó Mandem achi ne bhō. Mbōn nyaka beghati bhe menyīn chí mbō mmu ane árēm kepī ntá bo abhen mánóko Eyōn Mandem, ke bākōn chí nepém enen fá amik mbōnyune bāchí nyaka mbō bō abhen bābhūét amō ndū nepém eneka mbō bakoño Kristo.

² Mbōn yé bédik nyaka be chí ne nébhi, puyě ne nenyié mbōn mbōnyune bābhíkí re kwáy nyaka bo abhen mānyīe nenyié mbōn. Kpátě echōn bābhíkí re kwáy bo abhen mānyīe nenyié mbōn.

³ Bābhūét chí māmbo mbōnyune nkaysi yeká abhūét chí ndū menyīnjī

mmik. Bābhōj mpabhamík ne bati. Bāgwà ne bati. Έγὼ ἐπὺ τῆς νό βέ nkaysi yeká abhúét chí ndũ menyinjí mmiki ne? Chí enyu εγὼ.

⁴ Mbák mbək ayeká bārēm chí bé bākōjō chí mé P̄l, báchák mándeme nəkō chí bé bākōjō Apólos, nó étōj bé báchí chí mbə bō mmiki ne.

⁵ Apólos achí kpík agha? Mε P̄l nchí agha? Besé séchí chí bō betok abhen Mandem átó be sénkú mánókó Yesu. Yěntiki mmu ywesé ákú chí ebhi betik ebhén Mandem áchyé yí ánká.

⁶ Mpi erítí mbwót amem bati yeka, Apólos amíakátí manyiep aré. Ke Mandem kě ákú mbwót ángó.

⁷ Mmu ane ápi mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré bápú yěnyij, Mandem mmu ákú mbwót ángó kě ákú yěntiki enyij.

⁸ Mmu ane ápi mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré báchí enyu émót, mbənyune bákú chí enyij éré émót. Mandem ákap yěntiki mmu wap békōjō ebhi betik ebhén yí ákú.

⁹ Séchēm amə ndũ betik Mandem. Ne báchí mbə nki Mandem, ane sékú betik amem, bápét bābhak mbə eket ene Mandem áté.

¹⁰ Mandem achyé mé akap, mbo betik awu ntá yeká mbə esáyri nte beket, ngoko nebhuérémik bétée eket sayri, ne néne, mmu achák áte eket aré. Ke yě agha ane áté eket ndũ nebhuéréket enə, abhōj bésót mpok, ante yə sáyri.

¹¹ Yesu Kristo kě áchí nebhuéréket enén bābhōj bétée eket aré. Ne yí kě áchí nebhuéréket enén bāghókó bābhúré. Yě nebhuéréket néchák népú enen mmu ákway béghóko.

¹² Mbək bho básót pú ne silbha ne batay ŋaŋa bétée eket ndũ nebhuéréket enə. Báchák básót menək ne tákə ane nnya ényíe ne tákə ane nnya ébhəre aré ndu bétée eket ndũ nebhuéréket enə.

¹³ Ke ewak ene Yesu ápètnsem fá amik, betik ebhen yěntiki nte-beket ákú bífù kponorōj. Ewak εγὼ, Mandem ákú ngó ántōj enyũ betik ebhén yěntiki mmu béchí.

¹⁴ Mbák ngó ábhíkí sōj betik ebhén mmu ákú ndũ nebhuéréket enə, chōj Mandem ankap yí ndũ betik ebhi.

¹⁵ Ke mmu ane ngó ásōjō betik ebhén yí ákú ndũ nebhuéréket enə, ábhōj chí ménémé. Mandem ápeme enyũ nte-beket wu, ke ábhák chí mbə mmu ane áróbhé chí mandú bésōjō amem eket, ke anəne, afú, eket ésōjō kurukotok.

¹⁶ Bě bakojo Yesu bāriní sayri bé báchí mbə ekerákap Mandem ne bé Efōjō Mandem achí ne bhe.

¹⁷ Mbák mmu ánhōjtí ekerákap Mandem, chōj Mandem ánaŋa yí. Mandem ánaŋa yí mbənyune ekeré Mandem ébhōj bebhak chí ntá yí aywíntí, ne be bakojo Yesu bachí ekerákap Mandem εγὼ.

¹⁸ D̄ ká bérwó mmuet yeka! Mbák ye mmũ yweka akáysí bé achí ndijindak békōjō nkaysi bō mmik, éri yí ánjbhírí ámbák mbə mmu ane ábhíkí rinji yěnyij ntá bō mmik. Chōj εγὼ énkwak yí ambak ndijindak, békōjō nkaysi Mandem.

¹⁹ Nchí ghati bhe nó ne ntí be enyij ené bō mmik básót mbə nerijindak chí echijti besí Mandem. Echí nkúbhé mbə enyũ básíní amem Ekáti Mandem be, “Mbək bo bákáysí bé báchí barijindak. Ke nkúbhé nerijindak enap kě Mandem ásót bédép bó amik.”

²⁰ Ndũ nebhuet achák amem Ekáti Mandem, básij be, “Enyij ené bō mmik bákáysí bé chí nerijindak, épú yěnyij besí Mandem.”

²¹ Yě mmũ yweka áké pá yé nnyu éti bō abhen Mandem átó mankwák yí. Bābhōj bérinjí bé yěntiki mmu ane Mandem áchyé bhe, achyé ntá yeká mankem, ne yěntiki enyij ené Mandem áchyé bhe, échí chí ntá yěntiki mmũ yweka.

²² Mandem ato bhe batōj mbə me P̄l, ne Apólos ne Pita bé sénkúk bhe. Mandem aghókó mmik be ánkúk bhe. Yěntiki enyij ené éfákari ne bhe ndũ nepém enen, ne yě chí ndũ mpok ane mmu ágú ékwák be. Yěntiki enyij ené echi néne ne yě chí ene étwò ambi

ἔτω βε χι νε βερι. Μενκემ χι εβheka.

²³ Κε Κριστο κε abhəŋ bhe. Νε Mandem κε abhəŋ Κριστο.

4

Bönto Kristo

¹ Μῆyán mänsót με νε Apólos mbə bö betok Yesu Kristo. Mandem achyé bhesə tetep ywi ane áchí bhésé bhésé bé sénkə bo mánjwimem.

² Enyih ené échí aré chí be mübetik ane báfyé yí enyih awó bé ánkém sayri, abhəŋ betəŋ chi-betik aywi bé yí achí mmü tetep.

³ Κε mbák chí mé, yəntiki enyih ené bārəm ἔti ya, eyə épú chyε με esəŋəri anti, yə chí bé bo báchák kě báyaŋ bérem enyü mmä betok menchí. Məmbəŋ mpú kwáy bérem bé nchí esáyri mübetok, νε mpú kwáy bérem be nchí ebépti mübetok.

⁴ Mpú ghə yə bekwéné ebhén béchí νε məmbəŋ. Κε eyə ébhíki tónj bé mbíki bhónj bekwéné, Acha aywintí kě átəŋ mé, puyə chí məmbəŋ.

⁵ Ebhíki rí yé bé mmu ántánj nti ené mpok ábhíki re kwáy. Nywəp Yesu ápətnsem, chəŋ ankə yəntiki enyih ené échí amem ejuri néne émfú kponorəŋ. Mpok yə, chəŋ ankə yəntiki nkaysi ane áchí mmu anti amfú kponorəŋ. Mpok eyə chəŋ Mandem ambiti yəntiki mmu békónjə ebhi betik ebhen yi áká.

⁶ Böma, menyih ebhen né məghati bhe béyinj με νε Apólos. Nti achí be mäŋgók enyih aré, ndu békónj chí enyih ené básinjí amem Ekáti Mandem. Ebhíki rí bé mämpányu ἔti mbək böbatí, mämbýaka nəkə báchák.

⁷ Wə mmu ópanyu, agha ághátí wó bé əchá bo báchák? Mmu yweká ane ábhónj enyih ené puyə Mandem kě áchyé yí yó, chí agha? Mbák Mandem κε áchyé yəntiki enyih ene yəntiki mmu yweká ábhónj, ndáká yí bəpányu mbə bé menyih ebhén bəbhónj, bəbhəŋ bə chí ndü betəŋ ebheka?

⁸ Pú bārem be mánəŋ bəbhəŋ yəntiki enyih? Mánəŋ bájwí νε akap

ane Efónj Bedyere áchyé bhó! Bäckwen bafə, yəndu sépú bafə. Κε enyih ene məyaŋ chí be məmbák bafə tetep ndü baraka Mandem be bese bönto Yesu nkwa sémbák bafə νε bhe.

⁹ Echí mbə be Mandem áká bese bönto Yesu sémbák bö abhen báchókó nnet nenti bönkwa mankem. Séchí mbə bö abhen bārə ká ebépti ndak, manyé ákwén bhó, bápókə ye bhə bérəŋ bəwáy besí bo mankem, besí bö mmik νε besí bəáŋgel.

¹⁰ Bese bönto séchí bechijti bho ndü séchíe bapém yesé ntá Kristo, κε be bachí barinjndak ndü babháré mməet νε Yesu. Séchí mbə bö abhen Mandem ábhíki chyε bhó betəŋ, κε be bəbhəŋ betəŋ. Bo báchyè be kenókó, κε báwáy bhesé wáy.

¹¹ Kpátě echəŋ, séchí bo nsay νε nchebhe manyier menyu νε nden befye aməet. Séchí bö mantem, νε eket ené mmu ywese ábhinjí bé eyi épú.

¹² Séperé bhónj nenyíe sənánj sékpat nsəŋtí ndu beka betik νε amó. Mpok bo básəkəti bhesé, sənik chí mməet bé Mandem ánjet bhó. Νε mpok bo báchyè bhesé esəŋəri, sékəp chí nti.

¹³ Mpok bo bārəm bebépti menyih ἔti yesé, sékəme bhó chí νε eyəŋj ekəŋ. Sérəp chí kebí besí bö mmik. Kpát tē echəŋ, sérəp chí mbə ménýinjí ebhen mányó beto ndü ebhwóré menyinjí.

¹⁴ Mpú síŋ be menyih ebhen chí ndu beka ntíanwóp ánkém bé ἔti menyih ebhen bákə. Nchí síŋ chí béchyé be maníe mbənyune bachí böbha abhen nkónj tontó.

¹⁵ Yə bəbhónj chí beyə bo báchák abhen bátəŋ be menyih ἔti Kristo, bəbhəŋ chí chí amət. Bəbhəŋ chí chí amət mbənyune be bho bəbháré mməet νε Yesu Kristo néne, με kě ntwó ngátí nyaka bhé Mbok Ndíndí κε mánókó.

¹⁶ Mənikməet ntá yeka bé mánkónj epih eyá mbə enyü mmó ákəŋj epinjí étayi.

¹⁷ Ἐti eyə kě nchí tó bé Tíməti mmu áchí mówa ndü ábháré mməet νε Acha mbə με. Nkəŋ yí tontó, νε achí

mmú tetep. Nchí tó yi be antwə antik be enyũ nepém ena, mbə mmũ Yesu Kristo nēchi, nkúbhé mbə enyũ mētəŋ bōnkwə yěntiki ebhak.

18 Ndíní be mbək eyeka bāpānyu mbənyune bākaysi be mpú perē kway bétwə beghə bhe.

19 Kε mbák chí nkaysi Mandem, chəŋ ntwó awu mandú mpok. Ne nnán nchwóp awu, chəŋ membəŋ ndíní mbák bə abhen bápà nó nyu báchí chí bə nyu wúwú, ne mbák betəŋ Mandem béchí ne bhó tetep. chəŋ ndíní.

20 Nchí rem nó ne ntí be bāriŋi bé Mandem achí ne mmu mbə Mfə aywi chí mbák betəŋ Mandem béchí ne yí ndũ nepém eni. Epú wenti chí ndũ erítí eyəŋonyu yóyó.

21 Enyiŋ ene bāyàn chi ene? Bāyàn ntwó awu chí ne ékpá awó, ke chi ne eyəŋ petii betəŋ be nkəŋ be tetep?

5

Bāké ka mmu ane abhónó epə epin ámbák ne bhe

1 Cháá! Bághátí mé epúsí ené échí néntí eneká. Ne enyũ epúsí ene, yě chí bə abhen bābhíkí noko Mandem bápú kwáy béká be émbák ndũ nkwo wap. Mmu áre bhəre ne ngərə étayi ná?

2 Ne mǎmpa nəkə chí nyu? Pú enyiŋ ene bābhónó bébhak chí ndũ nedí-kebhə? Bābhəŋ bífere mmu ane ákú eyə enyũ epəndak ndũ nkwo yweka.

3 Yěndu mpú awu ne bhe besí ne besí, nchí ne bhe mbənyune ntí ena néchí awu ne bhe. Ne nnán mkpət nnyé mmu ane ákú awu ndak,

4 ndũ nnyén Yesu Kristo Acha, ne nchi bhák ne bhe ndũ nkaysi ya mpok bāchem ndu bechye Mandem kenókó. Chəŋ betəŋ Yesu Acha ywese mémbak nkwo ne bhe.

5 Fíé ká mmu ane ákú awu ndak awó Satan, bé ánhóní mməet yi. Anán ambak awó Satan, chəŋ Satan anchəŋti mməet eyi. Kε ka enyu eyə ne manə yweka, be Mandem ampeme efónó eyi ndũ nywəp enen Yesu Acha ápətnsem.

6 Ndaká yí bāpānyu? Bābhíkí riŋi bé mandú yís ane báfyé ndu fláwa ane bábáy ndu béghəŋ pəfpóf, ákε fláwa amwət ke?

7 Feré yé ka bebú bhə aməet, bé béké go mentaka ndũ nkwo yweka. Feré ká bebú ebhə bé yěntiki mmũ yweka ambak pépép ne ntí nemət. Diŋi ká be newú Yesu ndũ ekotákátí nékε bakoŋo Yesu bārəp chí pépép besí Mandem. Yí Kristo, achí mbə mónkwəmen ane bo Israel básət nyaka manchye mbə akap ntá Mandem ndũ mpok ane mányie Epə Nekiní.

8 Séndó ye yěntiki enyũ bebú, bé bebú béké gó ménjwí ndũ nkwo aywesé. Sénkú nókó chí beri, sénkoŋo nəkə mbi Mandem ne ntí némót. Chəŋ eyə énkε sémbak mbə bret ane kebəŋ yís ane bo mányie nyaka mpok Epə Nekiní. Enyu eyə ké besé nkwo sébhónó ményie Epə Nekiní mbə bə tetep abhen bapu apú ne bhó.

9 Ndũ ekátí ene njámbi ntó bhe, ngátí bhé be bāké bhəŋ yěnyin beka ne bo abhen bákə barak epúsí.

10 Mpú rem chí eti bə abhen bápú bakoŋo Yesu, yě bachi chí bo epusí, yě chí bə abhen báfyé amík ndũ menyiŋ bo báchák, yě bāghəp, yě chí bo abhen bābhónó bəmandem béchák. Mpú rem eti bə mmik mbənyune mbák mmu ándém bé apú chem mməet ne bhó, abhəŋ béró mmiki ne.

11 Enyiŋ ene nsíní nyaka beka be mǎndíní chí bé bāké bhəŋ yěnyin beka ne mmu ane árəm be yí achí nkoŋo Yesu, yě nə, ankε nəkə menyiŋ mbə barak epúsí, ne bífye amík ndũ menyiŋ bo báchák, ne bebəŋ bəmandem báchák, ne berem bebéptí menyiŋ eti bo báchák, ne yě chí bebhak nyümém, ne beghəp aghəp. Yě chí nenyié, bāké nyié ne enyũ mmu wu.

12 Mbíkí bhəŋ betəŋ bétán bə abhen bápú bakoŋo Yesu. Bābhəŋ bétán chí batí bə nkwo abhen bákə bebéptí menyiŋ mbə ebhen.

13 Mandem ké ábhónó betəŋ bétán bo nefi, ne chəŋ yí antán bó. Kε émbák

chí bhe bõ nkwo Yesu, manká mbo enyũ Ekáti Mandem érem be, “Bábhõn békere mmu ane ákù bebá ndũ nkwo yweká.”

6

Ebhíki rí beka manyé ne nti mmũ nkwo

¹ Ekò ná ke mmu yweká ansot ndak andak besí batáná manyé abhen bápú bakoŋo Yesu mpok yí ábhõn ndak ne nti mmũ Mandem, ené yi ábhõnõ beraŋ ntá bati bo Mandem?

² Bè babhíki riŋi be ewak émot, chõn bo Mandem mántán bõ mmik ke? Mbák bábhõn betán bõ mmik ewak émot, bõbekpíkiri abhen báchi nénti eneká kè bapú kwáy betán ké?

³ Bábhíki riŋi bé ewak émot, chõn bese bo Mandem séntán bõángel? Bãrú bekpíkiri abhen bábhõn ne bati ndũ nepém enén fá amik kè báchá be betán?

⁴ Mbák yè mmũ yweka abhõn menyũ bekpíkiri ebhõ, áké sot bõ besí bo abhen bábhíki bhõn kenókó besí bõnkwo Yesu bé mántán bõ.

⁵ Nchí rem nó bé ntíanwõp ánkém bé. Yè ndiŋindak apú ndũ nkwo yweká ane ákwáy ményúre bo nkwo abhen bábhõnõ ekpíkiri ne bati ke?

⁶ Cháá! Mmu Mandem ánká manyé ne nti, bé bo Mandem mándak mánte besí bo abhen bábhíki noko Yesu Kristo mántán bõ?

⁷ Mbõn beka manyé ne nti, étõn bé mánán bákwen ndũ mbi Mandem. Mmu ánká bekwéné ebhén nti ákú yí, nõ éber ke? Mmu ányíé wõ nsem amõt, eyõ énkú yí?

⁸ Ne be babhõn bákù bati bekwéné, mányie nõkõ bati bõ nkwo nsem amõt.

⁹ Bábhíki riŋi be yè ewak, Mandem apú bhák Mfõ ntá bõ abhen bápú chak ke? Mmu áké rwo mmuet. Yè agha ane ákù barak epusi, yè agha ane ákõŋo bõmandem bachak, ne bakwené berwõp, ne yéntiki mbakanem ane ákù kebharé ne nti mbakanem ne yéntiki ngõré ane ákù kebharé ne nti ngõré,

¹⁰ ne yè agha ane ágher agher, ne yè agha ane áchí nyũmém, ne yè agha ane árèm bebépti menyĩn éti bo bácháak, ne yè agha ane áchí ngép ntántan, menyũ bo bhõ mankem bápú kway bebhak ndũ nkwo bhõ abhen Mandem achi Mfõ wap.

¹¹ Ne nkubhé enyu eyõ kè mbak yeká báchi nyaka. Ke néne, Efõjó Bedyere anán asó bebá bheka aféré, akú bé mambák bo Mandem. Ne éti enyĩn ené Yesu Kristo Acha ákú, Efõjó Bedyere akú nkwo bé be mambák chak besí Mandem.

Mandem achyé bhesé mmuet bé sènehie yi kenókó ne yo

¹² Mmu ákwáy béréme be, “Mbõn ngãngan beka yéntiki enyĩn ené nkõjó.” Echí tetep, ke échí nkwo tetep bé puyè yéntiki enyĩn kè ékwáy békwak bhe. Mbõn ngãngan beka yéntiki enyĩn. Ke enyĩn ené mēbhák nsem anten eyi epú.

¹³ Mmu achák ákwáy béréme be, “Mandem aghókó nenyíé chí bé mányíé mámfyé menie, aghoko menie be nenyíé nemfuet are ke nénchwe mmu amuet.” Echí tetep, ke ewak émot, Mandem ákú be menie béképer ebhak, nenyíé nkwo keper ebhak. Mandem abhíki ghoko mmuet nkwa chí ndũ barak epúsí. Aghókó mmuet yesé chí bé sènkõjó Yesu Acha ne yó. Ne yí Yesu Acha kè áchyè bhesé menyĩn ebhen békwak mmuet eyese embak sayri.

¹⁴ Mandem ákú nyaka Yesu apetnsem ndũ nepém, ne ndũ betan ebhi, chõn ankú besé nkwo sémpetnsem ndũ nepém ne mmuet ekõ.

¹⁵ Bábhíki riŋi bé nkwo Kristo mankem chí mmuet Kristo? Eri yé bé mmu ánsót mmuet ane áchí epókõmmuet Kristo anchye ntá ngõré-nekõ? Wáwák!

¹⁶ Bábhíki riŋi bé mmu ane áchéme mmuet ne ngõré-nekõ, arõp chí mmuet amõt ne yi? Echí enyu eyõ mbõnyune Ekáti Mandem eghati bhesé be, “Bõ bati apay, bãrõp chí mmũ amõt.”

17 Κε mmu ανε ábháré mmuet ne Yesu Acha, ábhónη nkaysi amot ne yi.

18 Báké bhónη yěnyin beku ne barak epúsi! Bebu béchák menkem ebhén mmu ákù bébhíkí bhónη ndak ne mmuet mmu. Κε mmu ανε ákù barak epúsi, áchónηti chí mmuet eyi yimbónη.

19 Bábhíkí rinji bé mmuet eyeka chí ekerákap Mandem ené Efónó Bedyere áchókò aré? Mandem achyé bé Efónó Bedyere be ámbák ne bhe, néne, bārɔp chí bo Mandem. Bāpet bāpu ndū mmuet eyeka.

20 Mandem aku be ne beyā nkáp, bābhónη yé bechye yi kenókò ne mmuet eyeka.

7

Menyin ebhen sébhónó bérinji eti nebhay

1 Nchí yánη bégháti be eti menyin ebhen bābhébhé me ndū ekáti ené bāsíní. Nká ne bhe bé érí mmu ánychókò kebháy ngoré.

2 Κε tēndu beyā bo abhen bábhíkí bhónη nebhay bābhónη mamɔ beku epúsi, yěntiki mbakanem abhónη nebhay ngoré anchókò ne yí, ne yěntiki ngoré ámbónη aywi nném anchókò ne yi.

3 Nném abhónη béchye mmuet nta ngoré ywi, ne ngoré abhónη bechye mmuet nta nném, mbɔ enyu éyàn.

4 Ebhónη bebhak nɔ mbonyune puyě ngoré ké ábhónó mmuet eyi, chí nném. Ne puyě nném ke ábhónó mmuet eyi, chí ngoré.

5 Ngoré ne nném báké kan ye bati kebháré, ebhikifuet ndū mpok ανε báká eyon emot be báyanη béchwé ndū nenikímmuet ntá Mandem. Mpok yɔ ánánη ámfuét, bābhónη bepet bechem mmuet, be Satan áké rwɔ bhe mánkwén ndū nemɔ ndū bāpú kway bekem mmuet.

6 Mpu rem nó chí béfyé bé ebhé bé bābhónη beku nó, nchí chye be chí maníé,

7 be yěntiki mmu ámbák ndū mmuet eyi kebhónη ngoré mbɔ me, ke yěntiki mmu abhónη aywi akap

ané Mandem áchyé yi. Achyé mbok akap bébhónη nebhay, achye báchák chí akap béchókò ndū mmuet eyap kebháy nebhay.

8 Ntá bɔ abhen bábhíkí bhónη nebhay, ne mánkwésé, nchí rem be mándóp mmuérémuet ayap mbɔ me.

9 Κε mbák mbok bho báchí ndū nkwo yweká abhen bāpú kwáy békém mmuet, éri bé mámbónη nebhay. Eri bé bó mámbónη nebhay echa bechókò nɔ, ekwaká kebháré éndu nókò bhɔ anti.

10 Néne, nchí fyé ebhé ntá yěntiki mmu ανε ábhónó nebhay, ne ebhé ene éfú chí ntá mbónη Yesu Acha. Ngoré abhíkí bhónη béró nném ndū nebhay.

11 Κε mbák ngoré aró nném, abhónη béchókò ndū mmuet eyi, kebháy mmu achák. Mbák épú nó, ámpétnsem ntá nném aywi. Mbakanem nkwo abhíkí bhónη béró ngoré ywi ndū nebhay.

12 Enyin ené mēghati bhe néne éyíní yěntiki mmu ανε ábháy ngoré ανε ápú nkonjo Yesu, ne membonη ké nchí ghati bhe yó, ébhíkí fú chí ntá Yesu Acha. Yěntiki múnkwɔ ανε ábhónó ngoré ανε ábhíkí noko Yesu, ke ngoré wu akonη béchókò ne yí, nném áké rɔ yí ndū nebhay.

13 Ne mbák ngoré ανε ásíki nti ne Yesu abhónη nném ανε ápú nkonjo Yesu, ke nném akonη béchókò ne yí, ngoré wu áké rɔ yí ndū nebhay.

14 Ntí achí bé nepém ngoré ανε achí nkonjo Kristo nekway beku nném am-bak mmū Mandem. Ne nepém nném ανε achí nkonjo Kristo nekway beku ngoré ywi ambak mmū Mandem. Mbɔ épú nó, mbú bɔ bheka bāpú kwáy bebhak bo Mandem. Κε ndū échí nó, Mandem ástɔt bōbhap mambak bōbhi.

15 Κε mbák mmu ανε ápú nkonjo Yesu, yé chí mbakanem, yé chí ngoré, áyánη béró nti, mándó yí ándók. Embák nó, ebhé Mandem épú kém yě chí ngoré, yé chí mbakanem, mbonyune Mandem apú yánη yěnyin ene énsónórí nti móywi amem.

16 Bě baghoré abhen bachí bakonjo Yesu, baríní ná mbák eti eyeká ke Mandem ákwáy bépéme

maném abheka abhen bábhíkí noko Mandém? Ne be babhakanem abhen bachí bakoño Yesu, baríñí ná bé ěti yeká Mandém ákwáy bépéme baghoré bheka abhen bábhíkí noko Mandém?

Yěntiki mmu abhōñ bēbhure nepém eni mbō mmu Mandém

¹⁷ Enyīñ ene bābhōño berīñí chí be yěntiki mmu abhōñ bēbhure nepém eni mbō enyū Mandém áyāñ yí ambak. Ené kě échí ebhé ené nchí chye bōnkwo mankem yěntiki ebhak.

¹⁸ Mbák mánán básyep nyaka mmu ke Mandém ábhīñí yí, áké nu bebhak mbō mmu ane bábhíkí syep yí. Ne mbák mmu achí ane Mandém ábhīñí yí ene bábhíkí re syep yí, áké nu bé mánsíep yí bekoño epīñ ene bo Israel.

¹⁹ Nchí rem nó mbōnyune yě básyep mmu yě bábhíkí syep, eyō épú kwak ndū yě mbi. Nném enyīñ chí bēbhure bebhé Mandém.

²⁰ Yěntiki mmu yweká ándóp enyū yí áchí nyaka mpok Mandém ábhīñí yí ámbák nkoño Yesu.

²¹ Mbák ōchí nyaka chí nsem mpok Mandém ábhīñí wó, eyō éké sōñori ntí ene amem. Mbák ōbhōñ mbi bekwá bé óké pere bhák nsem, dók ambi.

²² Báké ghōkōntik be nsem ane Mandém ábhīñí apēt apú nsem besí Mandém. Mbōnyune abhat mmuet ne Yesu Acha, ne apēt apú ndū kesemé bebú. Ne mmu ane apú nsem fá amik, ndū Mandém ábhīñí yí, arōp chí nsem Yesu Kristo.

²³ Mandém aku bhe ne beyā nkáp aféré ndū kesem. Bārōp chí basem Yesu Kristo. Báképerε kε ye mmuet eyeka basem ntá bō mmik.

²⁴ Bōma, éri ye bé yěntiki mmu yweká ándók ambi bebhak ndu nte ane yí áchí nyaka mpok Mandém ábhīñí yí.

Bakwáy bho ne mánkwésé

²⁵ Enyīñ ené mēghati bhe néne éyīñí bakwáy bho ne mánkwésé. Puyě chí enyīñ ené éfú ntá Yesu Acha. Nchí ghati bhe chí enyīñ ené nkáysí. Ke bābhōñ beghok mé mbōnyune nchí

mmu ane nchí rem ndak mángók, ne ntí bé Yesu Acha achí ne me.

²⁶ Bényīñí esōñori ené échí ndū mpok ane, nchí rem bé mmu ane áchí ndū mmuet mmuet eyi, ámbák mbō enyū áchí.

²⁷ Mmu yweka ane ábhōñó ngoré, áké rō yí. Ane ábhíkí bhōñ ngoré, áké nu bēbháy ngoré.

²⁸ Ke mbák mmu yweká abhay ngoré, abhíkí kε bebú. Ne mbák mōnkwen ngoré abhay nném, abhíkí kε bebú. Ke diñí ká bé bō abhen bábháy nebhay bábhōñ beyā esōñori fá amik, ne nchí yāñ chí bekwá be báké chwe ndū esōñori.

²⁹ Bōma, enyīñ ené mēyāñ mändīñí chí be manywōp ané Mandém áchyé bhesé ábhíkí pere yá. Eyāñ ye bé bēbhó néne, yěntiki mmu ane ábháy ngoré ámbák mbō mmu ane ábhíkí bhōñ ngoré.

³⁰ Ne bō abhen báchí ndū nedí kebho babhōñ bebhák mbō bō abhen bápú ndū nedí kebho. Ne yěntiki mmu ane mañák áchí ne yí, ámbák mbō mmu ane mañák apú ne yí. Ne yěntiki mmu ane ákú menyīñ, ámbák mbō mmu ane ábhíkí bhōñ menyīñ.

³¹ Ne bo abhen bábhōñó enyīñ bekwá ne menyīñí mmik, báké noko menyīñ ebhō, mbōnyune mmiki ne áfuerε fuet ne menyīñ ebhi menkem.

³² Mbíkí yāñ be māmbōñ menyīñ ebhen besōñori bati yeka amem. Mmū ane ábhíkí bháy ngoré, afyé ntí ndu bekwá betik Acha Yesu, ne ákaysi bekwá chí menyīñ ebhen bekwá Mandém ambōñ mañák ne yí.

³³ Ke nkaysi mmu ane ábháy ngoré ábhák chí ndū menyīñí mmik. Ayañ bekwá chí menyīñ ebhen bekwá ngoré ywi ámbōñ mañák ne yí.

³⁴ Mmu wu ábhōñ ye chí bati apáy. Mōnkwen ngoré ne baghoré bachak abhen bábhíkí bhōñ manem bafyé ntí chí ndū betik Acha Yesu. Yěntiki mmu wap áyāñ béchye ntí ne mmuet nkem chí ntá Mandém. Ke nkaysi ngoré ane ábháy nném, ábhák chí ndū menyīñ

mmik, ne äyāj bekü chí menyij ebhén békü nném aywi ambōñ manák ne yi.

35 Nchí rem menyij ebhen ndu bekwak bhe, puyě chí ndu bechet bhé mbi. Nchí yañ chí bekwak mǎnkó ndü mbi ané achi chak ne be yěntiki mmü yweka ankü betik Acha ne nti nemot.

36 Bényijí mmü ane átí bebhay ngoré, mbák agho be abhōñ bebhay ngoré ndü beyä ekwak béchí yi anti ne apu kway bekem mmuet, ne mpok áfuèt, éri bé ámbáy ngoré. Bebú bepu are.

37 Ke mbák mbōñ mbakanem akü nti eni bé yí apú pere bháy ngoré ane yí átí, ne ákwáy békém mmuet, nó akü sayri ndü ábhíkí bháy ngoré.

38 Echí yé bé mmu ane ábháy ngoré ane yí átí, akü sayri. Ke mmu ane áchókó kebháý ngoré, akü enyij ené éri échá.

39 Ngoré abhōñ bebhák ne nném aywi te ndiere newú. Ke mbák nném agu, abhōñ ngāngañ bébháy yěntiki mmu achák ane yí ákōñó. Ke mmu wu abhōñ bebhak chí mmu ane áchí nkoño Yesu Acha.

40 Ke ndü nkáysí ya, eri echa be ngoré ane nném éywi ágú anchokó enyu eyo, yi ke bhay nném. Ne me nnókó bé Éfónó Mandem ké áchyé mé nkaysi ane.

8

Nenyié mandem nsé

1 Néne, béyijí enyij ené bāsijí éti nenyié bōmandem nse, enyij ené mbōñó bégháti bhe chí be échí tetep mbō enyü bǎrémé be, “Besé mankem sérinjí enyij.” Ke enyü nerinjí eno nékú mmu anjon noko mmuet. Enyij ené échyè bō nkwo Yesu bétán chí ekōñ.

2 Mmu ane ákáysí bé arinjí, átōñ chí bé abhíkí rinji menyij ebhen Mandem áyāñ yí ándinjí.

3 Ke mmü ane akōñ Mandem ke Mandem arinjí mbō aywí mmu.

4 Bényijí nenyié enen báchye ntá bōmandem nse, besé mankem sérinjí bé mandem nsé apu yěnyij ne abhíkí

bhōñ nepém. Mandem amot ke achi, achák apú.

5 Menyij béchí amfay, béchák béchí fá amik ebhén bo básōt mbō bōmandém. Beyä menyij béchí enyuyō ne mbak bho básōt bō mbō bafō bhap.

6 Ke ntá yese, sérinjí be Mandem amot ke achí. Yí chí Eta ne yi ke ághókó yěntiki enyij. Aghókó bhese be sémbák bōbhi. Yesu Kristo Acha achí nkwo chí amot. Mandem afuéré ntá yi ke ághoko yěntiki enyij, ne nepém enese néfù chí ntá yi.

7 Ke yěndu sérinjí bé mandem nsé abhíkí bhōñ nepém, mbak bho báchí ndü nkwo ywesé abhen bábhíkí rinji nō. Mpok mányie nenyié mandem nsé, ébhak amem bati yap chí mbō be bōmandem nsé chí bōmandém abhēñ bábhōñó nepém tetep. Ne ndü bábhíkí re sene ndü mbi Mandem, bákàysi bé nenyié mandem nsé néchōñti bō besí Mandem.

8 Echí tetep bé nenyié nepú kwáy bekü besé sembák kékwót ne Mandem. Mbák sényie nenyié, eyo épú kwak bhese. Ne mbák sébhíkí nyié nenyié, eyo épú kü bhese yěnyij.

9 Bābhōñ ngāngañ ményie yěntiki enyij ené bākōñó. Ke sōt ka mpok bé bāké kü mmu ane ábhíkí re sene ndü mbi Mandem ánkwen ndü bebú éti enyij ene mányie.

10 Sénsót bé mmu ane ábhíkire sene ndü Eyōñ Mandem agho wō mmu órinjí menyij ebhen ndü óchí amem eket mandem nsé ónyie nenyié. Wō órinjí bé eyo épú kü yěnyij. Ke ókáysí bé épú kü yi ánkwen ndü ntá ane menyie nenyié enen bachye ntá mandem nsé? Mbák émfákárári nō, épú chōñti nti eni amem besí Mandem?

11 Ne enyij ené wō mmu órinjí enyij óká, échōñti nepém mmu ane ábhíkí re sene ndü mbi Mandem. Ke óké ghokōñtik bé yí wu chí nti manō ane Kristo ágú éti yi nkwo.

12 Dinjí yeka bé, mbák mmu áká nti mmu nkwo bebú, anchōñti nti eni enen nebhiki re tan amem, nó áká Kristo nkwo bebú.

13 Ἐτι γὰρ, μβακ νενυιέ ενεν μένυιε νεβηῶν βεκα ντι μμου νκωῶ ἀνκωεν, χῶν μκπικ νδῶ μενυιε ννυα νду νεπέμ ενα, τένδου μπου γαν βεκα ντι μμου νκωῶ ἀνκωεν.

9

Βετικί μῦντο Yesu νε ενυῦ βάβηῶν βέκέμ γι

1 Μβίκι βῆῶν βεταν βεκα γέντικι ενυῖν ενέ μέγαν βεκα κε? Μπού μῦντο Yesu Κριστο? Μβίκι γῆῶ Yesu Κριστο Αχα γωεσε νε ἀμικ κε? Πύ βετικ εβῆ κε βεκα βάχι βακῶν Αχα?

2 Ὑἔ έμβακ χί βέ βο βάχάκ βάβηκί κα βέ νχί μῦντο Yesu Κριστο, βε βῆρίῖ βε νχί μῦντο Yesu. Νεβhat ανε βάβηρέ μμῆετ νε Yesu Αχα, ἄτῶν βέ νχί μῦντο γωι τετεπ.

3 Μενηῖν εβηεν μβῶῶν βέghati βῶ αβηεν βάρεμ βε μεμπύ μῦντο Yesu χί βε

4 βεsé βῶντο σεπύ βο αβηεν σεκway μενυιε, σεnyu μενηῖν εβηεν βάχυέ wu βηεσε ἔτι βετικ εβῆεν sékà κε?

5 Βεsé sébhíki βῆῶν νγᾶγγαν βεβhay bagῆρέ βε γέντικι μμῦ γωεσε ἀνκό νόκό νε νγῶρέ ανε αchi ντι μμου νκωῶ, μβῶ βῶνῶ Yesu Αχα νε μβῶ Séfas νε βῶντο βαχάκ?

6 Κε χί νδιερε Βανάβας νε με κε séchí βῶντο αβηεν sébhῶῶν βεκα βετικ νε ἀμῶ γεsé κε séμβῶῶν νενυιέ μένυιέ?

7 Ντικι μμου ἀβῆάκ ντεμέ νενυ κε κεχye γί νκάπ νε μενηῖν βέχάκ? Ντικι μμου ἀβῆῶν νκι κε γί κεβῆῶν βεταν βέσῶτ νενυιέ ενεν γί ἀφέρέ ἀρέ anyie? Ντικι νχικι μπῶν αβῆκί βῆῶν βεταν μένυῦ νέβῆῖ μπῶν?

8 Ενυῖν ενε νδέμέ πuyḗ χί νkaysi βῶ μμικ. Πύ ενυῖν έρέ έμῶτ κε εβῆ Mandem έρέμέ?

9 Νε básin ndü βεβῆ Moses βε, “Μpok ανε μπῶν ἀκῦ βετικ εβῆ, βάβηκί βῆῶν βέgwót νnyu γωι βέ ἀκέ νυιέ μβωῶτ ανε γῶ άyάti βε ἀmfu νду βεkwῶp.” Mandem αρεμ ενυῖν ενε χί ἔτι μπῶν κε?

10 Πύ Mandem αρεμ ενυῖν ενε χί ἔτι γεsé? Τετεπ, básin γῶ ἀμεμ Εκάti Mandem χί ἔτι γεsé μβῶnyune έρι

βε μμου ανε ἀκωᾶῶν νκι νε μμου ανε ἀφέρέ νενυιέ εβῆι μάμβάκά ντι βέ βάχυέ βῶ εναπ νενυιέ, ndü ενεν βο βάφέρέ εβῆι.

11 Séghátí bhe Eyῶn Mandem μβῶ μμου ἄpì μβωῶτ εβῆι. Εβεπ βε βέ bho βάβῆῶν nsáy ndü βετικ εβηεσε mánchye βηεσε νενυιέ νε μενηῖν βεchak κε?

12 Μβακ βάχυέ βο βάχάκ νενυιέ, πύ βεsé sébhῶν βεταν βέβῆεπ βε μενηῖν έcha βο βαχάκ αβῶ?

Ὑἔ νῶ, sébhíki βῆεπ βε μενηῖν μβῶ ενyu sébhῶῶν βεβῆεπ. Séká γέντικι ενyῦ εσεῶri. Eyῶ έri ntá γεsé έchá βέκα ενυῖν ενέ έkwày βεchet βε mbi βeyῖῖ Mbok Ndíndí Κριστο.

13 Βάβηκί riῖ βέ βῶ αβηεν βάκῦ βετικ ἀμεμ εκεράκαp Mandem, νενυιέ εναπ νέfῦ χί ἀρέ? Νε βῶ αβηεν βάway νnyu ενέ βο βάtwῶ νε γῶ μβῶ ἀκαp, βάβῆῶν νενυιέ νду νnyu ενέ βῶ βάway?

14 Έchí ενyu έmót μβῶnyu Yesu Αχα αρεμε βε, “Νενυιέ μμου ανε ἄghāti Mbok Ndíndí νέβῆῶν βέfῦ ntá βο αβηεν Mbok Ndíndí ανε γι ἀghati bho άyḗt βῆῶ.”

15 Ὑἔνδου έchí νῶ, μβίκι rem βέ mánkwák με νε γένyῖν. Νε μπού sín εκάti ενε νду βέκα mántó με μενηῖν. Έchí sayri βε νγῦ εσεῶri έchá με βεβῆεπ βέ μενηῖν. Μβίκι γᾶν γḗ μμου ἀνκα νκέπερε δεπ αwῶ anti βε μέghāti bho Mbok Ndíndí νκεβῆεπ βο mánkwák με.

16 Πuyḗ βέghāti bho Mbok Ndíndí, κε ἀκῦ με μπάnyu, μβῶnyune eyῶ χί βετικ εβῆεν Mandem αρεμε βε μεμβῶν βεκα. Νε μβακ μβίκι ghati bho Mbok Ndíndí, έβḗp ntá ya ένcha!

17 Μβῶ μεμβῶν κḗ νjábῆε βετικ εβηεν, μβῦ έri βέ βο μάνchye μέ ἀκαp ndü βετικ εβῆ. Κε mḗkà χί βετικ εβῆεν Mandem ayabhe με, afyḗ bhῶ ἀmῶya, νε μβῶν βεκα βῆῶ.

18 Νsáy ya achí γε βέ γι ndü βετικ εβηεν? Νsáy ya achí χί μαῶάκ ἀμεν μβῶῶν βέghāti bho Mbok Ndíndí ndéndem, νκε γᾶν nsáy ανε νgati

Εγὼν Mandem ábhónó bébhøn.

¹⁹ Mmu ane nchí nsem nta yi apú. Yě nó, memboh nkú mmæt eya nsem ntá yěntiki mmu ndũ nchí yan békhwák beyǎ bo mántwó ntá Yesu Acha.

²⁰ Mpok nchí ne bo Israel, nchí bhák mbò mmu Israel ndũ nchí nu békhwák bhó mánsíkinti ne Yesu. Mpok nchí bhák ne bõ abhen bákõño bebhé Moses, nchí bhák mbò bhò yěndu mpú anten bebhé Moses, ndũ nchí nu bekú bó mántwò ntá Yesu Acha.

²¹ Mpok nchí bhak ne bõ abhen bápú bo Israel nchí kú menyih chí mbò mmu ane apú koño bebhé Moses, ndũ nchí nu békhwák bó mántwò ntá Yesu Acha. Ene ébhíki tõñ bé mpú bhæere bebhé Mandem. Ebhé Yesu Kristo achye ké nchí koño.

²² Mpok nchí bhák ne bõ abhen bábhíki re sene ndũ mbi Mandem, nchí bhak mbò bhó ndũ nchí nu békhwák bó mántwò ntá Yesu Acha. Nká bebhak yěntiki enyih ntá bõ mankem, ndũ nchí nu bébhøn yěntiki mbi békhwák bó mántwò ntá Yesu Acha, yi ámpémé bhó.

²³ Nchí kú menyih ebhen menkem chí bé Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ántáká mbánkem, ne bé Mandem ánjét mé nkwo ne beri ebhen bo abhen bákõño Mbok Ndíndí bábhøn.

²⁴ Bǎké ghókõntik be mpok bejet ntiet, beyǎ bo bájèt, ke ndiere mmu ane ájéré áchá bati ké ábhøn akap. Nchí ghati ye bhe bé mamfyé betan bejét ntiet enyu ene bákway bébhøn akap.

²⁵ Yěntiki mmu ane áton̄ti mmæt ndu bejet ntiet ane bebhøn akap, ákem mmæt ndũ yěntiki enyih. Bákú nõ ndu bebhøn akap ane átát ánochõti. Ke akap ane sènu bebhøn, chí akap ane ábhak mpoknkem.

²⁶ Éti yò ké nchí jet téé bérøn ndũ ngwenti. Mpú mbò mmu ane áté bédép ékwót ne nti, ke andò yí, andep nõkò chí mbáép.

²⁷ Ke nchí den mmæt ne yěntiki enyũ esõõri be mbõñ mbi bekem mmæt ndũ yěntiki enyih. Nchí yan

be ndũ ngwenti, Mandem ake rò me ansem, me mmu ngati bho Mbok Ndíndí, ansot bo báchák.

10

Sot ka mpok ne enyih ene éfákári nyaka ne bo Israel

¹ Bõma, mbíki yan mãngókõntik enyih ene éfákári nyaka ne bachĩmbi bhesè mpok bákò ne Moses amem baso. Mandem akú ekpókò nebhan ékúti bhò, Manyu Chu akõere bebhe bépáy bákó amik bápé bárók ebhe échák.

² Ébhák chí mbò bájwítí bhó amem nebhan ne amem Manyu, bé mámbat mmæt ne Moses mũnti wap.

³ Bó mankem béré nyié nkúbhé nenyié maknkay enén néfù ntá Mandem.

⁴ Ne bõ mankem mányú nkúbhé manyiep maknkay amen áfù ntá Mandem. Nkúbhé manyiep méré ké bó mányú mbõnyune manyiep amen áfù ndũ setárebhé esén sékò nyaka ne bhò ké mányú. Ne setárebhé esò sébhák Kristo.

⁵ Yěndu bǎghó menyih ebhò nõ Mandem akú ntá yap, beyǎ ebhap béré kú chí menyih ebhén bekú Mandem ámbé nti ne bhó. Éti yò, beyǎ bhap bágú amem baso, berene bhap bérõp aré, mbãñ ne mban.

⁶ Menyih ebhen béfákári nyaka ne bachĩmbi bhesé chí bé ménsém̄tí nõkò bhesè be séké ñwaka bekú bebéptí menyih mbò bó.

⁷ Ne bǎké koño bõmandem nsé mbò enyũ mbòk eyap bákú nyaka, nkúbhé mbò enyu básíní amem Ekáti Mandem be, “Bo báchókò ndũ epa mányie, mányú, báfáte bábhèn bepõ babhen épúsí.”

⁸ Sébhíki bhõñ béchwé ndũ barak épúsí mbò enyũ mbòk eyap bákú nyaka, éká nká bo esa nsem érát (23000) ndũ nkwo wap bágú ndũ nywõp némót.

⁹ Sébhíki bhõñ mémó Acha mbò enyũ mbòk eyap bákú nyaka, éká

Mandem ató nnyó, ne nnyó ere waytí bó.

10 Ne séké bhak bõ enywíntí mbõ enyũ mbək eyap báchí nyaka, ékú ángel nɛwú anaŋa bho.

11 Menyíŋ ebhen menkem, ebhén békákárí nyaka ntá bo Israel, béchí chí beríŋ ntá bo báchák. Ke ntá yeɛ, básíŋ menyíŋ ebhen be ménsémtí nókó bhese bé yéntiki mmu ánsót mpok néne, ené ngwenti mmik arɔbhe kekwoɔt.

12 Yéntiki mmu ane akáysí bé atée sayri, ánsót ye mpok bé áké kwén.

13 Ke díŋí ká be yéntiki nemɔ enen nétémérí mmu yweka, chí enyũ nemɔ enén nénáŋ nétémérí bo báchák nkwó. Mandem apú nók bebhure bariɛp ami, ne apú kwáy berɔ yé nemɔ néntwó ntá mmu yweka enen netanɔ necha yi. Mpok nemɔ nétwó ntá mmu yweka, Mandem átan yi mbi bé yi ántan ancha nemɔ enɔ, ante kpirí ke kwen.

14 Abhen ekɔŋ, ndũ échí nó, báké fyé yé amɔ ndũ barak mandem nsé.

15 Báchí bõ abhen bábhónó kebon. Bë bábhɔŋ mánjíní beghɔ mbák enyíŋ ené méréŋ épú tetɛp.

16 Mpok sényíe nenyíe Acha, sésót nkóp mmem sénchye bakak ntá Mandem, besé mankem sényú. Nekɔ ane sékú nó, pú séchém mmɔet ne bati ndũ manɔŋ Kristo? Ne mpok sébəkoti brét sényíe, pú séchém mmɔet ne bati ndũ mmɔet Kristo?

17 Ekpókó brét émɔt ke échí. Yéndu besé séyá, séchí mmɔet amɔt, mbɔnyune besé mankem sényíe chí brét ére amɔt.

18 Yíŋí ká bo Israel, bawáy nnya mánchye mbõ akap ntá Mandem. Pú bo mankem abhen mányíe nnya yɔ báchém mmɔet ne Mandem amfay efeme akap ndũ akabhe wu?

19 Mbõŋ enyíŋ ené mëyán beku mándíní chí yí? Chí bé mandem nsé ané bõ abhen bábhíkí ríŋí Mandem báchyè akap nta yi abhɔŋ betan ke? Ke chí bé nnya ené báchyè mbõ akap ntá mandem nsé echa nnya échák?

20 Wáwák! Enyíŋ ene mëyán beku

mándíní chí be akap ané bõ abhen bábhíkí ríŋí Mandem báchyè, báchyè chí ntá befónó bebabebɔ, puyé chí ntá Mandem. Ne mpú yán mánychém mmɔet ne befónó bebabebɔ.

21 Bápú kwáy besót nkóp Acha mánjibhiri mmɔet mányú nɔkɔ mmém befónó bebabebɔ. Ne bábhíkí bhɔŋ ményíe nenyíe Acha, mánjibhiri mmɔet mányíe nɔkɔ nenyíe befónó bebabebɔ.

22 Kwáé! Báyán beku bebéntí Mandem mémbák ne bhesé mbõ enyũ bo Israel bákú nyaka? Bákáysí bé sétan séchá Mandem ké?

23 Bärém bé bábhɔŋ ngàngan beku yéntiki enyíŋ. Ke puyé yéntiki enyíŋ ké ékwák mmu. Ne bärém bé bábhɔŋ ngàngan beku yéntiki enyíŋ, ke puyé yéntiki enyíŋ ké ékwák mmu ántán ndũ barak Mandem.

24 Yé mmũ yweka áké ku enyíŋ ené ékwák yí aywíntí. Mmu yweká aperé kú enyíŋ, ánkú chí enyíŋ ené ékwák bo báchák nkwó.

25 Bäckwáy ményíe yéntiki nnya ane bátí esié, kebhep mbák chí nnya ane báchyé mbõ akap ntá njõ fú. Ebhíkí rí be mánkú enyíŋ ené échɔŋti bati yeka amem.

26 Nchí rem nó mbɔnyune básíŋ amem Ekáti Mandem be, “Mandem ké ábhónó mmik, ne menyíŋ menkem ebhén béchí aré.”

27 Mbák mmu ane apú nkoŋo Yesu ámbíní mmu yweká eket eyi ndũ nenyíe, ne mmu wu anka bérón, ánán andók, ányíe yéntiki enyíŋ ené bábháré yí besí. Aké bhep mbák chí nenyíe enen báchyé mbõ akap ntá njɔfú. Ebhíkí rí be yi anku enyíŋ ene ekway bechɔŋti nti eni amem.

28 Ke mbák bághátí wó be, “Nenyíe enen chí nenyíe mandem nsé”, kényíe nó. Nékwáy béchɔŋti nti mmu wu amem.

29 Mpú rem nɔ chí éti nti mmu yweká. Nchí rem chí éti nti mmu achák wu. Mmu ákwáy bérém be, “Ndaká yí enyíŋ ené échɔŋti nti mmu achák amem ébhónó békan me beku

enyiη ενέ mbəη ngāngəη ndü mmuēt eya?”

³⁰ Mbák mēchyè Mandem bakak ke nnyíe nenyíe ndaká yí mmu ábhónó béchón̄ti nnyén ena?

³¹ Nchí ghati ye bhe be ye mmü ywēka ānyíe chí nenyíe, ye enyiη kē yí ānyū, abhəη bekə yó enyu ενέ bo bāghò mánchye Mandem kenókó.

³² Yēntiki mmü ywēka abhəη bébhəre nepém eni enyu ενέ népú chye mmu áchák esəηori ndü eni nepém, Yē chí mmu Israel, ye chí mmu ane apú mmu Israel, ne ye chí bō nkwo Mandem.

³³ Membəη nchí kə enyu yo. Nchí nu chí bé yēntiki mmu ámbón̄ manák ne yēntiki enyiη ενέ mékə. Mpú kə chí enyiη ene membəη nkónó ne ενέ érí ntá ya. Menyīη ebhen béri ntá bo bachak kē mékə, mbənyune nchí yan bə mántwə ntá Mandem be yi ampeme bhə.

11

1 Njókó ká epīη eya, mbə enyū mēñòkə epīñí Kristo.

Enyū bo bābhónó bebhak ndü mpok nenikimuet

2 Nchí bití bhe tontó bé bākaysi me ndü yēntiki enyiη ne bākòηo sayri menyīη ebhen ntónó bhe.

3 Ke enyiη échí ενέ mēyāη mändīñí. Kristo achí münti yēntiki mbakanem, mbakanem achí münti ngoré aywí, ne Mandem achí münti Kristo.

4 Mbakanem ane ye ānik chí mmuet ye āghati chí bho menyīη ebhen bēfú ntá Mandem, mbák ākə nə ntí kútí, nə apú chye Kristo münti ywi kenókó.

5 Ne ngoré ane, ye ānik chí mmuet ye āghati chí bho menyīη ebhen bēfú ntá Mandem, mbák ākə nə kekuti ntí, nó apu chye münti ywi kenókó, ne achí enyumət mbə ngoré ane ámu ntí.

6 Mbák ngoré apú yan bekuti ntí, ámkpik andək mamu wu. Ke tēndu mému ntí chí enyiñí ntíanwóp ntá ngoré abhəη ye bekuti ntí.

7 Mbakanem ábhíkí bhón̄ békúti ntí ndü mpok nenikimuet tēndu Mandem

ághókó mbakanem be ámbák mbə yimbəη ndü beyā babhi. Mbakanem abhəη beká bo mangó menwəp Mandem, ke ngoré átón̄ chí menwəp ebhen nném ywi.

8 Bē bārīñí bé mbakanem abhíkí fú ntá ngoré, ngoré kē áfú ntá mbakanem.

9 Ne Mandem abhíkí ghoko mbakanem ēti ngoré, ke aghókó ngoré ēti mbakanem.

10 Ndu échí nó, ngoré abhəη bekuti ntí ywi mbə epīη betəη be yí achi anten nném ywi, mbənyune bəāngel báyīñi.

11 Yēndu echi nə, besé bo sébháré muet ne Acha sérīñí bé ngoré apú ndü muet eyi, achí antené mbakanem. Ne mbakanem apú ndü muet eyi, achí antené ngoré.

12 Echí enyu eyə mbənyune, ngoré afú chí amuet mbakanem. Ke néne, ngoré ke ábhe mbakanem. Ne bāké ghəkəntik be menyīη menkem bēfú chí ntá Mandem.

13 Bē babhəη māngati me ndak ane: échí sayri be ngoré ánikmuet ntá Mandem nenti bōnkwo kekuti ntí?

14 Bekoηo enyu ενέ Mandem ághókó menyīη, be babhəη bābhíkí rīñi bé eróri emene chí enyiη ntíanwóp nta mbakanem?

15 Ke ngoré, eróri emene ékwāy ne yí tontó. Ékwāy ne yí mbənyune Mandem achyé yí emenéntí be émbák mbə nden ane ngoré ákuti ntí ne yo.

16 Yēntiki mmu ane áyāη bekem epúití ndü ndak ane, ándīñí bé besé bōnto Yesu ne batəη Eyəη Mandem ne bōnkwo Mandem bachak, sébhíkí pere bhəη yēnyīη échák berem.

Enyū sébhónó ményíe nenyíe Acha (Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

17 Ke béyīñi menyīη ebhen mēyāη beghati bhe néne, mpú bití bhe mbənyune mpok ane bāchem nebhuet amət ndu menikmuet ntá Mandem bápú kə nə chí ndu béghóko, bāchón̄ti chón̄ti.

18 Enyiñí mbi ενέ mbónó bérem echi be: Bāghátí me be mpok bāchemti

mbə bō nkwó, bākòre mm̄æt ndü bakwó, mǎnkem nəkə epúítí ne bati. Ne nnókó bé tetep achí ndü enyíñ ené bághátí mé.

19 Eri mbəñ be ákóré ámbák néntí eneká ndu bek̄ mǎngó bō abhen bákòño Yesu ne ntí némót.

20 Mpok ane bǎchem neb̄h̄æt amət, puyě chí nenyíé Acha kě mǎnyíe.

21 Nchí rem nó mbənyune mpok bǎchem ebhak émót, yěntiki mmu ǎwene chi ményie eni nenyíé, kenon bati bōnkwo. Eyo énk̄ be mbək yeka manchək nsay, ené bǎchák mányie, mányu, mǎnkwen.

22 Kwáé! Bǎbhíkí bhón̄ beket ebhen mǎnyíé mǎnyú aré ke? Bǎyàn̄ bébyak chí bō nkwó Mandem mǎnchye bō abhen eyap épú ntíánwóp ke? Bǎyàn̄ ngátí bhe be yí ěti ndak ane? Bǎyán̄ be mbítí bhe kě? Nse. Mpú kwáy bēbiti bhe wáwák!

23 Mpú kwáy bēbiti bhe mbənyune enyíñ ené Acha ághátí mé kě ngátí bhé nkwó. Echi bé ndü nkúbhé beti ebhén bátí yí, asət ekpəkó bret,

24 achye bakak ntá Mandem, abho bébókóti ekpəkó bret eyo anchye nəkə ntá bakoño bhi andeme nəkə be, “Né chí mm̄ét eya ane mēchyè ěti yeká. K̄ nókó ká enyu ené ndu bétik me.”

25 Mánáná nókó ményíé nenyíé, asət nkóp ne mm̄em amem, achye bakak ntá Mandem nkúbhé mbə enyũ yí ák̄ ne nenyíé, abho béchyé yěntiki mmu wap andeme nəkə be, “Né chí nku nkə ane Mandem ányú ne bō mmik ěti n̄wú ena. Yěntiki mpok ane mǎnyu mmem ndu nkóp ane k̄ ka nó ndu bétik me.”

26 Ene étòn̄ bé kpatē mpok ane Acha áp̄tnsem, yěntiki mpok ane mǎnyie bret ane, mǎnyú mm̄em amen, bǎghati bo bé yí agu nyaka ndu bép̄eme bhesé.

27 Ndu echi n̄, yě agha ane ányie nenyíé Acha, ansət nkóp ayi anyu ené ápú chye yí kenókó, enyũ mmu wu ák̄ bebú mbənyune yí ásət mm̄æt Acha ne manon̄ ami mbə eráká ndak.

28 Yěntiki mmu abhəñ yé bēchák ntí

eni ke ansət bret ne nkóp Acha.

29 Yě agha ane ányie nenyíé Acha, ansət nkóp ayi ené yí ábhíkí kaysi béchyé mm̄æt Acha kenókó, chəñ Mandem antemsi yí.

30 Eti eyo kě beyǎ bheka mǎmè, bǎchák kepepe bhón̄ betan̄, ne abhénéfú bágu.

31 Ke mbák besé babhəñ séchak mm̄æt, Mandem apú tán̄ bhesé.

32 Ke mbák Acha átàn̄ bhesé, ǎchye bhesé ntémsí ndu ményúre bhesé bé ewak ene Mandem átàn̄ bō mmik, áké temsi bhesé nkwó.

33 Bōma, mpok ane bǎchemti be mǎnyie nenyíé ekəñ ke mǎnyie nenyíé Acha, bo abhen báyámbi, bǎbhəñ menon̄ bati.

34 Mbák nsay ǎnu mmũ, ǎnjámbi ányíé nenyíé eket eyi, bé mpok bǎchémé neb̄h̄æt amət, bǎké k̄ Mandem ámbé ntí. Bēyíñi barak áchák, chəñ membəñ ntwó awu nchye bhe maníé enyũ babhón̄ó bek̄.

12

Menyũ akap ane Efónó Bedyere áchyè

1 Bōma, néne, beyíñi menyũ akap ané Efónó Bedyere áchyè, mbíkí yan̄ mǎmbák ndü ejuri.

2 Bǎr̄ñi be mpok ane bǎbhíkí re bho bér̄ñi baraká Mandem, bo bák̄ nyaka mǎném ebhi ndü beyǎ menyũ, mǎnchye nəkə kenókó ntá bəmandem abhen bápú rem kepi.

3 Nchí yán̄ yé be mǎnd̄ñí be mbák Efónó Mandem achí ne mmu, apú kway béréem ebúb̄ ěti Yesu Kristo. Ne yě mmu apú kway béréem be Yesu chí Acha mbák Efónó Bedyere apú ne yí.

4 Akap ane bō Mandem bǎbhəñ áchí menyũ ne menyũ, ke Efónó Mandem éré amət kě áchyè akap ankem.

5 Betik Yesu Acha ebhén bo Mandem bákway bek̄ béchí menyũ ne menyũ ke Acha ere amət ke sék̄ betik ebhi.

6 Babhi áchí menyũ ne menyũ ané Mandem ák̄ betik ndü bapém ayesé, ke Mandem ére amət kě áchyè betan̄ ntá yěntiki mmu ndu bek̄ menyíñ.

7 Chi bekwak bönkwo kë Mandem áchyè akap ané átòn bé Εφόνό Βedyere áchí ne mmu.

8 Ntá mmu amət, Εφόνό Βedyere áchye akap bechye maníé. Ntá mmu achak Εφόνό Βedyere anchye akap berem menyin ebhen yi áká yi andíní.

9 Ntá mmu amət Εφόνό Βedyere áchye neka, ntá mmu achák anchye akap bébú bo mame.

10 Ntá mmu amət Εφόνό Βedyere áchye akap beku menyiní maknkay, ntá achák anchye akap beghati bho menyin ebhen befu ntá Mandem. Ntá mmu amət áchye akap beriní Εφόνό Βedyere ne befónó bebábebu, ntá achák anchye akap berem beyəótək ebhen yi abhíkí riní, ne ntá anufú anchye akap ménéne enyin ene mmu areme ndü eyə etək ene yi abhíkí riní.

11 Nkúbhé Εφόνό Mandem amət ke áchye akap ane ankem. Yí áchye akap ntá yəntiki mmu mbə enyu yí áyən.

Mmmuet nkwa abhəy bəpókómuet nyáná nyáná

12 Sériní be nkwəwan abhəy chí mmuet amət, ke bəpókómuet bechi nyáná nyáná. Yəndu bəpókómuet beyə, ndiere mmuet amət ke áchí. Enyu eyə ke échí ne Kristo.

13 Mbək yesé séchí bo Israel, báchák bápú bo Israel. Mbək yesé séchí basem, báchák bápú basem. Ke bájwítí bhesé mankem chí ndü betəy Εφόνό Βedyere éré amət, ne sérəp chí mmuet amət mbə mmu amət.*

14 Échí tetep bé mmuet nkwəwan abhíkí bhəy chí épókómuet émot. Abhəy beyə bəpókómuet.

15 Mbák ekak éndém be, “Təndu mpú awə, mpú épókómuet.” Eyə énkə be ekak éké bhak épókómuet ké?

16 Ne mbák atú ándem be, “Təndu mpú nyésé, mpú épókómuet”, eyə épú kə bé atú áke bhák épókómuet.

17 Mbák mmuet nkem áchí chí nyésé, mmu ákwáy béghok mban ná? Ne mbák mmuet nkem áchí chí átú, mmu ákwáy béghok eriep ná?

18 Ke mbə enyu échi, Mandem aghókó bəpókómuet menkem, akə be bə mémbak mmu amuet mbə enyu yi áyáná nyaka be mémbak.

19 Mbə bəpókómuet menkem béchí chí épókómuet émot, mbá mmuet nkwəwan áfu fá?

20 Ke mbə enyu échi, bəpókómuet béyə, ke ndiere mmuet amət ke áchí.

21 Nyésé mmu népú kwáy bégháti awə be, “Mbíkí bhəy enyin béku ne wə?” Ne ntí apu kway bégháti bekak be, “Mbíkí bhəy yənyin béku ne wə.”

22 Enyin ene seriní chí be mmu apú kway bebhak nepém mbák mámféré bəpókómuet ebhén bo bákáysí bé bébhíkí bhəy menwəp yi amuet.

23 Ne bəpókómuet ebhén sékəysi bé bépú yənyin, bó ké sere sət mpok békém. Ne bəpókómuet ebhén sébhése bé bo báké ghó ne amík, bə ke sékəm sayri encha,

24 bəpókómuet ebhen bépú chye mmu ntíanwəp. Ke Mandem aghókó mmuet yesé enyu ene séchyé bəpókómuet ebhén bo bábhəy ntíanwəp ne bhə kenókó éncha bəpókómuet béchák.

25 Mandem aghókó mmuet nkwəwan enyu eyə be yəntiki épókómuet embak sayri ne bəpókómuet béchák.

26 Mbák épókómuet émot éghok bebe, béchák menkem béghok bebe, ne mbák báchyè épókómuet émot kenókó, béchák bébhəy manák ne yó.

27 Bə bönkwo mankem báchí mmuet Kristo ne yəntiki mmú ywəka áchí épókómuet Yesu.

28 Ne Mandem afyé bo abhen babhónó akap menyin ne menyin ndü nkwo bakojo Yesu. Bə mbi chí abhen yi áchyé akap bebhak bönto Yesu. Abhen bákəjo chí bo abhen Mandem achye akap bégháti bho menyin ebhén befu ntá yi. Abhen bapet bákəjo chí abhen yi áchye akap bétəy bo Eyəy Mandem. Achyè báchák akap béku menyiní maknkay, abhénéfú anchye akap bébu bömame, báchák akap

* 12:13 Nkúbhé Εφόνό Βedyere éré ke Mandem achye bhese.

békwak bho. Achyè abhenefu akap bérinji bekem bo sayri. Achye bachak akap berem beyonótak ebhén bábhíki rinji.

²⁹ Bo mankem báchi bõnto ké? Bo mankem báchi baremé kepinti ké? Bo mankem báchi batõn Eyon Mandem ké? Bo mankem bákú menyinjí maknkay ké?

³⁰ Bo mankem babhõn akap bébu bõmame ké? Bo mankem bábhõnõ akap berem beyonótak ebhén bábhíki rinji ké? Bo mankem babhõn akap menene menyinj ebhen bárémé ndũ beyonótak ebhen babhíki rinji ké?

³¹ Ke fyé ká nti ndũ bebhõn akap ane acha achak.

Néne, chõn ntõn be mbi ane ári áchá áchá ankem, be mánkonõ chí wu.

13

Ekõn echa menyinj menkem

¹ Yé ndinjí berem chi beyonótak menkem ne beyonõ bõángel nkwo, mbák mbíki kõn bo, nó nchí chí mbõ akánkán ne njáné ené éyõn.

² Ne yé mbõn chí akap bégháti bho menyinj ebhén béfú ntá Mandem ne mbák ndinjí menyinj menkem, * yé chí menyinj Mandem ebhén bechí bhésé bhésé, ne mbák mbõn neka ne Mandem enyu ené mēkwáy bégháti njie ngo be, “Fã fá”, amfa, ke nke kõn bo, nõ mpú yenyinj.

³ Mbák nchyé menyinj ebhá menkem ntá bho, nchyé yé chí mmæt eya be mánsõn, ke nke kõn bo, eyõ epu kwák me ndũ yé mbi.

⁴ Mbák mmu akõn bo, ábhõn ekébhénti ne bhõ, áton bõ berinti, apú bhõn mpabhamík ne bhõ, ne apu pányu ne bhõ.

⁵ Mbák mmu akõn bo apú yon mmæt, apú kã barak ntíanwõp, apú yinj chí ndiere mmæt yi. Apú kaysi chí ndiere menyinj ebhén bekwak yimbõn, apú wakari bebent, apú fyé bo anti mbák bákã yi bebá.

⁶ Mmu ane akõn bo apú bhõn manák mpok bákú bebépti menyinj, ábhõn manák mpok bo bákú menyinj ebhén bechí chak.

⁷ Mmu ane akõn bo, apú fere nti ne bo abhen bakã bebá, apú rõ béfyé nti ne bo mpoknkem, apú rõ bebhaka nti be chõn Mandem ankã yëntiki enyinj embak sayri, ne áte kpiri ndũ yëntiki enyinj.

⁸ Ekõn ebhíki bhõn ngwenti. Ke mbák chí akap beghati bho menyinj ebhen béfú nta Mandem, chõn wu ámfæt. Chõn akap berem beyonótak ebhen mmu abhíki rinji ámay ne ané berinj menyinj ndũ betan Efõnõ Bedyere áfæere fæet nkwo.

⁹ Néne, sérinjí menyinj chí mbõk mbõk. Ne ségháti bho menyinj ebhen Mandem afyé bhese anti chí mbõk mbõk.

¹⁰ Ke mpok ane menyinj ebhen béjwí põtót bétwó, chõn ebhen bechí mbõk néne mémay.

¹¹ Mpok mbæt mandu mmõ, nchí rem nyaka keri mbõ mãmbõ, nkaysi nõkõ barak mbõ mãmbõ, ngõ nõkõ menyinj mbõ mãmbõ. Ke mpok nnán nchíki, ndõ baraká këmbó.

¹² Néne, séghõ menyinj chí bebherí bébhéri mbõ be séyinj chí ékirísú ene echí bebherí bébhéri. Ke mpok yõ ánkway, chõn séngõ yëntiki enyinj sayri ne amík. Néne, ndinjí menyinj chí mbõk mbõk, ke mpok yõ ánkway, chõn ndinjí yëntiki enyinj sayri nkúbhé mbõ enyü Mandem árinjí me sayri.

¹³ Menyinj bechi berat ebhen bébhak mpoknkem. Menyinj ebhere chí neka, nebhakánti, ne ekõn. Ke ndũ menyinj ebhen berat, ene echa bechak menkem chí ekõn.

14

Akap berem kepinti ne ane beyonótak

¹ Fié ká nti ndũ bébhõn ekõn ne bho, mãmbõn beyã ekwak be Efõnõ Bedyere ányché be akap, sayri sayri, akap bégháti bho menyinj ebhen béfú ntá Mandem.

* **13:2** Fá, sénkõnõ enyu ene echi amem Today's English Version.

2 Nchí rɛm nɔ mbɔnyunɛ mmu anɛ ɔ̀rɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn yi abhíkí rɪ̀nɪ̀, apú rɛm mɛnyɪ̀n ntá bho, ɔ̀rɛm chi ntá Mandɛm mbɔnyunɛ yɛ́ mmu apu jwimɛm ndũ ɛnyɪ̀n ɛnɛ yi ɔ̀rɛm. ɔ̀rɛm chi mɛnyɪ̀n ɛbhɛn bɛyɪ̀nɪ̀ Mandɛm nɛ bɛchi bhésé bhésé, ndũ bɛtaɪ ɛfónɔ̀ Mandɛm.

3 Kɛ mmu anɛ ághàti bo mɛnyɪ̀n ɛbhɛn bɛfú nta Mandɛm áchyè bho bɛtaɪ, afyé bho nti, nɛ áchyè bho nɛpɔ̀tɪ̀nti.

4 Mmũ anɛ ɔ̀rɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn yi ábhíkí rɪ̀nɪ̀, áchyè chi mmɛt yi bɛtaɪ. Kɛ mmu anɛ ághàti bho ɛyɔ̀n Mandɛm áchyè batɪ bɔ̀nkwɔ̀ bɛtaɪ Mandɛm.

5 Nchí yaɪ bɛ bɛ mǎnkɛm mǎndɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn bǎbhíkí rɪ̀nɪ̀, kɛ sayri sayri, nchí yaɪ mǎngati bho mɛnyɪ̀n ɛbhɛn Mandɛm afyé bɛ anti. Mmu anɛ ɔ̀rɛm mɛnyɪ̀n ɛbhɛn Mandɛm afyé yi anti achá anɛ ɔ̀rɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn yi abhíkí rɪ̀nɪ̀ mbák mbɔ̀n mmu ak-abhé bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k abhíkí nɛnɛ ɛnyɪ̀n ɛnɛ yi ɔ̀rɛmɛ bɛ ɛnchɛ bo bɛtaɪ.

6 Bɔ̀ma, mbák ntwó ntá yɛka ndɛmɛ nɔ̀kɔ̀ chi bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn mbíkí rɪ̀nɪ̀, chɔ̀n nkwaɪ bɛ ná? Mbɔ̀n bɛkɛ mǎndɪ̀nɪ̀ ɛnyɪ̀n ɛnɛ Mandɛm ákú mɛndɪ̀nɪ̀, nɛ mɛnyɪ̀n ɛbhɛn ndɪ̀nɪ̀ ɛ̀ti Mandɛm, nɛ ɛbhɛn yi afyé mɛ anti bɛ ngati bho, nɛ mbɔ̀n bɛtɔ̀n ɛyɔ̀n ɛyi.

7 Mbák mɛnyɪ̀n ɛbhɛn bɛbhíkí bhɔ̀n nɛpɛm mbɔ̀ mban bɛfé nɛ nɛkɪ̀n bɛbhíkí chɛ ɛrítí ɛyɔ̀n, ná mmu ákway bɛrɪ̀nɪ̀ nɛkwáy ɛnɛn báfè nɛ mban, nɛ ɛnɛn bákwwèt?

8 Nɛ mbák mmbá nɛnu ábhíkí chɛ ɛyɔ̀n sayri, agha ákway bɛrɪ̀nɪ̀ bɛ chi mmbá nɛnu, antɔ̀ntɪ mmɛt bɛ ándók ɛbhɪ̀nɛnu?

9 ɛ́chí ɛnyumɔ̀t nɛ bhe. Mbák mǎndɛm ɛnyɪ̀n ndũ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ bǎbhíkí rɪ̀nɪ̀, bo bápú kway bɛjwimɛm. Ná bɔ̀ bákway yɛ bɛrɪ̀nɪ̀ ɛnyɪ̀n ɛnɛ bárɛm? ɛbhak ntá yap chi mbɔ̀ bɛ bárɛm kɛpɪ nɛ mbúɛp, né ɛpú bhɔ̀n ntí.

10 Bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k bɛyǎ fá amik, nɛ bɛ́chí kɛkúrí kɛkúrí. Nɛ yɛ ɛmɔ̀t ɛpu ɛnɛ bo

abhɛn bárɛm yɔ̀ bápú ghok.

11 Kɛ mbák mbíkí rɪ̀nɪ̀ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ mmu ɔ̀rɛm, nchí bhak chi kɛnkɔ̀ ntá yi, yi nkwɔ̀ ambak chí kɛnkɔ̀ ntá ya.

12 Nchí ghati yɛ bhe bɛ, tɛ̀ndu bǎbhónɔ̀ bɛyǎ ɛkwak bɛbhɔ̀n akap anɛ ɛfónɔ̀ Mandɛm áchyè, fyé ká ntí tontó ndũ akap anɛ ákwak bɔ̀nkwɔ̀ mántaɪ mandɔ̀kɔ̀ nɔ̀kɔ̀ chi ambi.

13 Mmu anɛ ɔ̀rɛm ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ yi ábhíkí rɪ̀nɪ̀, aníkmmɛt bɛ Mandɛm ánchɛ́ yi akap mɛnɛnɛ nta bho ɛnyɪ̀n ɛnɛ yi ɔ̀rɛm ndũ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ yi abhíkí rɪ̀nɪ̀.

14 Nchí rɛm nɔ̀ mbɔnyunɛ mbák nchí níkmɛt ndũ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ mbíkí rɪ̀nɪ̀, ɛfónɔ̀ ɛya kɛ ɛnìkmɛt ɛnɛ, ndũ nkaysi ya, mpú jwimɛm ndũ ɛnyɪ̀n ɛnɛ mɛrɛm.

15 Chɔ̀n nkɛ yɛ yi? Chɔ̀n nník nɔ̀kɔ̀ mmɛt nɛ ɛfónɔ̀ ɛya nɛ nnìkmɛt nɛ nkaysi ya nkwɔ̀. Chɔ̀n nkway nɔ̀kɔ̀ bakway nɛ ɛfónɔ̀ ɛya nɛ nkwáy nɔ̀kɔ̀ nɛ nkaysi ya nkwó.

16 Mbák ɛpú nɔ̀, mbák mmu ywɛka ǎnìkmɛt bɛchɛ bakak ntá Mandɛm ndu ɛfónɔ̀, ná mmu anɛ ábhíkí rɪ̀nɪ̀ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ yi ɔ̀rɛm ákway bɛka bɛ, “Amen” ɛnɛ yi ábhíkí jwimɛm?

17 Yɛ́ mmu ánchɛ́ chɛ́ ɛrítí bakak ntá Mandɛm, nɛnìkmmɛt ɛnɔ̀ nɛpú chɛ mmu achak bɛtaɪ.

18 Nkáká Mandɛm bɛ, ndũ bɛtaɪ ɛfónɔ̀ Bɛdyɛrɛ, ndɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn mbíkí rɪ̀nɪ̀ ncha bhe mankɛm.

19 Yɛ́ nɔ̀, ndũ nchɛmtɪ bɔ̀nkwɔ̀, ɛrɪ̀ ntá ya, bɛghati bho mɛnyɪ̀n nɛ bɛyɔ̀n bɛtay ɛbhɛn bo bághòk mánjwimɛm, ɛcha bɛrɛm mɛnyɪ̀n nɛ bɛyɔ̀n ɛbhɛn bɛya bɛcha nka byo ndũ ɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛnɛ mbíkí rɪ̀nɪ̀.

20 Bɔ̀ma báké bhak mǎmbɔ̀ ndũ nkaysi yɛka. Bák ká mbɔ̀ bɔ̀ abhɛn babhɛt amɔ̀ ndu barak bɛbú, kɛ ndũ nkaysi ayɛka bák ká bɛsɛnɛ bho.

21 Básiɪ amɛm ɛkátɪ Mandɛm bɛ Acha arɛm bɛ,

“Chɔ̀n nsɔ̀t bɔ̀ bɛtɔ̀k bɛchak abhɛn bárɛm bɛyɔ̀nɔ̀tɔ̀k ɛbhɛn bɔ̀bha bǎbhíkí rɪ̀nɪ̀ ndɛm kɛpɪ ntá yap.

Yě nɔ, bɔbha bápú tá chɔn batú beghok enyɪn ene méré̀m.”

²² Eyo étɔn bhese be berem kepi ndũ beyɔ́ɔ́tɔk ebhen bo bábhíkí rɪnɪ, chí erɪn ntá bo abhen babhiki noko Yesu Kristo, puyě ntá bo abhen mánóko. Ke akap beghati bho menyɪn ebhen béfú ntá Mandem, chí erɪn ntá bo abhen mánóko.

²³ Mbák Nkwɔ Kristo ankem achem ndũ nebhuet amɔt ne yěntiki mmu ane achi amem ɔ̀rɛ̀m eyɔ́ɔ́tɔk ene yi ábhíkí rɪnɪ, ke émfakari be bo abhen bábhíkí bhɔn akap wu ne bo abhen bábhíkí noko manchwe amem, bó bhɔ bapu rɛ̀m be ebhokori ékem be?

²⁴ Ke mbák bo mankem bárè̀m chi menyɪn ebhen béfú ntá Mandem, ne mmu ane ábhíkí noko Yesu Kristo, ne yě chí ane ábhíkí rɪnɪ menyɪn ebhen antwó anchwe, ághok enyɪn ene bá̀rɛ̀m anjwimem anka be yi achi mmũ bebá, ne menyɪn ebhen yi ághókó mɛ̀mbo betan yi.

²⁵ Enyɪn ene yi ághókó éghati yi kponɔron menyɪn bhésé bhésé ebhen bechi yi anti, énkɔ yi ankwɛn besí Mandem anchye yi kenókó, andem be, “Mandem achi ne be tetep!”

Enyũ bebhak ndũ nchemti yweka

²⁶ Bɔma, enyɪn ene bábhónó ye beku chi be, mpok báchémé nebhuet amɔt ndu menikmuet, mbák mmu amɔt achyé nekway, achak antɔn Eyɔ́ Mandem, anefu andem enyɪn ene Mandem akɔ yi andɪnɪ, ne mbák achak andem kepi ndũ eyɔ́ɔ́tɔk ene yi abhiki rɪnɪ, anefú ánéné yɔ ndũ eyɔ́ɔ́mbɔn. Ku ká yěntiki enyɪn embak ane echye bo mankem betan ndũ baraka Mandem.

²⁷ Mbák bo báchí abhen bárè̀m beyɔ́ɔ́tɔk ebhen bábhíkí rɪnɪ, eri bati apay, ne yě bati arat mandem. Ne bábhɔn berem menyɪn mmũ amɔt amɔt, ne mmũ achak ambak ane áne ne menyɪn ebhen bárè̀m.

²⁸ Ke mbák yě mmu apú menene ndũ eyɔ́ɔ́mbɔn, yěntiki mmu ane ábhónó akap wu ánychókó kpák amem echeme Nkwɔ Kristo, andem nɔkɔ

beyɔ́ɔ́tɔk ebhen yi ábhíkí rɪnɪ ne mmuet yi ne ntá Mandem.

²⁹ Bɔbati apay, mbák epu nɔ, bati arat, mándem menyɪn ebhen Mandem aghati bhɔ, bachak mánde chak menyɪn ebhen bɔ bárè̀m.

³⁰ Ne mbák Mandem ákú mmu ane achi chɔkɔ andɪnɪ enyɪn ane bárè̀m, ánkúsi kpík.

³¹ Bo abhen bárè̀m menyɪn ebhen béfú ntá Mandem bákway beku nɔ amɔt amɔt be bɔ mankem mángók enyɪn ene Eyɔ́ Mandem é̀rɛ̀m be émfyé bhɔ nti.

³² Bɔ abhen bábhónó akap berem menyɪn ebhen béfú ntá Mandem bákway bekem mmuet manchɔkɔ kpák, be mándɪnɪ mpok ane bákway berem kepi.

³³ Mandem apu Mandem ebyɔk, áyàn sembɔn chí eyɔ́ emɔt ne kpák ndũ nkwɔ yese.

Mbɔ enyu echí amem bakwó bho Mandem ankem,

³⁴ baghɔré bábhɔn bechekɔ kpák amem bechemɛ bɔnkwɔ. Bábhíkí bhɔn berem kepi. Bábhɔn besɛptimuet mbɔ enyu ebhé Moses é̀rɛ̀m.

³⁵ Mbák enyɪn echɪ ene bɔ báyàn berɪnɪ, mámbé̀p maném abhap anywɔp. Echɪ enyɪn ntíanwɔp ntá ngɔré berem kepi amem echemé bɔnkwɔ.

³⁶ Kwae! Eyɔ́ Mandem ébho chí ntá yeka ke? Ke chí be ndiere ntá yeka ke yɔ échwóbhé?

³⁷ Mbák mmu akáysi be yi achi ndemekɛpɪnti, ne ye bé abhɔn akap ane Efónó Mandem achye yi, ándɪnɪ bé enyɪn ene mɛ̀sɪn-ne ntá yeka chí enyɪn ene Yesu Acha ághátí me nsɪn.

³⁸ Mbák mmu abhíkí ka be echɪ enyu eyɔ, báké ka yi nkwɔ.

³⁹ Bɔma, bón ye ka beyá ekwak be Efónó Mandem ányché bhe akap beghati bho menyɪn ebhen béfú ntá Mandem, ne báké kán bo be báké rɛ̀m beyɔ́ɔ́tɔk ebhen bábhíkí rɪnɪ.

⁴⁰ Bábhɔn beku yěntiki enyɪn sayri ne ebyɔk ti.

15

Yesu apɛtnsem ndũ nepém

¹ Bõma, nchí yaŋ betik bhe ɛti Mbok Ndíndí ane ngátí nyaka bhe, bãbháre yɔ anti ne bǎté kpírí ndu yɔ.

² Mbok Ndíndí-ne ke Mandem ásat bepeme bhe, mbák mǎndók ambi bekem yɔ ne betañ. Mbák épú enyu eyɔ, nɔ mǎnókó chí ndéndem.

³ Nném enyih ene mǎghàti bhe mbɔ enyũ bághátí nyaka me nkwo chí be: Kristo agú nyaka ɛti bebá bhese mbɔ enyũ Ekáti Mandem éréme nyaka be chɔŋ émfakari.

⁴ Bábhème yi ne égháká nókó manywɔp arat, Mandem akɛ yí apɛtnsem ndũ nepém mbɔ enyũ Ekáti Mandem éréme nyaka be chɔŋ émfakari.

⁵ Atón ye mmɛet ntá Píta ne, ansem mpok, ntá bõnto bhi batí byo ne apay.

⁶ Atón ye mmɛet ntá mpáy bakoŋo bhi mpok amɔt. Báyá bácha bati hɔndret etay (500). Yëndu mbɔk eyap mǎnánj bágú, beyǎ bhap bábhuét nepém.

⁷ Abhesi ye ntá Jems ne, ansem mpok, ntá bõnto mankem.

⁸ Ndũ ngwentí, abhesi ntá ya nkwo, mme mmu nchí mbɔ mmɔ ane bábhé ndu mpok ane bábhíkí bhakanti be chɔŋ mǎmbe yi.

⁹ Ndũ nkwo bõnto Yesu, mme ke nchí ansem mankem, nke kwáy mmu ane bo bábhinji be mũnto mbɔnyune mǎchyè nyaka bõnkwo Mandem beyǎ esɔŋɔri.

¹⁰ Ke ɛti berĩndu Mandem, nchí mmu ane nchí echɔŋ, ne berĩndu bhi ne me bépú nyaka ndéndem. Bépú nyaka ndéndem mbɔnyune nká betik nchá yǎntiki mũnto achak, yëndu epu chí ne betañ ebha ke ndũ betañ Mandem ndũ berĩndu ebhi bechi ne me.

¹¹ Ndu echí nɔ, yǎ chí mme ke ngátí nyaka bhe Mbok Ndíndí, yǎ chí bõnto báchák, bese mankem séghàti bho chí nkúbhé Mbok Ndíndí ére ɛti Yesu Kristo, ne yɔ ké be mǎnókó.

Bawú bábhɔŋ bepɛtnsem ndũ nepém

¹² Mbák Mbok Ndíndí ane séghàti bho achí be Kristo apɛtnsem ndũ nepém, ná ye mbɔk yeka bákway berem be bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém?

¹³ Mbák échí tetep be bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém, nó Kristo abhíkí pɛtnsem ndũ nepém.

¹⁴ Ne mbák Kristo abhíkí pɛtnsem ndũ nepém, nɔ menyih ebhen séghàti bhe ɛti yi bechi chí ndéndem ne neka eneka ne yi nechi chí ndéndem.

¹⁵ Mbák échí tetep be bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém, nɔ sésè chí nsé ɛti Mandem, ndu séghàti bho be Mandem akɛ Kristo apɛtnsem ndũ nepém. Mbák echí tetep be bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém, nɔ Mandem abhíkí kɛ Kristo ampɛtnsem ndũ nepém ne nɔ neka enese nechi chí ndéndem.

¹⁶ Echí enyu yɔ mbɔnyune mbák bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém, nɔ Mandem abhíkí kɛ nyaka Kristo ampɛtnsem ndũ nepém.

¹⁷ Ne mbák Kristo abhíkí pɛtnsem ndũ nepém, nɔ neka enese nechi chí ndéndem, ne nɔ bebá ebheka bebhuet be anti.

¹⁸ Mbɔ enyu yɔ ke echí, mbɛ bo abhen mánókó Kristo bágu máném.

¹⁹ Mbák ndiere ɛti nepém enen fá amik ke sébháká nti ne Kristo, nɔ ndũ bõ mmik mankem ebep ebhe yésé echa.

²⁰ Ke echí tetep be Mandem akɛ Kristo apɛtnsem ndũ nepém ndu betañ be chɔŋ yí ankɛ bawú mámpɛtnsem ndũ nepém.

²¹ Mbɔ enyũ newú néfueré ntá mmu amɔt, ke nétwó fá mmik, nɔ ke neperénsen ndũ nepém nkwo nefuere ntá mmu amɔt ke nétwó.

²² Nkúbhé mbɔ enyũ bõ bágú mbɔnyune bachi bebharébhɔ Adam, nɔ ke Mandem ákɛ chɔŋ bõ mankem abhen bábharé mmɛet ne Kristo mámpɛtnsem ndũ nepém.

²³ Ke yǎntiki mmu abhɔŋ bepɛtnsem ndũ nepém ndũ mpok ane Mandem afyé. Kristo ke áyámbi ápérénsen ndũ

nepém. Mpok yi apɛt átwó kě bōbhi bápɛt chəŋ nsem ndũ nepém.

²⁴ Mmík amay ye, Yesu Kristo ansɔt awónem amfáy befónó ebhen bébhónó betan amfáy bho, ansɔt kefó eki an- chye ntá Mandem mmu achi Etayi.

²⁵ Yesu abhəŋ bekem kefó kpáte Mandem ankə bōmpap abhi mámdəp mbə enək ene yi anyanə bekek amfay.

²⁶ Mūmpap ane Mandem ánanə chəŋ ndũ ngwenti chi newú.

²⁷ Echi mbə enyũ Ekáti Mandem érəm be, “Mandem afyé yěntiki enyiŋ anten yi.” Ke berem be, “Menyiŋ menkem béchí anten yi” abhíkí təŋ be Mandem mmu afyé menyíŋ menkem anten Kristo ábhák nkwə anten yi.

²⁸ Ke mpok ane Mandem ákú menyíŋ menkem mémbak anten Kristo kě mbəŋ Móywi afyé mmuet anten Mandem, mmu afyé yěntiki enyiŋ anten yi, be Mandem aywíntí ambak Mfó, ne yě mmu achak áké bhak mbə Mandem.

²⁹ Mbák bawú bápú pɛtnsem chəŋ ndũ nepém, ntí ane bájwiti bho ndũ ntí bo abhen bawú achi be yi?

³⁰ Mbák bawú bápú pɛtnsem ndũ nepém, ntí ane sékà newú mpoknkem achi be yi?

³¹ Bōma, nchí anyũ newú mpoknkem. Nchí rem nɔ ntá yeka mbənyune mēpānyu ěti yeka ne ntí be betik Yesu Kristo Acha yese ebhen mékú békú bāchi bōbhi.

³² Mpok nchí etək Efesəs, mbəŋ beyā esəŋəri ne bo abhen bāchí are. Ntiki nsáy mébhəŋ ndũ nenú enén ménú enén nnú ne nnyābhi eyə mbák bawú bapu pɛtnsem ndũ nepém? Mbák bapu pɛtnsem ndũ nepém, “Sényíé, sényú, mbənyune mandú mpok ségu.”

³³ Báké rə bo mándwə bhe. “Ŭkə ne ngép, óngép aghɛp.”

³⁴ Bón nkaysi ane achi chak, mándə bebá. Mbək ayeka bābhíkí riŋi Mandem wáwák. Nchí rem nɔ be ntíánwóp ankem be.

Enyũ mmuet ane bawú bápɛtnsem ne yə

³⁵ Mmu akwáy bebhep be, “Chəŋ Mandem ankə bawú mámpɛtnsem ndũ nepém ná? Bápɛtnsem ne ntiki enyũ mmuet?”

³⁶ Mbák mmu ámbép nó, nɔ achí echíŋtímu! Bābhíkí riŋi be, mmu ámpí mbwət, mbák yə abhíkí yambi angu, apú chak ángó?

³⁷ Ne enyiŋ ene mmu ápí, puyě chi nneré nchwi ne puyě nneré mbwət achak, chi mónyese nchwi, mbák épú nɔ, mónyese mbwət achák.

³⁸ Ke Mandem áchye nyésé mbwət enen bápí aywi mmuet ane nɔ néchak, néngo, nembəŋ mbə enyu yi átí bé émbák. Yěntiki enyũ mbwət áfu amik ambón chí ayi enyũ mmuet.

³⁹ Menyíŋ ebhen bébhónó nepém bebəŋ mmuet kekúrí kekúrí. Bakwāŋwan bābhəŋ ayap enyũ mmuet, nnya ébhón eyap enyũ mmuet, kenen kebón eyap enyũ mmuet, ne nsi ébhón eyap enyu mmuet.

⁴⁰ Mmuet menyíŋ ebhen bechi amfáy échí kekúrí ne mmuet menyíŋ ebhen bechi fá amik. Ne beri menyíŋ ebhen amfay béchí kekúrí ne beri menyíŋ ebhen fá amik.

⁴¹ Mmók abhəŋ ebhi beri, ntaŋ ábhón ebhi beri, mambe ábhón ebhap beri, ne mambe ábhón beri kekúrí kekúrí.

⁴² Enyuyə ke ebhak mpok Mandem ákə bawú mámpɛtnsem ndũ nepém. Mmuet ngú ane bābhémé, āpəpə. Ke mpok yi ákə bawú mámpɛtnsem ndũ nepém, mmuet nkwā ábhák chí ane ápú gu wáwák.

⁴³ Mpok bābhème mmu, erene yi ébèp ne apú bhəŋ betan. Mpok Mandem áku bawú mámpɛtnsem ndũ nepém, mmuet eyə āri, ambón betan.

⁴⁴ Mpok bābhémé mmu, bābhème mmuet bō mmík. Mpok Mandem ákə bawú mámpɛtnsem ndũ nepém, mmu ábhəŋ chí enyũ mmuet ene amfay. Mbák mmuet bō mmík achi, nɔ mmuet ene amfay ebhəŋ ebhak nkwə.

⁴⁵ Ekáti Mandem éghàti bhese be, “Adam, mmu Mandem áyāmbi

aghoko, achí nyaka nkwānwan ane achi nepém.” Ke Adam ane áfú ansem chí Efónó ne yi áchyè nepém.

⁴⁶ Puyě mmuet ane Efónó Mandem áchyè ke ayambi. Ane bõ mmik ke áyámbi, ke ane Efónó Mandem áchyè antwò chòṅ ansem mpok.

⁴⁷ Mandem aghókó mmũ mbi chí ne ntòp, ane átwò ansem afú chi amfay.

⁴⁸ Bõ mmik mankem báchí mbò mmu ane Mandem ághókó ne ntòp, ne bõ mfay mankem báchi mbò mmu ane áfú amfay.

⁴⁹ Nkúbhé mbò enyũ séchí mbò mmu ane bághókó ne ntòp néne, mpok átwò ane sébhak mbò mmu ane áfú amfay.

⁵⁰ Bõma, nchí ghati bhe be enyũ mmuet ene sébhónó epú kway bebhak ndũ nebhuet ane Mandem achi Mfò are, ne enyĩṅ ene égugu epú kway bechokò ndũ nebhuet amòt ne enyĩṅ ene epu kway begu wáwák.

⁵¹ Ghók ká, nchí ghati bhe enyĩṅ ene échí bhésé bhésé ntá yeka. Besé mankem sépú gu chòṅ, ke báyibhiri mmuet eyese.

⁵² Chòṅ sémbòṅ mmuet ekò témchók, ndũ mómbiṅi mpok ane mmu ákiep amík, ndũ mpok ane mmbá ane ngwenti ákwéné. Mpok eyò, bawú bápetnsem ndũ nepém ne mmuet ene epú gu wawak; ke mánjibhiri bhese abhen sechi pè témté, sémbòṅ mmuet ekò.

⁵³ Ebhak enyu eyò mbonyune mmuet eyese ene épòpò ebhòṅ beyibhiri endòp mmuet ekò ene epú gu wáwák. Ne enyĩṅ ené égugu ebhòṅ beyibhiri endòp chi ene epú gu wáwák.

⁵⁴ Mpok eyò, chòṅ émfakari be mmuet eyese enjibhiri enyu yò, be enyĩṅ ene Ekáti Mandem éghati bhese émfú tetep. Nò chi be, “Mámen newú. Básòt awónem amfáy newú ndak amay.”

⁵⁵ Newú, betan ebhe amfay nepém bechi fá? Betan ebhen ósòt besak bho béchí fá?

⁵⁶ Bebá ke béchyè newú betan. Bebhé Mandem ke béchyè bebá betan.

⁵⁷ Ke sénkáká Mandem be achyè bhese awónem amfáy bebá éti enyĩṅ ene Yesu Kristo Acha ywese áká.

⁵⁸ Bõma, abhen ekòṅ, ndũ échí nò, tẽ ye ka kpirí, ké fere amó. Dók ká ambi beku betik Acha ne batí yeka ankem mpoknkem, tẽndu bāríní be betik Yesu Kristo Acha ebhen bákà bepu nem ndéndem.

16

Nkáp ane bächwòp ndu bekwak batí bo Mandem

¹ Béyĩṅi nkáp ane bächwòp ndu bekwak bo Mandem, bábhòṅ beku mbò enyu ngátí bõnkwo abhen atú Galéshia mánkù.

² Ndũ yěntiki nywòbhé neywěmmet, yěntiki mmũ yweka ámburé enyĩṅ, bekoṅo nkáp ane yi áká betik ábhónó, be báké chwòp bakap chi ndiere mpok ane ntwò awu.

³ Nnánṅ ngáká awu, chòṅ nsĩṅ ekáti nchyé ntá bo abhen báyábhé beto Yerúsalem ne akap ayweka.

⁴ Ne mbák eri be menkwò ndók, chòṅ ndòk ne bhò.

Enyũ Pòl atí beko ne bo abhen yi atí beghò

⁵ Chòṅ ntwò beghò bhe mpok nnánṅ mfuéré atú Masidónia mbonyune mbòṅ ntí befuet are.

⁶ Ngufú chòṅ ntat ne be mandú, ne ékway bebhak ndũ eso enkem. Mpok ánkway ye ane mēròṅ ebhak ene mēròṅ, mánkwak me ndók aré.

⁷ Mpú yan be ntwò ngò bhe mfuere fuet. Mbòṅ ntí bétwò betat ne bhe, mbák Mandem ankwak.

⁸ Ke mbòṅ bebhak fá Efesòs kpate mpok Epá Pentekòs ankwáy.

⁹ Mbòṅ erítí mbi beku esayri betik fá yěndu beyá bo mánù bechyet me mbi.

¹⁰ Tímòti ánánṅ ántwò awu, kém ká yi sayri, enyu ené yi ábhòṅ manák bebhak ne bhe. Yi chí mmũ ane áká betik Mandem mbò me.

¹¹ Ndu echi nò, báké rò yě mmu ámbyák yi. Tík ká yi sayri be ámpetnsem ntá ya. Batí bõnkwo ne mme sénòṅ yi.

¹² Mbák chí manɔ ywεεε Apólos, ngátí yi beyă mpok be ántwó awu ne bõnkwɔ bachak mángɔ bhe, ke abhíkí ka bétwɔ néne. Chɔŋ antwó mpok yi ábhónó epok.

Beyəŋó ngwenti

¹³ Bák ká pë, mǎnte kpirí ndü neka ene ne Yesu. Bón ká netanánti, mǎnte sené.

¹⁴ Yěntiki enyih ene bǎkà, ká ka yɔ ne ekɔŋ.

¹⁵ Bǎma, bǎriŋi be ndü bo Akáiya mankem, efo ene Stefánas ke éyámbi bekoŋo Yesu Kristo, ne báchie nepém enap ndu bekü betik be mánkwak bo Mandem.

¹⁶ Septí ká mmuet ntá bǎ mbɔ abhɔ ne ntá yěntiki mmu achak ane áchéme mmuet ne bhɔ ndü betik.

¹⁷ Mbǎŋ beyă maŋák be Stefánas ne Fɔtunátɔs ne Akaikɔs bátwɔ fá, mbɔnyune netwó wap achi mbɔ bhe bë nkɔwɔ bátwɔ.

¹⁸ Báfyε me nti nkúbhé mbɔ enyu báfyé bhe nti. Chíé nókó ká menyü bo bhɔ kenókó.

¹⁹ Bakwó bho Kristo abhen Esia bátó be bakak. Akwíla ne Príska ne bõnkwɔ abhen bácheme nɔkɔ eket eyi bátó be beyă bakak ndü nnyén Acha.

²⁰ Bómayεε abhen fá mankem bátó bakak. Kaká ká bati nkɔwɔ sayri mbɔ bǎ Kristo.

²¹ Mmε Pól, ke nchí siŋ bakak amen ne awó wa.

²² Mbák mmú achi ane ábhíkí kɔŋ Yesu Kristo Acha, eyak émbák ne yi. Acha ywεεε, twó!

²³ Berĩndu Yesu Acha mémbák ne bhe.

²⁴ Nkɔŋ bë mankem. Sérɔp chi ndü nson amɔt ndu sébháré mmuet ne Yesu Kristo.

Εκάτι Πῶλ ενε έjwί bepay ntá Nkwō Kōrint

¹ Με Πῶλ, mũnto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandem, ke nchí siŋ ekáti ene. Nchí fá ne Tímoti, māmáyese amot. Nchí siŋ ntá yeka bōnkwo Mandem abhen etak Kōrint ne bo Mandem mankem abhen báchi atú Akáiya ankem.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōŋ be berĩndu, mánychye be kpák.

Πῶλ áchyè bakak ntá Mandem ndũ yi afyé bho ntí

³ Sémbítí Mandem ne Chi Yesu Kristo Acha ywese. Achí Mandem ntĩnso ne áchyè bhese nepoptĩntí.

⁴ Achye bhese nepoptĩntí ndũ besōŋori ebhesé menkem be sénkwáy bechye bo abhen báchi ndũ yěntiki enyũ esōŋori nepoptĩntí. Nkúbhé nepoptĩntí enen Mandem áchyè bhese mpok esōŋori, ke nékũ sénkwáy bechye bo abhen bachi ndũ esōŋori nepoptĩntí.

⁵ Ndu séghò beyǎ esōŋori έti sébháré mmuet ne Kristo nó ke Mandem áfuet ntá Kristo bechye bhese nepoptĩntí.

⁶ Sébhōŋ esōŋori chí bé Mandem anchye bhe nepoptĩntí, ampeme bhe. Ne Mandem áchyè bhese nepoptĩntí chi be sénkwáy bechye bhe nepoptĩntí. Enkũ mǎnkwáy ye bebhōŋ ekébhénti ndu bete kákátí ndũ nkúbhé besōŋori ebhen sébhōŋ.

⁷ Sébhāka ntí ne bhe, ne sebhiki bhōŋ becháy mbōnyune serĩŋi be ndũ bǎká bebhōŋ esōŋori mbō bhese, Mandem áchyè bhe nkwo nepoptĩntí mbō enyũ yi ákũ ne bhese.

⁸ Bōma, séyāŋ mǎndĩŋi beyǎ besōŋori ebhen sébhōŋó awu atú Esia. Báchyè bhese nenyok enen néyá necha. Ekũ séfére ntí ndũ sékaysi be ndak ywese ámay.

⁹ Esōŋori éyá kpát séróbhe non chi newú. Ke efakari nyaka nō chi beku sēndĩŋi be sépú kwáy bekwak mmuet eyese. Séghó bé sébhōŋ besiki ntí ne Mandem mmu ákwáy beku bawú mampetnsem ndũ nepém.

¹⁰ Mandem áfére bhese ndũ newú, ne chōŋ andak ambi bepeme bhese. Sébhāka ntí chi ne yi be chōŋ ampet ampeme bhese.

¹¹ Be nkwo bǎbhōŋ bekwak bese ndũ nenikímuet. Ne chōŋ beyǎ bo mánychye nōkō Mandem bakak έti yese, beyĩŋi berĩnti ebhen yi átōŋó bhese έti beyǎ nenikímuet.

Ntí ane Πῶλ awupsi nkaysi berōŋ Kōrint

¹² Enyĩŋ ene ékũ sédèp awō anti chi be batĩ yese ághāti bhese be nepém enese nechi sayri ne bō mmik, sayri sayri ne bhe. Sékũ menyĩŋ mbō bo Mandem ne ntí nemot ne tetep ndu sébhíkí koŋo nerĩŋĩndak enen bō mmik. Sékũ nō chi ndũ berĩndu Mandem bechi ne bhese.

¹³⁻¹⁴ Enyĩŋ ene bǎpáy ndũ bekáti ebhese chí enyĩŋ ene echí bhese anti, sebhiki bhese yěnyĩŋ. Yě bǎbhiki jwimem néne beyĩŋi enyũ bo sechi, nókó ká be chōŋ mǎnjwimem sayri ewak émot, be nywōp Yesu Acha átwō, mǎnkwáy bedep awō anti έti yese nkúbhé mbō enyũ besé sédèp mbure awō anti έti yeka.

¹⁵ Těndu mpú makati nyaka wáwák be chōŋ mǎnsiki ntí ne me, mbōŋ nkaysi beyambi bétwō awu ntá yeka be maŋák beghō me ámbák ne bhe ndōŋ epay.

¹⁶ Mbōŋ nyaka nkaysi béte awu ntá yeka ke mfuet ndak atú Masidónia, mpét ntě béghō bhe mpok mfú atú Masidónia nchí petnsem, be eyō enkũ mǎmbōŋ mbi béchyè me nekwa ndũ nekō enen mērōŋ Judéya.

¹⁷ Nchí kũ nyaka mbō bō mmik ke? Mmũ mmik ke árēm enyĩŋ émot anku chí échák.

¹⁸ Těndu Mandem achi tetep, enyĩŋ ene ngátí bhe puyě eyōŋ ene nkwa mmu ákã enyĩŋ émot anku chí echak.

19 Yesu Kristo Mm̄ Mandem ane Silvános ne Tímōti ne me séghàti nyaka bhe òti yi ndũ nkwo ayeka apú mmu beyōn beyōn. Enyīn ene yi árémé, yó ke yi ákà.

20 Chi befuet ntá Yesu kě bariēp Mandem mankem áfù tetep. Òti yó ke sérēm ndu nnyén Yesu Kristo bé “Amen” * ndu bechye Mandem kenókó.

21 Mandem ke áchyè bhese ne be betan be sénté kpirí ne Kristo. Yi ke afyé bhese bé sémbák bōbhi,

22 afyé bhese eriñ amuet, betōn be sechi bōbhi. Akū nō ndu áchyé bhese Efónó Bedyere mmu achi amem bati yesé ndu betōn be chōn anchye bhese yēntiki enyīn echak.

23 Mandem achi ntísie wa be mpú sēse. Ntí ane mbíkí petnsem Kōrint chi be mbíkí yan mpet nchyé bhe esōjori échák.

24 Sébhíkí yan besōt chi betan beghati bhe menyīn ebhen bābhónó ménóko. Sérīni bé bābhōn bāte kpirí ndũ neka eneka ne Yesu. Séyān chi be sēnchem amó ne bhe senkū betik be mañák ameka anja.

2

1 Òti eyó kě nkū nti be mpú pere twó awu ntá yeka ndōn achák ndu mbíkí yan bechōnti bati ayeka amem.

2 Mbák nkú bati áchónó be amem, agha achák áchi awu ane ákway bekū me mbón mañák? Pú nkúbhé be mbák nkū bati áchónó be amem?

3 Òti eyó ke nsíní bhe ekáti ene. Nsīn yó enyu eyó be nnán ntwó awu, be bho bābhōnō bechye me mañák, báké kū nti nenchōnō me amem. Ndíní sayri be mbák nchí mañák, be nkwo bābhak mañák.

4 Nsīn be ne beyā bebe anti, ne basémé, ne babhese amík. Mbíkí sīn béchōnti bati ayeka amem. Nsīn chi bekū mändīni be nkōn be tontó.

Eri befojori mm̄ ane áchyé esōjori

5 Ke mm̄ ane átwó ne esōjori, abhíkí kū chi me. Mbíkí yan berem tontó, ke ngo be ákú chi be mankem.

6 Ntémsí ane beyā bheka báká be mánchye mmu wu akway nō.

7 Fōjorí yé ka yi, mánchye yi nepōptintí be menyīn beke tan mencha yi enyu ené yi ákpiki fere amō.

8 Nchí ník ye be mmuet be mämpet mánkū yi angō be bākōn yi tetep.

9 Nti ane nsíní bhe ekáti eyó chi be mmó be ngó mbák chōn mánkū yēntiki enyīn ene ngátí bhe.

10 Yēntiki mmu ane bāfōjori bebá bhi, me nkwo nchí fōjori yi. Ne mēfōjori mbák enyīn echi mbōn ene éyān be māmfojori yi. Nchí fōjori yi òti yeka ndu nnyén Kristo mmu átó me.

11 Ebhōn bebhak enyu eyó be Satan áké bhōn betan amfay yese. Besé babhōn serīni nkaysi yi.

Betikí Kristo ebhen sékū bechi mbō erítí eriep ntá Mandem

12 Mpok nchwóbhé Troas ndu beghati bho Mbok Ndíndí òti Yesu Kristo, Acha ánéné mbi ntá ya.

13 Yé nō, nti nébhíkí pōp me amem ndu mbíkí ghō mm̄ere wa Táytos aré. * Ngati ye bhō be, “Mánchókō sayri.” Mfa ndok atú Masidónia.

Befuet ntá Kristo, sénu sēnsōt chi awónem

14 Bakak ámbák ne Mandem mmu ánu ansōt chi awónem. Asōt bhese mbō batémé nenū abhen bákémé ebhīnenū ne áya bese mbi mpoknkem ndu séróbhé nu chi ebhe Yesu néne. Yēntiki ebhak ene sérōn, Mandem áfuet ntá yese bekū bo mändīnī Kristo ndu sékū Mbok Ndíndí ántáká nókó mbō erítí eriep mbānkem

15 Bapém ayese achi mbō bawet erítí eriep amen Kristo áchyé ntá Mandem. Eriep eyó étaka ndũ nkwo bo abhen Mandem āpēmē ne ndũ nkwo bo abhen bákò chi ndũ mbi newú.

16 Ntá bo abhen bákò ndũ mbi newú, eriep ene echi chí mbō ebéptí

* 1:20 Amen: Chi “Embák nō” ndũ eyōntok ene bo Israel. * 2:13 “Mm̄ere” fá, chí “Nti mūbetok Yesu”.

eriεp ενέ έwàγ bhō way. Ke ntá bo abhen Mandem ápèμε, séchi erítí eriεp ene échyè nepém. Ntiki mmu ákway bekà ενέ enyũ betik?

17 Beyã bo básòt Mbok Ndíndí ane bágghàti bho mbò mbi beyaη nkáp. Besé sépú nò, séghàti bho Mbok Ndíndí chí ne nti nemòt, ndũ betanη Kristo, ne serinηi be amík Mandem achi bhese amuet.

3

Pål àkà betik mbò mmũ Nku Nkò

1 Enyinη ene sérèm èti mmuet eyese éké kà mánkaysi be sépet séyànη chí be mändinηi enyu bho séchi. Bo báchí abhen bábhónó bétwò be ne bekáti ebhen bérèm erírí èti eya. Menyũ bo bho, bápèτ báyanη nò chí be mánchye bhò bekáti be mántanη ntá bo bachak? Bese sépu nò.

2 Bě bábhōη ke bachí ekáti ενέ érèm erírí èti betik ebhese. Básinη ekáti eyò chí amem batí ayese, * be yěntiki mmu ampay andinηi enyũ bo séchi.

3 Ne bātōη kponorōη bé Kristo ke ásíní ekáti ene ató bhese ne yó. Abhíkí sinη yò ne enókékati. Asinη yò chí ne Efónó Mandem mmu áchyè nepém. Abhíkí sinη yò ndũ bégbáká batay. Asinη yò chí amem batí bakwāηwanη.

4 Sékway berem menyinη ebhen mbōnyune sésìkì nti ne Mandem ndũ nnyén Yesu Kristo.

5 Ebhíkí tōη be bese babhōη sérèm be sékway bō abhen bákà betik ebhen. Mandem ke áká sénkwáy beku bhò.

6 Nkúbhé Mandem ke áká sénkwáy bebhak bakã betik, ndu bégháti bho èti Nku Nkò. Nku Nkò ane äyànη be, nebho néne, bo báké koηo chí ebhé mbò enyu básíní nyaka, ke sébhōη beghok chí Efónó Bedyere. Ebhé ètwò mmu chí ne newú ke Efónó Bedyere átwò chí ne nepém.

7 Bärinηi be yěndu nku nsí ane átwò ne newú, àkà nyaka bo mángò betanη Mandem kponorōη. Mandem asinη

bebhé ndũ bégbáká batay achye ntá Moses. Ené Moses ásèp bérōη ntá bo Israel ne batay yò, bediéré Mandem bére ghò yi besí. Ndu ásèp bediéré Mandem ebhò mémay nòkò. Yě nò, yě mmu wap kekway beyinηi yi besí tebhe tebhe.

8 Mbák ékway bébhak nyaka enyu yò ndũ mpok nku nsí, ná ne echōη, ndũ mpok nku nkò? Betik Efónó Bedyere mmu áchyè nepém bebhōη betōη bediéré Mandem tontó encha mpok nku nsí.

9 Nku nsí átwò nyaka ne ntémsi. Yě nò, abhak chí enyinη ενέ ètōη betanη Mandem. Néne, Nku Nkò, yó ane ákà sémbák chak besí Mandem, abhōη bétōη betanη Mandem ancha Nku Nsí.

10 Tetep, ndũ ndak ane, nku nsí abhíkí bhōη betanη mbōnyune sérōbhe koηo chí Nku Nkò ane áchá nku nsí ndũ átōη bediéré Mandem tontó.

11 Tetep, mbák nku nsí ane abhíkí tat ákway nyaka betōη bediéré Mandem, Nku Nkò ane abhiki bhōη ngwenti abhōη betōη bediéré ebhi ancha ane nsí.

12 Těndu sébhōη nébhakántí, sébhōη ngānganη ne sékà menyinη ne netañánti.

13 Moses àkùti nyaka besí bhi ne nden mpoknkem ane bediéré Mandem ebhen béghò besí bhi bébhó memay mandú mandú, be bo Israel báké ghò ndũ ménèmsi. Sépú bhese yěnyinη.

14 Bo Israel bágghò nyaka bediéré Mandem, yě nò, bágwót batí yap amem. Enyu eyò ke echi ne bebhárebhò bhap kpáte echōη. Yěntiki mpok ane bápáy bekáti Mandem ebhen nku nsí, ébhak chí mbò be nden eyò akútí batí yap, ne ékà bò báké jwimem ndũ enyinη ene bápáy. Ndiere Kristo ke ákway befere ekúti eyò ndũ batí yap.

15 Nkúbhé enyu yò ke échi kpáte echōη. Yěntiki mpok ane bápáy basinη amen Moses, bápú jwimem, mbōnyune ébhak ntá yap chí mbò be básòt enyinη bákuti batí ayap.

* 3:2 Mbok bekáti ebhén te nebhōnet bérèm be, “Amem batí yeka”.

16 Ke mpok mmu átíkínsem ndü esí nepém ení, átwò ntá Acha be amfere enyíñ ene ékúti nti eni.

17 Néne, Acha ane sérèm nò òti yi àkà menyíñ chi ne Efónó Mandem, ne yéntiki ebhak ené Efónó Acha achi ne bho, bábhòñ ngangañ.

18 Néne, bese bo sébhíki pere bhòñ nden ane ákúti bati yese, séghò bediéré Acha, ne séyíbhiri bebhak mbò yi. Ne ndü séyíbhiri neñòk ne neñòk, bediéré ebhi béghò bhese amuet ménja mendakò nòkò chi ambi. Acha mmu ákà menyíñ ne Efónó Mandem ke áku embak nò.

4

Mandem chi Mandem bediéré

1 Tëndu seríñi be Mandem ntínso ke áchyé bhese betik ebhen-ne sékà, sepú fere amó.

2 Séféré ntí ndü menyíñ ebhen bétwò ne ntíánwóp ne ndü bebéptí menyíñ ebhen bo bákà ansem ansem. Sepú kà betábhá ne mmu wáwák ne sepú mò beyíbhiri Eyòñ Mandem. Enyíñ ene sékà chi beghati bho tetep Mandem enyu ené yéntiki mmu ákwáy beríñi be sechi bò tetep besí Mandem.

3 Mbák Mbok Ndíndí ane séghàti bho achi chi mbò enyíñ ene echi bhésé bhésé, ábhák enyu eyò chi ntá bo abhen bachi ndu mbi newú.

4 Bò bhò bápú jwimem ndü Mbok Ndíndí mbonyune Satan mmu achi mandem mmik anémé bò amik be báke noko Mbok Ndíndí. Yi apu yan bó mangó bediéré ebhen béghò. Nò chi, bediéré ebhen bífù ndü Mbok Ndíndí òti Kristo. Apu yan bó mandíñi enyü Kristo achi, Kristo mmu achi enyu émot ne Mandem.

5 Sepú kò beghati bho òti mmuet ayese. Séghàti bho chi òti Yesu Kristo ne be yi achi Acha. Mbák chi bhese babhòñ, enyíñ ene séghàti bhe chi be sechi chi bò betok bheka òti Yesu.

6 Ndü nebhònet, ené Mandem ághòko mmik, arem be bediéré méngóó ndü ejuri, ne ebhak nò. Nkúbhé Mandem ke ákú bediéré ebhi béghò amem bati yese. Ne séghò bediéré Mandem ndü béghò besí

Kristo ne seríñi néne enyü bediéré Mandem bechi.

Sechi mbò beté ntòp ebhen keném kechi aré

7 Bediéré ebhen béghò bese anti chi nném enyíñ. Yé nò, bese babhòñ sechi chi mbò beté ntòp, betañ ti. Eyò étòñ be, beyá betañ ebhen sébhóñó beka betik Mandem bífù chi ntá yi, puyé ntá yese.

8 Mpok ne mpok, báchyè bhese besòñori menyu ne menyu, ke besòñori bhò bepu bókòti beté ntòp ebhen bhese sechi. Echa bhésé enyü sébhóñó béka ke sepú fere amó.

9 Mányòk bhese, ke Mandem apú rò bebhak ne bhese. Bádep bhese amik, ke bápú kway beway bhese.

10 Yéntiki ebhak ene séròñ, besòñori ebhen séghò bechi mbò be sépókó newú Yesu amuet sékò ne nò. Òti yò, bo bághò nepém Yesu ndu nékà betik amuet yese.

11 Tetep, sechi anyü newú mpoknkem òti Yesu, ne eyò ékà Mandem ántòñ enyü nepém enen mbòñ Yesu Acha nékà betik ndü mmuet eyesé ene épú tat fá amik.

12 Séká ye newú, bé mánkway bébhòñ nepém enén nébhiki bhòñ ngwénti.

13 Tëndu sébhóñó nkúbhé efónó neka mbò mmü ane areme mbò enyu echi amem Ekáti Mandem be, “Nnókó, ne òti yò ndem”. Bese nkwo sénoko, ne òti yò séghàti bo Mbok Ndíndí.

14 Séríñi be Mandem mmu ákú Yesu Acha ápérénsem ndü nepém, ákà chòñ besé nkwo sémpetnsem ndü nepém ne yi, ne ansòt bhese ne bhe sémbak ne Yesu ndü nebhuét bechakò bhi.

15 Besòñori ebhen menkem bechi chi ndü berí ebheka, be ndü beríndu Mandem bégháká ntá beyá bho, ménká bo abhen báchyè Mandem bakak mánjá mándakò nòkò chi ambi, be bo mánchye nókó Mandem kenókó.

Nkoño Yesu chi mmü ekébhénti

16 Tëndu seríñi menyíñ ebhen, sepú fere amó. Yéndu betañ ebhen nkwo mmuet mémày méndakò nòkò chi ambi, Mandem ákà sembòñ nòkò

betan bekə amem bati ayese yēntiki nywəp.

¹⁷ Ne besəŋəri ebhen séghò fá amik béchi mandú tontó, ne bépu tat. Békwaḱ bhese kwak be sēnkway bo abhen séchwè ndū beyā maḱák Mandem ewak émət. Maḱák amə acha yēntiki enyiḱ ne abhiki bhəŋ ngwenti.

¹⁸ Sépú yini ye menyin ebhen bo bāghò ne amík. Séyini chi ebhen bápú ghə, mbənyune menyin ebhen bo baghə bəfuefe fuet. Ebhen bápú ghə ke bebhak mpoknkem.

5

Chəŋ mmuet ane apu gu amen ane agu

¹ Sérini be mmuet ayese ane fá amik achí mbə bétəm. Mbák bétəm ebhen ménkwén, Mandem áchye bhese eket ekə awu amfay. Puyē chi bakwāŋwan ke bāghókó yə, mbəŋ Mandem ke áchye mmuet nkə yə, ne yə abhiki bhəŋ ngwenti.

² Tətəp, séchi ndū nedī kebho fá amik ne sənəŋ ne beyā ekwak be Mandem anchye bhese mmuet ekə ene echi amfay,

³ be ndu afyé yə bhese amuet, séké bhak bebho bewə.

⁴ Ndū bétəm ebhen sechi aré néne, sébhəŋ esəŋəri ne séchi ndū nedī kebho. Ebhiki tən be séyən Mandem ámféré mmuet ane ágú. Séyən chi be yi anchye bhese mmuet nkə, be enyiḱ ene epu gu émen ene égu.

⁵ Mbəŋ Mandem kě áká sémbák bo abhen sékwāy bébhəŋ mmuet nkə yə. Achyé bhese Éfónó eyi mbə nkem bé chəŋ anchye bhese mmuet nkə yə nkwa tətəp.

⁶ Sébhəŋ ye nti netan netan mpoknkem ndu sérini be, ene sébhuet ndū mmuet ene, sépú kway bebhak amfay ne Yesu Acha.

⁷ Ndū nepém enese fá amik sébhəŋ nekə ne yi. Sépú ghə yi ne amík.

⁸ Sébhəŋ nti ne éri ntá yese be séndó mmuet ene sendək sembək anywəp ne Acha.

⁹ Ndu echi ye nə, yē sébhuet chi fá amik, yē séchi chí awu ne yí, nném enyiḱ chi bé sēnkə menyin ebhen bekə yi ámbəŋ maḱák ne bhese mpoknkem.

¹⁰ Nti achi be yēntiki mmu abhəŋ béte besí Kristo mmu átən bo mankem. Chəŋ yēntiki mmu ambəŋ nsáy ane ákwāy ne yi békóno nepém eni fá amik. Mbák sékə berí, chəŋ sémbəŋ eríti akap, ne mbák sékə bebú, sémbəŋ ntémsi.

Yēntiki mmu ákwāy bebəŋ mbi bebhak sayri ne Mandem

¹¹ Ndu sérini be átən chəŋ bo mankem, sébhəŋ becháy ne Yesu Acha. Bechay ebhen békə séfyè ye betan ndu bekə be bo mánóko be menyin ebhen séghəti bhə bechi tətəp. Mbəŋ Mandem arini bhese sayri, ne nkáysi be be nkwa bəriḱ enyū bo séchi.

¹² Ebhiki tən be sépet séyən bekə mändini menyin bo sechi. Séyən chi bekə mändini nti ane bəbhəŋó bépanyu éti eyese bé mändini enyū bəbhəŋó békéme bo abhen bərəm ebúbə éti yese. Mpányu yap apu yini enyū nti mmu nechi amem ne Mandem. Báyini bho chi ndū nté yap achi.

¹³ Mbák sechi bechintí bho mbə enyū mbək bo bərəm, sébhák nə chí ndu sənū bechye Mandem kenókó. Ke mbák bákə be sépú bechintí bho, diní yé ka be sékə betik chi éti yeka.

¹⁴ Betik ebhen sékə, sékə bhə chi mbənyune ekəŋ ene Kristo épuri bhese. Sənoko be ndu Kristo ágú éti yēntiki mmu, besé mankem sənəŋ segu.

¹⁵ Agú éti yēntiki mmu be bo abhen básóré nepém nekə enen yi áchye ne maḱák báké pere bhak chí ndū mmuet eyap. Bapém ayap ándəp chí mbə enyū yi áyən mbənyune éti yap ke yi ágú ne éti yap ke Mandem áká yi áperensem ndū nepém.

¹⁶ Bebho néne, sépú pere yini ye bho chí bekonə nkaysi bə mmik. Enyu eyə ke séyini nyaka Kristo, ke néne, serini mbəŋ enyū mmu yi áchi.

17 Ενε έτòη be mmuet ανε ábháré mmuet ne Kristo aròp ye chi mmù nkò. Menyìη besí béfuet, ebhen bekò ke béròbhé.

18 Mandem ke ákú be menyìη ebhen menkem mémbak enyu eyò. Yì ke átò Kristo ánkú sémptnsem ntá yi, ne achyé bhese betik beku bo mámpétnsem mámbòη kpák ne Mandem.

19 Eyò έτòη be Mandem áfuet nyaka ntá Kristo beku yèntiki mmu ámpétnsem ambòη kpák ne yi. Abhíkí pere yìη nyaka ndù bò bapu bhære bebhé. Ne afyé ntó amò yeσε ενέν nékù bo mámpétnsem mámbòη kpák ne yi.

20 Séchí ye bo abhen Kristo afyé ntó enen bhesé amò. Mbòη Mandem ke áfuet ye ntá yeσε, ndu ábhìη be ne ekòη. Ndù nnyén Kristo, sénìk be mmuet, pet ka nsem ntá Mandem.

21 Èti yeσε, Mandem akú Kristo mmu ábhíkí kú ye bebú ámbák mbámbú be sémfúét ntá yi sémbak chak besí Mandem.

6

Pòl àghò esòηòri mbò münto Kristo

1 Bese bo sékù betik ne Mandem, sénìk be mmuet be báké rò berìndu ebhen yi atòηò bhe mémbak ndéndem.

2 Yi àrèη mbò enyù básìη be, “Mpok ákwáy nókò betòη be berìndu, ngók nenikímmuet eneka, nywòp bépème bho nekway nkò, nkway bhe.”

Ghók ká, néne chi mpok ανε Mandem áyàn betòη be berìndu, néne chi mpok ανε Mandem áyàn bepeme bhe.

3 Sépú kú yènyìη ene échèt mmu mbi ne Mandem be bekwéné béké bhak ndù betik ebhese.

4 Enyìη ene séyàn chi be ndù yèntiki enyìη ene sékù, séntòη be séchí bò betok Mandem tetep. Sébhòη manák mpoknkem. Sébhòη esòηòri menyù ne menyù, yè nò sébhòη manák mpoknkem.

5 Mánàn baden bhese, mánàn báfyè bhese ekerékenòη. Mánàn bágwèp ébyòk be bò mánchyé bhese esòηòri.

Séyaná gu betik. Mpok ne mpok, séke bhòη mbi bebhare kenó ne énehbhe nkò bhese te nenyíe menyie.

6 Batì yeσε achi amem pépép, ne sérìη tetep ανε Mandem. Sébhòη ekébhéntí ne bho, ne sébhòη berìnti. Èfónò Bedyere achi ne bhese, ne sékòη bo tetep.

7 Séghàti bo chi menyìη ebhen bechi tetep. Betàn Mandem béchi ne bhese. Séchí chak besí Mandem ne eyò echi mbò menyìη nenu ebhen békwák bhese sénu ne bòmpap abhese, sénchet bò mbi bebhòη bhese.

8 Mbòk bho báchyè bhese kenókò ke bachak bábyak bhese byak. Mbòk bho bárèη eríri èti eyese, ke báchák bárèη chi ebábu èti eyese. Bo básòt bhese mbò bò bapu, ene sérèη chi tetep.

9 Bo bárèη be agha arìη kpìk bhesé, yè nò bo bárìη bhese sayri. Èchí mbò be ségùgu, yè nò, séchi nepém. Báchyè bhese esòηòri, ke sépú gú.

10 Séchí ndù esòηòri, yè nò, sebhòη manák mpoknkem. Séchí amò apay, yè nò sékù beyà bo bábhòη beyà áfók. Èchi mbò be sébhìki bhòη yènyìη, yè nò, sébhòη yèntiki enyìη.

11 Bè bo Κορινθ, séghati bhe yèntiki enyìη kponjoròη ne sénene bati yeσε ntá yeka.

12 Bábhìki fu bese anti, be ke bábhìki pere kòη bhese.

13 Nchí ghati bhe menyìη mbò mmu ανε àrèη enyìη ntá bóbbi. Nené ká bati ntá yeσε, nkúbhé mbò enyù sékòη bhe.

Báké nyòp mmuet ne bo abhen babhìki noko Yesu

14 Báké nyòp mmuet ne bo abhen bábhìki noko Yesu. Enyìη ene echi chak besí Mandem, ébhòη yi beku ne ene épú chak. Bediéré bekway bébhak nebhet amòt ne ejuri ke?

15 Kristo abhòη yi beku ne Satan? Mmu ανε ánókò Yesu abhòη yi beku ne mmu ανε ábhìki noko?

16 Èkerákap Mandem ebhòη yi beku ne bòmandem nsé? Bese bo sénókò Yesu ke séchí ekerákap Mandem mmu achi nepém.

“Chəŋ nnte eket eya nenti enap, mbak
ne bhə.

Chəŋ mbak Mandem wap,
bó mámbak bəbha.”

¹⁷ Eta Mandem árəm ye be,

“Fú ká nenti nap
fap ka mmuét ne bhə.

Báké nyóp mmuət ne yěnyiy ene
ébhónó bakwap,

ne chəŋ mpet nsət be amuət.”

¹⁸ Mandem Acha Betəŋ Menkem árəm
mbə enyū echí nebhəet achak
amem Ekáti eyi be,

“Chəŋ mbak Etayeka,
mámmbak bəbha.”

7

¹ Abhen ekəŋ, těndu Mandem áchyé
bhese bariəp amen, sō ká amó feré
ndū yěntiki enyiy ene ékwəy menyop
mmuət eyese ne batí ywese. Séncháy
Mandem, sénu bebhak nyáná besí bhi
ndū yěntiki mbi.

*Maŋák Pól eti bakoŋo Yesu abhen
Korint*

² Nené ká batí ntá yese. Sébhíki kə
yě mmu ebépti enyiy, sébhíki chəŋti
ntí mmu amem, ne sébhíki nyié mmu
ebhón.

³ Mpu rem nə chi ndu betəŋ be be
bákə bebú. Nnán njámbi ngátí bhe bé
sékwəŋ be ne batí yesé ankem, ne yě chi
nəwú yě chi nepém, yěnyiy épú kəre
bhese ne bhe.

⁴ Mbákánti ne bhe tontó. Mědèp
awó anti tontó eti yeka. Bächyé me
nepəptíntí tontó, ne yěndu sébhón
beyá esəŋəri, maŋák ama aya acha.

⁵ Yě chi mpok ane ségháká atú
Masidónia sébhíki bhón neywěmuet.
Besəŋəri bere twə bebhə menkem.

⁶ Ke Mandem mmu áchyé bo abhen
batí apət apu bə amem nepəptíntí,
achyé bhese nepəptíntí ndu Táytəs
átwó.

⁷ Puyě ndiere netwə Táytəs ke
Mandem ásóré bechye bese nepəptíntí.
Enyiy echak échí be bächyé Táytəs
nepəptíntí mpok yi achi awu ne bhe.
Aghátí me enyū bəbhónó ekwak be
ntwó awu, ne enyū batí abè bhe

amem ne áyóme. Apət aghati me ndū
bəbhónó ntí tontó bete ne me. Eká
maŋák ama apət aya acha.

⁸ Yě embak chi be ekáti ené nsíŋí
bhe éká bəbhón basémé, áyóme apú ne
me be nsiy yó. Ndū nebhənet mbón
áyóme mbənyune ndíŋí be yó échyé
bhe basémé, yěndu basémé mə áchí
chí ndū mómbiyi mpok.

⁹ Tetep, mbəŋ maŋák be nsiy be
ekáti ke puyě chí eti yó échyé bhe
basémé. Enyiy ene éká mbónó maŋák
chi be basémé amen ekáti eyə échyé
bhe akə bătíknsəm ndū bebú ebhəka.
Bebəntí ebhəká bechi enyū bebəntí
ebhén Mandem áyən bəbhi mámbón.
Ekə be ekáti eyə ébhíki twə ne ménémé
ntá yě mmu ywəka.

¹⁰ Basémé amen Mandem ákónó akə
mmu ántíknsəm ndū bebú bhi, antwó
ntá yi bé yí ámpémé yi, ne apu twə ne
áyóme. Ke basémé bə mmik átwó chi
ne nəwú.

¹¹ Bə babhəŋ mángó enyiy ene
basémé amen Mandem akəŋə áká
ntá yeka. Nénə, bəbhəŋ beyá ekwak
beyíbhiri menyiy. Ekə bəso amə ndū
ndak ane ne bəbhón beyá bebəntí eti
ndak ané mmu wu áká ne bəbhón
becháy eti ndak ane áfákári. Bəbhón
beyá ekwak beghə me ne báyən tontó
be mántémsí mmū ane átwó ne ndak.

¹² Yěndu nsíŋí ye be ekáti, mbíki
siŋ chi bekə mándíŋí mmu ane áká
nəfwəp ne mmu ane báká yi nəfwəp.
Nsiŋ chi eti bəghó besí Mandem, be
bəbhón ntí ne bhese tontó.

¹³ Eyə échyé ye bese nepəptíntí.

Báfyé bhese ntí, ne berəŋ ambi, sechi
maŋák eti maŋák amen Táytəs ábhónó
ndū be mankem bəsóré yi awu sayri,
báká ntí eni nepəp amem.

¹⁴ Měghāti nyaka bhe chi menyiy
ebhen bechi tetep mpoknkem. Ne
bəbhíki chye me ntíánwəp eti enyiy
ené ngátí Táytəs ndəbhe nəkwə awó anti
eti yeka, ne éfú nkə tetep.

¹⁵ Nénə, Táytəs apət akəŋ be áchá,
sayri sayri, mpok yi átik enyū bəsíéptí
yi ne becháy, mángwəre nəkwə, ne enyū
báká yěntiki enyiy ene yi ághátí bhe.

16 Nένε, nchí ηák, mbənyune mbákánti ne bhe ndu yěntiki mbi.

8

Enyū bō Mandem bābhónó bēchye akap ndū bekwak bho

1 Bōma, séyàn mändíní ěti berĩndu Mandem ebhen bakwó bho Kristo abhen atú Masidónia bátónó.

2 Beyă besəñəri ebhen bó bāghó, békə bābhəñ mamə tontó. Yě nə, bābhəñ beyă mañák. Ěkə bābhəñ beyă ekəñ bēchye akap keyiñi nsem ndu békwak bo, yěndu bāchí ndū beyă kechép.

3 Nchí ghati bhe be bāchye mbə enyū amə yap átəñ. Ne mpok bāchye, bāchyé mbəñ echa enyū amə ayap átónó, mbə enyū éfú bhə anti.

4 Bāchyé, mánik nəkə bhese mməet ndəñ ne ndəñ ne nti nenkem bé sénchíe bó mbi mánkwák bo Mandem abhen bachi Yerúsalem.

5 Nkwó bho Masidónia bákú baha enyu ene sékəysi nyaka be bákway bekə. Nném enyūñ ane bə báyámbi bákú chí be bāchyé nepém enap nenkem ntá Mandem Acha. Bāchyé ye mməet ntá ye se nkwə ndu bekoño nkaysi Mandem.

6 Táytəs anán abho besət bakap ntá ye ka ndū bekwak bachébhəbhə. Ěkə séghátí ye yi be ampetnsem awu ankwak be mändək ambi menaña betikí berĩndu ebhen bābhó.

7 Bābhəñ yěntiki enyūñ ndu mbi Mandem bācha. Bābhəñ nekə ne Yesu eríri. Bāghāti bho Mbok Ndíndí ěti Yesu sayri. Bāriñi tetep Mandem. Bāchyé nepém eneka nenkem ndu bekə betik Mandem ne bākəñ bhese tontó. Kə ye ka nkwə betik ndu bēchye ne berĩndu ebhen beya becha.

8 Mpu rem nə chí be bābhəñ bekə mbə enyū ngátí bhe. Nchí kə chí be mändíní enyū bō bāchák bābhónó ekəñ ndu békwak. Nkə chí be māmboñ mbi betəñ be bākəñ bo bachak tetep.

9 Bē bābhəñ bāriñi enyū berĩndu ebhen Yesu Kristo Acha átónó bhese. Yěndu yi ábhónó nyaka yěntiki enyūñ, ayibhiri arəp nchébhé mmu ěti ye ka be kechép eki kénkə mām bák bo abhen bābhónó yěntiki enyūñ besí Mandem.

10 Maníe ama ndū ndak ane chi be: Mmíe éyú, bé ké báyambi bēchye akap, ne mbəñ be ké báyámbi bebəñ ekwak bekə nə.

11 Nañá ye ká betik ebhen bābho mbə enyū amə ayeka átəñ, be nekə yweka ánkə enyumət ne ekwak bekə mbə enyū bātí

12 Mbák mmu abhəñ nti bēchye akap, Mandem əsət enyūñ ene yi áchyé mbə enyū amə yi átəñ. Apú bhep mmu ánychyé enyūñ ene yi ábhíkí bhəñ.

13 Mpu rem nə chí be mām féré ntu aməet bō bachak mām bay be anti.

14 Nchí yañ chí be ndū bābhónó tontó néne, mánkwak bo abhen bābhíkí bhəñ, be mpok bə nkwo bābhónó, mánkwak be ndū mpok ane bābhíkí bhəñ. Enyu eyə be mankem bābhak sayri enyumət.

15 Ěchi mbə enyū Ěkāti Mandem éghāti bhese be,

“Mmū ane ápókó beyă nenyíe enen néfú amfay ntá Mandem, ányie nyaka yěnyūñ kerəp, ane ápókó chí mandú abhəñ enen nekway yi gbák.” *

Bátó Táytəs ne maməere bhi ntá bōnkwo abhen Kōrint

16 Nchí kaka Mandem be akə Táytəs ámbón nkúbhé enyū nti enen me mbónó ndu bekwak bhe.

17 Puyě chí be aká bekə enyūñ ene séghátí yi. Yimbəñ anán abhəñ ekwak bepet bétwə awu beghə be mankem. Ěti yə, átwə ye nkwə ndū mməet eyi.

18 Sétò manə achak nkwə ne Táytəs. Nkwó bo Kristo mbañ enkem bāriñi yi sayri ěti betik ebhen yi ákə ndu béghāti bho Mbok Ndíndí.

19 Ne ndu berəñ ambi, yi ke bakwó bho Kristo mbankem báyábhé bé ankə nəkə ne bhese ndū betikí berĩndu

* 8:15 Yiñi Esōdos 6.18.

εβθεν σέκῃ. Σέκῃ βῆο νδου νκωῶ ενυυ εγῶ βέ σένχυε Mandem κενόκό νε βέτῶη be σεβῆῶη ντι βέκωακ bho.

²⁰ Ndũ sékò ndu nkwo, εγῶ εпу chye mbi be mmu ánkáysí be sébhῶη bati apay. Sésòt mpok be yě mmu áké ji bhese beyiñi enyũ sékũ ne beyã akabhé nkáp ane.

²¹ Séyàn chĩ bekũ enyĩñ ene echi chak, puyě chi ndiere besí Mandem Acha, ke besí bho nkwo.

²² Sétò nkwo mómayese achák ne bhῶ. Sénañ semῶ yi ndῶñ ne ndῶñ, ndu beyã babhi, ne séghó be abhῶñ nti békũ betikí Mandem. Néne, áchyé mmuet ndu bekũ bhῶ achá mbῶñ enyu esí mbῶnyune abháká nti ne be tontó.

²³ Mbák chí Táytos, chi nti nkabetik awa. Akũ betik ne me ndu bekwak be. Mbák chí bōmayese bachak abhῶ, yěntiki mmu wap achi mũnto ndũ ntĩ bakwó bho Kristo abhen bátó yi, bῶ bho báchyè Kristo κενόκό.

²⁴ Kũ yeka bakwó bho Kristo mángῶ kponῶronῶ be bābhῶñ ekῶñ ne bho, ne be ntĩ achi ane sédēp awῶ anti ěti eyeka besí bhap.

9

Mmu ane ápĩ tontó āghèṃ tontó

¹ Ntĩ apu ane mēsĩñ be ěti nekwak enen bābhῶñῶ bechye nkwo Kristo abhen Yerúsalem.

² Ndĩñĩ be bābhῶñ ekwak bekwak ne ngátĩ nkwo Kristo abhen atú Masidónia ěti yeka ndep nῶkῶ awῶ anti be bēka bōmayese mankem abhen atú Akáiya mānañ bātonῶti mmuet ndu bechye nekwak te mmíé eyu. Ne betañ ebhen bāfyè ndũ ndak ane ndu ményíkisi batĩ beyã bhap be mántῶñtĩ awap akabhé nkáp nkwo.

³ Ke nchĩ to bōmayese abhen ntá yeka ndu bekũ be nepá ane sépānyu ěti eyeka ndũ menyĩñ ebhen áké bhak ndéndem. Ene, chi bekũ be mǎnkwayé bétῶñtĩ mmuet ne ayweka akap mbῶ enyũ ngátĩ bhῶ be chῶñ mǎnkũ.

⁴ Mbák ntwó awu ne mbῶk bōnkwo Masidónia ené bābhiki re tonῶti mmuet sayri, chῶñ mbῶñ beyã ntíanwóp

mbῶnyune ngátĩ bhῶ enyũ nsiki nti ne bhe. Mbák émfákárí nῶ, ntíanwóp eneka néya mbῶñ néncha.

⁵ Ětiyῶ ke nkaysi ye be eri mfyé betañ be bōmayese mánjambi mántwῶ awu mántonῶti akap ane bāfyé bariēp bechye ke mǎntwῶ. Eri bekũ be akap wu ámbák chi ane áfũ be anti, puyě chi enyĩñ ene mányiere be nyiere mǎnkũ.

⁶ Bǎké ghῶkῶntik be mmũ ane apĩ mbwῶt ane ábhíkĩ ya, āghem mbwῶt ane abhiki ya. Ke mmũ ane apĩ beyã, āghem beyã.

⁷ Yěntiki mmu abhῶñ bechye akap chi mbῶ enyũ yi akũ nti bechye, puyě chi ne basémé anti, ne ékébhak chi mbῶ be bápuri yi puri, mbῶnyune Mandem akῶñ mmu ane áchyè akap ne manák.

⁸ Ne Mandem abhῶñ betañ bechye bhe áfók ane aya acha be mǎmbῶñ yěntiki enyĩñ ene échébhé be enyu ene éya encha kpát mǎnkwayé bekwak bo abhen menyĩñ bechebhe bhῶ.

⁹ Echi mbῶ enyũ Ekátĩ Mandem érèṃ be,

“Mmu Mandem achi awó fúú. Achye bo abhen eyap epu keyiñi nsem. Berítĩ betik ebhi bépú nem.”

¹⁰ Chῶñ Mandem mmu áchyé mbwῶt ntá nkwananki ne ányché nenyíé menyie anchye be nkwo mbwῶt, ankũ yῶ anjá ancha, ne ankũ berítĩ betik ebheka ménchyé beyã mbwῶt.

¹¹ Chῶñ Mandem anchye bhe keném ndũ yěntiki mbi be mǎnkwayé bechye tontó ne awó fúú. Ne akap ayweka wu ámfæet ntá yese angaka ntá bo abhen bátῶ wu ntá yap, ne ánkũ bó mányché Mandem bakak.

¹² Betik ebhen-ne bǎkũ békwaκ nkwo bo Kristo ndu menyie beyay. Békwaκ bῶ mǎmbῶñ menyĩñ ebhen bechebhe bhῶ ne békwaκ bῶ mányché Mandem beyã bakak.

¹³ Ndũ bǎchémé nkáp ne bǎchyé bo bhῶ, bātῶñ be bǎkῶñῶ tetep ane Mbok Ndíndĩ ane bǎrem be mǎnókó. Ndũ bǎchyé enyu yῶ ne awῶ fuu ndu

bekwak bhə ne bo bachak, bo bāghə ne bāchye Mandem kenókó.

¹⁴ Ndu berəŋ ambi, chəŋ bó mánik nəkó mmuet ntá Mandem ɛti yeka. Bábhəŋ ekəŋ beghə bhe mbənyune bāghə beyǎ berindu Mandem amuet yeka.

¹⁵ Sénkáká nókó Mandem ndũ akap ane yi áchyé ane mmu apú kway berem enyũ wu achí.

10

Pól ákú mándíŋí be yi achi mũnto tetep

¹ Membəŋ Pól ke nchí ník be mmuet ndũ nnyén Kristo mmu ábhónó ekébhénti ne nesep̄mmuet. Chi me mmu mbək bho bārəm be mpok nchí ne bhe besí ne besi nchí rem kep̄i ne becháy, ke mpok mpu ne bhe nchí siŋ be bekáti ne betantí beyəŋ.

² Nchí ník be mmuet be báké puri me be mbák bebəbebe ne bhe mpok ntwó awu. Ndíŋí be mbəŋ bébhak bebəbebe chi ne bo abhen bákaysi be sékú menyiŋ mbə bđ mmik.

³ Yəndu séchí ndũ mmiki ne sépú nu mbə bđ mmik.

⁴ Menyiŋí nenu ebhese puyě chi ebhen bakwǎŋwan. Mandem ke áchyé bhese bhə, ne bébhəŋ betəŋ bechəŋti bepok ebhen bđmpap abhese bábhəse.

⁵ Séchəŋti netanányu ne yəntiki enyiŋ ene été bechet bo mbi be báké riŋi baraka Mandem. Sékəm yəntiki enyũ nkaysi mbə mükənəŋ ane bákémé ebh̄nenu, ne sékú yə ándóbhe ghok chi Kristo.

⁶ Mpok mǎnan bāchye mmuet enkem ntá Mandem, chəŋ səntəŋti mmuet bétəmsi yəntiki mmũ ane átanntí ne Kristo.

⁷ Bǎriŋi menyiŋ ebhen beyiŋi me chi amfay amfay. Mbák ye mmu aríŋi sayri be yi achi nkoŋo Kristo, ándiŋi be bese nkwo sechi bakoŋo Kristo mbə yi.

⁸ Yě embak chi be nchí dep awə anti tontó mandú ncha enyũ mbəŋó bekú ɛti betəŋ ebhen Yesu Acha áchyé bhese, eyə epu kə mbəŋ ntíanwóp.

Achyé me betəŋ ebhə chi bekú mǎngo, puyě bekú mǎnkwen.

⁹ Mbíkí yaŋ embak mbə be mēsət bekáti ebhen mēsìŋ bekú mǎmbəŋ becháy.

¹⁰ Mbək bho bārəm be, “Bekati Pól ásiŋ betəŋ becha ne beyəŋ ebhi bétək mmu te anti, ke mpok yi achi ne bhese, apú bhəŋ betəŋ ne apú rem yənyiŋ ene échwè bo anti.”

¹¹ Menyũ bđbhə bábhəŋ beríŋi be menyiŋ ebhen sésìŋ ndũ bekáti mpok sépú awu, bó ke sékú chəŋ mpok sébhak awu ne bhe.

¹² Puyě be sémò beyenti mmuet ne bo abhen bákák mmuet. Ke neyenti mmuet enap ne batí ndu betəŋ be bācha bhə, nétəŋ chi be bábhíkí bhəŋ mbəŋ keboŋ.

¹³ Mbák chi bhese, sépú pányu encha enyu sébhónó bekú. Sėti bewenti chi ndũ ndiere ane Mandem afyé be sénkú séngwenti aré, ne be nkwo báchí ebhe eyese.

¹⁴ Sébhíkí kiŋi ndiere ane Mandem afyé mpok séyambi sétwó ntá yeka. Bese babhəŋ ke séyambi sétwó bhe ne Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo.

¹⁵ Sépú kiŋi ndiere ane Mandem afyé ndu ebhese betik. Sébhaka nti chi be ndũ nekə eneka ne Kristo négò néndək nəkó chi ambi, chəŋ betik ebhese nkwo nenti eneka méngo mendək nəkó chí ambi.

¹⁶ Mbák echi nə, chəŋ sénkway berəŋ beghati Mbok Ndíndí amem betək bechak ebhen yě mmu abhiki re kə betik aré, kepányu ɛti betik ebhen bo bákú ndũ ebhe mmu achak.

¹⁷ Ke Ekáti Mandem érəm be, “Yě agha ane áyaŋ bépanyu, ámpányu ɛti enyiŋ ene Mandem Acha ákú.”

¹⁸ Puyě mmu ane árəm erírí ɛti mmuet eyi ke Mandem Acha ásət ne maŋák, chi mmu ane Mandem árəm eriri ɛti yi.

11

Pól ǎrem be betik ebhi bechi kekúri ne ebhen bōnto nsé

1 Nchí nīkmæet be mǎnkernti ne me ndu nchí rem kepī mbə echīntīmu. Kép ká ntī ne me.

2 Dīnjí ká be nkəŋ be ne mpabhamík ane Mandem. Nsət be mbə ngəsón ane ábhíkí rīŋi mbakanen ne nnáj mfyé bariep ne mmũ amət ane ábháy bhe. Mmũ wu chi Kristo.

3 Kε mbəŋ becháy be böfú bákway berwə bhe mbə enyũ Satan ásóré nyaka bapu mi arwó Ifa, énkε nkaysi ayeka ampəkə bhe mǎngure ebhi, keperε koŋo mbi Kristo ne ntī nemət enen nechi pépép.

4 Nchí rem nə mbənyune echi mbə bhe mbák mmu atwə ntá yeka aghati bhe enyīŋ, yě yi árəm chi ěti Yesu achak ane achi kekúrí ne ane séghàti bhe menyīŋ ěti yi, mǎnoko nóko. Ne yě árəm chi ěti efónó ene echi kekúrí ne Efónó Mandem mmu mǎnene bati ntá yi bákaka, ne yě árəm chi ěti Mbok Ndíndí ane achi kekúrí ne ane mǎnókó, mǎnsəre sət amə apay.

5 Mbíkí kaysi be bo abhen bāsət be bachi manem bönto bacha me.

6 Ngufú mbíkí rīŋi berem kepī, ke ndíŋí enyīŋ ene nchí rem, ne sénan sékε be mǎndīŋi nó kponoroŋ ndəŋ ne ndəŋ, ne ndũ beyǎ babhi.

7 Mpok ngátí bhe Mbok Ndíndí Mandem, mbíkí bhep be nkáp. Nséptīmæét ntá yeka ndu bekwak mǎmbak maném bo. Nkǎ nyaka nə chi bebú ke?

8 Nchí sət nyaka nkáp ntá bakwó bho achak ndũ bekwak bhe.

9 Ne mpok nchí awu ne bhe nke bhəŋ nkáp mbíkí chyε yě mmu yweka esəŋəri mbənyune bati bömayese abhen báfú atú Masidónia ke báchyè nyaka me nekwa. Mbíkí chyε bhe ntu wa be mǎmpəkə wáwák. Ne enyu eyə ke nchí bhak.

10 Ndũ tetep Kristo achi ne me, nchí rem be yě mmu apú kway bekwε me mbət bedep awə anti ndũ atú Akáiya ankem.

11 Nchí kε nə ndak yi? Chi be mbíkí kəŋ be ke? Wáwák! Mandem arīŋí be nkəŋ be!

12 Ne enyīŋ ene nchí kε, chəŋ ndək ambi bekwε yə, bé mkpət bekwak bo abhen bárəm be bákú betik ebhap nkúbhé mbə enyũ mékú ebha.

13 Menyũ böbhə puyě bönto abhen tetep. Chi bo abhen báyibhírí mkpá, ne bárwə bho ndũ betik ebhen bə bákú be báchí bönto Kristo.

14 Ndak ane apu ané maknkay. Yě chí mbəŋ Satan áyibhiri mkpá ankε mbə be achi ángel ane bediéré Mandem béghə yi amæet.

15 Epú yé enyīŋí maknkay mbák bakǎ betik Satan bákú nkwa mbə be báchí bo abhen bákú menyīŋ ebhen bechi chak besí Mandem. Ndũ ngwenti yap bábhəŋ chi nsáy betik ebhen bə bákú.

Pəl ádèp awə anti ěti besəŋəri ebhi mbə münto Kristo

16 Mpet nchí rem be, yě mmu áké kaysi be ntí ábhíkí kway me amem. Mbák bákaysi nə, sət ká me enyu ene bákway beghok enyīŋ ene mmu ane ntí abhíkí kway yi amem árəm, bé menkwə ndep awə anti mandú.

17 Enyīŋ ené mérəm puyě enyīŋ ene Acha aghati me. Nchí rem chi mbə echīntīmu.

18 Těndu beyǎ bo bápənyu ěti menyīŋ ebhen bakwǎŋwəŋ básət be bebhəŋ menwəp be mǎngok nəkə nsé yap, bábhəŋ ye beghok menyīŋí tetep ebhen mbónó béghàti bhe ěti mmæet eya.

19 Bě bho báchí bariŋíndak, báchòkə mǎngoko nəkə menyīŋ ebhen bechīntí bho bárəm ne maŋák.

20 Bákə bo abhen bábhère bhe mbə basem ne mányie bhe nsem amət, ne mányiere be amik, ne báyiŋi be fúú kpát bádεn be.

21 E! Mbíkí bhəŋ nə chi betəŋ-e! Foŋorí ká me be mpú kε menyīŋ ebhə ntá yeka.

Chəŋ ndək ambi berem mbə echīntīmu. Yěntíkí enyīŋ ene ékε mmu ándep awə anti, me nkwa mǎkwáy bedep awə anti ěti enyīŋ eyə.

22 Mbák bádèp awə anti bé báchí bo Hibru, me nkwa nchí mmu Hibru. Mbák báchí bo Israel, me nkwa nchí

mmu Israel. Mbák báchi bebhárébhó Abraham, με nkwo nchí ebhárémó Abraham.

²³ Mbák báchi bõ betok Kristo, με nchá bhó. [Nchí rem mbõ ebhokori mmu.] Nkwa betik nchá bõ mankem. Nchwe kenõ ndõ ne ndõ ncha yëntiki mmu, mãntem áyá acha, ne ndõp kékwót begu ndõ ne ndõ.

²⁴ Bo Israel mánanj bádèp με nnet ne ékpa ndõ esá nsem nekú ne enwi. Báku nõ ndõ etay.

²⁵ Bõ Rom bádén με ne ékpa kenõ ndõ éráτ. Bo bátémti με ne batay ndu beway ndõ amõt. Achwi abet anyén ne με ndõ éráτ. Achwi árákáti amem manyu ekwa ngókónyem ndũ beti mémõt ne nywõp némõt.

²⁶ Mfóri newú beyã mpok ené mérõn nekõ. Mfóri newú amem manyén ane ájwí ágbóko, mfori newú amõ betanjí baghép ne amó batí bo Israel ne abhen bápú bo Israel. Mfóri newú amem betok begho, ne amem baso, ne amem manyu ne amó bõnkwo abhen betábhá.

²⁷ Nnánj nkwa betik, nsõõõri mmæt beyã mpok nke kway bebhare kenó, ne nchákkó nsay nke kwáy bebhõn yé manyiep menyu ne nenyié enen nékwáy με, ne mbáép ákók με ndu mbíkí bhõn nden bekuti mmæt.

²⁸ Besõõõri bechak béchí ke mbíkí pere yan berem ãti besõõõri yëntiki ewak. Puyé chi ndiere menyin ebhen. Mbõnj beyã basémé beyinjí enyu ené bëka bakwó Kristo báchi.

²⁹ Agha ákway bebhõn békwéné ke ékebhak ntá ya mbõ be με ke mbõnjó bekwéné ebhõ? Agha bákway beku yi ankwen ndu bebú ke ntí kedu με amem ne bebenti?

³⁰ Mbák mbõnj bedèp awõ anti chõn nkwa nõ chi ndu menyin ebhen bétõnj be mbíkí bhõn betanj.

³¹ Mandem Mmu achí Chi ntá Yesu Acha arinjí be mpú sèense.

Bakak ámbak ne yi ngwenti ti.

³² Mpok nchí etók Damáskos, Góbhanõ ane mfõ ngo Aretas afyé, áchyẽ eyõn be batemé nenu mam-baheri nõkõ nyũbha ané etók enyu

ene bõ bákway bekem με.

³³ Ke bõnkwo báku nchwe amem ekay ene báséré nnik are bátõ ndu mbok ane achi ankok, básébhẽ με amik, mbuẽ.

12

Põl ãdèp awõ anti mbõnyune abhõn nti ne bõnkwo Κορινθ

¹ Mbõnj berõnj ambi bedèp awõ anti yëndu nsáy ápú aré. Ke dõ ká ngati bhe ãti kenó amik anti fúú, ekem ngó ne menyin ebhen Yesu Acha ákú με ndinjí.

² Ndjíní mmũ ane achi nyaka nkoõo Kristo. Egháká mamié byo ne anwi echõn ene Mandem ásóré yi te amfay.

³ Mpet nchí rem be ndinjí be Mandem asõt nyaka mmu wu árõk Paradays* ne yi, ke chí ndu efõnjõ ke chí ndu nkwo mmæt a, mbíkí rinjí. Mbõnj Mandem ke arinjí.

⁴ Aré, aghók menyin ebhen mmu ábhíkí bhõn beghati bho enyũ bõ bechi, ne mmu apú kway mbõnj berem enyũ bechi.

⁵ Mbõnj bedèp awõ anti ãti mmu wu, ke mpú ku nõ ãti mmæt eya. Nchi dep awõ anti chí ãti menyin ebhen bétõnj be mbíkí bhõn betanj.

⁶ Yé embak chí be nchí yan bedèp awõ anti mpú bhak echinjítimu mbõnyune nchí rem chí tetep. Ke mpú ku nõ ndũ mpú yán be yé mmu ánkáysí be ncha enyũ mmu ene yi ághõ ne ené yi ághõk mërem be nchí.

⁷ Ndu beku be nké pányu ãti beyã menyinjí maknkay ebhen yi ákú mendinjí, áchyé με esõõõri. Mbák mbõ mmu ane báfyé yi nsé amæt. Esõõõri eyõ ebhak enyinj ene Satan átó be ényíéré με amik, énkaj με nke pányu.

⁸ Nnik Yesu Acha mmæt ndõnj éráτ be yi amferẽ με esõõõri ene amæt.

⁹ Ke akeme με be, “Berĩndu ebha békway ne wõ mbõnyune betanj ebha bétõnj kponõõõnj chí amæt bo abhen mmæt apú bhõ.” Ndu echí yé nõ, chõnj ndõk ambi bedèp awõ anti ne manjåk

ἔτι μβίκί βῆῃ βεταν, βε βεταν Κριστο μέμβακ νε με.

10 Ἐτι Κριστο, νχί γε μαῖάκ βε μβίκί βῆῃ βεταν, γῆ básòkòti με sòkòti, γῆ μενυῖῃ βέτανα ταῖ ντά γα, νε γῆ νχί βῆῃ νενυοκ μενυῖ νε μενυῖ, νε γῆ báchyè με χι βεσῆῃρι. Ἐχι νῶ μβῶνυνε mpok ane mbíkí bhəṅ betan ke nchí taṅ sayri.

Pəl abhəṅ nti ne bəṅkwə abhen etək Korint

11 Ndem kepí mbə echəṅtímu. Bě kě bápúrí με nkə nῶ μβῶνυνε, βε κε bəbhəṅə beghati bho enyū mmu με νχί. Ἰῆνδυ mpú yěnyῖῃ, bənto abhen bəyòṅ nῶ manyén ayap amfay bəbhíki cha με.

12 Mpok nchí awu νε βε nkə μενυῖῃ βετῆῃ βε βε νχί mūnto tetep. Mbón ekébhéntí νε nkə μενυῖῃ maknkay μενυῖ νε μενυῖ.

13 Ndiere enyῖῃ ene mbíkí kə ntá yeka ené nkə ntá bakwó Kριστο bachak ncha χι βε μβίκί βῆῃ βε νεkwak? Fəṅorí ká με ndū nefəṅp enə!

14 Diṅí ká βε nnán ntóṅtí bétwə beghə bhe ndu ndəṅ ene éjwí érat. Mpú bhak chəṅ ntu ntá yeka μβῶνυνε βε κε mēyan, puyě bakap ayeka. Ἐχι νῶ μβῶνυνε puyě māmbo κε babhəṅə bebħere μενυῖῃ ntá bachi νε manə bhap, χι bachi νε manə κε bəbhəṅə bebħere μενυῖῃ ntá bəbhap.

15 Chəṅ mbəṅ beyă maṅák bechye yěntiki enyῖῃ ene mbónó, γῆ χι mməet eya, ndu bekwak bhe. Ndū ekəṅ eya νε βε égò éndək nəkə χι ambi, eyeka νε με émay nəkə may κε?

16 Sayri sayri, bákà νε με βε mpok ntwó awu, mpú sət nyaka μενυῖῃ ntá yeka, γῆ nῶ mbək bərəm βε νχί mmu βεtábhá, νε βε νχί sət μενυῖῃ ebheka ndu ngwáy.

17 Ndū nkəṅ bho abhen ntó ntá yeka, γῆ amət ábhíki sət nnyén ena βerwə bhe. Ἐpú nῶ κε?

18 Nnik nyáka Táytos νε məmáyece βε mántwó awu ntá yeka. Átwó nókó asət μενυῖῃ ebheka ndū ngwáy κε? Με νε Táytos sébhəṅ χι nkaysi

amət. Pú nó? Bese νε γι sébhəṅ χι ekakáneko émət. Pú nó?

19 Abhen ekəṅ, bákáysi βε ndu mpok ane nkem sérəm μενυῖῃ ebhen χι ndu βέτανά mməet ntá yeka κε? Wáwák! Sérəm χι enyū Kριστο áyən βε séndem νε βεsí Mandem. Sékə yěntiki enyῖῃ χι βε mäséné ndū mbi Mandem.

20 Mbón becháy βε ngufú mpok ntwó awu beghə bhe nchí kway βεtemeri bhe ndu nte ane mbíkí káysi βεtemeri bhe, νε βε nkəṅ mǎngə βε mpú ndu nte ane bákaysi beghə με. Ngufú, nchí kway βεtemeri bhe ndū bəgwà, νε ndū bəbhəṅ mpabhamík νε batí, νε ndū echókónti, νε ndū mǎṅem μεṅémé, νε ndū bəchəṅti manyén batí, νε ndū enaṅti, νε ndū epῖῃ bekáysi βε bəcha batí, νε ndū bákə μενυῖῃ táká táká.

21 Mbón becháy βε nnán mpət ntwə awu chəṅ Eta Mandem ánkə mbón ntíanwóp βεsí ebheka, νε mbak ndū nedí kebho ἔτι beyă bə ahben bákə nyaka bebú νε bəbhəṅə bekə βepə μενυῖῃ, νε epúsi, νε mányie βepá epusi.

13

Ndū ngwenti, Pəl áyèp bəṅkwə Korint batú

1 Ndəṅ ane ákə érat ene nchí twə beghə βε báké ghəkəntik βε Ekáti Mandem érem βε mbák bo mándem βε mmū ákə ndak, bəbhəṅ bétwə νε batísie bapay, mbák apu nῶ, barat.

2 Mpok ntwó awu ndū nekə enen néjwí ndəṅ epay, njep batú bo abhen bákə bebú νε bəṅkwə bachak mankem. Néne, mpət nchí semti bho ené mpú awu nkúbhé mbə enyū nkə nyaka mpok ntwó awu βε, mbák mpət ntwə, mpú rə bho enyu eyə.

3 Chəṅ nkə mǎngə berῖῃ menkem ebhen βέτῆῃ kponəron βε νχί rem χι μενυῖῃ ebhen βéfu ntá Kριστο. Apú kem βε mbə mmū ane ábhíki bhəṅ betan. Atəṅ betan ebhi mpok áchi nenti eneka.

4 Ἰῆνδυ bágó γι ndū ekotákátí mbə mmu ane abhíki bhəṅ betan, Mandem

ákú yi apetnsem ndũ nepém. Bese nkwo sebhiki bhəŋ betəŋ ndu sébháré mmuet ne yi. Ke ndu sétòk bhe, chəŋ sémbəŋ nepém ne Kristo ndũ betəŋ Mandem.

⁵ Chák ká mmuet beghə mbák, ndũ ekakáneko eyeka, bákòŋo menyin ebhen mánókó. Yiní ká mmuet. Mbák epu nə, nó bákwen nemə.

⁶ Nókó ká be chəŋ mǎngə be sebhiki kwen nemə.

⁷ Sénikmuet ntá Mandem be báké kə nefwəp. Sépú kə nə chí be kə bo mǎngó be séchí chak. Séyáŋ chí be mǎmbák chak, yəndu bákway beyiní bhese mbə bo abhen babhəŋə bekwéné.

⁸ Yě embak yi, sepú kway be kə enyin ene échet tetep mbi. Sékə chí enyin ene ekə tetep ane Mbok Ndíndí ándókó nókó ambi.

⁹ Sébhəŋ maŋák mbák bətaŋ, ye émbak chí be sebhiki taŋ. Sénikmuet ntá Mandem be neka eneka néngó nenjwi pəət.

¹⁰ Ntí ane nchí sin ekáti ene ntá yeka ambi ambi chí be mpok ane mətəwə chəŋ awu, nkésət betəŋ ebhen Mandem áchyé me mbak bebəbebe ne bhe. Mandem achyé me bhə chí be kə mǎnte ndũ neka eneka, puyě chí be kə mǎnkwen.

¹¹ Bəma, berəŋ ndũ ngwenti, ghók ká maníe ma, mǎnchəkə sayri. Nyuré ká ekakáneko eyeka, mǎmbak eyəŋ émət ne bati. Bák ká sayri ne bo báchák. Mbák mǎnkə nə, chəŋ Mandem mmu ákəŋ bhese ne áchyè bhese kpák, ambak ne bhese, ambak ne bhe.

¹² Kaká ka bati sayri mbə bo Mandem.

¹³ Bənkwo mankem abhen báchí fá bátò nkwo bhe bakak.

¹⁴ Yesu Kristo Acha ántəŋ be berĩndu, ne ekəŋ Mandem embak amem bati yeka, ne eyəŋ émət ene Efónó Bedyere áchyè embak ne be mankem.

Ekáti Pǎl ntá Nkwǎ Galéshia

¹ Mē Pǎl mǔnto Yesu Kristo ke nchí síj ekáti ene. Puyě bakwǎnwan ke báyábhé me, ne puyě nkwǎ ke átó me. Chi Yesu Kristo ne Mandem Etayese mmu akwá Yesu ampētnsem ndu nepém.

² Nchí síj ntá yeka bǎnkwo abhen atú Galéshia, ne bati bǎnkwo abhen báchí fá ne me bachem ne me béto be bakak.

³ Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántǎn be berǐndu, mánychye bhe kpák.

⁴ Yesu Kristo achyé nyaka mmuet éti bebá bhese ndü mkpáká mmik bebá ane echǎn. Akwá nǎ békóǎ nkaysi Mandem mmu achi Etayese.

⁵ Yi ke bo mankem bábhǎǎ býchyé kenókó gwenti ti. Amen.

Mbok Ndíndí amət ke achi

⁶ Echí me maknkay bé bǎtǐn bǎrǎ Mandem mmu ábhǐní be éti berǐndu Kristo be mambák bǎbhi, ne bǎrǎbhé koǎo chí Mbok Ndíndí achak.

⁷ Puyě chi mbǎn be Mbok Ndíndí achak achi, ke mbǎk bo báfyè bhe ebyǎk anti ne báyan chí béyibhiri Mbok Ndíndí éti Kristo ndü enyǐn echak.

⁸ Ke yě embák chi bese, yě chí ángel ke ághátí bhe mbok ane áchí kekúrí ne ane séghátí bhe, eyak embak ne yi.

⁹ Mbǎ enyü sénǎn séghátí bhe, mpēt nchí ghati bhe be yě agha ane ághàti bhe mbok ane achí kekúrí ne ane séghàti nyaka bhe, mǎnókó, eyak embak ne yi.

¹⁰ Nchí yan ne chí be bo mankak me ke? Wáwák! Mandem kě měyan ánkák me. Nchí yan chí bé bo mambǎn manák ne me ke? Mbǎ mbuét chí mmu ane nchí yan be bo mambǎn manák ne me, mbu mpú mmǎbetok Kristo.

Mbok Pǎl afu nyaka chí ntá Kristo

¹¹ Bǎma, díǎí ká be Mbok Ndíndí ane ngátí bhe abhiki fu ndü nkaysi bakwǎnwan,

¹² abhíkí fu ntá nkwǎ, ne yě nkwǎnwan abhiki tǎn me. Mbǎn Yesu Kristo ke ákú mendǐní yǎ.

¹³ Bǎghok enyü nepém ena nechi nyaka mpok mékǎǎo berǐní bo Israel, bǎghók ndu nchí chye nyaka bǎnkwo Mandem beyǎ esǎǎri, nnu nǎkǎ be nnǎǎ nkwǎ wap.

¹⁴ Nchí nu nyaka tontó békǎǎo berǐn abhen bachǐmbi bha. Ne nchí koǎo nyaka mbi Mandem bo Israel ne nti ena nenkem, kpát ncha bo Israel báchák abhen ekaká nebhe eya.

¹⁵ Ke Mandem anǎn ayap nyaka me te ndü mpok ane bábhíkí re bhe me. Ayap me éti berǐndu ebhi, abhǐni me be mbak mmǎbetok ayi.

¹⁶ Abhǎn manák bekwá mendǐní Mýwi, be mbǎn mbi beghati bho Mbok Ndíndí éti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel. Aká nókó nǎ, mbíkí rǎn ntá yě mmu be anchye me manie.

¹⁷ Yě chí Yerúsalem mbíkí ko ndǎk beghǎ bo abhen báyámbi bebhak bǎnto ke mǎtwǎ ansem. Ndǎkǎrǎn téé atú Arébia, ke étaré nókó, mpētnsem Damáskos.

¹⁸ Efǎéré nókó mamié arat, ndǎk Yerúsalem beghǎ Píta. Mbak ne yí ndu manywǎp nekú.

¹⁹ Nke ghǎ yě mǔnto achak are, ébhíkí fǎét Jems, manǎ Yesu Acha.

²⁰ Enyǐn ene mésǐn ntá yeka echi tetep. Mandem arǐní be mpu sǎnse.

²¹ Mfá nókó Yerúsalem, ndǎk nkǎ atú Síria ne atú Silísha nkwǎ.

²² Bě bǎnkwo Kristo atú Judéya bábhiki re ghǎ nyaka me ne amík.

²³ Bǎghok nyaka ghok menyǐn ebhen bo bǎrǎm éti ya be, “Mmü nyaka áchyè bhese esǎǎri, arǎbhe ghati chí bo be mbák mmu ásíkǐnti ne Yesu Kristo, Mandem ápeme yi, ené nkúbhé nesíkǐnti ne Kristo ke yi ánü nyaka béchǎnti.”

²⁴ Eká bo bare bití Mandem éti ya.

2

Pəl atəmeri bōnto abhen Yerúsalem

¹ Εφῆρέ νόκό mamié byo ne anwi, mpet nkó ndək Yerúsalem ne Banábas. Nsət Táytəs sérók ne yi.

² Ndək mbə enyū Mandəm akə nyaka mēndíní be mbəη bérəη aré. Ngáká νόκό are, me ne bōbati séchókó ansem ansem, nkə bə mándíní Mbok Ndíndí ane méghàti bo abhen bápú bo Israel. Nkə nə be betik ebhen mēkà ne ebhen mbúét bekə beke bhak ndéndəm.

³ Táytəs mmu ákò ne me abhak mmu Grik. Yě nə, bákə te mbəη kákáti be mánsiép yi.

⁴ Kε bō nse bachwe ndu nkwo bakoηo Yesu ansem ansem mánjaηa nəkə be mansyep yi. Mánóne báchwe ndu nkwo ywese ndu beghə enyu sébhónó ngangan amfáy bebhé bo Israel, ndu sebhare mmuet ne Yesu Kristo. Báyaη nyaka be sémpétnsem ndu kesem antene bebhé bo Israel.

⁵ Séke chyε bhə mbi ye mandú. Séke yáη be bə manchəηti tetep ane Mbok Ndíndí, tēndu bábhónó berəη ambi menoko yə.

⁶ Mbák chí bo abhen báyábhé bé mámbák bōbati ntá bōnkwo, betəη ebhap bebhiki bhəη yěnyīη bekə ne me. Mandəm ápú təη kériηámík. Bó bábhíkí tōη me yěnyīη ekə mémáka ndū Mbok Ndíndí ane mēghàti bho.

⁷ Bághó be tetep, Mandəm ke afyé Mbok Ndíndí aməya be ngati bo abhen bápú bo Israel, nkúbhé mbə enyū yi akə ne Píta be yi angati Mbok Ndíndí ntá bo Israel.

⁸ Nkúbhé mmu ane áchyé Píta betəη bekə betik ebhen ntá bo Israel, ke áchyé me nkwo betəη, bekə bə ntá abhen bápú bo Israel.

⁹ Jems ne Píta ne Jōn báchí nyaka mbə bekwap nenti bōnkwo. Bághó nəkə bé Mandəm afyé betik ebhen amóya tetep, bákáka me ne Banábas ne amó ndu bétəη bé besé ne bhə sechi eyəη émət. Séka ne bhə bé me ne Banábas sebhəη bérəη ntá bo abhen

bápú bo Israel ne Mbok Ndíndí, bə mándək ntá bo Israel.

¹⁰ Enyīη émət ke baghati beσε, nə chi be, seke ghəkəntik bechye nəkə nekwaκ ntá bachébhébhə abhen Yerúsalem, nkúbhé enyīη ene echi nyaka me anti békə.

Pəl aji Píta amem etək Antiək

¹¹ Píta átwó νόκό Antiək, nji yi besí bhi mbənyune akə nyaka enyīη ene epu chak.

¹² Mpok yí áyámbi átwó, are nyíé nenyíé ne bo abhen bápú bo Israel. Kε bo abhen Jems átó bátwó νόκό, abho beya mmuet ansem, akεπερε nyíé nenyíé ne bo abhen bapu bo Israel, ndu áchay nkwo bo abhen bārəm be babhəη besyep yěntiki nkoηo Yesu ane apu mmu Israel.

¹³ Bo Israel bachak abhen bachi bakoηo Yesu babho bekə betábhá mbə Píta, enyu ene, yě chi Banábas nkwo aká enyumət mbə bhə.

¹⁴ Kε ngó νόκό be bápú kə ndón amət ne tetep ane achi ndu Mbok Ndíndí, mfate ngati Píta besí bhap mankem be, “Mbák wə mmu Israel ókə mbə mmu ane apu mmu Israel, ndaká yi ónū bekə bo abhen bápú bo Israel mámbák mbə bo Israel?”

Neka enen mmu abhəηə ne Yesu ke nékə mámpeme yi

¹⁵ Besé babhəη séchí bo Israel, bətayese nkwo bo Israel. Sépú bo abhen bápú bo Israel, bó bhə bo bārəm be báchí bō bebá.

¹⁶ Yě nə, beσε bo Israel sériηi be puyě bebhare bebhé bo Israel ke ákə mmu ambak chak besí Mandəm, chi besiki nti ne Yesu Kristo. Yě chi beσε sénókó Yesu Kristo be Mandəm ansət beσε mbə bo abhen bachi chak éti neka enese ne Kristo, puyě chi éti sébhare bebhé. Echi enyu eyə mbənyune, bebhare bebhé apú kə yě mmu ambak chak besí Mandəm.

¹⁷ Mbák ndu séyaη bebhak chak besí Mandəm ke sébháre mmuet ne Kristo, ke émfakari be beσε babhəη sékə bebá, nə Kristo átó bhese ndū bebá ke? Wáwák!

18 Ke mbák mpétnsem ndũ menyin ebhen nnán ndó, nò nchí mbõn mmu bebá.

19 Mbák chi me, beyin bebhé Moses ndop chi ngú, mbonyune bebhíki pere bhon yenyin beka ne me. Efákári enyu eyo bé mbák nepém besí Mandem.

20 Bágó me ndũ ekotákátí ne Kristo. Néne, nepém ena fá amik puyé ena, chi éné Kristo mmu achi ne me. Ne nepém ena néne chi enen Mmò Mandem mmu akon me, achye nepém eni éti ya ndu mbón neka ne yi.

21 Mpu sot berindu Mandem mbò be bépú yenyin, mbonyune mbák mmu ábhák chak besí Mandem chi ndu yi ákon bebhé, nò newú Kristo agu néchí ndéndem!

3

Bé bo Galéshia, bechinti bho

1 Bé bo Galéshia, bechinti bho! Agha anyié bhe ne epem aka máném ebhi? Pú nka bārin Yesu Kristo mbò be ntan be kpononon ndu yi ágũ amfay ekotákátí?

2 Dó ká mber be enyin ene émot. Mandem achye bhe Efónó Bedyere chi éti bābhàre bebhé ke chi ndu bāghókó Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ne mánókó?

3 Ndu bāre chinti nò? Bābho bekonon Kristo ndu betan Efónó Bedyere, néne, barobhe yan béwénti chi ndũ betan ebheka babhón?

4 Beyā besonori ebhen bāghò éti Mbok Ndíndí mémbák ndéndémé? Mbíki ka be bechi nyaka chi ndéndem.

5 Mandem mmu áchye Efónó Bedyere ne ákà menyiní maknkay nenti eneka, ákà nò chi éti bābhàre bebhé Moses ke? Ke chi ndũ bāghókó Mbok Ndíndí ne mánókó?

6 Echí mbò enyũ Ekáti Mandem érem be Abraham anókó nyaka Mandem, ne éti eyo, Mandem asot yi be achi chak besí bhi.

7 Séghó ye be bo abhen bābhónó neka ne Mandem ke bāchí bebhárébhò Abraham.

8 Ne Ekáti Mandem enan epem nyaka tesáy bé chon Mandem anka bo abhen bápú bo Israel mámbak

chak besí ebhi mbonyune bābhón neka ne yi. Ekáti Mandem épet érem be Mandem aghati nyaka Mbok Ndíndí ntá Abraham be, “Éti ye, chon njet manérékere bhò mmik ankem.”

9 Nò ke echí be Mandem áyet yéntiki mmu ane ábhónó neka ne Kristo, nkúbhé mbò enyũ yi áyére nyaka Abraham ndu yi ábhónó neka ne yi.

10 Mbák chi bo abhen bākaysi be bebhàre bebhé bo Israel ke ákà bo mámbák chak besí Mandem, eyak echí ne bhò, nkúbhé mbò enyũ Ekáti Mandem érem be, “Eyak echí ne yéntiki mmu ane ápú bhàere bebhé menkem ebhen béchí amem Ekáti Mandem.”

11 Néne, echí kpononon be yé mmu apú kway bebhak chak besí Mandem éti yi ábhàre bebhé. Ekáti Mandem érem be, “Mmu ane achi chak besí Mandem éti yí ábhónó neka ne Kristo, ábhòn nepém.”

12 Bebhé bebhiki bhon yé enyin beka ne neka enen mmu ábhónó ne Kristo. Ebhé Moses érem mbò enyũ basin be, “Mmu ane ábhàre bebhé, ábhon nepém éti yo.”

13 Kristo aku bhese aféré ndũ eyak ene echí ne bo abhen bápú bhàere bebhé menkem. Aka nò ndu ásóré ntemsi bebú ebhese. Ebhak mbò enyũ Ekáti Mandem érem be, “Eyak echí ne mmu ane ágú ndũ ekotákátí.”

14 Yesu Kristo aka nò be áfók ane Mandem afyé nyaka bariap bechye Abraham, ámbák ne bo abhen bápú bo Israel, ndu bābháré mmuet ne yi, ne bé Mandem anchye bese Efónó Bedyere nyaka yi afyé bariap béchyé éti neka enese.

Ebhé épú yibhiri bariap Mandem

15 Bōma, sēnsot erin ndu nepém enen bo abhen fá amik. Mbák bo bati apay manka beka enyin, mányu nku, yé mmu ápú kway beway nku yo, ne mmu ápú kway memaka enyin echak aré, tēndu manyu nku.

16 Nò ke echí ne nku ane Mandem anyũ nyaka ne Abraham. Mandem afyé Abraham ne ebháré móywi bariap. Ekáti Mandem epú rem be Mandem afyé nyaka yi ne bebháré bōbhi bariap, betan be báya, ke ntá yi

ne ebháré móywi, betan be chi amot. Ebháremō wu chí Kristo.

¹⁷ Enyīn ene méyān mānjwimem chi be Mandem anan anyu nyaka nku ne Abraham, ke éfueré nókó mamié besa esa nsem amot nsem byo, achye bo Israel ebhé. Bebhé bhō bebhiki bhōn yě betan ndu beway nku ane Mandem anyu ne Abraham, be bariēp amēn yi afyé nyaka akē perē téé.

¹⁸ Mbō Mandem áchyé bo akap chi éti bábhāre bebhé, mbū apú koŋo chi bariēp ami ndu akap ane yi áchyè bo. Ke chí éti bariēp ami ntá Abraham ke yi áchyé nyaka akap wu.

¹⁹ Ndu echi nō, ndaká yi Mandem achye ye bebhé? Achyé bebhé be ménkū besē sendīnī enyū bebá bechi. Ne bebhé bebhōn nyaka bebhak chi ndu mandú mpok, menon netwó ane ebháremō Abraham. Ntá yi ke Mandem afyé nyaka bariēp bechye akap wu. Mandem achye nyaka bebhé ntá bōángel be mansot mantwō ne bhō, nkwānwan abhak nenti Mandem ne bō mmik.

²⁰ Berem be mmu achi nenti bho, átōn be bakwó bho achi apay ane yi áté nenti enap. Ke mpok Mandem afyé bariēp ntá Abraham, abhak chi aywīnti.

Nti ane Mandem achye Bebhé

²¹ Eyō étōn be esōŋori échí nenti bebhé Mandem ne bariēp Mandem ke? Wáwák! Mbō bachye bo ebhé ené ékū mmu ámbōŋ nepēm mbák ábhāre yō, mbū bebhūere bebhé ákū mmu ambak chak besí Mandem.

²² Ke Ekáti Mandem érēm be mmik nkem achi antene kesemé bebá. Echi ye be, ndiere bo abhen babhōŋō neka ne Yesu Kristo ke bákway bebhōn menyīn ebhen Mandem afyé nyaka bariēp bechye ntá bo abhen mánókó Yesu Kristo.

²³ Mpok apéré ghaka ane bákú sérīnī be mmu abhōn besiki nti ne Kristo ke ambak chak besí Mandem, sechi nyaka antené bebhé, sébhak mbō bo abhen báfyé ekerékenōn.

²⁴ Bebhé ke béchí yě nyaka mbō mmū ane ábhābheri, anyure nōkō

bhese, kpatē mpok ane Kristo átwó, be sēnkway bebhak chak besí Mandem éti sésiki nti ne yi.

²⁵ Néne, ené sésiki nti ne Kristo bebhé bēpú mbō mmu ane ábhābheri, anyure nōkō bhese.

²⁶ Éti bāsiki nti ne Yesu Kristo, be mankem bārōp chí bō Mandem.

²⁷ Yēntiki mmu ane bājwítí yi be ambat mmūet ne Kristo arōp chí mbō Kristo, ndu asōré epīnī Kristo.

²⁸ Yě mmu achí chi mmu Israel ye apú, yě mmu achí chí nsem ye mōmik, ye chí ngōré ye mbakanem, be mankem abhen babháré mmūet ne Yesu Kristo bārōp chí enyu émōt.

²⁹ Ne ndu bāchi bo Kristo, bāchí ye bebhārébhō Abraham, ne chōn mānyíe menyīn ebhen Mandem afyé bariēp béchyé bebhārébhō Abraham.

4

¹ Enyīn ene méyān be māndīnī chí be mmó ane ábhōŋó menyīe menyīn étáyi achi enyu émōt ne nsem mpok yi abhūét chí mōnkwen, yēndu menyīn étáyi menkem chí ebhi.

² Mpok yō, bo bācháak ke mánē yi, mambābheri nōkō menyīn ebhi, kpatē mpok étáyi afyé ankwáy.

³ Nō ke echi ne besē nkwō. Mpok sébhíki rīnī nyaka baraka Mandem, sébhák basem antené befōŋó ebhen bebhōŋō betan fá mmik.

⁴ Ke mpok ane Mandem afyé bariēp ákwáy nókó, ató Móywi be antwō fá amik. Ngōré abhé yi, ne abhak antené bebhé bo Israel.

⁵ Atwó enyu eyō bekū bo abhen bachi nyaka antené bebhé, be Mandem ansot besē mbō bōbhi.

⁶ Ne ndu bārōbhe chí bōbhi, Mandem ató Efōŋó Móywi be ambak amem bati yese, ne yi Akwák bhese sembīnī nókó Mandem be, “Éta, Étaya!”

⁷ Mandem akū ye be bāpet bāpu basem, bārōp chí bō. Ne tēndu yi asōre bhe be māmák bōbhi, chōn anchye bhe menyīn ebhen yi afyé nyaka bariēp bechye bōbhi.

Pōl abhōn nti ne bo Galéshia

8 Mpok bǎbhíkí re riñi Mandem, bǎbhak ndü kesemé menyin ebhen bechi chi bǎmandem nsé.

9 Ke néne, ené mānanj bǎriñi Mandem, ne mbǎñ enyin ené mbǎñjǎ berem chi be, néne, ené Mandem áriñi bhe, ná bǎkway beret bebhak basem ntá befǎñǎ ebhen bebhǎñǎ betan fá amik, ené mbǎñ betan ebhap bǎpú yǎnyin, ne berú kway bekwak bhe?

10 Bǎyini enǎ nywǎp, mānsǎt be nywǎbhé negho. Mǎnjini awü ntan, mānsǎt be ntan agho. Mǎnjini ayǎ mpok, mānsǎt be mpok epǎ egho. Ne enǎ mmíé, mānsǎt be mmíé negho.

11 Ndu bǎkǎ nǎ, mbǎñ becháy mbǎnyune echi mbǎ be betik ebhen nkǎ bekwak bhe bechi chi ndéndem.

12 Bǎma, nchí nik be mmǎet be mǎmbák mbǎ me mbǎnyune ndǎp chí mbǎ bhe. Bǎbhiki kǎ me bebǎ.

13 Bǎriñi bé ndü ndǎñ ane mbi, neme ke nekǎ ngati bhe Mbok Ndíndí.

14 Ne yǎndu neme ena nechyé nyaka bhe beyǎ esǎñori, bǎbhiki byak me. Bǎsyepi me mbǎ ángel Mandem, mbǎ be nchí chi Yesu Kristo.

15 Ndü manywǎp ayǎ, bǎbhǎñ nyaka beyǎ mañák. Yi éfákári ne mañák amen bǎbhǎñǎ nyaka? Ndíñi sayri be yǎ ngati nyaka bhe chi be mǎmpǎñǎrí amik ayeka mǎnchye me bǎkǎ nǎ.

16 Ndǎp ye chi mǎmpap ayweka ndu ngátí bhe menyin ebhen bechi tetep ke?

17 Bǎbhǎ bǎkǎ yǎntiki enyin ndu beyibhiri bati yeka be mǎnkǎñǎ bhǎ, ke bǎbhíkí bhǎñ erítí nkaysi. Bǎyǎñ chi bekǎ mǎndǎ bhese mǎnkǎñǎ bhǎ.

18 Mbák bǎtǎñ ekǎñ ne bati ane bebǎ beru aré, mbák bǎkǎ nǎ ne erítí nkaysi, kǎ ka nó mpoknkem, puyǎ chi ndyere ndü mpok ane nchi ne bhe.

19 Bǎbha, mpet nchí mbǎ ngǎré ane ánǎñsi, ne mpu rǎ beghok bebe kpáte mǎmbǎñ epini Kristo.

20 Mbǎñ ntí bebhak awu ne bhe néne be ndíñi enyu nchí ghati bhe menyin ebhen, mbǎnyune mbíkí riñi mbǎñ enyin berem.

Mmǎ Sará achi nyaka kekúri ne ane Hága

21 Ghatí ká me, be bo bǎyǎñ be bebhé membǎñ betan amfay yeka, bǎpú ghok enyin ene ebhé érém-é?

22 Ekáti Mandem érém be Abraham abhǎñ nyaka bǎbǎbhakanem bati apay. Amǎt abhak mmǎ nsem, achak abhak mmǎ ngǎré ane ápú nsem.

23 Bǎbhé mmǎ ngǎré nsem mbǎ yǎntiki mmu achak. Mmǎ ngǎré ane ápú nsem, bǎbhé yi chi bekoñǎ bariép Mandem afyé nyaka ne Abraham.

24 Enyin ene efakari nyaka étǎñ bhese be baghǎré abhǎ bati apay bate ndü nku epay. Amǎt afú amfay njie Sináy. Nku yǎ ate ndu ntí Hága, mmu abhé bǎ abhen bǎchí ndü kesem.

25 Hága chi njie Sináy amem etok Arébia. Ne Hága até mbǎ Yerúsalem ane manywǎp ane echǎñ, mbǎnyune achi nyaka ndü kesem ne bǎbhi.

26 Ke Yerúsalem ane amfay ápú ndu kesem ne yi ke achi máyese.

27 Echi mbǎ enyü Ekáti Mandem érém be,

“Wǎ, nkongǎré, wǎ mmu ǎpú bhe, bǎñ mañák.

Nnǎ ane ápú bhǎñ bebǎ nebhe,

kway ne mañák,

mbǎnyune ngǎré ane bǎrǎ ndu nebhay,

bǎbhi baya bacha.

Abhen ngǎré ane abhay nném.”

28 Bǎma, bǎchi ye bǎ Mandem chí mbǎnyune Mandem afyé nyaka bariép be chǎñ mǎmbak bǎbhi. Echí nkúbhé mbǎ enyü yi afyé nyaka bariép be chǎñ Abraham ambǎñ Aisek.

29 Nkúbhé mbǎ enyü echi nyaka mpok eyǎ, mmǎ ane bǎbhé mbǎ yǎntiki mmu achak áchyé nyaka mmǎ ane bǎbhé ndü betan Efǎñǎ Mandem esǎñori. Enyu eyǎ ke echi néne.

30 Ke Ekáti Mandem érém be yi? Erém be, “Bók ngǎré ane achi nsem ne móywi, mbǎnyune mmǎ nsem ápú kwáy menyie menyin étáyí ne mmǎ ngǎré ane ápú nsem.”

31 Bǒma, bese sépú ye bǒ ngǎré ane achí nsem, sechi chi bǒ ngǎré ane apu nsem.

5

Bakoŋo Yesu báképerε bhak basem

1 Kristo aféré bese ndǔ kesem be séképerε bhak basem. Tě ye ka kpirí ne bákero yě mmu ankε mámpetnsem ndǔ kesem.

2 Ghók ká, me Pǎl nchí ghati bhe be mbák mǎnka be mansyεp bhe ne nkaysi be eyǎ ékε mámbak chak besí Mandem, nǎ enyiy enε Kristo ákú ntá yεka epu yěnyiy.

3 Mpet nchí semti be ye yě agha ane aka be mansyεp yi abhǎŋ bebhεre bebhé menkem.

4 Nkwǎ ywεka ane bákǎysi be bebhεre bebhé bo Israel ke ákε bǎ mambak chak besí Mandem babhǎŋ beriyi be báfap mmuεt ne Kristo. Báfere mmuεt ndǔ beriyi Mandem.

5 Mbák chi bese, sébhaka nti be chǎŋ Mandem ankε bese sembak chak besí bhi eti sésíki nti ne Kristo. Enyiy eyǎ ke sénǎŋ ndu betan Efónó Bedyere.

6 Mmu ane ábháré mmuεt ne Kristo, ye basyεp yi syεp, ye bábhiki syεp, eyǎ ebhiki bhǎŋ yěnyiy beku. Nném enyiy chí be mmu ántǎŋ be yi asíki nti ne Yesu Kristo ndu yi ákǎŋ bo.

7 Bákú nyaka sayri. Agha áchéré bhe mbi be báképerε koŋo menyiy ebhen bechi tetεp?

8 Puyě mmu ane ábhíŋí bhe ke afyé betan be mǎnkε nǎ.

9 Mandu yís ákε fláwa ane bábáy ndǔ ete ánkó nkem.

10 Ndu sebhare mmuεt ne Yesu Kristo Acha, diŋí ká sayri be bǎbhǎŋ bekoŋo chí nkaysi aya, puyě achak. Mmu ane afyé be ebyǎk anti, ntemsi Mandem ábhák ne yi, ye yi achi agha!

11 Bǒma, mbák chi me, mbǎ mbuét beghati bho be babhǎŋ besyεp mmu ke yi ambak chak besí Mandem, mbu bo Israel bǎchyè me esǎŋori ndaká yi? Mbú mbok newú Yesu ndu ekotákáti apu chyε bo Israel esǎŋori.

12 Ntá bo abhen bǎchyè nǎ bhe esǎŋori ndu báté be bǎbhǎŋ besyεp mmu ke ambak chak besí Mandem,

měyǎŋ be mámkpík mángak mmuεt eyap.

13 Bǒma, mbák chi bhe, Mandem abhíŋí be be báképerε bhak basem anten bebhé, ke nefere ane bafere bhe ndǔ kesem áké bhak enyiy ene ékú mǎnkǎysi be bákway beku menyiy ebhen mmuεt nkwǎ áyǎŋ mmu ankε. Enyiy ene bǎbhǎŋ beku chi bekwak bati ndǔ ekǎŋ.

14 Bebhé menkem bechem ndu ebhé émot ene epǎkǎ bǎ, ne yǎ erem be, “Kǎŋ yěntiki mmu mbǎ mmuεt ye.”

15 Ke mbák bákú chi mbǎ nyǎbhi ené énemti, endakati nǎkǎ bati, sǎt ka mpok be báké bho beway bati.

Nkaysi nkwǎ apú enyumǎt ne ane Efónó Bedyere

16 Enyiy ene nchí ghati ye bhe chi be dǎ ká Efónó Bedyere anja nǎkǎ bhe mbi, ne báké kε chí menyiy ebhen mmuεt nkwǎ áŋwaka be yi ankε.

17 Menyiy ebhen mmuεt nkwǎ áŋwaka be bo manku bépú kǎ ndǎŋ amǎt ne menyiy ebhen Efónó Bedyere áyǎŋ bo manku, ne enyumǎt ke echi be menyiy ebhen Efónó Bedyere áyǎŋ bo manku bépú kǎ ndǎŋ amǎt ne bebépti menyiy ebhen mmuεt nkwǎ áŋwaka be mmu ankε. Menyiy ebhen bepay bepu kǎ ekak émot, ne eti yǎ ke bǎpú kway beku menyiy ebhen bǎbhǎŋ nti beku.

18 Ke mbák Efónó Bedyere áyǎ bhe mbi, nǎ bǎpu antené bebhé.

19 Menyiy ebhen mmuεt nkwǎ átó mmu ankε bépú bhese. Bechi chí bebá kebharé, ne bepǎ nkaysi ndu baraká kebhare ne ménwáka ndǔ baraká kebhare.

20 Menyiy bechak chí bekoŋo bǎmandem nsé, ne baraká babú, ne bepap bati, ne bétǎŋá, ne mpabhamík, ne bebenti, ne nkaysi ane mmu abhǎŋ chí ndyere eti mmuεt eyi, ne békóre mmuεt ndǔ bakwǎ, ne epiy ákóró,

21 ne bebhǎŋ amík abúabu ne bati, ne bekwen mmém, ne bepǎ ebhen bétó bo ndǔ epúsí, ne menyiy bechak mbǎ ebhǎ. Nchí ya be batú mbǎ enyu esí bé, bo abhen bákú menyú menyiy

εβθεν bápy kway bebhōn nepém enen nebhiki bhōn ngwenti ne Mandem.

²² Ke epīn ené Efónó Bedyere áchyè mmu chí epīn ené ékà yi ambōn ekōn ne bati, ne ambōn maṇák, ne kpák, ne ekébhénti, ne berĩnti, ne ambōn erítí nti, ne ambak mmu tetep,

²³ ne yi kebhak gum gum, ne nekémémuet. Yé ebhé epu ené ékan bo báké kē menyīn ebhen.

²⁴ Ne bo Yesu Kristo mánan báfere ntí ndū bebépti menyīn ebhen bō mánwàka nyaka bekē. Echi mbō be bágo mmuet nkwa ne menyīn ebhen yō áyàn mmu ankē ndu ekotákátí.

²⁵ Tēndu Efónó Bedyere ke áchyè besē nepém enen sébhōnó néne, sebhōn berō yi ámbōn betan ndū nepém enese.

²⁶ Bōma, yé mmu akē yon mmuet. Mmu aké yōkō nti, ne mmu akē yīnī nti ne amík abúabū.

6

Enyīn ene mmu apí ke yi ághem

¹ Bōma, be bho Efónó Bedyere achi ne bhe, mbák mángó ndū mmu ákū bebá, kwák ká yí petii be ampētsem ndū mbi Mandem. Ne ndū bákū nō, sōt ká mpok be be babhōn báke kwēn ndū nemō.

² Pókó nókó ká batu bati. Mbák mánkē nō, nō bábhàre ebhé Kristo.

³ Mbák mmu akaysi be achi mūngo, ené yi apú yēnyīn, ārṵó chi mmuet.

⁴ Yēntiki mmu ánjīnī menyīn ebhen yi ákū, ne mmu ane ákū sayri ánák ne mmuet eyi, kebhak be áyènti mmuet ne mmū achak.

⁵ Yēntiki mmu abhōn békē chi ebhi betik ebhen Mandem achye yi ankē.

⁶ Mmu ane bátōn yi Eyōn Mandem abhōn bechye mmu ane átōn yi aywi ákóré berítí menyīn ebhen yi ábhōnó.

⁷ Mmu aké rṵō mmuet, yé mmu apú kwáy berṵō Mandem. Enyīn ené mmu apí, yó ke yi ághem.

⁸ Mmu ane apí chí menyīn ebhen bechye mmuet yi maṇák, ághem chí nēwú. Ke mmu ane ákū menyīn ebhen Efónó Mandem áyàn yi ankē ághem nepém enen nebhiki bhōn ngwenti.

⁹ Séké pōp ye bekē beri mbōnyune, mbák sebhiki fere amó, mpok ánkway, chōn séngem erítí mbwōt.

¹⁰ Ndu echi nō, yēntiki mpok ane sébhōnó mbi, senkē yēntiki mmu beri, sayri sayri, bati bōnkṵō.

Bakak ne ngwenti manie

¹¹ Ghó ká beremé basiṇ amen nsóré besīn ekáti ene ntá yeka ne awó awa membōn.

¹² Bo abhen báyan bekē be yēntiki mmu ambōn maṇák ne bhō ke báfyè betan be mansyep bhe. Bákū nō ndu bápy yan be bo Israel mánychye bhō esōṇori bé bāghāti bo bé nēwú Kristo ndū ekotákátí ke nēpeme mmu.

¹³ Bo abhen basyephe bhō bápy bhūere mbōn bebhé menkem. Ke báyan besyep bhe be mámpányu bé bāchi bakoṇo bhap.

¹⁴ Ke Mandem akēka bé mpányu ēti enyīn echak ébhíkífaet chí ēti nēwú Yesu Kristo Acha ndu ekotákátí. Eti nēwú Yesu ndu ekotákátí. Menyīnī mmik berōp ntá ya chí mbō begú menyīn, ne me ndōp chí mbō ngú ntá menyīnī mmik.

¹⁵ Yé básyep mmu syep, yé babhiki syep, ebhiki bhōn yēnyīn bekē. Nném enyīn chí bé sembak bō bakō.

¹⁶ Kpák ambak ne bhe, ntínso Mandem némbak ne bō Mandem mankem abhen bákōṇo ebhé ekō ene.

¹⁷ Bebho echōn, yé mmu aképerē chye me esōṇori mbōnyune berīn ebhen bechi me amuet bētōn be nchī mmu Yesu.

¹⁸ Bōma, berĩndu Yesu Kristo Acha mémbak amem bati ayeka. Amen.

Εκάτι Πῶλ ντά Νκωῶ Εφεσῶς

Εκάτι ενε Πῶλ ασήϊ ντά βῶνκωῶ abhen Efesos

¹ Με Πῶλ, müntó Yesu Kristo bekoño nkaysi Mandem, ke nchí siñ ekáti ene.

Nchí siñ ntá yeka bo Mandem abhen bábhàre bariep ndü Mandem áchémé bhe ne Yesu Kristo.

² Mandem Etayese ne Acha yese Yesu Kristo mántón be berĩndu, mánychye be kpák.

Enyu Mandem áyèt bese ndü sébhárémuet ne Yesu

³ Sémbítí Mandem Mmu achi Chi Yesu Kristo Acha ywese. Yi achyé bhesé yěntiki áfók ané áfù amfay ndü nebhuet ane yi achi Mfó aré, mbonyune ábhat bhesé ne Kristo.

⁴ Mandem ápéré ghoko mmik, anán ayap nyaka bhesé ndu áchémé bhesé ne Kristo, be sémbák nyáná, kebhón bekwéné besí bhi.

⁵ Ndu ákón bhesé, anán atí nyaka be sémfúét ntá Yesu Kristo sembak böbhi. Aká nṵ bekoño enyih ene yi átí nyaka beka,

⁶ be sémbítí yi éti beyá berĩndu ebhen yi átónó bhesé ndéndem, ndu ábháré bhesé ne Móywi mmu yi akón tontó.

⁷ Mandem aku bhesé ne manon Kristo aféré ndü kesem ndu ábháré bhesé ne Kristo. Ne afónórí bhesé ndü sépú bhæere bebhé. Aká nṵ bekoño enyü yi átón bhesé beyá berĩndu

⁸ ebhen yi áre tón bhesé, aká nkwo be sémbón neriñindak nenkem ne nejwímem nenkem.

⁹ Enyih ene yi átí nyaka beka ené sébhíkire riñi nyaka, atí beka yṵ befuēt ndu menyih ebhen Kristo áká.

¹⁰ Enyih eyṵ nṵ Mandem atí beka echi nyaka be mpok anán ánkway, yi áchem menyih menkem, ebhen amfay ne ebhen fá amik, amfyé amṵ Kristo.

¹¹ Mandem ákù yěntiki enyih mbṵ enyü yi átí beka. Ayap bhesé tentep

ndu ákón nyaka beka nṵ, bé sémbák böbhi ndü yi ábháré bhesé ne Kristo mbonyune yi ákù menyih ebhen yi átí nyaka beka bekoño menyih ebhen yi áyàn beka.

¹² Besé bho séyámbi bebhaka nti ne Kristo sebhón beka bo mámbítí yi éti keném eki.

¹³ Echi enyumot ne bhe nkwo. Mánán bághok eyon ene echi tetep, ne chí Mbok Ndíndí be Mandem ápeme chón bhe, ne mánókó Kristo. Mpok ane mánókó, Mandem achye bhe Efónó Bedyere mbṵ sebhón ndu betón be báchi böbhi nkúbhé mbṵ enyu yi afyé nyaka bariep be áka.

¹⁴ Achyé bhesé Efónó Bedyere mmu yi achyé böbhi. Éti yṵ, sériñi be Mandem áfere chón bese mankem bo séchí böbhi ndü kesem. Ene éká bo báre bití Mandem ndü betón ebhi beyá becha.

Πῶλ ánikmuet éti βῶνκωῶ abhen Efesos

¹⁵ Te mpok ane njámbi ngoko be básíkí nti ne Yesu Acha ne bé bákon bo Mandem mankem,

¹⁶ mbíkí rṵ beka Mandem éti yeka ndü mpok ane mēnikmuet.

¹⁷ Mēnikmuet ntá Mandem mmu ábhónó betón menkem. Achi Mandem Yesu Kristo Acha ywese. Achi nkwo Etayi. Mēnikmuet be yi anchye bhe Efónó yi mmu ákù mändiñi Mandem mändak nṵkṵ chi ambi.

¹⁸ Mēnikmuet be yi anéné batí yeka sayri enyu ené báriñi maném menyih ebhen bábháká nti are be chón yi ankṵ ntá bo abhen yi ábhíñi. Nchí yan be mändiñi beyá áfók ane yi afyé bariep ndu beka maném menyih ntá bo abhen bachi abhi.

¹⁹ Mēnikmuet be mändiñi enyü betón ebhi beyá enyü ené sepu kway beyenti bhṵ. Beyá ndu bekwak bhesé bho sénókó yi. Betón ebhi bhṵ beyá tontó.

²⁰ Ne nkúbhé betón ebhen ke Mandem áká nyaka Yesu ápérénsen ndü nepém achṵkṵ ebhē awónem ywi

awu amfay ndü nebhuet ane Kristo achi are mbə Mfə.

²¹ Aré, abhón betan amfäy bəángel mankem ne bafə bhap, ne amfäy yěntiki enyij ene ébhónó betan awu amfay ne fá amik. Abhón betan amfäy bafə mankem, abhen bakwānwan ne abhen bachi befónó nkwo amfäy bo abhen bächí ndü neḡkómik enen mfay enen nétwə.

²² Afyé menyij menkem amó yi be ndü áká yi mmu abhón betan amfay yěntiki enyij, ámbák münti ntá bönkwə.

²³ Ne bönkwə mankem bächí mmuet Yesu. Amuet bönkwə ke bágħə berí Kristo menkem ne mbák chi Kristo, amuere-yi ke bo bágħə berí Mandem.

2

Mandem áchyè nepém nekə ntá bo Kristo

¹ Ndü mpok ane afuéré ansem, bächí nyaka mbə bawú besí Mandem mbənyune bápú bhæere nyaka bebhé Mandem éti beyä bebú ebheka.

² Mpok yə, berij ebheka bebhak chi ebhen bö mmik ne mánkoḡo nəkə chi mfə befónó bebúbəbə ane, néne, abhón betan ndü berijí bho. Mfə befónó wu ákəm batí bo abhen bátānti ne Mandem.

³ Bese mankem nkwo sékə nyaka mbə bhə, sénkoḡo nəkə chi bebépti menyij ebhen mmuet eyese ne batí yese áḡwaka be senka. Ndü ntee ayese yə, Mandem abhón nyaka bechye bhese ntémsí mbə yěntiki mmu achak ndu ábé nyaka ntí tontó éti bebú.

⁴ Ke ntínso Mandem neya tontó. Atón yə bhese chi ekəḡ eyi ene éyá échá.

⁵ Ne yě chi mpok ane séchí nyaka mbə bawú éti sepu bhæere bebhé Mandem, yí akə sébhak nepém chéchem ne Kristo mmu ápérénsem ndü nepém. Bekoḡo beríndu ebhi kə yi ápémé bhé.

⁶ Ndu Mandem ábháré bhese ne Yesu Kristo, yí akə sépetnsem ndü

nepém ne yi. Ne akə séchókó ne Kristo amfay ndü nebhuet ane yi achi Mfə.

⁷ Akə bhese beyä beri enyu yə befuet ndü enyij ene Yesu Kristo áká ndu bekwak bhese be séntón bo abhen mpok ane átwə ansem enyü beríndu ebhi beyä tontó enyu ene sépú kway beyenti bhə.

⁸ Mandem ápémé bhe éti beríndu bhi ne ndü bəbhónó neka ne yi. Abhíki pemé bhe éti berítí menyij ebhen bákə, chi akap ane yi áchyé bhe ndéndem.

⁹ Mandem abhíki pemé be be bákə nyaka berítí betik. Yě mmu áké pá ye nnyu.

¹⁰ Séchí ye chí awó-betik Mandem. Aghókó bhese, abhat ne Yesu Kristo, bé sénká nókó chí berítí menyij. Ne Mandem anán átóntí nyaka berítí menyij ebhə ábháré ntá yese, be sénka nəkə bhə.

Yesu Kristo akə serəp chi mmu amət

¹¹ Bə bho bápú bo Israel, bákə ghəkəntik enyü bächí nyaka ndü mpok ane afuéré ansem. Bo Israel básyep bho, ne éti yə bábhinji mmuet yap be, “Bo abhen básyephe bho ne bábhinji bo abhen bápú bo Israel be, bo abhen babhiki syep bhə.” *

¹² Báké ghəkəntik be mpok eyə bábhiki bhón nyaka yěnyij beka ne Kristo. Bə kebhoḡ enyij ne bəbhak mankə ndu nkwo bo abhen Mandem áyábhé afyé bariep éti menyij ebhen yi áyāḡ beka ntá yap, ke eyə ebhiki yijí nyaka bhe. Bəbhíki bhón nyaka yěnyij ené bəbhaka ntí aré mánòḡ nəkə fá ndü mmiki ne, ne be kerijí Mandem.

¹³ Bāsap nyaka nekə ne Mandem, ke néne, Mandem abhat be ne Yesu Kristo, akə māmák kekwoḡ ne yi befuet ndü manon Kristo amen áróḡ amik.

¹⁴ Kristo yímbəḡ áká bhese bo Israel ne be bho bápú bo Israel be sémbák kpák ne batí. Mpap achí nyaka nenti

* **2:11** “Bo abhen bəbhíki syep bhə”: Nnyén enen chí nnyén keyókó ndu betəḡ be bo abhen babhiki syep bhə bapu pépəp besí Mandem.

ενεσε μβο νκόκ ανε άκόρέ βησε. Aféré mpap ayō mpok yi ágú, akú sérōp chi mmú amōt.

¹⁵ Achōntí betan ebhen bebhé Moses menkem. Mbok bebhé bebhak έti menyīn ebhen bo babhōnō bekú. Bēchak bekōnō berīnītōk. Akú enyuyō be bakwō bho apay andōp chi nkwo amōt, nō chi, nkwo bo bakō abhen Mandem ábháré ne yi. Enyu eyō kē yi akú kpák ámbák nenti bo Israel ne abhen bapu bo Israel.

¹⁶ Aféré mpap nenti bakwō bho bhō apay befuet ndū newú eni ndū ekotákátí. Akú bé bakwō bho apay mándōp chi nkwo amōt, ne be bo Israel ne abhen bapu bo Israel, mambak eriri ne Mandem.

¹⁷ Atwō ye aghati Mbok Ndíndí ane árēm be kpák achi ne bē bho bāchi nyaka nekō nesie ne abhen bachi kekwot.

¹⁸ Chi befuet ntá Yesu Kristo ke Efónó Mandem ákwāk bhese ne be be sémbónn mbi berōn ntá Eta.

¹⁹ Bē bho bāpu bo Israel bāpet bāpú ye mankō, ne bāpú bo abhen báfú nekō nesie. Bārōp chí bō etōk mbō bo Mandem bachak, ne bō nnerēket Mandem ane áchí mbō efo émat.

²⁰ Bē ne bhō bāchi bekpōkō ntōp ebhen básóre báté eket eyō. Baremé kepinti ne bōnto Yesu bāchí nebhuéréket enen bághókó báté eket eyō are, ne Yesu Kristo yímbōn achi ekwap ene ékēm eket.

²¹ Yí akú bese bho sechi mañōkōket nyáná nyáná sébhāt mmuet ne bati sayri enyu ene ekerákap été sene ne égō bebhak nyáná ndū echí ntá Acha.

²² Ne ndū Mandem áchémé bhe ne Kristo, yí ákú bābhāt mmuet ne bōnkwo bachak mankem be be ne bhō māmábák eket ene Mandem áchōkō are befuet ntá betan Efónó Bedyere.

3

Betik ebhen Pōl akú ntá bo abhen bāpú bo Israel

¹ Me Pōl, mēñikmuet ntá Mandem έti yeka bo abhen bāpú bo Israel. Nchí mūkenōn mbōnyune nchí ghati

bho Mbok Ndíndí έti Yesu Kristo ndu bekwak bhe.

² Nkáysí be mānan bāghok έti betik ebhen Mandem áchyé me έti berīndu ebhi be nkú ndū bekwak bhe.

³ Atōn me menyīn ebhen béchí nyaka bhésé bhésé, ákú ndíní bhō, mbō enyū nsíní mandú ngátí bhe έti mbok menyīn ebhō.

⁴ Mpok bāpāy ekátí ene, chōn mānkway beghō be njwímēm sayri ndū nkaysi Mandem ane achi nyaka bhésé bhésé έti Kristo.

⁵ Ndū mkpáká bho ane éfuéré ansem, Mandem abhíkí kú bho mándīnī nkaysi yō, mbō enyū yi ákú néne be Efónó Bedyere ántōn yō ntá bōnto ne baremé kepinti bhi, bó bho bāchi nyáná ntá yi.

⁶ Nkaysi bhésé bhésé yō achi be bo abhen bāpú bo Israel bābhōn nkwo áfók ane bo Israel bābhōn, be bō bārōp chi mmu amōt ne bo Israel ne be chōn mámbōn menyīn ebhen Mandem afyé bariēp be ákú ntá bōbhi ndū yi ábháré bhō ne Kristo. Befuet ndū Mbok Ndíndí έti Yesu Kristo ke bābhōnō menyīn ebhō.

⁷ Mandem atōn me berīndu, asōt me be nkú betik ebhi ndu beghati bho Mbok Ndíndí-ne. Akú nō ndū áchyé me betan ebhi.

⁸ Tēndu mbíkí ghaka mbō yē mmu Mandem achak, yi atōn me berīndu, áchyé me betik beghati bo abhen bāpú bo Israel áfók ane áfū ntá Kristo. Afók wu áya enyu ené mmu apu kway bejwímēm ndū wu ankem achi.

⁹ Betik bechak ebhen yi áchyé me chi be nkú bō mankem mángó menyīn ebhen Mandem mmu ághókó menyīn menkem ábháré nyaka bhésé bhésé ndū mpoknkem ane áfuéré ansem.

¹⁰ Mandem akú nō be néne, befuet ntá nkwo Kristo, ántōn befónó bebúbēbē ne bafō bhap nō bābhōnō betan amfay ndu nebhuēt ane Yesu achi Mfō are enyū yi ábhōnō nerīnīndak ndū yēntikí enyīn ene yi ákú.

¹¹ Mandem ákú mbō enyū yi átí

nyaka te mpok yi ábhíkí re fuet ntá Acha ywese Yesu Kristo.

¹² Ndu Mandem ábháré bhese ne Kristo ne sésiki nti ne yi, sékwáy berəŋ ntá Mandem ndu berem kepi ne yi, kebəŋ becháy ne kemakati be yi ághòk bhese.

¹³ Ndu echi nò, nchí ghati bhe be báké fere amò èti besəŋəri ebhen mëghò èti yeke ndu bekwak bhe.

Pól ànikmuet èti nkwo Yesu abhen Efesos

¹⁴ Ndu Mandem áká beyä menyinj, nchí kwen besí Mandem Etayese ndü mënikmuet èti yeke.

¹⁵ Yi afyé nnyén eni ndü manéréket ankem, awu amfay ne fá amik.

¹⁶ Yi atan acha ne abəŋ beyä áfók. Mënikmuet be yi ankə batí yeke antan amem ndu betan Efónó Bedyere,

¹⁷ be Kristo ámbák amem batí yeke mpoknkem ndü básíkí nti ne yi, ne be mambak mbə enək ene bakan eyi áchwè amik sayri ne mbə eket ene été sené ndü ekəŋ Mandem.

¹⁸ Enyu eyo, be ne bo Mandem báchák mankem bákway bejwimem be Kristo akəŋ bhese tontó enyu ene mmu apu kway beyenti yo.

¹⁹ Mënikmuet be mändíní ekəŋ ene Kristo, yéndu sépú kway berinj yo enkem, bé mánkwáy berəp chi mbə Mandem ndü epinj eyeka.

²⁰ Mandem ákway beka encha menyinj menkem ebhen sékwáy menikmuet be yi ankə ndü bekwak bhese, ne encha enyü ene sékway bekaysi be chəŋ yi ankə. Akə nò ne betan ebhi ebhen békə betik amem nepém enese.

²¹ Bese bho sechi ndu Nkwə Kristo, bo Mandem ábháré ne Yesu Kristo, sénchíe Mandem kenókó. Ndü mkpáká bho enkem, mpoknkem. Amen.

4

Nkwə Yesu bächí mbə mmu amət

¹ Ndu echi nò, me Pól mükenəŋ èti Yesu Acha, nchí semti bhe be ekakáneko eyeka émbák ene ékwáy ne

bo abhen Mandem ábhíní be mambak abhi.

² Bón ká neseptímuet nenkem. Báké bhak gum gum ne bho. Bón ká ekébhénti. Tón nókó ká batí ekəŋ, mänsət bhə mbə enyü bachi.

³ Bón ká beyä ekwak ndu bekem nechemémuet enen Efónó Bedyere áká mambəŋ befuet ndü kpák ane ágwət bhe ne batí bö Kristo.

⁴ Bese mankem sechi ndu mmuet amət, sebhəŋ chi Efónó Bedyere amət. Ne echi enyu émət nkúbhé mbə enyü enyinj émət ke echi ene sébháká nti are, be Mandem abhiní bese be sembəŋ chəŋ yo.

⁵ Acha amət ke sétok. Bese mankem sénoko chi enyinj émət. Sébhəŋ chi nejwiti nemət.

⁶ Mandem amət ke achi, ne yi achi Etayese mankem. Achí Mfə böbhi mankem, áfuet ntá yeke beka betik ebhi ne Efónó Bedyere achi ne böbhi mankem.

⁷ Ke yéntiki mmu abhəŋ ayi njenti akap kekúrí ane Kristo áchyé yi ndu beka betik ne wu.

⁸ Èti yo ké Ekáti Mandem érəm be, “Mpok yi akó te amfay, ásót ngémtáy bo abhen yi akémé bé mankoŋo yi, akəre berítí menyinj ntá bho.”

⁹ Ke enyinj ene Ekáti Mandem érəm be, “Yi akó amfay”, eghati bhese be yi? Eyo étəŋ bhese be anáná aseŋ nyaka ndü etókó bawú.

¹⁰ Nkúbhé mmu ane ásébhé amik ke akó kpát afuet nebu, be menyinj menkem mémbak mbə enyu bebhəŋə bebhak.

¹¹ Ne yi ke akóré akap ntá bho. Ntá mbək, achyé akap bebhak bönto. Ntá bachak, achyé akap bebhak baremé kepinti. Ne ntá abhenefu, ane beghati bho Mbok Ndíndí, ne achyé mbək akap bebhak babhabheri.

¹² Kristo áká nò be bo mankem abhen yi áchyé batí betik ayo, mánkwak bo Mandem be mánkwáy beka betik ebhi enyu ene mmuet Kristo atan andək nəkə chi ambi.

¹³ Ndu echi nò, chəŋ bese mankem sendək ambi menoko Mmə Mandem, ne ndu berinj yi enyu émət. Mbák

séchí enyu eyō, chōη séngo sēnsene, ne sēnaηa bebhak mbō Kristo.

14 Séképerε bhák bo abhen bachi mbō mǎáchwi ane mpérényen édèp έντεν ebhé émōt, ένδεπ εντεν ebhé echak mpok batōjō nse bárwō bhō ne nsé yap. Batōjō nse bhō bákū bo manem ebhi ndu bákōηo baraká nse ane bó bátōη.

15 Enyīη ene sébhōjō bekū chi bekōη bati, ne berem chi menyīη ebhen bechi tetep έti Mandem be séngo nōkō ndū yěntiki mbi kpáte séndōp chi mbō Kristo mmu achi ntí ntá Nkwō Kristo.

16 Yí ke áchēm bōbhi mankem ndū nkwo amōt be mámbák mbō mmu amōt nkúbhé mbō enyū mmuet nkwa achi ne maηōk ane áfáná byonómuet menkem bé mmuet ambak amōt. Ne ndū mmuet nkwa, mpok yěntiki nebhuéremuet ákū ebhi betik sayri, mmuet ágō eriri. Enyu eyō ke echi ne bōnkwo Kristo. Mpok bó bákōη bati ne yěntiki mmu ákū ebhi betik sayri, bákwaκ bati mánséné ndū nekā enen babhōη ne Yesu.

Bo abhen Mandem áchémé ne Kristo bábhōη nepém nekō

17 Nchí ghati ye bhe ne nchí semti bhe ndū nnyén Acha be bābhiki pere bhōη bébhak mbō bo abhen bápú bo Israel. Bō bákōη chi bepō nkaysi yap.

18 Báchí amem ejuri ne báfap nyaka bhō ne nepém enen Mandem áchyé, mbōnyune bachi amík néménéμέ ndū nejwímem enap ne bágwót bati ayap amem.

19 Bábhíkí bhōη yě mandú ntíanwōp. Báchyé ye mmuet ndū bekū baraká ntianwōp ane mmuet eyap éyāη bō mankū. Bákū barak épusi ankem, ne bápú rō bekū yō.

20 Ke be, puyě enyū eyō ke bátōη bhe έti Kristo.

21 Ne mánaη batōη be menyīηί tetep έti Mbok Ndíndí έti Yesu.

22 Feré yé ka esí mkpá ayeka ane áchyé nyaka be ebéptí ekakáneko. Bebéptí menyīη ebhen māηwaka nyaka bekū bérwō nyaka bhe ne ménchōηti nōkō bati yeka amem.

23 Dō ká Mandem ankū mǎmbak bō bakō ndū bati yeka be nkaysi ywēka ámbák nkō.

24 Ne yěntiki mmū ywēka abhōη béfyε mkpá nkō ane Mandem aghoko, be ámbák mbō yímbōη. Mkpá nkō yō chi epīη ekō ene echi chak tetep besí Mandem, ne echi nyáná tetep.

25 Ndu echi nō, dō ká baraká nse. Besé mankem séndem nōkō chi tetep ne bati, mbōnyune sechi mbō bepókómuet nyáná nyáná ndū mmuet amōt.

26 Mbák mmu ywēka abēnti, áké rō bebēnti bhi mento yi ndū bebá, ne áké bhæere bebēnti anti ndū nywōp nenkem.

27 Kéchyε ka Satan mbi bé ándwō mmu ankū bebá.

28 Mmu ane áchi ngép áképerε ghép aghép. Mmu abhōη bekū betik sayri ndū bekem nepém eni ne ndū bekwak bachébhébhō.

29 Yě ebéptí eyōη éké fu be anyu. Dem nókō ká chi menyīη ebhen békwak bo mántaη ndū mbi Mandem mbō enyū yěntiki mmu ábhōjō bego. Mmu abhōη berem chi enyīη ene ékwak abhen bāghōk yi.

30 Ne báké kū Efónō Bedyere Mandem ambōη kesóti. Mandem achyé bhe Efónō Bedyere mbō erīη ené étōη be bāchi bōbhi ne be chōη anaηa beferε bhe ndū kesem ewak émōt.

31 Dō ká nkaysi beyā mrap, ne bebēnti, ne echoko-nti, ne bétáná, ne bechōηti manyén bati, ne yěntiki nkaysi bekū bati bebá.

32 Tōη ká bati beri, māngō bhō ntínso. Ne foηorí nókō ká bati mbō enyū Mandem áfuéré ntá Kristo afoηori bhe.

5

Epīη ené ékway ne nkwo Kristo

1 Těndu bāchi bō Mandem ne yi akōη be tontó, ηōkō yeka epīη eyi.

2 Bábhōη bekōη bo ndū nepém nekā nenkem nkúbhé mbō enyū Kristo ákōjō bhese ne áchyé nepém eni έti yese. Achyé mmuet mbō akabhénya ane áchyé Mandem beyā maηák.

3 Bächí bo Mandem. Bäcké bhəŋ yěnyih beka ne epúsi, ne bebépti nkaysi. Bäcké fyé amík ndü menyih bo bachak. Bäcké rə mbəŋ be mántáká menyih ebhə ndu nkwa yweka.

4 Bäcké rem yě bepə-kepi ne bebhokori kepi, ne bäcké ka bechoŋó ntok. Ke chyé nókó ká bakak ntá Mandem.

5 Diŋí ká be yě nkoŋo baghəré, ne yě chi mmu ane nti eni népú amem pépép, ne mmu ane afyé amík ndü menyih bo bachak apú bhəŋ ákóré ndü nebhet kefo Kristo ne Mandem. Mmu ane afyé amík ndü menyih bo bachak achi mbə mmu ane ábhəŋó bəmandem bachak mbənyune akəŋ menyih ebhə acha Mandem.

6 Bäcké ka ye be mmu ánsót beyəŋ ebhen bechi fuu andwə bhe. Diŋí ká be menyü menyih ebhə ke békə Mandem ambenti, ne chəŋ antemsi bo abhen bapu ghok yi.

7 Bäcké bhak ndü nsoŋ amət ne menyü böbhə.

8 Bě bächí nyaka ndü ejuri. Nəne, ené Mandem áchémé bhe ne Yesu Acha, bəŋ ká ekakáneko ene ékwáy ne bo abhen bachi amem bediéré.

9 Bediéré békə bo mámbəŋ eríti epin, mámbak chak, ne mámbak bo abhen bachi tetep.

10 Yěntiki mmu yweka ánú berih menyih ebhen béchye Acha beyä maŋák.

11 Bäcké fyé mmuet ndü beka menyih ebhen bo abhen bachi amem ejuri bákə. Menyih ebhə béchi ndéndem. Bəbhəŋ beka bo mandih kpoŋoroŋ be menyih ebhə béber.

12 Mbəŋ béréŋ eti menyih ebhen bo bákə bhésé bhésé chi enyih ntiánwəp.

13 Mpok bediéré béghə ndü enyih, bétəŋ enyu yə echi,

14 mbənyune bediéré ke békə mángó enyih. Ndu echi nə ke bərəm be,

“Mbəere kenó, ŋemé!

Fú ndü newú,

ne chəŋ bediéré Kristo méngə wə amuet.”

15 Yěntiki mmu yweka ánsót ye mpok ne ekakáneko eyi. Bäcké bhak mbə bechiŋti bho. Bák ká chi mbə barihindak.

16 Ka ka beri yěntiki mpok ane bəbhəŋó mbi beka nə, mbənyune beyä bo bákə bebépti menyih néne.

17 Ndu echi nə, bäcké bhak bechiŋti bho. Nu ka bəriŋi enyih ene Acha áyən mənku.

18 Bäcké bhak bakwené mmém. Eyo ékə mmu áké kway bekem mmuet, éntwə ye yi ne ménémé. Ke dš ká Efəŋó Mandem ambak ne bhe, ambəŋ betəŋ ndü nepém yěntiki mmu yweka.

19 Kwáy nókó ka menyü bakwáy Nku Nsí, ne bakwáy Mandem, ne bakwáy ane Efəŋó Bedyere áchyə ndu béfyé bati nti. Kwáy nókó ka bakway ndu bebiti Acha ne bati yeka ankem.

20 Kaká ká Etayese Mandem mpoknkem eti yěntiki enyih ndü nnyén Yesu Kristo Acha.

Enyü baghəré ne maném abhap bəbhəŋó bəbhak

21 Septi nókó ka mmuet ntá bati. Epin eyə émfú ndü kenókó eken bəchyə Kristo.

22 Baghəré nebhay, septi nókó ká mmuet ntá maném abheka mbə enyü bəsepti mmuet ntá Acha.

23 Nném achi münti ntá ngərə ywi mbə enyü Kristo achi münti ntá bönkwə. Bönkwə chi mmuet yi ne yimbəŋ ke ápəme bhə.

24 Yěntiki ngərə abhəŋ ye bəsepti mmuet ntá nném aywi ndü yěntiki enyih, mbə enyü bönkwə básəpti mmuet ntá Kristo.

25 Bě maném, yěntiki mmu yweka abhəŋ bekəŋ ngərə ywi nkúbhé mbə enyü Kristo ákəŋ bönkwə ne agú eti yap.

26 Agú békə bə mámbák pépép besí Mandem ndu ásó bhə ne manyier ne Eyəŋ Mandem.

27 Kristo akə nó be ankway beka nkwa Kristo mantwə ntá yi ne beyä beri, kebəŋ yěnyih ene ékə Mandem ne yě chi bo mánji bhə.

28 Enyu eyə nkwo ke echi be yěntiki nném abhəŋ bekəŋ ngərə ywi mbə mməet yi. Mmu ane akòŋ ngərə ywi akòŋ chi mməet yi.

29 Mmũ ane ápábhé mməet yi apú. Yěntiki mmu áyĩŋi mməet yi sayri ankém yə eriri mbə enyũ Kristo áyĩŋi bōnkwo,

30 ne bese mankem sechi bepókóməet ebhi.

31 Ekáti Mandem érəm be, “Mbakanem abhəŋ berə máyi ne etayi anchem mməet ne ngərə ywi, bə bati apay mándəp mmũ amət.”

32 Beyəŋ ebhen bérəm enyĩŋ ene echi bhésé bhésé. Ndĩŋi be bérəm chi enyũ Kristo achi ne Nkwə Kristo.

33 Ke échí enyu eyə ne bhe nkwo. Yěntiki mmu abhəŋ bekəŋ ngərə ywi mbənyu akónŋ mməet eyi yimbəŋ, ne yěntiki ngərə abhəŋ bechye nném ywi kenókó.

6

Enyũ bə bəbhəŋŋ bebhak ne bəməyap ne bachi bhap

1 Bə, yěntiki mmu yweka abhəŋ beghok máyi ne etayi, mbənyune bəchi bakoŋo Acha ne echi chak bekə nə.

2 “Nokó ka manə ne bachi bhəka.” Ene, chí ebhé mbi ené Mandem afyé bariəp amen abhak ne mmu ane ábhəre yə.

3 Bariəp amə achi be, “Mmũ ane ábhəere ebhé ene, yěntiki enyĩŋ ebhak sayri ne yi, ne ábhəŋ erəri nepém fá amik.”

4 Bě bachi bə, bəké bhəŋ epĩŋ bekə bati ambe bə bhəka. Enyĩŋ ene bəbhəŋŋ bekə chi ményúre ne betəŋ bhə mbə enyũ Acha áyàŋ.

Enyũ basem ne bachi bhap bəbhəŋŋ bebhak

5 Basem, yěntiki mmu yweka abhəŋ béghok mmu ane ábhəŋŋ yi fá amik sayri. Chié nokó ka bhə kenókó ne bechəy ne neweréməet ne mánkə nokó betik ebhəka ne nti nemət nkúbhé mbə enyũ bághòk Kristo.

6 Bəké ghok bhə chi ndiere besí bhap ne ndũ bekə bə mambəŋ manák. Ke kə

ka enyĩŋ ene Mandem áyàŋ mánkə ne nti nenkem mbə basem Kristo.

7 Kə nokó ka betik ne manák mbə be bətòk chi Acha, puyě nkwa.

8 Diŋi ká be yi ákap yěntiki mmu bekoŋo beri ebhen yi aká, yě achi nsem, ye apu.

9 Bě nkwo bho bəbhəŋŋ basem, kém ká bhə sayri. Bəké pá bechye bhə ntemsi. Diŋi ká be Eta mmu achi amfay ke ábhəŋŋ be ne bhə, ne yi apú təŋ kəriŋámik.

Menyĩŋi nenu ebhen bo Mandem

10 Enyĩŋi ngwenti ene nchi ghati bhe chi ene: Kém ká nebharéməet eneka ne Acha be mántəŋ ne betəŋ ebhi ebhen beyə becha.

11 Kém ká menyĩŋi nenu menkem ebhen Mandem áchyè, bé mánkway menu ne Satan, mǎnte kpiri mpok yi áyàŋ berwə bhe.

12 Diŋi ká be sépú nu chi ne bakwəŋwəŋ. Sénú chi ne bebépti befónŋ, ne bafə bhap, ne menyũ betəŋ bechak. Sénú nkwo ne befónŋ ebhen bebhəŋŋ betəŋ ndũ mmik ejuri ne, ne sénú ne ngémtáy befónŋ bebábəbə ebhen bebhəŋŋ betəŋ amfay ndũ mbúəp.

13 Yěntiki mmu yweka ánsət ye menyĩŋi nenu menkem ebhen Mandem áchyè, be mpok esəŋəri ántwó, mǎnu te ndũ ngwenti, ne mándək ambi bete kpiri.

14 Ndu echi nə, dók ká ambi bete kpiri. Tetep ane bəriŋi ámbák mbə mgbat ane akém menyĩŋi nenu ebhəka. Kə nokó ká chi ndiere menyĩŋ ebhen bechi chak mbənyune menyĩŋ ebhə bechi mbə nkú besé ane ntemé nenu afyé ndu bekuti mbeápak eyi.

15 Ghati nokó ka bo Mbok Ndĩndi ane akə bə mambəŋ kpák besí Mandem. Ndũ bəkə nə, ebhak mbə mpok ntemé nenu afyé betəŋti nkwo bhənyə bé aké kwen amik mpok ájət ntyet.

16 Enyĩŋ échák chi be mándək ambi bebhəŋŋ neka ne Kristo, be némbák ekuti eyeka mbə ene ntemé nenu akém

awó be anchyet bakəŋ ane ádu ne ngó ané mbúmbu áto.

¹⁷ Bəriŋi be Mandem apémé bhe. Beriŋi nò ábhák ndü nkaysi ayeka mbò kendén ane ntemé nenu ákùti ntí ywi ne yò. Sət ka nkwó Eyəŋ Mandem ené Efónó Bedyere áchyé bhe mbò akparenja nsem epay ane ntemé nenu.

¹⁸ Nik nókó ká mmuet mpoknkem ne ɛti yɛntiki enyih mbò enyü Efónó Bedyere áyà bhe mbi. Bák ká pè. Kém nókó ká ekíkí ndü nenikímmet ɛti bõ Mandem mankem be yi ankwak bhò.

¹⁹ Nik nókó ká mmuet ɛti ya nkwo be Mandem anchye me enyih ene mbónó beghati bo ɛti Mbok Ndíndí ane achi nyaka bhésé bhésé nkebhəŋ becháy.

²⁰ ɛti Mbok Ndíndí kɛ Kristo ásóré me, akɛ me nté ndü ntí ywi, ne nchí múkenəŋ néne. Nik nókó ká mmuet be Mandem anchye me netanjánti be ngátí nəkò bho Mbok Ndíndí mbənyu mbónó bekɛ.

Pól ǎnikmmet be Mandem anjet bakəŋo Yesu

²¹ Chəŋ Tíkíkəs antwó awu angati bhe ndü menyih bechi fá ne me ne ɛti menyih ebhen mékà. Achi manə ywese ane sékónó. Achi nkubetik ane Acha ne yí achi mmu ane abhəre bariɛp ami.

²² ɛti yò, ke nchí to yi ntá yeka be ankɛ mändiŋi enyu beɛe sechi, ne bé ámfyé bhe ntí.

²³ Mandem ɛtayese ne Yesu Kristo Acha mánchyé béka bõnkwo kpák, mánkwak be be mǎnkəŋ bati, ne be mǎndók ambi bebhəŋ nekə ne Yesu Kristo.

²⁴ Nchí nikmmet be Mandem ántəŋ berĩndu ebhi ntá bõ mankem abhen bákónó Yesu Kristo Acha ne ekəŋ ene epu gu manyiɛp.

Εκάτι Πῶλ ντά Νκωῶ Φίλιπυ

Εκάτι Πῶλ ντά Νκωῶ Φίλιπυ

1 Με Πῶλ νε Τίμοτι, βεσε βακῦ βetik Yesu Kristo κε σέσιη εκάτι ενε. Σέσιη ντά γεκα βο Μανδემ mankem, βέ bhó bābhāré mmuet νε Yesu awu etok Filipi. Sayri sayri, σέσιη ντά γεκάῶ bō batí νε be bho bākwāk bō batí bekū betik Mandem ndū nkwo bakonjo Yesu abhen Filipi.

2 Mandem Etayese νε Yesu Kristo Acha mánton be berindu, mánychye bhe kpák.

Νενικμuet νε βακακ έτι nkwo Filipi

3 Yěntiki mpok ane nti ena nékwén be amuet, nchi nikmuet nkaka Mandem έti γεκά!

4 Νε yěntiki mpok ane mēnikmuet έti γεκα mankem, nchi kə nō chí νε beyā mañák.

5 Nchi kə nō νε beyā mañák mbonyune bāchem mmuet νε με τε nebhōnet beghaka echon, ndū betik ebhen mēkū béghāti bho Mbok Ndíndí έti Yesu.

6 Ndíñi bé chon Mandem mmu ábhó eríti betik amem bati γεκα andok ambi bekū bhō kpatε mpok ane yi ánañā bhō ndu nywop enen Yesu Kristo ápetnsem.

7 Echí eríti bé mbōñ enyū bakaysi amen ákū nikmuet έti γεκα νε beyā mañák. Echí enyu eyō mbonyune nkōñ be tontó νε ntí be be mankem bāchem mmuet νε με ndū betik ebhen. Mandem atōñ με berindu ebhi ndū áchyé με betik ebhi nkū. Bāchem mmuet νε με néne, ενέ nchi mūkenon, νε mpok ane nchi nyaka ndū mmuet eya nte nōkō ndu áchá manyé betōñ be Mbok Ndíndí achí tetep, νε bekū bo mánoko yo sayri.

8 Ekōñ ενέ mbōñ νε bhe éfü ntá Yesu Kristo. Mbōñ Mandem aríñi nō.

9 Mēnikmuet ntá Mandem bé ekōñ ενέ bābhōñō νε bati éngó éndók nókó chí ambi. Νε be mándíñi Mbok Ndíndí mándók nókó chí ambi, mándíñi nōkō menyin ebhen béchí chak besí Mandem.

10 Eyō ékū be mánkōñó chí epin ενέ erí échá bé bāké kə yěnyin bakwap νε bé bāké kə enyin ενέ bo bākwāy beji bhe. Bák ká chí enyu yo kpatε ndū nywop enen Kristo átwō.

11 Mánāñ māmboñ enyu eyō, Yesu Kristo ákū māmboñ eríti epin. Kə nókó ká chí beyā berí bé bo mángó beríti menyin ebhen bākū mánychye nōkō Mandem kenókó νε mándem nōkō bé, “Mandem abhōñ betan achá.”

Πῶλ abhōñ mañák be Mbok Ndíndí arōñ chí ambi

12 Bōma, mēyāñ mándíñi bé yěntiki enyin ενέ éfakári νε με fá, ékwak Mbok Ndíndí έti Yesu ándók chí ambi.

13 Ekū kpat batemé nenu mankem abhen bābhābheri ékírí Mfō Rom νε bo bāchák mankem, báríñi bé έti nchi nkonjo Kristo kē báfyé με fá amem eket ene, “Mbō mūkenon.” *

14 Νε nefyé báfyé με fá mbō mūkenon ákū beyā bōnkwo básikinti νε Yesu Acha sayri, kpatε bāghāti bho bāchák Eyōñ Mandem kebhōñ becháy.

15 Echí tetep bé neyin ane mbok eyap báyin με νε amík abúabū νε neyenti bó báyenti mmuet νε με kē ákū bó bāghāti Mbok Ndíndí έti Kristo, κε mbok báchi abhen bāghāti Mbok Ndíndí νε eríti nkaysi.

16 Bó bhō bāghāti Mbok Ndíndí νε eríti nkaysi ndu bākōñ με. Bākōñ με mbonyune bó báríñi be Mandem ayap με νε ákū be mbák fá amem eket ene mbō mūkenon chí ndu bekū bo mándíñi bé Mbok Ndíndí achí tetep.

17 Κε mbák chí bō abhen báyin με νε amík abúabū, mánjenti nōkō mmuet νε με, bó bāghāti Mbok Ndíndí έti Kristo chí mbonyune mánū

* **1:13** Πῶλ apú nyaka chí ekerékenon, báfyé yi chí amem eket, νε bárém bé yi ábhíki bhōñ befa aré kpatε mántāñ manyé yi.

béché mé. Bábhíkí bhón erítí nkaysi. Báyan bebay me chí batú áchák antí néne, fá amem ekerékenon.

18 Ke yě esonori épú aré. Yě bábhon chí erítí nkaysi yě bábhon chí nkaysi mbámba, nném enyih chí bé bo bágòk Mbok Ndíndí ěti Yesu Kristo. Eyò échyè me manák.

19 Mpu ró bébhon manák mbonyune ndíní bé be mǎnik Mandem mmuet ěti ya ne bé ndũ betan Efónó Yesu Kristo, chon mámfere me ndũ esonori ene.

20 Enyih ené mǎyan ndũ nepém ena ne nti ena nenkem ne ené mbákánti aré chí be nké ka yěnyih ene ékà ntíanwóp ánkem mé. Mǎyan chí be mbón netajánti mpoknkem be néne, ne yě chí ndũ mpok ane átwò ambi, netajánti ena nénchyé Kristo kenókó, yě ngùgù, yě nchí chí nepém.

21 Ntá ya, bebhak nepém chí béchyé Kristo kenókó, ke bégu ari mbon achá.

22 Ke mbák ndók ambi bebhak nepém fá amik, eyò échyè me mbi beka betik Kristo ndu bekwak bo. Chon nsot ye chí nepém ke newú-e? Ndũ menyih ebhen bépáy, échá me ené mbónó besot.

23 Menyih bépáy béchí me anti ne nchí mbò mmu ane áchí ndũ manyé mbi kerih mbi ane yí ábhónó bekonjo. Mpok ne mpok, nchí bhón nkaysi be éri be mbák nepém, ke mbón nti bérón bebhak ne Kristo, ne eyò ké éri ntá ya échá.

24 Ke ěti yeká, éri bé mbák nepém.

25 Ne tǎndu ndíní be éri be manywop eya ándók ambi ěti yeká, ndíní bé chon mbak nepém, ndók ambi bebhak ne bhe ndu békwak mǎmbon neka ne Yesu érchá enyu esí, bé manák ameká anjá ancha.

26 Eyò ékà ye bé mpok mpét nchí petnsem ntá yeká, ntí ámbák ane be bábhón beyá manák ěti enyih ené Yesu Kristo áká ntá ya.

27 Nném enyih achí be bapem ayeka ámbák mbò enyũ Mbok Ndíndí ěti Yesu Kristo ághati bhe. Eyò ékà be yě ntwó awu ntá yeká, yě mbíkí twó, mǎyan ngók chí bé bǎté kpirí ndũ

nkaysi amot, ne bé mǎnu ne nti eneká némót bé Mbok Ndíndí ěti Yesu Kristo ándók ambi.

28 Bǎké cháy bǒ abhen bápábhé bhe. Mánán mángó be bǎpú chay bhò bǎrè m be, “Je! Bácha bhesé. Mandem átemsí chon bhesé.” Eyò étón be Mandem ápeme chon bhe.

29 Eché enyu eyò mbonyune Mandem áká mǎmbák bakonjo Yesu Kristo puyě chí ndiere ndu menoko yí, ke ndu begho esonori ěti yi nkwo.

30 Néne, bǎkwáy bechem mmuet ne me ndu menu nkúbhé nenu enen mǎnú nyaka ěti Yesu Kristo, ne bǎrih be mbúét ndũ nenu enen fá amem eket ené nchí aré mbò mǔkenon.

2

Bebhon nesepimmet mbò Yesu

1 Mé, ndíní sayri bé tǎndu bábhéré mmuet ne Kristo, yí afyé bhe nti ndũ ekon ené yí ábhónó ne bhe. Ne tǎndu bábhéré mmuet ne Efónó Mandem, Efónó Bedyere, áka bé mǎnkón bati, mǎnton bó berĩndu.

2 Nchí ghati ye bhe be mǎmbón nkaysi amot, mǎmbón ekon ne bati, mǎmbak eyon émót ndũ menyih ebhen bǎka ne nti némót. Mbák mǎnká nó, manák ama áyá ancha.

3 Bǎké ka yěnyih ndu beton mmuet bé báchá bati, ke yěntiki mmũ yweka abhon besepimmet ntá bati mbò be bó báchá yi.

4 Mmu yweka áké yih chí ndiere mmuet yi. Abhon béfyé ntí ne bati nkwo.

5 Bepih ebheka bebhon bebhak enyu émót mbò ene Yesu Kristo ábhónó nyaka.

6 Yǎndu yi achí nyaka enyu émót mbò mbon Eta Mandem ndũ babhi ankem, abhíkí kém kíkírík bé yi achi Mandem.

7 Aka mmuet mbò be apu yěnyih. Asot mmuet mbò nsem, atwó fá amik mbò nkwanwan.

8 Ne átwó nókó fá amik mbò nkwanwan, arak ambi bésépti mmuet amik anchye nako Mandem kenókó,

kpate agú newú ntíánwóp ndü ekotákátí.

⁹ Èti yó, Mandem akósi yí áchyé yí betan amfáy menyin menkem, achye yi nnyén kenókó enén néchá manyén ankem.

¹⁰ Mandem akú enyu eyó ndu bechye nnyén Yesu kenókó be bõ abhen báchi amfay ne abhen báchi fá amik, ne abhen báchi ndü etakó bawú, yéntiki mmu wap abhõn bétép mánén besí Yesu anchye yí kenókó.

¹¹ Ne yéntiki mmu abhõn berem kponorõn be chi Yesu Kristo ke achi Mfõ bo mankem. Chõn eyó énkõ be bo mánchyé Mandem Etayesé bakak ne kenókó.

Põl yi bakojo Yesu mándiéré mbõ berõjõ

¹² Abhen ekõn, Mandem apémé bhe. Bãghók ye enyü Kristo áséptimæet besí Mandem. Bãghók nyaka me mpok nchi ne bhe. Néne, ndü mpét mpú ne bhe, báké gæp eyõn eyá ebhi. Ghók ká me énychá enyu esí. Nu ká bekõ yéntiki enyin ene bákway bekõ ndu béchyé Mandem kenókó ne bati ayeká ankem. Eyó ékõ bé Mandem ámbõn mbi bekõ bapem ayeka ambak mbõ enyü yi áyàn.

¹³ Nchi rem nõ mbõnyune Mandem achi ne bhe mpoknkem ne ákwak bhe be mãmõn nti béghok yi, anchye nõkõ be betan bekõ menyin ebhen yi áyàn mãnkõ.

¹⁴ Kõ ka yéntiki enyin kenywinti ansem ne bati, ne bákẽ bhak beyõn beyõn.

¹⁵ Eyó ékõ be yẽ mmu akẽ ji bhe ne be báké bhõn bakwap besí Mandem. Ekõ nkwo be be bõ Mandem abhen bábhíki bhõn bekwéné nénti bõ abhen bábhõjõ bepõ bepõn, mãmbák mbõ berõjõ ntá yap.

¹⁶ Eyõn Mandem ékwak bo mãmõn nepém. Ghatí nõkó ká yõ ntá bho. Bãbhõn bekõ nõ be mbõn manák ndü nywõp enen Kristo ápètnsem, ne be ntiet ané njéré nénti eneka ne betik ebhen nká, béké bhak ndéndem.

¹⁷ Berítí menyin ebhen bákõ ndü bãbhõnõ neka ne Yesu béchi mbõ nnya ane básóré bechye akap ntá Mandem mbõ akap. Yẽ embak chi be nepém ena nérõn mbõ mmém amen bátõ amfay nnya yõ, mẽbhák chi manák, ne nchi nják ne bhe mankem.

¹⁸ Bẽ nkwo bãbhõn bebhak manák. Nják ká ne me.

Põl ati beto Tímoti ne Epafrodýtõs

¹⁹ Mbák chi nkaysi Yesu Kristo Acha bé ntó Tímoti awu ntá yeká, chõn ntó yi mandú mpok. Chõn eyó énychye nkwo me manák mpok yi áfú awu ápèrensem ntá ya, ághátí me enyü báchi awu.

²⁰ Me, mbíki bhõn yẽ mmu mbõ yi ane ákway bekwak be ndü menyin ebhen béyini nepém eneka, be mãmfyé me nti ndü menyin ebhen béyini Yesu Kristo.

²¹ Nchi rem nõ mbõnyune bo báchák mankem bákaysi chi èti menyin ebhen beyini enap nepém, kelyé nti ndü menyin ebhen beyini Yesu Kristo.

²² Ke be babhõn bãrinõ be Tímoti átõn be achi erítí nkõbetik Yesu Kristo Acha ne mãbetok bo bachak ne nti eni nenkem. Akwak me béghátí Mbok Ndíndí èti Yesu mbõ mmó ane ákõnõ étayi ansem bekõ betik.

²³ Nnán ngó ndü menyin béchi ebhe eya, chõn mbõn nkaysi beto yi awu ntá yeka.

²⁴ Ne nsiki nti bé chõn Yesu Acha ankõ be me nkwo ntwo awu mandú mpok.

²⁵ Nnán nkõ nti be échí sayri beto Epafrodýtõs ámpètnsem awu ntá yeka. Epafrodýtõs mmu båtõ be ántwõ ankwak me menu mbõ ntemé nenu ndu betik Yesu chí nkojo Yesu nkwo mbõ me.

²⁶ Mètõ yi ampètnsem ntá yeka, mbõnyune abhõn ékwak beghõ bhe mankem ndu bãghókõ nyaka be yi àmè.

²⁷ Berem tetep, àme nyaka, kpát érõp chí newú, ke Mandem aghó yi ntínso. Ne abhíki ghõ chí yi aywinti ntínso, aghõ me nkwo ntínso. Mbõ

abhíkí kɛ nɔ, mbɛ basémé ma aya acha.

²⁸ Mbɔɲ ye ekwak néne ncha enyu esí beto yi ampɛtnsem antemeri bhe awu be mǎngɔ yi bati ámpóp be amem ne be basémé ma nkwo ámay.

²⁹ Sɔt yeka yí ne beyǎ manák mbɔ enyũ bábhónó besyɛpti ntí nkoɲo Yesu. Chiě ká yi kenókó, mǎnchye kenókó ntá yěntiki mmu achák ane áchí mbɔ yi.

³⁰ Chié ká yi kenókó mbɔnyune ntí ywi áyaná rɔɲ eti betik Kristo. Chiě ká yi kenókó ne ntí bé be ke bǎtó yi antwɔ te fá ankwak me tǎndu be babhɔɲ bǎpú kway nyaka bétwɔ.

3

Neka ne Yesu ke nékà mmu ámbák chak besí Mandem

¹ Bɔma, ndu berɔɲ ambi, yě yí yě yi, bón ká manák eti enyɪɲ ene Yesu Acha áká. Yěndu nchí ghati bhe chí nkúbhé menyɪɲ ebhen njámbi ngati bhe, eyɔ épú chye me esɔɲɔri tǎndu ékà be bɔmpap báké bhɔɲ mbi ne bhe.

² Sɔt ka mpok ne bo abhen bákù bebhéptí menyɪɲ, mmú eyɔ nɔ éřem be bábhɔɲ bekpɔt mmɛet mbakanem ke ambak mmu Mandem, ené eyɔ étwɔ chí ne esɔɲɔri.

³ Besé ke séchí bo Mandem tetep, yěndu bábhíkí syep bhese. Séchí bo Mandem mbɔnyune Éfónó Bedyere ke ákwák bhese sɛníkmɛet ntá Mandem. Sébhíkí fyɛ nti ndũ menyɪɲ ebhen mmũ mmik ághókó mmɛet aré mbɔ epɪɲ besyep babhakanem. Sépànyu chí eti enyɪɲ ené Yesu Kristo áká ndu bépéme bhese.

⁴ Echi tetep be mbɔɲ beyǎ menyɪɲ ebhen mǎkwáy béghókómɛet aré. Mbɔ echi be mmu abhɔɲ beghókó mmɛet chí ndũ menyɪɲ ebhen yi ákà, mbɛ mbɔɲ bedep awó anti be eya enyu echa ene bati.

⁵ Békóno bepɪɲ ebhese bo Israel, básyep me mpok bábhe me. Nchí mmũ etók Israel, ndũ nneréket Benjamin. Bachímbi bha chí bo Israel. Bářɪɲi bepɪɲ bo Israel ne eyɔɲótók bo Israel nkwo. Ne nchí mmu

nkwo Fárisi, bɔ bho báte kpirí bé yěntiki mmu abhɔɲ bebhɛere bebhé bɔtayese.

⁶ Nchí fyɛ nyaka beyǎ betan ndu bekɛ menyɪɲ ebhen nkáysí be Mandem ke áyan nkɛ bhɔ kpát, nchye nɔkɔ Nkwɔ Kristo beyǎ esɔɲɔri. Ne bekwéné kebhak ne me mbɔnyune nchí bhɛere nyaka bebhé bo Israel mbɔ enyũ éyan.

⁷ Ke menyɪɲ ebhɔ menkem nyaka nkáysí bé bó ke békù mémbak mmu Mandem, bérɔp chí bepǎ menyɪɲ ntá ya eti enyɪɲ ene Yesu Kristo akɛ ntá ya.

⁸ Bérémm tetep, yěntiki enyɪɲ échák éřɔp chí mbɔ menyɪɲ ebhen mféré ndu áchwí nto anyén be ntí wa ándɔp mǎmbát mmɛet ne Kristo. Bérɪɲi Yesu Kristo Acha wa achá yěntiki enyɪɲ échák ndũ nepém ena néne. Eti méyan berɔp ne Yesu, mféré ntí ndũ menyɪɲ menkem ebhén nkáysí nyaka be békù Mandem ámpémé me. Ne bérɔp ntá ya chí mbɔ menyɪɲ ebhen bátó ndũ ebhwóré menyɪɲi.

⁹ Nchí yan be mbát mmɛet ne Yesu sayri. Puyě chí eti mǎbhɛere bebhé bo Israel ke Mandem áká be mbák chak besí bhi. Eti neka ene ne Kristo ke Mandem áká bé mbák chák besí bhi.

¹⁰ Nchí yan ndɪɲi Kristo ndók nókó chí ambi, ne nchí yan ndɪɲi betan ebhen Mandem ásóré nyaka áká Yesu ápétnsem ndũ nepém. Nchí yan mbat mmɛet ne Yesu, nka esɔɲɔri mbɔ yi, nchem mmɛet ne yi ndũ newú eni. Ne mbɔɲ nesepřimɛet besí Mandem, nkúbhé mbɔ enyũ yi ábhónó nyaka kpát aka newú

¹¹ bé mbák Mandem ánkwák, me nkwo, mpétnsem ndũ nepém mbɔ Yesu.

Pǎl arem be yi ájèt ntiet andáko nɔko chí ambi

¹² Mpú rem nó chí be nnán ngaka enyu mmu ane méyan bebhak, ne mpú rem nɔ chí be nnán nséné ndũ mbi Mandem. Ke nchí nu ndók nɔkɔ chí ambi, bé eyɔ énkwak me mbak enyu mmu Yesu Kristo áyan nyaka be mbak mpok yi ayabhe me bé mbák mmũ ywi.

13 Bõma, mpú yĩĩ m̄m̄é̄t eya bé nnán nnu kpát nsot awónem, mbõñ akap. Ke enyĩñ émót ene m̄k̄à chí be njet ntiet, mféré ntí ndũ menyĩñ ebhen befuere ansem, ndobhe jet ndak nako chí ambi.

14 Mpú rō béfyé betañ bé njet téé te ndũ ngwenti, mbõñ nsáy. Nsáy yō achí be Mandem abhĩñĩ me ntwō be mbak amfay ne yi ěti Yesu Kristo mmu agú ěti ya.

15 Ēri be bese bakoño Yesu bho sɛnán séséné ndũ mbi Mandem, sémbõñ nkaysi amot ndũ menyĩñ ebhen. Ne mbák mmu achí ane ayi nkaysi achi nyánjá, chõñ Mandem ankũ yí angō be nkaysi ya ndũ menyĩñ ebhen achi erítĩ nkaysi.

16 Yěyi yěyi, sébhõñ berõñ ambi berĩñĩ tetep ane Mandem ákũ sérĩñĩ.

17 Bõma, Koñó nókó ká ekakáneko eya ne fyé ká amík am̄et bo abhen bákõño bekaká nekō ebhese. Bãriñĩ ndũ berĩñ ebhese bechi nyaka mpok séchĩ awu ne bhe.

18 Nchĩ ghati bhe bé b̄k̄é rō bekoño bekaká nekō ebhese mbõnyune beyã bho bachi abhen berĩñ ebhap bétõñ be bó b̄bhĩkĩ kõñ Mbok Ndĩndĩ ane árèm bé Kristo agu ndũ ekotákátĩ ěti yese. Nnán nchĩ ghati nako bhe enyĩñ ene mpok ne mpok, ne néne, mpet nchĩ ghati bhe nkúbhē enyĩñ éré ne babhese amík.

19 Ngwenti yap chí ménémé. Mandem awap chí enyĩñ ené éfuèt bō anyu énychwe bō meniē ne menyĩñ béchák ebhen bō báfyè ngonõ aré. Bákũ menyĩñ ebhen bo bághò mámbõñ chí ntíanwóp, yě nō, bó babhõñ bápànyu ěti menyĩñ ebhō. Ne b̄bh̄ere bati yap ndũ menyĩñĩ mmik.

20 Ke mbák chí bhese, eyesé etak échĩ amfay, ebhak ené Yesu Kristo Acha achi. Ne sébhaka nti bé yí mmu áchĩ Mpepe ywesé ámfú aré ámpetnsem.

21 Yí ánán ántwó, ástō nkúbhē betañ ebhen yi ábhõñó bekũ yěntiki enyĩñ émbák anten yi, anjibhiri mm̄éré ntōp eyese-ne, ankũ yó éndōp chí mbō mm̄et ane yi ábhõñó nyaka mpok

Mandem ákũ yí apetnsem ndũ nepém.

4

Menyĩñ ebhen Põl aghati Nkwō Filipi mankũ

1 Bõma, nkõñ be tontó ne mbõñ beyã ekwak beghō bhe mbõnyune be k̄é b̄chĩ mañák ama, ne be k̄é b̄chĩ nsáy betik ebha. Té yeka kpirí, m̄ankũ nako mbō enyu ngátĩ be bho b̄bh̄aré mm̄et ne Yesu.

2 M̄enik̄m̄et ntá Eyódia ne Sintike bé mándó begwá ebhap mámbák eyõñ émót, t̄endu bó bati apay b̄chĩ bõ Yesu Kristo Acha.

3 Ne wō erítĩ nti nk̄ubetik wa, nchĩ yán nkwo be ónkwak ményúré bághoré abhen bati apay bé mámbák eyõñ émōt. Bákũ beyã betik ne me ndu ménu béghátĩ bho Mbok Ndĩndĩ. Bákũ betik ne Klémen, ne batĩ bakũ betik abha b̄chák. Bó mankem b̄chĩ bo Mandem ásĩñĩ manyén ayap amem ekátĩ manyén bó abhen b̄bhõñ nepém enen nébhĩkĩ bhõñ ngwenti.

4 Bák ká mañák mpoknkem be b̄chĩ bõ Yesu Acha. Mb̄ét bésémti bhe, bák ká mañák mpoknkem.

5 Kũ ka yěntiki mmu ángó bé bápú mm̄et gum gum ndũ nepém eneka. Báké ghokontik be Yesu Acha ápetnsem mandú mpok.

6 Mmu áké rō yěnyĩñ énsõñorí nti eni amem. Yěyi yěyi, enyĩñ ene b̄bhõñó bekũ chí menik nókó mm̄et ntá Mandem ěti menyĩñ ebhen b̄yàn yi ányché bhe. Ník nókó ká mm̄et, m̄ankaka nako yí ěti menyĩñ ebhen yi ákũ.

7 Ník nókó ká mm̄et ntá Mandem ne chõñ yi anchye bhe kpák. Ne enyu kpák ane Mandem áchyè, bõ mmik bápú kwáy berĩñĩ wáwák. Ne chõñ Mandem ankũ kpák ámbák amem bati yeka, ankũ be kpák ámbák nkwo ndũ nkaysi yeká, be yěyi yěyi, b̄ke bhõñ becháy. Enyĩñ ene échĩ tetep mbõnyune b̄bhat mm̄et ne Yesu Kristo.

8 Néne, bõma, buré ká nkaysi ndũ menyĩñ ebhen berí, ne ebhén béchyè mmu kenókó, ne menyĩñ ebhen béchĩ

chak besí Mandem, ne menyin ebhén bébhíki bhón bakwap, ne menyin ebhén bo bágghò mánkòh, ne menyin ebhén bo bábhòn ekwak beghò, ne menyin ebhén bérí béchá, ne ndü menyin ebhén békù bo mámbiti bhe.

9 Báké rò bekwá yéntiki enyin ené bágghókó ntá ya, ne ndu békòhò yéntiki nkaysi ane áfú ndü Eyòh Mandem ené bäsòre ntá ya, ne yéntiki enyin ené bágghókó ntá ya, ne yéntiki enyin ene bágghó mé nká. Ne chòh kpák ane Mandem áchyè ambak ne bhe.

Pël àtò bakak ntá bõ Filipi èti akap ane bó båtò ntá yi

10 Me mmü Yesu Kristo Acha, mbõh beyä maṇák be yëndu énáh étaré, bápét båtòh ndü akap ane båtò me be bábhiki ghòkòntik me. Ndíní be bákaysi me mpoknkem, ke bábhíki bhòh nyaka chí mbi bekwak me.

11 Mpú rem nó chí èti nchébhé menyin. Yè mbõh enyin, yè mbíki bhòh, ngòk bebhak mbò mmu ane ábhíki chep yënyin.

12 Ndíní enyü mēkwáy bebhak mbò mmu ane yënyin épú sòhòri yí mpok menyin béchébhé mé ne yè chí mpok mbónó yéntiki enyin. Yè émbak bé yi, ngòk bebhak mbò mmu ane ábhónó yéntiki enyin mpòknkem, yè chí mpok nnyié njwí, ne mpok ane nchòkò nsay, ne yè mbón, yè mbíki bhón.

13 Yè émbak be yi, métee kpirí èti betan ebhen Yesu áchyè me.

14 Ke nkáká bhé tontó bé bächem amò ne me ndü nekwaek enén bächyé mé mpok menyin bétáná me amuet.

15 Ne be bakoṇo Yesu abhen etòk Filipi, be babhòh bäriní sayri be mpok njámbi ntwó awu ne Mbok Ndíndí ndò etòk eyeka atú Masidónia ndòk atú etòk echak, ndiere be kè båtò nyaka me nkáp ndu béchye me nekwaek. Yè bõnkwo bächák bábhíki chem amò ne me ndü betik ebhen mékà.

16 Nchí rem nó mbònyune yè chí mpok ane nchí etòk Tesalónika ené mbíkiire rò atú etòk eyeká Masidónia, be båtò me nkáp, puyè chí ndòh amòt,

ke ndòh épáy, mpok menyin betan me amuet.

17 Mpú rem nó chí be méyàn mǎntó mé akap áchák. Enyin mëyán chí bé mǎndók ambi bekwá berí, mémáka ndü ebhén mǎnán bákú ansem mbò mmü ane ámàka nkáp ndü ané yí ánáh áyámbi afyé amem ekerénkap be nsáy yi ánja.

18 Be bákup me ndü betik ebha kpát yënyin ébhíki ròp. Néne, bakáp ane båtò Epafrodýtos ántwó ányché me ákú mbòh yéntiki enyin ené nchébhé. Ne akap ayweka áchí mbò akap erítí eriep ané bächíe ntá Mandem, ne Mandem ábhón maṇák ne wu.

19 Mandem mmu nchí mmòbetok ywi abhòh betan ebhen béyá béchá. Ne chòh anchye bhe yéntiki enyin ené échébhé bhé èti enyin ene Yesu Kristo ákú ntá yeɛ.

20 Kenókó kémbák ne Mandem mmu áchí Étáyésé mpoknkem. Amen.

Ngwéntí bakak

21 Kaká ká bo Mandem bächák abhen bächí bakoṇo Yesu Kristo awu mankem ntá ya. Batí bakoṇo Yesu abhen bächí fá Rom ne me båtò nkwo bhe bakak.

22 Bõ Mandem bächák mankem abhen bächí fá Rom ne me, sayri sayri, abhen bächí bakú betik ntá mfò-ngo ane Rom, båtò nkwo bhe bakak.

23 Nchí nikmuet bé berindu Yesu Kristo Acha mémbak amem bati ayeka. Amen.

Ekáti Pǎl ntá Nkwɔ Kólɔse

Ekáti Pǎl ntá Nkwɔ Kólɔse

¹ Mɛ Pǎl mǔnto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandɛm, ke nchí sɪŋ ekáti ene. Nchí fá ne nti mǔnkwɔ ywɛɛ Tímoti.

² Sétò yɔ ntá yɛka bo Mandɛm, be batí bǔnkwɔ abhen bábhùɛ bariɛp awu etak Kólɔse ne Mandɛm abhat be ne Kristo.

Mandɛm Etayɛɛ ántón be berĩndu anchyɛ bhe kpák.

Pǎl ákaka Mandɛm ne ánikmɛt ɛti bo Kólɔse

³ Sékàka Mandɛm mmu Yesu Kristo Acha ywɛɛ achi Móywi, ne sɛnikmɛt ɛti yɛka,

⁴ mbɔnyune séghok be bábhɔŋ neka ne Yesu Kristo ne bákɔŋ bo Mandɛm mankem.

⁵ Bákà nɔ mbɔnyune bábháká nti ndũ berítí menyɪŋ ebhen Mandɛm ábhéré amfay ntá yɛka. Mpok bághókó Mbok Ndíndí ke bǎrɪŋí ɛti menyɪŋ ebhen, ne Mbok Ndíndí achi tetɛp.

⁶ Mbok yɔ atwɔ ntá yɛka mbɔ enyũ átwó ntá bo mmik nkem ne ányũ kɛɛm ne ágò. Nɔ ke yɔ achi nyaka ndũ nkwɔ yɛka bebho ndu nywɔp enen bághókó ɛti berĩndu Mandɛm ne bájwimɛm enyu bɔ bechi tetɛp.

⁷ Bághók Mbok Ndíndí ne ntá Epafra. Yi achi nti mǔbetok Mandɛm ane sékónó tontó. Achi nkɛbetik Kristo ane ábhùɛɛ bariɛp ami. Achi awu ndũ nnyén enɛɛɛ.

⁸ Yi aghati bhɛɛ enyũ ɛfónó Bedyɛɛ áká be mǎnkɔŋ bati.

⁹ Sébhíkí bhɔt menikmɛt ɛti yɛka bebho nywɔp enen séghókó nɔ. Sɛnikmɛt be Mandɛm amfɛt ntá ɛfónó Bedyɛɛ ánkwak mǎndɪŋi sayri enyɪŋ ene yi áyàŋ mǎnkɔ. Sɛnikmɛt be Mandɛm ánkɔ nɔ ndu ákɔ mǎmbak bariŋíndak beyɪŋi baraká ɛfoŋo ne ndu akwak mǎmbɔŋ ne jwimɛm ndu bɔ bechi. Achyé bhe nerɪŋíndak be

mǎndɪŋi sayri yɛntiki enyɪŋ ene yi atí nyaka bekɔ ne ákà ntá bǔbhi.

¹⁰ Sɛnikmɛt be ne jwimɛm eno nɛnkwak mǎmbɔŋ ne pɛm enen nékwáy ntá nkoŋo Yesu Acha. Eno nékà Mandɛm ambɔŋ manák, ne nékwák mǎnkɔ nɔkɔ menyɪŋ ebhen beri ndũ yɛntiki mbi, ne nékà mǎndɪŋi Mandɛm mǎndɔkɔ nɔkɔ chi ambi.

¹¹ Ne sɛnikmɛt be Mandɛm ánsɔt betan ebhi ebhen beyá becha ánkɔ mǎmbɔŋ nɔkɔ betan, be yéyí yéyi, mǎmbɔŋ ekébhéntí, mǎnte sené, mǎndɔkɔ nɔkɔ chi ambi ne manák,

¹² mǎnkaka nɔkɔ ɛta. Yí ke áká mǎnkway bebɔŋ menyɪŋ ebhen yi atonŋi ntá bǔbhi abhùɛɛ nebhùɛt ane bediéré ebhi béghò.

¹³ Aféré bhɛɛ ndũ betan ebhen ejuri, akɔ be Móywi mmu yi ákónó tontó ámbák wu Mfɔ ywɛɛ.

¹⁴ Béfɛt ntá Móywi wu sébhɔŋ mbi be mánku bhɛɛ mǎmfɛɛ ndũ kɛɛm eken bebá, nɔ chi, mǎmfónórí bebá ebhɛɛ.

Enyu mmu Kristo achi ne enyũ betik ebhi bechi

¹⁵ Yé mmu apu kway beghɔ Mandɛm. Móywi ke áká sɛnjwimɛm enyu Mandɛm achi. Ne nkúbhé mbɔ enyũ mǎmbi ábhónó betan ndũ nneréket, nɔ ke Móywi ábhónó betan amfáy menyɪŋ menkem ebhen Mandɛm ághókó.

¹⁶ Echi nɔ mbɔnyune yi ke Mandɛm áréme be ángókó yɛntiki enyɪŋ, ebhen bechi amfay ne ebhen bechi fá amik, ebhen bo bághò ne ebhen bo bápú kway beghɔ, betanŋi befónó, ebhen bebɔŋɔ betan becha bafɔ bachak ne befónó ebhen neŋókó kɛfɔ ekap necha eken bachak, ne yé chí ebhen bébhónó betan amfay bho mbɔ bafɔ. Béfɛt ntá yi, ne ntá yi, ke bághókó menyɪŋ menkem.

¹⁷ Bápéɛ ghoko yɛnyɪŋ, yi achi. Ne yi ke ákɛm menyɪŋ menkem be mémbak mbɔ enyu bebɔŋɔ bebhak.

¹⁸ Yíɛ ke achi mǔnti ane bǔnkwɔ, ne bǔnkwɔ chi mmɛt yi. Yí ke ágháy nebhùɛɛmík ntá bǔnkwɔ.

19 Echi enyu eyo mbonyune Mandem abhōn nyaka maṅák be yěntiki enyu mmu yi achi, Móywi nkwō achi.

20 Ne yí ke Mandem ásóré be anku yěntiki enyīn, yě chi ené fá amik ne yě chi ene amfay, be yěntiki enyīn émbón mbi bepet bebhak eyōn émōt ne yi ěti nēwú Móywi ndū ekotákátí. Nēne, yěntiki enyīn ékwáy bebhak ndu kpák ndu nté ane yó echi ne Mandem.

Bāchi eyōn émōt ne Mandem nēne

21 Bě nkwō bāchi nyaka nekō nesie ne Mandem, bābhak bōmpap abhi ndu nkaysi yeka ěti bebéptí menyīn ebhen bākà nyaka.

22 Ke Kristo asōt nyaka mmuet nkwānwan, agú ndū ekotákátí ěti bebú ebheka. Enyu yō ke Mandem ákú be māmpet māmbak eyōn émōt ne yi, be māmbak nyāṅá, kebhoṅ bekwéné besí bhi.

23 Ke bābhōn berōn ambi bebhoṅ neka ne Mbok Ndíndí, mǎnte sené ne kpirí. Báké rō nebhakánti enen Mbok Ndíndí ákú bābhōnō mpok bāghókó yō. Bāghati Mbok ane ntá yěntiki mmu fá amik. Me Pól nchí mǔbetok ane nchí ká bo mándīnī Mbok Ndíndí-ne.

Betik Pól bechi ntá bo abhen bapu bo Israel

24 Nēne, mbōn maṅák ndu besōṅori ebhen mébhōn mbonyune békwak bhe. Nchí bhōn besōṅori ndū nkwōmmet mbonyune nchí nāṅa bebhoṅ besōṅori menkem ebhen berōbhe nyaka be Kristo ámbón, ěti bōnkwō. Bōnkwō Kristo bhō chi mmuet eyi.

25 ěti bōnkwō ke Mandem ákú be mbak mǔbetok ndu beku māndīnī Eyōn Mandem sayri.

26 Eyōn ene echi nyaka bhésé bhésé ntá mkpaká bho ene éfuéré ansem, ke nēne, Mandem aká bōbhi mándīnī yō.

27 Mandem áyān nyaka be bōbho mándīnī be enyīn bhésé bhésé ene yi átōṅtí abhare chi nném enyīn ene ebhōnō bekwak bo abhen bápú bo Israel. Kristo achí amem bati yeka, ne

bākway bebhaka nti be chōn mǎnyie keném eki ne yi.

28 Kristo ére ke séghàti bho menyīn ěti yi. Ndu sékà nō, séyà batú yěntiki mmu ěti menyīn ebhen bābhíkí bhōn beku ne sétōn bo menyīn ebhen bō bābhōṅó beku. Sésemti bhō, ne sétōn ne nerīṅīndak nenkem bé sēnkwáy beku yěntiki mmu wap ánkwáy ndū yěntiki mbi, mbō mmu ane ábháré mmuet ne Kristo, ndū mpok ane séte besí Mandem ne yi.

29 ěti yō ke nchí fyē betān beku betik, ndep nōkō mmuet ne betān menkem ebhen Kristo áchyè me.

2

Pól ānū ěti bakwó bho Kristo ankem

1 Nchí yan māndīnī enyū nchí nu tontó ěti nkwō Kristo ane Laodisia ne ěti bakwó bho bachak ankem, abhen bābhíkíre ghō me.

2 Nchí yan befye bhe nti, ndū bāgwóré mmuet ne bati ndu ekōn. Nchí yan be be mankem ne bhō mānjwimem sayri ndū enyīn ene Mandem ákú sérīnī ěti Kristo, be māndīnī menyīn ěti Kristo ebhen bechi bhésé bhésé ne békú māmbōn beyā áfók ndū bākōnō mbi ywi.

3 Yí ke ánēne mbi be sémbák bariṅīndak ne be séndīnī menyīn. Nerīṅīndak enen neri necha.

4 Nchí ghati bhe menyīn ebhen be yě mmu áké sōt sérwōrényu ándwō bhe ěti menyīn ebhen beyīnī Kristo, be mānem ebhi.

5 Yěndu mpú awu, nti ena nechi ne bhe mpoknkem. Nkōn beghok be bākú menyīn mbō enyu éyān ne be bāte kpirí ndū neka eneka ne Kristo.

Mbak mmu abhat mmuet ne Kristo ājwi pōt

6 Těndu bāsóré be Yesu Kristo achi Acha, bāré ká nepém eneka mbō enyū yi áyān.

7 Dō ka bapém ayeka ambak ne Yesu mbō enōk ene émúré bakan amik, mānsene ndū neka eneka ne yi nkúbhé mbō enyū bátōn be, mānchye nókó Mandem beyā kenókó.

8 Sot ka mpok be yě mmu áké sot neriñindak enen bõ mmik ne sérworenyu andwə be mambák basem ntá menyin ebhen bə bátòn be. Enyũ neriñindak enə néfù chi ndũ nkaysi bakwānwan ne ntá befónó ebhen bebhəṅə betan fá amik, nérú fu ntá Kristo.

9 Diní ká be yěntiki enyũ mmu Mandem achi, enyuyə ke Kristo achi.

10 Ndũ bābháré mmuet ne yi, bājwi pəot. Yi ke ábhónó betan amfáy menyũ befónó menkem.

11 Ndũ bāchéme mmuet ne Kristo, aféré ebépti epin amem bati yeka. Eyə chí erin betən be bāchi bōbhi. Puyě chí erin ene mmu afyé amuet mpok báyan besyer yi mbə enyũ bo Israel bákə mpoknkem. Chí Kristo ke afyé erin eyi amem bati ayeka.

12 Mpok bājwítí bhe, bābhéme be ne Kristo. Bé nkwə bāpetnsem ndũ nepém ne yi mpok yi apetnsem ndũ nepém. Éfákári nə mbənyune bāsiki nyaka ntí ndũ betan Mandem mmu áká Kristo apetnsem ndu nepém.

13 Bāchi nyaka chi bawú ěti bebá ebheka mbənyune bābhíkire fye nyaka be erin amuet betən be bāchi bo Mandem. Ke achyé bhe nepém nekə ne Kristo ndu áfónórí bebá ebhesse menkem.

14 Sékwen nyaka manyé besí Mandem ndu sébhíkí kə mbə enyũ yi áyan. Ke adákátí ekati manyé bebá ebhesse, ne ébhak mbə be ábáy nyaka bhə anti Yesu, ne bágó yi ndũ ekotákátí ne bhə.

15 Afónó betan ntá befónó ebhen bébhónó betan fá amik, akə be bó béké bhə kenókó besí bhə ndũ ású bhə amik. Atón bhə mbə batemé nenu abhen bákémé ebhñenu. Ebhñ nenu eyə ebhak newú Yesu ndũ ekotákátí. Asot awónem amfáy befónó ebhə enyuyə befuet ndũ newú Kristo ndũ ekotákátí.

16 Ndu echí yě nə, bāké rə be yě mmu ánji be be bekwéné béchí ne bhe ěti menyũ menyin ebhen mǎnyù ne

ebhen mǎnyù. Ne bāké rə be mmu ampuri bhe mǎnkoṅə bebhé ěti bepá mmyé, * ne epá ntan akə, ne ěti epá nywəbhé neywémuet.

17 Bebhé ebhə menkem bechi chí mbə ndíkándi menyin ebhen Mandem ábháré nyaka be bétwə chəṅ. Mbōṅ enyin ene echí ansem ndíkándi wu ankem chí Kristo yimbəṅ.

18 Bāké rə yě mmu ándém be bābhíkí kway, anset nkwere be bābhəṅ bebhəṅ enyũ nesepímuet enen nérú tetep, ne be bābhəṅ bechye kenókó ntá bəángel. Bōbhə bápə be Mandem átṅ bhə menyin ndũ kenó amik anti fúú, ne báyoṅ mmuet ndéndem. Nkaysi yap achí chí ane bõ mmik.

19 Ekə bə bābhíkí pere bhat mmuet ne Kristo, münti wap. Yí ke achi mbə ntí ne bōnkwo bachi mbə mmuet eyi. Bāsət betan ebhap menkem chí ntá yi ne ákə bə mánhem mmuet ndũ nkwə amət mbə enyũ bariṅ ákem byonómuet. Bágò ye ndũ mbi Mandem mbə enyũ yi áyan.

Bégu ne bebhak nepém ne Kristo

20 Bágú ne Kristo, ne Mandem aféré bhe anten befónó ebhen bebhəṅə betan fá amik. Ndu échí nə, ndaká yi bāchi mbə bõ mmik? Ndaká yí bābhuet bekoṅə bebhé bõ mmik, mbə ebhen bérəm be,

21 “Bāké kém enyin eyə ne awə. Yě chí beghokoti, bāké ghokoti enyũ nenyíé enə. Yě betək, bāké tək enyũ enyin eyə.”

22 Menyũ bebhé ebhə béfuerε fuet. Menyũ bebhé ebhə béfù chí ntá bõ mmik ne ndũ menyin ebhen bə bátòn.

23 Béyini bebhé ebhə, mmu ákway bekaysi be béchye neriñindak mbənyune bo abhen báfyé bhə báte kpírí be mmu abhəṅ befye mmuet ndũ menyin Mandem ebhə, ne bārəm be mmu abhəṅ besepiti mmuet amik, ne be mmu abhəṅ bechye mmuet yi beyá esəṅori. Bebhə ebhen bechi chí ndéndem. Bérú kway bekwak mmu ambəṅ betan ndu bekem mmuet

* 2:16 Bepá mmyé: Annual festivities.

be áké koŋo bebéptí menyin ebhen mmuet eyi áyàŋ yi ankà.

3

Nebhuet ane mmu abhəŋə bebhure nti eni

¹ Těndu Mandem ákú bǎfú ndū nɛwú bápetnsem ndū nepém nekə ne Kristo, buré ká nti ndū menyin ebhen bechi amfay, ebhak ene Kristo áchókó ndū nebhuet kenókó, ebhe awónem Mandem.

² Buré ka nkaysi chi ndū menyin ebhen bechi amfay, puyě ndū ebhen bechi fá amík.

³ Echi mbə be bǎgu mpok ane Yesu ágú. Néne, nepém nekə eneka nɛchi bhésé bhésé awó Kristo ndū nebhuet ane yi achi ne Mandem.

⁴ Ne mpok Kristo mmu achi nepém enese ábhəsi, chəŋ be nkwo mǎmbesi ne yi ne mǎmbəŋ ákóré ndu keném eki.

Dǎ ká esí nepém eneka, mǎnsət enen nekə

⁵ Sǎ yé ka amó mǎmféré ndū menyin ebhen béyini nepém nesí eneka. Nə chi epúsí, ne yě chí bepǎ baraká kebhare, ne ménwáka ndū baraká kebhare, ne nkaysi beku bebú, ne yěchi befyə amík ndū menyin bo bachak mbənyune befyə amík ndū menyin chi besət bhə mbə bəmandem mmik.

⁶ Eti barak abúbə yə ke Mandem əbè chəŋ nti, antemsi bho.

⁷ Ndū mpok ane áfúéré ansem, bǎku nyaka menyin ebhen mpok bachi ndū esí nepém eneka.

⁸ Ke néne, bǎké bhəŋ yěnyin beku ne menyin mbə bebənti, ne echoko-nti, ne nkaysi beku bati bebú, ne bechəŋti manyén bati, ne eyəŋ ebúbə eke fu be anyu.

⁹ Bǎké sėnse ntá bati tǎndu mǎnán bǎrə esí nepém eneka ne menyin ebhen nə nétò nyaka be mǎnku nəkə,

¹⁰ ne bǎrəbhe koŋo chi epin ekə. Bǎyibhiri bǎrəp bǎ bakə ne bǎyibhiri mǎndəkə nəkə chi ambi mǎndəbhe nəkə mbə Mandem. Yi ke ághókó bhe mbə bǎ bakə be mǎndin yěntiki enyin eti yi.

¹¹ Ndū nepém nekə enen, yě mmu achi chi mmu Israel yě mmu etək echak, yě básyep mmu yě bǎbhíkí syep, yě chi mmu ane amík ánéné yi yě chí ane achi nyabhi, yě chi nsem ye chi mǎmik, mankem bǎchí enyumət. Nném enyin chi Kristo ne yi achi amem bati bǎbhi mankem.

¹² Mandem ayap be be mǎmbak bǎbhi, bǎchi nyáná, ne akəŋ be tontó. Ndu echi nə, bǎbhəŋ beghə bati ntínso, mǎntəŋ bə berinti ne nesepitmet, ne epin besət menyin petii, ne ekébhənti.

¹³ Bǎŋ ká ekébhənti ne bati, mǎndək ambi befori bati, yě émbak chi be bǎku mǎmbenti. Bǎbhəŋ befori bati nkúbhé mbə enyu Acha ywese áfónóri bhe.

¹⁴ Ne nném enyin ene echa ebhen menkem ene bǎbhəŋ bəŋ bati chi beəŋ bhə. Ekəŋ égwət menyin menkem ndū nson amət.

¹⁵ Dǎ ká kpák ane Kristo áchyè ántəŋ be enyū bǎbhəŋ beku menyin tǎndu Mandem ábhini be be mǎmbak ndu mmuet amət, ne be kpák ambak ne bhe. Ne bǎbhəŋ bekaka Mandem eti menyin ebhen yi ákə.

¹⁶ Dǎ ká Eyəŋ Kristo émbəŋ betəŋ amem bati ayeka. Tónə nókó ká bati ekəŋ eyə, mǎnchye nəkə bhə manié, ne beyǎ nerinindak. Kwáy nókó ka bakwáy ane áfù ndu Ekáti Bakway ene echi amem Ekáti Mandem, ne bakwáy Mandem achak, ne bakwáy ane Efónó Bedyere afyé be anti. Kwáy nókó ka yə ne bakak ntá Mandem amem bati yeka.

¹⁷ Ne yěntiki enyin ene bǎkə, ne ené bǎrəm, mǎnku yə ndu nnyén Yesu Acha, mǎmfuet ntá yi mǎnchye nəkə bakak ntá Eta Mandem.

Enyū bo Kristo bǎbhəŋ bebhak ne bati

¹⁸ Bě baghoré ne maném, septí nókó ka mmuet ntá maném abheka ndū yěntiki enyin mbənyune eyə ke eri besí Yesu Kristo Acha.

¹⁹ Maném, kəŋ ka baghoré bheka, ne bǎké bhak bebebebe ne bhə.

20 Βῶ, ghók nókó ka bachi ne manō bheka ndũ yěntiki enyĩn ene bágghàti be mǎnkũ, mbōnyune eyō échyè Yesu Acha manǎk.

21 Bachĩ-bhō, bǎké kũ enyĩn ene ékũ bōbheka mambe nti. Mbák mǎnkũ nō, bákway beferē amō.

22 Basem, ghók nókó ka bachi bheka abhen fá amík ndũ yěntiki enyĩn. Bǎké kũ nō chi ndiere mpok ane amík ayap achi be amuet, mbō bo abhen báyan chi bechye bhō manǎk. Ghók ká bhō ne bati ayeka ankem mbōnyune bǎchyè Mandem kenókó.

23 Yěntiki betik ebhen bǎchyé bhe, kũ ka bhō ne bati ayeka ankem tēndu bǎriñi be bátok nō chi Yesu Acha, puyě nkwa.

24 Bǎriñi be chōn mǎmbōn akap ane Yesu Acha ábhúré ntá bōbhi. Chi Kristo Acha ke bátok nō!

25 Dók ká ambi bekũ nō mbōnyune yěagha ane ákũ bebú ábhōn nsáy ndũ bebú bhi, ne Mandem átan bo ketón kériñámik.

4

1 Bě abhen bǎbhōnó basem, kém ká bhō eríri ne enyu ene echi chak. Bǎriñi be be nkwa bǎbhōn mmu ane ábhōnó be amfay.

Menyĩn bechak ebhen bǎbhōnó bekũ

2 Tě ka kákátí ndũ nenikímuet, mǎmbak pě, ne mǎnkaka nōkō Mandem.

3 Ník nōkō ka mmuet ěti yeſe nkwa be Mandem ánéné bheſe mbi ndu beghati bhō kponōron Mbok Ndíndí ěti Kristo ane achi bhésé bhésé. Chi ěti méghàti bhō yō ke nchí ekerékenōn.

4 Ník nōkō ka mmuet be ngátí bhō yō mbō enyũ mbōnó bekũ, enyu ene bǎghók mánjwimem.

5 Ekaká nekō eyeka ebhōn betōn be bǎchi barĩñindak besí bo abhen bǎbhíkí riñi Mandem, ne bǎké chōnti yěntiki mpok ane bǎbhōnó mbi beghati bō Mbok Ndíndí.

6 Eyōnōnyu eyeka ebhōn bebhak ené échyè bo manǎk, émbak mbō ené mmu ane afyé ngan anyu be mǎndĩñi enyũ

bǎbhōnó békéme bo abhen bǎbhèp be menyĩn.

Bakak amen ngwenti

7 Chōn Tíkíkos ángati bhe yěntiki enyĩn ěti ya. Achí manō ne nti mũnkwa ane nkón tontó. Akũ betik ne nti nemot ne átok Acha ne me.

8 ěti yō ke ntó yi ntá yeke be ankũ mǎndĩñi enyu sechi, ne be ámfyé be nti.

9 Atwō awu ne Ōnésimos, mmũ yweka amot. Ōnésimos achi mmu tetep ne manō ane sékōnó tontó. Chōn bō mǎngati bhe yěntiki enyĩn ene éfakári fá.

10 Arístakos mmu achi fá ekerékenōn ne me áto be bakak. Mbák Mák manō Banábas mmu ngátí bhe menyĩn ěti yi ántwō awu, sot ka yí ne amó apay.

11 Ne Jísos ane bǎbhĩñi be Jóstos áto bhe bakak nkwa. Ndiere bo Israel abhen bati arat ke bachi bati bakũ betik ne me ndú bekũ bo mǎndĩñi enyu Mandem abhak ne bhō mbō Mfō wap. Bó mankem bǎchyè me nepoptĩntí tontó.

12 Epáfras nkwa áto be bakak. Achi mmũ yweka amot ne mǔbetok Yesu Kristo. Anikmuet ěti yeke ne nti eni nenkem mpoknkem be mǎnsene ndũ mbi Mandem, ne be mǎndĩñi sayri yěntiki enyĩn ene Mandem áyan mǎnkũ.

13 Nchí ntísie Epáfras be ákũ tontó ěti yeke ne bōnkwa Laodísia, ne abhen Hierapolis.

14 Lukas, ngan ane sékōnó tontó, ne Démas bátō be bakak.

15 Kaká ká bōnkwa abhen etok Laodísia, ne Nímfa, ne eka bōnkwa abhen bǎchēm eket eyi.

16 Mǎnán mǎmpay ekátí ene ndũ nkwa yweka, kũ ká mǎmpay yō ntá nkwa Laodísia nkwa. Pay ká nkwa ekátí ené ntó ntá nkwa etok Laodísia mpok ane bō bátó yō ntá yeke.

17 Ne ghati ká Akípōs be, “Ghō be onáná betik ebhen Yesu Acha achye wō.”

18 Me Pōl nchí siñ bakak amen ne awó awa membōn. Tik ka bé nchí ekerékenōn. Mandem antōn be berĩndu.

Ekáti Pól ené mbi ntá Nkwɔ Tesalónika

1 Me Pól kě nchí síŋ ekáti ene ntá yeka nkwɔ Yesu abhen Tesalónika. Nchí síŋ ntá yeka bõ Mandem mmu achi Etayese ne be bho bãbháré mmuet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne Sáilas ne Tímoti. Mandem antón be berindu, anchye bhe kpák.

Neka enén bo Tesalónika

2 Séchyè bakak ntá Mandem mpoknkem ãti yeka mankem ne séfyè bhé ndũ nenikímmuet enesé mpoknkem.

3 Echí enyu eyɔ mbonyune besí Mandem Etayese, sépú ghokontik betik ebhen bákú ndũ bãbhəŋə neka ne Yesu, ne enyũ bádéné mmuet ndũ betik ebheka ãti ekəŋ, ne enyũ bâte kpirí ndũ nebhakántí eneka ne Yesu Kristo Acha.

4 Bõma, séríní bé Mandem akəŋ be ne ayap be

5 tẽndu Mbok Ndíndí ane séghati bho abhiki twɔ nyaka ntá yeka chí ndũ eyəŋnyu yəyɔ, ke ndũ betəŋ Efónó Bedyere nkwɔ. Ne bãriŋi nyaka be yɔ achi tetep. Mpok séchí awu ne bhe, bãriŋi nyaka enyũ ekakáneko eyese echí. Sébhère nyaka mmuet eyese enyu eyɔ ndu bekwak bhe!

6 Ne bákóno ekakáneko eyese ne ekakáneko Yesu Kristo Acha. Yẽndu bãghò nyaka beyă esəŋəri, bãsíepti Eyəŋ Mandem ne maŋák amen Efónó Bedyere áchyè.

7 Ekə bãróp eriŋ ené bakoŋo Yesu mankem atú Masidónia ne Akáiya máŋəko.

8 Ne Eyəŋ Mandem étaka atú Masidónia ne atú Akáiya ãti menyin ebhen bákú, ke ébhíkí may nɔ. Mbok neka eneka ne Mandem akə mbankem, enyu ene sebhiki bhəŋ yěnyin berem ndu betəŋ enyũ mánoko.

9 Bó babhəŋ bārəm enyũ básóré bhese mpok sétwó awu ntá yeka ne enyũ bătíknsəm ntá bəmandem nsé bãróbhe chye kenókó chi ntá

Mandem. Yi aywinti ke achi Mandem ane tetep ne yi ke áchyè nepém.

10 Bõ bhə bāríní nkwɔ be mánòŋ Mmɔ Mandem ámfú amfay antwɔ. Nɔ chi, Yesu mmu Mandem ákú nyaka áfú ndũ nɛwú apɛtnsem ndũ nepém. Yí wu ke ápème bhese mpok Mandem átəŋ bo ndu ábè nti ne bhə ãti bebá bhap.

2

Betikí Pól ákú etək Tesalónika

1 Bõma, bãbhəŋ beriŋi be netwó ane sétwó awu beghə bhe ápú nyaka ndéndem.

2 Yẽndu mánəŋ báchyé nyaka bhese beyă esəŋəri ne ntíanwóp etək Filipi mbə enyu bãriŋi, Mandem ywese afyé bhese nti be séntwó séngátí bhe Mbok Ndíndí ane áfú ntá yi yẽndu beyă bo mánú nyaka tontó bechyet bhese mbi.

3 Báké ghokontik bé enyin ené séghati bhe échí tetep ne yě bekwéné bepu aré. Sébhíkí bhəŋ nkaysi bérwó yě mmu.

4 Enyin ene sékú chi be, tẽndu Mandem áyíní ághó be sékwəy bo abhen yi afyé Mbok Ndíndí amó, nɔ ke séghati bho yɔ. Ne puyé chi be bo mámbón maŋák ne bhese, ke chí bé Mandem mmu áyini beghə enyũ bati ayese achi amem, ámbón maŋák ne bhese.

5 Bāríní nkwɔ be mpok séchí ne bhe sébhíkí sət sérwərənyu beka mámbón maŋák. Ne mbəŋ Mandem achi ntísie be sépú ghati nyaka bhe Mbok Ndíndí chí ne nkaysi bebhəŋ nsáy ane áfú ntá yeka.

6 Ne sépú kə nyaka yěnyin bé yě chí be, ye chí bo báchak, mánkaka bhese. Sékwəy nyaka bebhep be menyin mbə bönto Kristo.

7 Ke sékópti bhe mbə enyũ nnə ákəm bəbhi.

8 Sékəŋ be tontó, kpát ékú séká be sebhəŋ bechyé be, puyé chí ndiere Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem, ke ye chí mmuet eyese nkwɔ ndũ báchí bhese anti tontó.

9 Bõma, bãbhíkí ghòkòntik ndu sere kũ betik, sémkpòt nòkò nsònti beti ne ngósí mpok séchí awu ne bhe. Sékũ nyaka betik enyu yò be sémbónj menyinj ebhen béchébhé bhese. Sébhíkí yan nyaka bebhak ntu ntá yeka mpok séghàti bhe Mbok Ndíndí ane áfù ntá Mandem.

10 Bãchi batísije bhese. Mandem nkwo achi ntísije be nepém enesé nenti eneka bakonjo Yesu nechí nyáká nyánjá ne chak ne néke bhøj bekwéné besí Mandem.

11 Bãriñi enyu sékèm nyaka yèntiki mmu yweka mbò enyũ chi bhò ákèm bõbhi.

12 Séfyè nyaka bhe nti ne sékpème nyaka bhe be nepém eneka nénchye Mandem manák. Yí ke ábhíñj bhe be mãmbak bo abhen yi achi Mfò wap ne be mãmbák ndu keném eki ne yi.

13 Ne nkwo sékàka Mandem mpoknkem mbonyune mpok séghàti bhe Eyoñ eyi, bãbhíkí sot yò mbò eyoñ ene nkwa. Bãsót be tetep chi Eyoñ Mandem ené ékũ betik amem bati yeka, be bhò mánòko.

14 Bõma, bãròp bo abhen mãñòkò ekakànekò ené bõnkwo Mandem abhen atú Judéya. Bãbháré mmuet ne Yesu Kristo mbonyune bãghò esøjari amò bati bo etòk eyeka nkúbhé mbò enyũ bo Israel báchyé nyaka bhò esøjari atú Judéya.

15 Bo Israel bhò ke báwáy nyaka Yesu Acha ne baremé kepinti Mandem ne bó ke báboko bhese etòk. Bákũ nti némbé Mandem. Bachi bõmpap ntá yèntiki mmu.

16 Bo Israel bhò báchèt bhese mbi be seke ghati bo abhen bápú bo Israel Mbok Ndíndí Mandem ámpémé bhò. Bákũ bebú kpát mánánjá. Ke bákũ kpát bebènti Mandem bechi ne bhò.

Põl abhøj nti berøj Tesalónika

17 Bõma, yèndu bákũ séró nyaka bhe ndu mómbiñj mpok, bati yese ábhúét nyaka ne bhe, ne ékũ ekwak bepèt beghò bhe besí ne besí ére yá éndòk nòkò chi ambi ne sere nu beghò bhe.

18 Séyanj nyaka bétwò awu ntá yeka. Membøj Põl, mmó bétwò awu ndøj ne ndøj, ke Satan achét bhese mbi.

19 Pú sébháká nti chi ne bhe? Pú be ké báchyè bhese manák-á? Pú be ké bákũ séndep chøj awó anti besí Yesu Acha ywese ndũ nywòp enen yi apetnsem, be sékũ betik ebhesé sayri?

20 Tetep, be ke bákũ sédèp awó anti, ne be ke báchyè bhese beyá manák.

3

1 Séchókò kpát, séke pere kwáy bekepnti, séka berøj ansem ndu etòk Atens,

2 sétó mómayese Tímoti ntá yeká. Yí achi nti nkũbetik Mandem ndu béghàti bhò Mbok Ndíndí èti Kristo. Sétó yi be ámfye bhe nti, ankũ mãnté kpirí ndũ neka eneka,

3 be yè mmu yweka amòt áké kwen ansem èti besøjari ebhen. Bè babhøj bãriñi be, bekonjo nkaysi Mandem, besøjari ebhen bébhónj bétéméri bhese.

4 Mpok séchí nyaka ne bhe, séghàti nyaka be ambi ambi be chøj sémbøj besøjari, nkúbhé mbò enyũ éfakári, ne bãriñi enyu eyò.

5 Èti yò, mpok mbíkí pere kway bekepnti, ntó Tímoti be ántwò, ángó mbák babhúét besíki nti ne Kristo. Mbøj nyaka becháy be ngufú Satan mmu amò bo ndu beka bò báképere noko Yesu, abhøj mbi ne bhe ne betik ebhesé menkem berøj ndéndem.

6 Ke Tímoti anánj áfù awu apetnsem fá, ne eríti ntó be bãtan ndũ nesikinti eneka ne Kristo ne ndũ ekøj ene bãbhónj ne bati. Ne aghàti bhese be bákaysi bhese ne manák mpoknkem ne bãbhøj ekwak beghò bhese nkúbhé mbò enyũ sébhónj ekwak beghò bhe.

7 Bõma, ekũ ye be yèndu báchyè bhese nenyok ne beyá esøjari, bati apòp bhese amem mbonyune bãte kpirí ndu nesikinti eneka ne Kristo.

8 Tèndu bãte kpirí ndu mbi Yesu Acha, séchí sayri.

9 Ntiki enyu bakak sékway bechye Mandem èti manák mankem amen sébhónj besí bhi èti yeka?

10 Σένικμμετ νε bati yese ankem beti νε ngósi bé Mandem ánkwak sempet sengó bhe besí νε besí, νε séntwη be menyih ebhen bábhíkire rinji, ndu bekwak mámbwη nekα νε Kristo mbó enyũ éyay.

11 Σένικμμετ be Mandem Etayese yimbwη νε Yesu Kristo Acha mánkα séntwó ntá yeka.

12 Σένικμμετ be Yesu Acha ánkα ekwη eyeka νε bati νε yěntiki mmu achak éngó éndók nókó chí ambi, nkúbhé mbó ekwη ene sébhóηó ntá yeka.

13 Σένικμμετ enyu eyó be yi ankα bati ántwη be amem νε bé báké bhwη bekwéné, νε bé mámbák nyáná besí Mandem Etayese, ke mpok ane Yesu Kristo Acha átwó νε bo Mandem ankway.

4

Nepém enen Mandem akwη

1 Bóma, ndu berwη ambi, séghati bhe enyũ bábhóηó bebhare nepém eneka nkúbhé mbó enyũ bákú nó be Mandem ámbóη manák νε bhe. Sénik ye be mmuet sémkpeme nókó ndu nnyén Yesu Acha be mándok ambi bekw nó.

2 Bě babwη bārinji menyih ebhen séghátí nyaka bhe ndũ nnyén Yesu Acha be bábhwη békw.

3 Enyih Mandem áyay chí be mámbák nyáná, be báké bhwη yěnyih bekw νε barak épusi.

4 Yěntiki mmu yweka ankém mmuet eyi, * enyu ene nepém eni nébhak pépép besí Mandem, νε bo mámbwη kenókó νε yi.

5 Báké ηwaka ndũ barak épusi, kekém mmuet mbó bo abhen babhíkí rinji Mandem.

6 Yě mmú áké kw nti bebú ndũ ndaká kebhare ané, νε yě mmu áké nyie nti ébhóη! Dinjí ká be Yesu Acha ákeme kémbé ntá bo abhen bákú menyũ bebú ebhó menkem nkúbhé mbó enyũ sénay séghátí bhe be mánsot mpok.

7 Mandem abhíkí bhini bhese chí be sembak bö epúsí, abhíní bhese be sémbak nyáná besí bhi.

8 Yě agha ane ábyák ye ndak ane apú byak chí nkwa, ábyák chí Mandem mmu áchyè bhe Efóηó Bedyere yi.

9 Nti apú besih be be mámbóη ekwη νε batí bakwη Yesu. Mandem yimbwη anáy átóη be enyu bábhóηó bekwη bati.

10 Ne tetep, bákwη batí bōnkwó atú Masidónia ankem. Ke bómá, séghati bhe bé ekwη ené bábhóηó νε bati éndók nókó chí ambi.

11 Yěntiki mmu yweka ankα yěntiki enyih be nepém eni néké chye bho eswari. Mmu áké chwe ndũ ndaká nti. Ne yěntiki mmu yweka abwη bekwη betik νε amó yi nkúbhé mbó enyũ séghátí nyaka bhe.

12 Mámbák enyu eyó bé bo abhen bábhíkí noko mánychyé bhe kenókó νε bé báké kó besíkí.

Enyih ene ébhóηó befakari νε báwú ke Yesu Acha antwó

13 Bóma, néne, séyay bekwη be báké rwp amem ejuri béyih bo abhen bágú be báké di bhó mbó bo abhen bábhíkí bhakanti be chwη bawú mámpetnsem ndũ nepém.

14 Těndu sénókó bé Yesu ágú nyaka, apetnsem ndũ nepém, sénoko nkwa be chwη Mandem ankα bakwη Yesu abhen bágú mámpetnsem ndũ nepém mpok Yesu átwó.

15 Békóηo enyih ene mbwη Yesu Acha árémé, séghati bhe be mpok Yesu Acha átwó, besé bho sechi nepém sépú yambi bétémeri yi ke abhen bágú mántemeri yi.

16 Dinjí ká be chwη mbwη Yesu Acha amfú amfay antwó anchye eywη νε betay. Mfó bōángel Mandem andem νε eywη etayataη, νε mmbá Mandem ankwén. Emfakari ye bé bakwηó Kristo abhen bágú mánjambi mámpetnsem ndũ nepém,

17 ke besé bho sechi nepém νε sébhúét ansem, sénko ndũ nebháη

* 4:4 "Bekem mmuet:" Ekway nkwa bebhak be, "Andíní ndu áchoko νε ngóre ywi".

témte ne bhə, séntemeri Yesu Acha ndũ yi ásèp. Ne bebho mpok eyə, sémbak ne yi mpoknkem.

¹⁸ Chié nókó yeka bati nepəptinti ne beyəh ebhen.

5

Bák ká pè ndu menoj Yesu Acha

¹ Bōma, ntí apú besin be ěti mbōh mpok ane menyin ebhen bébhōhó béfákari.

² Bābhəh bérinji be nywəp Yesu Acha átwə nébhak chəh mbə ngép ane átwə ne beti.

³ Mpok ane bo bárəm be, “Mbāh achi kpák, ye esəhəri épu.” Mpok eyə kě erəm esəhəri ékwen bə aməet témchok mbə bebe ngərə ane ándəsi. Ne mbi bébúe kebhá.

⁴ Bōma, ke mbák chí bhe, bápú amem ejuri, bé nywəp enə némfókóri bhe mbə ngép.

⁵ Bāchí bo abhen bākò ne ngósi, mpok mban ághò. Sépú bo ejuri, sépú bo beti.

⁶ Séké bhəre ye kenó mbə mbək bho. Sémbák chí pè, sénkem nəkə mməet.

⁷ Bo abhen bābhəre kenó, bābhəre chi ne bėti, ne bo bākwèn mmém chí ne beti.

⁸ Ke tēndu séchí chí bə ngósi, sénkém mməet. Séndók ambí ménóko Yesu ne bébhəh ekəh ne bo, be eyə embák mbə kendén ane ntemé nenu ákémé bechyet mməet. Sémbáká ntí be chəh Yesu ampeme bhese, ne be eyə émbák ntá yesé mbə ntá ntemé nenu ane ákuti ntí ywi.

⁹ Bārínjí be Mandem abhíkí yap bhese chí be sémbák bo abhen yi átəh anchye ntemsi. Ayap bhese chí be ánkə Yesu Kristo Acha ámpeme bhese.

¹⁰ Yesu ágú ěti yesé be yi ánəh ántwó, yě sebhəet chí pè, yě ségũ gu, sénkwáy bébhak ne yi.

¹¹ Ndu échí nə, fyé nókó yéka bati ntí mánkwak nəkə bati nkúbhé mbə enyũ bākə nə.

Beyəhə ngwenti

¹² Bōma, séghəti bhe be mánchyé nəkə bə abhen bākə betik Acha ndũ

nkwə ywəka kenókó be mánchyé nəkə bhe manie be bāké kə bebú.

¹³ Bābhəh bechye bhə beyə kenókó, mánkəh bó ěti betik ebhén bə bākə. Ne māmábák sayri ne bati.

¹⁴ Bōma, semtí nókó bābhót, māmfyé nəkə abhen bābhōhó becháy ntí. Kwak nókó ká abhen mməet apú bhə. Bōh ká ekébhénti ne yěntiki mmu.

¹⁵ Ghó ká be yě mmu áké kemé bebú amfəy bebú. Nu nókó ká bekə chí berĩndu ntá bati bōnkwo ne yěntiki mmu achak.

¹⁶ Bák ká manák mpoknkem,

¹⁷ mánik nəkə mməet mpoknkem.

¹⁸ Ne yě émbak be yi, chyé nókó ká Mandem bakak, tēndu menyin ebhen menkem chí ebhen yi áyən mánká ndũ bāchí bo Yesu Kristo.

¹⁹ Bāké nemé ngó Éfónó Bedyere.

²⁰ Bāké byák enyin ene Éfónó Bedyere ákú ntí múnkwə ándem.

²¹ Bābhəh bechak yěntiki enyin sayri, mánkem éne érí.

²² Bāké bhəh enyin bekə ne barak abúabə.

²³ Mbōh Mandem mmu áchíe kpák ánkə māmábák nyáná ndũ yěntiki mbi. Yimbəh ámbúré nkaysi, ne efónó, ne mməet yěntiki mmu ywəka enyu ené apú bhəh bekwéné kpáte mpok Yesu Kristo Acha átwə.

²⁴ Mandem mmu ábhínjí be be māmábák bōbhi, ábhəre bariəp ami, ne chəh ankə nə.

²⁵ Bōma, fyé ká bhese ndũ nenikiməet.

²⁶ Kaká ká bati ne ekəh Mandem.

²⁷ Nchí ghati bhe ndũ nnyén Yesu Acha be mām páy ekáti ene ntá bōnkwo mankem.

²⁸ Berĩndu Yesu Kristo Acha mémbák ne bhe.

Ekáti Pól ene ejwi bepay ntá Nkwɔ Tesalónika

*Ekáti Pól éné ejwi bepay ntá Nkwɔ
Tesalónika*

¹ Mɛ Pól ke nchí sɪŋ ekáti éné ntá yɛka bɔnkwo Yesu abhen Tesalónika. Nchí sɪŋ ntá yɛká bo Mandem mmu achi Etayese, be bho bãbháré mmuet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne bɔmayese Sáilas ne Tímoti.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántɔŋ be berɪndu, mánychɛ bhe kpák.

Chɔŋ mántɔŋ bo nywɔp Yesu átwó

³ Bɔma, sébhɔŋ béchyé bakak ntá Mandem mpoknkem éti yɛka. Ekway be sénká nɔ mbɔnyune bãbhòŋ neka ne Yesu Kristo mándɔk nɔkɔ chí ambi, ne ekɔŋ éné yěntiki mmu ywɛka ábhòŋó ne bati éróŋ chí ambi.

⁴ Besé babhɔŋ sɛpànyu ntá bɔnkwo Mandem bácháák éti yɛka, ndũ bâte kpirí ndũ neka eneka ne Yesu, yěndu bo báchyè bhe nenyok ne beyá esɔŋɔri.

⁵ Ndu echi nɔ, menyɪŋ ebhen menkem bétòŋ enyũ Mandem átàn chɔŋ bo enyu éné echi chak. Chɔŋ eyɔ enkɔ mánkway bebhak bo abhen Mandem ábhàk Mfɔ wap. Těndu éti Kefɔ eki ke bãbhòŋ esɔŋɔri.

⁶ Mandem ákɔ chí enyɪŋ ene echí chak. Ne chɔŋ yi ankeme kémbé ntá bo abhen báchyè bhe esɔŋɔri.

⁷ Chɔŋ anchyɛ bhe neywěmmet ndũ besɔŋɔri ebheka, anchyɛ bhese nkwo neywěmmet. Chɔŋ Mandem ankɔ nɔ mpok Yesu Acha ábhèsi ne betanŋí bɔángel bhi amem ngó ane ákàp bhɔ ne ádù gum gum gum.

⁸ Chɔŋ yí antemsi bɔ abhen bábhíki yan berɪŋi Mandem ne abhen bápú ka bekoŋo Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo Acha ywese.

⁹ Chɔŋ amfere bhó besí bhi ne ndũ bedíéré bhi ne betan ebhi, anchyɛ bhɔ ntemsi ane abhíki bhɔŋ ngwenti.

¹⁰ Mpok Yesu Acha átwò, bo Mandem mankem báchyè yi kenókó ne bɔ abhen mánókó mámbak maknkay be bághó yi. Bě nkwo bãbhak chɔŋ ne bhɔ mbɔnyune mánókó menyɪŋ ebhen séghátí bhe.

¹¹ Éti eyɔ ke sénik Mandem mmuet mpoknkem éti yɛka be yi ánku mámbak bo abhen bákway bébhak bɔbhi. Sénikmmuet bé yi anchyɛ bhe betan mánáná berítí menyɪŋ ebhen bãyan bekɔ ne betik ebhen bákà éti neka eneka ne Yesu Kristo.

¹² Sénikmmuet nɔ be bo mányché nyén Yesu Acha kenókó éti yɛka ne be mámbón kenókó ne yi békòŋo berɪndu abhen Mandem ywese ne Yesu Kristo Acha bátòŋ be.

2

*Chɔŋ mbámbɔ antwó ke Yesu Acha
ampɛtnsem*

¹ Bɔma, béyɪŋi netwó Yesu Kristo Acha ne nenyokoti ane bãbhòŋó ményókóti bhese be séntémérí yi, séghátí bhe be,

² Báké rɔ bati ywɛka ángwákári betaka amem. Yě mmu andem chi be yi achi ndemekerinti, yě chí be achi ngati Eyɔŋ Mandem, ne yě chí be ekáti éfú ntá yese be nywɔp Yesu Acha átwò négháká, báké fyé ntí.

³ Báké rɔ yě mmu andwɔ bhe ndu yě mbi, mbɔnyune nywɔp enɔ néperé twɔ, beyá bo bâte nesɔŋ ne Mandem Acha mámbýaka nɔkɔ bebhé bhi ke mbámbɔ ambesi. Ngwenti yi chí ménémé.

⁴ Chɔŋ yí andem be Mandem apú yěnyɪŋ ne be yěntiki enyɪŋ ene bo báché kenókó mbɔ Mandem epú yěnyɪŋ. Yí árem mbúré be achá Mandem ne menyɪŋ ebhɔ menkem, andɔk kpát anchɔkɔ amem ekerákap Mandem andem be yímbɔŋ achi Mandem.

⁵ Báké ghókóntik be ngátí nyaka bhé menyɪŋ ebhén mpok nchí ne bhe?

⁶ Ne báriŋi enyɪŋ ene ékèmm yi ansem. Abhɔŋ bébhési chí mbák mpok yi akway.

⁷ Enyu betan ebhen mbámbu abhəŋə ménaŋ békù betik fá amik bhésé bhésé. Ke mmu ane áchet bo mbi be báké bhəre bebhé Mandem ārəŋ chəŋ ambi beku nə kpatε mpok ane Mandem áferε yi ambi.

⁸ Mpok yə ke mbyaká bebhé Mandem wu abhesi, ke Yesu Acha ánəŋ ántwó, áfer chi əyu, eyi émay. Mbəŋ netwə Yesu ánaŋa betan ebhi.

⁹ Mbyaká bebhé Mandem wu átwə beku betik Satan. Ne chəŋ ansət betan ebhi anku baraká maknkay ane bapụ menyu ne menyu ndu bérwə bho.

¹⁰ Chəŋ ansət yəntiki ebépti enyiŋ berwə bo abhen bachi ndü mbi nēwú. Chəŋ anku nə ndu bábhiki ka bekəŋ tetεp ane ayíŋí Yesu Kristo be Mandem ampeme bhə.

¹¹ Əti yə, Mandem áto etati énjwi bə anti enyu ené bārəbhe noko chi baraká nsé.

¹² Əyə enkə yi anchye ntémsí ntá bo mankem abhen bábhiki noko tetεp ane ayíŋí Yesu, ke bakəŋ beku chí bebá.

Bəbhəŋ bété kpiri ndü mbi Mandem

¹³ Bəma, be bo Yesu Acha ákəŋə, sebhəŋ bekaka Mandem əti yeka yəntiki mpok mbənyune ayap be bé ámpémé bhe te mpok ane yi ábhiki re ghoko mmik. Ayap bεpeme bhe befuet ndü betanə Əfəŋə Bedyere Mmu ákə mambák nyánə ne əti mánókó tetεp ane ayíŋí Yesu Kristo.

¹⁴ Mandem afuet ndü Mbok Ndíndí ane séghátí bhe abhíŋí be. Akə nə bé mambəŋ ákóré ndu keném Yesu Kristo Acha.

¹⁵ Bəma, tə yeka kpiri, mändək ambi menoko menyiŋ ebhen sétəŋ be mpok sechi ne bhe ne ebhen sésíŋí amem bekátí ebhen sétó ntá yeka.

¹⁶ Mbəŋ Yesu Kristo Acha ne Mandem Ətayese mmu akəŋ bhese mántəŋ bese beríndu, mánychye bese nepəptíntí mpoknkem ne nebhakánti ndü berítí menyiŋ ebhen bebhəŋə befakari.

¹⁷ Sənikmuet be Mandem Ətayese ne Yesu Kristo mánychye bhe nepəptíntí

ne betan beku ne berem chi berítí menyiŋ.

3

Nik nókó ká mmuet əti yese

¹ Bəma, enyiŋ échák chi be məník nəkə mmuet əti yese be Mbok Ndíndí əti Yesu Acha antaka ayak ne bé bo abhen bəghək yə mánsyεpti yə ne kenókó, mbə enyu éfákári nyaka ne bhe.

² Nik ka mmuet be Mandem ámféré bhese amə bebépti bho. Puyə bo mankem abhen bəghək Mbok Ndíndí ke mánókó.

³ Ke Yesu Acha apú nók bebhəre bariεp ami. Chəŋ anku bati antəŋ be amem, ankuti bhe be mbámbu áké kə be yənyiŋ.

⁴ Yesu Acha akə sésíki nti ne bhe be bákə menyiŋ ebhen séghátí bhe mánkə ne be chəŋ mändək ambi beku bhə.

⁵ Sənikmuet be Yesu Acha antəŋ be enyü Mandem akəŋ bhe ne enyu bekepnti mbə Kristo.

Bənkəwə báké bhak babhət

⁶ Bəma, séghátí bhe ndü nnyén Yesu Kristo Acha be báké chem mmuet ne yəntiki nti múnkwə ane ábhət abhət kebháká koŋə menyiŋ ebhen sétəŋ be.

⁷ Bə babhəŋ bəriŋi be bəbhəŋ bekoŋə bayarəkak ayese. Sépú bhət nyaka abhət mpok sechi ne bhe.

⁸ Sébhíki nyie nyaka nenyié mmu yweka kechye nkáp. Ke sékə nyaka betik beti ne ngósi, sémkpət nəkə nsəŋti bé séké chye bhe esəŋəri.

⁹ Sépú kə nyaka nə chi be sebhiki bhəŋ betan bəghátí bhe be mánchye bhese nekwak. Séyən nyaka chí be séntəŋ be epíŋ ene bəbhəŋə békəŋə.

¹⁰ Yə chi mpok sechi ne bhe séghátí nyaka be be mbák mmu apú kə betik báké chye yi nenyié.

¹¹ Sérəm nə mbənyune séghok be mbək yweka bəbhət abhət ne be betik ebhap chí bəfyε nnyu ndü barak bo bachak.

¹² Ndü nnyén Yesu Kristo Acha séghátí menyü bo bhə sənjep nəkə bhə batú be mánkə ebhap betik.

Mándó béchye esəŋəri mánkə betik ndu bebhəŋ enap nenýíé.

¹³ Bǎma, ke mbák chi bhe, bǎké pəp békə beri.

¹⁴ Mbák mmu abhíkí ka békóno enyih ene sésihí amem ekáti ene, fyé ká yi amík aməet ne bǎké bhəŋ yěnyih bekə ne yí. Ká ká yí enyu yə be ntíánwóp ánkém yi.

¹⁵ Ke bǎké sət enyu mmu wu mbə mümpap. Ke ya ká yí batú ne ekəŋ mbə nti mǔnkwə.

Ngwenti bakak

¹⁶ Mbəŋ Yesu Acha mmu áchyè kpák ánychye be kpák ndü yěntiki mbi mpoknkem. Yesu Acha ámbák ne bhe mankem.

¹⁷ Mə Pǎl ke nchí siŋ ne awó wa ndu bekaka bhe. Enyune ke nchí siŋ ndü ngwenti bekáti bha menkem bekə bo mándihí ekáti ené éfú ntá ya.

¹⁸ Berindu Yesu Kristo Acha mémbák ne bhe mankem.

Ekāti Pāl ené mbi ntá Timōti

Ekāti Pāl ené mbi ntá Timōti

¹ Me Pāl ke nchí síj ekāti ene. Nchí nkabetik Mandem ne munto Yesu Kristo. Mandem mmú ápe me bhese ne Yesu Kristo mmu sébháká nti ne yi ndu nepém enen nétwò ambi ke bátó me.

² Timōti, nchí síj ntá ye, wò mmu óchí mbò mówa tetep ndu óbhónjò neka ne Yesu mbò me.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha ywese mántəj wò berindu ne ntínso, mánychye wò kpák.

Sat ka mpok ne batəj abhen bápu tetep

³ Timōti, dəp Efesəs nkúbhé mbò enyu ngati nyaka wò ónkə. Měrəj atú Masidónia. Dəp aré ghati bo abhen bátəj baraká nse be mándó bétəj menyij ebhə. Měrəj atú Masidónia

⁴ Ghatí bhó báképerere chənti mpok yap ndú beróri mbok éti bachimbi bhap. Beróri mbok ebhə bépú kwak bo mánkə enyij ene Mandem áyan bó mánkə. Mmu ákway békojə nkaysi Mandem chí mbák abhəj neka ne yi.

⁵ Ntí ane ngátí wò óndem bóbhə mándó bétəj baraká nsé chí be bo Mandem mámbəj ekəj ne batí. Ne chi enyū ekəj ene éfù ndú nti enén nechí amem pépép, nti enen nepú ka mmu ánkə enyij ené étwò yi ne áyóme, ekəj ené étəj netəj enen tetep.

⁶ Mbək bho bárə menyij ebhen bágúre ebhi ndu kémbwóbhé ntí ti.

⁷ Báyəj bébhak batəj ebhé ene Mandem áchyé nyaka Moses, ke bábhiki bhəj nejwímem ndú menyij ebhen befù bə anyu, yəndu bátəj ne nti nenkem mánkaysi nəkə bé bárinjí.

⁸ Besé mankem sérinjí be bebhé Mandem áchyé nyaka ntá Moses bəri mbák bo bábhəre bhó mbə enyū éyən.

⁹ Sérinjí nkwo be bábhíkí fyé bebhé ebhen ntá bo abhen báchi chak besí Mandem, nə chí bo abhen bábhəere bebhé. Báfye bebhé chí ntá bo

abhen bápu bhəere bebhé, ne abhen bátəjntí, ne ntá bo abhen bábhiki bhəj mpok ne Mandem, ne bo abhen bákə menyij ebhen Mandem ápy yáj sənka. Bebhé béchí ntá bo abhen bákáysi be ntí apu ane mánikməet ntá Mandem ne abhen bábyək Mandem. Bebhé ebhen béchi nkwo ntá bo abhen báway bachi ne manə bhap ne bo bachak.

¹⁰ Báchye bebhé éti bo abhen bákəjə baghəré ne babhakanem nefí. Bachye bebhé éti babhakanem abhen bábhəre ne batí babhakanem ne baghəré nkwo abhen bákə nə. Bachye bebhé éti bo abhen bágəp batí bakwəjəwəj ndu beti bhə mbə basem. Báfye bebhé éti basense. Bachye bebhé éti bo abhen bátə ntísie ákwáré, ne Mandem achye bebhé éti yəntiki mmu ane ákə enyij ené épú ndəj amət ne netəj enén tetep.

¹¹ Netəj enen tetep nékə ndəj amət ne Mbok Ndíndí ane Mandem afyé me amó be ngati bho. Yí ké bo báchye bakak ne áfók ankem áfù chí ntá yi.

Pāl áchyé Yesu Kristo bakak

¹² Nchí kaka Yesu Kristo Acha ywese tontó. Yí ke áchyé me betəj bekə betik ebhen. Nchí chye yí bakak mbənyune aghə bé nkway bébhak mūbetok yi, ayap ye me bé nkə betik ebhi.

¹³ Akə nə ne me yəndu nchí rem nyaka ebúbə éti yi nchyé nəkə yi esəjəri, nsəkəti nəkə yi. Ke mbíkí rinjí nyaka enyij ené məkə ne mbíkí re noko nyaka yi. Eká aghə me ntínso.

¹⁴ Mandem Acha akə berindu ebhi bėjwi ne me tontó mbə nnyén enén néjwí, négbóko, netaka ebhi. Akə me mbəj neka ne Yesu, achyé me ekəj nkwo. Enyu eyə ke échí ne bo abhen bábhərə mməet ne Yesu Kristo.

¹⁵ Enyij ené échi tetep ne chí enyij ene yəntiki mmu ákwəy ménoko ne nti eni nenkem. Enyij ére chí be Mandem ákə bo mándinjí be Yesu Kristo atwə nyaka fá amik ndu bépéme bə bebú.

Ne me nchí mmu ane ebhá bebú béyá béchá ebhen yěntiki mmu achak. *

¹⁶ Nchí mmũ bebú, yě nɔ, Mandem aghɔ me ntínso ndu áyan betɔn enyũ Yesu Kristo ábhónó beyá ekébhénti ne me, me mmu nká nyaka bebú ncha yěntiki mmu achak. Yesu akɔ nɔ, be eyɔ émbák erin ntá bho ndu bék-wák bɔ mánkway menoko yi, mámbɔn nepém enen nebhi ki bhɔn ngwenti.

¹⁷ Bakak ne kenókó ámbák ne Mandem ane betan ebhi bébhíki bhón ngwénti. Achi Mfɔ ane ápú gú ne bápú ghó yi ne amík ne ndiere yí ke achí Mandem. *Amen.

¹⁸ Mɔwa Tímoti, mēghati wɔ menyin ebhen óbhónó bekɔ. Békò ndón amɔt ne menyin ebhen Mandem afyé nyaka bo anti ne bárem éti ye. Menyin ebhen ne mēghati wɔ bébhɔn bébhák ntá ye mbɔ menyiní nenu ndu bekɔ ónu sayri ne bo abhen bátɔn menyin ebhen bépú tetep.

¹⁹ Ndu ónu, kém neka enen óbhónó ne Yesu sayri. Mbak bho bábyák enyũ nti enen nepu twɔ mmu ne áyómɛ, ne eyɔ ékɔ neka enen bábhɔn ne Yesu nérɔp mbɔ áchwi ané árákátí anyén ndũ batay. Kém yě nti ene be óké kɔ enyin ene étwò ne áyómɛ.

²⁰ Himéneɔs ne Aleksánda báchí nk-wɔ mbɔ bo abhen bábyák enyũ nti enen nepu twɔ ne áyómɛ. Ndó bhó bati apay amɔ Satan be mándó berem ebúbɔ éti Mandem.

2

Enyũ bo bábhónó bekɔ amem eket Mandem

¹ Enyiní mbi ené nchí ghati ye wɔ chí be báké rɔ menikmɛt éti bo mankem. Eri mánikmɛt éti bo abhen menyin béchébhé bhɔ ne éti bo bákák. Eri menikmɛt béchye bakak ntá Mandem éti menyin ebhen yi ákú ntá bho mankem.

² Ník nókó ká mmɛt éti bafɔ ne bɔ mankem abhen bábhónó betan amfay bo bachak. Kɔ ka nɔ, be sémbák sayri ne bati, kebhnɔn esɔnɔri. Sénkonɔ

nepém bo abhen bágħòk Mandem ne nepém bo abhen mánòko mmɛt.

³ Eri ménikmɛt enyu eyɔ mbɔnyune échyè Mandem mmú ápémé bhese manák.

⁴ Yi áyan bereme bo mankem ne áyan yěntiki mmu ándiní netón enen tetep éti Yesu Kristo.

⁵ Yí aywinti ke achí Mandem ntá bo mankem ne mmũ amɔt ke ásɔt bo ntá yi. Mmu wu chí Yesu Kristo mmu ákú mmɛt be ambak nk-wɔnwan.

⁶ Achye nyaka mmɛt bé anku bo mankem ámféré ndũ kesemé bebú. Akɔ nɔ ndũ mpok Mandem áyábhé bétɔn kponɔnɔn bé áyan bépémé yěntiki mmu.

⁷ Éti enyin ene Yesu ákú ke Mandem áyábhé me be mbak mũnto, bé ngátí nókó bho Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ne be ntɔn nɔkɔ bɔ betak menkem bé mánókó menyin ebhen bechi tetep. Nchí rem chi tetep, mpú sɛnse.

⁸ Nchi yan yě be yěntiki nebhuet ane bɔnk-wɔ bákémé, babhakanem abhen bákhyé nepém enap ntá Mandem mánsá amɔ ane achí pépép amfay mánik nɔkɔ mmɛt kebhnɔn bebénti ne bétáná ne bati.

⁹ Nchi yan nk-wɔ be bagħoré mánsóbhéri nókó mmɛt ne kenókó, mándiní ndu báypɔn nden ne mámfye yɔ sayri enyu ene ékwáy. Báké ghoko bati ámbák yěntiki enyu ne menyin nwanwan aré kpanɔn kpanɔn ne báké fye nden beyá nkáp.

¹⁰ Berí ngɔré ane áchye Mandem kenókó tetep bífú chí ndũ berítí menyin abhen yi ákú.

¹¹ Ngɔré abhnɔn béchókɔ kpák ámbón nesepɔmɛt, antá batu ndu beghok menyin ebhen bátɔn amem eket Mandem.

¹² Mbíkí ka be ngɔré ántón Eyɔn Mandem, ne mbíkí ka bé ngɔré ámbɔn betan amfay babhakanem. Abhnɔn béchókɔ chí kpák.

¹³ Sériní bé Mandem ayámbi aghókó Adam ke ághoko Ifa,

* **1:15** Mbɔnyune ábyák nyaka Yesu Kristo kpát are chye nenyok ntá bakonɔ bhi. Pól árem ye be Yesu atɔn yi chi beyá beríndu, aghó yi ntínso, ndu abhi ki temsi yi. Achye yi chi nepém neko.

14 ne Satan abhíkí rwə nyaka Adam. Ifa ke ákójó nsé Satan akwén ndü bebá.

15 Yě nə, chəŋ Mandem ampeme baghərə befaet ndü nebhé ane bó bábhé bə, ne mbák bapu təŋ mmuet, ne mbák bábhíkí rə besiki nti ne Kristo, ne mbák bārəŋ ambi bekəŋ beti bakwanwan, ne mbák báchi nyáná ndü nepém enap, kebħəŋ bekwene.

3

Enyiŋ ene Pəl asiŋi ɛti bə bati Nkwə Kristo

1 Enyiŋ ené mērəm né, échi tetep: Mbák mmu ámfyě nti bébhak münti Nkwə Kristo, nə áyan bekə eríti betik.

2 Mmü nti bəŋkwə abhíkí bhəŋ bébhəŋ bekwéné ne abħəŋ bébhəŋ chí ngərə amət. Abhíkí bhəŋ ménwaka ndu yěnyiŋ. Abħəŋ bebhak mmu ane ákəm mmuet, ne abħəŋ bébhəere nepém eni enyu ené bo báchyè yi kenókó, ne abħəŋ bebhak mmu ane ásət mankə sayri, ne abħəŋ bebhak eríti ntəŋ Eyəŋ Mandem.

3 Mmü nti bəŋkwə abhíkí bhəŋ bebhak nkwéné-mém. Abħəŋ bébhak mmu ane ápú təŋ betəŋ. Abħəŋ bébhak sayri ne bħə. Abhíkí bhəŋ bebhak ntəŋ-bétáná ne mmü ane ábhəŋjəŋŋ ngəŋjəŋ nkáp.

4 Mmü nti bo Mandem abħəŋ bebhak mmu ane ákəm efo yi sayri, ankə bəbhi mámbak bo abhen bághək yí mánychyè nəkə bo kenókó ndu yěntiki enyiŋ.

5 Mbák mmu abhíkí riŋi békem eket eyi sayri, ná yí ákway bebhak eríti münti ntá bəŋkwə abhen bachi antené yi?

6 Münti abhíkí bhəŋ bebhak mənko ndü Nkwə Yesu mbənyune ákway beyəŋ mmuet ne eyə énkə Mandem antəmsi yi mbə enyu átəmsí nyaka Satan.

7 Abħəŋ bebhak mmü ane bə nefi nkwə báchyè kenókó. Mbák épú nə, bákway béchyè yi ntíanwəp ankwén ndü ntá Satan.

Bəŋkwə abhen bákwak bekə betik Mandem

8 Bo abhen bákwak bekə betik Mandem, bábhəŋ bebhak bo abhen bápú kə ntok ne betik ebhap nkwə. Bábhíkí bhəŋ bebhak bə beyəŋ beyəŋ, bábhiki bhəŋ bebhak manyü mmém, ne báké bhák bəŋŋŋŋ nkáp.

9 Bábhəŋ békem ne betəŋ menyiŋ bhése bhése ebhen Mandem ákə bo mándiŋi ne mánóko. Babħəŋ bekem bə ne nti enen nechi chak.

10 Bo bábhəŋ béfyə kpik amik bə amuet. Mbák mángó ye bé bekwéné bépú ne bhó, mánsət bhó mbə bo abhen bákwak békə betik Mandem.

11 Baghərə abhen bákwak békə betik Mandem, bábhəŋ nkwo bébhəŋ eríti epin. Báké bhák bo abhen bārəm ebúbə ɛti bo bächak, bábhiki bhəŋ ménwaka ndü yě enyiŋ ne bábhəŋ bébhak bə tetep ndü yěntiki enyiŋ.

12 Yěntiki mmú ane ákwək bekə betik Mandem, abħəŋ bebhay chí ngərə amət. Yí ne ngərə ywi bábhəŋ békem bəbhəp ne efo yap enkem sayri.

13 Mbák bə abhen bákwak bekə betik Mandem bákə bhə sayri, bo báchyè bhə kenókó ne bákway béréŋ menyiŋ ɛti Yesu Kristo kebħəŋ becháy.

Menyiŋi maknkay ebhen Mandem ákə

14 Mbəŋ nti bétwə awu ntá ye mandú mpok. Yě nə, nchi siŋ bégháti wə menyiŋ ebhen óbhəŋjəŋ bekə mbənyune enyiŋ ékway bífákári nke wakari bétwə awu.

15 Mbák mbíkí wakari bétwə, ɔkwáy bérinji enyü bə bábhəŋjəŋ bebhak ndu nneréket Mandem, nə chí Nkwə Yesu. Mandem ywesé achi nepém, ne Nkwə Yesu bachi mbə bekwəp ebhen békəm netəŋ enen tetep.

16 Enyiŋ bhése bhése ene Mandem ákə sérinji ne sénóko échi enyiŋi maknkay. Agha ákway mémákáti yə? Enyiŋ eyə échi be yi? Échi be:

Yí, Yesu Kristo akə mmuet be ámbák nkwa,

Atwó fá amik,

Efəŋjəŋ Mandem átəŋ bo be yí achi chak besí Mandem.

Bəangel Mandem bághó yi.

Bo bǎghāti bachak ěti yi amem betǎkó mmik,
bǒ mmik mánoko yi,
Mandem asǎt ye yi amfay ndũ enǎkó kefo eyi.

4

Sǎt ka mpok ne batǎn abhen bǎpũ tetep

¹ Ęfónó Mandem ághāti bhese sayri be mpok átwǎ ane mbǎk bho bǎrǎ békonjo netón enen tetep, mándǎbhe konjo chí befónó ebhén bérwǎ bho ne menyin ebhen befónó bebábembu bétǎn.

² Bati bǒ-nsé ne bǒ bapu bhǎ ájwi ne ejuri ne básǎt menyin ebhen bǎfú ntá befónó bebábembu betǎn bo.

³ Mpok yǎ, bǒ-nsé bhǎ bǎrǎm chǎn be nebhay nebhiki ri, ne bé bo bǎké nyié mbǎk menyũ menyininyie, nenyié enén Mandem ághókó bé bo abhen mánókó Yesu ne bǎrinji netón enén tetep mányíé, mánychye nǎkǎ Mandem bakak.

⁴ Tǎndu yǎntiki enyin ene Mandem ághókó éri, bo bǎbhíki bhǎn bebyak yǎnyin. Sékway ményie yǎntiki enyin sénchye nǎkǎ bakak ntá Mandem,

⁵ mbǎnyune Eyǎn Mandem ne nenikímmet békũ yǎntiki enyin embak nyǎnjǎ besí Mandem.

Bǎk eríti nkũbetik Yesu

⁶ Mbák óntón bǒnkwǎ menyin ebhen, chǎn ómbak eríti nkũbetik Yesu Kristo ane máné ne beyǎn ebhen béchye neka ne netón enén tetep enen ókónó.

⁷ Őké bhǎn yǎnyin békũ ne bechákárí mbok ěti bachĩmbi ené épú ka mmu ányché Mandem kenókó. Fíé betǎn ndu bekũ nepém ene nembak mbǎ enyu Mandem áyan.

⁸ Kũ nǎ, mbǎnyune neghǎkǎsĩ mmuet enén nkũmmet néchye mmu mandu nsáy, ke beghǎkǎsĩ mmuet ndu békũ mmu ámbák ane ákũ menyin ebhen Mandem áyan, áchye mmu nsáy ndũ yǎntiki mbi. Echi enyu yǎ mbǎnyune nepém enǎ nébhǎn bariep amem nsáy ndũ nepém enen fá amik ne enén nǎtwǎ ambi.

⁹ Beyǎn ebhen bechi tetep ne eri yǎntiki mmu anoko bhǎ sayri.

¹⁰ Ęti yǎ ke séfyè betǎn békũ betik ne sénũ be bo mándinji netón enén tetep mbǎnyune sébhaka nti ne Mandem ane ápǎme bǒ mankem, sayri sayri, abhen mánókó.

¹¹ Tǎn menyin ebhen ne fyé betǎn be bo mángók bhǎ.

¹² Őké rǎ mmu ámbyak wǎ bé ǎchí mǎnkwen. Bák erin ntá abhen mánoko Yesu, ndũ eyǎnnyu ye, ne ndũ nekũ ywe, ne ndũ ekǎn eye, ne ndũ neka ene ne Yesu, ne ndũ nepém ene enen nebhiki bhǎn bakwap.

¹³ Ghǎ be bǎpǎy Eyǎn Mandem ntá bho, ne ghǎ bé bǎfyè bho nti ne be bǎtǎn Eyǎn Mandem. Kũ nǎ, kpáte mpok ane mǎtwǎ awu.

¹⁴ Ké rǎ akap ané óbhónó myákámyáká, nǎ chí akap ané nyaka baremé kepinti bǎghāti ěti ye ne ékũ bǒ bati mányanja wǎ amó antí bé ántwǎ ntá ye.

¹⁵ Kũ menyin ebhen. Fíé nti aré bé bo mángó ndu ókũ sayri.

¹⁶ Sǎt mpok ne mmuet eye ne menyin ebhen ótǎn. Kém bó ne betǎn mbǎnyune mbák ónkũ enyu yǎ, chǎn ómpǎme mmuet eye ne bo abhen ótǎn.

5

Sǎt bǒ nkũwǎ Yesu mankem mbǎ bǒ nneréket

¹ Őké ji nsénsi ne eyǎn etanatan. Chi ě yi chi manié mbǎ be achi chí etaye. Sǎt babhakanem abhen bǎbhíki ghaka ekaká nebhe eye mbǎ bǎmáye.

² Sǎt basénsi baghǎré mbǎ bǎmáye, ónsǎt baghǎré abhen bǎbhíki ghaka ekaká nebhe eye mbǎ bǎmáye. Nepém ene néké bhǎn bakwap.

³ Tǎn mánkwésé abhen bǎbhiki bhǎn nekwak berinti be bó mámbón menwǎp.

⁴ Mbák kénkwésé abhǎn bǎ ne yǎchi bebhárébhǎ, bó bǎbhǎn békwal nneréket wap mbǎ enyu Mandem áyan. Bǎbhǎn békwal bachi ne manǎ bhap ndũ betik ebhen bó bákũ mbǎnyuné eyǎ échyè Mandem manǎk.

5 Kénkwésé ane ábhíkí bhón mmu ane ákwàk yi ārō nepém eni nenkem ntá Mandem ne ãnikmuet beti ne ngósí bé Mandem ánkwak yi.

6 Ke kénkwésé ane áró mmuet myáká myáká ndu epō nepém, achí ngú ndū efónó, yēndu abhuet nepém ndū nkwaumuet.

7 Ghatí bhó menyin ebhen bé bekwéné béké bhak ne bhó.

8 Mbák mmu apú yiní bōbhi, sayri sayri bō nneréket ywi, nō apú pere koño netón enen tetep. Enyū mmu wu abep achá mmu ane ábhíkí noko Yesu wáwák.

9 Bákway béfyé nnyén kénkwésé ndu nkwo mánkwésé abhen báyan nekwa mbák arem agháká mamié besa bérát. Enyu kénkwésé wu abhōn bebhak chí ngoré ane ábhónó nyaka ndiere nném amot.

10 Abhōn bebhak chí ngoré ane bo bárēm be ákū nyaka eriri mbō méne bōbhi sayri, ne betok bo Mandem, ne békwa bo abhen báchí ndū esōñori. Enyū kénkwésé wu abhōn bebhak ngoré ane áchyé nyaka nepém eni nenkem ndu békū yēntiki berí.

11 Ke óké fyē manyén mánkwésé abhen bábhuet ne manōñ amuet ndū nkwo mánkwésé abhen báyan nekwa mbōnyune mbák ekwak bebhōn nném énkó bó antí, bāghōkōntik Kristo,

12 ne eyō énkū máñchōñti besí bhap ne Yesu ndu bábhíkí bhūere nku mbi ane mányú ne yi.

13 Bákway bebhak babhót, mánkō nōkō beket ne beket. Bakway bebhak bo kémbwóbhé ne bō enáñtí, ne bo abhen báchwè ndū baraká bo báchák, mándeme nōkō menyin ebhen bábhíkí bhōñ berem.

14 Nkōñ ye bé mánkwésé abhen bábhuet ne manōñ amuet mámbáy maném, mámbē bō, mánkem beket ebhap sayri, be báké chyē mūmpap ywese mbi berem ebúbū ãti yese.

15 Ndem nō ne ntí be mbak yap bágúrē ebhi ne bárōbhe koño chí Sa-tan.

16 Mbák ngoré ane ánókó abhōñ

mámkwésé ndū nneréket ywi, ánkwa bhó. Aké rō ntū wap ntá bakoño Yesu báchák. Mbák mánkū nō, nkwo Yesu bábhōñ mbi békwa mámkwésé abhen kebhōñ nekwa.

17 Bō nkwo bábhōñ béchyē bō batí abhen bákū betik ebhap eriri kenókó ne erití akap. Embák enyu yō, sayri sayri ne abhen báfyè betañ béghátí ne bétōñ Eyōñ Mandem.

18 Ekáti Mandem éghàti bhesé be, “Óké gwōt nnyū mpōñ bé áké nyiē nchwi mpok yō ákū betik amem nkī nchwi.” Epet érēm be, “Nkū betik abhōñ ngāngañ be máñchyē yi akap.”

19 Mbák bō nkwo mándēm bé mūnti akū ndak, kētiñi ka, kpatē batísie mámfú mbō batí ápay ne arat.

20 Ji bo abhen bápú rō bebú besí bō mankem be bakoño Yesu bachak mámbōñ becháy.

21 Besí Mandem ne Yesu Kristo ne bōángel Mandem, nchí ghati wō be ómbúrē bebhé ebhen sayri, óké tōñ kenkábhé ne kérínámík.

22 Ké wakari ményáña mmu amō antí ndu békū yi mūnti bō nkwo kéka ómbōñ mbát ndū bebú bo bachak. Kém mmuet eyē be óké kwēn ndū bebú.

23 Óríní bé rōp chí mame mame, képerē nyú yē chí ndiere manyier. Sot nókó nkwo mandú mmém be ánkwa bekū meniē ebhe mémpōp.

24 Bebú mbak bho bechi kpōñórōñ ne bétōñ be chōñ mántán bó, ke bebú bo bachak bechi bhésé bhésé enyu ene état ke bo mándiñi bhō.

25 Nō ke échí ne berí ebhen mmu ákū. Béghō kponōroñ. Ke yē chí ebhén béchí bhésé bhésé, bēpú rōp bhésé bhésé mpoknkem.

6

1 Bō mankem abhen bachi basem bábhōñ bechyē kenókó ntá bachi bhap be bo báké rem ebúbū ãti nnyén Mandem ne ãti menyin ebhen sétōñ.

2 Abhén bachi bhap mánokó Yesu báké rō béchyē bhō kenókó ekén kékwáy ne bhō ne bákē rō beghok bhō yēndu bárōbhé chí bō mmu amot. Erí bé mántók bachi bhap

sayri éntcha mbōñ enyu esi, mbōnyune bachi abhén bó bákwaḱ mánoko Yesu Kristo ne Mandem akəñ bhó.

Ekəñó nkáp

Tōñ bo menyin ebhen, óngati bó mánkə bhó.

³ Mbák mmu áṭəñ enyin écháḱ ené epu ndón amót ne menyin ebhen ngáti wə, ansət beyəñ Yesu Kristo Acha mbə ndaká-nsé ne yí keka menyin ebhen sétəñ éti nepém bö nkwó Yesu,

⁴ nə achí paka ne abhíkí rinḱi yěnyin. Enyū mmu wu abhəñ chí epḱ epin békem epáiti, ne betəñ bétáná éti beyəñ, ené eyə étwə chí ne mpabhamík ne ékə bo mántán ne bati, mándem nəkə ebúbə éti bati, ne mánkaysi nəkə be mmu ákú enyin ene ngufú abhíkí kə.

⁵ Enyū mmu wu chí mmu epáiti mpoknkem ne bho báchák. Batí menyū bo bhə áber amem ne bábhíkí pere rinḱi mbōñ ndaká Mandem. Bákaysi be békə mbə enyu Mandem áyən chí mbi beyəñ nkáp.

⁶ Eremé nsáy achí ne mmu ane ábhəere nepém eni mbə enyu Mandem áyən ne ambón mañák ne menyin ebhen yi ábhónó.

⁷ Yěnyin sébhíkí twə fá ammik ne yó, ne yěnyin mmu apú rəñ ne yə.

⁸ Mbák sébhəñ ye nenyíe ne nden séndó ebhə ménkwáy ne bhese.

⁹ Bo abhen báyan bebhəñ beyə nkáp bákari bekwen ndū nemə, mánkwen ndu ntá ne nkaysi ane átwə bhó ne ménémé ne newú.

¹⁰ Echí enyu yə mbōnyune ekəñó nkáp étwə ne bebéptí menyin menkem. Chí éti ngoñó nkáp kə mbək bho báró mbi Mandem bárəp ndū nemənti éti nedí kebhə enen nechi ne bhə.

Ngwenti manie Pəl ntá Tímoti

¹¹ Ke wə Tímoti, mmū Mandem, kéfyé amə ndū menyin ebhə. Kə nti ene bé ómbák chak besí Mandem, ne búré nepém ene mbōnyu Mandem áyən. Bón neka ne Yesu, kəñ bo, bón ekébhénti, ne bák ndu kpák ne bo báchák.

¹² Nu erítí nenu éti Yesu né bón neka ne yi, óngó bé əbhəñ nepém enen nebhíkí bhəñ ngwenti. Mandem abhíní wə chí éti nepém enə mpok óréme kponorəñ besí beyə batisie bé onókó Yesu.

¹³ Məghati wə besí Mandem mú áchyé yěntiki enyin nepém, ne besí Yesu Kristo mu áte ntísie ndū tetep Mandem besí Póntias Páilet,

¹⁴ bé ónkə menyin ebhen ngáti wə menkem. Ké kwen ndu yé émət enyu ené yé mmu apu kway béji wə. Embák nó kpát bégháka ewak ene Acha ywese Yesu Kristo ábhəsi.

¹⁵ Mandem ane bo bábiti, yi mmu áchi Mfə ane ábhónó betəñ amfay yěntiki enyin, Acha ne Mfə bafə, chəñ yí ankə Yesu ambesi ndū mpok ane yi áyábhé.

¹⁶ Mandem apú gú. Béchókó bhi bébhəñ bediéré ebhen mmu apú kwáy beyinḱi. Yé mmu abhíkí re ghə yi ne mmu apú kwáy béghə yi. Kenókó kenkem kechi eki ne betəñá kefə bechi ebhi mpoknkem. *Amen.

¹⁷ Ghatí bö bakáp fá ammik be báké yon mməet, ne be báké bhakanti ndū kefə mmik, mbōnyune kéfəere fəet. Ghatí bhó mánsíkinti ne Mandem mmu áchyé bhese yěntiki enyin be sémbəñ erítí nepém.

¹⁸ Ghatí bó mánkə nókó beri. Mánká nəkə beri ndū beyə babhi. Báké tan awó. Mánkəre nəkə ne bati menyin ebhen bábhónó ne mañák.

¹⁹ Mbák mánkə enyə yə, nə bábhəere erémé kefə ekén kéchí ntá yap, kefə ekén bábhəñ amfay ndū mpok ane átwə ambi. Mbák mánkə nə, chəñ mámbəñ nepém enen tetep.

²⁰ Tímoti, kém betik ebhen báchyé wə sayri. Óké chwe ndū kepí eken kepu chyé Mandem kenókó ne epáiti nti ti ene epu kə ndón amət ne Eyəñ Mandem. Bo bákaysi be menyin ebhə chí nerinḱi, ené epú nə.

²¹ Nerem ane mbək bho bárəm be bərinḱi áká bábhíkí pere noko netón enen tetep. Berindu Mandem mémbák ne bhe mankem.

Εκάτι Πῶλ ενέ εjwi βεpay ntá Tímōti

1 Με Πῶλ, κε nchi siη εκάτι ενε. Nchí mũnto Yesu Kristo, βεκοηο nkaysi Mandem. Yi ayap me be ngati bho Mbok Ndĩndĩ ěti Yesu Kristo ane achi ěti bariēp amem yi afyé nyaka bechye nepém enen nebhiki bhōη ngwenti nta bo abhen manoko Yesu Kristo.

2 Nchí siη ntá ye Tímōti, wə mú óchí mbə mǒwa ane nde kōη.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha ywese mántōη wə berĩndu, mángə wə ntĩnso ne mánychē wə kpák.

Πῶλ áchye bakak ntá Mandem ne afyé Tímōti ntĩ

3 Tímōti, nchí kaka Mandem ěti ye. Nchí níkmæet ntá yi ne ntĩ enen nechí amem pépép mbə bachĩmbi bha bákə nyaka. Nchí níkmæet ndu békáka Mandem beti ne ngósí, yěntiki mpok, ane ntĩ ena nékwén wə amæet.

4 Mbíkí ghəkəntik babhese me ne eyə ékə mbəη ekwak beti ne ngósí béghə wə bé mañák ánjwí me anti.

5 Ne mbíkí ghəkəntik enyu óbhōηó neka ne Yesu tetep nkúbhé mbə enyũ nnə máye Lóis ne máye Yúnis bábhōηó nyaka. Nnókó tetep be enyũ neka enə nebhæet ne wə.

6 ěti yə kě mǣtik ye wə bé ónkə be akap ane Mandem áchye wə mpok nyáná wə amə anti ambak mbə ngó ané áyaη meneme ke báfok wu ádu.

7 Εφόηό Mandem áchye bhese abhíkí chye bhese ntĩ becháy. Achyé bhese chi netanánti, ne ekōη, ne nekémæet.

8 Όké bhōη ye ntíanwóp beghati bho enyĩη ene órĩñí ěti Acha ywese Yesu. Όké bhōη ntíanwóp ěti ya, yěndu nchí mũkenōη ěti nsiki ntĩ ne yi. Ke dǒ betan ebhen Mandem áchye wə ménkwák wə ónka esōηori mbə me ěti Mbok Ndĩndĩ Yesu.

9 Mandem apémé bhese ndu áféré bhese ndũ bebá.

Ayap bhese be sémbák böbhi.

Akə nə yěndu sépú berítĩ bho.

Anáη abhōη nyaka nkaysi bépeme bhese,

te mpok mmik ábhíkire bho.

Mandem anáη abhōη nyaka nkaysi béfæét ntá Yesu Kristo,

antōη bhese berĩndu bhi.

10 Mandem anáη atōη bhese berĩndu ebhi ndu átó Yesu Kristo mmu átwó.

Yí achi Mpeme ywese. Awäy betaná newú ne achyé bhese Mbok Ndĩndĩ.

Yó achí mbə erōηó ne átōη bhese mbi nepém enen nebhiki bhōη ngwenti.

11 Mandem ayap me be mbák mũnto Yesu, ayap me bé mbák mmú nchí ghati bho Mbok Ndĩndĩ, ne ayap me mbák mmú ane nchí tōη bo Eyōη eyi.

12 ěti yə ke nchí ghə esōηori ene enkem. Ke mbíkí bhōη ntíanwóp mbənyune ndĩñí mmu ane nnókó. Ndĩñí bé yí abhōη betan bekem betik ebhen yi achye me sayri kpáte beghaka ewak ene yi átwó.

13 Bwéré beyōη ebha sayri be ménkwak wə óntik enyũ netōη enen tetep nechi. Kə nə dək nəkə chi ambi ndu bébhōη neka ne Yesu, ne ónkōη bo báchák. Όkway békə nə mbənyune obhat mmæet ne Yesu Kristo.

14 Ndũ betaná Εφόηό Bedyere mmú achí ne bhese, kém Mbok Ndĩndĩ ane báfyē wə amə sayri.

15 Όrĩñí bé bönkwə Yesu mankem abhen báfú atú Esia bátiknsem ntá ya. Fijélos ne Hemogénes nkwo bátiknsem ntá ya.

16 Yesu Acha ángó nneréket Όnesifóras ntĩnso. Akwéné me ntĩ beyä mpok, kebhōη ntíanwóp be nchí mũkenōη ne ngem amə.

17 Nəchwóp yí áchwóbhé fá Rom, ayáη me mbánkem kpát aghó me.

18 Nchí níkmæet be Acha ángó yi ntĩnso ndũ nywəbhé manyé. Όrĩñi sayri nekwak enén yi áchye me amem etək Εfesós.

2

Timōti, erítí nkojo Yesu Kristo

¹ Mōwa Timōti, dō ye Mandem anchye wə betan. Akwáy békə nō ēti berindu ebhi ne wə ndu óbháré mmuet ne Yesu Kristo.

² Sot menyin ebhen óghókó ndū mētōn kponoroŋ besí beyā batisie tōn ntá bō tetep. Sot bō tōn ntá bo tetep abhen bákway betōn bhó ntá bo báchák nkwó.

³ Mbō erítí ntemé nenu Yesu Kristo, obhōn béte kákáti ndu enyū esōjōri ené bakojo Yesu báchák bábhōn.

⁴ Ntemé nenu ane áchí ndū betik ne ānū be mūnti ywi ámbōn manák ne yi, apú fyε mmuet ndū baraká etək áchák.

⁵ Mmū ane ájēt ntiet ne batí, apú kway bebhōn nsáy mbák abhiki jet ankojo bebhé ntiet.

⁶ Nkwanja-nki ane afyé betan ndū betik ke áyāmbi bebhōn mbwót ane áfú ebhi.

⁷ Sot nókó nkaysi ndū menyin ebhen ngátí-né wə, mbōnyune chōn mbōn Mandem Acha ankwak wə ómbōn nejwīmēm ndu bō menkem.

⁸ Jké ghəkōntik Yesu Kristo, ebhárémō Mfō Debhít mmu Mandem ákú nyaka yi apetnsem ndū nepém mbō enyu echi amem Mbok Ndíndí ane mēghati bho.

⁹ Ndu mēghati bho Mbok Ndíndí ne, ke nchí ghó esōjōri, ne ngem amō mbō nkə bebú. Ke mmu apú kwáy béfe Eyōn Mandem amem ekerékenōn.

¹⁰ Nká yēntiki esōjōri ēti bō abhen Mandem ayabhe be mámbak abhi. Nká esōjōri bé Yesu Kristo ámpémé bhō nkwo mámbák ne Mandem mmú áchye bhō kenókó ngwenti ti.

¹¹ Beyōn ebhen béchi tetep. Bérēm be, “Mbák ségu ne yi, chōn sémbak nkwo nepém ne yi.

¹² Mbák sénképnti ndū besōjōri ebhesε, chōn sémbak bafō ne yi nkwo. Mbák séndem bé sébhiki rinji yi, chōn yí nkwo andem bé abhiki rinji bhese.

¹³ Mbák sépu bhure bariεp amese,

yí ábhure bariεp ami mpoknkem. Kristo apú kwáy bétāna be yí apú mmu ane yi achi.”

Nkə betik ane Mandem abhōn manák ne yi

¹⁴ Tik nəkō bōnkwo menyin ebhen ngátí-né wə. Yer nəkō bō batú ndū nnyén Mandem bé mándó békem epúítí ēti beyōn ebhen bétwō chi ne bétáká. Eyō enyū epúítí epú kwak yē mmu, étwō chí ne meneme ntá bo abhen bāghòk.

¹⁵ Nu bé Mandem anjinji wə ambōn manák ne wə bé ochí nkəbetik ane apú kway bebhōn ntíánwóp, ne bé žtōn Mbok Ndíndí sayri.

¹⁶ Ké chwe ndū kémbwóbhé ekén kēpú chye Mandem kenókó. Enyu kémbwóbhé ekō kékū bo mánsap nekō ne Mandem.

¹⁷ Menyin ebhen bo abhen básábhé nekō ne Mandem bátōn béchí mbō nsak ntá bo abhen bō bátōn, nō chí, mbō nsak ane ányie mmuet andək nəkō chi ambí. Himéneəs ne Filétōs bāchi menyū bo bhō.

¹⁸ Batí yap ápay bárō netōn enén tetep bágure ebhi ndū bátōn bé Mandem anán akə bo bápētsem ndū nepém. Bákə kpát mbək bho abhen mánókó Yesu bápú pere noko yi.

¹⁹ Ke Eyōn Mandem echí mbō nebháérémik enen baghoko sayri enyu ené yēnyin epú kway menyikisi nó ke báte eket aré. Básin ndū ntay enen bápí are be, “Eta Mandem arínjí bo abhen bachi abhi.” Básin nkwo be, “Yē agha ane árēm be achi mmu Acha ándó bebú.”

²⁰ Amem eket egħo puyē ndiere menyin ebhen bāghókó ne pú ne ebhen bāghókó ne *égírí ke bébhak are. Menyin ebhen baghoko ne menək ne ebhen bāghoko ne ntōp bébhak aré nkwo. Mbək menyin chí ebhen básōt mánkə enyin are ne kenókó. Béchák chí ebhen bápú sot mankə enyin are ne kenókó.

²¹ Enyu yō ke échí ne Bō nkwo Yesu. Yē agha ane áró bebú akə nti eni némbak amem pépép, Mandem áchye yí kenókó. Mandem ákə nō ne yi,

mbonyune achyé nepém eni nenkem ntá Mandem mmu áchí mbōjōket. Enyū mmu wu abhōj nti békū yēntiki enyū beri.

²² Ghó ye bé oféré nti ndū menyīj ebhen besak báfyè ngonjo aré. Kū nti bébhak chak besí Mandem, ne ndu bebhōj neka ne Yesu, ne bekōj bo báchák. Kū menyīj ebhen, ómbak sayri ne bo abhen bábhīj nnyén Eta ne bati pépép bé ánkwak bhō.

²³ Oké chwe ndū beruítí ebhen bebhiki bhōj nti ne nnet. Menyū beruítí bhō bétwò chi ne bétáná.

²⁴ Ne mübetok Acha abhiki bhōj bebhak ntañ-bétáná. Abhōj bebhak chi mmū ane átōj yēntiki mmu berinti ne, abhōj bebhak erítí ntōj Eyōj Mandem, ne ambak mmū ane ábhōjók ekébhénti ne bō abhen báchyè yi esōjōri.

²⁵ Puyě ne eyōj etañatañ kě mübetok Yesu ábhōjók bétōj bo abhen bápú ka ne yi. Mandem ákwáy békū bó mántiknsem ndū bebú bhap ne mánoko netōj enen tetep.

²⁶ Ne mbák mánókó netōj enen tetep, keboj ekap kékway bépétnsem ne mámfú ndū ntá ane Satan. Bákwen nyaka ndū ntá yi mankū nōkō chi enyīj ene yi áyanj bó mánkū.

3

Enyū berijí bho bebhak ndū manywōp ane ngwenti

¹ Dijí bé ndū manywōp ane ngwenti, beyā besōjōri bébhak fá amik.

² Nti achi be mpok eyō, bo bákōj mmuet eyap máncha, mánkōj nkáp máncha, mámpányu, mámbōj neyōjómuet, mámbak basókōtí bho, bó keka beghok bachi ne manō bhap. Ne yě mmú ankū bhó beri ná báke sōt mbō enyīj. Mpok eyō, bo bákaysi bé nti apú ane bó mánikmuet ntá Mandem ndu béchye yi kenókó.

³ Ndu bérōj ambi, mpok eyō bo bápú bhōj ekōj ne bati ne yě chí amem maneréket, bápú fonjori bati. Bárem ebúbū žti bati ndu bechōjti manyén

eyap. Ndū mpok eyō, bo bápú kway bekem mmuet, ke bádū mbō nkwo kebhōj ntínso ne bati, ne bápú kōj erítí enyīj.

⁴ Mpok eyō, chōj bo mánti bati ntá bōmpap abhap, ne mámbak bo tákátáká, ne chōj mánkū nōkō menyīj ke yambi mánsōt nkaysi aré. Chōj bo mánde yōj mmuet ne mánkōj ményie chi nepém, kekōj Mandem.

⁵ Mpok eyō chōj bo mánde kōt ngepti be báchí bo Mandem yēndu bábhiki noko bé Mandem abhōj betañ békū bó mámbak bōbhi. Kéchem ekak ne menyū bo bhō.

⁶ Yě néne, mbōk yap báchwè ndū maneréket mándwō nókó baghōré abhen bápú ka bekem mmuet be mángwákári bekwen ndū ntá bebú.

⁷ Enyū baghōré bhō bábhōj ekwak ndu béghok menyīj bekō mpoknkem ke bápú kwáy bebhōj néjwimem ndū netōj enén tetep.

⁸ Batōj nse bhō bágueti mmuet mánchwe ndū maneréket mánu nōkō bé bo báké noko tetep Mandem. Báchí mbō Jánēs ne Jambres bo mánú nyaka be bo báké noko menyīj ebhen Mandem átó Moses ángati Mfō Ijip. Báchí bō bebépti nkaysi ne bábhíki bhōj neka ne Yesu tetep.

⁹ Ke yēntiki nkaysi yap abhōj békwenékwen mbonyune yēntiki mmu āghō chōj echījti yap. Enyu yō ke éfákári nyaka ne Jánēs ne mmuere yi Jámbrēs.

Menyīj ngwenti ebhen Pōl aghati Tīmōti

¹⁰ Ke wō Tīmōti, ojīj menyīj ebhen mētōj wō, ojīj nepém ena, ojīj enyīj ene mēkay ndū nepém ena, ojīj ndu mbōjók neka ne Yesu, ojīj ndū mēkēpnti, ojīj ndu mbōjók ekōj ne bho, ne ojīj ndū mētē kákāti mpok esōjōri.

¹¹ Ojīj nkwo ndū bo báre nyok me. Ojīj besōjōri ebhen nde bhōj. Ojīj ndu báre nyok me amem betōk Antiōk, ne Ikóniōm ne Lístra. Ojīj esōjōri ene

ndé bhónj ke Acha Yesu áfere me ndu bó menkem.

¹² Tetep, yěntiki mmu ane ábhónj nti bebhuere nepém eni mbə enyu Mandem áyàn ěti yi ábháre mmuet ne Yesu Kristo, bo báchyé yi nenyok.

¹³ Ke mbák chí bə bebú ne bə bapu bábəp mándək nəkə chi ambi, bárwə bho, bo mándwə nəkə bhó.

¹⁴ Ke mbák wə Tímoti, óké rə békónjo menyin ebhen bátónj wə ne onoko bhó sayri. Orínj bo abhen bátənj wə bhə.

¹⁵ Oké ghəkəntik bé orínj basin amen áchi amem Ekáti Mandem te kěmbó eke. Basin amen achi Nyáná ákwáy békwak wə ómbənj kebonj bebhanj neka ne Yesu Kristo ne ómbənj nepém.

¹⁶ Mandem ke áchyé nkaysi basin mankem amen áchi amem Ekáti yi. Basin ákwak ndu betənj bhese menyin ebhen bechi tetep ne áji bhese ndu menyin ebhen bepu sayri ndū bapem ayese. Basin ákwak menyure bhese ndū bekwéné ebhese ne ndu betənj bhese enyu bebhak chak ndū bapem yese.

¹⁷ Eyo ékwak be mubetok Mandem ákwáy ndū yentiki mbi ne be ámbónj yěntiki enyin ene éyàn ndu beka yěntiki erítí betik.

4

¹ Tímoti, nchí semti ye wə besí Mandem ne besí Yesu Kristo mmú átanj mbure bo abhen báchi pə ne abhen bágu ewak émət mpok yi ábhəsi beka bo mángə be yi achi Mfo.

² Nchí semti wə bé óngátí nókó bho Eyənj Mandem. Kérə béghati bhó. Mpok yěntiki enyin ékə sayri, ghati bho. Yě chí mpok ane menyin bépu kə sayri, ghati bhó. Ke bo mándə bebú bhap. Ji bhó mándə bebú bhap. Ke fyé nókó bó nti nkwo. Ke menyin ebhen ne ekébhənti ne nti betənj Eyənj Mandem.

³ Nchí semti wə, tən bo Eyənj Mandem mbonyune mpok átwə ane bo bápú pere kənj beghok netən enen tetep. Mpok yo, chənj bo mándəbhe kənj chí menyin ebhen bó babhanj bákónj, mánjanj batənj abhen bátənj bo menyin ebhen ményinj bho batú.

⁴ Mpok eyə, chənj bo mándə beghok tetep ane Mandem áyanj bo mándinj, mándəbhe fyé nti beghok chí menyin ebhen batənj nse bátənj.

⁵ Ke wə Tímoti, yě émbak ná, kéro bebhak ne nti amem kpák. Yě óghə esənjəri ná, kəp nti. Ke betik ebhen ngati Mbok Ndíndí, ne óbhənj beka betik menkem ebhen Mandem achye wə ónkə.

⁶ Mbák chí me, nepém ena nénanj nérənj mbə nnya ane bárənj bechye akap ntá Mandem ne yo. Mandú mpok mərə mmik.

⁷ Me, nnu sayri. Njet, nkónj barak Mandem te ndū ngwentí nke kemem mmuet ansəm.

⁸ Néne, nsáy ənoj me. Nsáy yo, Yesu Acha mmu áchi ntənj manyé ke áchyé mbure me yo ndū ewak ene yi ápetnsəm. Yi achi chak besí Mandem. Ne nsáy yo apu chí ntá ya me awánti. Achí ntá yěntiki mmú ane ándənj neperənsəm Yesu ne manjak.

Menyin ebhen béyinj mbənj Pəl

⁹ Nu bətwə, kéchənti mpok.

¹⁰ Démas achen me aró, arənj etək Tesalónika mbonyune akənj menyinj mmik. Krésens arənj Galéshia, arənj Táytəs, ne Damátia.

¹¹ Ndiere Lukas ke áchi ne me. Mpok óyanj bətwə, sət Mák twó ne yi mbonyune ákwak chənj me fá.

¹² Ntó Tíkíkos andək Efesos.

¹³ Fəét Troas sət nkú mbəp ya ane ndó ntá Kápas. Sət bekáti ebha nkwo, sayri sayri nkúbhé nnya nénép ene básinj Eyənj Mandem aré.

¹⁴ Bebú ebhen Aleksánda ntenáten ákú me béyá becha. Ke chənj Acha Yesu anchye yi nsáy ndu bebú ebhi.

¹⁵ Yi abhiki yanj nyaka beghok Eyənj Mandem ene səghati bho wáwák. Wə mbənj óbhənj békem mmuet ne yi.

¹⁶ Ndū nywəbhé mbi enén nchwé amem áchá manyé be ntənj mmuet, yě mmu apú nyaka ne me. Yěntiki mmu abhé me. Mandem ámfónjóri bhó.

¹⁷ Bə mankem bábue me, ke Yesu Acha abhiki rə me. Achi ne me mpoknkem ankwaka nəkə me ndu

áchye me betaŋ bégháti bho Mbok Ndíndí yi. Ngátí bho Mbok Ndíndí nkem bé bo abhen bápú bo Israel mángók. Yesu aféré me ndu newú nkwo, afeɛ me anyũ nkɛ.

¹⁸ Chəŋ Yesu Acha amfeɛ me ndu yěntiki ebépti enyiŋ, ampeme me bé mbák amfay ne yí mmu achí Mfo bo Mandem. Kenókó kémbák ne yi mpoknkem, Amen.

Bakak amen ngwenti

¹⁹ Kaká me Príska ne Akwíla. Kaká efo ené Ōnesifóros nkwo.

²⁰ Erástos arəp etək Kórint. Ndó Trofiməs etək Milétos mbənyune əme.

²¹ Nu bétwo ndũ mpok ane mban ábhíkí re bho békwen tontó. Nó chí ndũ mpok nném nebhan. Ebúləs ne Púdens ne Láinos ne Kláúdia ne bo nkwo Yesu báchak fá Rom báto wo bakak.

²² Yesu Acha ámbák ne wo. Berĩndu Mandem mémbák ne be mankem.

Εκάτι Pōl ntá Táytos

Εκάτι ene Pōl asijí ntá Táytos

1 Με Pōl, nkubetik Mandem ne munto Yesu Kristo ke nchi nsij ekáti ene. Betik ebha chí békwak bo abhen Mandem áyábhé bé mámbák abhi be mánsíkí nti ne Yesu sayri, ne béku bó mándijí Eyōη Mandem ene Yesu átónó nyaka. Eyōη ενέ ékù bo mámbure bapém ayap mbō enyū Mandem áyāη.

2 Enku mámbaka nti ndū nepém enen nebhiki bhōη ngwenti. Mandem afyé nyaka bariēp ēti nepemé nō tendū nebhdnet, ne Mandem ápú sense.

3 Mpok Mandem ane ápepe bhesé afyé ákwáy nōkō, akū bo mándijí ēti nepém enén béfuet ndu Mbok Ndíndí Yesu ane yi afyé amóya be ngati bho.

4 Táytos, óchí mówa mbonyune obhōη neka ne Yesu mbō me.

Mandem mmu achi Eta ne Yesu Kristo Mpeme ywese mántōη wō berindu, manchye wō kpák.

Betik abhen Táytos ábhōjō beku Kret

5 Ntí ane ndó wō Kret chí be ónyábhé menyij ebhén béróbhé ményábhē aré, ne be ómfyé bō batí bekeré Mandem ndu yēntiki etókō Kret. Kū nō nkúbhé mbonyu ngátí wō.

6 Mūnti chí mmu ane bekwéné bépu ne yi, abhōη bébhōη chí ngōré amōt, chí mmu ane bōbhi mánókō ne mmu apú kwáy béji bhó bé bábhiki bhōη kenókō ne máyap ne etayap.

7 Tēndu mūnti bo Mandem chí mmu ane Mandem áchyé betik ebhi nta yi, bekwéné bébhíki bhōη bébhak ne yi, abhíki bhōη bébhak mmū mpányu, abhíki bhōη bébhak mmu echókónti, abhíki bhōη bébhak nnyūmém, abhiki bhōη bébhak mmu ane átōη betāη, abhōη bébhak chí sayri ne bho. Abhōη nkwó bébhak mmu ane ábhíki bhōη ngonó nkáp ne apú kū bapu ēti nkáp.

8 Mmū ntí bo Mandem abhōη bebhak mmu ane ásōt mankō sayri, mmu ane ábhōjō manjāk beku beri, mmū ane ákēm mmuet sayri, mmū ane áchí chak besí Mandem béyíjī nepém eni ne bo báchák. Abhōη bebhak nyáná, ne mmū nti enen nepu to yi ankū enyij ενέ étwō yi ne áyóme.

9 Ne bérōη ndu ngwenti, mūnti bo Mandem abhōη békém Mbok Ndíndí ēti Yesu ne betāη mbō ndu sétōη. Mbok yó achí tetep ne enyumōt mpoknkem. Eyō ékwāk mūnti ámfyé bo nti ndu átōη bhō, émpet énkwak yi ányúré bo abhen bátōη menyij ebhén bépu ndōη ámót ne Eyōη Mandem.

10 Nchí rem nō mbonyune, beyā bo bátōη netanánti, sayri sayri mbok bo Israel abhen mánókō mbok Yesu Kristo. Bárēm menyij ebhén bebhiki bhōη ntí ne nnet ne bárwō bo be mánókō kémbwóbhé kap.

11 Obhōη beku bōbhó mánochók manyu yap. Bátōη menyij ebhen bábhiki bhōη betōη, mánochōηti nōkō batí bo mankem ndū mbok maneréket be mándó Mbok Ndíndí ēti Yesu. Bákū nō, chí besōt bakáp ntá bho, ενέ eyō chí enyijí ntíanwōp.

12 Mbōη mmu Kret wap amōt, ane básóré mbō ndijindak arem ēti yap tentep be, “Bō Kret báchí basēnsi mpoknkem! Báchi nyábhí, bábhōt abhōt, mányie nōkō nenýié ne ngonō.”

13 Enyij ene mmu wu árémé ēti bō etok eyi Kret échí tetep. Obhōη ye beghati bhō sayri be mándō bekwéné bhap. Kū nō be mankem Eyōη Mandem ne betāη,

14 mámfere ntí ndu bakāy bapu amen bo Israel ne ndū bebhé ebhén bo abhen bápú konō Mbok Ndíndí Yesu báfyé.

15 Yēntiki enyij éri ntá mmu ane nti eni néchi pépép, ke ntá mmu ane nti eni népú pépép ne abhiki noko Yesu, enyij ériē epu. Bérem tetep, nkaysi yap ne batí yap ánāη áchōjō amem.

16 Bárēm bé bárinjí Mandem, ke menyij ebhén bó bákū bētōη kponorōη bé bábhiki riñi yi. Báber báchá,

bátan ntí ne Mandem, ne enyíη ενέ bó bákway béku épú.

2

Netón enén tetep néchyè bepiη ebhén Mandem ákónó

¹ Ke wə Táyτος, abhəη betəη bo menyíη ebhén békò ndəη amət ne netón enén tetep.

² Ghatí baséansi abhen babhakanem be mándíηí bekem mmuet ne be mámbəre nepém enap enyu ενέ bo báchyè bhə kenókó. Ghatí bhə be bábhəη betəη be bábhəη keboη, mánkem baraká Mandem enyu ενέ éyāη ne be bábhəη bebhəη ekəη ne ekébhénti.

³ Ghatí baséansi baghərə nkwo be mambəre bapém yap enyu ενέ átəη bé báchyè Mandem kenókó. Báké rem ebúbə éti bati ne báké bhak manyümém. Tón bo báchák béku berítí menyíη.

⁴ Tón yě neηəkó baghərə abhen bákəηo bhó ansem be mánkəη maném abhap ne bəbhəp.

⁵ Kwak bə mámbak mbə bo abhen babhəηo keboη ne bákəmmuet be báké fu nefi. Bábhəη betəη bhə be mándíηí enyu bákem beket ebhap mántəη erítí epíη ntá bo abhen bachi are, ne be mámbón neseptímuet ne maném abhap. Mámbák enyu yə be yě mmu áke kwáy berem ebúbə éti Eyəη Mandem.

⁶ Ghatí besakábho sayri be mántón be bábhəη keboη ne be mándíηí ndu bákəmmuet.

⁷ Wəmbəη tón bó erítí epíη. Kə nókó chí menyíη ebhen beri. Mpok ótəη bə, kə mándíηí bé őchyə chi Mandem kenókó ne be őkwək bə kwak. Kə bó mándíηí be őkə sayri.

⁸ Beyəη ebhe bebhəη bebháκ ebhen békə manyu ánychók bo ne ntíanwóp ámbák ne bo abhén bápú ka ne wə ndu bábhiki bhəη mbi berem ebúbə éti yese.

⁹ Ghatí bo abhen báchí basem be éri mángók nəkə bachi bhəp ndü yəntiki enyíη. Eri be mámbəη ntí beku bachi bhəp mámbəη maηák ne bhə

mpoknkem ne be báké keme bhə eyəη anyu.

¹⁰ Báké sət menyíηí bachi bhəp ansem ansem. Bábhəη betəη bachi bhəp be báci bo besiki ntí ne bhə sayri. Epíη eyə ékə bə mántəη ndu yəntiki enyíη ene bákə be menyíη ebhen bátón bə éti Mandem mmu ápəme bhese beri, enyu ενέ bo bachak bákway bebhəη ekwak békəηo bhə.

¹¹ Ntí ane bo bábhəηó bébhəre bapem ayap enyu eyə chi be Mandem atəη beríndu ebhi ndu áchyé mbi ane bo mankem bákway befyet are, yi ampeme bhə.

¹² Beríndu Mandem ebhen bétəη bhese be séndó beku menyíη ebhen bo abhen bábhiki riηi Mandem bákə, bé séndó befyə ngonə ndu menyíηí mmik ebhen béchyè bo maηák fá amik. Bétəη nkwo be ndü nepém enese fá amik, sebhəη béríηi ndu sékəmmuet békə chi menyíη ebhen béchí chak besí Mandem ne bebhəere nepém enese mbə enyü Mandem áyāη.

¹³ Ndu sékə menyíη ebhə, sébháká ntí ndu enyíη ene eri echa. Sébhaka ntí be keném eken kebhesi chəη ne betəη Mandem ywese ne Yesu Kristo Mmu ápəme bhese.

¹⁴ Yesu achyé nepém eni bэфére bhese ndü betəηá bebú menkem ne ndu beso bati ywese. Akə nə, be sémbák bəbhi yimbəη, nə chi bo abhen bábhəηó beyá ekwak beku chi berítí menyíη.

¹⁵ Tón ye bo menyíη ebhen. Fíe bhó ntí ne ghatí bhə bekwéné bhəp. Kə menyíη ebhen ne betəη ebhen Mandem áchyé wə menkem. Óké rə yě mmu ámbýák wə.

3

Epíηí mmu Mandem

¹ Táyτος, ghatí bakoηo Yesu be mámbəη neseptímuet nta bo bati etək ne bo abhen bábhəηó betəη amfay yap. Báké tón netəηánti ne bé émbák wíkirik nta yap békə betik ne ntí nemət.

² Ghatí bhó be mmu áké rem ndak abúabə éti ntí, ne be mánychókó sayri

ne bati, mámbak ndu kpak ne bati. Eri mámbónη neseptímuet besí bo mankem.

³ Ghatí bhó enyu yó mbonyune ndū mpok ane áfúéré ansem, bese babhōη séchí nyaka amík némé némé ndū baraka Mandem. Sétāη nyaka ntí. Ne bo bárwò nyaka bhese sénkù nòkò bebú. Sébhák ndū kesemé menyīη ebhen mmuet eyese éñhwaka bé sénkù. Sékaysi nyaka be menyīη ebhò béchyè bhese manák. Sékù nyaka bebú ne sébhōη mpap amík. Bo bápàp nyaka bhese, besé nkwò sémpap nòkò bati.

⁴ Ke Mandem Mpeme ywesé átōη nòkò bhese berinti ebhi ne ekōη eyi,

⁵ apeme bhese. Epú nyaka chí be sékù beriti menyīη, chí eti ntínso eni. Apémé bhese ndu ákú Efónó Bedyere yi áfére bhese bebú anti, akú sérōp chí bo bakò abhen bábhōη nēpém nekò.

⁶ Mandem ane, aperé chye mmu enyīη, áchye kerò mbòk ansem, achye bese Efónó Bedyere tontó befuet ntá Móywi, Yesu Kristo Mpeme ywesé,

⁷ be ankú sembak chak besí Mandem eti berindu ebhi. Akú nò bé sembak bōbhi, sémbáká ntí be chōη sembōη nepém enen nebhiki bhōη ngwenti.

⁸ Menyīη ebhen ngátí né wò béchí tetep. Nchí yan ye be óngátí bo abhen mánoko Mandem menyīη ebhen sayri be mámfyé ntí békú berí. Menyīη ebhen berí tontó ne békwak yéntiki mmu.

⁹ Ke obhiki bhōη békem kefè ne bo eti menyīη ebhén bébhiki bhōη ntí ne nnet, ne eti manyén bachĩmbi. Ké tán ne bho eti bebhé ebhen Mandem áchye nyaka Moses. Bekú menyīη ebhò apú kwak yè mmu, ne béber tontó.

¹⁰ Ghatí mmu ane átwò ne ákóré ándó barak ákóré., Mbák óngátí yí ndōη amōt, ndōη épay, abhiki ghók, feré nti ne yi.

¹¹ Oríní be nkaysi enyū mmu wu apú chak. Akú bebú mpòknkem ne bebú ebhi bétōη bé bekwéné béchí ne yi.

¹² Mětò wò mmu awu. Mbák epú Atémas, chōη émbak Tíkíkòs. Neghó ane óghó mmu wap, óké nók bétwò ayak ndu betemeri me etok Nikópolis. Aré ké mēbhák mpok manyier áyá ne mbāη ákwen tontó.

¹³ Mpok Sénas ntāηá manyé ne Apólos báté bérōη nekò, kú yéntiki enyīη béghò bé enyīη ébhiki chep bó ndū nekò enap.

¹⁴ Bō bhese chí bō Mandem ne bábhōη béfyē ntí ndu bekú berí, bé éké be bhò mmuet békwak bo abhen eyap epú. Báké bhák mbò mmu ane apú kú berí ndū nepém eni.

¹⁵ Bo abhen báchi fá ne me bátó wò bakak. Kaká bō nkwó abhen bákōη bhese ne manoko enyumōt mbò bese. Mandem ántōη bé berindu.

Beyōη ngwenti ne bakak

Ἐκάτι Πῶλ ντά Filemōn

Bakak

1 Με Πῶλ, μῦκενῶν ἔτι Yesu Kristo κε nchí siη εκάτι ene. Nchí fá ne mómayese Tímōti. Filemōn, nchí siη ντά ye ane ekōη, ne nti nkubetik ywese.

2 Kaká mómáyese Afia, ne Akipōs, nti ntemé nenu Yesu mbō bhese, ne ónkaka bōnkwō abhen báchēm nōkō eket eyē ndu menikmuet ntá Mandem.

3 Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōη be berīndu mánychye be kpák.

Πῶλ ákaka Mandem ne ánikmuet ἔτι Filemōn

4 Filemōn, yēntiki mpok ane mēnikmuet nchí kaka Mandem ἔτι ye,

5 mbōnyune nchí ghok ἔτι ekōη ene óbhōjō ne bo Mandem, ne enyu óbhōjō nekā ne Yesu Acha.

6 Ne nchí nikmuet ntá Mandem be ónchēm mmuet ne batí bōnkwō óndók nókó chi ambi, ne be eyō énkwak wō óndíní berítí menyīη menkem ebhen Mandem áchyè bhese ndu sebhare mmuet ne Kristo.

7 Manó, enyu ené óbhōjō ekōη ne batí bōnkwō échyè me beyá mañák ne nepōptintí tontó mbōnyune óká batí bo Mandem mankem atañ amem.

Πῶλ ánikmuet ntá Filemōn ἔτι Onésimōs

8 Ndu mbáré mmuet ne Kristo, nchí kway beghati wō ónkā enyīη ene óbhōjō bekā.

9 Yē nō, ἔτι ekōη, me Πῶλ, mmū nsensi ne μῦκενῶν néne ἔτι Yesu Kristo, nchí nik wō chí mmuet.

10 Nchí nikmuet ntá ye ἔτι mówa Onésimōs mmu ndóbhé etayi fá amem ekerékēnēη.

11 Ndū mpok ane áfúéré ansem, apú nyaka yēnyīη ntá ye, ke néne achí mmu ane ákway bekwak wō, ne ákwáy bekwak me nkwō.

12 Nchí to yi ampētnsem ntá ye, ne echi mbō be nti ena ke mētō nō ntá ye.

13 Mbú nkōη be yi andōp fá ánkwaká nókó me ndū kenōη ekéne nchí are ἔti Mbok Ndíndí. Mbū yi arōp fá bekwak me ndū ntí ywe. *

14 Ke mbíkí yaη bekā yēnyīη ene óbhíkí chyē me betañ be nkā. Eri bé berí ebhen ókū mémfú chí wōmbōη anti, kebhak be mējire wō jire.

15 Ngufú, éfákárí nyaka be Onésimōs ándó wō ndu mómbīηí mpok chí be ámpētnsem ntá ye ndu nté ane yi ákway bebhak ne wō mpoknkem.

16 Yi apēt apu chí ndiere nsem. Acha nsem néne. Arōp chí nti manó ane ókwáy bekōη. Nkōη yi tontó, ke óbhōη mbōη bekōη yi encha enyu ene nkōjō yi. Achí nsem aywē, apēt abhak nti manó ntá ye ndu ábháré mmuet ne Yesu Acha mbō wō.

17 Ndu echi nō, mbákōsōt me mbō nti nkubetik Kristo, yi ánāη ántwō awu, syepti yi ne mañák nkúbhé mbō enyu ósyepti nōkō me.

18 Yē áká wō chí enyīη, yē ákēm wō chí barem, fyé mó ndū nnyén ena.

19 Mēmbōη Πῶλ κε nchí siη enyīη ene ne awó wa bé chōη ríkwō yēntiki barem amen Onésimōs ákēm wō. Ne mbíkí yaη berem be ókēm me barem nkwō, ne baremé mō chí nepém nekō ene.

20 Manó, ká enyīη ene ntá ya ndu nnyén Yesu Acha. Ká mbō nti mmū Kristo be nti némpōp me amem.

21 Ndu nchí siη εκάτι-ne, mbíkí bhōη becháy ne wō mbōnyune ndíní be chōη ónkā enyīη ene méyāη wō ónkā, ne ónkā mbōη encha enyu ene méyāη.

22 Mpet nchí yaη be óngoko móket ombure ntá ya. Nnókó bé chōη Mandem angók nenikímuet eneka, ankā ntwō awu.

Ngwenti bakak

23 Epáfras, nti μῦκενῶν ἔτι Yesu Kristo átō wō bakak.

* 1:13 Onésimōs chí “Menwōp” ndū eyōjō Griek.

²⁴ Mák nε Arístakos nε Demas nε
Lukas, batí bakä betik Mandem, bátò
bhe bakak nkwó.

²⁵ Berindu Yesu Kristo Acha
mémbak nε bhe.

Ἐκάτι Πῶλ ντά Bo Hibru

Yesu achá baremé kep̄inti abhen nku nsí

¹ Ndü mpok ane áfueré ansem, Mandem áfuet nyaka ntá baremé kep̄inti bhi ndu berem kep̄i ntá bachĩmbi bhese. Aká nò ndòñ ne ndòñ ne ndü beyã babhi.

² Ke ndü manywəp ane echəñ, ané achí kekəwət ne ngwenti mmik, afuét chi ntá Móywi ke ārēm kep̄i ntá yese. Yí ke Mandem áká bé ámbák mmu ane menyin menkem bébhónó bebhak ebhi. Ne afuét chí ntá yi ke ághoko yéntiki enyin.

³ Yí amúét ké keném Mandem kətòn kponorəñ ne enyũ mmu Mandem achi, nkúbhé enyu mmu wu ke yi achi. Eyəñ eyi ebhəñ betəñ ne yə ke yi ásòt bekem mmik nkem. Mpok yi ánánjá bekw enyin ene ékù Mandem amfonori bebú bho be mámbák pépép besí bhi, akó amfay achəkə ebhə awónem Mandem mmu ábhónó betəñ menkem.

Mmò Mandem abhəñ betəñ menkem

⁴ Ndu echi nò, Mandem akə bé Móywi árchá bəángel nkúbhé mbə enyũ nnyén enen yi áchyé yi necha enen bəángel.

⁵ Yé ángel apú ane Mandem ághátí yi be, “Wə, òchí Mówá, ne echəñ nchí rem be ndəp Etaye.” Ne yé chí bérém be, “Chəñ mbak Etayi ne ómbak Mówá”, abhíkí rem ntá bəángel.

⁶ Ne yé chí mpok Mandem átó Mmò mbi ywi fá amik, arem chí bé bəángel abhi mankem mányché Móywi kenókó.

⁷ Eti bəángel, yi ārēm bé ákù bə mambak mbə mbúép, ákù bə betok abhi mámbák mbə bári-ngo.

⁸ Ke ntá Móywi arem chi be, “E Mandem, kefə eke kébhíkí bhəñ ngwenti. Mpok ókəm bəbhə, ókù nò enyu ene echí chak.

⁹ Ὁκəñ menyin ebhén bechí chak ne əpap epin ene bo bapu bhəere bebhé. Me Mandem ywe nkə ye wə ómbónə manák mbənyune nchyé wə kenókó ekén kéchá eken maməere bhe mankem.”

¹⁰ Mandem apət arem ntá Móywi be, “Wə, Acha, ke óghókó mmik ndü nebhənet. Ne yéntiki enyin ene echi amfay, chí awə-betik aywe.

¹¹ Menyin ebhen menkem béfuere fuət, ke wə əbhíkí bhəñ ngwenti. Chəñ bó menkem ménkək mēndəp mbə besí nden.

¹² Chəñ ómpət bhó ómferə mbə besí nden ebhen mmu áwupsi, ke wə òchí enyumət mpoknkem, ne nepém ene nebhiki bhəñ ngwenti.”

¹³ Ke ntiki ángel Mandem ánán ághátí yi be, “Chəkó fá ebhə awónem awa kpate nkə bəmpap abhe mándəp mbə enək ene ónyàñə bekak are?”

¹⁴ Pú bó mankem bachi chi befónó ebhen békù betik ebhi ne Mandem átó bhə be mankwak bə abhen yi ábhónó bereme?

2

Bo báké rə mbi nepém máném ebhi

¹ Ndu echi yé nò, sébhəñ besət mpok sémbəere menyin ebhen sénán séghókó be séké rə bhə senem ebhi.

² Tēndu menyin ebhen bəángel bareme bechí nyaka tetep, ne yé agha ane abhiki bhəere bhə ne mmu ane átəñ ntí, abhónə nyaka ntəmsi ane ákwáy ne yi,

³ ná sékwáy bebue ntəmsi ane átwò mbák sémbyak erémé nepeme ane Mandem áyàñ bépémé bhese? Mbəñ Yesu Acha ke áyámbi berem kponorəñ eti nepeme ane Mandem ápeme bho, ke bo abhen bághókó bákə bese sendiní be echi tetep.

⁴ Mandem are tón berin, ankə nəkə menyiní maknkay menyu ne menyu ndu betəñ nkəwə bé bechí tetep. Are fuət nkəwə ndü akap ane Efónó Bedyere áchyè bho, békónə nkaysi yi.

Yesu ke atəñ bese mbi nepém

5 Puyě ntá bə́ángel ke Mandem áchyé betan amfay mmik ane sérèm né be átwò ansem.

6 Básiŋ nebháérefu amem Ekáti Mandem be, “Mandem Acha, nkwaŋwan chí agha ane óre kaysi yi? Mmu ane áfú ntá Mandem chí agha ane óre fyé ntí ne yi?”

7 Ndũ mómbiŋi mpok, asépti yi be bə́ángel mántcha yi. Oku ye yí ámbón keném ne kenókó mbə́ mfo.

8 Ochyé yi betan amfay yéntiki enyiŋ.”

Berem be báchyε yi betan amfay yéntiki enyiŋ étòn be yényiŋ ébhíki rəp ene epu antené-yi. Ke sébhíki re ghə́ be yéntiki enyiŋ echi antené-yi.

9 Ke séghə́ Yesu mmu báká bə́ángel mántcha yi ndũ mómbiŋi mpok. Báchyε yi keném ne kenókó mbə́ mfo éti esə́ori nɛwú. Chi éti berindu Mandem ke yi ágú éti bo mankem.

10 Mandem ke ághókó yéntiki enyiŋ ne yéntiki enyiŋ echi ntá yi. Ndu áyàn nyaka be beyá bho mámbón mbi bebhak bə́bhi ne mámbón keném, eri nyaka be yi mmu ánéné bho mbí wu ámfuét ndũ esə́ori be ankwáy ndũ yéntiki mbi mbə́ mmũ ane ákə́ bə́ mámbón nepém.

11 Yesu mmu ákə́ bo mambák pépép besí Mandem abhə́n chí amət ne bo abhen yi ákə́ be mambák pépép. Éti yə́, yi ábhíki bhə́n ntíanwóp ndu bebhiŋi bə́ be, “Bə́ma.”

12 Yí arem ntá Mandem be, “Chə́n ndem éti ye ntá bə́maya mpok bə́bhe báchémé ndũ nebhə́et amət, nte besí bhap nchyé wə́ bakak.”

13 Apet arem be, “Chə́n nsiki nti ne Mandem.” Ne be, “Ghó mé né, ne bə́ abhen Mandem achyε me.”

14 Tə́ndu bə́ abhen yi areme nə́ éti yap báchí bakwə́ŋwan, mbə́n Yesu ayíbhíri nyaka arəp nkwá. Akə́ nó bé ámfuét ndũ nɛwú anchə́nti betan ebhen mmũ ane ábhónó betaná nɛwú, nə́ chí Satan.

15 Enyu eyə́ ke yi ákway nyaka befere bho ndũ becháy nɛwú. Báchí nyaka basem ndũ becháy ebhə́ ndũ nepém enap nenkem.

16 Sérinji be atwə́ nyaka bekwak chí bebharébhə́ Abraham, puyě bə́ángel.

17 Abhə́n ye berəp nyaka mbə́ bhese bakwə́ŋwan ndu yéntiki mbi, bé ámbák mŋngo bachiákap ane ábhə́re bariεp ami besí Mandem ndu betik ebhi ne be ánkway bechye akap éti bebú bə́ mankem.

18 Tə́ndu yímbə́n ánán ábhónó nyaka esə́ori ne mamə́, abhə́n mbi bekwak abhen mamə́ átwò ntá yap.

3

Yesu acha Moses

1 Bə́ma, be bho bə́chi nyáná, mmu ane achi amfay abhíni be be mámbak bə́bhi. Kaysí ye ka mmu ane Yesu achi. Yi ke Mandem átó mbə́ mŋngo bachiákap ane menyiŋ ebhen sénókó, mbə́nyu séghə́ti bho kponoroŋ.

2 Abhə́re nyaka bariεp ami besí Mandem mmu áyábhé yi be ambak mŋngo bachiákap ne mŋnto nkúbhé mbə́nyu Moses nkwá achi nyaka mmu ane ábhə́re bariεp ndũ betik ebhi amem ekere Mandem.

3 Yesu ke Mandem ásóré be abhə́n bebhə́n kenókó ancha Moses, nkúbhé mbə́ enyũ mmu ane áte eket ábhónó kenókó acha eket ene yi ate.

4 Mmu ke áte yéntiki eket, ke Mandem ke ághókó menyiŋ menkem.

5 Moses achí nyaka mmũ tetep ndu betik ebhi mbə́ mübetok amem ekere Mandem. Betik ebhi béte ndũ menyiŋ ebhen Mandem ábhónó nyaka beku bo mándinji ansempok.

6 Ke mbák chí Kristo, ákem eket Etayi ne nti nemət mbə́ Móywi. Ne bese bə́ Mandem séchí bo eket eyi enkem mbák sénté kpirí ndu menyiŋ ebhen sésíki nti ne sébháka nti are ne sédèp awə́ anti be chə́n sémbə́n bə́.

Bə́ Mandem ne nneywə́mɛet enen yi áchyé

7 Bə́bhə́n ye beghok enyiŋ ene Efónó Bedyere árəm mbə́ enyũ échí amem Ekáti Mandem be, “Echə́n, mbák mángok Eyə́n eyi,

8 báké gwət bati amem mbə́nyu bachímbi bhə́ka bə́gwóré nyaka bati

yap ne Mandem mpok bághàp amem baso. Bátáñnti ne me ne, mamə me.

⁹ Mámó me amem baso enyu eyo, ne bághó menyij ebhen nkú néntí enap ndü mamié besa bepay.

¹⁰ Èti yo nti nébé me ne mkpáká bobhə, ndem be, 'Batí yap ápòkə bhə ebhi mpoknkem, ne bábhíkí riji mbi wa.'

¹¹ Njiki ndü bebenti be, 'Bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák.'

¹² Bəma, sət ka mpok be ndü nkwə yweka, yě mmu áké bhak ane ábhónó ebéptí nti, ne akəka bésíki nti ne Mandem, ényu ené yi arə mbi Mandem mmu achí nepém.

¹³ Semtí nókó ka bati yěntiki nywəp be bebá beke rwə mmü yweka ántáñnti ne Mandem. Kə ka nə, yěntiki mpok, ené nywəp néchák nébhúét enén bábhiji be, "Èchəñ."

¹⁴ Sébhəñ ákóré ndü enyij ene Yesu Kristo ákú nta yese mbák séndók ambi bete kpirí ndü nesikínti enen sébhónó nyaka ne yi ndü nebhənet. Sébhəñ beka nə te ndü ngwenti.

¹⁵ Báké ghəkəntik enyij ene bərəmé nyaka be, "Èchəñ, mbák mǎngok Eyəñ eyi báké gwət bati amem mbə enyü bachimbí bhəka bátəñ nyaka ntí ne Mandem."

¹⁶ Bə agha bághókó nyaka Eyəñ Mandem yě nə, bátəñ nti? Pú bo Moses abhen yi áfú nyaka etək Ijip ne bhə?

¹⁷ Bə agha bákú nyaka Mandem ambe nti ndü mamié besa bepay? Pú bo abhen bákú bebá, ne bágú amem baso?

¹⁸ Ne mpok Mandem áyíkí arem be, "Bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák", ntiki bho yi árémé nyaka nə èti yap? Pú bə abhen bápú ghok nyaka yi?

¹⁹ Séghə ye be bápú kway nyaka bechwe ndü neywěmuet Mandem mbənyune bábhíkí noko nyaka yi.

4

¹ Bariəp amən Mandem afyé tesáy be chəñ bəbhi mǎnchwe ndü neywěmuet eni abhúét. Sébhəñ ye besət mpok be yě mmu ywəka ake bhak ane bərəm èti yi be abhiki kway mmu ane achwe ndü neywěmuet enə.

² Séghok nkwə Mbok Ndíndí nkúbhé mbə enyü bo abhen tentep bághókó nyaka. Kə enyij ene bə bághòk éke kwak bhə mbənyune bati yap apu nyaka are.

³ Ndiere bese bho sənókó ke séchwè ndü neywěmuet enə, puyě bə abhen bábhíkí noko. Kə Mandem árémm nyaka èti yap be, "Njíkí ndü bebenti ebha be, 'Bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák.'" Mandem arem nə yěndu ánəñ ánəñá nyaka beghoko nebhuet neywěmuet enə ne yěntiki enyij ene yi ati beka te mpok ane yí ághókó mmik.

⁴ Séríji be echi enyu eyo mbənyune, ndü nebhúéréfu amem Ekáti Mandem, bərəm èti nywəp enen nejwi tándrámət be, "Mandem anañə nəkə beka yěntiki enyij ene yi abhəñ nyaka beka, aywe mmúét ndü nywəp enen nejwi tándrámət."

⁵ Ndü nebhuet achak amem ekáti eyi, Mandem apət árem nyaka be, "Bó bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák."

⁶ Mbi ane bəchwè ndü neywěmuet Mandem abhúét ye fúú. Kə bo abhen baghoko Mbok Ndíndí mpok eyo bábhíkí chwe are èti netəñánti enap.

⁷ Èti yo, Mandem afyé mpok achak ane bábhiji be, "Èchəñ". Debhit ke ákú séríñi nə mbənyune Mandem afuet nyaka ntá yi tentep arem menyij ebhen mánəñ bərəmé be yi arem be, "Èchəñ, mpok bəghoko eyəñ eyi, báké gwət nti." *

⁸ Mbə bo abhen Jóshua ásré achwe etək Kánən ne bhə bábhəñ nyaka neywěmuet tetep, mbə Mandem abhíkí pəre rem èti mpok neywěmuet achak.

* 4:7 Bégwət nti ndü ndón ane, chi ménisi beka enyij ene Mandem árem ndü Eyəñ Eyi.

⁹ Εγὼ ἐτὼν γε βε nywəbhé neywēm̄met nechak nebh̄met ambi ntá bo Mandem.

¹⁰ Υἱ ἄgha ane áchwe ndu neywēm̄met Mandem, äywēm̄met ndü betik ebhi mbə enyu Mandem ábhón nyaka neywēm̄met mpok ánánjá beghoko mmik.

¹¹ Σένύ γε βechwe ndü neywēm̄met enə be enyü netan̄a nti bo Israel néké kə yē mmu ywese ankwen.

¹² Díní ká be Εγὼ Mandem εchi nepém ne ebhōn betan̄. Ech̄ap εcha yēntiki akparenja nsem epay. Echwè te ndü nebh̄met ane nepém nkwa néchem ne efónó eyi. Echwè mmu anti éntōn menyin ebhen yi átí bekə.

¹³ Υἱnyin épú bhésé bhésé besí Mandem. Yēntiki enyin ene yi aghoko εchi kponorōn besí bhi. Ntá yi ke yēntiki mmu ywese ábhónó berem ntí ane yi áká yēntiki enyin ene yi áká.

Yesu ke achi mūngo bachiākap ywese

¹⁴ Séghə be sebhōn mūngo bachiākap ane ákó áchí amfay ne Mandem. Yí chí Yesu, Mmə Mandem. Séndók ye ambi bekem sayri menyin ebhen sénókó ἔti yi.

¹⁵ Mūngo bachiākap ywese chi mmu ane ághò bhese ntínso ndu menyin ebhen bébè bhese mm̄met mbənyune yimbōn abhōn nyaka mamə menyu ne menyu, Yē nə, ake kə bebá.

¹⁶ Séndók ye kek̄wət kebhōn becháy ntá Mandem mmu achi ndü enókó kefə eyi. Achí Mandem ber̄indu ne chōn angó bhese ntínso, antōn bhese ber̄indu ebhi ndu bekwak bhese ndü mpok ane séchébhé enyin.

5

¹ Bo báyap yēntiki mūngo bachiākap ndü nkwa wap, mámbare, yi ankə nəkə betik Mandem ndü ntí wap. Yi ke ásòt ye akap ane bho ne akabhén̄ya nkwa ánychè nəkə ntá Mandem ἔti bebú bho.

² Aríní ndu ákəm sayri bo abhen bábhiki rin̄i yēnyin ne abhen babhōn bekwéné tēndu yimbōn ábhónó nkwa beyä bekwene besí Mandem.

³ Abhōn ye bechye nəkə akap ἔti bebú ebhi yimbōn, nkúbhé mbə enyu áchye akap ἔti bebú bo abhen yi áté ndü ntí wap.

⁴ Υἱ mmu ápú chye mm̄met kenókó andem be yi ákway bebhak mūngo bachiākap. Mandem ke áyap mmu, ankə yí ambak mūngo bachiākap nkúbhé mbə enyu áká nyaka ne Arōn.

⁵ Nkúbhé enyü yə ke εchi ne Kristo. Puyē yimbōn ke áyónó nyaka mm̄met bé ámbák mūngo bachiākap ambōn kenókó nchiakap. Mandem ke ábhíní yi, arem be, “Wə, əchí Mów̄a, ne echōn nchí rem be ndəp chi Etaye”.

⁶ Apet árēm nebh̄met achak be, “Chōn ómbak nchiakap mpoknkem mbə enyu bárémé nyaka ἔti Melkisedek.”

⁷ Mpok Yesu achi fá amik, aríní nyaka be Mandem abhōn betan̄ bekə newú nemf̄aet yi ansem. Anikm̄met ne ntí nenkem kpát eyōn eyi ere ko amfay, babhese ansep nəkə. Mandem aghok nenikím̄met eni mbənyune aséptí nyaka mm̄met, anchye nəkə Mandem kenókó.

⁸ Yí achi nyaka Mmə Mandem tetep, yē nə, aghók beghok Mandem ndü besōn̄ri ebhen yi ághò.

⁹ Mandem ánánjá nókó bekə yi ankway ndü yēntiki mbi, ayibhiri arəp mmu ane áchye nepém enen nebh̄iki bhōn ngwenti ntá yēntiki mmu ane ághòk yi.

¹⁰ Mandem afyé yi ambak enyü mūngo bachiākap ane Melkisedek achi nyaka.

Sət ká mpok be yē mmu áké rə mbi Mandem

¹¹ Mbōn beyä menyin bechak ebhen nchí kway berem ἔti Yesu mūngo bachiākap ywese. Ke chi menyin ebhen bébè mm̄met bekə be mánjwimem tēndu bāróbhé chi bo abhen bapu kem enyin ayak.

¹² Yēndu báchi bo abhen bábhónó bebhak batōn Εγὼ Mandem néne, nté yeka átōn be bábh̄met chi bo abhen mmu ábhónó betōn menyin̄í mbi ebhen mmu ábhónó beghòk ἔti Εγὼ Mandem. Báchí mbə mām̄bə abhen

bábhuet menyu chi nébhi. Bápú mbə bð abhen bákway menyie nenyíe mbə.

¹³ Mmu ane ányù chi ami, ábhíki bhəy eka ndu berijí enyij ene echi chak besí Mandem mbənyune achí mmó.

¹⁴ Nenyíe mbəy nēchi chi ntá baseansi. Bó ke mánáj bágħókósi mmuet ne bárijí ewupsi ene echi ndü enyij ene erí ne ené ébhébhé.

6

¹ Séndó ye beyijí nəkə chi ndiere menyijí mbi ěti Yesu Kristo, séndók ambi ndu bechak be sénséné ndü nejwimem enese. Sébhíki pere bhəy besət mpok berem ěti menyij ebhen békémé neka enese mbə ebhen bérəm be mmu abhəy betiknsem ndü bebú ebhi, andə bekə bebéptí menyij ebhen bétwə yi chi ne newú, ne be mmu abhəy beka ne Mandem.

² Ne be bábħəy besət mpok berem ěti nejwiti, ne ěti epij ményája bho amó anti, ne enyü mbúré Mandem akə bawú mámpétnsem ndü nepém, ne ěti netáj ane mbúré bátəy bo mámkpət manyé yap ndəy amət ndak amay.

³ Sébhíki bhəy bétijí ndü menyij ebhə. Chəy séndók chi ambi mbák échi enyij ene Mandem áyay.

⁴ Sébhəy berijí be bápú kway bekə mmu ane arə mbi Mandem be ámpet antiknsem ndü bebú bhi. Nchí rem ěti enyü mmu ane mánáj bákú amík ánéné yi, aghó akap ane Mandem áchyè bð bhi, ne Éfónó Bedyere abhak ne yi nkwo.

⁵ Ndü nepém eni, anáj aghə nkwo berí ebhen béfù ndu Eyəy Mandem, aghó betəy ebhen bébhək chəy ndü nejəkó mpok enen nétwə ansem.

⁶ Mbák mmu wu antáj ntí ne Kristo, bápú kway bekə yi ampēt antiknsem ndü bebú ebhi, tēndu yi achi mbə mmu ane apēt ágò Mmə Mandem ndü ekotákátí, anchye nəkə yi ntíanwóp besí bho, ene eyə étwə yi chi ne ménémé.

⁷ Mandem áyēt mmik ane ányù manyiep amen ákwèn are, ankə

nenyíe néngó, nenchye mbwət ntá mmu ane ákwájá yə.

⁸ Ke mbák mmik ágò chi bōmenək ne tákə nsense, nə yə abhíki rí, ārəp chi mmik ane báchənti chənti, ne ndu ngwenti, mánsəy yə səy.

⁹ Abhen ekəy, yēndu mērēm nə ne bhe, mbəy nti ne bhe bé bākə chi berítí menyij ebhen békə ndəy amət ne nepeme ane Mandem ápeme bhe.

¹⁰ Mandem achi chak mpoknkem ne apu kway beghəkəntik betik ebhəka ne ekəy ene bātónó yi ndü bákwak bati bōnkwə ne bārəy ambi bekə nə.

¹¹ Ne séyən be yēntiki mmu ywəka ándók ambi betəy nkúbhé nti enə te ndü ngwenti, ne bápú nók chəy bebħəy menyij ebhen bábħaka nti be chəy māmbo.

¹² Mpú yəy mändə abhət ánkém be. Nchí yəy chi be mánkəyə erij ene bo abhen mánókó, ne bábħəy ekébhénti ne bágħaka ndü nté ane bábħəy menyij ebhen Mandem afyé bariēp bechye.

Bariēp Mandem apú kwén

¹³ Mpok Mandem afyé Abraham bariēp, ayiki ndü nnyén eni yimbəy, tēndu yē mmu apu ane acha yi be yi ánkway beyiki ndu nnyén mmu wu.

¹⁴ Ayiki arem be, “Mpú nók béyēt wə, ne chəy nchye wə beyá bebħárébhə.”

¹⁵ Abraham ánoy ye ne ekébhénti kpát abhəy menyij ebhen Mandem afyé bariēp bechye yi.

¹⁶ Nkwəywan ayiki chi ndü nnyén mmu ane acha yi, ne mpok bo bákəm epúítí, mánáj mányú nku, epúítí émay.

¹⁷ Enyij eyə ke ékú Mandem ayíki nyaka ndu bétəy bo abhen bariēp ami achi ntá yap kponorəy be bó báká enyij ene yi atí bekə.

¹⁸ Mandem akə menyij ebhen bepəy ndu béfye bhese nti, bese bho sébwe sérónó ntá yi be yi ampeme bhese. Menyij ebhə bepəy bepəy wupsi mbənyune yí apú kway besense. Afyé bese nti be seke rə bebħaka nti menyij ebhen yi afyé bariēp bechye bhese.

19 Enyiη ενέ σεbhaka nti are ékè̄m beσε ερίρί ndũ nepém enese mbə enyũ ndo ákè̄m áchwí nebhuet amət kpēmm be nnyén néke pəkó wu. Nebhakánti enese ne Yesu nékà séfuet ekat séchwe te amem mókere kón, ndũ nebhuet bediéré Mandem.

20 Yesu anán ayámbi arəη are ndũ ntí ayese mpok yi áróbhé chi münti bachiákap ane mpoknkem mbə enyũ bárémé nyaka éti Melkisedek.

7

Menyiη ebhen beyiηi Melkisedek nchiakap Mandem

1 Melkisedek-ne achi nyaka mfə etək Salem ne nchiakap Mandem Acha. Abraham anu nyaka ne beyä bafə awáy bhə. Mpok yi áfú ebhñenu ápètnsem, Melkisedek atemeri yi, ayét yi.

2 Abraham akəre menyιη menkem ebhen yi áfú ebhñenu ne bhə ndu baru byo, achye yi ndu amət. Nnyén Melkisedek enə néte ndũ “Mfə ane ákə menyιη ebhen bechi chak.” Achi nkwo Mfə Salem, nə chi “Mfə ane achye kpák.” *

3 Ekáti Mandem ébhíki rem yənyιη éti etayi ne máyi ne nneréket ywi ne mpok ane bábhé yi. Ne nepém eni nébhíki bhəη ngwenti. Achí nchiakap Mandem ngwenti ti mbə Mmə Mandem.

4 Ghó ká enyũ nném mmu yi achi nyaka! Yəndu Abraham achi nyaka chi mbi ane bo Israel, akóré menyιη ebhen yi áfú ebhñenu ne bhə ndũ baru byo, achye yi ndu amət.

5 Mbək bebhárébhə Lévi bachi bachiákap Mandem. Ebhé Moses éghati bhə be mánsət ndũ menyιη amət ndũ ane byo ntá yəntiki mmu Israel, yəndu bə ne bo Israel mankem bachi bebhárébhə Abraham, nə chi bə nneréket amət.

6 Ke Melkisedek mmu ápú nyaka mbəη mmũ nneréket Lévi asət nyaka enyũ akap wu nə Abraham áchyé

yi, ayét yi mmu Mandem afyé nyaka bariəp ne yi.

7 Yəntiki mmu aríηi be mmu ane áyət nti ke áchá mmu ane yi áyéé.

8 Beyiηi bachiákap abhen bachi bebhárébhə Lévi, bó mankem abhen básət akap ane ndu-amət ntá bhə, bágù mbə yəntiki mmu achak. Ke béyιηi Melkisedek, mmu ásóré nyaka nkwo akap wu, Ekáti Mandem étəη beσε be nepém eni nebhiki bhəη ngwenti.

9 Sékwáy mbəη bérem be Lévi mmu bebhárébhə bhi básət enyũ akap wu ntá bhə, achyé nyaka enyũ akap wu ntá Melkisedek təndu chi-mbi ywi Abraham áchyé nyaka wu ntá Melkisedek.

10 Echi enyuyə mbənyune bábhíki re bhe nyaka Lévi mpok Melkisedek atemeri Abraham. Yə nə, Lévi anán achí nyaka ndũ manəη Abraham.

11 Mpok Mandem ákə bachiákap abhen bebhárébhə Lévi manchye bebhé ebhen békwáy ne nkwo bachiákap abhə, mbə betik ebhap békway nyaka bekə be bo mámbák chak mbə enyũ Mandem áyən, mbá ntí apu ane nchiakap achak átwə ane achi mbə Melkisedek, ne abhak kekúri ne bachiákap abhen nneréket Arəη.

12 Mpok nneréket ane bachiákap áwúpsí, ewúpsí ebhak ndu ebhé nkwo.

13 Mmu ane bárəm menyιη ebhen éti yi afu chí ndũ nneréket ané achí kekúri ne ané yə mmu abhíki re fu are, ne ané ákə betiki Mandem mbə nchiakap.

14 Echi kponəη be Acha ywese Yesu afu nyaka ndũ nneréket Júda, ne Moses ábhíki rem yənyιη éti nneréket wu mpok yi árəm enyιη éti bachiákap.

Yesu achi nchiakap Mandem mbə Melkisedek achi nyaka

15 Enyιη ene epet ékə sengə kponəη be ebhé éyibhiri, chi netwə ane nchiakap achak átwə mbə Melkisedek.

* 7:2 Hibru: Mélek chi “Mfə”, tsedek chi “chak”, Salem chi “Kpák”.

16 Achí nchiakap, puyě chi bekoŋo ebhé ene érèm ěti nneréket ane nchiakap ábhónó befú are, ke chi bekoŋo betan ebhen nepém eni enen yě mmu apu kway bechōŋti.

17 Echi mbō enyū bárémé ěti Kristo be, “Wō, ōchí nchiakap Mandem ngwenti ti mbō Melkisedek.”

18 Ndu berōŋ ambi, bárō esí ebhé mbōnyune ébhíkí perē bhōŋ nyaka betan, ékeperē bhōŋ yěnyīŋ bekū ne bhese.

19 Nti achi be ebhé yō épú kway bekwak mmu ankway ndu yěntiki mbi besí Mandem. Néne, bátwō ne enyīŋ echak ene echa bebhé. Yó ke sébháká nti aré ne éyà bhese kekwoŋ ne Mandem.

20 Enyīŋ echak ene séghò ěti nchiakap wu chi be Mandem anyu nyaka nku be Yesu ábhák nchiakap. Yě nchiakap achak apú, ane mányú nku ěti yi.

21 Ntá Yesu ke yi áyíkí mbō enyū Ekáti Mandem éghàti besí be, “Eta Mandem ayíkí, ne apú kway beyibhiri nkaysi yi. Ayíkí, arem be, ‘Ōchí nchiakap ngwenti ti.’”

22 Nku ane Mandem ányú ěti Yesu enyuyō átōŋ be, mpok séghò Yesu, sérīŋi be yi achi sebhan esen Mandem achye ndu betōŋ be nku yō atéé acha ane nsi.

23 Ewupsi echak echi be, bachiakap abhen mbi baya nyaka ne ntí be báchí nyaka bo abhen newú nékán bō báké rōŋ ambi ne betik ebhap.

24 Ke mbák chi Yesu, yi ārōŋ ambi bekū betik ebhi mbō nchiakap mpoknkem, mbōnyune yi apu gu wáwák.

25 Ndu echi nō, yi ákway bepeme yěntiki mmu ane áfueré ntá yi atwō ntá Mandem ndōŋ amōŋ ndak amay, tēndu yi achi nepém mpoknkem ndu menikmuet ěti yap.

26 Enyū mūngo bachiakap wu ke ákwáy ye bekwak beŋe, mbōnyune yi achi nyáná, abhíkí bhōŋ békwéné, abhíkí bhōŋ bakwap, achí kekúrí ne bō bebú, ne achí ndū nebhuéré kenókó amfay.

27 Nti apu ane yi ábhónó bechye akap yěntiki nywōp mbō yěntiki mūngo bachiakap ane mbi. Yěntiki mmu wap áyambi nyaka anchye akap ěti ebhi bebú, ke andok ye ambi bekū nō ěti bebú bo bachak. Yesu achyé akap ndōŋ amōŋ ndak ámáy, mpok yi achye mmuet be mango ndu ekotákátí.

28 Ebhé Moses ékū nyaka bo abhen bekwéné bíchí ne bhō mámbák bō bagho bachiakap, ke Mandem anyu nku akū Mýwi mmu ákwáy ndū yěntiki mbi mpoknkem ámbák mūngo bachiakap.

8

Yesu ke achi mūngo bachiakap ane Nku Nkō

1 Mbōŋ ntí-ndak ane sérèm chi be sebhoŋ enyū mūngo bachiakap ane áchókó ndū nebhuéré kenókó ne Mandem mmu ábhónó betan menkem awu amfay.

2 Mūngo bachiakap wu ákū betik ebhi amem etem ene echi nyáná, ené mbōŋ Mandem Acha áté, kebhak chi nkwoŋwan.

3 Báfyè yěntiki mūngo bachiakap chi be anchye nōkō akap ne ak-abhénya ntá Mandem. Ndu echi nō, nchiakap ywese nkwo abhoŋ bébhōŋ enyīŋ ene yi áchye ntá Mandem mbō akap.

4 Mbō yi achi chi fá amik, mbū apú bhak nchiakap wáwák, tēndu bachiakap bachak báchí fá amik abhen báchyè akap bekoŋo enyū ené ebhé Moses érèm.

5 Betik ebhap bechi mbō ndikandi ane ákū séndíní mbōŋ enyīŋ ene éfakari amem etem ene amfay. Sérīŋi be echi nō mbōnyune mpok Moses ábhōŋ nyaka bete étē akap, Mandem aghati yi be, “Ōbhōŋ beghō be oté etem eyō mbō enyu ntónó wō amfay njie.”

6 Ke néne, betik ebhen Kristo bíchá ebhen bachiakap abhen Nku Nsí, nkúbhé mbō enyū nku ane áká Yesu ate nenti Mandem ne bho áchá ane

nsí, mbonyune akw ne nku ane arí achá.

⁷ Mbw nku nsí yw akway nyaka bekwak bo mambak chak besí Mandem, mbw ntí apu bebhon nku achák.

⁸ Ke Mandem Acha aghó nyaka be békwéné bechí ne bóbhi. Eti yw, arem be, “Mpok átwò ane nchí nyu nku achák ne bo Israel, ne bō Júda nkwo.”

⁹ Nku ane apú bhak mbw ane nsí nyaka nyu ne bachiambi bhap mpok nsóré bhó ne awó wa mféré etok Ijip. Bábhíkí rón nyaka ambi bekw menyih ebhen nku nsí áyan bō mankw. Ekú Acha arem be, ‘Ndu échí nō, mbíkí perē bhon mpok ne bhō. Mmē Mandem Acha ke nchí rem.’

¹⁰ Né chi nku ane mēnyú chon ne bo Israel ndū manywōp ane átwò. Mmē Acha nchí rem be chon mfyé bebhé ebha bó antí, nsih bhō amem bati yap. Chon mbak Mandem awap, ne bō mámbak bóbha.

¹¹ Yē mmu apu bhon chon beton nti, ne yē chi nti manō be, ‘Dihí Mandem’, mbonyune bo mankem bárini chon me, bebhō ammet ndéndeme bhō beghaka ammet maném bhō.

¹² Ne chon ngó bhō ntínso, mfónórí bebú bhap nkeperē tik bhó wawak.”

¹³ Nerem ane Mandem árem eti Nku Nkw áttōn be ane mbi abhíkí perē bhon beton ne enyih ene énájá éfúéré mpok, yw keperē bhon beton, énemem.

9

Enyū báchyè nyaka Mandem Kenókó amem Etēm

¹ Nku mbi ane Mandem ányú ne bo Israel abhōn nyaka bebhé ebhen bétōn enyū bo babhōn bechye Mandem kenókó, ne etēm ebhak fá amik ené bō báchyè yi kenókó aré.

² Etēm eyw ébhōn bōbeket bapay. Ane mbi abhak Nebhmet Bediere. Aré ke enyih ene epkw berónj mkrpak echí nyaka, ne bret Mandem. *

³ Nden akóré nyaka móket ane mbi ne ane ansem. Bábhini nyaka móket wu be Nebhmet ane achi Nyáná Achá.

⁴ Efémé akap ene bágghákó ne pú ebhak amem móket wu. Amfay efémé eyw ke básōn nyaka enyihí eriep ene bábhini be insens. Ekabhé Nku ébhak nkwo amem. Bákúti yw enkem ne pú. Móte ane mána achi amem abhak amem ekabhé yw. Ntém Aron enen nétémé beyé nébhák nkwo amem. Bégbáká batay apay ane Mandem ásiní nyaka bebhé are ke achye ntá Moses bebhak nkwo amem ekwep eyw.

⁵ Befónó bepay ebhen bágghókó mbo bōángel bebhak amfay ekabhē yw. Bebhap ebhap ményábhe amfay nebhet ane Mandem áfonori nyaka bebú bhō are. Ke sépú kway berem yēntiki enyih eti menyih ebhen néne.

⁶ Mánáná nókó bebhēere yēntiki enyih ndū ayi nebhet, bachiákap báre rōn ndū móket ane mbi, mpok ne mpok, ndū bekw ebhap betik.

⁷ Ke mūngo bachiákap aywinti ke áchwè amem móket ane achi Nyáná Acha ndon amot ndū mmíé. Ne abhōn nyaka bechwe aré chi ne manon amen yi áchyè eti bebú bhi ne bebú ebhen bo báká kerini be chi bebú.

⁸ Efónó Bedyere ástōt menyih ebhen beton bese be mpoknkem ane móket ane mbi abhet téé, mbi bechwe are apu bhak.

⁹ Ene chí erih ené étōn bhese ndū mkrpáká mmik ane echon be akap ne akabhénya ane báchyè Mandem apu kway bekw nti mmu nēnkway ndū yēntiki mbi besí Mandem.

¹⁰ Besí menyih ebhō menkem béyini chi menyih menyie ne ebhen menyū, ne menyū menyih béchák ebhen bo básōt mánso mmmet be bákē bhon bakwap besí Mandem. Menyih ebhō béyini chi bebhé eti mmmet ne mémay mpok Mandem átwō ne enyu ekw.

¹¹ Kristo atwó mbw mūngo bachiákap ane áká berítí menyih ebhen bétwō mémfákári. Achwe

* 9:2 Esé berónj mkrpak: enyih bete berōnō mkrpak are.

amem ekeré Mandem ene ékwáy ndũ yěntiki mbi écha ebhen béchí nyaka fá amik. Puyě bo ke báté yə, ne épú ndũ mpáy menyin ebhen fá amik.

¹² Achwe ndũ móket ane achi Nyánjá Achá ndəŋ amət, ndak ámány. Puyě chi ne manəŋ mmén ne amen bəmpəŋ kě yí achwe aré ne mə. Manəŋ mi yimbəŋ kě yí áchyé, ne ndũ ákú nə aku bhese aferé ndũ kesemé bebú mpoknkem.

¹³ Ndũ mpok ane áfuéré ansem, básət nyaka chi manəŋ mmén ne amen nném mpəŋ ne batwəp amen móngə mpəŋ ane básəŋó, mámyakati aməet mmu ane apú pépép besí Mandem, be ambak ye pépép.

¹⁴ Mbák manəŋ nnya ákway nyaka beka mmu ambak pépép, ná ne manəŋ Kristo, yi mmu achye mməet ane yěnyin ébhiki nyəp ntá Mandem mbə akap ndũ betəŋ Efóŋó mmu achi mpoknkem? Manəŋ ami abhəŋ bébhəŋ beyá betəŋ ndu beka be bati yese ambak pépép, ne bé séképeré ka menyin ebhen bétwə bhese ne newú. Aká nó bé séndəbhe tok chi Mandem mmu achi nepém.

¹⁵ Nechyé ane yi áchyé mməet mbə akap enyu eyə ke ákú yi ate nenti Mandem ne nkwa ndũ Nku Nkə ndu beka be bo abhen Mandem abhinji, mámbəŋ berítí menyin ebhen yi afyé bariəp bechyé bhə, təndu newú néfére bho ndũ bebú ebhen Nku Nsí.

¹⁶ Ekáti newú-bésu echi mbə nku, Mbák séka enyin ene mmu ásinji arem enyú bábhəŋó bekoré newú eni, bápú kway bekoŋo yə kpaté émbak kponorəŋ be yi ánánj ágú.

¹⁷ Ekáti newú mmu ébhəŋ betəŋ chi mpok yi ánánj ágú, təndu épú bhəŋ betəŋ mpoknkem ane mmu ane ásinji ekáti yə achi nepém. Echi mbə nku.

¹⁸ Əti yə kě manəŋ ábhəŋó nyaka berəŋ amik ndu beka be esí nku embəŋ betəŋ.

¹⁹ Mpok Moses ánánjá ághátí bho bebhé Mandem menkem, asət ntábhəŋək hysəp, anep babyək mmén amen achi chu are. Asət manəŋ mómpəŋ ne amen mmén, achəpti ne

manyiəp. Asət ye ntábhəŋək hysəp wu, atap amem manəŋ mə, amyakati ndũ ekáti bebhé ne aməet bo mankem.

²⁰ Ndu ákú nə, are rəm be, “Manəŋ amen ákem nku ane Mandem anyu ne bhe ne ághati bhe be məmbáre yə.”

²¹ Enyu émət ke Moses amyakati nyaka manəŋ ndũ etem ne ndũ menyin menkem ebhen básət nyaka bechyé Mandem kenókó ne bhə.

²² Diŋí ká be békəŋó bebhé Moses, babhəŋ nyaka besət manəŋ ndu beka beyá menyin mémbak pépép. Mbák manəŋ abhiki rəŋ amik, bápú foŋori bebú bho.

Kristo achye mməet mbə akap ndu bəpəkə bebú bho

²³ Əti eyə ke bábhəŋó nyaka beka menyin ebhen bechi fá amik ebhen béchí ndikandi menyinji mbəŋ ebhen bechi amfay be mémbak pépép enyu eyə. Ke ndu beka menyinji mfay mémbak pépép bábhəŋ nyaka besət chi manəŋ amen acha manəŋ nnya.

²⁴ Kristo abhiki rəŋ ndũ ekeré Mandem ene bəghókó ne amə, ene échí ndikandi ekerákap ene mbəŋ awu amfay. Achwe chi amem mbəŋ etem ene amfay ne achí are néne besí Mandem, əti yese.

²⁵ Ne abhiki rəŋ amfay ndu bechyé mməet mbə akap ndəŋ ne ndəŋ mbə enyú mungo bachiákap áchwe nyaka ndũ móket ane achi Nyánjá Acha yěntiki mmíe ne manəŋ amen apu ami.

²⁶ Sayri sayri, mbə yi ərəŋ nyaka amfay ndəŋ ne ndəŋ ndu bechyé akap, mbú yi abhəŋ bebhəŋ esəŋəri te ndũ ngwenti mmik. Ke abhési ndəŋ amət ndak ámány ndũ ngwenti mpok achye mməet mbə akap ane ápəkó bebú bo.

²⁷ Ne nkúbhé mbə enyú Mandem áremé be mmu abhəŋ bégu ndəŋ amət, ne ánánj ángú, andəbhe noŋ chi manyé,

²⁸ enyu eyə ke echi ye be Kristo achyé nepém eni mbə akap ndəŋ amət ndu bəpəkə bebú bo mankem, ne chəŋ ampət antwó, puyě ndu beferé bebú, ke

ndu bepepe bo abhen bachi ne amík ambi mánòñ yi.

10

¹ Bényíñi bebhé Moses, bechi mbò ndíkándi berítí menyíñ ebhen bebhəñə bétwə, puyě mbəñ menyíñ ebhə. Enyu esí ene érəm be mánchyé nókó akap ndəñ ne ndəñ yěntiki mmíé épú kway nyaka beku bo abhen bátwə ntá Mandem ndu bechye yi kenókó mánkway besí bhi ndü yěntiki mbi wáwák.

² Mbò akap wu ákə bo mambak pépép besí Mandem mbə bábhuət bechye wu? Mbə batí bho ápú pere tan bə ěti bebú bhap.

³ Ke akap ane báchye yěntiki mmíé, áchí nyaka chi enyíñ ene ékə bo mántik bebú bhap.

⁴ Echi enyu eyə mbənyune manəñ mpəñ ne manəñ mmén ápú kway beferere mmu bebú anti wáwák.

⁵ Eñti yə ke echi be mpok Kristo ábhəñó nyaka bétwə fá amík, arem ntá Mandem be,

“Ōbhíkí pere yan be bo mánchyé akabhénya ne menyü akap áchák.

Ke əghókó chí mmuət nkwa əchyé me bé nchyé wə akap ne yə.

⁶ Akabhé nya besəñ bechye wə ápú chye wə mañák.

Yě chí akap ane bo báchye be ampəkə bebú ebhap apu chye wə mañák.”

⁷ Ndem ye be, “Eta Mandem, ghó mé ne. Ntwə beku enyíñ ene wə óyàn menká nkúbhé mbò enyü

basíñi ěti ya amem ekáti eye.”

⁸ Kristo arem be,

“Ōpú yan, mánchyé wə akabhénya ne akabhé mbwət,

ne yě chí enyü akap achak,

ne akabhénya ene básəñ ango

ne opú bhəñ mañák

ne akap ěti bebú.

Báchyè akap ané bekoño bebhé Moses.

Arem nə yěndu bo báchye nyaka akap chí bekoño bebhé Moses.”

⁹ Kristo árém nókó nə, apət arem be, “Eta Mandem, ghó mé né. Ntwə

béku enyíñ ene óyàn menku.” Kristo átəñ ndü nerem ane yi árémé nə be Mandem aféré esí akap, afyé ane akə.

¹⁰ Ne ěti Yesu Kristo ákə enyíñ ene Mandem áyàn nyaka be yi anku, achye mmuət yi mbò akap ndəñ amət ndak amay, séróp chí pépép besí Mandem.

¹¹ Ndü nku nsí, yěntiki nchiakap áte nyaka ndü betik, ndü nebhuət ane báchye akap aré yěntiki nywəp, ndu bechye nkúbhé akap ane apu kway bepəkə bebú bho wáwák.

¹² Ke Kristo achye mmuət yi mbò akap ěti bebú bho ndəñ amət ne akap wu ákwáy ndü mpoknkem. Akó ye amfay achəkə amem móket ane achi Nyáná, ebhə awónem Mandem.

¹³ Aré, ánoñ Mandem anku bəmpap abhi mámbák mbə enək ene yi ányanə bekak are.

¹⁴ Nó ke echi be Kristo asət akap amət akə bo abhen Mandem ákə mambák abhi mánkway ndü yěntiki mbi besí Mandem mpoknkem.

¹⁵ Ne Efónó Bedyere nkwa átə ntisie be menyíñ ebhen bechi tetep. Ayámbi arem be,

¹⁶ Mandem Acha arem be, “Né chí nku nkə ane mbəñó menyü ne bəbhə mpok ane manywəp ayə áfueré. Chəñ mfyé bebhé bha amem batí yap, nsíñ bhə amem nkaysi yap.”

¹⁷ Apət arem be, “Mpú pere tik chəñ bebú ebhap ne bebéptí menyíñ ebhen bə bákə wáwák!”

¹⁸ Mánanə mámfónórí bebú bho, ntí apu pere bhak ane bə báchye akap.

Séndók kekwoť ne Mandem

¹⁹ Bəma, těndu manəñ Yesu árəñó amík ěti yece, sékway ye berem be sébhəñ ngənganə bechwe ndü nebhuət ane achi Nyáná.

²⁰ Yesu ánáná anene ekat, achye bhese mbí akə ane nepém bé sėnkway bėfuet aré sendək te amem. Ekət ene yi ánéné chí mmuət yi ane yi áchyé, ndu ágú ěti yece.

²¹ Ne těndu sébhəñə Nném Nchi akap ne yi ke ákéme ekeré Mandem,

²² séndók kekwoť ne Mandem ne batí ane tetep ne sénsíkí nti enyu

ene sepu pere makati yenyin. Sɛnkɛ nɔ mbonyune Yesu anan amyakati manon ami ndu bati yese ne achɛ pɛpɛp, ne ya apu pere tan bhesɛ ndu yenyin. Asɔ mmɛt eyese nkwa ne manyiep amen abhiki bhon bakwap.

²³ Sɛnkɛm sayri nebhakanti enen sɛbhɔnɔ ndu menyin ebhen bɛtwɔ ambɛ ebhen sɛrɛm be sɛbhaka nti arɛ. Sɛkɛ makati mbonyune Mandem mmu afyɛ bariɛp bechye bhesɛ menyin ebhɔ abhɛre bariɛp ami.

²⁴ Sɛmfyɛ nti bɛghɔ enyɔ sɛkway menyikisi bati ane bati bɔnkwa enyu ene bakway bebhon ekon ne bho ne manka noko beriti menyin.

²⁵ Sɛkɛ fere nti ndu bechem ne bati mbɔ enyɔ mbok bo bɔbhɔnɔ epin beku. Enyin sɛbhɔnɔ beku chi be sɛmfyɛ noko bati nti, sayri sayri, nene, ene nywɔp enen Yesu atwɔ nɛchi kekwaɔ.

²⁶ Mbak sɛnchok batu, sɛndok ambɛ beku bebɔ, ene sɛnan sɛrinɔ tetɛp ane Mandem, sɛndinɔ be ye akap achak apu ane akway beku bebu ebhesɛ.

²⁷ Mmu ane akɔ nɔ, abhiki pere bhon yenyin echak ene yi anon, ebhiki fɛt chi menon ne bechay manye ane atwɔ ambɛ ne ngɔ ane adu gum gum gum ane abhɔnɔ memen bɔmpap Mandem.

²⁸ Ye agha ane abyak nyaka ebhe Moses ne bo bati apay, ye bati arat, mante ntisiɛ be aku nɔ tetɛp, baway yi kebhon ntinso ne yi.

²⁹ Na ne mmu ane abyak Mmɔ Mandem? Bakaysi be ntiki ntɛmsi ane abebhe achɔ akway ne yi? Enyɔ mmu wu asɔt manon nku ane akɔ yi ambak pɛpɛp besɔ Mandem mbɔ enyin ene epu nyanɔ, ne arem ebubu eti Efɔnɔ Bedyere mmu akɔ berindu Mandem membak ne bɔbhi.

³⁰ Sɛrinɔ mmu ane arɛmɛ be, “Me ke nchi Nkeme kembɛ.” Apɛt arem be, “Chon Acha antan bɔbhi.”

³¹ Bekwen amɔ Mandem mmu achi nepem chi enyin ene mmu abhɔnɔ bechay.

³² Tik ka manywɔp ane afɛre ansem, mpok bakɔ amik anene bhe.

Mpok ya, bate kpiri ndu beya besonori ndu manu ne bhɔ.

³³ Mpok achi nyaka ane basokoti, manchye noko bhe nenyok besɔ bho. Mpok achak bare te ansem bo abhen bachye bhɔ esonori enyu ya.

³⁴ Babhon nyaka ntinso ne bɔkenon. Ne mpok bafon menyin ebheka, ba ka ne manak be manka nɔ, ndu barinɔ be babhon menyin ebhen becha ebhɔ, ne be bo bebhak mpoknkem.

³⁵ Bakɛ ro ye nesiki nti eneka. Nɛtwɔ ne beya nsay.

³⁶ Babhon ye bete kpiri be mankway bekonon nkaysi Mandem, mambon menyin ebhen yi afyɛ bariɛp bechye be.

³⁷ Mandem arem be, “Mandu mpok, mmu ane abhɔnɔ bɛtwɔ, atwɔ, ne apu chon ti mpok.

³⁸ Ke mmu wa ane achi chak abhak chon nepem ndu abhɔnɔ neka ne me. Ke mbak anja mmɛt ansem, mpu bhon manak ne yi.

³⁹ Ke mbak chi bese, sepɔ bo abhen bayɔ mmɛt ansem mangu manem. Sɛchi chi bo abhen sɛbhɔnɔ neka ne Mandem, ne yi apeme bhesɛ.”

11

Bɔ abhen babhon neka ne Mandem

¹ Bebhon neka ne Mandem chi yi? Chi neka ane mmu akɔ be enyin ene yi abhaka nti be chon ambon ebhon befakari, ne menoko ne nti nenkem be menyin ebhen mmu apu ghɔ ne amik bechi tetɛp.

² Neka enen bo abhen te nyaka ke nekɔ nyaka Mandem arem be bo bakɔ sayri.

³ Neka ke nekɔ sɛrinɔ be Mandem asɔt chi eyononyu eyi ke aghoko mmik. Eyo eton be menyin ebhen seghɔ ne amik befɔ chi ndu menyin ebhen mmu apu kway beghɔ ne amik.

⁴ Neka Abel ke nekɔ yi achye nyaka Mandem akap ane akway achɔ ane Ken. Nesot ane Mandem asore akap Abel aton be akɔ be Abel achi chak besɔ bhi. Yendu Abel agɔ, neka eni nekɔ abhɛt berem kɛpi nta yese te echon.

5 Neka enen Enok ke nékú Mandem asore yi amfay ené yi abhiki ghó newú. Ekú yě mmu keghó yi ndu Mandem anan asore nyaka yi. Ke Mandem áperé sot Enok, ánán aton nyaka be abhon manák ne yi.

6 Bágho ye be mbák mmu abhíkí bhon neka ne Mandem, épú kway befakari be Mandem ambon manák ne yi. Yě agha ane áròn kekwoť ne Mandem abhon ménoko be Mandem achi, ne be áchyè ákap yěntiki mmu ane áyàn yi ne nti eni nenkem.

7 Neka Nóa ke nékú be, mpok Mandem ásémťi yi éti menyin ebhen yě mmu abhiki re ghó nyaka ne amík, anoko, aghoko erem áchwí, achwe amem ne efo eyi enkem, Mandem apeme bhó. Neku Nóa akú nò eghori ékwén amuet bō mmik ne. Mandem asot be Nóa achi chak ndu abhon nyaka neka.

8 Neka Abraham ke nékú yi ákú enyin ene Mandem aghati yi. Mpok Mandem ábhini yi bé ámfá, ándók nebhuet ane Mandem afyé bariep bechye yi, aró etok eyi, are kó andok nókó, kerini atú ané yi árón.

9 Neka eni ke nékú yi achokó atú ane Mandem afyé bariep bechye yi. Abhak aré, achokó ndu bétém mbó be achi chi kenkó. Enyumot, móywi Aisek, ne ebháré móywi Jekóp, bo Mandem afyé nyaka bariep bechye bhó mmik yó nkwo, báchokó ndu bétém ne yi Abraham.

10 Abraham achokó nyáká ndu bétém mbonyune abháká nyaka nti ndú etok ene ébhak mpoknkem ene Mandem ábhónó nkaysi enyu ebhónó bebhak, yimbón ate yó.

11 Neka enen Sará ngoré Abraham ke nékú yi ákway nyaka bépókó menie, yěndu mamie yi ánán acha nyaka ané ngoré ane akway bepókó menie. Ebhak enyu yó mbonyune anókó nyaka be Mandem achi Mmũ tetep, ne ábhàre bariep ami.

12 Mpok yó, Abraham anán akok nyaka tontó, enyu ené yi apu pere kway bebhon bó. Yě nò, bebhárébhó bhi báyá kpát mbó mambě mfay ne

mbó ésiép ene echi angokonyén enyu ene yě mmu apu kway bepoy bhó.

13 Bóbhén mankem babhón nyaka neka ne Mandem te ndiere newú. Ne yě mmu wap abhíkí bhon nyaka menyin ebhen Mandem afyé bariep bechye bhó. Bághò nyaka bhó ghó te nekó nesie, bábhon beyá manák mándeme nókó be báchí chi mankó abhen báfàere fuet fá amik.

14 Ne bo abhen bárém enyu eyó bátón kponoron bé báyàn etok ene bó bábhini be eyap.

15 Mbó etok ene bó báfú are ké bákàysi, mbú báyàn nyaka mbi bepetnsem aré.

16 Báyàn nyaka chi etok ene érí échá, nò chi ene echí amfay. Éti yó ké ntíanwóp apu ne Mandem be bó bábhini yi be Mandem awap. Sérini nò mbonyune Mandem aghókó etok abhàre ntá yap.

17 Neka Abraham ke nékú be mpok Mandem áchyé yi nemó ndu aghati yi be ándók ánchyé móywi Aisek mbó akap, Abraham mmu Mandem afyé yi bariep, aka bechye njanja móywi mbó akap.

18 Aka beku nò yěndu Aisek ére ké Mandem afyé nyaka Abraham bariep éti yi be,

“Aisek ke achi mmó ane áku chon ómbon beyá bebhárébhó.”

19 Abraham anoko bé ye Aisek agú gu, Mandem ákway beku bawú mampetnsem ndú nepém. Sékway ye berem be Aisek achí nyaka chi mbó mmu ane ánán ágú ke Mandem akú yi afú ndú newú, apetnsem ntá etayi.

20 Neka Aisek ke nékú yi áyéré nyaka bóbhi Jekóp ne Isau, aghati bhó éti áfók ane átwó ansem.

21 Ne neka enen Jekóp ne Mandem ke nékú yi áyéré bómóywi Joséf bati apay mpok yi aróhhe kekwoť begu, aghokó mmuet ndú ntem eni, achye Mandem kenókó.

22 Neka enen Joséf ne Mandem ké nékú bé mpok yi aróhhe chi bégu, arem éti nefú ane bo Israel bábhónó nyaka befu etok Ijip, ne aghati bhó be

mpok bə báfù, mánsət begher ebhi mandək ne bhə.

²³ Neka enen chi ne nnə Moses ke nékú bábhésé yi anywóp ndü batan arat mpok bábhé yi, bé báké way yi. Bákə nə ndü bágħó be Moses ari acha, bə kechay bekwen ebhé Mfə Ijip.

²⁴ Neka Moses ne Mandem ke nékú be mpok yi ágó aghaka esakámu ake ka bo mámbíñí yi be mmə mǎmfə Ijip ane ngərə.

²⁵ Arem be echi sayri bebħəñ esəñəri ne bo Mandem echa ményie nepém enen bebú ndu mómbiñi mpok.

²⁶ Aghə nyaka be éri mámbiyak yi éti Mpe me Mandem afyé nyaka barierp be áto echa yi bebħəñ keném etək Ijip. Ebhak enyu eyə mbənyune yi áñəñ nyaka chi akap ane átwə ambi.

²⁷ Neka Moses ne Mandem ke nékú yi arə etək Ijip kecháy bebənti Mfə Ijip. Aképnti, arək mbə be yi ághə nyaka Mandem mmü bo bápú ghə ne amík.

²⁸ Neka Moses ne Mandem ké nékú yi ághátí bo Israel be mámbúré Epə Nekiñi. Arem be bə mámyákátí manəñ mómən amfay ndü bechíkí mfay ebhen babhinywəp ayap, be ángel Mandem ane ábhónó nyaka beway yəntiki mǎmbi bo Ijip, ánəñ ángáká ndü eket ené mmu Israel, ankiñi, ketək yě mmó wap.

²⁹ Neka ke nékú bo Israel bákó bapé manyu ane bábhñi be Manyu Chu mpok ákóré mbiñ epay, érap mbə be bákə chi ndü mmik ane nnyén nepú fuet are. Ke mpok bo Ijip má mó bekw enyumət, nnyén négbókó nepókə bhə mankem.

³⁰ Neka enén bo Israel ne Mandem ke nékú bákó bágħábhəri etək Jeríko ndü manywəp tándramət, nok ané ákábhé etək, amóko akwen.

³¹ Neka enen ngərə-nekə ane aka nnyén be Ráhab ke nékú yi ásóre nyaka bə abhen bárónó ndu beghokoti kepí abhesə amem eket eyi, yí kegú mpok amət ne bo abhen bapú ghok nyaka Mandem.

³² Mbák ndək ambi bérem éti bo abhen bábhónó nyaka neka ne Mandem, ne menyin ebhen bə bákú,

nchí rem ngaka fá? Mpok apu berem éti Gidiən, ne Báarak, ne Samsin, ne Jéfta, ne Debhít, ne Samuel ne baremé kepñti mankem bachak mankem nkwə.

³³ Neka enen bə bho bábhónó nyaka ne Mandem ke nékú mbək ayap mánú ne betək bechak básət awónem. Báchák bákém etək enyu ene echi chak, ne bábhónə menyin ebhen Mandem afyé nyaka barierp bechye bhə. Neka enén abhénéfú nékú manyü ané nkə áchók.

³⁴ Mbək yap mánéme ngó ane ádu gum gum gum, wu kesəñ bhə. Mbək yap bábúe bə abhen báyanə nyaka beway bhə ne akparenja. Yəndu bábhíkí bhəñ nyaka betan, betan békó bə amuet. Mbək bábhák betan tí batémé nenu abhén mánú básət awónem amfay nkwə batémé nenu abhen betək bechak, ne bákú nkwə wu bábúe.

³⁵ Neka nékú mbək bagħərə bágħó ndü bəbhəp abhen bágú bápérénsəm ndü nepém.

Bádén mbək kpát bágú, yě nə, bə keka bífere nti ne Mandem be mamfere bhə amó. Báká be éri tontó be bə mángú bé Mandem ankə bə mampetnsəm ndü nepém enen néri necha.

³⁶ Bo básókóti mbək yap, ne bádákátí nsəm eyap ne bekpa. Báfyé báchák ngem amó ne mamesə bhə amem bekerékenəñ.

³⁷ Bátémti mbək ne batay baway, bákpót abhénéfú mbiñ epay ne nsə. Báváy báchák ne bə akparenja. Mbək yap béré kə ne nkwəbhémén amuet mbə eyap nden, ne babhak ndu kechep. Bo béré chye bhə nenyok ne besəñəri menyú ne menyú.

³⁸ Bárəbhe bóñóbónə amem ebhi ne ndü mmik njiə, mámbese nəkə amem bəbasəm ne amem babhok. Mmiki ne abhíkí kway nyaka nebhet ane berítí bo mbə bhə bábhak are.

³⁹ Éti neka enap, Mandem arem be bəbhə mankem bákú sayri. Yě nə, yě mmu wap amət ake bhónə menyin ebhen Mandem afyé barierp bechye bhə.

40 Mandem abhōn nyaka menyin ebhen bérí béchá anti ntá yap, ne bə bechi ntá yeſe nkwə. Ne echi be beſé ne bhə séchem nebhet amət ke beſe mankem sénkwáy ndū yěntiki mbi beſí Mandem.

12

Mandem anyure beſé mbonyune achi etayese

1 Mbák chí beſe, beyá batisie bakap bhese. Ndu echi nə, séndó ye yěntiki enyin ene énwəp bhese, ne bebú ebhen bégwət beſe, sénjet ntiet ane sébhōnó béjet ne ekíkí.

2 Ndu séjèt, séntép amík amuet Yesu. Yí ke ánéné mbi be sembən neka ne yi. Ne yíre ké neka enesé néjwi pəət mbə enyu nebhənə bebhak. Aká nyaka begu ndū ekotákátí, abyák ntíanwəp ane achi ndu enyū newú enə, mbonyune aríní nyaka be manák achi ambi amen Mandem abháré ntá yi. Néne, achí ebhe awónem Mandem ndu enəkó kefð eyi.

3 Kaysí ka Yesu mmu bə bebú báre kə yi bebéptí menyin, yě nə ate kpirí ndū menyin ebhə menkem, be bati áké ném be amem, mǎmfere amə.

4 Ndú nenu enen mǎnù ne bebú, yě mmu yweka abhíkí re chye ntí eti nenu enə.

5 Bǎghókóntik eyən ene Mandem ághátí bhe mbə bəbhi ndu béfyə bhe nti? Arem nyaka be

“Mówa, óké sət mbə eráká ndak, nenyure ane Acha anyure wə, ne óké rə nti nénéem wə amem, mpok yi áchyə wə ntémsí.

6 Diní be Acha anyure mmu ane yi akənə, ne átemsi yěntiki mmū ane yí ásóré be móywi.”

7 Kép ye ka nti ndū esənrí ene bǎghə. Chi mbi ane Mandem anyure bhe. Eyə étən be Mandem asət be mbə bəbhi. Ntiki mmó etayi apu nyure yi mbák áké ebéptí enyin?

8 Mbák Mandem apu nyure bhe mpok ane bákú ebéptí enyin mbə enyū yi áké ne bəbhi mankem, nə bápú

bəbhi tetep. Nə nə bəchi chi mbə bə-enə.

9 Ne ndu bérən ambi, mpok bətáyese abhen fá amík báchyè bhese ntemsi ndū bekwéné ebhen sékə, séchyə bhə kenókó, ná ne etayese ane amfay? Sébhən bechyə yi mmu ábhōnó befōnó ebhese kenókó encha, ne chən sémbən nepém.

10 Bətáyese mányure nyaka bhese ndu mómbiní mpok mbə enyū bó bǎghó be éri ntá yeſe. Mbák chí Mandem, nenyure ane yi anyure beſe achi ndu beka bhese berí mbonyune eyə ékwak bhese sembək nyáná mbə yimbə.

11 Yěntiki mpok ane mányure mmu ébhak ntá yi mbə enyin ene ebhíkí ri, puyě mbə ene eri. Kə ansem mpok, bo abhen bǎghókó enyin ekə mpok ane mányure bhə, bákú menyin ebhen bechi chak beſí Mandem, ne kpák ábhak amem bati yap.

Enyū bakoŋo Yesu babhənə bebhak

12 Těndu bǎriní enyu eyə, kə ka amə yweka ane áwèt ántán ndu beka betik. Tě ka sené be bekak ebheka béké pere wet gbagbǎgbak.

13 Kə nókó ká ndū babhi ane achi chak. Bo abhen beka ebhap bəbhíkí sene amík mánkōnó babhi yó, ne chən manək ayap ane abhíkí tan, ántan.

14 Yěntiki mmu yweka ánú bebhak kpák ne bo mankem, anu bebhak nyáná beſí Mandem, mbonyune mmu ane apu nyáná apú kway beghə Acha.

15 Kə ká yěntiki enyin be yě mmu áké rə beríndu Mandem memfuet yi. Kə ka yěntiki enyin be yě mmu áké nen mbə kéngó-bechi. Menyū bo bhə bǎtwə ne esənrí mánchənti bapém beyá bhə.

16 Kə ka yěntiki enyin be yě mmu yweka ake chwe ndū barak epúsí ne be yě mmu áké bhák ane apu bhən mpok ne Mandem, mbə Isau mmu áti kesénsí eki ntá manə ane mónkwen eti nchan nenyíé amət.

17 Bǎbhən beriní be mpok ane yi ánán áké nə, are yan be etayap ánjet yi mmu achi nsensi, ke etayap anisi mbonyune abhíkí bhə nyaka mbi

beyibhiri enyiyi ene yi ákú yëndu mówu áyàn nyaka áfók ne babhese amík.

18 Tik ka nebhet ane bâte are ndu berəŋ kekwaŋ ne Mandem. Bábhíkí te chi ndu nebhet ane mmu ákway betək ne awó mbə enyü bo Israel bâte nyaka anere-njie Sináy, mángó nəkə ndü ngó ádu amfáy njie gum gum, bágħó ejuri ene égiri pyəə ndu échwé, mban kere ghə, ne mbéep atañatan ánu nəkə.

19 Ne bágħók etañtí eyəŋó mmba, ne bágħók Eyəŋ Mandem nkwa. Becháy békém bə, bábho menikmet be Mandem andə berem keri ne bhə,

20 mbənyune enyiyi ene yi ághátí bhə chi enyiyi ene echa betan ebhap. Aghāti nyaka bhə be

“Mbák mmu antək njie-ne, temtí ká yi ne batay mǎngwáy, yě chi nnya, temtí ká wáy mbák atək njie ne.”

21 Enyiyi ene bə bágħó ébhak enyiyi becháy tontó, kpát Moses yimbəŋ arem be,

“Mmet awet me gbagbǎghak ne becháy.”

22 Ke mbák chí bhe, bätwə kekwaŋ ne njie Sion ne yə chi etək Mandem mmu achi nepém. Etək eyə chi Yerúsalem ane amfay. Ngémtay bəángel Mandem báchí aré ndü epá manák.

23 Bätwó ndü echeme bəmbi Mandem abhen yi ásíŋí manyén ayap amem ekáti eyi amfay. Bätwó ntá Mandem mmu átəŋ bho mankem. Bätwó bəchem ne befónó bo abhen bayambi bätwó. Chí befónó bo abhen bachi chak, abhen Mandem ákə bákway ndü yəntiki mbi besí bhi.

24 Bätwó ntá Yesu mmu áté nenti Mandem ne bə mmik ke Mandem anyú nku nkə ne bhə. Bätwó ndü manəŋ Yesu amen yi amyakati be ammet. * Manəŋ mi atée ndu enyiyi

ene érí echá ené manəŋ Abel atee ndu ntí ywi. †

25 Sət ká mpok be bəke byak mmü ane ághátí bhe menyiyi ebhen. Bo Israel báchòk nyaka batú ntá mmu ane áyèp bhə batú fá amik. Mbák bə bápú kway nyaka bəbue be báké chwe ndü esəŋəri, nə chəŋ entan mbəŋ encha be sémbue mbák sébyak mmu ane achi amfay, ne áyèp bhese batú?

26 Ndu mpok eyə, Mandem arem nyaka keri, mmik anyikisi, ke néne afyé bariəp be, “Chəŋ nkə mmik anyikisi ndəŋ achak gbogbögbo, ne puyě mmik yóyó, ke mfáy nkwa.”

27 Eyəŋ ene be, “Ndəŋ achak” étəŋ bhese kponəŋ be chəŋ Mandem amfere menyiyi ebhen békway menyikisi, menyiyi menkem ebhen yi ághókó, be ebhen bepu nyikisi méndəp.

28 Sénkáká ye Mandem mbənyune ákú be sémbák bo abhen yi achi Mfə wap, ne kefə eki képu eken mmu ákway menyikisi. Ndu échí nə, sənchíe Mandem kenókó eken kéchyé yi manák, sənsepti mmet besí bhi, sémbəŋ becháy besí bhi,

29 mbənyune Mandem ayese achí ngó ane ásóŋ yəntiki enyiyi.

13

Manyé amen ngwenti

1 Dók ká ambi bekəŋ bati ne ekəŋ ene bakəŋó Kristo.

2 Báké nók besyēpti mankə, sayri mbənyune mbək bhə básēpti nyaka mankə ne éfákári be básēpti bəángel keriyi be chi bəángel.

3 Kaysí nókó ka bo abhen báchí ekerékenəŋ mbə be bächí are ne bhə. Kaysí nókó ka bo abhen bati bakwəŋwan bəchyə bhə esəŋəri, tēndu be nkwa bákway bebəŋ esəŋəri bə bhə.

4 Bo mankem bábəŋ bekem nebhay ne kenókó. Yəntiki ngərə abəŋ bebhak tetep ne nném, yi

* 12:24 Sékway berem be, Nebhənet 4.10: “Manəŋ Yesu amen yí ámyákátí be ammet” mbənyune Yesu agü nyaka be Mandem amfəŋəri bebú bhese, ke newú Abel nətəwə nyaka chi ne ntémsí. † 12:24 Abel áđí nyaka be mfay ankeme kembe: Ke manəŋ Yesu áđí be mfay angə bhese ntínsə.

kekwen berwop, nnem nkwo abhon bebhak enyumot, mbonyune Mandem apu ro betan mmu ane aka epusi ne nkwené berwop.

⁵ Báké nyie ekon ne nkáp. Yéntiki mmu abhon bebhak manák ne enyih ene yi ábhónó mbonyune Mandem yimbón arem be,

“Mpú kway beró wó,
mpú kway beferé ntí ne wó.”

⁶ Ndu échí nò, sékwáy berem ne ntí nenkem be,

“Mandem Acha achi nkwa wa,
mpú chay yényih,
mmu ákway beka me yi?”

⁷ Kaysí ka böbati bheka, bó bho bágháti nyaka bhe Eyon Mandem. Kaysí ká beri ebhen béfú ndü nepém enap, mambón neka ne Mandem mbó bhó.

⁸ Yesu Kristo achí enyumot eyu, ne echon, ne mpoknkem.

⁹ Mbók bho bátòn menyih ebhen bechi bekó ne kekúri. Báké ro ye menyih ebhen bó bátòn mémpókó bhe mǎngúré ebhi. Eri be berindu Mandem ménka bati yeese antan, puyé chí bebhé éti nenyíé. Bebhé bhó bépú kwak bo abhen bákòno bhó.

¹⁰ Sébhon éfémé akap ene bachiákap abhen bákà nyaka betik amem etem bábhíki bhon ngangan besot enyih are manyíé.

¹¹ Mǎngo bachiákap ásot nyaka manon nnya ane báwáy ndu bechye akap anchwe amem nebhet ane achí nyáná anchye akap be Mandem amfonori bebá bho. Ke mbák chi mbón nnya ene báwáy, báfu nyaka etok ne yo ke mánsón. Bápú són yó amem etok.

¹² Enyu yo nkwo ke échí nyaka ne Yesu. Aghó nyaka esonori, agu chi nefi, puyé amem etok. Aka nò be manon mi anka bo mámbák nyáná.

¹³ Sémfú yeka amem etok sendok sentemeri yi nefi, sémbon ntíanwóp ané yi ábhónó nyaka.

¹⁴ Séndók mbonyune sebhiki bhon etok ene ebhak mpoknkem fá amik. Séyàn chi etok ene ebhónó betwó.

¹⁵ Ndü nnyén Yesu, sénchíe nókó Mandem bakak mbó ayweese akap. Akap wu chí nerem ane sérem ne manyu yeese be yi ke achi Acha.

¹⁶ Báké ro beka beri, ne bekwak bati ne menyih ebhen bábhónó. Enyú akap wu ke Mandem ábhon manák ne wu.

¹⁷ Ghók nókó ka böbati bheka, mambón neseptimæet besí bhap, mbonyune bó ke báyihí bhe, mbó bo abhen bábhónó bégháti Mandem enyu bó bákémé bhe. Ghók nókó ká bhó be mánkæ betik ebhap ne manák, ne be bó báké bhon kesóti.

¹⁸ Nik nókó ká mmæet éti yeese. Sérinhí be bati yeese achi pépép, ne séyan bebhak chak ndü yéntiki enyih ene sékà.

¹⁹ Nchí ghati bhe ne nti ena nenkem be mǎnik nókó mmæet éti ya be Mandem ankwak me mpet ntwó ntá yeka mandú mpok.

Nenikimæet enen mmu ane ásíní ekáti ene

²⁰ Mandem mmu ákú be bati ayese ambak amem kpák, ámbák ne bhe. Yi ke áká Acha yeese Yesu Kristo áfú ndü newú, apetnsem ndü nepém. Yi, Yesu, chi Mbabheri bághónómén ngo, ane ábhabheri bo Mandem mankem. Echí enyu yo mbonyune manon emi aron nyaka amik ndu beka be nku ane Mandem ányú ne bo anté mpoknkem.

²¹ Mandem ányché bhe yéntiki erítí enyih, be mǎnkónó nókó menyih ebhen yi áyàn mǎnkæ. Mandem anka Yesu Kristo ankwak be mǎnká nókó menyih ebhen béchye yi manák. Sénchíe Yesu Kristo bakak mpoknkem éti keném eki. Amen.

Beyonó ngwenti

²² Böma, mpet nchí ghati bhe be mǎnsot eyon eya ene nsíní ndu béfyé bhe nti ne ekébhénti. Mbíki sin eróri ekáti.

²³ Nchí yan mǎndihí be báféré mómáyese Tímoti ekerékenon. Mbák yi antwó ayak, chon ntwó ne yi ndu beghó bhe.

²⁴ Kaká ká böbati bheka mankem, ne bo Mandem báchák mankem.

Bõnkwo abhen báfú Itali bító bhe
bakak.

²⁵ Berĩndu Mandem mémbakne bhe
mankem.

Ekáti Jems

1 Με Jems, mmǒbetok Mandem ne Yesu Kristo Acha kě nchí síη ekáti ene. Nchí síη ntá yeká bǒ Mandem, bǐ bho bǎtaka ndũ betókó mmik menkem. Nchí tó be mankem bakak.

Mmũ neka abhəη bété kpiri mpok esəηəri

2 Bǒma, yǐntiki enyũ esəηəri ené étémérí mmu yweka ámbónη chi manják,

3 mbənyune bǎriηi be mbák mamə ántwó, mǎndək nəkə chi ambi betəη be bǎbhəη neka ne Mandem tetep, eyə ékə mǎnté kpiri ne Mandem tendũ ngwénti éncha enyu esí.

4 Bǎbhəη yé bété kpiri te ndũ ngwenti be eyə énkə mǎngó mǎnjwi pəət, mmũ yweka kebák mbək beyiηi bepiηi bo Mandem.

5 Ke mbák mmũ yweka acher kebon beriηi enyũ yi abhəηə bekə, ánikmǎet ntá Mandem ne chəη Mandem anchye yi kebon. Ne bǎké ghəkəntik be Mandem aperé chye mmu enyηi, áchye yi ne nti nemət, keyánη beji mmu.

6 Ke mmu aperé níkmǎet ntá Mandem, ánókó bé Mandem ághok yi. Aké makati wawak, mbənyune mmu ane ánikmǎet amakati nəkə achí mbə mpérényén ené échi amem manyu. Mpok ane mbúép áfòk, ádèp yó ánten nəkə ebhak ené wú árəη.

7 Enyũ mmu wu, mmu bati ápáy, áké kaysi be ákwáy menikmǎet ntá Mandem ambónη enyηi ene yi áyàn.

8 Nó ke échi ne mmu bati ápáy mbənyune apú te kákáti ndũ yěnyηi ené yí ákə.

Mũnkáp ándiηi be áfǎéré fǎet

9 Mmu Mandem ane áchi nchébhe mmu, ámbónη manják bé Mandem akósí yí ndũ ákə yí ámbák mmu ywi.

10 Ke mbák chí mũnkáp ámbónη manják chí bé Mandem asépti yí, akə yi ángó bé áchi nchébhe mmu besí

Mandem. Nchí rem nə mbənyune bǒ bakáp bǎfǎet mandú mpok mbə bəchuchu ndu tákə. Bǎbhak sayri, ke mandú mpok mángu.

11 Agu mbənyune mpok mmok áfú, átié ne betəη, áнку tákə ansəηə, bəchuchu mánkuri, berǐ bhap mémay menkem. Echí enyumət ne mũnkáp. Yé chí mpok ane yi áyàn nkáp, eyi ékwáy mémáy.

Enyũ sébhəηó báyηi mama

12 Eri echá ntá mmu ane apú rə bésiki nti ne Yesu Kristo ndũ áté kpiri mpok besəηəri bétwə ntá yi. Eri ntá yi mbənyune ánu kpát ansət awónem, Mandem anchye yí akap ané yi afyé bariep béchyé bǒ abhen bákónη yi, nə chi, nepém enen nebhi ki bhəη ngwenti.

13 Ne diηi ká be mmu ane nemə nétwə ntá yí, ne áyàn békə bebú, áké rem bé “Mandem kě átó mé nemə enen.” Yěnyηi épú kway memə Mandem énten yi ndũ bebú. Ne yimbəη Mandem apú kwáy memə yé mmu be ánkə bebú.

14 Nkaysi mbúmbə ane áchi mmu anti ke áyà mmu ankwén ndũ nta ane nemə bekə bebú.

15 Nkaysi bekə bebú, ánánη ye ángó, ánjwi mmu anti, átó yí ndũ bebú, ne bebú ebhə ménánη ménjwí ndũ nepém eni, nó newú nétwə.

16 Abhen ekəη, bǎké rə yé mmu ándwó bhé bé Mandem kě átó mmu nemə.

17 Yǐntiki akap ané ári ndũ babhi ankem áfú chí amfay. Mandem mmu ághókó berónə mfáy kě áchye yǐntiki erítí akap, ne yí apú yibhiri enyu mbə ndíkándi. Mmok ákə amfay, besap ndíkándi méngupsi nəkə.

18 Ndũ nkaysi mbəη Mandem ke yi áyábhe besé bé sémbák bǒbhi. Afǎet ndũ eyəη eyi bekə besé bǒbhi. Ne eyəη eyi échi tetep mpoknkem. Ayap besé be sémbák bǒbhi bé sémbák ambi ndũ menyηi menkem ebhén yí ághókó.

Mmũ Mandem ághok Eyəη Mandem ankoηo yó

19 Abhen ekəŋ, diŋí ká be yěntiki mmũ ywəka abhəŋ bəwákári beta batú ndu béghok menyiŋ, ke áké wakari berem kepi ne áké wakari bébenti.

20 Bəbenti nkwa béchet yí mbi be áké ku menyiŋ ebhen Mandem ayəŋ yí ánká.

21 Yěntiki mmũ ywəka abhəŋ yé berə berə bepiŋ menkem ne yěntiki bebú ebhen bégháná yi amuet. Septí ká mmuet ntá Mandem, mämfyé ntí ndü Eyəŋ eyi ene yi ápi amem bati yeka. Eyəŋ eyi ene ébhəŋ betəŋ béréme bhe.

22 Diŋí ká be bəbhəŋ beku enyiŋ ene Eyəŋ Mandem éghati bhese. Mbák bəghókó ghok, nə bərwə chí mmuet.

23 Nə bərwə chí mmuet mbənyune mbák mmu əghok Eyəŋ Mandem ke yi kebháka ku ndiere yó éghati yí, əbhák chí mbə mmu ane ásóré mpok béyiŋi mmuet ndu ékirísú angó besí ebhi mbə enyu béchi.

24 Ke netík yi atíkínsem ndü ékirísú, antŋ angəkəntik enyü yi achi.

25 Ke mmu ane afyé ntí ndü Eyəŋ Mandem, anku nəkə mbənyü éghati yi, yí keghəkəntik yə, éri ntá yi encha. Eyəŋ Mandem chí ebhé Mandem. Éri ndü babhi ankem, ne ébhəŋ betəŋ bəfére bese ndü bebú.

26 Mbák mmu asət mmuet yi mbə mmu Mandem ke yí kekém néri eni, nó ərwó chi mmuet ne yěntiki enyiŋ ené yí ákə mbə mmu Mandem əchəŋti chí mpok.

27 Menyiŋ ebhen mmu Mandem əbhónó beku ebhen bəri besí Mandem chí bé yí ánkwak bəberə ne mánkwésé, ne ankém mmuet bé menyiŋi mmik béké chəŋti yi ménkú yi ánjibhíri ámbák mmũ bebú. Mmũ Mandem ane əbhónó enyü epiŋ eyə ke əbhak pépép besí Mandem.

2

Kéríŋi-amik kebhiiki ri

1 Bəma, təndu bəbhəŋə nəka ne Yesu Kristo Acha ywese mmu əbhónó kenókó kenkem, bəké chye kenókó

ntá bo abhen bəghó bé bəchí sayri, mämbyak abhen eyap épú.

2 Sənsót bé bə bati apay bátwə ndü echeme eyeká. Amət ansəbheri mmuet ne nden beyə nkáp ne menyiŋ ŋwaŋwəŋwaŋ amuet, nchəbhému nkwo antwó ne besí nden amuet.

3 Mbák mämfyé amik ntá ane áchi münkáp mändem be, “Eta twó chókó fá”, ke ntá nchəbhé mmu mändem chí be, “Tə awu. Mbák əbhíki te awu, twó sebherí fá”.

4 Mbák mänkə nə, pú kəriŋámik nə bəttəŋ nénti eneká? Éri nə? Ne eyə étəŋ bé nkaysi yeká abhíki ri.

5 Abhen ekəŋ, tá ká batú mängók. Mandem ayap bo abhen bəchí bəchəbhəbho besí bə mmik bé mámbónə nəka ne Yesu, mámbəŋ kefə besí Mandem. Akə nkwo bé bó mámbák bo abhen yí əbhak ne bhó mbə Mfə wap. Enyu yə ké yí afyé nyaka bariəp beku ne bo abhen bəkónə yi.

6 Ke mbák chí bhe, bəchye bəchəbhəbho ntíanwóp! Ntiki bo bəchyè bhe esəŋəri mánja nəkə bhe ndü bəchá manyé? Pú bə bakábhe?

7 Pú bó bhə ke bərəm bebépti menyiŋ ndu bəchónəti erítí nnyén Etayeka mmu əbhónó bhe?

8 Mbák tetətep bəbhəere nném ebhé Mandem Mfə ywese mbə enyu échí amem Ekáti Mandem be, “Kəŋ ntí nkwa mbə mmuet eyə”, nó bəkə sayri.

9 Ke mbák bəchyè kenókó ntá mbək bho, mämbyaka nəkə abhénéfú, nó bəkə bebú ndü bəkwən ebhé Mandem ne eyə étəŋ bé bəchí bo abhen bəpú bhəere bəbhé Mandem.

10 Bəriŋi bé yə agha ane əbhəere bəbhé Mandem menkem ke ankwən bəbhəere ebhé émót, besí Mandem, achí enyumót mbə mmu ane ákwéné bəbhé menkem.

11 Echí enyu eyə mbənyune Mandem mmu arémé be, “Ŋké kwən berwəp”. Nkúbhé yí ke arémé be, “Ŋké wáy”. Eyə étəŋ ye bé mbák óngwáy mmu, nó ókwən ebhé Mandem yəndu óbhíki kwən berwəp.

12 Bəbhəŋ yé bəghə bé beyəŋnyu ebheká ne menyiŋ ebhén bəkə, mänkə

bhə mbə bo abhen bákòŋo ebhé Mandem ené ébhónó betan bífère besé ndü bebú. Ebhé eyə kě Mandem ásət bétán bese ndü ewak manyé.

13 Băbhəŋ bekə nó mbənyune bo abhen bápú bhəŋ ntínso ne bati, Mandem átán bhə ewak manyé kebhəŋ ntínso. Ke mmu ane ábhəŋ ntínso ne bati, Mandem átəŋ yí ntínso ewak manyé.

Beriti betik ebhén bétəŋ bé mmu abhəŋ neka ne Mandem

14 Bəma, mbák mmu árem bé yí abhəŋ neka ne Mandem ke yí kekə enyih ene Mandem áyən yi ánkə, eyə ékwək yi ná? Béré m chi ne nyu be yi abhəŋ neka ne Mandem, apú kwáy bépeme yi wáwák ndü ewak ene Mandem átəŋ bo.

15 Sénsót bé mmu yweká amət, yě ngoré, yě mbakanem, ane áchí nti mmu Mandem abhíkí bhəŋ nden ene yi afyé aməet ne nenyíe enen yi ányie.

16 Ne mmü yweka amət ághó nókó yi, andək antík yí nefi andem be, “Ŋnkə sayri, Mandem anjet wə ómbón bəyă nden ne nenyíe”, ke yí kechye yi menyih ebhen yi áchébhé, nó akwak yi ndü ntiki mbi?

17 Enyu yə ke échí ne neka. Mbák mmu árem be ábhəŋ neka ne Mandem, ke yí kekə enyih ene Mandem áyən yi ánkə, nó nerem yí árəm be abhəŋ neka ne Mandem achi chi ndéndem.

18 Ngufú mmu ákwáy békem epáiti be, “Akap Mandem áchyé mbək bho chi neka enén bó bábhəŋ ne yí, ené akap ane bo báchák chi bekə menyih ebhen Mandem áyən bo mánkə”. Ke enyih ene mbónó béré m ntá enyü mmü wu chí be, “Ghatí mé enyih ene étəŋ be əbhəŋ neka ne Mandem mbák əpú kə menyih ebhen Mandem áyən bo mánkə?” Mbák chí mé, məkway bésót menyih ebhen məkə ntəŋ wó bé nká ne Mandem tetep.

19 Ŋnókó bé Mandem amət ke áchí, achák apú? Eri! Ke óké ghəkəntik bé yě chí befónó bebúbebu ménókó nkwó bé

Mandem amət ke áchí ne eyə échyè bhə becháy, mángwewere nəkə gbagbăgbak.

20 Wə echihí enyih ene, ýəŋ mántəŋ wó be mbák mmu anókó be Mandem achi ke yi kebháka kə menyih ebhen Mandem áyən bo mánkə, nə nenoko yi ánókó be Mandem achi, achí chí ndéndemé?

21 Ŋké ghəkəntik be Mandem arem nyaka be etayese Abraham achi chak besí bhi éti enyih ene yi áká. Nó chí ndü ásóré móywi Aisek arək bechye mbə akap ndü mpok ane Mandem aghati yi ánkə enyuyə.

22 Eyə étəŋ bé Abraham abhəŋ neka ne Mandem tetep, aka bekə yěntiki enyih ene Mandem ághátí yi ánkə. Enyih ene yí áká, ke étəŋ bé yi aká ne Mandem tetep.

23 Enyih ene ke básihí amem Ekáti Mandem be, “Abraham anókó nyaka Mandem, éká Mandem arem bé Abraham achí chak besí bhi, ne bo béré bhihí Abraham bé mmwere Mandem”.

24 Bě babhəŋ bəkwáy yé béghə bé beri ebhen mmu ákə ke békə Mandem ánsót yí mbə mmu ane áchí chak besí bhi. Púye chí nerem yí árəm ne nyu bé áká ne Mandem.

25 Nkúbhé enyu yə ke échí nyaka ne Ráhab, ngoré-nekə. Enyih ene yí áká kě Mandem ághó, asət bé yí achí chak besí bhi. Nó chí, Ráhab asət baghokotí kepí abhen báfú Israel abhesə amem eket eyi, achye bhó manié. Báfúét yé mbi áchá k bápətnsem Israel kebhəŋ esəŋəri.

26 Těndu yi áká enyu yə ke Mandem ásót be yi achi chak besí bhi, diŋí ká be, nkúbhé mbənyü mmu apu kway bebhak nepém mbák abhiki pere bhəŋ ýyú, nó ke echi be mbák mmu apú kə menyih ebhen Mandem áyən bo mankə, nerem yi árəm be abhəŋ neka ne Mandem əbhak chi ndéndem.

3

Səbhəŋ békem bári yesé sayri

1 Bəma, puyě be mankem kě babhəŋó bebhak batəŋ Eyəŋ Mandem. Bəriŋí bé ewak ene Mandem átəŋ

bo, manyé ásòη besé bhó sétòη Eyòη Mandem amuet éncha bo bácháκ.

² Yěntiki mmu ákwén ndü beyä babhi. Ke yě agha ane ábhíki bhòη bekwéné ndü eyòηónyu eyi, achí mmu ane ájwí pòot ne ákwáy nkwó bekem mmuet ndü yěntiki mbi.

³ Sénsót mpòηòndík. Mmu äsòt mómभिñí senòη amfyé yó anyu ndu bekü yò angok yi, andòk yěntiki ebhak ené yi áyàη yó ándók.

⁴ Ná ne áchwinyen nkwó? Yěndu áré chik, ne yě mbáép ané ádèp wu ántaη ná, nsòm achí anet áchwi babhát ane mbák mmu ánjá anjep, áchwi áròη chí ebhak ene yí áyàη wu andòk.

⁵ Néri nkwä nechi mbò nsòm ane achi anet áchwí. Yěndu néchi níñí níñí, népà bekü berem menyìη. Bè babhòη mãnkáysí ndü mónembè ngó ákem ndü eremé nchót ámbò bédu gum gum gum.

⁶ Néri nkwä néchi mbò ngó. Eyòηónyu ene mmu ékwáy bétwò ne yěntiki enyü bebú fá amik. Bebú ebhen néri nétwò ne bho béchòηti nepém nkwàηwaη nenkem. Néκù ngó ánkém ané ásòη nepém nkwàηwaη nenkem. Ne ngó wu áfù chí ndü nepingo ané ápú neme.

⁷ Nkwä ákwáy bébháere yěntiki enyü nyábhí, kenen, nnya ené ésù menie amik ne ene ányén, ankü yó éngók yi, ne bo mánáη bákú nò.

⁸ Ke yě mmu apú kwáy bekem néri eni. Néri néber néchá. Néchi mbò babhé amen mmu ányíe angú.

⁹ Ne néri ke sébiti Mandem Etayese. Ne nkúbhé néri ke sésòt berem bebépti menyìη ntá bo abhen Mandem ághókó, akü mãmbák mbò yímbòη ndü beyä babhi.

¹⁰ Bòma, ébhíki bhòη bebhak enyu yò! Nnyu amòt ámbiti Mandem, nkúbhé nnyu wu ámbik mmu eyak.

¹¹ Mbokónyén ámòt apú kwáy bechye erítí manyiep, ámpet ánychye nòkò manyiep amen áchí ngáη ngaj.

¹² Bòma, nnet nsúkúru ápú kwáy

ményú bakwa ne nnet nsíñí apú kwáy ményú nsúkúru. Enyu yò ke échí be nnyén ngáη ngaj népú kwáy béchyé manyiep menyü.

Nerijindak enen tetep nefu chi ntá Mandem

¹³ Ná mbòk yeká bátòη mmuet bé báriñi? Mbák bo báchí ndü nkwó yweká abhen bábhòηó kebòη, báriñi enyìη ené échí chak ne ené épú chak, yěntiki mmu wap ámbòη erítí epìη ne nesepímuet ndü nepém eni. Epìη eyò ke étòη bé mmu achí ndiñindak tetep.

¹⁴ Ke mbák bábhòη bati ane ájwí ne beyä mpabhamík ne epìη ené yěntiki mmu ánù chí ndü aywi ntí, báké pányu ndéndem be bächí bariñindak mbònyune eyò ébhak chi nsé.

¹⁵ Enyü nerijindak enò népú fú ntá Mandem, nefu chí ntá bò- mmik. Enyü nerijindak enò nefu chí ntá bo abhen Efóηó Mandem épú ne bhó ne nefu chí ntá mfò befóηó bebúbebu.

¹⁶ Echí enyu yò mbònyune yěntiki ebhak ené bo bábhòη mpabhamík ne bati ne epìη ené mmu ánù chí ndiere ndü ayi mmuet, ebyòk ébhàκ are, ne yěntiki ebépti epìη ébhàκ aré nkwó.

¹⁷ Ke nerijindak enen Mandem áchye nechi kekúri. Enyìñí mbi chi be népú fye mmu bakwap anti. Menyìη ebhen békòηo chí be nerijindak enén Mandem áchye néκù mmu ámbák sayri ne bati, néκù mmu áké bhòη ntí gum gum, néκù mmu ámbòη epìη beghò bho ntínso, ne epìη bekü berì mpoknkem. Mmü ane ábhòηó nerijindak enén nefu ntá Mandem, ábhàκ mmu tetep, apú kü betábhá.

¹⁸ Chi bebhak sayri ne bati ke áκù bo abhen bákù kpák ambak nenti bho mámpí mbwòt, ne chòη mángò mbwòt menyìη ebhen bo bákù ebhen bechi chak besí Mandem.

4

Séndó Satan sènkóηó Mandem

¹ Yi éκù be bho bārem bé bächí bò Mandem mãnú mãntáη nòkò ne bati?

Pú bebépti menyin ebhen báfyé ngonο aré ke békà mānu mpoknkem-ε?

² Bāyāñ bébhəñ menyin ke bāpú bhón bó. Ekə bāyāñ béway bho. Ne báfyè ámik ndü menyin ebhen bo báchák ke bāpú kwáy bébhəñ bó. Ekə bātāñ ne bati, mānu nəkə. Ntí ane bāpú bhón menyin ebhen chí bé bāpú níkməet be Mandem ányché bhé bó.

³ Ne yě mānik chí mməet bé Mandem ányché bhe enyin, bāpú bhón yó. Bāpú bhón yó mbənyune bāpú bhép ne nkaysi ndíndí. Bābhèp chí menyin ebhen báfyè ngonο aré.

⁴ Bě bho bāpú kə mbə enyu Mandem áyāñ! Bābhíkí riñi bé mmu ane ányie ekəñ ne menyiní mmik chí mmu ane ákə mməét yi mūmpap Mandem-ε? Tετερ, mmu ane ányie ekəñ ne menyiní mmik, chí mmu ane ákə mməét yi mūmpap Mandem.

⁵ Báké kaysi bé enyin ene básiní amem Ekáti Mandem échí ndéndem, nó chí enyin ené básiní be, “Éfónó ené Mandem áchyé nkwa, éfyè ámik ndü menyin bo báchák échá.”

⁶ Ke Mandem átəñ bese beyä berindu, ne eyə échyè besé betəñ amfāy nkaysi béfyè ámik ndü menyin bo báchák. Echí mbənyü básiní amem Ekáti Mandem be, “Mandem apú ka ne mmu ane áyəñ mməet, ke äyət mmu ane ásəpti mməet mbə be yí apú yěnyin.”

⁷ Septi yě ka mməet ntá Mandem. Báké chyε Satan mbi, ne chəñ eyə énkə yi ambúé andə bhe.

⁸ Kokosí nókó ká mməet ne Mandem ne chəñ Mandem ankokosi mməet ne bhe. Bě bakä bebú, feré ká amó ndü bebú. Bě bho bächí ekak neñi ekak ánywəp, feré ká bebú anti bé bati yeka ambak pépép.

⁹ Báké ghəkəntik bebú ebheka. Bák ká ndü basémé ne nedí kebho, babhese ansebhε nəkə ámik byaká byaká byaká. Dš ká neway-ámén eneká māmباك ndü basémé. Dš ká manák ameká mändəp ndü kebho.

¹⁰ Sət ká mməet mbə bé bāpú yěnyin

besí Mandem, ne chəñ yi ankosi bhe.

Mmu áké rem ebúbə éti ntí

¹¹ Bōma, mmu áké rem ebúbə éti ntí. Mbák mmu ándem ebúbə éti ntí, mbák épú nó, ansət mməet mbə ntəñá manyé béréem bé ntí abep, nó ärəm ebúbə éti ebhé Mandem ne átəñ ebhé Mandem. Ke diñi ká be mbák mmu ärəm bé ebhé Mandem éber, nó yí apú bhεere yó, ke äsət mməet mbə ntəñá manyé berem bé ebhé éber.

¹² Mandem aywintí ke ábhónó betəñ béfyε bebhé, ne ndiere yí aywintí, ke ábhónó betəñ ndu bétəñ bo. Mandem abhəñ betəñ bépéme mmu, ne yí ke ärəm bé mmu ángú, ángú. Ke mbák chí wó, əkáysi bé əchí agha bekə mməet eyε ntəñá manyé, óndem bé ntí mmu Mandem abep.

Mmu áké pányu éti enyin ene yi áyāñ bekə

¹³ Bě bho bāpá, mändeme nəkə be, “Mbák épú echəñ nó mbúré, chəñ séndók etək egho fú, sənchəkə aré ndü mmíe nemət sənəkə esié, sémbəñ beyä nkáp,” Ghók ká.

¹⁴ Bäckwáy bériní enyin ené éfakari mbúré ná? Bapém ayeka achi mbə móngo. Źghó móngo néne ke mandú mpok anemsi.

¹⁵ Enyin ene bābhónó berem chi be, “Mbák chí nkaysi Mandem, chəñ ambεere besé nepém, anchye besé betəñ sénkə enyin ené séyāñ bekə.”

¹⁶ Ke bāpú kə enyu yə. Bāpá chí nyu mānjoñ nəkə mməet. Neyonóməet eneka enə nenkem nébhikí ri.

¹⁷ Yě agha ane áriní erítí enyin ené yí ábhónó bekə, ke yí kekə yó, besí Mandem, akə bebú.

5

Bš bakáp, sət ka mpok

¹ Bě bš bakáp, tá ká batú mǎngók mǎncháp ěrí kebho, māmباك ndü basémé éti beyä besəñəri ebhen bétwə ambí ntá yeká.

² Bakáp ayeká áchónťí, ne kengək anyie berítí nden eyeká.

³ Mfárékāñ anyie bakáp ayeká. Mfárékāñ ane ányie nó wú, mpok

Mandem átàn bé, kě yi ásòt mbò ntísie ndu béchyé bhe ntémsí. Ne mfárékán yò ke ányie mmuet eyeká mbò ngó ányie enyih.

⁴ Bò bákù betik ndü baki yeka, be kechye bakáp ayap. Ngway yeká akú bó bádì kebho bé Mandem ánkwák bhó, ne Mandem Acha betan menkem ághok kebho ekap.

⁵ Mányie nepém fá amik, mǎnkú nòkò menyih ebhen béchyé bhe mañák. Mányie, bǎchikiti bǎròp muri murí mbò esené mpòh ené bǎbhòhò béròh beway.

⁶ Bò bakáp, bǎchyé besòh ntá bataná manyé ne bákú bachébhébhò mǎnkwen manyé, nò chi bo abhen bǎbhiki bhòh betan menu ne bhe mánchéh bhe mbi.

Nenikímuet enen mmu Mandem ne ekébhénti

⁷ Bòma, kèp ye ká nti ndü mǎnòh mpok ane Yesu Acha átwò. Yihí ká bakwaná baki. Bákèpnti ménon manyiep nchyémie ne amen ákú nenyíé néngó. Ne bákèpnti menon mpok ane báfère nenyíé ebhi.

⁸ Bè nkwo, bóh ká ekébhénti, mǎnte kpirí mbonyune mpok ane Yesu Acha ábhòhò bétwò aròp kekwo.

⁹ Bòma, mmu áké nywinti ámbíhí nnyén nti. Mmu ane ákú nó, ákwén manyé ewak Mandem átàn bo. Diní ká be Ntaná-manyé achi ambinywòp téé, apu nekò nesie.

¹⁰ Bòma, bǎké ghòkòntik baremé kepnti Mandem, bo bǎrém nyaka menyih ebhen Mandem afyé bó anti be mándem. Bǎchí berítí berih ntá yesé. Bó bǎbhòhò nyaka beyǎ esòhòri, yé nó, mánkebhè nòkò chí nti.

¹¹ Sérém bé eri ntá yap echa mbonyune báté nyaka kpirí. Bǎrihí ndü Job áté nyaka kpirí, ne ndü ngwenti, Mandem akú esòhòri eyi émay enkem, érí ye ntá yi echa. Tetep, Mandem abhòhò beyǎ ntínso ne besé.

¹² Bòma, ndak ane chí erémé ndak. Mbák òrem enyih, óké yiki. Óké yiki ómbíhí nnyén Mandem mmu áchí am-fay. Kéyiki ómbíhí mmik, ne óké yiki

ndü nnyén yényih échák. Mbák òká enyih, dem be, “Ee”, ne “E” ámbák chí Ee. Mbák òbhíki ká, dem be, “Cháo” ne “Cháo” ambak chí Cháo. Mbák òká enyih émat, ónkú chí échák nò ókwén ebhé Mandem.

¹³ Mbák mmü yweka achi ndü esòhòri, ánik nókò mmuet be Mandem ánkwák yí. Mbák mmu achi sayri, áké rò béchyé bakak ntá Mandem.

¹⁴ Mbák mmu yweka áme, ámbíhí bòbati Nkwò Kristo. Ámbíhí bhò be mánikmuet éti yi, mángwati yi bawet amuet ndü nnyén Yesu Acha.

¹⁵ Ne mbák bápú makati be Mandem ághok nenikímuet enap, mmü neme átan. Mandem Acha ákú mmu neme antan, amfonòri yéntiki bebú ebhen yi áká.

¹⁶ Su nókò ye ká bebú ebheká ntá bati, mǎnik nòkò mmuet be Mandem ámbú bo abhen mǎmè. Nenikímuet mmu ane áchí chak besí Mandem nébhòhò beyǎ betan.

¹⁷ Yihí ká Eláija. Achi nyaka nti nkwa mbò bhesé. Anikmuet ne nti eni nenkem bé manyiep áké kwén, ne yé nekòh nébhíki chí amik ndü mamié arat ne ebhòk.

¹⁸ Apet anik mmuet. Mandem akú ye nebu nénéne, manyiep asep gbokórókórók achwe amik, mmik aròp, abho bechye nenyíé.

¹⁹ Bòma, mbák mmu yweká aró mbi Mandem aném ebhi, achák ánjá yí ámpetnsem.

²⁰ Diní ká be yé agha ane ákwáká mmu bebú wu be ántiknsem ndü bebú ebhi ámpetnsem ntá Mandem, mmü wu aféré yí ndü newú, ne Mandem áfonòri beyǎ bebú ebhi.

Ekáti Píta ene mbi

¹ Me Píta, mũnto Yesu Kristo ke nchí síj ekáti ene. Nchí síj ntá yeka bo Mandem, be bho bächí manko ne bätáká mban ne mban, mbok atú Póntos, báchák atú Galéshia, abhenefu atú Kapadóshiya, báchák atú Esia, ne abhenefu atú Bitínia.

² Mandem Etayese ayap be tesáy bekonjo nkaysi ane yi ánán ábhónó nyaka ěti yeka. Efónó Bedyere ákú mǎmbák nyáná be mǎmbák bo abhen bǎghòk Yesu Kristo ne be ansot manon mi ánkú mǎmbák pépép.

Mandem ántón be beyǎ berĩndu, anchye be kpák tontó tonto.

Nepém nekò ne neka ne Yesu

³ Sénchíe bakak ntá Mandem Mmu achi Chi ntá Acha ywese Yesu Kristo! ěti beyǎ ntĩnso eni, achyé bhese nepém nekò ndu ákú Yesu Kristo áfú ndú newú apetnsem ndú nepém. Eyo ékú sébhaka nti néne be chon sembón nepém ne yi.

⁴ Séchi ne amík ambi sénòn áfók ane Mandem ábhéré amfay ntá bõbhi. Abhéré wu ntá yeka. Afók wu apu may ne yěnyin epú kwáy bechõnti wu ne ápú gú manyiep.

⁵ Ndú bǎbhõn neka ne Mandem ábhàbheri bhe. Akà nò be ámpémé bhe ndú ngwenti mpok. Mandú mpok yi ákú be mǎndinĩ ndú yi ápème bho.

⁶ Bǎké rò ye bebhõn manák ěti menyin ebhen, yěndu néne, bǎkway bebhõn beyǎ besõõri ne mamò menyu ne menyu ndu mómbinĩ mpok.

⁷ Mamò ane átwò chi beku bo mángó mbák bǎbhõn neka ne Mandem tetep. Yěndu pú áchõnti, báfyé yi ango mánsõn sayri mámfere bakwap ndu berinĩ mbák chi pú tetep. Neka eneka ne Mandem necha pú. Bǎbhõn ye beghò esõõri ndu beku bo mandinĩ mbák neka eneka ne Mandem néchí tetep nkúbhé mbò enyu básõn pú ndu

beghò mbák chi pú tetep. Enyu eyò ke echi be mbák mánte kpiri ndú neka eneka ne Mandem, chon eyò éntwò bhe ne bakak, ne keném, ne kenókó ndú nywõp enen Yesu Kristo ápetnsem.

⁸ Bǎkõn yi yěndu bǎbhiki re ghò yi. Mǎnoko yi yěndu bápú ghó yi néne, ne bǎbhõn manák amen ábhíkí bhõn njenti ne amen mmu apú kwáy berem enyu mò achi.

⁹ Akap ane bǎbhónó ěti neka eneká ne Yesu chi nepeme yí ápémé bhe.

¹⁰ Baremé kepĩnti abhen bǎrèm nyaka ěti berĩndu ebhen Mandem afyé bariep betõn bhe, báyan nyaka, mámbebhe nòkò ndu berinĩ ěti nepém nekò enen.

¹¹ Efónó Kristo ákú nyaka baremé kepĩnti mángátí bho be Kristo abhõn bebhõn beyǎ esõõri, ne ndú ngwenti, ambón beyǎ kenókó. Bó mánú nyaka berinĩ mpok ane menyin ebhen bébhónó békákari, ne mbõn mmu ane bébhónó befakari ne yi.

¹² Mandem akú bó mandinĩ be bẽ ke bǎbhõn nsáy ndú betik ebhap, puyé bõ babhõn. Nsáy yò afũ ndú menyin ebhen bo abhen bǎghàti Mbok Ndĩndí bǎghátí bhe ndú betan Efónó Bedyere mmu Mandem átó. Yě chi bõángel bǎbhõn nyaka ekwak berinĩ menyin ebhen tentep.

Epĩn ene bakonjo Mandem bǎbhónó bebhõn

¹³ Ndu echi nò, tonjĩ ká mmuet ndu beku betik Mandem, mǎmbõn nekémémuet, mámbaka nti sayri ndú berĩndu ebhen bétwò bhe ambi mpok Yesu Kristo ábhesi.

¹⁴ Těndu bächí bo abhen bǎghòk Mandem, bǎké yibhiri mmuet mǎnkónó bepõ bepĩn ebhen bǎbhónó nyaka mpok bǎbhúét amem ejuri.

¹⁵ Těndu Mandem mmu abhinĩ bhe achi nyáná, be nkwo bǎbhõn bebhak nyáná ndú menyin menkem ebhen bǎkú,

¹⁶ nkúbhé mbò enyũ básinĩ amem Ekáti Mandem be, “Bǎbhõn bebhak nyáná, mbõnyu menchĩ nyáná.”

17 Ne tëndu bãbhĩji Mandem be Eta mpok mãnikmæet ntá yi mmú átàn yěntiki mmu bekoŋo menyij ebhen yi ákà ketõj kérijámik, bõj ká kenókó ne yi ndũ ekakáneko eyeka fá amik mbõ manko.

18 Bãriji be Yesu Kristo aku bhe aféré ndũ bepõ bepĩj ebhen bãsóre nyaka ntá bachĩmbi bheka. Abhĩkĩ ku bhe chí ne menyij ebhen bẽchõnti nkáp.

19 Aku bhe chi ne manõj mi ne mó acha nkáp tontó. Yí achi mbõ mãnkwmén ane abhiki kũ nchõnti ne yõ kenyoþ mmæet.

20 Mandem áperẽ ghoko mmik, anánj ayap nyaka yi. Ke ndũ manywõþ ngwenti ane ke yi abhesi ẽti eyeka.

21 Akũ mãmbõj neka ne Mandem mmu akũ yi áperẽsem ndũ nepém ne akũ yi ambõj beyã kenókó, bé neka eneka némbák chi ne Mandem ne bé mãmbaka nti ne yi.

22 Néne, ené mãnánj baféré bebú anti ndũ bãkõjõ tetep Mandem, bõj ká ekõj ené tetep ne batĩ. Kõj ka batĩ ne batĩ yeka ankem.

23 Nepém nekõ enen nebhiki fu chi ntá bachi ne manõ abheka bo bapem ayap áfæere fæet. Mandem asõt chi Eyõj eyi ke áchye bhe nepém enen, ne nébhikĩ bhõj ngwenti mbõnyune néfũ ndũ Eyõj eyi ené échyè nepém, ne ébhikĩ bhõj ngwenti.

24 Echi mbõ enyũ Ekáti Mandem éghati bhese be
“Nkwãjwanj nkem achi mbõ tákõ,
beri bhi menkem mbõ bõchuchu
abhen tákõ.

Tákõ áwõsi,

bõchuchu mãnkuri,

25 ke Eyõj Acha ebhikĩ bhõj ngwenti.”

Eyõj eyõ chi Mbok Ndĩndĩ ane bághatĩ nyaka bhe.

2

Mandem ayap be bé mãmbák bõbhi

1 Ndu Mandem achye nõ bhe nepém enen nekõ, feré ká barak abúabũ ankem anti. Báké pere sence, dõ ká

betábhá, dõ ká mpabhamík, ne dõ ká berem barak abúabũ ẽti bho ndu bechõnti manyén ayap.

2 Bák ká mbõ mãnkõ mmu ájwaka menyu ami mpoknkem. Bõj ká ekwak nebhi enen mbõj, nõ chi, Eyõj Mandem. Yó ékũ be mãngo Mandem áperẽ bhe.

3 Eri mãmbõj ekwak enyu yõ mbõnyune mãnanj bãriji néne ndũ nepém eneka enyũ berĩnti ebhen Acha Yesu Kristo átõj bhese.

4 Twó ye ka ntá Acha. Yí achi mbõ ntay enen nechĩ nepém, enén bõ mmik bábyaka be nepu yěnyij, ke Mandem ayap nõ nebhõj menwõþ besĩ bhi.

5 Bẽ nkwo bãchi nepém. Bák ye ka mbõ batay ane básõt bete eket ene Efõjõ Mandem ábhák aré. Bãchi bo abhen yi ábhúré nyánjã be mãmbák nneréket ané bachiãkap, ndu bechye mmæet eyeka nkem ntá yi enyu ené échyè Mandem manjãk ẽti Yesu Kristo.

6 Echi mbõ enyu básĩjĩ amem Ekáti Mandem be,

“Ghó ká! Nchĩ bhære ntay enen nékem eket fá amem etõk Sion,

chĩ ntay enen njábhé ne neri necha.

Mmu ane ánókó yi, bápũ kũ yi ámbõj ntíanwõþ wawak.”

7 Bẽ abhen mãnókó yi, ntá yeka yi ari acha ke ntá bo abhen babhiki noko yi basij be, “Nkúbhé ntay enen batéket bábyákã, nõ ke néyĩbhĩrĩ nérõbhé ntay enen nékẽm eket.”

8 Basij nkwo amem ekáti be, “Ntay enén nékũ chõj bo mãntem ekak mãnkwen, nkúbhé nõ ke nechĩ setárébhé esen sékũ bo mãnkwen.” Bátẽm ekak aré mbõnyune bápũ bhæere Eyõj Mandem nkúbhé mbõ enyu Mandem ati nyaka be émbák.

9 Ke mbák chi bhe, Mandem ayap bhe be mãmbak nneréket ane bachiãkap ntá Mfõ ywese. Bãchi nyánjã besĩ Mandem. Ayap be be mãmbák bõbhi mãngatĩ nókó bho betikĩ maknkay ebhi, yi mmu aféré bhe ndũ ejuri abhære amem eremé bediéré.

10 Mpok yə, bǎbhíkí rə ntínso Mandem nembak ne bhe ke néne, bǎro ntínso Mandem nembak ne bhe.

Séchi Basem Mandem

11 Abhén ekəŋ, bǎchi manko ne bǎfuerε fuet fá amik. Ndu echi nə, nnikmuet, feré ká amó ndü barak abúabə ane mmuet eyeka ékə mǎŋwaka bekə mbənyune menyü menyih ebhə ménü ne befóŋó ebheka.

12 Kém ká erítí ekakáneko yeka nenti bo abhen babhiki riŋi Mandem be yé bǎrəm chi ebábə éti yeka, mánánj mǎngó berí ebhen bǎkə, mánchye kenókó ntá Mandem ndü nywəp enen yi átwə betan bo.

13 Éti Acha Yesu, septí ká mmuet ntá yéntiki münti yweka, ne yé chi mfə ngo mmu bo mankem bachi antene yi,

14 ne yé chi bəgóbhanə abhen yi áto be mántémsí nókó bo abhen bǎkə bebéptí menyih, mánkaka nəkə abhen bǎkə menyih ebhen bechi chak.

15 Mandem áyən be mǎnká nókó menyih ebhen bechi chak be manyu ánhók bechiŋtí bho abhen babhiki riŋi yényih.

16 Bák ká mbə bo abhen bǎbhəŋə ngǎngan bebhak ndü mmuet eyap. Ke bǎké rem be éti bǎbhəŋə ngǎngan, bǎkway bekə bebú. Bák ká mbə bə betok Mandem.

17 Chié nókó ka bo mankem kenókó. Bónj ká ekəŋ ne bati bənkwo, Bónj ká becháy Mandem, chyé nókó ká mfə-ngo kenókó.

Nəkó ká epih Yesu Kristo

18 Bə betok, bónj ká nesεptímuet besí bachi abheka ne kenókó kenkem. Bǎké bhak enyu eyə ndiere ne abhen berĩnti ne abhen bǎkəm be sayri. Bák ká enyu yə yé chi ne abhen bǎchí bebəbebe.

19 Mmu ane ákernti ndü esəŋəri ene bǎchyè yi ndéndem ndu yi árĩŋí be Mandem achi ne yi, Mandem əbhəŋə maŋák ne yi.

20 Ke ntá mmu ane ákú ebéptí enyih, mbák mándén wə ónkernti, nsáy ane óbhəŋ əbhák be yi? Ke mbák ókə enyih ené echi chak ke ómbəŋ esəŋəri

ne ónkernti ndü esəŋəri yə, Mandem əbhəŋə maŋák ne wə.

21 Chi ndu esəŋəri ne ekébhénti ke Mandem abhiŋi bhe mbə enyü Yesu Kristo nkwo abhəŋə nyaka esəŋəri éti yeka, arə be eriŋ be mǎnkəŋó nókó bayat yi.

22 Abhíkí kə nyaka yé bebú, ne yé mmu yi abhiki rwə.

23 Mpok básəkəti yi, abhíkí kemε yé nsək. Mpok yi ághə esəŋəri, abhíkí pa yé mmu. Arə barak ankem ntá Mandem mmu átəŋ manyé enyu ene echi chak.

24 Yimbəŋ ápókó bebú ebhesε menkem amuet ndü ekotákátí. Akə nə be séndə bebú ebhesε sémbak chak. Befuet ebhén bǎfyé yi amuet bébū bhe.

25 Bǎchí nyaka mbə bǎghəŋəmən ané ánémé ebhi, ke néne bǎpεtnsem ntá Mbabheri bǎghəŋəmən, mmu achi Mbabheri bapém ayeka.

3

Enyu baghoré ne manem bǎbhəŋə bebhak

1 Bə baghoré nkwo bǎbhəŋə besεptímuet ntá maném abheka. Mbák mǎnkə nə, bǎkway bekə maném abheka abhen bǎbhíkí noko Eyəŋ Mandem mánoko yé bǎbhíkí rem chí enyih ntá yap.

2 Bǎkway menoko mpok bǎghə kenókó ekən bǎchyè Mandem ne ndü bǎchí chak besí bhí.

3 Berí ebheka beke fú chi ndü mmuet besəbheri ne bati béghóko ne menyihĩ pú ne ndu befye berítí nden.

4 Mémbák chí berĩ epih ebhen befú amem nti, ne bebhak kpák, ne nesεptímuet mbənyune enyü berí ebhə bepu gu manyiep, ne ebhə ke Mandem ákəŋ tontó.

5 Baghoré abhen tesáy abhen bachi nyájá ne básíkí nti ne Mandem bǎghək nyaka maném abhap ne enyu eyə, báre fyé berí amuet.

6 Sará abhəŋə nyaka enyu epih eyə, ambihĩ nəkə nném éywi Abraham be acha. Ne bǎchi bə Sará néne, mbák bǎkəŋo erítí epih eyi kebəŋ becháy.

7 Bě maném nkwo, mǎnkém nókó baghoré bheka sayri, mǎnchye nǎkó bó kenókó mbó bo abhen bábhíkí bhōj betan mbó bhe. Bě ne bhó bábhōj nepém enen Mandem achye ěti berindu ebhi. Kǎ nókó ká nǎ be yěnyīj eke chyet nenikímuet eneka.

Bo Mandem bábhōj esōjori yěndu bákǎ chi berí

8 Ndū ngwenti, bój ká nkaysi amot, mǎmbōj nǎkó ntínso ne bati, mǎnkōj bati bōnkwo, mǎmbōj berinti ne bati, ne mǎmbōj nesepímuet.

9 Yě mmu yweka áké kemē bebú amfáy bebú. Mbák mu asak wó, óké sak yi. Ke nikmuet be Mandem ankǎ yi berí. Mandem abhíj wó chi be ómbak nǎ bé yi anjet wó.

10 Echi mbó enyū Ekáti Mandem érēm be,

“Mmu ane áyān bebhōj eríti nepém, ne áyān bebhak maǎk, ánkém néri eni be áké rem ebépti enyīj,

be eyōj ebábǎ éké fu yi anyu.

11 Mmū wu abhōj betiknsem ndū bebú, ándóbhe kǎ chi berí, ánú bebhak kpák ne bho, andak ambi bekǎ nǎ.

12 Amík Mandem Acha áchí amuet bo abhen bachi chak,

ne yi ághòk yěntiki nenikímuet enap, ke átiknsem ntá bo abhen bákǎ bebú.”

13 Mbák báyān tontó békǎ berí, agha ákway meni bhe?

14 Ne yě embak chi be bábhōn esōjori ěti báchí chak, eyeka éri encha. Bǎke chay yě mmu, ne bati áké sōjori be amem.

15 Ke chye nǎkó ka Kristo kenókó mbó Acha amem bati yeka. Tě ká mpoknkem beghati yě agha ane ábhèp bhe ntí ane bábháká ntí ne Yesu. Kǎ nókó ka nǎ ne eríti eyōjōnyu, ne kenókó.

16 Buré ká bati yeka pépép, be mpok bo básòkoti bhe ěti eríti ekakáneko eyeka mbó bakojó Kristo, ntíanwóp ánkem bǎ.

17 Echi sayri beghō esōjori ěti ókǎ berí mbák nǎ ke Mandem áyān, echa

bebhōj esōjori ne ntí be òkǎ bebépti menyīj.

18 Kristo nkwo aghō nyaka esōjori, agú ěti bebú bo mankem, ndōj amot ndak amáy. Anaǎa betik ebhō, yi mmu achi chak, ěti bo abhen bapu chak, bé ánsot be se ntá Mandem. Báváy yi, agú ndū nkwo mmet, ke ndū Efóǎ, Mandem akǎ yi apetnsem ndū nepém.

19 Ne Yesu arak ndū Efóǎ aghati Mbok Ndíndí ntá befóǎ bo abhen bábhééré ndū etakó bawú menōj manyé ane ngwenti mmik.

20 Nǎ chí, befóǎ bo abhen bábhíkí noko nyaka Mandem mpok Nóa. Mandem ándōj nyaka ne ekébhénti be bó mángúpsí bati yap mpok Nóa ághòko áchwí. Bǎru bho bati anen abhen bachi amem áchwí ke bápém nyaka ndu áchwí ághòk amfányén.

21 Manyiebhé mǎ até ndū nejwiti enen népeme bhe echōj. Nejwiti puyě chi enyīj ené éfere bo bakwap amuet. Chi nku ane mmu ányū ne Mandem ne ntí enen pépép. Nejwiti népeme mmu ěti neperénsem enen Yesu Kristo áperénsem ndū nepém.

22 Mpok áperénsem ndū nepém, ákó amfay, achakó ndu ebhe awónem Mandem. Aré, bǎángel, befóǎ, ne betanǎ befóǎ, ne menyū betan menkem béchí antene yi.

4

Nene, bapém ayeka ángúpsí ándáp akǎ

1 Těndu Kristo ábhōj yē esōjori fá amik, agú, bábhōj begwot mmuet ne enyū nkaysi ane yi ábhōj nyaka mbonyune yě agha ane ábhōj esōjori mbó Kristo fá amik abhiki pere bhōj enyīj bekǎ ne bebú.

2 Eyo ekǎ be te ndiere newú, bǎké pere ŋwaka bekǎ bepǎ menyīj ebhen bǎ mmik bábhōj ekwak are. Bóǎ ká ekwak chí békōjō nkaysi Mandem.

3 Ndū mpok ane áfuéré ansem, bákǎ nyaka menyīj ebhen bo abhen bápú bo Israel bákōjō bekǎ. Eyo ekway! Bǎchyē nyaka nepém eneka ndu bepǎ baraka epúsí, bábhōj beyǎ ekwak

ndu bebéptí menyīñ, bábhák manyū mmém, mǎnkoño nǎkǎ bepǎ epusi ne bechemé manyū mmém, mǎnchye nǎkǎ kenókó ntá bǎmandem nsé, ene ebhé Mandem epu ka nǎ.

⁴ Bo abhen bábhíkí rīñi Mandem bachi maknkay be néne, bǎpú pere chem mmæet ne bhǎ ndū epǎ nepém enǎ. Ekǎ bǎ bǎrèm bebéptí menyīñ ěti yeKa.

⁵ Ke mpok átwǎ ane bo bhǎ báté besí Mandem ndū manyé be mándem enyu bákú ndū nepém enap. Mandem até betañ bo abhen bachi pǎ ne bawú.

⁶ ěti yǎ ke bǎghàti nyaka Mbok Ndíndí yǎ chí ntá bawú bé yǎndu bágú mbǎ enyū yǎntiki mmu, mánkway bebhak nepém ndu efóño mbǎ Mandem.

Bepīñ abhen bakoño Yesu bábhǎñǎ bébhǎñ ne bati

⁷ Ngwenti menyīñ menkem achi kekwaǎt. Bǎké bhak ye taka taka ndū nkaysi yeKa. Bák ká pǎ amem bati ayeka be mánkway menikmæet.

⁸ Enyīñ ene echa bechak menkem chi be mándǎk ambi bekǎñ bati ne bati ayeka ankem tǎndu ekǎñ ékùti beyǎ bebú.

⁹ Syeǎptí nókó ká bati bǎnkwaǎ amem beket ebheka kebháK be bákú nǎ mánywinti nǎkǎ.

¹⁰ Mandem áchyè bhe akap menyū ne menyū. Yǎntiki mmu abhǎñ bekwak ntí ne aywi akap mbǎ erítí nkǎbetik Mandem.

¹¹ Yǎ agha ane ághàti bhǎ Eyǎñ Mandem, abhǎñ bekǎ nǎ mbǎ mmu ane árèm nkúbhé enyīñ ené éfú ntá Mandem. Yǎ agha ane ákú betik Mandem, abhǎñ bekǎ bhó chi ne betañ ebhen Mandem áchyè yi. Ebhǎñ bebhak nǎ, be ndu yǎntiki enyīñ, bo máncyé nókó Mandem kenókó ěti Yesu Kristo. Mandem ke ábhǎñǎ kenókó kenkem ne betañ menkem béchí ebhi ngwenti tí. Amen.

Mmū ane ábhǎñ esǎñori ěti yi akonjo Yesu ábhǎñ áfǎk

¹² Abhen ekǎñ, bǎké bhak maknkay ndū berem besǎñori ebhen bétwǎ ntá

yeKa. Bétwǎ chi memǎ be mbák básiki ntí ne Mandem tetep. Báké sǎt bhǎ mbǎ be menyīñ ebhen bo bábhíkí re ghǎ ke befǎkari ne bhe.

¹³ Bón nókó ká chi mañák tǎndu bábhǎñ esǎñori mbǎ Kristo ndū bǎchémé mmæet ne yi, bé be nkwaǎ mánjwi ne mañák mpok yi átwǎ ne keném eki.

¹⁴ ěri ntá yeKa echa mbák bǎ básǎkǎti bhe ěti báchi bakoño Kristo mbǎnyune eyǎ étǎñ be Efóño betañ menkem, nǎ chi Efóño Mandem, achi ne bhe.

¹⁵ Ke yǎ mmu yweka áké bhǎñ esǎñori ěti yi achi ngwayti bhǎ, yǎ chí ěti yi achi ngep, yǎ chí ěti yi achi nkǎ bebéptí menyīñ, ne éké bhak chi ěti yi ákǎñǎ bechwe ndū baraka bo bachak.

¹⁶ Ke mbák mmu ábhǎñ esǎñori ěti yi achi mmu Kristo, ntíánwǎp áké kem yi. Ankáká nókó kaka Mandem be yi aká nnyén be mmū Kristo.

¹⁷ Embák chí nó mbǎnyune mpok manyé akway, ne ábhǎ chí ndū nneréket Mandem. Ne mbák ámbó ne bhese, chǎñ émbak ná ne bo abhen bǎpú koño Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem?

¹⁸ Ne Ekáti Mandem érèm be, “Mbák bo ábhǎn báchí chak bábhǎñ beyǎ esǎñori ke mámpeme bhǎ, chǎñ émbak ná ne bo abhen bábhíkí rīñi Mandem, ne bákú bebú?”

¹⁹ Bo abhen bábhǎñ esǎñori mbǎnyune enyu eyǎ ke nkaysi Mandem achi, bábhǎñ beróñ ambi békǎ beri, mándǎ bapem ayap ntá Mandem mmu aghoko bhǎ. Yi apú rǎ bebhare bariep ami.

5

Bǎbati bábhǎñ bekem batí bǎnkwaǎ sayri

¹ Nchí ghati ye bǎbati abhen bachi ndū nkwaǎ yweka menyīñ ebhen bo bábhǎñǎ békǎ. Me nkwaǎ nchí mǎnti mbǎ bhe. Ngǎ nyaka enyu Kristo ághǎ esǎñori ne nchí ndū mpǎy bo abhen Mandem ákú chǎñ mángǎ keném Kristo mpok yi átwǎ.

2 Babherí nókó ká bõnkwõ abhen Mandem afyé amó yeka mbõ mmu ane ábhãbheri nkwo bágghõmën. Kú nókó ká mbõ bo abhen bábhõjõ ntí bekã enyij ene Mandem áyàn mankã. Eké bhak chi mbõ be mányiere bhe nyire. Kã nókó ká nõ ne ntí nenkem kefyé ngoño ndũ bebhõj nsáy.

3 Bãké bhak mbõ bafõ amfáy bo abhen báfyé amó yeka. Bák ká chí berítí berij ebhen bõ bábhõjõ ménjõkõ.

4 Ne mpok Mbabheri bágghõmën ane ngo abhesi, chõj anchye bhe akap ané árí achá, akap ane apu yibhiri enyu.

5 Bë besakábho ne baghõsõj, bõj ká nesepímæt ntá bõ batí bheka. Bõj ká nesepímæt ne batí. Nesepímæt némbák ntá yeka mbõ nkú ane mmu afyé amæt. Ekáti Mandem érëm be, “Mandem apú chye mbi ntá mmu ane áyõjmmæt, ke ätõj berĩndu ntá bo abhen báseptimæt amik.”

6 Septí ye ka mmæt ntá Mandem mmu ábhõjõ betaj menkem bé mpok yi ankway, yí ankosi bhe.

7 Dõ ká besõjõri ebheka menkem ntá yi. Yí ke áyij bhe.

8 Kém ká mmæt. Bák ká pë. Satan mũmpap yweka äghap, amkpe nõkõ mbõ nkã, ndu áyàn mmu ane yi akem anyie.

9 Bãké chye yi mbi. Të ka kpirí ndũ neka eneka. Bãrij be batí bõnkwõ mbaj nkem fá amik, bágghõ nkúbhé menyü besõjõri ebhen bágghõ.

10 Mãnánj mãngõ esõjõri, ne épú bhak chõj ndu erõri mpok, chõj mbõj Mandem mmu ábhõjõ berĩndu menkem ankã mãnte sené, enyij kechep bhe, ambure bhe ndu nté ane mãnánj bãchi nyaka are, anchye bhe betaj. Yi ke ábhij be be mãmbõj ákõré ndũ keném ekem kebhiiki bhõj ngwenti ndũ bãchémé mmæt ne Kristo.

11 Betaj menkem chi ebhi mpoknkem. Amen.

12 Sáilas akwak me besij ekáti ene. Nsõt yí mbõ ntí manõ ane mëkwáy besikinti ne yi. Ntí ane nsij bhe mómbinj ekáti ene chi ndu béfyé bhe ntí ne beghati bhe enyu Mandem áyèt bho. Të ká kpirí aré.

13 Eka bõnkwõ abhen bachi fá etõk Babilõn, bátõ be bakak. Mandem ayap bõ nkwo mbõ bhe. Mõwa Mák nkwo ätõ be bakak.

14 Kaká ká batí sayri ne ekõj ene Yesu.

Kpák ámbák ne be mankem abhen bãchémé mmæt ne Kristo.

Ekáti Píta ene njwi bebay

1 Με Σίμων Πίτα, μὺβητοκ, νε μῦντο Yesu Kristo κε nchí sɪŋ ekáti ene. Nchí sɪŋ ntá bo abhen mánoko Yesu Kristo mbə bhese. Yi mmu achi Mandem ywese ne Mpeme ywese ke akɛ besé mankem sébhəŋ neka ne yi. Yi achi chak ndũ menyɪŋ yi ákɛ.

2 Mandem ántəŋ be berɪndu andək nəkə chi ambi, anchye be kpák ane ájwi amem bati yeka ndũ bəriŋi yi ne Acha ywese Yesu Kristo.

Təŋ ká be Mandem ayap bhe

3 Yesu Kristo áchyé bhese betan beku séndɪŋi Mandem mmu ábhɪŋi bhese be sémbəŋ keném ne yi, ne be sénkoŋo epɪŋ eyi ené eri echa. Ndu sérɪŋi yi, áchyé bhese yəntiki enyɪŋ ené échébhé bhese. Ne áchyé bhese betan ebhi be sémbəŋ nepém nekə ne epɪŋ ené bo Mandem bábhəŋó bebhəŋ.

4 Béfúét ndũ keném eki ne erítɪ epɪŋ eyi, Mandem áchyé bhese menyɪŋ ebhen beri becha, ebhen yi afyé nyaka bariɛp bechyé bhese. Akɛ nə be mǎmbáé bepə menyɪŋ ebhen bo mǎŋwaka beku fá amik, mǎndəbhe bhəŋ chi epɪŋ ene Mandem.

5 Ndu echi nə, nu ká mémáka epɪŋ ené eri echa ndũ neka eneka ne Yesu, mǎnu nkwo berɪŋi menyɪŋ.

6 Ndu mémáka ndũ nerɪŋimenyɪŋ bóŋ ká nkwo nekemémuet. Ne mémáka ndũ nekemémuet, tɛ ká kpirí. Ne mémáka ndũ nete kpirí, bóŋ ká epɪŋ ené bo Mandem bábhəŋó bebhəŋ.

7 Ne mémáka ndũ epɪŋ ené échyé Mandem maŋák, bóŋ ká ekəŋ ne bati mbə böneréket amət ne mǎnkəŋ bö mankem.

8 Mbák mǎndók ambi beku menyɪŋ ebhen ndəŋ ne ndəŋ, nerɪŋi ane bəriŋi Acha ywese Yesu Kristo apú bhak ndéndem, ke beri befú ndũ yəntiki enyɪŋ ené bákə.

9 Ke yɛ agha ane menyɪŋ ebhen bepu ndũ nepém eni achí nnémámík. Mbák épú nó, apú ghə menyɪŋ ebhen bechi nekə nesie, ne ághókóntik be Mandem asó bebú bhese afere.

10 Bóma, fyé yé ka betan ndu beku menyɪŋ ebhen bétəŋ be Mandem abhɪŋi bhe ne ayap bhe tetep mbənyune mbák bákə nə bápú kwen wáwák.

11 Ne Mandem apú rə ménéne mbɪnywəp fúú, be mǎnchwe ndũ kefə ekən Acha ne Mpeme ywese Yesu Kristo. Kefə ekə kebhi bəŋ ngwenti.

Nti ane Píta asɪŋi ekáti ene

12 Mbəŋ ye nkaysi betik bhe menyɪŋ ebhen menkem, mpoknkem, yəndu bəriŋi bhə ne bəte kpirí ndũ menyɪŋ tetep ebhen bátəŋó be.

13 Nkáysɪ be echi chak be ntík nókə bhe menyɪŋ ebhen ndu mbúét fá amik be báké bhəre kenó,

14 tɛndu ndɪŋi mbə enyũ Acha ywese Yesu Kristo átəŋ me be manywəp aya fá amik ábhíkɪ pere yá.

15 Ne mbəŋ beghə be mpok nnán ndó mmik, mǎntik nókə menyɪŋ ebhen mpoknkem.

Enyu mmu akwáy berɪŋi be menyɪŋ ebhen bechi tetep

16 Menyɪŋ ebhen séghəti nyaka bhe ɛti netwə Acha ywese Yesu Kristo ne betan ebhi bépú bakay. Besé babhəŋ séghə kefə eki ne amík.

17 Mpok Mandem mmu achi Eta átəŋó keném eki ne betan ebhi, sebhak are ne Yesu. Séghók ndu Mandem mmu acha mankem árəm be, “Né chi Mówa. Nkəŋ yi tontó. Achyè me beyá kenókó.”

18 Besé babhəŋ séghók eyəŋ ené éfũ amfay mbənyune séchí nyaka ne yi amfay njie Mandem.

19 ɛti yə, sérɪŋi mbəŋ néne echa enyu esí bé menyɪŋ ebhen baremé kepɪnti bərəmé nyaka béchí tetep. Fíé yé ka ntí ndũ beyəŋ ebhap, mbənyune béchí mbə erəŋó ene éghə amem ejuri. Dók ká ambi beghok beyəŋ ebhə kpate mpok ane nywəp néyɪ. Ndu nywəp

ενα, nembe * ενεν beti néghò amem bati yeka.

²⁰ Ενυιήϊ mbi ενέ bābhónó berinji chi be, menyih ebhen baremé kepinti bareme nyaka, ebhen bechi amem Ekáti Mandem, yě mmu apú kway besot kebon eki ánéne bhò ntá bho,

²¹ mbonyune yě ndemekepinti amot abhiki rem nyaka menyih ebhen befu ndu nkaysi nkwanwan. † Εφόϊό Mandem ke áchwé nyaka bho anti, aká bó mándem menyih ebhen befu ntá Mandem.

2

Sot ka mpok ne batónó nse

¹ Baremé kepinti nsé báchi nyaka nenti bō Mandem. Nkúbhé enyu yò ke echi echon be batónó nsé bābhon bebhesi nenti eneka mántonónò be baraká nsé éti Mandem ne bapu ενέ εγò étwò bhò chi ne ménémé. Bátòn ne mánisi be bābhíki rinji etayap mmu ákú bhó áfére ndū kesem. Ne ndu bákù nò, ngwenti yap ábep ancha.

² Chon beyá bhò mántonon bepō barak epúsi yap ne εγò enká bo bachak mándem bebépti menyih éti mbi ane tetep.

³ Ne chon batónó nse bhò mánsot beyónó nse ndu berwò bhe be mányie menyih ebheka ne ngwáy yap. Mandem ánán átàn bò te mpok ane afæere ansem ne erap chi be mámbón ntemsi yap.

⁴ Mandem abhíki rò nyaka bōángel mándók ndéndem mpok bákú bebú, ke amese bhò amem nepi, ndū nebhet ane ágiri pyóó, afe bò aré ne ngem be mámbák are te mpok manyé ankway.

⁵ Abhíki rò nkwo bo abhen bābhíki bhon mpok ne yi, ndu mpok Nóa. Ató eghorí manyier éwáy bōbhò mankem. Apeme chí ndiere Nóa mmu ághati bho be mámbák chak besí Mandem. Ne apeme bo bachak bati tándramot.

⁶ Bārinji nkwo be Mandem ánáná nyaka bo Sódóm ne Gomóra mpok yi átó ngo are. Asón bhò krokotok, be εγò émbák mbò erih ntá bo abhen bābhíki bhon mpok ne yi.

⁷ Mpok yò, apémé Lot mmu achí chak, yi mmu bepō barak epúsi ane bō bebú bhò bákù, áchye nyaka yi esonori anti.

⁸ Achokò nyaka ne bebépti bōbhò, angò nòkò bebépti barak ane bò bákù yéntiki nywop ne angok nòkò bepō menyih ebhen bò bārēm. Bebepti menyih ebhò béchonti nyaka nti eni amem tontó mbonyune yimbón achi nyaka mmu chak.

⁹ Menyih ebhen bétòn bhese be Mandem Acha arinji ndu áfere bo abhen bákù menyih mbò enyū bo Mandem bābhónó beká, ne ndu átēmsi bo abhen bápù chak, be ntemsi yap ambak ne bhò te ndū nywop enen manyé.

¹⁰ Arinji nkwo bāraká ntianywop ane mmæet eyap énwaka be mánkú ne bo abhen bábyak befónó ebhen bebhónó betan.

¹¹ Yēndu bōángel bacha bhò ndū betan bápù rem bebépti menyih. Bápù sokoti bhó ne bápù rem ebabá éti yap besí Eta Mandem.

¹² Ke batónó nse bhò bārēm menyih mbò enyū mmæet eyap étòn, mbò nyābhi ενέ bābhe chi be mankem mangway. Bābhon béway bhò mbò nyābhi.

¹³ Bābhon béchye bhò esonori mbonyune bò báchyè bo bachak esonori. Bo abhen báyan menyie nepém, Manák amap chí beká nò yě chí ne ngósi chuuu. Berih ebhap bétwò ne ntíanwop ntá yeka. Báchòkò ne bhe manyié nenyié ke bákù chi bebépti menyih ebhen béchye bò manák.

¹⁴ Ne bákù barak epusi ne amik, ne ekwak beká bebú epu may bò anti. Bárwò bo abhen bābhíki noko Yesu.

* **1:19** Nembe enen beti chi Kristo. † **1:21** Mbok bo bákaysi be ενέ ebhóno bebhak chí bé “Menyih baremé kepinti bārémé bebhíki fu chí ndū nkaysi nkwanwan”. * **2:15** Bálam abhón nyaka beyá ekwak bebhón akap ane mfo Bálak áyan bechye yi, kpát aka beka bebú ntá bo Israel. Nomba 11.22-24, 22.16.

Bati yap achi chi bati bõ ngwáy. Ntémsí Mandem anán achi ne bho.

¹⁵ Bárõ mbi ane achi chak, máném ebhi. Bákù chi mbõ Balam, * Mmõ Boas ákõny nyaka békù bebú be ámbõny nsáy-nkáp,

¹⁶ Ké báji yi ãti bebú ebhi. Ekù mpõny batu ane apu rem kepí arem kepí ntá yi ne eyõjõ nkwanwan, akù yi andõ ebhokori enyiny ene yi ákù nyaka.

¹⁷ Batõjõ nse bhõ báchi chi babhok manyiep ane manyiep ápú nyáy are. Báchi mbõ nebhan enen mbúép ápõkõ ne manyiep kefú are ánkwen. Mandem aghókõ ebhak ene égiri pyõ abhure ntá yap.

¹⁸ Bápanyu, mándeme nõkõ menyiny ebhen bechi chi echinti. Mánù nkwo berwõ bo abhen báyan befap mmuet ne nkwo bho abhen bekwéné bechi ne bho. Mánù ménõkõti bhõ bé mánkù nõkõ bepõ barak épusi ane mmuet eyap énywaka be bõ mánkù mbõ enyü bõ babhõny bákù.

¹⁹ Báfyè bho bariép bekù mánkáysí be chõny bõ mámbõny ngãngan bekonõ netõny enese, ené bõ babhõny bachi basémé bebú. Yëntiki enyiny ené ebhõjõ betan amfay mmu, mmu wu ábhák chi nsem ntá enyiny eyõ.

²⁰ Mbák bo mándinjí Yesu Kristo mmu áchí Acha ne Mpeme ywese, ne mámbue menyinyí mmik ebhen bégwõt bho gwõt, ke mámpet mándõ menyiny ebhõ mengwõt bhõ ne betan ndü nepém enap, nte ane bõ bábhák aré áber ancha ane bõ bachi nyaka are mpok bábhíkí re rinji Yesu Kristo.

²¹ Eri nyaka mbõny be báké rinji enyü mmu abhak chak écha bõ berinji, ke mámpet mánjibhiri mmuet, mándõ bebhé Mandem áchyé, kepere konõ bhõ.

²² Enyiny ené éfakari ne menyü bo bhõ étõny be bakay ané árèm be, “Mmú ágwõ enyiny ampetsnem anyie yõ”, ne be, “Báso akók ampetsnem anyõp mmuet ndü batõp”, achi tetep.

3

Enyiny Pita areme ãti netwõ Yesu

¹ Bõma, né chi ekáti ené ejwi bepáy ndu bekáti ebhen nsinjí bhe. Ndu bõ bepáy menkem, nchí tik be menyiny ebhen mánán bärinji, ndu bekwak mámbõny nkaysi ane achi chak.

² Nsinj bekù mántik nõkõ menyiny ebhen baremé kepinti Mandem baramé tẽtetep be bébhõny befakari, ne be mántik nkwo menyiny ebhen Acha mmu achi Mpeme ywese afæere ntá bõntõ aghati bhe be mánkù nõkõ.

³ Enyinyí mbi ene bábhõjõ berinji chi be mpok ane netwõ Yesu Kristo árõbhé kekwo, bo bátwõ chõny abhen báway bhe ãti menyiny ebhen mánkõkõ, mánkù nõkõ chi bebéptí menyiny ebhen befú bõ anti.

⁴ Chõny mámbebhe nõkõ bhe be, “Yí afyé nyaka bariép be ápetnsem, atwõ ké? Tesáy botayese bágú, menyiny bébhuet chi enyumõt mbõ mpok ane Mandem ághókõ mmik.”

⁵ Bághõkõntik bé Mandem aghókõ mfay tẽtetep chi ne eyõjõnyu eyí, akù mmik afú ndü manyiep amen achi nyaka mbänkem. Ne manyiep ke yi ásóré ághókõ mmik.

⁶ Ne nkúbhé manyiep ke Mandem áchõntí mmik.

⁷ Ne nkúbhé eyõjõnyu ke Mandem abhure mfay ne mmik ane echõny menõny ngõ ansõny mfay ne mmik, ke anaõa bo abhen bapú mbõ enyü bo Mandem bábhõjõ bébhak, ndü nywõp manyé.

⁸ Ke abhén ekõny, bábhíkí bhõny beghõkõntik enyiny ené émõt! Ne Eta Mandem, nywõp nemõt nechi mbõ nká mamié, ne nká mamié achi mbõ nywõp nemõt.

⁹ Mbõk bho bákaysi be Mandem áchõnti mpok tontõ ndu bébhæere bariép ami. Apú chõnti mpok mbõ enyu bõ bákáysí. Akep chi nti ne bhe, ndu ápú yan be yẽ mmu angu anem. Ayån chi be yëntiki mmu ántiknsem ndü bebú bhi.

¹⁰ Ke nywõp enen Yesu Acha ápetnsem netwõ chõny mbõ ngép. Mpok yõ, chõny nebu néngwat wóó ne eyõny etanatan, nénémsi. Yëntiki enyiny

ενέ εchi amfay énsayri amem ngó, ενεmsi. Ne mmik ansəŋə ne yěntiki enyih ene echi aré. βέbhák ne bhe. Kenóκό kémbak ne yi néne, ne mpoknkem.

11 Těndu menyih ebhen menkem bebhəŋə chəŋ besayri, ménemsi enyu eyə, ébhíki ri nə be yěntiki mmü ywəka ámbúéré nepém eni pépép, am-bak mbə enyü mmu Mandem ábhəŋó bebhaka?

12 Ne ndü mändəŋ ne nebhakánti nywəp enen Mandem átwò, kə nókó ká yěntiki enyih be néntwó ayak. Ndü nywəp enə, ngó ásəŋ mmik nkem, ne besəŋó ngó ménkə yěntiki enyih ene echi amfay ensayri.

13 Ke békoŋə bariəp Mandem, sənəŋ mfay nkə ne mmik nkə. Yěntiki mmu ane ábhakánti aré, ábhak chak besí Mandem.

14 Abhén ekəŋ, těndu mändəŋ ye be menyih ebhen memfakari, fyé ká betəŋ ndu bekə Mandem angə be bächí pépép, kebhəŋ bekwéné, ne be besí Mandem kpák achi ne bhe.

15 Ne sət ká ekébhénti Acha mbə mbi ané yi áchyè bho be mándó yi ámpémé bhə. Echi nkúbhé mbə enyü mómayese Pól mmu sékəŋ ásíŋí nyaka nkwo ntá yeka ne nerihindak enen Mandem achye yi.

16 Asíŋ, andeme nəkə amem bekáti bhi menkem éti menyih ebhen. Mbək menyih bechi amem bekáti ébhen yi asíŋí ebhen bébèməet bejwimem. Ne bo abhen bábhíki riŋi menyih ebhə, ne bábhíki te kpirí, báyibhiri menyih yi asíŋí, mángati nəkə bho chi menyih bechak ebhen berú ndóŋ amət ne menyih ébhen yi asíŋí. Ndu bákə nə, bábhìŋi chi ménémé aməet.

17 Abhen ekəŋ, těndu bəríŋí menyih ebhen ambi ambi, sət ka mpok bé bekwéné bo abhen bápú bhəere bebhé béké pəkó bhe mándəp chi bo abhen bábhíki te kpirí.

18 Ke dók ká ambi bego ndü nerih ane bəríŋi Yesu Kristo mmu achi Acha ne Mpeme ywese, mándək ambi bégə ndu bébhak enyuné berindu bhi

Ekáti Jñn ene mbi

Nti ane Jñn ásìnjí ekáti ene

¹ Ekáti ene érèm òti Eyòḡ ene echi te mpok ane bábhíkíre ghoko mmik. Séghók òti yi, séghó yi ne amík, séyíḡ yi, ne sétók yi ne amò. Eyòḡ áchye Nèpém.

² Nèpém abhésí nyaka ne séghò yi, ne sérèm òti yi. Séghàti bhe òti Nèpém. Abhíkí bhòḡ ngwenti ne achi nyaka ne Eta ke ábhesi ntá yesé.

³ Séghàti bho òti mmũ ane séghó, ne séghók menyíḡ ebhen yi átòḡ, bé be nkwo mámbòḡ nechemémuet ne bhese. Ne, sayri sayri, nechemémuet enese enò nechi ne Eta ne Móywi Yesu Kristo.

⁴ Nchí síḡ be menyíḡ ebhen be manják amese anjwi pòot.

Mandem achi Bediere

⁵ Mbok ane Móywi áchyé bhese be séngátí bhe achi be, “Mandem achi Bediere, ne ejuri epu ne yi wawak.”

⁶ Mbák sérèm be sébhòḡ nebharemmuet ne Mandem, ke sénkò nòkò amem ejuri, nò sésè chi nsé, ne sepu koḡo tetep ane Mandem ákú séríḡí.

⁷ Ke mbák sékò ndũ bediéré mbo enyu yímbòḡ áchí Bediere sébhòḡ nechemémuet ne bati. Ne manòḡ Móywi Yesu anso bhese amfere ndũ bebú menkem.

⁸ Mbák séndem be sepu bõ bebú, nó sérwò chi mmuet ne tetep apú amem bati yesé.

⁹ Mbák sénsu bebú bhese ntá Mandem, áfoḡori bhese, ne amfere besé bebú anti, ankũ sémbak pépép besí bhi. Yí apú nók bebhare barièp ami, ne ndiere enyíḡ ene echi chak kè yi ákà.

¹⁰ Mbák séndem be sébhíkíre kũ bebú wáwák, nó sésòt Mandem mbo nsense, ne nó Eyòḡ eyi épú amem bati yesé.

2

Kristo até besí Eta òti yesé

¹ Bõbha, ntí ane mésìḡ be menyíḡ ebhen chi be ménkwák bhe báké kũ bebú. Ke mbák mmu akũ bebú, sébhòḡ mmu amòt ane até besí Etayese òti yesé ne ànìkmmuet be yi amfoḡori bhese. Mmũ wu chi Yesu Kristo mmu achi chak besí Mandem.

² Yí ke achí akap ané ápòkò bebú bhese. Ne òti yi, Mandem áfoḡori bebú bhese, ne puyé ndiere bebú ebhese, ke bebú bo mankem.

³ Ne enyíḡ ene ékũ séndíḡi be seròp chi bo abhen báriḡi Mandem chi nekũ ane sékũ menyíḡ ebhen yi áyàḡ sénká.

⁴ Mmu ane árèm be, “Ndíḡi Mandem” ke yi kebháká kũ menyíḡ ebhen Mandem áyàḡ bo mankũ achí nsense ne tetep apu ne yi.

⁵ Ke yé agha ane ábhàere Eyòḡ Mandem, ekòḡ Mandem ejwi yi anti pòot. Eyò ke ékũ séndíḡi be sebhare mmuet ne yí.

⁶ Mmu ane árèm bé abhat mmuet ne Mandem, abhòḡ bebhare nèpém eni mbo enyũ Yesu ákũ nyaka.

Ebhé esí ene echi ekò

⁷ Abhen ekòḡ, ebhé ene mésìḡ ntá yeka néne épú ebhé ekò. Chí nkúbhé ebhé ene báriḡi te mpok ane bábhò bekoḡo Yesu. Ebhé éré chi enyíḡ ene mánàḡ bághókò ne batú.

⁸ Yé nò, nchí síḡ be òti ebhé ekò ene étòḡ kroḡoroḡ ndũ nèpém Yesu ne ndũ nèpém eneka, mbo nyune ejuri éfuet, ne bediéré ebhen tetep ménàḡ béghò.

⁹ Mmũ ane árèm be, “Nchí kò amem bediéré” ke ampap nòkò ntí manò, abhàét amem ejuri.

¹⁰ Mmũ ane ákòḡ bati, ákò amem bediéré. Ne yényíḡ épú bhak ndũ nèpém eni ene ékway bekũ yi ankwèn ndũ bebú.

¹¹ Ke mmũ ane ápábhé mómayi, achí amem ejuri ne ákò amem ejuri, keríḡi ebhak ené yi áròḡ mbo nyune ejuri ene yi achi amem ékũ yi achi mbo nnémámík

Ebhiki ri menyie ekòḡ ne mmik

12 Bõbha, nchí sijn ntá yeka mbõnyune Mandem afónórí bebú ebheka ãti Yesu Kristo.

13 Botá, nchí sijn ntá yeka mbõnyune bãriñi yi Mmu ánán achi nyaka te mpok bábhíkíre ghoko mmik. Besak, nchí sijn ntá yeka mbõnyune mãnu ne mbámbe, kpaté bãsot awónem.

14 Bõbha, nchí sijn ntá yeka mbõnyune bãrõp chi bo abhen bãriñi Eta. Botá, nchí sijn ntá yeka mbõnyune bãriñi mmu ane ánán achi nyaka te mpok mmik ábhíkíre bho. Besak, nchí sijn ntá yeka mbõnyune bãbhõn betan ne Eyõn Mandem echi amem batí ayeka, ne mãnú ne mbámbe bãsot awónem

15 Báké nyie ekõn ne mmik, ne yẽ chí menyinjí mmik. Ekõn Eta epu amem nti mmu ane ányie ekõn ne mmik.

16 Menyinj ebhen bo báfyè ngonõ aré ndü béchyè bhõ manák, ne menyinj ebhen amík ayese ákwèn are enkã sémbõn ekwak bebhõn bhõ, ne beyã menyinj ebhen békã bo abhen bábhõnõ bhõ báyõnmuet, bó menkem befù chi ndü mmik bebú-ne. Bépu fu ná Eta.

17 Ne mmiki ne áfũere fuet ne menyinj ebhi ebhen bo mãnjwaka bebhõn. Ke mmu ane ákã menyinj ebhen Mandem áyàn bo mãnkã, ábhak nepém mpoknkem.

Mũmpap Kristo

18 Bõbha, mmik arõp chi kekwoť memay. Báké ghõkõntik be séghati nyaka bhe be mũmpap Kristo átwõ. Yẽ chí néne, beyã bõmpap abhen Kristo mãnanj bátwõ. Eyõ ékã bese sérinjí be mpok ane mmik ámay achi kekwoť.

19 Bõmpap bhõ báfù chi ndü nkwoť ywese. Ke bápú nyaka mbõn bõ-bhese. Mbõ báchí bõnkwoť ywese tetep, mbõ bãrõp ne bhese. Ke báro bhese be émbák kponõronj be bápú ne bhese.

20 Ke mbák chi bhe, bápú enyu eyõ, mbõnyune Mmũ ane achi Nyáná * anéné bhe amík, ne be mankem bãriñi tetep Mandem.

* 2:20 Ane achi Nyáná: Kristo.

21 Mpú sijn be be bábhíkí riñi tetep. Nchí sijn be chi ndü bãriñi tetep ne bãriñi be baraká nsé apu fu ndü tetep Mandem.

22 Sayri sayri, nsense chi agha? Chi mmu ane abhiki ka be Yesu chi Mpepe ane Mandem afyé nyaka bariẽp be áto. Enyũ mmu wu ke achi mũmpap Kristo. Abhíkí noko Eta ne Mmõ.

23 Mmũ ane ábhíkí ka be Mmõ achi Mpepe ane Mandem áto apú kway bebhak mmu Eta. Ke mmũ ane árèm kponõronj be Yesu achi Mmõ Eta, abhõn nebharémuet ne Eta.

24 Dõ ká menyinj ebhen bãghókó te nebhõnet mémbak amem batí yeka. Mbák mãndó menyinj ebhen bãghókó te nebhõnet mémbak amem batí ayeka, bápú rõ bebhak ndü nebharémuet ne Mmõ ne Eta.

25 Ne enyinj ené Kristo yimbõn afyé bariẽp bechyẽ bhese chi nepém enen nebhiki bhõn ngwenti?

26 Nsijn be menyinj ebhen be ménkã mãndinj bõbhõ nõ báyanj berwõ bhe.

27 Ke Kristo achyé bhe Efónó Bedyere Mmu achi ne bhe. Bábhíkí chep ye mmu ane ákway betõn bhe menyinj ebhen bechi tetep. Efónó Bedyere átoñ bhe menyinj menkem ne yẽntiki enyinj ene yi átoñ bhe echi tetep. Nsé apu are. Nchí ghati ye bhe be, nkúbhé mbõ enyũ Efónó Bedyere átoñ bhe, báké rõ bebhak ndü nebharémuet ne Mmõ.

28 Bõbha, báké rõ bebhak ndü nebharémuet ne Mmõ, be mpok ane yi ápẽtnsem fá amík, mãmbõn manák begõ yi, kebõn becháy ne ntíanwõp besí bhi mpok yi átwõ.

29 Bãriñi be yi achi chak besí Mandem. Bãbhõn ye berinjí be yẽntiki mmu ane ákã menyinj ebhen bechi chak besí Mandem achi mmõ Mandem.

3

Eriñ ene bõ Mandem echi kekuri ne ene bõ Satan

1 Ghó ká ndu Etayese áre kõn bhese. Akõn bhese tontó kpát ábhinjí bhese be bõbhi, ne sechi bõbhi tetep. Ntí

ane bõ mmik babhiki riñi be sechi bõ Mandem chi be bábhíkí riñi Mandem.

² Abhen ekon, séchi bõ Mandem néne, yě nò, bábhíkíre tòn be se enyu sébhak mburé mpok Kristo ápètnsem. Enyìn ene séríñi chi be mpok yi ábhèsi chon sémbak mbò yi mbonyune séghò enyu yi achi.

³ Ne yě agha ane ábhákánti be chon émfakari enyu eyò, ábhàre nti eni pépèp mbò Kristo.

⁴ Yěntiki mmu ane ákù bebú, chi mmu ane ápú bhæere bebhé Mandem, ne békù bebú chí bekwen bebhæere bebhé Mandem.

⁵ Bärinji be Yesu atwó nyaka fá amik chí beferè be se ndü nepemé bebú, ne bebú bépú ne yí.

⁶ Yě mmu ane ábhat mmæet ne Kristo ke andak ambi bekù bebú ápú. Mmu ane ábhæét bekù bebú átòn be yi abhiki re ghò Yesu ne abhíkí riñi yi wáwák.

⁷ Bõbha, báké rò yě mmu ándwò bhe. Mmu ane ákù menyin ebhen bechi chak achi chak mbò Yesu.

⁸ Mmu ane áròn ambi bekù bebú, chi mmu Satan, mbonyune Satan abho bekù bebú te ndü nebhõnet. Nti ane Mmò Mandem átwó fá amik chí bechõnti betik Satan.

⁹ Mmü ane áróbhé chi mmó Mandem, ápú pere kù bebú mbonyune nepém Mandem nechi ne yí. Ne ápú kwáy beron ambi bekù bebú mbonyune Mandem áká yi abhon nebhé nekò.

¹⁰ Ghó enyìn ene ékù séndinji bo abhen bachi bõ Mandem ne abhen bachi bõ Satan nò. Yě agha ane ápú kù menyin ebhen bechi chak besí Mandem ápú mmó Mandem. Echi enyumót ne mmü ane abhiki kòn nti.

Bo Mandem babhõn bekõn bati

¹¹ Enyìn ene bāghókó te nebhõnet chi be sébhõn bekõn bati.

¹² Séké bhak mbò Ken mmu achi nyaka mmó Satan, mbúmbù, ékù awáy mómayi Abel. Awáy manò ndaká yí? Awáy manò mbonyune menyin ebhen yi akù beber nyaka, ke ebhen manò bebhak chak besí Mandem.

¹³ Bõma, éké bhak ye enyìnji maknkay ntá yeka mbák bõ mmik bápàp bhe.

¹⁴ Sérinji be séfú ndü newú séchwe ndü nepém mbonyune sékõn bati bõnkwo. Mmü ane ábhiki kòn nti münkwò abhæét ndü newú.

¹⁵ Yěntiki mmu ane ápàp nti achí ngwayti bho. Ne bärinji be nepém enen nebhiki bhon ngwentí nepú bhak ne ngwayti bho.

¹⁶ Enyìn ene ékù séndinji enyìn ene bábhinji be ekon chi nechye ane Yesu áchyè nepém eni èti yese. Ne be se nkwo sébhõn beka, yě chi newú, èti bati.

¹⁷ Mbák mmu abhon menyinji mmik ke aghó nókó mómayi angwót nti ne yí, ná ekon Mandem ebhak yi anti?

¹⁸ Bõbha, séndò berem chi ne eyonnyu be sékõn bati. Séntõn tetep be sékõn bati ndü menyin ebhen sékà.

Ekon ene sébhõnõ ne bati efyè bhese nti besí Mandem

¹⁹ Ekon ene sébhõnõ ne bati ke ékwak bhese babhon séndinji be séchi bõ Mandem mmu achi tetep. Eyò efyè be se nti ndü mpok ane sénikmæet ntá Mandem,

²⁰ Yě chí mpok ane bati yesé átàn bhese be séchi bõ bebú, sépú bhon becháy besí Mandem mbonyune nkaysi Mandem achá ane achi amem bati yese ne yimbõn arinji yěntiki enyìn.

²¹ Abhen ekon, mbák bati yese ápú ji bhese sépu bhon becháy besí Mandem mpok sénikmæet.

²² Ne áchyè bhese yěntiki enyìn ené sénikmæet be yi anchye bhese mbonyune sébhàre bebhé bhi ne sékù menyin ebhen béchyè yi manák.

²³ Ne ebhé eyi chi be sénókó Yesu Kristo mmu achi Móywi ne be sénkõn bati nkúbhé mbonyü yi aghati bhese be senkù.

²⁴ Bõ mankem abhen bábhàre bebhé Mandem chí bõ abhèn bábhõnõ nebhàremæet ne yi, yí abhõn nebhàremæet ne bhò. Ne enyìn ene étòn bhese be Mandem achi ne bhese chí éfõnõ yi mmu yi achye bhese.

4

Enyũ enyiy ené éfù ntá Efónó Mandem

¹ Abhen ekəŋ, bǎké noko yěntiki Efónó, ke bǎbhəŋ bechak ené echi ansem enyiy ene mmu árèm ndu beghə mbák chi Efónó Mandem mbənyune, baremé kepinti nsé báya fá amík.

² Enyiy ene ékə mǎndiŋi mbák Efónó Mandem achi ne mmu chí be yě agha ane árèm kponorəŋ be Yesu Kristo asət nyaka mmæet nkwaŋwaŋ atwó fá amík, Efónó Mandem achi ne yi.

³ Ne yěntiki mmu ane ápu rem kpónórəŋ be Yesu atwə nyaka fá amík mbə nkwaŋwaŋ, efónó ene ébhak ne yi epu fu ntá Mandem. Enyu mmu wu ábhəŋ chi efónó mümpap Kristo ane bǎghòk nyaka be átwò fá amík, ne anán achi fá amík néne.

⁴ Ke bǎbha, bǎchí bo Mandem, ne mǎnan mǎnu ne baremé kepinti nsé bǎsət awónem, mbənyune mmũ ane achi ne bhe atan achá ane achi fá amík.

⁵ Baremé kepinti nsé chí bǎ mmík ane. Èti yə kě bə bátəŋ menyiy ebhen bechi chí nkaysi bǎ mmík ne bǎ mmík bǎghòk bhə.

⁶ Ké séchí bo Mandem ne yěntiki mmu ane aríŋi Mandem ághòk enyiy ene sétəŋ. Mmu ane apu mmũ Mandem apú ghok bhese. Enyu eyə ke sériŋi mbák Efónó Mandem mmu ákə bo mǎndiŋi tetep ane Mandem ke achi ne mmu, ne mbák efónó ene érwə bho ke echi ne mmu.

Mandem akəŋ be se, ne sébhəŋ bekəŋ bati

⁷ Abhen ekəŋ, séndók ambi bekəŋ bati mbənyune ekəŋ éfù chi ntá Mandem. Ne mmu ane akəŋ bo achí mmó Mandem ne aríŋi Mandem.

⁸ Mmu ane abhiki kəŋ bo, abhiki riŋi Mandem mbənyune Mandem chi Mmũ ekəŋ.

⁹ Mandem atəŋ ekəŋ ené yi ábhəŋə ne bhese ndũ átó Njaŋa Móywi fá amík be sémfúét ntá yi sémbónə nepém.

¹⁰ Séngó ekəŋ ene mbónə ndu échí. Puyě be sekəŋ Mandem, ke chí bé

Mandem akəŋ bhese kpát ató Móywi mbə akap ané ápókó bebá bhese, be yi amfonjori bhese.

¹¹ Abhen ekəŋ, tëndu Mandem akəŋ bhese tontó enyu ené, sébhəŋ bekəŋ bati nkwa.

¹² Yě mmu abhiki re ghə Mandem ne amík. Ke mbák sénkəŋ bati, Mandem ábhak ne bhese ne ekəŋ eyi enjwi bhese anti pəət.

¹³ Ne enyiy ene ékə séndiŋi be séchi ne Mandem mpoknkem ne be yí achí ne bhese mpoknkem chí Efónó yi ene yi achye bhese.

¹⁴ Séghə ne amík, ne sérəm be Eta ato Móywi Yesu fá amík mbə Mpe me yěntiki mmu.

¹⁵ Yě agha ane árèm kponorəŋ be Yesu chi Mmə Mandem, Mandem ábhəŋ nebharémæet ne yi, ne yí ábhəŋ nebharémæet ne Mandem.

¹⁶ Besé babhəŋ sériŋi ye ne sénokó be Mandem akəŋ bhese tontó.

Mandem chi Mmũ ekəŋ, ne mmu ane ákəŋ bati ábhəŋ nebharémæet ne Mandem ne Mandem ábhatmæet ne yí.

¹⁷ Enyu ené sékway beríŋi be ekəŋ Mandem ejwi be se anti pəət chi be nywəp Mandem átəŋ bo sepú bhəŋ becháy, mbənyune séchí mbə Móywi ndũ nepém enesé fá amík.

¹⁸ Becháy bépú ndũ ekəŋ. Ekəŋ ene éjwi pəət éfère mmu becháy anti. Mmu ane becháy bechi yi anti áchəy chí ntemsi. Ne mmu ane ábhəŋə becháy chí ane ekəŋ Mandem ebhiki jwi yi anti pəət.

¹⁹ Sébhəŋ ekəŋ amem bati mbənyune Mandem ayambi akəŋ be se.

²⁰ Mbák mmu árèm be akəŋ Mandem ke ampap nti nkwa, nə mmũ wu achi nsense, mbənyune mbák mmu abhiki kəŋ nti nkwa ane yi ághə, ná yi ákway bekəŋ Mandem mmu yi apu ghə ne amík?

²¹ Ne ebhé ene Mandem achye bhese echi be mmu ane akəŋə Mandem abhəŋ bekəŋ nti nkwa nkwa.

5

Mmu ane anoko be Yesu chi Kristo achi mmó Mandem

1 Yěntiki mmu ane ánókó be Yesu chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariɛp be átò achi mmó Mandem. Ne yěntiki mmu ane ákón chi ákòn mójwi nkwo.

2 Sérinji be sekonj bõ Mandem tetep mbák sékonj Mandem ne mbák sébhàre bebhé bhi.

3 Bekonj Mandem chi bebhuere bebhé bhi. Ne bebhuere bebhé bhi puyé etantí enyinj,

4 mbonyune yěntiki mmu ane Mandem áchyé nepém nekò ànù ne mmik ansore nokò chi awónem. Ne enyinj ene ékà sènú sènsot awónem chí ndu sébhonj neka be Yesu achí Kristo.

5 Agha átàn ancha mmik? Chi ndiere mmu ane ánókó be Yesu chí Mmó Mandem.

Mbonj Mandem achi ntisie ntá Yesu Kristo

6 Né chi Mpepe Mandem afyé nyaka bariɛp be átò. Atwó fá amik, bájwiti yi ne manyiɛp. Ètáre nókó manonj mi arak amik. Ne Èfónj Bedyere achí ntisie be Yesu Kristo àrèm chi tetep.

7 Ene étònj bé batisié abhen bárèm bé Yesu chi Kristo báchí bárát.

8 Batisyé bhò batí arát chi Èfónj Bedyere ne manyiɛp, ne manonj, ne bárèm chí enyinj émòt.

9 Mbák bakwãnwãj bárèm menyinj ebhen bó bárinjí sènoko bhò. Sébhonj yé menoko enyinj ene Mandem árèm èti Mójwi éntcha ene nkwa árèm mbonyune yi achi Mandem. Ne Mandem até ntisie èti Mójwi.

10 Èchí ye be yě agha ane anoko Mmó Mandem, àrinjí amem nti eni be enyinj ene Mandem areme èti Mójwi echí tetep. Bõ abhen bábhíkí noko bárèm be Mandem àsè chí nsé mbonyune bó bábhíkí noko enyinj ene yi árèm èti Mójwi.

11 Ne enyinj ene Mandem árèm èti Mójwi chí be yí áchyé bhese nepém enen nebhiki bhonj ngwenti ne nepém enò néfù chí ntá Mójwi.

12 Èchí ye be yě agha ane ábháre mmuet ne Mmó Mandem, ábhónj

nepém enen nebhiki bhonj ngwenti. Ne mmu ane abhiki bhat mmuet ne Mmó Mandem abhiki bhonj nepém enò.

Beyonj ngwenti

13 Nsij menyinj ebhen ntá yeka bo mánókó Mmó Mandem ndu beka mándinji be mánanj bábhonj nepém enen nebhiki bhonj ngwenti.

14 Ne mpok sènikmuet sépú makati mbonyune sérinji be yěntiki mpok ane sènikmuet èti enyinj, áchyé bhese yò mbák enyinj ene séyàn ékò ndón amòt ne nkaysi yi.

15 Ne mbák serinji be sènikmuet yi ángók bhese, sébhonj ye bérinji be yi anánj áchyé bhese yěntiki enyinj ene sènikmuet be yi anchye bhese.

16 Mbák mmu yweka ángò nti mmũ Mandem ndũ ákà bebú ebhen bepu twò ne newú, ànikmuet ntá Mandem ne chonj Mandem anchye mmũ wu nepém. Bebú bechi ebhen bétwò ne newú, ke mbíkí rem be mmu ànikmuet èti mmu ane ákú enyũ bebú ebhò.

17 Bekwéné menkem chí bebú. Ke bebú bechi ebhen bepu twò ne newú.

18 Sérinji be mmu ane Mandem áchyé yi nepém nekò apú pere konj beka bebú mbonyune Mmó Mandem achi ne yi ne ákèm yi enyu ene Satan apu kway beka yi yěnyinj.

19 Sérinji be sechi bõ Mandem ke bõ mmik mankem báchí amò mbámba.

20 Sérinji bé Mmó Mandem atwò anéné bati ayese amem be sèndinjí Mandem mmu achi tetep. Néne, sebhare mmuet ne Mandem mbò enyũ sébháre mmuet ne Mójwi Yesu Kristo. Yí aywintí ké achí Mandem tetep ne yí ké áchyè nepém enen nebhiki bhonj ngwenti.

21 Bõbha, báké bhonj yěnyinj beka ne bõ mandem nsé.

Εκάτι Jñn ene ejwi bebay

*Jñn átò bakak ntá bo abhen yi asìjì
ekáti ene*

¹ Με Jñn mũnti bakoño Yesu amət kě nchí sijn ekáti ene. Nchí sijn ntá ye, wə máyese ane Mandem áyábhé ne ntá bǒbhe. Nkəñ be tetep, ne puyě chi me awánti kě nkóñ bhe. Yěntiki mmu áchák ane áriñi tetep Mandem akəñ be.

² Nkəñ be mbənyune besé séríjì tetep ane ábhák amem bati ayese ne abhak ne bese te ndũ neñokómik enen nétwò.

³ Mandem Eta ne Yesu Kristo mántón besé berindu, mángó bhesé ntínso, ne mánychye bhesé kpák ndu sékòño tetep Mandem ne ndũ sébhòn ekəñ ne bati.

Sénkónó tetep sénkəñ bati

⁴ Mbǒñ nyaka beyǎ mañák ndu betemeri mbək bǒbhe ne beghə be bó bákòño tetep Mandem nkúbhé mbə enyũ Mandem Eta ághátí bese sénká.

⁵ Máyese, nchí nikmuet be sénkəñ bati. Ene épú ebhé ekə. Méchyè wə chí nkúbhé ebhé ene séríjì te mpok sebho bekoño Yesu.

⁶ Ne ekəñ ené tetep chi beku enyijn ene Mandem ághátí bhesé senku. Ebhé Mandem érəm be sénkəñ bati nkúbhé mbə enyũ băghókó te nebhōnet.

⁷ Nchí rem nə mbənyune bǒ abhen bárwò bati bachi yěntiki ebhak. Bábhíkí ka be Yesu Kristo atwə nyaka fá amik mbə nkwǎñwan. Enyũ mmũ wu achi mmu amət ndũ mpáy bho abhen bárwò bho, ne achí mũmpap Kristo.

⁸ Sət yeka mpok bé bǎké ku betik ndéndem, kebħəñ nsáy ndũ betik ebhə. Sət ká mpok enyu ene băbhòn nsáy yeka nkem.

⁹ Dìjì ká be yě agha ane ápú pere koño menyijn ebhen Kristo átónó, ke ámaka nkaysi achák aré, ápú bhat

mmuet ne Mandem. Ke mmu ane áròn ambi bekoño menyijn ebhen Kristo átónó, Eta ábhák ne yi, Móywi nkwo ábhak ne yi.

¹⁰ Etañ ye be mbák mmu átwò ntá yeka ane átòn menyijn ebhen bepu ndón amət ne ebhen Kristo átónó, yě mmu yweka áké syepti mmũ wu amem eket eyi. Yě chí bekaka yi bǎké kaka.

¹¹ Nchí rem nə mbənyune yěntiki mmu ane ákaka enyũ mmũ wu áchəm mmuet ne yí ndũ bebú ebhi.

Beyəñó ngwenti

¹² Mbǒñ beyǎ menyijn bechak beghati bhe, ke mbíkí yan befye bhə menkem amem ekáti ene. Mbǒñ nkaysi bétwə beghə bhe be séndem kepí besí ne besí, bé mañák amese anjwi pəot.

¹³ Bə mómayeka ane ngərə ane Mandem áyábhé bátò bhe bakak nkwo.

Εκάτι Jñn ενε ejwi berat

*Jñn átò bakak ntá mmu ane yi ásíñjì
ekáti ene*

¹ Με Jñn münti bakonjo Yesu ke nchí síñ ekáti ene. Gáyos, nchí síñ ntá ye, wò mmu nkónó tetep.

² Ανε εκων, nchí níkmæet be óké me, ne be yěntiki enyíñ embak sayri ne wò nkúbhé mbò enyü nepém ene mbò mmu Mandem nechi sayri.

³ Mbõñ beyä mañák mpok ngókó enyíñ ene mbak bömayese ndü nnyén Yesu bátwó fá baghati besε. Bághátí bhesε be wò ochí mmü tetep ndü mbi Mandem nkúbhé mbò enyü, sayri sayri, ókónó tetep.

⁴ Yi ékwáy bechye me mañák éntcha beghok be böbha bákònjo tetep Mandem?

*Eri bekwak bo abhen bátòn Eyøn
Mandem*

⁵ Ανε εκων, ókà betik Mandem erírí ndü ókè m bönkwo eriri, sayri sayri, abhen bachi mankò.

⁶ Bághátí Nkwò Kristo abhen fá èti εκων eye ne berítí menyíñ ebhen óká ntá yap. Mpok ane bò bárò berøn ambi, chye bhò nekwak enen nékwáy ndü betik Mandem ebhen bo bákà.

⁷ Bákò chi bekæ betik Kristo. Èti yo bápú sät yě nekwak ntá bo abhen bábhíkí ríñjì Mandem.

⁸ Besé babhøn sébhøn ye bechye menyü bo bhò nekwak be sémbák bati bakä betik ne bhò ndu beghati bho tetep Mandem.

Diyotrifis ne Demétriyos

⁹ Nsíñ barøn ekáti ntá nkwò Kristo abhen awu, ke Diyotrifis mmu ákón bebhak münti, abhíkí fyé ntí ndü enyíñ ene méré m.

¹⁰ Mpok ntwó awu chøn mbære ndak ane ne enyü yi áchønñti nnyén ena besí bönkwo. Ebhíkí émay nò. Yímbøn apú ka besyepti bati bönkwo ne ákàn

te bo abhen báyan bekæ nò, ne abók bhò be mándò Nkwò Kristo.

¹¹ Ανε εκων, óké ηκό ebéptí epñ. Nkókó chí enyíñ ene erí. Mmü ane ákà berí chi mmu Mandem, ke mmu ane ákà bebú ábhíkíre ghò Mandem.

¹² Yěntiki mmu ndü eká Mandem ärém erírí èti Demétriyos. Yě chi nepém eni nétòn be akøn tetep Mandem ne achi erítí mmu. Bäríñjì be enyíñ ene méré m echi tetep.

Beyønó ngwenti

¹³ Mbõñ beyä menyíñ béghátí bhe, ke mbíkí yan besíñ bò menkem amem ekáti ene.

¹⁴ Nnókó be nchí twò chøn beghò bhe mandú mpok. Mpok yo, chøn séndem kepí besí ne besí.

¹⁵ Kpák Mandem ámbak ne bhe. Mamære bhe mankem ndü nkwò Mandem abhen fá bátò wò bakak. Kaká yěntiki mmæere wa ane achi ndü nkwò Mandem abhen awu.

Ekáti Jud

¹ Με Júd κε nchí sijn ekáti ene. Nchí mübetok Yesu Kristo ne nchí manò Jems.

Nchí sijn ntá yeka bo abhen Mandem mmu achi Etayese abhíñí. Yí akəñ be ne ákú be Yesu ámbák Mbabheri yweka.

² Mandem ángó bhe ntínso, ánychye bhe kpák ne ekəñ eyi tontó tontó.

Batəñó nse

³ Abhen ekəñ, ndu nchí yán tontó besijn be ɛti nepepe ane Mandem ápémé bhese mankem, ngó be mbəñ besijn ngáti bhe be mánkém tetep ane Mbok Ndíndí be ambak mbə enyü báchyé yə ntá bo Mandem ndəñ amət ndak ámay.

⁴ Nchí rem nə mbənyune mbək bo abhen bábhíkí rijn Mandem mánóne bachwe ndü nkwo yeka. Bə mánü beyibhiri Eyəñ Mandem ɛti berindu ebhi ne bhese. Bákə nə ndu bárəm be Mandem áchyé bhese ngəngəñ be senchwe ndü barak epúsi. Bábyak Yesu Kristo ene yi ke achi Eta ntá yese ne yi aywinti ke ábhónó bhese. Mənan basijn nyaka tentep be chəñ Mandem antemsi menyü böbhə.

⁵ Yəndu bákú bərijni menyijn ebhen menkem ndəñ amət, nchí yán betik be be Eta Mandem aféré nyaka bo Israel ámó bo Ijip ke bágháká nókó ambi, anaña abhen babhiki noko.

⁶ Báké ghəkəntik be bəángel abhen babhiki ka bebhak ndü bechəkə ebhen Mandem afyé bhə, asət nyaka bhə abhúré amem nepi enen négiri pyəə ne ngem bekak, ne enyu eyə ke bábhak mpoknkem. Aré, mánəñ te nywəp negho enen Mandem átəñ bho.

⁷ Báké ghəkəntik nkwo etək Sódóm ne ene Gomóra ne betək béchák ebhen békókósi nyaka ne bhə. Bo betək ebhə báchyé nyaka mmuet ndü barak epúsi ne bepə baraká kebhubé áchák ane bakwəñwan babhiki bhəñ bekə. Bó

nkwo bachi ndü esəñəri amem ngó ane apu neme, ne eyə chí erijn ntá bo abhen bábhíkí noko Mandem.

⁸ Yə nə, echi enyü yə ne böbhen nkwo. Bəghə kenó amík antifú ekem kékə bə mámbyak betəñ ebhen Mandem ábhónó amfáy yap. Bekoño kenó ekə bárəm bebépti menyijn ɛti befónó ebhen bébhónó betəñ amfay bho, mánkə nəkə bepə barak epúsi.

⁹ Ke yə chi mpok Máikel münti bəángel ákəm nyaka epúti ne Satan ɛti mmu wap ane ábhónó besət erene Moses, abhíkí sət betəñ ndü mmuet yi bé ándem ebépti enyijn ntá Satan. Arəm nyaka chi be, “Mandem Acha áñji wə!”

¹⁰ Ke böbhen bárəm bebépti menyijn ɛti yəntiki enyijn ene bə bábhíkí jwimem. Báchi mbə nyábhi ene ébhíkí bhónə kebəñ, ne yəntiki enyijn ene ékó yə anti, ékə kə. Ne menyijn ebhə ke béwəy bhə.

¹¹ Chəñ émbep ntá yap éncha! Bákəño chi bayarékak Ken. Bákə nkwo bebépti menyijn ndü bebəñ nsáy mbə Balam ákə nyaka. Bəgú mbənyune bátəñnti ne Mandem mbə enyü Kóra akə nyaka, agú.

¹² Mpok báchəm menyie nenyiékəñ ne bati, bábhak mbə bakwap amen áchəñti nenyié. Bətwə mánchəkə menyie ne menyu, mánkaysi nəkə chi ndiere mmuet eyap. Bábhíkí bhəñ ntíanwóp. Báchi mbə bekpəkó nebhan enen mbéep ápəkə amfay ke yə manyiep kefú are ánkwén. Báchi mbə menək ebhen bepú nyu kepep yə chí ndü mpok ane menək menyu kepep. Báchi mbə menək ebhen bághémé ne bakan ne bégú ndak ámay.

¹³ Bə báchi mbə betəñnti mpérényen amem manyu ngo ene égbəgho émbay nəkə gboo, gboo. Menyijn ntianywəp ebhen bə bákə bechi mbə efen ene mpérényen égbəgho émbay nəkə angəkənyén. Báchi mbə mambə mfay ane ábónəbəñ. Mandem abhúré ebhak ntá yap, ebhak ene égiri pyəə. Aré ke bábhónó bébhak ngwenti ti.

14 Ενὸκ μμου ἀχι νyακα νδῦ mkpák bachĩmbĩ bhεσε tándram̄ot bebho am̄uet Adam anáj arēm nyaka tembĩ žti bōbhen be, “Acha átwò ne ngémtáy bōángel Mandem.

15 Atwò bekp̄ot manyé bo mmik nkem, antemsi abhén bápú k̄a menyĩy mbō bo Mandem žti bepepti menyĩy ebhen bō bárēm ebúb̄a žti yi.”

16 Bōbhen chi bo enywĩntĩ ne bákōy beji batĩ. Bákōyō chí bebépti menyĩy ebhen bífù bō anti. Báchĩ bō mpányu ne básot sérwōrényu besot nōkō menyĩy ntá bho.

Dók ká ambi bekojo tetep Mandem

17 Abhen ekōy, ke mbák chi bhe, bāke ghōkōntik menyĩy ebhen bōnto Yesu Kristo Acha ywεσε bárémé tentep be bébhōy béfákári.

18 Bárēm nyaka ntá yeκα be, “Ndῦ manywōbhé ngwenti mmik, chōy bō keyókó mámfú mánjōkō nōkō bhe. Ndῦ nepém enap, bō bákōyō chí bebépti menyĩy ebhen mm̄uet eyap étō bō mánk̄a.”

19 Bō ke bāt̄wò ne ákóré nenti eneka. Menyĩyĩ mmik ke bébhōyō betay ndῦ nepém enap, puyě chi Efōyó Mandem.

20 Abhen ekōy, ke mbák chi bhe, bābhōy bek̄a yěntiki enyĩy ndu bekwak batĩ, be māngó ndῦ menyĩy ebhen mānókó, ebhén bífú ntá mbōy Mandem. Mpok mānikm̄uet d̄ž ká Efōyó Bedyere ankwak bhe.

21 Dók ká ambi bebhuere nepém eneka enyu ené étōy be Mandem akōy bhe, māndōk ambi menoŋ bé Acha ywεσε Yesu Kristo ánchyé bhe nepém enen nebhiki bhōy ngwenti žti ntĩnso enĩ.

22 Ghó ká ntĩnso ne bo abhen bachi ekak ém̄ot nefĩ, ekak ém̄ot anywóp.

23 Sye ka abhénéfú feré ndῦ ngó Satan, māmpeme bhō. Ghó ká bachak ntĩnso, ke mānsót mpok be bō báké chare bhe ne bebá bhap. Pap ka yě chi nden eyap ené mánó ne bep̄ō menyĩy ebhen māȳwaka, mánk̄a nōkō.

Bakak ámbák ne Mandem

24 Sēnchíe ye bakak ntá Mandem. Yi ākway bekem be be bāké kwén ansem.

Chōy yi ank̄a bāke nyóp mm̄uet, antwó ne bhe besĩ bhi. Aré, bāghó kenókó eki, māmbak maŋák mpoknkem.

25 Sémbítĩ Mandem. Yi aywĩnti ke áchĩ Acha. Yĩ ke áfúéré ntá Yesu Kristo bépémé beσε. Yi ke ábhōyó kenókó, ne keném, ne betay, ne kefō kenkem, mpoknkem ane áfúéré ansem, ne nēne, ngwenti ti. Amen.

Ekáti kenó Jón

Menyij ebhén bechi amem ekáti-ne

¹ Ekáti ene érèm ěti menyij ebhén bebhəŋə be fakari mandú mpok. Mandem achyé nyaka Yesu Kristo menyij ebhə be yi antəŋ bə ntá bəbetək abhi. Yesu ató ye ángel akə mməbetok aywi Jón arinjə bhə.

² Jón até ntísie ndü Eyəŋ Mandem, ne ndü menyij ebhen Yesu Kristo ákú yi arinjə. Asinj yěntiki enyij ene yi ághó.

³ Eri echa ntá mmü-ne ápəy ne eyəŋ amfay beyəŋ ebhén-ne bérèm ěti menyij ebhen bebhəŋə be fakari. Eri echa ntá bo abhen bátà batú beghok ndü bápəy ekáti ene ne mámbəre menyij abhen básinjí amem ekáti ene mbənyune mpok ane menyij ebhen bebhəŋə be fakari arəp chi kekəwət.

Jón ató bakak ntá beka bənkəwó Yesu tándramət

⁴ Mmə Jón nchí sijn ekáti ene ntá beka bənkəwó tándramət abhen báchí atú Esia. Mandem mmu achi néne, abhak tē nyaka, ne átwə antəŋ be berindu, anchye bhe kpák. Befónó tándramət ebhen bechi besí enəkó kefə Mandem méntəŋ nkəwə bhe berindu, ménchye be kpák.

⁵ Ne Yesu Kristo mmu achi ntísie Mandem ane tetep antəŋ be berindu, anchye bhe kpák. Yi chí mmü mbi ane áfú ndü newú, ne Mfə bafš mmik. Akəŋ bhese ne aféré bhese ndü bebú ne manəŋ ami.

⁶ Akə bese sémbák bəbhi abhen yi achi Mfə wap. Akə bé sémbák bachiákap ntá Etayi Mandem. Keném ne kefə chí eki mpoknkem. Amen. *

⁷ Ghok ka, yi átwə amem nebháŋ, ne chəŋ yěntiki mmu angə yi ne amík. Ne yěntiki mmu ane áyéme yi ne nekəŋ ághə chəŋ yi nkəwə. Manerékeré bhə

ankem fá amik bádi chəŋ kebho ěti yi. Ebhəŋ be fakari enyu eyə. Amen.

⁸ Acha Mandem Betəŋ Menkem ārəm be, “Me ke Nchi kə yěntiki enyij émbə bebhak ne Me ke nchi kə yěntiki enyij entwə ndü Ngwenti.” † Yi achí néne, achí tē mpok mmik ábhíkí re bhə, ne átwə chəŋ.

Jón aghó Yesu Kristo ne amík

⁹ Mmə Jón məmáye ka, me mmü amət ndü nkəwə bakoŋə Yesu ké nchí sijn ekáti ene. Nchí nsoŋ amət ne be ndü besəŋəri ebhen séghə, ne ndu Yesu achi Mfə ywese ne ndü sechi kpirí ndü ekébhénti eyese. Nchí mükəŋə amem etək nentinyén ené bábhinjə be Pátməs ndu nchi ghati bo Eyəŋ Mandem ne nte ntísie ndü menyij ebhen Yesu ákú bo bərinjə.

¹⁰ Ndü nywəbhé neywəməet nemət, ené Efónó Bedyere achi ne me, ngók eyəŋ etəŋatəŋ ndü éfú me ansem. Ebhák mbə eyəŋó mmba.

¹¹ Ere rem be, “Sət ekáti sijn yěntiki enyij ene óghə, ónto yə ntá bakwó bo Yesu tándramət awu etək Efəsə, ne etək Smína, ne etək Pégaməm, ne etək Tiatíra, ne etək Sádís, ne etək Filadélfia, ne etək Laodísia.”

¹² Njibhiri ye mməet ndu béghə mmu ane eyəŋ eyi étwə ntá ya. Ngó menyij pú tándramət ebhen bəpəko berónó mkpak.

¹³ Ne néntí menyij erəŋə bhə, ngó mmüfú. Abhak mbə Mmu ane áfú ntá Mandem. Abhón *éwet aməet ene éghaka yi te ndü memi-bekak. Agwót mgbat nkəet ane bághókó ne pú ambeápak.

¹⁴ Emenénti yi ebhak pépépəp mbə etəkəfiəŋ. Ntí ywi ábhák enyumət. Amík ayi ábhák mbə ngó ane ádu.

¹⁵ Bekak ebhi bebhak mbə *bróns ane básónó ne etəŋtí ngó ndu bəfére ményinjí ménkem aré. Eyəŋ eyi ébhak mbə ewaré tutunyén.

¹⁶ Akém mambe tándramət ne awónem aywi. Akparenja nsem épáy

* **1:6** Amen ndu Kényəŋ chí “Embák nə”. † **1:8** Ndü eyəŋ Grik chí Alfa ne Omega. Alfa chí enyinjí mbi ndü basinjí Grik. Omega ke achoko nnet ndü basinjí Grik. Ghə nkəwə 21.6 ne 22.13.

ane áchap are fú yi anyu, ne besí bhi bere ghəo mbə mmok ane ngósí.

17 Mpok ngó yi, nkwén bekak ebhi nkáy mbə ngú. Ke yi anyana awónem aywi me aməet arem be, “Ŋké chay, Mme ké nchí Ambi ne Ansem.” †

18 Mme ké nchí mmu ane achi nepém. Ngú nyaka, ke ghó, nchí nepém mpoknkem. Ne mbəñ betan ndu beka bawú mambak nepém, ne mbəñ efiñí ndu ménéne etəkó bawú.

19 Síñ ye yéntiki enyiy ene óghó, ebhén béchí, ne ebhen bébhónó béfákari ansem mpok.

20 Mbák chi enyiy bhésé bhésé ene eyiyi mambe tándramət ane óghó ndú awónem awa ne menyiy gol tándramət ebhen bépəko berónó, diñí bé mambe tándramət chí bəángel tándramət abhen bábhəbheri beka bənkwo tándramət. Ne menyiy ebhen bépəko berónó tándramət chí beká bənkwo tándramət bhə.

2

Ekáti ené Yesu ató ntá eka bənkwo ene etək Efesəs

1 Yesu aghati Jōn be, “Síñ ekáti-ne tó ntá ángel ane ábhəbheri bənkwo abhen etək Efesəs. Síñ, ka bó mándíñí bé beyəñ ebhen bífú ntá mmu ane ákéme mambe tándramət ndú awónem aywi, ne ákə nénti menyiy pú tándramət ebhén bépəko berəñə.”

2 Yesu arək ambi béréme be, “Ndíñí betik ebheka, ndíñí nsónjí ane mánèp ndu betik, ne ndíñí ndú bəté kpirí ndu ekébhénti. Ndíñí be bápú chye mbi ntá bə babúabə. Ke māmə bo abhen bərəm be bachi bənto ené bápú, ne bəghə be bápú bə tetep.

3 Ndíñí be bəté kpirí ne ekébhénti ne bákə besəñəri ebhen bəghə éti ya kepəp beka nə.

4 Ke enyiy émət echi ne bhe ené mbíkí kəñ. Ekəñ ené mbi ené bábhəñə nyaka ne me epet epu.

5 Tik ye ka enyiy ene ékú bəkwéné ansem, mántik nsem ndú bebú ebheka

məmpet mánkə nəkə berítí betik ebhen bákə nyaka. Mbák épú nə, chəñ ntwə ntá yeka mféré enyiy eyeka ene épəko berəñə ndú nebħəet ane yə echi.

6 Ke nchí kaka bhe ndú enyiy émət. Bəpəp menyiy ebhen bəkonó Níkolás bákə nkúbhé mbənyu mpábhé bhə.

7 “Mmú ane ábhónó batú ángók enyiy ene Efónó Mandem árəm ntá beka bo Kristo. Yéntiki mmu ane ánú ásré awónem, nchí chye yi mbi be anyie kepem ekén enək ene échyé nepém. Yó echi amem *nebħəet manək Mandem.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bənkwo abhen etək Smáyna

8 Yesu arək ambi bégháti Jōn be, “Síñ ekáti ene to ntá ángel ane ábhəbheri bənkwo abhen etək Smína. Síñ ka bó mándíñí bé beyəñ ebhen bífú ntá Mmú ane achi nebħənet ne ngwenti, yí mmú ágú nyaka ke apetnsem ndú nepém.”

9 Yesu arək ambi berem be, “Ndíñí besəñəri ne kechep ekeka. Ke ndú baraká Mandem bábhəñ beyə menyiy. Ndíñí bebépti menyiy ebhen bə bərəm éti yeka. Bəbhə chí bo abhen bərəm be bachi bo Israel ene bápú. Báchí chi nkwo Satan.

10 Báké cháý besəñəri ebhen bétwə be ambi. Ghok ka, mfə bəfónó bebúbəbə ákə chəñ mámfye mbək ayeka ekerékenəñ ndu memə bhe. Ne chəñ māməñ esəñəri ndú manywəp byó. Ke bóñ ka neka te ndú nēwú. Ne chəñ māməñ nepém enen nebħiki bhəñ ngwenti mbə nta kenókó mbənyune mānu bəsət awónem.

11 “Mmu ane ábhónó batú, ángók enyiy ene Efónó Mandem árəm ntá beka bənkwo. Mmu ane ánú ásré awónem, nēwú enen nejwi apay nepú tək yi.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bənkwo abhen etək Pegamum

12 Yesu arək ambi bégháti Jōn be, “Síñ ekáti ene tó ntá ángel ane ábhəbheri bənkwo abhen etək

† 1:17 Me ke Nchí “Ambi ne Ansem”: Echi enyiy émət ne “Alfa ne Omega”.

Pégaməm. Sín kə bó mándíní bé beyəŋ ebhen béfù ntá mmu ane ábhónó akparenja nsem epay ane ácháp.”

13 Yesu arək ambi berem be, “Ndíńí nebhuet ane bächí are. Chí nebhuet ane enəkó kefə Satan echí! Bäte kpirí ne me ne bábhíkí bhət besíkí nti ne me yě chí ndü mpok ane bawáy Antipas mmu achi nyaka ntísie wa ane ághàti nyaka bə tetep Mandem ne nti nemət. Bawáy yi nenti eneka ndü nebhuet ane Satan áchəko.

14 Ke mpáy menyin bechi ne bhe ebhén mbíkí kəŋ. Mbək yeka bákəŋo menyin ebhen Bálam átónó. Bálam átəŋ nyaka Bálak enyü yí akway beku bo Israel mánkwen ndü bebú, ne be mányíe nenyíe enen bayere bachye mbə akap ntá bəmandem nsé, ne mánkə nəkə barak epusi.

15 Enyumət ke échí bé mbək yeka nkwə bäte kpirí ndü menyin ebhen bakoŋo Nikolas bátəŋ, * beku bo mankwen ndü nkúbhé bebú ebhen.

16 Ndu echí nə, tík ká nsem ndü bebú ebheka. Mbák epú nó, chəŋ ntwə ntá yeka mandú mpok, nsət akparenja nsem epay wu nə áfù me anyu ne ácháp, nnu ne bhə.

17 Mmü ane ábhónó batú ángók enyin ene Efónó Mandem árəm ntá beka bənkwo. Mmü ane ánú asət awónem, chəŋ nchyé yi nenyíe enen bábhiní be mána, enen bábhesé amfay. Ne chəŋ nchyé yí ntay nkwə enen nechí pépép, enén básíní nnyén nekə aré. Yě mmu abhíkí riní nnyén nekə enə, ebhíkí fuet chi mmu ane báchyè yi nə.”

Ekáti ene Yesu átə ntá bənkwo abhen etək Tiatira

18 Yesu arək ambi beghati Jñn be, “Sín ekáti ene ntá ángel ane ábhəbheri bənkwo abhen etək Tiatira. Sín kə bó mándíní bé beyəŋ ebhen chí beyəŋó Mmə Mandem mmü amík ayi apè chuuu mbə nérí-ngó, bekak ebhi méngəə nəkə ŋwanŋwan mbə

bróns ane básónó ne etantí ngó báféré ményíní aré.

19 “Ndíńí betik ebheka, ndiní ekəŋ eyeka ne enyü básíkí nti ne me. Ndíńí enyü bəkwək bati ne ndü bäté ne ekébhénti. Ne ndíní bé betik ebhén bəkkə néne béchá ebhén mbi.

20 Ke enyin echí ne bhe ené mbíkí kəŋ. Bə bārə ngərə ane bábhiní be Jésebel ambak nenti eneká. Yí ábhíní mmuet eyi be ndemekerpinti ne átəŋ andwə nəkə bə betok abha be mánkə nəkə barak epusi ne be mányie nəkə nenyíe enén báyéré báchyè mbə akap ntá mandem nsé.

21 Nchyé yí mpok be ántíknsem ndü bebú ebhi, ke abhíkí ka betiknsem ndü barak epúsí yi.

22 Ghók ká, chəŋ ntemsi yí ne neme, ne mbák bo abhen bəkwən berwəp ne yi bábhíkí tiknsem ndü bebéptí barak ayi, chəŋ nkə bó mámbəŋ beyə esəŋəri.

23 Chəŋ nsət newú nsak bo abhen bákəŋo menyin ebhen yi átəŋ. Ne chəŋ beká bənkwo mankem mándiní bé Mmə ké nchí chak nkaysi bo ne bati yap, ne chəŋ níkap yéntiki mmu ayeka békónó ebhi betik.

24 Ke mbák chí be nkwə achak amem etək Tiatira abhen bábhíkí te kákátí ndü menyin ebhén Jésebel átəŋ, be bho bábhíkí ghək menyin ebhen mbək bə bábhiní be barak Satan ane aré bhese, nchí ghati bhe be, mpú chye be yě ntu áchák.

25 Ndiere enyin émət ke nchí ghati bhe. Tə ká kpirí ndü menyin ebhen mánókó kpáte mēmpetnsem.

26 Mmü ane ánú ásré awónem, ne árəŋ ambi beku menyin ebhen ndeme te ndu ngwenti, chəŋ nchyé yi betan amfay bə betəkó mmik,

27 nkubhe mbə enyu Etaya áchyé me betan amfay yap, chəŋ yí ankém kefə amfay yap ne enəkó kefə ene baghoko ne ese awə. Anchəkəti bhə mbə enyu bádèp etə ntəp amík échəkəti.

* 2:15 Echi mbə be nkwó Nikolaus bátəŋ nyaka nkúbhé menyü menyin ebhen Bálam átónó.

28 Chəŋ nchyé yi nembe enen neyinywəp ndu betəŋ be anu asət awónem.

29 Mmu ane ábhónó batú ángók enyiy ené Efónó Mandem ághàti beka bōnkwō.”

3

Ekáti ene Yesu ató ntá eka bōnkwō abhen etək Sádís

1 Yesu arək ambi beghati Jñn be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bōnkwō abhen etək Sádís. Sín kə bə mandinji be beyəŋ ebhen béfú ntá mmu ane ábhónó befónó Mandem tándramət ne mambe tándramət. ‘Ndíŋi betik ebheka. Bābhəŋ erítí nnyén besí bho be bāchí nepém, ené bāchi bawú.

2 Némé ká māmfyé betəŋ be mandu betəŋ ane áróbhé áké kpiki émay mángú. Nchí rem nə mbənyune ngó be betik ebheka bébhíki jwi pəət besí Mandem mmu métòk.

3 Tik ye ka menyiy ebhen bāghókó ne bākóno. Tik ká nsem ndü bebú ebheka, ne kón ká menyiy ebhen bāghókó. Mbák bābhíki neme, chəŋ ntwó ntá yeka mbə ngép, ne bapu rinji mpok ane métwò.

4 Ke mbək bō bābhəet ndü nkwo yeka awu etək Sádís abhen bābhíki nyəp nkú eyap ne bakwap. Chəŋ bə mánkə ne me ne nden pépép aməet, mbənyune bākway bo abhen bākò ne me.

5 Mmu ane ánú asət awónem báfyé yí éwet pépép aməet, ne mpú fere nnyén eni ndü ekáti nepém. Chəŋ ndem besí Etaya ne bəángel be yi achi mmu wa.

6 Mmu ane ábhónó batú ángók enyiy ene Efónó Mandem ághàti beka bōnkwō.”

Ekáti ené Yesu ató ntá bōnkwō abhen etək Filadélfia

7 Yesu arək ambi béghàti Jñn be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bōnkwō abhen etək Filadélfia. Sín kə bə mándinji bé beyəŋ ebhen béfú ntá mmu ane achi Nyájá, mmü tetep, yí mmu ákémé efinji Mfə Debhít. Mpok

yi ánéné yě mmu apu kway betyep, ne mpok yi atyebhe, yě mmu apú kwáy ménéne.”

8 Yesu arək ambi berem be, “Ndíŋi betik ebheka. Ghók ká, nnéné mbinywəp ndó fúú ntá yeka ané yě mmu apú kway betyep. Ndíŋi be bābhəŋ chi mandú betəŋ, Yé nó, bākòŋo eyəŋ eya ne bābhíki bæe me.

9 Ke mbák chí bōnkwō bakoŋo Satan abhen bārəm bé bāchí bo Israel ené bápú ke básè chi nsé, chəŋ nkə bó mántwə mántep mánén besí ebheká ne nkə bə mándinji be nkəŋ be.

10 Mbák chi bhe, bābhúré eyəŋ eya, bārók ambi bete kpirí ndü ekébhénti. Eti yə, chəŋ mbak ne bhe be bāké chwe ndü esəŋəri ené étwò memə bo abhen bāchi fá amik mankem.

11 Métwò mandú mpok. Tə ká kpirí ndü menyiy ebhen bābhónó be yě mmu áké fəŋo nta kenókó yeka ané átəŋ bé mānu básət awónem.

12 Mmu ane ánú asət awónem, chəŋ ntep yi mbə ekwap amem ekerákap Mandem Mmu métòk, yí kefú are wáwák. Ne chəŋ nsín nnyén Mandem ne nnyén etək Mandem yi aməet. Etək eyə chi Yerúsalem ane nkə ane áfú amfay ntá Mandem átwò fá amik. Chəŋ nsín nnyén nekə ena nkwo yi aməet.

13 Mmu ane ábhónó batú ángók enyiy ene Efónó Mandem ághàti beka bōnkwō.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bōnkwō abhen etək Laodísia

14 Yesu arək ambi beghati Jñn be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bōnkwō abhen etək Laodísia. Sín kə bə mandinji be beyəŋ ebhen befú ntá mmu ane bābhinji be ‘Amen.’ Yi achi mmü tetep ne Ntisie ane tetep. Mandem afəet chi nta yi ke āghoko menyiy menkem.”

15 Yesu arək ambi berem be, “Ndíŋi betik ebheka. Bāchí mbə manyiep amen ásótí, sŋn be kesəŋ, kwen be kekwen! Eri be māmباك mbə manyiep bakwen, mbák épú nə, mbə manyiep basəŋ.

16 Tëndu bachí mbə manyier amen ásótí, kwen bë kekwen, sónj bë kesəj, chəj mpá be mferé anyu wa.

17 Yëntiki mmu ywəka ärəm be, 'Nchí münkáp, mbōj beyă menyij. Mbíkí chəp yënyij.' Ke be bābhíkí riñi be bāchi ndü ekwet. Bāchí bo abhen mmu ábhónjə beghə be ntínso, bachí bachébhəbho, bachí manemamík, bachí bebhə bəwó.

18 Nchí nié ye bhe be mǎntwə ntá ya mǎnkú pú ane básónjə ango bafere ménýij menkem aré bé mǎmbák bö bakáp tetep. Twó ká ku nden pépép mǎmfyé amæet bé mǎnkúti bebhó bəwə ebheka ebhen béchye bhe ntíanwóp. Twó ka, mǎnku babhé mǎmfyé amík be mǎnkway beghə mban tetep.

19 "Nchí nyure bo abhen nkónjə, nchýé bhə ntemsi. Fié ye ka betəj bekə menyij ebhen bechi chak, mantik nsem ndü bebú ebheka.

20 Ghók ká, nchí ambinywəp tée nchí dəp. Mbák mmú aghok eyəj eya ánéne mbinywəp chəj nchwe anywóp, nnyié nenyié ne yi.

21 Mmu ane ánù ánsòt awónem, chəj nchýé yí betəj be anchəkə ne me ndü enəkó kefə eya, nkúbhé mbə enyü membəj nnú, nsət awónem, nchəkə ne etayá ndü enəkó kefə eyi.

22 Mmu ane ábhónjə batú, ángók enyij ene Efónjə Mandem ághàti bákwo bo Kristo."

4

Jñn aghó enəkó kefə Mfay

1 Awu áfúéré nókó, njijí ngó mbinywəp ane achi fúú amfay. Ne mpət ngók eyəjə mbi ene nnáj nyaka ngoko ndü éghàti me menyij ne eyəj mbə ené mmbá. Ngók ndü yə érəm ntá ya be, "Twó wen amfay, ne chónj ntəj wə menyij ebhen chəj befakari."

2 Témte wu, Efónjə Bedyere atwó abhak ne me. Ngó enəkó kefə amfay. Mmü abhak aré chəkə.

3 Mmæét mmü wu are kət ηwanwājwan mbə batay ane bābhijí

be jáspa ne kanélian. * Mbanátámfon átée ághabheri enəkó kefə eyə ánkət nəkə mbə ntay émeral.

4 Menək kefə esă nsem menwi békáp enəkó kefə eyə. Bōbatí esa nsem anwi bāchókə ndü menəkó kefə. Yëntiki mmu wap abhak ne nkú pépép amæet, ne ntă-kefə anti ane bāghókó ne pú.

5 Mmyamyan are fú ndü enəkó kefə. Nebu nkwo nére remti, nefan ansay nəkə. Berónjə tándramət bebhak ambi enəkó kefə méndu nəkə mbə *sesay. Berónjə bhə chí befónjə Mandem tándramət.

6 Enyij ébhák besí enəkó kefə mbə manyu. Engə nəkə mbə glas ane áñanari.

Menyij ménwí ebhen bechi nepém bétée bekáp enəkó kefə, enyu ene émət echi ambi, émət ansem, echák ebhə awónem, enéfú ebhe awóghə. Menyij ebhə bébhónjə beyă amík ambi ne ansem.

7 Enyij ene ambi ebhak mbə nkə, ene ékòno ebhak mbə nném mpəj. Enyij ene éjwí bérát ebhónjə besí mbə nkwanwan, ne ene ejwi menwi ebhak mbə ebhəkə ene érə amfay.

8 Ndü menyij menwi ebhen bechi nepém, yëntiki émət ébhónjə bebhap betándat. Yëntiki ebhap ébhák ne amík fúúú, ané amfáy bebhap, ne ané amem bebhap. Báre kway nekway beti ne ngósí keywəmmæet be,

"Nyánjá, nyánjá, nyánjá chi Eta Mandem Betəj Menkem yi mmu achi nyaka, ne achi, ne átwò chəj!"

9 Ne yëntiki mpok ane menyij ebhə bébìti ne béchye kenókó ne bakak ntá yi mmu achi chəkə ndü enəkó kefə, yi mmu achi nepém mpoknkem,

10 bōbati esa nsem manwi béré kwən besí mmu ane achí ndü enəkó kefə mánchye nəkə yi mmu achi nepém mpoknkem kenókó, ne mángæebhe nəkə ntă-kefə eyap amik besí enəkó kefə mánkway nəkə be,

11 "Acha ne Mandem mmu sétòk, wə ke ókway mmu ane bo bābhónjə berem be betəj ebhe beyă becha mánchye

* 4:3 Jaspá abhəj nkwo mmæet tákə. Ne kanélian chí ntay chú. Yó ankem ághə tontó.

wə kenókó ne bakak ěti betan ebhe, mbənyune wə ke óghókó menyin menkem ne chí békóno nkaysi ye ke əghoko bhə ne bechi.”

5

Mónkwəmén asət Ekáti Mandem anene

¹ Ngó nkwa ekáti nénép ndū awónem mmu ane achəkə ndū enəkó kefə. Basin abhak yěntiki ebhak amem ne ansem ekáti. Báfyé bébháné anyū ekáti ndū bepók tándramət, baghanə.

² Ne ngó etanťí ángel Mandem ndu árəm ne eyə etanatan be, “Agha ákway beferé ébháné ené, anene ekáti ene?”

³ Yě mmu, yě chi ane achi amfay ne Mandem ne yě chi ane áchí amik ne yě chi ane achi etəkó bawú kekway ménéne yó. Yě mmu kekway bépay enyin ene básiní amem.

⁴ Ndi beyă kebha mbənyune bábhíki ghə yě mmu ane ákway ménéne ekáti nénép eyə, ne yě chi bepəy basin amən achi aré.

⁵ Münti amət ndu böbati esa nsem manwi aghati me be, “Képeré di! Yiní mmú ane bábhini be Nkə Nneréket ane bo Yúdah, Nném ebháremə Mfə Debhit. Anu asət awónem. Abhəng ngəngan bebhakari bébháné tándramət ánéne ekáti nenep.”

⁶ Mpok eyə, ngó Mónkwəmén téé nenti enəkó kefə ne menyin menwi ebhen bechi nepém. Mónkwəmén abhak ndū nkwa böbati. Ebhak mbə be mánanə baway nyaka yi. Abhónə babhanə tándramət ne amik tándramət. Amik ayi tándramət chí befónó Mandem tándramət ebhén bátó mbankem amik.

⁷ Arək ntá mmu ane áchí ndū enəkó kefə asət ekáti nénép eyə nó echí ndū awónem ayi.

⁸ Asóre nókó ekáti, menyin menwi ne böbati esă nsem anwi, bákwen besí Mónkwəmén. Yěntiki mmu wap akém nekínə ne bekwəp ebhen baghoko ne pú. Bekwəbhe ebha béjwí ne insens. Insens wu atee ndū nenikíməet bo Mandem.

⁹ Menyin ebha ne böbati bare kway nekway nekə be, “Wə ke ókway besət ekáti nénép ómbakari bébháné mbənyune bawáy nyaka wə ne manon amə amən árónó amik ke ókú bo ne mə be mámbák bo Mandem. Ōkə nə ntá yěntiki manérékeré bho, ne bö yěntiki eyəntək, ne bö yěntiki etək, ne yěntiki nkwa bho.

¹⁰ Ōku bhə be mándəp chi bo abhen óchí mfə wap, ne bo abhen báchiákap ntá Mandem mmu besə sétək. Ne chəng bó mámbak bafə ntá bo fá amik.”

¹¹ Njiní ye, ngó ndū ngémtáy bəángel bate bakabhe enəkó kefə ne menyin ebhen bechi nepém, ne böbati. Ngók beyə ebhap.

¹² Ngók ndū bə bákway ne eyə etanatan be

“Mónkwəmén ane bawáy nyaka, akway mmu ane bo bárəm ěti yi be, yi ke ábhónó betan menkem.

yi ke ábhónó menyin menkem

yi ke ábhónó neriníndak nenkem

yi ke ábhónó kefə kenkem.

yi ke bo babhəngə bechye kenókó, ne mámbiti

yi ke ábhónó beyă menwəp!”

¹³ Ne ngók ndū yěntiki enyin ene echí amfay, ne ebhen amik, ne ebhen etəkó bawú, ne ebhen amem manyu, bə menkem bere kway be, “Sémbítí mmu ane achi ndu enəkó kefə ne Mónkwəmén. Sénchíe bə kenókó. Kefə kenkem kechi chí ntá yap. Bə ke babhəngə betan mpoknkem!”

¹⁴ Menyin menwi ebhen bechi nepém berem be, “Amen!” Ne böbati bákwen amik bare chye kenókó ntá mmu ane achi ndū enəkó kefə ne ntá Mónkwəmén.

6

Mónkwəmén abho bébhákari bébháné ndū ekáti

¹ Ngó ndū Mónkwəmén áféré etabhé bebhanə émət ndū betap tándramət ebhen ekáti nénép. Ngók ndū enyin émət ndu ebhen menwi ésáy mbə nefan be, “Twó!”

² Ngó mpəngəndík ane pépép ne mmú ane ákə yə. Mmu wu abhak ne nkəet

awó. Báchyé yi nta kefó. Afa arək ndu bépet menu besət awónem.

³ Mpok Mónkwómén áfére ébháné ené ejwi bepay, ngók ndü enyij ené ejwi bepay ndu ebhen menwi érèm be, “Twó!”

⁴ Mpəḡəndík achák afú ye ndü nebhuet enəkó kefó. Are pe chuuu. Báchyé mmu ane ákò yó betəḡ ndu beferé kpák ámik be bö mámbó beway bati. Ne báchyé yi erémé akparenja.

⁵ Mpok Mónkwómén anene ebháné ené ejwi berat, ngók ndü enyij ené ejwi berat érèm be, “Twó!” Njijí ngó mpəḡəndík pyó. Mmu ane ákò yó abhak ne *érúmé awó.

⁶ Ngók enyij mbó eyəḡ ndu éfù nénti menyij ebhen bechi nepém menwi. Eyəḡ eyó ere rem be, “Nkáp betik ebhen nywəḡ nemət ákway beku nkóbbhé nchwi enwi. Ne nkúbbhé nkáp wu ákway béku chi nkóp enyü nchwi ane abhíkí təḡ esie byo ne epay. Ke báké chəḡti bawet ne mmem.”

⁷ Mpok Mónkwómén anene ebháné ené ejwi menwi, ngók ndu enyij ené ejwi menwi érèm be, “Twó!”

⁸ Ngó ye mpəḡəndík ane achi bëmm ne nnyén mmü ane ákò yó nébhak be Nəwú, ne Etəkó Bawú enkoḡo nəkó yi ansem. Báchyé Nəwú ne Etəkó Bawú betəḡ be mánsət nenu, ne nsay, ne eghorí neme, ne nnya mbëmbe ené fá mmik mángwáy bo abhen bachi ndü ebhókómik émət ndu bebhəkó mmik menkem menwi.

⁹ Mónkwómén anene ébháné ené ejwi betay, ngó anten éfémé akap Mandem befónó bo abhen baway nyaka. Báwáy bhó mbənyune bághàti bhó Eyəḡ Mandem ne nti nemət.

¹⁰ Ngók ndü befónó ebhó bébik ne eyəḡ etəḡatəḡ be, “Mandem Acha, wó mmu óchí nyájá, əbhak tetep, chəḡ éntat ná ke óntəḡ bö mmik abhen báwáy bhese, ónkeme kémbé?”

¹¹ Báchyé ye yéntiki mmu wap éwet ené pépép ne bághàti bə be mandək ambi beywemuet mandú kpatε mpáy

bati bakü betik ne bati bö nkwó abhen bö mmik babhəḡə beway mbó bhó ankway.

¹² Mpok Mónkwómén ánéné etabhé serwó ené ejwi etandat, njijí, ngó erémé nenyikisi mmik. Mmok arəḡ pyó mbó nden nekwesé. Ntəḡ arəḡ mbó manəḡ.

¹³ Mambe áre fú amfay ánkwentí nəkó amik mbó kepeménək eken kékwènti amik mpok mbúép atəḡatəḡ áfòk ne enem.

¹⁴ Nebu nénémsi mbó ekáti nenep ené bápét báféré. Yéntiki njie afa ndü nebhuet ane yó achi, ne yéntiki mmik ane achi nenti nnyén afa ndü nebhuet ane yó achi.

¹⁵ Bafó mmik ne maném bhó, ne böbatí batemé nenu, ne bö bakáp, ne betəḡtí bhó, ne yéntiki mmu achák, yé chí abhen bachí basem, ne yé chí abhen bapu basem, bábúé bábhése amem bəbasem, * ketárbhé ndü njie egho.

¹⁶ Báre bhese aré mámbijí nəkó njie ne yéntiki setárebhé be, “Kwén ká kuti bese bé séke ghó besí mmu ane achi chəkó ndü enəkó kefó ne be ntəmsi Mónkwómén aké bhak ne bhese.

¹⁷ Erémé nywəḡ enen Mandem ne Mónkwómén bátəḡ bebənti ebhap néghaka. Agha ákway bete?”

7

Báfyé bo Mandem berij amuet

¹ Awu áfúéré nókó, ngó bəángel manwi téé ndü amó-mmik anwi, máncere nəkó babhúép anwi be ake fok antwó yé chí amik, ne yé chí ndü manyu, ne yé chí ndü menək.

² Ngó ye ángel achák ndü afú atú ane mmok afú anko nəkó amfay. Akém enyij ené básət befyε berij amuet bo Mandem mmu achi nepém. Angel wu asáy abhijí bəángel manwi abhen Mandem achye betəḡ be máncəḡnti mmik ne bəmanyu.

³ Aghati bhó be, “Báké chəḡti mmik, báké chəḡti bəmanyu ne báké chəḡti

* **6:15** Basem: Chi mbok ané achi amik, sayri, sayri, ndü njie. Chí mbok ané áchí antené njie mbó məkεt. Mbák babhoko ayó áya, bábhijí bé “Basem”.

menək kpáte sēmfye erij Mandem aywese nefó yěntiki nkubetik aywi.”

⁴ Ngók ye ndũ mmu ághàti me mpäy bhə abhen báfyé erij Mandem nefó yěntiki mmu wap. Bábhak nkwo bho besa tándrámat nsem manwi abhen báfũ ndũ manéréket Israel byo ne apay ankem.

⁵ Ndũ bə mankem, nka byo ne apay bafu ndũ nneréket Júda, nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Rúben, nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Gad.

⁶ Nká byo ne epay bafu ndũ nneréket Asha, nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Náftali, nka byo ne epay ndũ nneréket Manáse.

⁷ Nká byo ne epay bafu ndu nneréket Símiōn, nka byo ne epay ndu nneréket Lévi, nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Isáka.

⁸ Nká byó ne epay bafu ndũ nneréket Sébulōn, nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Joséf, ne nka byo ne epay bafu ndũ nneréket Benjamin.

Jñn aghə ngémtay bə ne nden pépép amuēt

⁹ Awu áfúéré nókó, ngó ngémtay bo abhen yě mmu apu kway bepáy. Báfũ ndũ yěntiki etək ne ndũ yěntiki nnerékeré bho. Báfũ ndũ yěntiki nkwo bho, ne ndũ bə yěntiki eyōtək. Bábhak téé besí enəkó kefə Mandem ne besí Mónkwōmén, ne nden pépép amuēt ne bewđaman amə.

¹⁰ Béré bik ne eyōn etanatan be, “Mandem aywese mmu achi ndu enəkó kefə ne Mónkwōmén ke bápémé bhese!”

¹¹ Bəangel mankem batée bakap enəkó kefə ne bəbati bhə ne menyij ebhen bechi nepém menwi bhə. Bákwen amik besí enəkó kefə bäre chyē Mandem kenókó,

¹² mandeme nəkə be, “Amen! Eri bə mándem mpoknkem be Mandem aywese ke ábhōjō betan. Achi ndijindak ne abhōjō kefə kenkem. Senchyé yi bakak, senchyé yi kenókó, sémbiti yi. Abhōjō beyá menwəp!” Amen.

* **8:3** Insens: Enyij ene ésōjō enchyē nəkə erítī eriep.

¹³ Mũnti amət arem ye ntá ya be, “Ntiki bho né ne bewet pépép amuēt? Báfũ fá?”

¹⁴ Ndem ntá yi be, “Eta, wə ke órijí.” Arem ntá ya be, “Chí bə abhen báfũ ndũ ereme esōjōri, básō nkú eyap ndũ manōj Mónkwōmén ne bákə yó erəp pépép.

¹⁵ Eti yə kě bó báté besí enəkó kefə Mandem ne báchyé yi kenókó amem eket eyi beti ne ngósí. Ne yí mmu achi ndũ enəkó kefə ábhák chōj ekuti eyap.

¹⁶ Chōj nsay apú pere nu bhə, manyiep kepere kwak bhə, mmok kepere kway besōj bə amuēt, ne yěnyij echak kepere kway besōj bə amuēt,

¹⁷ mbənyune Mónkwōmen mmu achi kekwot ne enəkó kefə ábhābheri bhə. Arōj ne bhə ndũ babhokó nyén ane manyiep ami áchyé nepém. Ne chōj Mandem antese bə babhese mankem amik.”

8

Mónkwōmén aferé ébháné ene ejwi tándrámat

¹ Mpok Mónkwōmén aferé ébháné ene ejwi tándrámat, mban akwen arəp nyímí nyímí nyímí amfay ndũ ebhók nejókó nywəp emət.

² Ngó ye bəángel tándrámat abhen bachi besí Mandem. Báchyé bhə mbá tándrámat.

³ Angel achak atwə atee kekwot éfémé akap ne mənchan pú ane básōj insens amem awó. Báchyé bhə insens * be yi anchem ne nenikímuet bo Mandem mankem, amfay éfémé akap ene pú besí enəkó kefə.

⁴ Móngo ane áfũ ndũ insens awó ángel are kó nebhuēt Mandem áchí ne beyōjō nenikímuet bo Mandem.

⁵ Angel wu asot mónchán pú wu, afyé ngo amem ane áfũ ndũ éfémé akap, amese amik. Nebu nebho beremti, nefan ansay nəkə tontó, miámian ankət nəkə, mmik anyikisi nəkə.

Mmbá

6 Βῶangel abhen tándrámot bátõñti ye mmæet befe mmbá eyap tándrámot.

7 Angel ané mbi afe mmbá yi. Témté wu, amañá nebu achem ne ngó ne manon, bere kwéñti amik. Ebhókómik émot ndu berat éśõñõ. Ndũ menøk amot ndũ baru arat ásõñõ, ne tákõ nkem nkwo asõñõ.

8 Angel ané ajwi bapay afe ayi mmbá. Ne básot enyih ene echi mbo njie ngo, ené édù mbo ngó, mámése amem manyu. Ebhókó manyu émot ndũ berat éyibhíri erõp chi manon manon.

9 Ne ndu amot ndũ barũ nnya ene echi anyén arat égú enkem. Ne béyihí bachwi ane áchí anyén, ndu amot ndũ baru arat áchõñõ.

10 Angel ane ájwí bárát, afe ayi mmbá, ne eremé nembe néfú amfay, néngõ nõkõ mbo sesay. Néfú nékwén amem ndũ manyén amot ndu arát. Nékwén nkwo ndũ bebhak ebhen manyierp anyáy amik.

11 Nnyén nembe enõ chi Anen. Ndu amot ndũ yéñtiki barũ nyén arat árõbhé nenénén. Ne beyã bo bagu éti manyiebhé mõ mbõnyune ãñèn nyaka tontó.

12 Angel ane ájwí manwi afe ayi mmbá ne ebhókó mmok émot ndu berat, erõp chi pyõõ. Ebhókó ntañ émot ndũ berat erõp chi pyõõ. Ndũ amot ndũ barũ mambe arat árõp chi pyõõõ. Ebhókó nywõp émot ndũ berat érõp chi pyõõ. Ebhak enyumot ne ebhókó beti émot.

13 Njihí ye ngó ndũ ebhõkõ éré te amfáy nebu, émbiki nõkõ ne eyõñ etañatañ be, “Chõñ émbep encha! Chõñ émbep encha! Chõñ émbep encha ntá bo abhen bachi awu amik! Bõangel abhén bárõbhé bárát báfe eyap mmbá!”

9

1 Angel ane ajwi batay afe ayi mmbá. Ngó nembe ndu néfú amfay nékwéné amik. Báchye nembe enõ efihí ménéne nnyũ nepi enen nebhiki bhõñ ngwentí.

2 Anene nnyũ nepi enõ. Mõngo are fú are tontó mbo mõngo ane áfù ndũ

nepi enen ngó ádù are. Mõngo wu akútí mmok, mbãñ arõbhe giri giri pyõõ.

3 Ngémtay éfú ye ndu mõngo wu, ejwi amik. Báchye yõ betañ betie bho mbo ngá-neghay.

4 Bághátí ngémtay eyõ be eke chõñti tákõ, ne yé chí menøk, ne yéñtiki enyih ene égõ amik, ne be éñchyé esõñõri chí ntá bo abhen erih Mandem epu bhõ nefó.

5 Bárõ be yõ ényok bõbhõ ndũ batañ atay, ke be báké chye ngémtay betañ beway yé mmu. Esõñõri ené ngémtay ébhõñõ béchye bo ebhak mbo bebe ebhen mmu ábhõñ mpok ngá-neghay ánem yí.

6 Mpok yõ, chõñ bo mánjanewú, ke bápú ghó nõ. Mámbeñihí newú, ke newú némbue bhõ.

7 Ngémtay eyõ ebhak mbo mpõñõndik ene batõñti berõñ ebhñenu ne yõ. Yéñtiki ngémtáy abhõñ enyih anti mbo nta kefõ ane bághókó ne pú. Besí ebhap bebhak mbo ebhen nkwoñwan.

8 Emenéñti yap ébhák mbo ene baghõré, ne ámén ayap abhak mbo ane nkũ.

9 Ngémtay ébhõñ enyih ambeápak mbo ndé-nenu ane bághókó ne ese, ndu bekuti mbeápak ne ewat ene éfù ndũ bebhap ebhap ebhak mbo beremti ebhen béfù ndu békárík ebhen mpõñõndik ené érdõ ebhñenu ntiét ntiét.

10 Baghó ayap are tie bho mbo ngá-neghay. Ne betañ ebhen yõ ébhõñõ bekũ bõ mangok bebe ndũ batañ atay bere fu ndũ baghõ yap.

11 Mfõ wap chí ángel ane ákémé nepi enén nebhiki bhõñ ngwentí. Nnyén eni ndũ eyõñ bo Israel chí Abádõn, ne ndũ eyõñ Grik chí Apóliõn, nõ chí “Nchõñtí menyih.”

12 Ereme esõñõri ené mbi éfuet. Ghó ká, béchák bépáy bétwõ.

13 Angel ane ájwí bátándát afe ayi mmbá. Ngók eyõñ ene éfú ndũ bati éfémé akap pú besí Mandem.

14 Eyõñ eyõ ére rem ntá ángel ane ajwi bátándát mmu ákémé mbá

awə be, “Dǝ bə́angel manwi abhen bágwǝré awu nepak nyén-negho enén bábhñi be Yúfretis mámfú mándók!”

15 Bákánári ye bə́angel manwi bhə bé mámfá mándók mángwáy mmũ amət ndũ yěntiki bo bati arat. Bábhɛ nyaka bə aré menoŋ neŋəkó nywəp enə, ndũ nkúbhé nywəp enə, ndũ ntaŋ wu, ne ndũ mmíe enə.

16 Ngó batemé nenu abhen bákə ne mpəŋóndik. Mmũfu aghati me mpəy yap. Bábhak bə milión besa byó (200, 000, 000).

17 Ndũ kenó amík antifú, ngó mpəŋóndik ne bǝ abhen bákə yə. Báfyé ndé-nenu ené bághókó ne esé ndu bekuti mbeápak eyap. Ndé nenu eyə ebhak chuu mbə ngó, ébhák mbə nkwbhé nebu, ébhák nkwo mmɛet sekək sekək. Batí mpəŋóndik abhak mbə bati nkɛ. Ngó ne mǝngo ne *eriebhé sólfə, * éré fu mpəŋóndik eyə anyu.

18 Beghori ebhə berat, nə chi, ngó, ne mǝngo, ne eriebhé sólfə, bífú anyũ mpəŋóndik beway mmu amət ndũ yěntiki bǝ bati arat.

19 Betan abhen mpəŋóndik eyə bífú nyaka chi ndũ manyu yap ne ndũ baghó yap. Baghó yap achi nyaka mbə nnyó. Abhón batí. Ne baghó yə ke yə énem nyaka bo enchye nəkə bhə esəŋəri.

20 Bakwǝŋwəŋ abhen bebépti menyin ebhə bébhíki way, ketíknsem ndũ menyin ebhen bə bághókó ne amə. Bó kerə bechye kenókó ntá befónó bebábebu, ne ntá bəmandem nsé abhen bə babhəŋ bághókó ne pú, ne abhen bághókó ne silbha, ne abhen bághókó ne bróns, ne abhen bághókó ne batay, ne abhen bághókó ne menək, ne bəmandem nsé bhə bápú ghə mban, bápú ghok mban, ne bapu kə!

21 Bǝbhə ketíknsem yě chí ndũ neway bho awap ne yě chí ndũ baraká njo ayap ne barak épusi ayap, ne yě chí ndũ aghəp awap.

* 9:17 Sólfə: Enyin ene básət beghoko ekém ne yə.

10

Angel asət mókati nénép achák

1 Awu áfúéré nókó, ngó etaŋti ángel achak ndu áfú amfay ásəp amik. Nebhán nékáp yi. Mban táfoŋ abhak amfay ntí ywi. Besí ebhi méngo nəkə mbə mmok, ne bekak ebhi mbə bekwabhé ngó.

2 Mókati nénép ane mánéné abhak yi awə. Atee ekak awónem eyi ndũ manyu, atee ené awóghə ebhi.

3 Abik ne eyəŋ etaŋataŋ ené échí mbə ené nkɛ ane ábik. Abíki nókó, nefan asáy ndəŋ tándramət.

4 Nefan asay nəkə ndəŋ tándramət, nde yan besin enyin ene nefan árémé. Ke ngók eyəŋ ene éfú amfay ndu éghati me be, “ǝké kɛ yě mmu ándñí enyin ene nefan asáy ndəŋ tándramət arem. Késin yə.”

5 Angel ane ngó ndu atee ne ekak émət ndũ manyu, ekak echak ebhi, asá awónem ywi amfay.

6 Ayiki ndũ nnyén mmu ane achi nepém mpoknkem, mmu ane ághókó mfay ne mmik ne yěntiki enyin ene echí amfay ne ene echí amik, aghoko manyu ne yěntiki enyin ene echí amem. Ayiki arem be, “Mpok bepet bechəŋti apu!

7 Ke mpok ángel ane ajwi bə́angel tándramət áfə chəŋ ayi mmbá, nkaysi Mandem ane áchí bhésé bhésé áfu kponoroŋ, nkúbhé mbə enyũ yi ághátí nyaka baremé kepñti bhi.”

8 Eyəŋ ené éfú amfay, ené nnán ngókó epet eghati ye me be, “Dók sət mókati nénép ane achi fuu awə ángel ane achi téé ne ekak émət ndũ manyu, ekak echak ebhi.”

9 Ndək ntá ángel wu, ngati yi be anchye me mókati nénép wu. Aghati me bé, “Sət yó nyíé. Chəŋ émbak wə anyu mbə bawéré betu, ke amem menyie éndəbhe nenénén!”

10 Nsət ye mókati nénép wu awə ángel nyíé. Éré nyñti me anyu mbə bawéré betu. Ke nnyíé nókó, ékú menie ebha béróbhe nenénén.

11 Bágháti ye me be, “Ǿbhəŋ bépét berem nkaysi Mandem ane áyíñi beyä bho, ne beyä betək, ne beyä beyəŋótək, ne beyä bafə.”

11

Mandem ató baremé kepñti bati apay

1 Awu áfúéré nókó, báchye me enəkó njenti ne bághati me be, “Dók yenti ekerákap Mandem, ónjenti efeme-akap, ómpay bo abhen báchye Mandem kenókó are.

2 Ke kényenti senta ekerákap. DǾ nebhəet wu, mbənyune bárə yi ambak ntá bǾ abhen bábhíki riŋi Mandem. Ne chəŋ bóbhə mánjati etək Mandem * ne betəŋ ndǔ batəŋ besa bepays nsem apay.

3 Chəŋ nchyé betəŋ ntá batisie bha bapay, mámbak ne nden ákpá aməet, ntó bho be mandək mangati bo ntó ena, ndǔ manywəp (1, 260) nka amət ne besay byo ne arat.”

4 Batísye abhen bapay ke báchi téé besí Mandem mmü mmik nkem achi yi awə. Bó báchi menək ólif bepays ne menək ebhen bépəkə berónó bepays.

5 Mbák bömpap abhap báyan bekə bho enyiŋ, ngó áfù bho anyu ámen bho. Enyu eyə ke báway ye agha ane áyan bekə bho ebépti enyiŋ.

6 BǾ abhen bati apay bábhəŋ betəŋ bekem manyiep be ake kwen ndǔ manywəp ankem ane bə bágháti bǾ menyin ebhen Mandem afyé bho anti. Babhəŋ betəŋ bekə manyiep andəp chi manəŋ. Ne bábhəŋ betəŋ bechye bǾ mmik menyü bebépti menyin menkem.

7 Mánánj mánánjá bégháti bǾ menyin ebhen Mandem áyan bə mangati bho, nnya mbúmbə ane áfu ndǔ nepi enen nebhiki bhəŋ ngwenti ánu ne bho ansət awónem, angway bho.

8 Berene ebhap mémbak gəepti gəepti ndǔ nkəngə egho ene bágó nyaka Acha wap ndǔ ekotákáti aré. Bábhini yə ndǔ kémbéep be, “Sódóm”, mbák épú nə, mambini be, “Ijip.”

9 Chəŋ bǾ mmik mankem, ne manéréket ankem, ne bǾ beyəŋótək menkem, ne bǾ betək menkem mántwə mámkpək berené bawú bho ndǔ manywəp arat ne ebhək, keka mámbémé bho.

10 Chəŋ bǾ mmik mámbəŋ beyä maŋák, mánto bati akap ne mányie epa mbənyune baremé kepñti bho bati apay báchye nyaka bho beyä esəŋəri.

11 Ke éfúéré nókó manywəp arat ne ebhək Mandem ákú eyu eyi ene échye nepém échwé bho aməet. Bápətnsem ndǔ nepém, báteté. Beyä becháy békem bo mankem abhen bághó bho.

12 Baremé kepñti bho bati apay bághók ye eyəŋ etəŋatəŋ ene éfú amfay érem ntá yap be, “Twó ká wen amfay!” Béré rəŋ amfay amem ekpəkó nebhəŋ, bömpap abhap bate mámpəkə nəkə bhó.

13 Nkúbhé mpok eyə, eremé nenyikisimik ékwén, ne eket émət ndǔ yəntiki beket byo amem nném etək, ébáy mməet amik. Nká bho tándrámət bəgu ndǔ nenyikisimik enə. Bécháy békém abhen bábhíki gu. Béré chye kenókó ntá Mandem mmu achi amfay.

14 Erem esəŋəri ené éjwí bepays éfəet. Ghó ká, ené ejwi berat étwə mandú mpok.

Angel ane ajwi bati tándrámət afe aywi mmbá

15 Awu áfúéré nókó, ángel ane ájwí bati tándrámət afe aywi mmbá. Ngók betənti beyəŋ amfay, méndeme nəkə be, “Mandem Acha aywese ke ábhónó betəŋ bekem mmik nkem néne mbə Mfə mpoknkem. Yí ke ákəm mmik néne ne Mpeme yi afyé nyaka bariəp be átd.”

16 Böbati esa nsem manwi abhen báchi chókó besí Mandem ndǔ menəkó kefə bákwen amik báchye Mandem kenókó

17 mándeme nəkə be, “Mandem Betəŋ Menkem, Acha, wə mmu óchi echəŋ, əbhək nyaka, séchye wə bakak

* 11:2 Etək Mandem: Chi Yertúsalem.

ndu ósóré betañ ebhe, ne wəmbəñ
 ənánjá óbhó bekem mmik mbə Mfə.

18 Bð abhen bábhiki rinji wə bábé
 nyaka nti ne wə. Ke mpok akway ane
 ótəñ bhə ebhe bebenti. Mpok akway
 ane ótəñ bo abhen bagú. Mpok akway
 ane ókap bð betok bhe,

ónkap baremé kepinti ne bðbhe
 mankem,

ónkap bo abhen báchyè wə kenókó,
 yè chi ndéndeme bho, yè chi manem
 bho,

mpok akway ane ónəñə ne bo abhen
 báway bati fá amik.”

19 Mánéne ye ekerákap Mandem ené
 échi amfay. Ngó ekubhé nku amem.
 Myamyay are kat. Nebu nére remti,
 nefañ ansay nəkə. Nenyikisi mmik
 negho nékwén. Amanjá nebu are
 kwenti tontó.

12

*Jñn aghó ngərə amət ne nnya
 mbúmbu*

1 Awu áfúéré nókó, ngó eremé erinji
 maknkay ene ébhési amfay. Ebhak
 chí ngərə ane afyé mmok amuet mbə
 nkú. Ntañ ábhák anten bekak ebhi,
 ne nta kefə ane áchi yi anti abhón
 mambe byo ne apay.

2 Asene ne menié, ambiki nəkə ndü
 ándəñsi ne beyá bebe.

3 Erinji maknkay echak ébhési am-
 fay. Ngó ereme nnya mbúmbu ane ápe
 chuuu ne bati tándramət, ne babhan
 byo. Yəntiki nti ábhón aywi manta
 kefə.

4 Ngó ywi áyá ndü mambe amət ndü
 baru arət amése amik. Ate besí ngərə
 wu nə ándəñsi, ánoñ nəkə menyie mmə
 ane yi ándəñsi bebhe.

5 Abhé mómbakanem ane ábhónó
 bekem bð yəntiki etək mbə Mfə ne
 enəkó kefə eyi ene bágħókó ne ese awə.
 Báfónə mówu témté bārək ne yi ntá
 Mandem besí enəkó kefə eyi.

6 Ngərə abhé arək amem baso,
 nebhuet ane Mandem atonji ntá yi be
 máne yi are ndü manywəp nka amət
 ne.

7 Nenu nékwén amfay. Máykel ne
 bəángel abhen bachi anten yi báre nu

ne nnya mbúmbu ne bəángel abhen
 bákəñə yi.

8 Ke Máykel ne abhi bəángel básət
 awónem amfay yap, bó kepepe bhəñ
 nebhuet amfay.

9 Básət ye etanji nnya mbúmbu
 ne bəángel abhen bachi anten yi
 báfemeri amik. Bábhini nnyó ane te
 nyaka yə be Mfə befónó bebúbebu, ne
 nnyén eni nechak be Satan, ndu yi
 achi mmu árwd bð mmik.

10 Awu áfúéré nókó, ngók eyəñ
 etanatan amfay. Ere rem be, “Néne,
 Mandem aywese apémé bðbhi. Chəñ
 ambak Mfə bðbhi, ankem bə ne betañ
 ebhi. Néne, chəñ Mpepe Mandem
 afyé nyaka bariəp be áto ambón
 betañ amfay mmik nkem, mbənyune
 mánanə basət mmu ane ábhare nəkə
 bəmayese barak amuet besí Mandem
 beti ne ngósi, báfemeri fá amik.

11 Befuet ndü manəñ Mónkwəmén
 ne ndü Mbok Ndíndí ane baghati bho,
 bəmayese mánu ne yi basət awónem.
 Báka nyaka bechye nepém enap nkwo.

12 Ndu echí nə, mfay, bón ye manák.
 Bə mankem abhen bachi amfay, bón
 ká manák! Ke mbák chi mmik ne
 manyu, eyak echí ne bhe mbənyune
 Mfə befónó bebúbebu asepe atwə ntá
 yeka ne beyá echók mbənyune yi arinji
 be mpok ayi arəp chi kekwo!”

13 Mpok nnya mbúmbu ághó be
 básət yi báfemeri amik, abho bekoñə
 ngərə ane ábhé mómbakanem anet.

14 Ke báchyé ngərə wu bebhap
 bepay ebhén nném ebhəkə be yi ándé,
 ámbúé nnya mbúmbu andək amem
 baso, ndü nebhuet ane bábhónó mene
 yi ndü mamié arət ne ebhək ndü
 nebhuet ane nnya mbúmbu apu kway
 beku yi yənyin.

15 Nnyó aré gboko manyiepe anyu
 amen achi mbə nnyén bé némpókó yi
 mbə eghori manyiepe.

16 Ke mmik akwak yi. Bəgharé
 bífú aré menyu nnyén enen néfú anyü
 nnyó.

17 Nnya mbúmbu ábé yé nti ne
 ngərə wu. Arək menu ne bðbhi ne
 bebharé bðbhi. Bðbhi bhə chi bo

abhen bábhùre bebhé Mandem, ne báte batísie ndũ menyij ebhen Yesu áká bo barij.

¹⁸ Nnyó áte ye ndũ ěsíép, angókò manyu ánoŋ nókò aré.

13

Nnya mbámbu afú amem Manyu

¹ Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbámbu ndu áfù amem manyu. Abhón bati tándrámot ne babhan byo ne bñntá-kefò byo ndu babhan ayi. Yěntiki ntí ywi ábhón nnyén enen nérèm ebábu ěti Mandem.

² Nnya yò abhak mbò mbé. Bayarékek ayi ábhak mbò ane nnya mbámbu ane bábhij be béé. Nnyu yi ábhák mbò ane nkũ. Nnya mbámbu achye nnya yò betan ebhi ne enókó kefò eyi ne betan ebhen yi ábhón.

³ Ntí nnya yò ámòt ábhón erem ebhé efuēt ene étòŋ be báchye nyaka yò efuēt ene ekway beway yò ke efuēt ére égu. Bò mmik mankem bábhák maknkay, babho beghok chi nnya yò.

⁴ Bo béré chye nnya mbámbu kenókó mbonyune yó achyé betan ebhi ntá nnya mbémbé yò. Báre chye kenókó ntá nnya mbémbé mándeme nókò be, “Agha áchí mbò nnya mbémbé ne? Agha ákway menu ne yó?”

⁵ Báchyé yò mbi bépanyu ne bérem ebábu ěti Mandem. Báchyé yò mbi bebhon betan amfay bo ndũ batan besa bēpay nsem apay.

⁶ Abho bérémb bebertí menyij ěti Mandem, ne ěti nnyén Mandem ne ěti nebhuēt béchókò Mandem ne ěti bo abhen bachi amfay.

⁷ Ne báchye yò mbi be ánu ne bo Mandem ánsot awónem. Ne báchye yò betan amfay yěntiki nneréket bho ankem fá amik, ne amfäy bo Mandem, ne amfäy bō yěntiki eyòŋótòk ne amfäy bō yěntiki etòk.

⁸ Chon bō mmik mankem máchye yò kenókó, nò chi bo abhen bábhíki sijn manyén ayap amem ekátí nepém te mpok mmik ábhíki re bho. Ekátí

yò chi ené Mónkwómén mmu báwáy nyaka.

⁹ Mmu ane ábhónó batú ángók!

¹⁰ Mmu ane Mandem áréme be mánkem yi, chon mánkem. Mmu ane áwáy bho ne akparenja, chon mángwáy yi ne akparenja. Ndu echi nò, bo Mandem babhon bétée kpirí ne mándòk nókò chi ambi ndũ neka enap ne Yesu.

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbámbu achák ndũ áfù amik. Abhón babhan apay mbò Mónkwómén ne eyon eyi ébhák mbò ene nnya.

¹² Are kũ menyij ne betan ebhen nnya ane mbi menkem besí bhi. Akũ mmik ne bo abhen bachi are máchye nnya mbi mmũ efuēt eyi égu kenókó.

¹³ Nnya ane ajwi epay yò áká beyá menyijí maknkay. Are kũ te bé ngó amfu amfay antwò amik bō mángò nókò.

¹⁴ Afuēt ndũ menyijí maknkay ebhen báchyé yi mbi be ánkũ besí nnya ane mbi arwó bō mmik. Aghati bhó bé mángókó ntíako ane bō básòt manchye nókò kenókó ntá nnya ane achi nepém yěndu mánánj báchyé nyaka yò efuēt ene ekway beway yò ne akparenja.

¹⁵ Mandem achye nnya ane ájwí epay mbi, yó akũ ŷyu ene échyè nepém échwe amuēt ntíako ané nnya ane mbi. Ntí-ako wu abho berem kēpi. Akũ be mángwáy bo abhen bábhíki chye yò kenókó.

¹⁶ Nnya ane ájwí epay akũ nkwo be mámfyé erij, yě ndũ awónem, yě ndũ nefó yěntiki mmu. Yí mánkũ nò ntá ndéndeme bho ne maném bho, ne ntá bō bakáp ne bachébhébbho, ne ntá bo abhen bápu basem ne abhen bachi basem.

¹⁷ Akũ nò bé yě mmu áké bhon mbi beku ne yě chi beti enyij kpáte erij ene nnya mbi embak yi amuēt. Erij eyò chí nnyén nnya yò, mbák epu nò, mpäy ane áte ndũ nnyén eni.

¹⁸ Mmũ abhon bébhon nerijíndak. Mmu ane ábhónó kebon árijí enyij ene mpäy ane achi amuēt nnya yò átòŋ. Mpäy yò chi mpäy bakwāŋwan

ne mpāy yə chi bəhundret batándat ne besa berat nsem betandat (666).

14

Bo abhen Mónkwəmén ápémé bákway nekway

¹ Awu áfúéré nókó, ngó Mónkwəmén téé amfāy njie Síon. Bō nka besa tándrámət nsem nka enwi bábhak ne yi (144,000). Básij nnyén Mónkwəmén ne enén Etayi ndū nefó yěntiki mmu wap.

² Ngók eyə ene éfù amfay. Ebhak me batú mbo ewaré tutunyén ne mbo nefan ane ásáy ne mbo eyəə bakij ane bō bákweť.

³ Bōbhə nka besa tándrámət nsem nka enwi báre kway nekway nekə besí enókó kefə Mandem ne besí menyij menwi ebhen bechi nepém ne besí bōbati. Yě mmu keka beghək nekway nə ébhíkí fuet chi bō nka besa tándrámət nsem nka enwi abhen Mandem ápémé, aferə amik.

⁴ Bōbhə ke bachi pépép besí Mandem mbənyune babhiki nyóp mmuet ndū baraká kebħere ne bagħaré. Bō ke bákōŋo Mónkwəmén yěntiki ebhak ene yi árəŋ. Bōbhə ke Mandem ápeme ndū nkwo bō mmik be mámbak ntá yi ne ntá Mónkwəmén.

⁵ Bábħíkire sense wáwák mbənyune bábħíkí bhəŋ békwené.

Jōn aghə bəángel barat

⁶ Awu áfúéré nókó, ngó ángel achak ndu árè te amfāy nebu. Are twó ne Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem ne achi tetep mpoknkem. Are twó ne yə ntá bō mmik, nə chi, bōbetək menkem, ne bō maneréket ankem, ne bō beyəŋótək menkem.

⁷ Ángel arem ne eyəŋ etanətan be, “Cháy ká Mandem mändem be menwəp ebhi beya becha mbənyune mpok ane yi átəŋ bo agháká. Chié ká yi kenókó! Yi ke ághókó mfay ne mmik, ne bəmanyu, ne babhok ane manyiep ányà y are.”

⁸ Ángel ane mbi árəŋ nókó achak abhesi andeme nəkə be, “Erem etək Bábilon ékwen bŷp. Echəŋtí bō betəkó

mmik mankem ne bepō barak epúsi yi. Echí mbə be échyé bhə mmem batəŋbatəŋ mányu.”

⁹ Ángel ane ajwi barat árəŋ nókó, achak abhesi andeme nəkə ne eyəŋ etanətan be, “Yě agha ane áchyé kenókó ntá nnya mbámbə ane áfú amem manyu ne ntíako yi, ne anka be mámfyé erij eyi ndū yě chí nefó eni ne yě chí ndū awə aywi,

¹⁰ chəŋ yi nkwo anyú mmém bebēnti Mandem amen Mandem afyé ndu nkəp anjwi tēp yi ke chəpti mə ne manyiep ndu áyan mántəŋ. Ne chəŋ yi wu ambóŋ nném esəŋəri amem ngó ane ádu ne *sólfo, besí bəángel Mandem ne besí Mónkwəmén.

¹¹ Móngo ane áfú ndū ngó ane mmu wu achi amem apú may. Bo abhen bəchyé nnya mbámbə ne ntíako yi kenókó ne báka be mámfyé erij nnya yə bə amuet bápú bhəŋ chəŋ neywēmuet ndū esəŋəri eyap beti ne ngósí.”

¹² Ndu echi nə, bē bo Mandem, bē bho bəbhəre bebhé Mandem, bē bho bəbhəŋó neka ne Yesu, tē ka kpirí ne ekébhéntí.

¹³ Ngók yé eyəŋ ene éfú amfay érəm be, “Síŋ menyij ebhen amik: Bebho echəŋ, eri echa ntá yěntiki mmu ane ágú ené yi ábháre mmuet ne Yesu Acha ne ntí nemət.” Éfóŋó Bedyere árəm be, “Echi tetep, chəŋ yi ambəŋ neywēmuet ndū betik ebhi mbənyune nsáy betik ebhi ákōŋo yi.”

Enyij ene ebhəŋə befakari ne bō ndū ngwenti mmik

¹⁴ Awu áfúéré nókó, ngó ekpəkó nebhan enen pépép ne mmū are chəkə mbə Mmu ane áfú ntá Mandem. Nta kefə ane bəghókó ne pú abhak yi anti, ne ngak ane ácháp abhak yi awə ndu bekpət mbwət.

¹⁵ Ángel achak áfú amem ekerákap Mandem arem ne eyəŋ etanətan ntá mmū ane achi chəkə ndū ekpəkó nebhan be, “Bo békpət mbwət ane anəŋ ape ne ngak aye mbənyune mpok beferə yə ndu betəkó mmik aghaka.”

16 Mmũ ane achi chəkə ndũ ekpəkə nɛbhan ɔfon ye ngak ane achi yi awə ndũ betəkə mmik ɔfééré mbwət nkem.

17 Awu ɔfééré nókó, ɔngel achak afú ndũ ekerákap Mandem ene echi amfay. Yi nkwə abhón ngak ane ácháp ndũ bekpət mbwət.

18 Angel achak afú kékwót éfémé akap. Awú abhón betan amfáy ngó. Arem ntá ane akeme ngak bekpət mbwət ane ácháp ne eyən etanatan be, “Kpót kepem énok ekén bábhñi be grep amik nyokoti mbənyune kénán képe.”

19 Angel wu ɔfon ye ngak ndũ betəkə mmik menkem, akpót kepeménok, anyokoti, ato amem neyaré grep. * Eyɔ enkem étón be Mandem anan abenti tontó.

20 Báyat kepem ekə amem neyaré grep antí etək. Manon afú wu are. Manon mə ajwi amik mbə meta amət ne ebhak, ne aghonə kpát besap ebhi beghaka mbə bəkilometa besa byo (200).

15

Jñn aghə beghori ebhen ngwenti

1 Ngó erem erin ne erinjí maknkay echak amfay. Ngó bəángel tándramət, ne beghori tándramət ebhen bechi beghori ebhen ngwenti mbənyune bə ke betən bebenti Mandem ebhen bétwə ndũ ngwenti.

2 Ngó erem enyinjí maknkay mbə manyu. Ebhak mbə amanjá nebu ne énkət nəkə nwanwānwan mbə glas ane ngó achi amem. Ngó bo abhen mánú ne nnya mbámbe ne ntíako yi ne mpáy ane áté ndũ nnyén nnya mbámbe, mánú basət awónem. Bəbhə bátée angəkə manyu wu ne bakín ane Mandem áchyé bhə abhak bə amó.

3 Bátée angəkə manyu wu mánkway nəkə nekway Moses mməbetok Mandem ne enen Mónkwəméakwəp amem manyu. Manyu ayibhiri be, “Acha, Mandem Betan Menkem, menyin ebhen ókú chi manem menyin ne menyinjí maknkay! Wə, Mfə betək

menkem, menyin ebhen ókú bébhak chi chak. Ne ɔchí tetep.

4 Acha, agha ɔbhíkí bhən béchay wə? Agha ɔbhíkí bhən bechye wə kenókó? Wə ke ɔchí nyáná. Wə ké bə betək menkem bábhónj bétwə besí ebhe manchye kenókó mbənyune mankem mánan bágħó be menyin ebhen ókú menkem bechi chak”.

5 Mánáná nókó békway, ngó eket Mandem amem etem amfay. Ebhak fúú.

6 Bəangel tándramət abhen bápókó beghori tándramət amə báfú ndũ ekeré Mandem eyə. Bábhák ne nden pépép aməet, ne *nkəet ene pú ambeápak.

7 Enyin émət ene echi nepém ndũ ebhen menwi échye bəángel bhə tándramət bekwəp ebhen pú tándramət. Bejwi ne bebenti Mandem ane achi nepém mpoknkem.

8 Móngo ajwi amem ekeré Mandem eyə. Afú ndũ keném ne betan Mandem. Yě mmu kebən mbi bechwe amem ekeré Mandem. Beghori tándramət ebhen bəángel tándramət bakeme amə bébhən nyaka befəet kpik.

16

Jñn aghə bekwəbhé bebenti Mandem

1 Ngók ye eyən etanatan ené éfú ndũ ekeré Mandem ndũ éghati bəángel tándramət be, “Dók ká to bebenti Mandem ebhen bechi amem bekwəbhé bebenti ebhi tándramət ndũ mmik nkem.”

2 Angel ane mbi arək apikiri eyí ekwəbhé bebenti Mandem amik. Nkúbhé mpok yə befəet ebhen ménəm tontó bété aməet bo abhen baka nyaka be mamfye bə erin ene nnya mbámbe aməet ne báchyé mandem nsé yi kenókó.

3 Angel ane ajwi bapay apikiri eyí arəp mbə manon amen ngú, ne yəntiki enyin ene echi nepém amem manyu égú.

* 14:19 Neyaré grep: Mbok ane báyat kepemé grep are be nnok yi ámfú, mánsət manka mməm grep.

4 Angel ane ájwí b́arát apíkiri eyi ekwabhé bebēnti amem manyén agho ne b́manyén ne ndũ bebhak ebhen manyiep ányay are. Manyiep mankem arəp chi manon.

5 Ngók ndũ ángel ane ábhónó betan amfáy manyén árēm ntá Mandem be, “Wə óchí Nyáná. Wə óchí néne ne óchí nyaka! Óchí chak ndũ ntēmsi ane óchyè.”

6 Bo bákə manon bo Mandem ne amen baremé kep̄inti Mandem arəp amik. Èti yə ke óchyé bhó manon mányu. Eyə ékway ne bhə”.

7 Ngók ye eyəp ene éfũ ndũ éfémé akap Mandem eyə éndeme nəkə be, “Acha, Mandem Betan Menkem, óchyè bho ntēmsi enyu ene echí sayri ne chak”.

8 Angel ane ájwí manwi apíkiri eyi ekwəp ndũ mmok. Báchyε mmok betan besəp b́ mbə ngó.

9 Mmok ásón b́ mbə ngó, Yě nə bə ketíknsēm ndũ bebá bhap. Bó keka bechyε Mandem kenókó èti keném eki. Báre rēm chi ebúbə èti Mandem mmu ábhónó betan amfáy beghori ebhə.

10 Angel ane ájwí batay apíkiri eyi ekwəp ndũ enəkó kefə ene nnya mbúbə. Ejuri ékwén aməet bo abhen yi achi Mfə wap. B́ bábho meŋa bari yap ndũ beyá esəpəri ene bə bachi are,

11 ke b́ ketíknsēm ndũ bebépti menyin ebhen bə bákə. Mándeme nəkə chi ebúbə èti Mandem mmu achi amfay mbənyune befəet ebhap ne bebe békə nyaka bə bachi ndũ beyá esəpəri.

12 Angel ane ájwí batandat apíkiri eyi ekwəp amem nyén negho enen bábhin̄i be Yufretis. Nnyén néwó nenkem bé bafə abhen báfú atú ane mmok áfũ mambəp mbi bekin̄i.

13 Ngó befónó bebúbəbeu berat. Bébhak mbə mánsán. Emət efu anyũ nnya mbúbə, echak éfũ anyũ nnya mbémbé ne enéfú anyũ ndemekēp̄inti nsé.

14 Befónó ebhə chi befónó bebúbəbeu. Békə menyin̄i maknkay ne bérók ntá bafə mmik mankem ndu bekə bə manchēm nebhet amət be mánu ne

Mandem Betan Menkem ndũ nywəp enen yi átəp chəp bo.

15 Yesu Acha árēm be, “Ghó ká, métwò mbə ngép. Chəp éndi encha ntá mmũ ane achi p̄e ne ákēm nden eyi sayri be áké kə ebhowə, ntíanwóp ankem yi besí bho.”

16 Befónó bebúbəbeu bhə békə bafə máncēm ndũ nebhet wu nə bábhin̄i ndũ eyəp bo Israel be Amágedən.

17 Angel ane ájwí tándramət apíkiri eyi ekwəp ndũ mbúbəp. Eyəp etəpətəp éfũ ndũ ekeré Mandem nebhet ane yi achi ndũ enəkó kefə eyi be, “Ndak ámay!”

18 Mmyamyap are kət. Nefap are sáy, nebu néndemti nəkə. Ne erémé nenyikisimik nékwén. Te Mandem ághókó b́, enyũ nenyikisimik enə nébhíkí re fakari. Enə nétəp necha.

19 Erem etək ékóre ndũ bebhak berat. Betək begho ne betək mmik bechak békwen. Mandem ake ghəkəntik erem etək Babilən ndũ bekə yə enyu mmém bebēnti bhi.

20 Betək ebhen bechi nenti nnyén ménémsi. Njie enkem nkwo enemsi.

21 Amaná nebu áfũ amfay ánkwen̄ti nəkə amik. Achíkiti enyu ené yēntiki nemət nébhak mbə bəkilo besa bepəp nsem byo ndũ menwəp ebhi. Are kwenti b́ aməet kpát babho berem ebúbə èti Mandem èti esəpəri eyə.

17

Jñn aghə ngərə-nekə amət ne nnya mbúbə

1 Angel amət ndũ abhen tándramət abhen bakeme bekwəp tándramət atwó arem ntá ya be, “Twó, chəp ntəp wə ntēmsí ane Mandem áchyε chəp nta nném ngərə-nekə, nə chi, erem etək ene echí kekwət ne beyá manyén agho.

2 Bafə mmik bákə epúsí ne yi, ne b́ mmik mányú mmém ami kpát bákwen, bákə epúsí ne yi.”

3 Angel Mandem wu apəkə me ndũ Efónó arək amem baso. Aré, ngó ngərə amət chəkə amfay nnya mbúbə ane ápe chuuu. Nnya mbúbə yə abhón bati tándramət ne babhap byo.

Manyén ane básinjí abhak amuet nnya yə ne ábhák manyén ane árèm ebábu ěti Mandem.

⁴ Ngoré wu asəbheri mmuet ne nden ene echí chuu, enyũ nden ene bafə báfye, ne menyij pú, ne menyij nkáp, ne menyij befye emi ebhen bágħókó ne bəbatay beyá nkáp abhen bábħijí be pél.

⁵ Mánan nyaka basij nnyén ndũ nefó eni. Bə kerijí ntí nnyén enə. Nnyén énerε nébhak be, “Nném etək Bábilən chi nnə bagħoré-nekə ne bepə menyij ndũ mmik nkem.”

⁶ Ngó bé ngoré wu anáj anyũ nyaka manon bo Mandem abhen baway ěti bakoŋo Yesu ne nti nemət. Manon bo Mandem akém yi mbə mmém.

Mpok ngó ngoré wu mbak maknkay.

⁷ Ke ángel arem ntá ya be, “Ndaká yí əchí maknkay tontó? Chəŋ ngati wə enyij ene echí bhésé bhésé ěti ngoré ne ne nnya mbámbu ane bati tándramət ane apəkə yi ne babhan byo.

⁸ Nnya mbémbé ane óghó achi nyaka nepém, ke néne apət apú, ne abhəŋ befú ndũ nepi enen nebħiki bhəŋ ngwenti, be andək ndũ nebħuet ane babhəŋə baway yə, ndak amay. Bo abhen babħiki sij manyén ayap te nebħömik, bágħə chəŋ yə mámbak maknkay bé achi nyaka ke néne apət apú ne chəŋ ampətnsem ndũ nepém.

⁹ Eyə éyən ye be yəntiki mmũ ámbónj kebonj. Bati tándramət ate ndũ njie egho tándramət ene ngoré wu áchókó are. Njie eyə éte nkwo ndũ bafə tándramət.

¹⁰ Bafə batay bágú. Amət achi nepém. Amət achi mfə néne. Mbák chí ane ajwi tándramət abħíkí twə. Anáj ántwə ábhák Mfə ndũ mómbijí mpok.

¹¹ Mbák chí nnya ane achi nyaka nepém ke apət apú, yó achi mfə ane ajwí mánen. Achí nyaka amət ndũ abhen tándramət. Chəŋ mángwáy yə ndak amay.

¹² “Babhaná nya yə byo ane əghə áte ndũ bafə byo abhen bábħiki re chye bhə betan bekem kefə. Ke chəŋ

mánchye bhə ne nnya mbámbu betan mbə bafə ndũ neŋəkó nywəp nemət.

¹³ Bafə bhə mankem bati byo báká eyəŋ émət bechye betan ebhap ne kefə ekap ntá yi.

¹⁴ Chəŋ bó ne nnya mbámbu mánte nenu ne Mónkwəmén ne yi ansət awónem amfay yap mbənyune yi ke achi Acha Mfə ne Mfə bafə. Bakoŋo bhí chí bo abhen Mandem ábhijí, ayap, ne bákəŋo yi ne nti nemət.”

¹⁵ Ángel arem ntá ya be, “Manyén ane óghó ngoré-nekə are chókó áte ndũ ngémtáy bho, ne manérékere bho ankem, ne bə beyəŋótək menkem.

¹⁶ Chəŋ nnya mbámbu ne babhan ayi byo ane ate ndũ bafə byo mámpap ngoré-nekə. Chəŋ mánsət yəntiki enyij ene yi ábhónj, manku yi andəp ebho ewə. Chəŋ mányie nyamwəét eyi ne mánsəŋ yi ne ngó.

¹⁷ Chəŋ bafə byo bhə mánkə nə mbənyune Mandem áku bó mámbónj nkaysi amət ndu beku ene yi áyən bə mánkə. Chəŋ mánkə ye berə betan ebhen bə babhəŋə mbə bafə amə nnya mbámbu kpatε menyij ebhen Mandem atí be mémfakári mémfakari.

¹⁸ Ngoré ane óghó chí nném etək ene mfə ywi ábhónj betan amfáy bafə betəkó mmik menkem.”

18

Mandem atemsi etək Bábilən

¹ Ngó ángel achak ndũ áfú amfay ásəp amik. Abhónj beyá betan ne bediéré ebhi bere ghə ndũ mmik nkem.

² Arem ne eyəŋ etanətan be, “Erem etək Bábilən ékwən buúp! Erap chí bechəkə befónj bebúbəbu. Erap chí bechəkə bebéptí befónj ne bepə kenen eken bo babħiki kəŋ.

³ Bábilən akwən mbənyune ákú bə betək menkem mányú mmém epúsí yi. Bafə mmik bákə nyaka nkwo epúsí ne yi. Bakəsisε mankem fá amik bákəwən bə bakáp ěti epúsí yi.”

⁴ Ngók ye eyəŋ echak ene éfú amfay érəm be, “Bəbha, fú ká, mándo etək Bábilən keka māmfyε mmuet ndũ

bebá bo abhen bachi are. Fú ká, be ntemsi Mandem ane átwò ntá yi ake bhak ne bhe.

⁵ Fú ká mbonyune bebá bhap beghaka te amfay, ne Mandem ábhíkí ghòkòntik bhó.

⁶ Kemé ká ntá bõ etòk Bábilon yéntiki ebéptí enyìñ ene bõ bákú ntá bo bachak. Kemé ká ntá yap ndon epay yéntiki enyìñ ene bõ bákú bõ bachak. Chye ká bhò mmém amen bátáná ndon epay ndü nkóp ane bó báfyé mmém batanbatan amem báchyé bhe.

⁷ Kù ka bo Bábilon mámbón esonori ne nedí kebho.

Nkúbhé mbò enyü bõ bábhon nyaka manák,
mpok bápà be bachi manem bho ne, mánkù nòkò baraká bebá.
Báchi mbò ngoré ane árèm ne mmuet yi be,

‘Nchí mfo ngoré. Mpu kénkwésé!

Mbíki bhon mmu ane ákway begu mēndi yi wáwák!’

⁸ “Tēndu Bábilon ápànyu enyu eyò, chon bebéptí menyìñ ebhen bétwò ntá yi méntwò menkem ndü nywop nemot. Menyìñ ebhò chi eghorí neme, ne nsay ne basémé newú. Chon Mandem mmu ábhónó betan menkem antán yi. Chon mánsan yi ne ngó.

⁹ “Chon bafò mmik abhen mányíé epò nepém, mánkù nòkò barak épusi ne yi mándi, mámfye nekwesé eni mpok bághò móngo ane áfù anko nòkò amfáy ndü yi ásòñ.

¹⁰ Chon erem esonori ene yi achi aré énkù bó mámbón becháy be ékway befakari ne bhò enyu eyò, mánte nekò nesie, mándeme nòkò ne eyon etanatan be,

‘Erem étòk Bábilon, éber ntá ye écha!
Ndü mandú mpok Mandem atémsí wó

ndak ye ámay!’

¹¹ Chon bakósié fá amik mandi Bábilon tontó mbonyune yé mmu apet apú ane ákù menyìñ ésyé bhap.

¹² Bo etòk eyò bákù nyaka batu pú, ne ane silbha, ne batü menyìñ besòbheri mmuet ebhen békòt ñwanwāñwan, ne menyìñ ñwanwan béchák. Bákù nyaka

beyá nden chu ene nkáp menyü ne menyü ene babhìñi be silk nkwo. Bákù nyaka menok beyá nkáp ne ebhen bébhónó erítí eriep nkwo. Bákù nyaka nkwo menyìñ ebhen baghoko ne babhaná nsok, ne ebhen bághókó ne bróns, ne ebhen esé ne ebhen bághókó ne enyü ntay enen bábhìñi be mábil.

¹³ Bõbhò bákù nyaka bawet amen erítí eriep mbò amen bábhìñi be sínamon, ne ínsens ne mii ne frankinsens. Bákù nyaka beyé ebhen bébhónó erítí eriep ne békù nenyíé nemfuet anyu. Bõ bákù nyaka mmém ne bawet ne fláwa nchwi, ne enyu nchwi ane bábhìñi be wit. Bákù nyaka nkwo mpwñ ne bághónómén ne mpwñndik ne békárik ebhen mpwñndik éyà. Bõbhò bákù nyaka bakwāñwan nkwo mbò basem.

¹⁴ Chon bakósié mándem ntá bõbhò be, ‘Berítí menyìñ ebhen ókón nyaka beron menkem. Menyìñ menkem ebhen békù nyaka wò óndí besí bhò béchónò ne keném eke kenkem keném. Opú pere kway beghò bhò wáwák.

¹⁵ Chon becháy ménkém bakósié abhen bákwené nyaka bõ bakáp ndu bátí menyìñ ebhap ntá bo Bábilon. Chon becháy ménkem bõ eti erem esonori ene bõ Bábilon bachi aré, mánte nekò nesie mándi, ne basémé anti mandeme nòkò be,

¹⁶ Bõ etòk Bábilon, éber ntá yeka écha!
Bákù nyaka batu pú ne ane silbha ne batü menyìñ besòbheri mmuet ebhen békòt ñwanwāñwan ne menyìñ mwanwan bechak. Bákù nyaka beyá nden chu ene eya nkáp ne echak menyü ne menyü.

¹⁷ Ndü mónenókó nywop amot keném eken kenkem keron.’

“Bõbati baya bachwi ne bõbati baké betik amem áchwí, ne baké betik amem áchwí ne bakósié abhen bachi amem áchwí báté nekò nesie.

¹⁸ Ne mpok ane bághò móngo ane áfù ndü ngó ane ásòñ etòk Bábilon chon mánde rem ne eyon etanatan be, ‘Tē mmik abhó, yé etòk ebhíkire ghaka mbò nném etòk ene.’

19 Chøn mandi kebho mánto nãkõ mfok anti betõn kebho ekèn kechi bhõ anti. Chøn mandi nãkõ be, ‘Èrem etãk, ebep ntã ye echa. Etãk ene ke êká bõbhen babhõnõ bakáp. Ndũ mõnenõkõ nywõp amõt, érõn enkem!’

20 “Mfay, bõn mañák. Bõ Mandem ne bõnto ne baremé kepñti, bõn kã mañák mbõnyune Mandem achõnti Bãbilõn ãti bebẽpti menyin ebhen yi áká bhe.’”

21 Angel ane ábhõnõ beyã betan asõt ye ereme ntay enen nechi mbõ ntay bekãk menyin amese amem manyu, arem be, “Ènyu ené ke básõt chøn erem etãk Bãbilõn mándep amik ne betan, bõ keperẽ kway beghõ yõ.

22 Ne yẽ mmu apú pere ghók chøn eyõnõ nekín ne beyõnõ bakwã bakway, ne beyõnõ babhan, ne beyõnõ mmba are. Ndũ etãk egho eyõ yẽ mmũ eka apet apu. Ndakã nchwi bekãk ámay ne batay bêkãk nchwi apu pere chyẽ eyõn.

23 Yẽ erõnõ épú pere ghõ amem etãk eyõ. Mañák amen ábhãk mpok mmu abhay ngõré apú pere bhák aré. Chøn émfakari enyu eyõ ne Bãbilõn mbõnyune bakõsié bhí abhen báchá báchá mankem bátwõ nta bõ mmik mankem ne bapu.

24 Mandem atémsi bo etãk Bãbilõn mbõnyune bó ke báwãý baremé kepñti ne bo Mandem bachak mankem. Manõn bõ mmik mankem abhen bõ baway achí bõ anti.”

19

1 Angel ánãnjã nõkõ enyin ene yi árèm, ngók ewat mbõ ene ngemtay-bõ amfay ndũ bábik be, “Haleluya! Yí ke ápémé bhese. Kenókõ ne betan bechi amõ Mandem.

2 Achí mmu tetep ne áchyè ntémsi enyu ene echi sayri ne chak. Anãnjã achyẽ ntémsi ntã nném ngõré-nekõ ane áchõnti mmik nkem ne barakã kebharẽ yi. Akémé kémbé bõ betok abhi abhen ngõré wu áká baway.”

3 Ngémtay bõbhõ bápẽt babho bebik mándeme nãkõ be, “Haleluya!

Mõngo ane áfũ Bãbilõn ãkõ amfay mpoknkem.”

4 Bõbatí bhõ esã nsem manwi ne menyin menwi ebhen béchi nepém bákwen besí Mandem mmu achi chãkõ ndũ enãkõ kefõ eyi mánchye nãkõ yi kenókõ be, “Amen. Haleluya.”

Jñn aghõ epã nebhay Mõnkwõmen

5 Ngók ye eyõn ene éfũ ndũ enãkõ kefõ érèm be, “Bẽ bõbetok Mandem mankem ne be bho báchyè yí kenókõ, maném bho ne ndéndeme bho, bití kã Mandem aywese.”

6 Ngók yé ewat ene ngémtay bho ene echi mbõ ewaré tutunyén ne mbõ nefan ane ásãy. Bõbhõ báre bik be, “Haleluya! Mandem Acha Betan Menkem aywese achi Mfõ bõ mankem.

7 Sãnák, sãnák tontó, senchyẽ yi kenókõ mbõnyune mpok nebhay Mõnkwõmen akway, ne ngõré ywi anãn atõnti mmæt.

8 Mandem achyè ngõré mbi befye nkú mwanmwan ane ábhíki bhõn bakwap.” Nden eyõ éte ndũ menyin ebhen béchi chak ebhen bo Mandem bákã.

9 Angel wu arem ye ntã ya be, “Sín enyin ene amik. Èri echa ntã bo abhen mánákã bhõ ndũ epã nebhay Mõnkwõmen.” Arem nkwo be, “Beyõn ebhen bechi tetep. Béfu ntã Mandem.”

10 Nkwén bekak ebhi ndũ bechyẽ yi kenókõ, ke aghati me be, “Õké kũ nõ wãwák! Me nkwo nchí chi nkubetik mbõ wõ. Nchí chí nti mmu ane nte kpirí ndũ menyin ebhen Yesu áká bo báriní. Mandem kẽ óbhõnõ béchyè kenókõ.” Menyin ebhen Yesu áká bo bariní ke béchyẽ baremé kepñti Mandem betan beghati bho Eyõn Mandem.

Jñn aghõ mmũ ane ãkõ mpõnõndík ane pẽpẽp

11 Ngó ye be mfay anéné. Ngó mpõnõndík ane pẽpẽp are. Mmũ ane ãkõ yõ aka nnyén be Mbærẽ baryep ne Anẽ Tetep. Achyè bo ntémsi enyu ene echi chak. Ne enyu eyõ ke yi ánũ ne bõmpap abhi.

12 Amik ayi ághõ mbõ nerí-ngo. Beyã ntã-kefõ echi yi anti. Básin nnyén yi

amuet enén yě mmu abhíkí rīñi, ébhíkí fuet chi yímbw̃.

¹³ Ewet ene yi afyé ebhak ene bábáy amem manw̃ ne nnyén enen bo bábhīñi yi nébhák be Eyw̃ Mandem.

¹⁴ Bakwó batemé nenu abhen mfay báre koño yi. Bábhak amfay mpw̃ndik pépép ne nden pépép amuet ené ébhíkí bhw̃ bakwap.

¹⁵ Akparenja ane ácháp are fú yi anyu. Akparenja wū ke yi ásot anu ne bō yěntíkí etak ansot awónem. Chw̃ yi ankém kefō amfay yap ne mónókó kefō ane baghoko ne esé awó. Chw̃ anjati bhó amík mbō báyāt kepe mé grep amem neyaré grep ndu betw̃ be Mandem Betan Menkem abēnti tontó.

¹⁶ Básīñ nnyén ndū nkú yi ne ndū ebhók anákak eyi ene nefi. Nébhák be, “Mfō bafō ne Acha Mfō.”

¹⁷ Ngó ye ángel tē amem mmok: Anak kenēn kenkem ekén kéré amfay ne eyw̃ etanatan be, “Twó ká manchem manyíé epā eg̃ho ene Mandem anáká.

¹⁸ Twó ká mānyie nyamw̃ét bafō ne nyamw̃ét bōbati ne ane maném bho ne nyamw̃ét batemé nenu ne nyamw̃ét mpw̃ndik ne bo abhen bákō nyaka yō. Twó ká mānyie nyamw̃ét bō mankem ené bo abhen bapu basem, ne ené bo abhen bachi basem, ené ndéndeme bho ne ené maném bho.”

¹⁹ Ngó yé nnya mbúbmb̃ ne bafō mmík ne bakwó batemé nenu bhap ndu báchēm nebhuēt amot be manu ne mmu ane ákō mpw̃ndik ne batemé nenu bhi.

²⁰ Bákém nnya mbúbmb̃ yō ne ndemekēp̃nti nsé mmu ákū nyaka menyīñi maknkay besí nnya mbúbmb̃. Enyu yō kē yi árwo bho, báká be mámfyē bhō erīñ ené nnya mbúbmb̃ amuet ne báchyē ntí ako yi kenókó. Bakem nākō nnya mbúbmb̃ ne ndemekēp̃nti nsé bágúep̃ bhō, amík anti fúú, amem nep̃ingo ane ádu ne sólfō.

²¹ Akparenja ane áfū anyū mmu ane achi ndū mpw̃ndik ane pépép awáy bafō bhō ne bakwó batemé nenu bhap.

Ne kenēn ekō kenkem kényíé berenē bawú, kejwi.

20

Enyīñ ene ebhw̃ befakari ndū mamié nka amot (1000)

¹ Awu áfúéré nókó, ngó ángel ndū áfū amfay ásēp amík. Akém efiní nepi enen nebhíkí bhw̃ ngwenti.

² Akém nnyó ane te nyaka, yó ne achi mfō befónó bebúbēb̃ ne bábhīñi be Satan agwót ne ngem. Abhak enyu yō ndū mamié nka amot.

³ Agúep̃ yi amem nepi enen nebhíkí bhw̃ ngwenti. Achók nyū nepi, aghaṇa, be Satan áké bhw̃ mbi befu are andak ambi berwō bō mmík mankem. Ebhak be Satan abhw̃ bebhak amem nepi kpatē mamié nka amot amfuet ke mandō yi ndu mōmbīñi mpok.

⁴ Ngó ye menókó kefō. Báchyē bo abhen bachókō are betan ndu bebhak bafō. Ngó nkwo befónó bo abhen bawáy nyaka mbōnyune bághati bo tetep ane Yesu ákū bo mandīñi, ne ḗti Eyw̃ Mandem. Bō bábhíkí chyē nyaka yě nnya mbúbmb̃ yě mandem nsé yi kenókó. Ne bō keka mámfyē erīñi nnya mbēmbe yě ndū bafó yap ne yě ndū amō yap. Bápētsem ndū nepém bábhak bafō ne Kristo ndū mamié nká amot.

⁵ Bo báchák mankem abhen bágú kepetsem ndū nepém mpok eyō. Mamié nká amot abhōñ nyaka befuet kpik. Neperēsem ndū nepém enen bo Mandem nébhak ye neperēsem ndū nepém enen mbi.

⁶ Chw̃ éndi encha ntá bo abhen Mandem akū mánjāmbi mampētsem ndū nepém. Báchī nyājá ne newú enen nejwi apay népú kway betak bhō. Chw̃ bō mámbak bachiákap Mandem ne Kristo. Chw̃ bō mámbak bafō ne Kristo ndu mamié nka amot.

Jōn aghó enyū ndaká Satan amay

⁷ Mamié nka amot yō áfúéré nókó, mándō Satan amfu ndū kenw̃ eken bafyē yi aré.

⁸ Yi amfú aré andək berwə bə betək menkem. Bábħiñi betəkó mmik ebhə be Góg ne Mágəg. Satan anchem ye bə betək ebhen mankem ndü nebhuet amət be mandək nenü ne Mandem. Bə betək ebhə báya mbə ěsíep ene echi angəkə manyu.

⁹ Bəbhə bárók mbanj enkem bákáp etək ene bo Mandem bachi are, nə chi, etək ene Mandem akəñə. Ke ngó áfú amfay ndü nebu ásəñ bə kurukotok.

¹⁰ Bəsət mfə befónó bebə mmu árwə nyaka bo mámése amem nepñgó ane ádù ne ekém sólfə. Mámése yi ndü nebhuet ane mámésé nnya mbámbə ne baremé kepñti nsé. Aré, bəbhak ndü bebə ngó ane ásəñ bhə beñi ne ngósí.

Jñn aghó manyé ane ngwenti

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó erem enəkó kefo ene pépép ne mmu ane achi are chókó. Mfäy ne mmik mánémsi besí bhi. Bákeperere kway beghə mfay ne mmik.

¹² Ngó ye bawú, maném bho ne ndéndémé bho. Bəbhak tē besí enəkó kefo. Mánéne bekáti. Mánéne ekáti echak nkwo, nə chi ekáti nepém. Bátán bo abhen mananj bagu nyaka békóno menyin ebhen yəntiki mmü wap ákə, mbə enyu basinji amem bekáti.

¹³ Bo abhen bábú nyaka amem manyu barək nkwo be mántanj bə. Báfú ndü newú ne etəkó bawú, bátán bə mankem bekonjo menyin ebhen bə bákú.

¹⁴ Mámése ye Newú ne Etəkó Bawú amem nepñgó. Aré kē newú enen nejwi apay nechi.

¹⁵ Yě agha ane nnyén eni nepu amem ekáti nepém, básót yi bágəép amem nepñgo.

21

Jñn aghó mmik nkə ne mfäy nkə

¹ Ngó ye mfäy nkə ne mmik nkə. Mfäy ane mbi ne mmik ane mbi mánánj mánemsi nyaka. Manyu nkwo keperere bhák.

² Ngó Yerúsalem nkə, etək Mandem, ndu éfú amfay ntá yi étwə amik.

Bághóko yo éri mbə ngəsəñ ane basəbheri, achəkə anonj nəkə mmu ane ábhónó bebhay yi.

³ Ngók eyəñ etanjatan. Éfú ndü enəkó kefo endeme nəkə be, “Ghó ká, bechókó Mandem bechi nenti bəbhi. Chəñ yi ambak ne bhó, ne bó mámbak bəbhi. Ne chəñ mbəñ Mandem ambak ne bhə.

⁴ Chəñ antese bó babhesse mankem amík, newú keperere bhák. Nedñ kebho ne bawú bédí keperere bhák, ne bo keperere ghok bebe mbənyune menyin besí bérəñ.”

⁵ Mmu ane achi chəkə ndü enəkó kefo arem be, “Ghó ka, mékə menyin menkem mémbák beko.” Arem nkwo ntá ya be, “Sínj beyəñ ebhen amik mbənyune béchí tetep ne chí menyin ebhen mmu ábhónó ménoko.”

⁶ Aghati me be, “Ndak ámay! Mme kē nchí Alfa ne Omega, Mme ke nchí kə yəntiki enyin émbónj nebhənet ne ngwenti. Ntá mmu ane manyierp ákwak, mēchye manyierp ndéndem. Manyierp mə änyay ndü mbokó manyierp amen áchyè nepém.

⁷ Chəñ nkə enyu ene ntá mmu ane ánú asət awónem. Chəñ mbak Mandem aywi, yi ambak mōwa.

⁸ Ke mbák chí yəntiki mmu ane ábhíkí bhónj netanjánti, ne yəntiki mmu ane átiknsem ntá Yesu, ne mmu epúsí, ne yəntiki ngwayti bho, ne mmü epusi, ne yəntiki mñnjə, ne bə babú, ne mmu ane áchyè kenókó ntá mandem achak, ne basénsi mankem. Bə mankem abhen bákə menyin ebhen, chəñ ntémsí yap ambak amem nepñgó ane ádù ne sólfə. Ntémsí yo, chí newú enen nejwi apay.”

Jñn aghó Yerúsalem nkə

⁹ Angel amət ndü abhen tándrámət abhen bakeme bekwəp ebhen bejwi ne beghori ebhen ngwenti tándrámət atwə aghati me be, “Twó ntónj wó ngərə ane Mónkwəmen ábhay.”

¹⁰ Angel apəkə me ndü Éfónó akó amfay eremé njie ngo. Atónj me Yerúsalem, etək Mandem, ndu éfú amfay ntá yi ésəp amik.

11 Etək ére ere ghəo énkət nəkə mbə ntay enen néghə enen bábhñi be Jaspa, ne éñañari nəkə mbə glas. Bediéré bhə bebhak bediéré Mandem.

12 Etək ébhónj ereme nkok ane akabhe yə. Nkók wu asap amfay. Abhónj manyübhá byó ne apay. Yéntiki nyü-ebhá ábhónj ángel ane ábhábhəri wu. Básñj manyén manéréket Israel byo ne apay enyu ené yéntiki nyübhá ábhónj eni nnyén.

13 Manyübhá abhak arat. Arát ábhak ebhě ene mmok áfu, arat ebhě mmok ánem. Arát abhak ebhě mfay, arát anefu ábhak ebhě nten.

14 Nebhúéré mmik ane nkók áte amfay abhónj batay byo ne apay. Básñj byo ne apay ndü batay yə. Manyén yə abhak ané bönto Mónkwəmen byo ne apay.

15 Angel ane árəm ne me akém enək beyenti menyñj awə. Enək eyə ebhak ene pú. Ayenti etək ne enək eyə. Ayenti nkwə manyübha ne nkók.

16 Besabhé etək ne bechikí etək bebhak nejye. Angel ayenti etək ne mónək eywi. Besabhé mfáy bebhak nejye ne besabhé etək ne bechikí etək, nə chi bəkilometa nka epay ne hóndret enwi (2,400).

17 Angel ayenti nkók nkwó. Abhak bəmeta besa berat nsem batandat. Ayenti mbə enyü bakwəñwan bayənti menyñj.

18 Báté nkok ne batay ñañañ ane bábhñi be jáspa. Mbəñj etək ebhak chi ne pú, éñañari nəkə mbə glas.

19 Básót menyü batay ñañañ byo ne apay bágħóko nebhúérémmik be andi amík. Enyü ntay nemət nébhák Jáspa, enen nejwi apay nébhák sáfaya, enen nejwi arat nébhák agate, ne enen nejwi anwi nébhák émeral.

20 Enyü ntay enen nejwi atay nébhák óniks, enen néjwí atandat nébhak kanélian. Enén néjwí tándramət nébhák krisolayt, enen nejwi ánen nébhak béril. Enén néjwí nénenamət nébhák tópas, enen nejwi byo nébhak krisópras. Enén néjwí byo ne nemət nébhák jásint, enen nejwi byo ne apay nébhak ámetis.

21 Bágħóko manyübha byo ne apay ne batay beyə nkáp ane bábhñi be pél. Yéntiki nyübha abhak ntay pél nemət. Nkəngə abhak pú pú, añañari nəkə mbə ékírísú.

22 Nke ghó ekerákap Mandem amem etək mbənyune ekerákap Mandem ene mánikmæet are chi Mandem Acha Betañ Menkem ne Mónkwəmen.

23 Ntí apu bebhəñ mmok ne ntañ aré mbənyune bediéré Mandem béghə aré ne Mónkwəmen achi eyí erəñə.

24 Chəñ bö mmik mankem mánko ndü bediéré etək eyə. Chəñ bafə mmik mánchwe amem ne kenóko ekap.

25 Chəñ manyübha ambak fúú mpoknkem. Beti bépú bhak are.

26 Chəñ bö mándək are ne berítí menyñj ne keném eken betəkó mmik.

27 Ke yě ébéptí enyñj épú chwe are. Bo abhen bákə barak abáabə ne basənsə bápú chwe aré. Bo abhen báchwe are chi bo abhen básñj manyén ayap amem ekáti nepém ene Mónkwəmen.

22

1 Angel atónj ye nnyén negho enén manyiebhé nepém. Nére ñañari mbə amañá nebu. Néfú ndü enəkó kefə Mandem ne Mónkwəmen.

2 Nére fuét néntí nkəngə etək. Enək nepém ébhak angəkənyén ndü bebhe bépáy. Ébhónj menyü kepeménək byo ne kepay, ne ényü kepem yéntiki ntañ ndü mmíé. Beyé bhi chi babhé amən ábù bö betək menkem.

3 Yě enyñj ye mmu ane Mandem árémé be eyak embak ne yi apu kway bechwe ndü etək egho eyə. Enəkó kefə Mandem ne Mónkwəmen ke ebhak chəñ aré.

4 Chəñ mángə besí Mandem ne chəñ nnyén eni nembak ndü bafó ayap.

5 Beti bépú pere bhak chəñ are. Nti apu bebhəñ erəñə ne mmok mbənyune bediéré Mandem béghə aré. Ne chəñ böbetok Mandem mámbak bafə mpoknkem.

Yesu arem be, “Métwə”

6 Angel wu aghati ye me be, “Menyñj ebhen bechi tetep ne chí menyñj ebhen

mmu ábhónj menoko. Mandem Acha mmu áchyè Εφόj yi ntá baremé kep̄inti ke átó ángel bé ántónj bōbetok abhi menyij ebhen bebhōj béfákari mandú mpok.”

⁷ Yesu árèm be, “Ghók ká, métwō mandú mpok! Èri echa ntá mmu ane ábhùre menyij menkem ebhen bechi amem ekáti ene. Yó èrèm èti menyij ebhen bebhōj befakari.”

⁸ Mme Jñn, ke ngókó menyij ebhen ne ngó bhó ne amík. Mpok ane ngókó ne ngó bho, nkwén bekak ángel ane átónj me bhō ndu béchye yi kenókó.

⁹ Ke yí aghati me be, “Kéchye me kenókó wáwák! Nchí chí mōbetok mbō wō ne bōmaye abhen bachi baremé kep̄inti, ne mbō bo abhen bábhùre menyij ebhen básinjí amem ekáti ene. Chié kenókó chi ntá Mandem.”

¹⁰ Angel wu aghati me enyij be, “Kése ekáti nénép eyō ne ébháné be menyij ebhen ósinjí amem mémbák bhésé bhésé.”

¹¹ Bakã bebú mándak ambi bekũ bebú ebhap, bep̄ bho mándak ambi bébhak bep̄ bho. Bo abhen bachi chakbesí Mandem mándak ambi bekũ menyij ebhen bechi chak ne bo abhen bachi nyánjá mándak ambi bebhak nyánjá.

¹² Yesu arēm ye be, “Ghók ká, métwō mandú mpok! Nchí twó ne akap be nkáp yěntiki mmu békōjō betik ebhén yi áká.

¹³ “Με ke nchí Alfa ne Omega! Με ke nchí Ambí ne Ansem. Με ke nchí ndũ Nebhōnet ne Ngwenti yěntiki enyij.” *

¹⁴ Èri echa ntá bo abhen básō nden éyap be mánkwáy bébhōj betan

befæt ndũ manyũbha ane etok eyō mǎnchwe amem manyíé kepem ekén ènókó nepém.

¹⁵ Mbák chí bo abhen bachi mbō mmú, ne bō babú, ne bō epúsí, ne bawáy bho, ne bo abhen bákōjō bōmandem nsé, ne bo abhen bekōjō nsé ne básense, bó mankem bábhak chí nefi.

¹⁶ Yesu arēm be, “Mme Yesu nto ángel wa ntá yeka beka bōnkwo bha be ángátí bhe menyij ebhen. Nchí nkanánok ne ebhárémō Mfō Debhít, nchí nembe ηαηαη enen neyinywōp.”

¹⁷ Εφόj Mandem ne Ngwé ane Mónkwōmen bárem ntá Yesu be, “Twó!”

Bē bo bāghòk enyij ene,

Dem ka nkwó bé, “Twó!”

Bē bo manyiep ákwák be, twó ká.

Twó ká mǎnyú

manyiebhe nepém.

Beyōj ngwenti

¹⁸ Mme Jñn, nchí semti yěntiki mmu ane ághòk beyōj ebhen bechi amem ekáti ene ebhen bérèm èti menyij ebhen bébhōj befakari. Mbák mmu ámáká enyij ndũ ebhen bechi amem ekáti ene, chōj Mandem amaka yi ntemsi achak. Chōj antemsi yi ne beghori ebhen ntáká amem ekáti-ne.

¹⁹ Ne mbák mmu áfére enyij ndu ebhen bechi amem ekáti ene èti menyij ebhen bebhōj befakari, chōj Mandem amfere aywi ákóre ndũ ènókó nepém ne ndũ etókó Mandem.

²⁰ Yesu mmu áká bo mandinjí menyij ebhen árèm be, “Nchí twó mandú mpok!”

Amen. Yesu Acha, twó!

²¹ Berĩndu Yesu Acha mémbák ne bo Mandem mankem. Amen!

* **22:13** “Nebhōnet” ne “Ngwenti” chí enyij émōt mbō “Alfa ne Omega”.